

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

—●—
CİLT : 105

—●—
110'uncu Birleşim
30 Haziran 2022 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	7
II.- GELEN KÂĞITLAR	11
III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR	36, 37
<i>A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI</i>	36:37, 37:41
1.- Diyarbakır Milletvekili İmam Taşçier'in, Diyarbakır'ın sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması	36:37
2.- Sivas Milletvekili Semiha Ekinci'nin, 2 Temmuz Sivas Madımak olaylarına ilişkin gündem dışı konuşması	37:39
3.- Muğla Milletvekili Yelda Erol Gökcan'ın, Muğla'ya ilişkin gündem dışı konuşması	39:41

IV.- AÇIKLAMALAR

37, 42, 63, 96, 108, 117

- 1.- Mersin Milletvekili Cengiz Gökçel'in, AKP'nin ek bütçe yapmak zorunda kalmasına ilişkin açıklaması 37
- 2.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Genel Kurulda görüşülecek olan kanun teklifleriyle ilgili önerilerine ilişkin açıklaması 42
- 3.- Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman'ın, 71 askerî öğrencinin tahliye edilmesine ilişkin açıklaması 42
- 4.- Gaziantep Milletvekili Bayram Yılmazkaya'nın, İçişleri Bakan Yardımcısının Meclis İnsan Hakları Komisyonunda Suriyeli mültecilerle ilgili verdiği bilgiye ilişkin açıklaması 43
- 5.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın, Halk Bankası personelinin yeşil pasaport sorununa ilişkin açıklaması 43
- 6.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, 3600 ek gösterge düzenlemesine ilişkin açıklaması 43
- 7.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, girdi maliyetlerinin yükselmesi sonucunda kanola çiftçisinin yaşadığı mağduriyete ilişkin açıklaması 44
- 8.- Malatya Milletvekili Mehmet Celal Fendoğlu'nun, Malatya Medik Barajı'na ilişkin açıklaması 44
- 9.- Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın'ın, görüşmeleri tamamlanan ek bütçeye ilişkin açıklaması 44
- 10.- İstanbul Milletvekili Hayati Arkaz'ın, ülkemizde de ilk maymun çiçeği vakasının tespit edildiğine ilişkin açıklaması 44
- 11.- Mersin Milletvekili Hacı Özkan'ın, Türkiye'nin NATO'da imzaladığı mutabakat metnine ilişkin açıklaması 45
- 12.- Yozgat Milletvekili Ali Keven'in, 3600 ek gösterge düzenlemesine ilişkin açıklaması 45
- 13.- Antalya Milletvekili Kemal Bülbül'ün, Aydın'ın Efeler ilçesi Ovaeymir Mahallesi'nde 26 Haziran Pazar akşamı yaşanan olaya ilişkin açıklaması 45
- 14.- Kocaeli Milletvekili Sami Çakır'ın, Finlandiya ve İsveç'in NATO üyeliği konusunda Türkiye'nin isteklerinin kabul edilmiş olmasına ilişkin açıklaması 46
- 15.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, 3600 ek gösterge düzenlemesine ilişkin açıklaması 46

- 16.- Amasya Milletvekili Mustafa Tuncer'in, Merzifon 1 No.lu Aile Sağlık Merkezi hizmet binası inşaatına ilişkin açıklaması 46
- 17.- Şırnak Milletvekili Hüseyin Kaçmaz'ın, halk arasında "karınca" olarak adlandırılan vatandaşların son zamanlarda Habur Gümrük Kapısı'nda yaşadıkları mağduriyete ilişkin açıklaması 47
- 18.- Bursa Milletvekili Yüksel Özkan'ın, Bursa'nın Gemlik ilçesindeki yerli otomobil fabrikasının ulaşım yolunun maliyetine ilişkin açıklaması 47
- 19.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'nin stat sorununa ilişkin açıklaması 47
- 20.- Nevşehir Milletvekili Faruk Sarıaslan'ın, 3600 ek gösterge düzenlemesine ilişkin açıklaması 48
- 21.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan'ın, Koruyucu Aile Günü'ne ilişkin açıklaması 48
- 22.- Amasya Milletvekili Mustafa Levent Karahocagil'in, 2022 yılı itibarıyla AK PARTİ Hükümetinin lideri Recep Tayyip Erdoğan önderliğinde gerçekleştirdiği çalışmalara ilişkin açıklaması 48
- 23.- Giresun Milletvekili Necati Tıǧlı'nın, fındık üreticisinin üretim maliyetlerini karıştırmakta zorlanmasına ilişkin açıklaması 49
- 24.- Ankara Milletvekili Zeynep Yıldız'ın, Uluslararası Uydu Yarışması'nda dereceye giren öğrenci ve danışman hocaları tebrik ettiğine ilişkin açıklaması 49
- 25.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, gıda enflasyonunun ülkenin en büyük belası olduğuna ilişkin açıklaması 49
- 26.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, iktidarın "AKP'ye neden kırgınsınız?" diye yaptırdığı ankete ilişkin açıklaması 50
- 27.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, ekonominin âdeta bir deney tahtası hâlinde devam etmesine, Gazeteci Abdurrahman Gök'e verilen hapis cezasına, 84 yaşındaki Mehmet Emin Özkan'ın tutukluluk hâlinin devam etmesine, infaz yakma uygulamasına, cezaevlerinin bir işkencehaneye dönüşmesine ve ODTÜ'de araştırma görevlileri Sibel Bekiroğlu ve Mehmet Mutlu'nun Rektörlük tarafından açığa alınmasına ilişkin açıklaması 50:51
- 28.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, dün gece yarısı Meclisten geçen ikinci bütçeye ilişkin açıklaması 52
- 29.- Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın, Genel Kurul gündeminde bulunan Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülen kanun teklifine ve kısa süre içerisinde toplumun beklediği adımları atacaklarına ilişkin açıklaması 52:53

30.- Samsun Milletvekili Bedri Yaşar'ın, Amasya Milletvekili Hasan Çilez'in İYİ Parti grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	63
31.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Sivas katliamının yıl dönümüne ilişkin açıklaması	96
32.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Türk Silahlı Kuvvetlerini yöneten Genelkurmay Başkanlarının emeklilik yaşına ilişkin açıklaması	108
33.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, AKP iktidarının ayrıştırmacı politikalarını şehit ve gazilere de uygulamaya devam etmesine ilişkin açıklaması	117

V.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

41, 62

1.- Ordu Milletvekili Seyit Torun'un, Muğla Milletvekili Yelda Erol Gökcan'ın yaptığı gündem dışı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması	41:42
2.- Samsun Milletvekili Kemal Zeybek'in, Amasya Milletvekili Hasan Çilez'in İYİ Parti grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması	62:63

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

53

A) TEZKERELER

53:56

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Anayasa Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/2001)	53
2.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Adalet Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/2002)	54
3.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Dışişleri Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/2003)	54
4.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/2004)	54

- 5.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Çevre Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/2005) 55
- 6.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/2006) 55
- 7.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/2007) 55
- 8.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Dijital Mecralar Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/2008) 56
- 9.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/2009) 56

VII.- ÖNERİLER**56, 64***A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ*

56:62, 64:75

1.- İYİ Parti Grubunun, Samsun Milletvekili Bedri Yaşar ve arkadaşları tarafından, tarımsal sulama yapılan araziler için YEDAŞ tarafından getirilen her tarla için ayrı bir elektrik sayacı bağlanması ve abonelik uygulaması ile bunun yanında başlatılması planlanan aylık fatura ödemelerinin çiftçilerimiz, üreticilerimiz ve tarımsal üretim üzerindeki olumsuz etkilerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla 29/6/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 30 Haziran 2022 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 56:62

2.- HDP Grubunun, Ağrı Milletvekili Abdullah Koç ve arkadaşları tarafından, iklim krizine ve yanlış çevre politikalarına bağlı olarak ülkemizde meydana gelen sel ve benzeri doğal afetlerin önlenmesi amacıyla 29/6/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 30 Haziran 2022 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 64:68

3.- CHP Grubunun, Ordu Milletvekili Seyit Torun ve arkadaşları tarafından, belediyelerin mali sorunlarının araştırılarak bu sorunlara karşı kapsamlı çözüm önerileri geliştirilmesi amacıyla 22/6/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (10/6268) esas numaralı Meclis Araştırması Önergesi'nin diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 30 Haziran 2022 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

68:74

4.- AK PARTİ Grubunun, bastırılarak dağıtılan 345 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin kırk sekiz saat geçmeden gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının 2'nci sırasına alınması ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine; Genel Kurulun 30 Haziran 2022 Perşembe günü birleşiminde 345 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar çalışmalarını sürdürmesine ve 345 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak bölümler hâlinde görüşülmesine ilişkin önerisi

74:75

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

75, 96, 108, 117, 164

A) KANUN TEKLİFLERİ

*75:96, 96:107, 108:116,
117:163, 164:176*

1.- Bursa Milletvekili Refik Özen ve 67 Milletvekilinin Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4498) ve Milli Savunma Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 343)

75:96, 96:107,
108:116, 117:152,
164:176

2.- İzmir Milletvekili Hamza Dağ ve 11 Milletvekilinin Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4528) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 345)

152:163

IX.- OYLAMALAR

164

1.- (S. Sayısı: 343) Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin oylaması

164:176

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 14.00'te açılarak dört oturum yaptı.

Adana Milletvekili İsmail Koncuk, emeklilerin sorunlarına,

Hatay Milletvekili İsmet Tokdemir, Hatay'ın Hatay Devleti Millet Meclisi tarafından Türkiye Cumhuriyeti devletine katılma kararının 83'üncü yıl dönümüne,

Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker, 28 Haziran İzmit'in düşman işgalinden kurtuluş yıl dönümüne, İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun, şehit ve gazilerin sorunlarına,

İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi, 26-30 Haziran Özel Güvenlik Görevlileri Haftası'na ve özel güvenlik görevlilerine verilmesi gereken haklara,

Eskişehir Milletvekili Metin Nurullah Sazak, Cüneyt Arkın'ın vefatına,

Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan, Kahramanmaraş'ın yeni imar planı ihtiyacına,

Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman, Mısır'da Müslüman Kardeşler mensubu 10 kişi hakkında verilen idam cezası kararına,

Mersin Milletvekili Olcay Kılavuz,

Mersin Milletvekili Hacı Özkan,

Gençlik ve Spor Bakanlığının Mersinli gençlere yönelik yaptığı yatırımlara;

Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın, Türkiye'nin ekonomi programını başarıyla sürdürdüğüne,

Kocaeli Milletvekili Sami Çakır, 26 Haziran Uyuşturucuyla Mücadele Günü'ne,

Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur, HATSU zarar etmeye devam ederse Hatay'ın susuz kalacağına,

Tokat Milletvekili Mustafa Arslan, Türkiye'nin ekonomik büyümesine ve ihracattaki rekorlarına,

Amasya Milletvekili Mustafa Levent Karahocagil, İstanbul'a eğitim alanında yapılan yatırımlara,

Adana Milletvekili Orhan Sümer, sığınmacı ve mültecilerin Adana'da yarattığı sorunlara,

İstanbul Milletvekili Gökân Zeybek, İstanbul'un parsel parsel satıldığına,

Mersin Milletvekili Alpay Antmen, Mersin Sulama Kooperatifleri Birliği Başkanı Ersin Akdoğan ile bir AKP milletvekiline yöneltilen iddialara,

Aksaray Milletvekili Ayhan Erel, Kurban Bayramı öncesi emeklilere ve asgari ücretlilere verilmesi gereken desteklere,

Muğla Milletvekili Burak Erbay, Muğla'daki yangın felaketine,

Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu, orman köylüsünün sorunlarına,

Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer, yoksulluğa ve ücret artışlarına,

İstanbul Milletvekili Hayati Arkaz, Kara Kuvvetlerimizin kuruluşunun 2.231'inci yıl dönümüne,

Giresun Milletvekili Necati Tıgılı, Giresun'daki dere yataklarının ıslahı sorununa,

Adana Milletvekili Ayhan Barut, enflasyon karşısındaki tüm kayıpların giderilmesi gerektiğine,

İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu, Pençe-Kilit Operasyonu'nda şehit düşen Uzman Çavuş Abdullah Bayram'a Cenab-ı Allah'tan rahmet dilediğine; Türkiye, İsveç ve Finlandiya arasında imzalanan mutabakat metnine ve Erzincan İliç'teki altın madeninde meydana gelen siyanür sızıntısına,

Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş, Orhan Doğan'ın ölüm yıl dönümüne, Şeyh Sait ve 46 arkadaşının idam edilişlerinin yıl dönümüne, Siirt'ten kendisini ziyarete gelen Özel Eğitim Kurumları Derneği yöneticilerinin taleplerine ve DİSK-AR tarafından yapılan Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin dört yıllık bilançosu çalışmasına,

İstanbul Milletvekili Engin Altay, Pençe-Kilit Operasyonu'nda şehit düşen Uzman Çavuş Abdullah Bayram'a Allah'tan rahmet dilediğine, Hatay'ın ana vatana katılması sürecine, emekli maaşlarına, asgari ücrete ve bayram ikramiyesine,

Kahramanmaraş Milletvekili Mahir Ünal, Pençe-Kilit Operasyonu'nda şehit düşen Uzman Çavuş Abdullah Bayram'a Allah'tan rahmet dilediğine, Hatay'ın ana vatana katılışının 83'üncü yıl dönümüne ve İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu ile İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine,

İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu, Kahramanmaraş Milletvekili Mahir Ünal'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, Pençe-Kilit Operasyonu'nda şehit düşen Uzman Çavuş Abdullah Bayram'a Allah'tan rahmet dilediğine, Türkiye, İsveç ve Finlandiya arasında NATO'ya üyelik süreçleriyle ilgili olarak gerçekleşen dörtlü zirveye ve millî sporcularımızın başarılarına,

Şanlıurfa Milletvekili Aziz Aydınlık, Erzincan İliç'teki altın madeninde meydana gelen siyanür felaketine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının;

Türkiye-AB Karma Parlamento Komisyonu (KPK) üyelerinden müteşekkil bir heyetin Avrupa Parlamentosu üyeleriyle görüşmelerde bulunmak üzere 27-30 Haziran 2022 tarihlerinde Brüksel'e bir ziyaret gerçekleştirmesine,

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Mustafa Şentop ve beraberindeki Parlamento heyetinin Azerbaycan Millî Meclis Başkanı Sahibe Gafarova'nın vaki davetine icabetle, 29-30 Haziran 2022 tarihlerinde Bakü'de düzenlenecek olan Bağlantısızlar Hareketi Parlamenterler Ağı Toplantısı'na katılmasına,

İlişkin tezkereleri kabul edildi.

İYİ Parti Grubunun, 28/6/2022 tarihinde Grup Başkan Vekili İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu tarafından, İstanbul'un Pendik ilçesinde kentsel dönüşüm kapsamında rezerv yapı alanı ilan edilen Ertuğrulgazi, Süluntepe ve Yayalar Mahallelerinde yaşanan sorunların yerinde araştırılarak çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

HDP Grubunun, 29/6/2022 tarihinde Van Milletvekili Murat Sarısaç ve arkadaşları tarafından, Van'ın Başkale ilçesi Esenyamaç köyünde kolluk kuvvetleri tarafından havaya ateş açılması sonucu halkta korku ve paniğe yol açan olayın araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin (19726 sıra no.lu), diğer önergelerin önüne alınarak,

CHP Grubunun, 8/3/2022 tarihinde Malatya Milletvekili Veli Ağbaba ve arkadaşları tarafından, bazı kişilerin belediyeler aracılığıyla yurt dışı eğitim kapsamında usulsüz yollarla burs aldığı iddialarının araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (10/5680) esas numaralı Meclis Araştırması Önergesi'nin diğer önergelerin önüne alınarak,

Görüşmelerinin, Genel Kurulun 29 Haziran 2022 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerileri yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

İstanbul Milletvekili Hayrettin Nuhuğlu,

İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal,

İstanbul Milletvekili Erol Kaya'nın İYİ Parti grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Erol Kaya, İstanbul Milletvekili Hayrettin Nuhuğlu ile İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Hayrettin Nuhuğlu, İstanbul Milletvekili Erol Kaya'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş, Antalya Milletvekili Atay Uslu'nun HDP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Niğde Anadolu Futbol Takımı 11 yaş grubuna "Hoş geldiniz." denildi.

Malatya Milletvekili Veli Ağbaba, İstanbul Milletvekili Mustafa Demir'in CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında şahsına ve Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle bir konuşma yaptı.

Sayıştayda boş bulunan üyelikler için yapılan seçim sonucunda, Sayıştay meslek mensupları kontenjan grubundan Erdoğan Durkut, Selim Erdem, Ramazan Selek; Hazine ve Maliye Bakanlığı meslek mensupları kontenjan grubundan Mahmut Kazan, diğer adaylar kontenjan grubundan da Muhterem İnce seçildiler.

İstanbul Milletvekili Engin Altay, iktidar tarafından yapılan partizanca seçimlerin Sayıştayın görevini tam olarak yapmasını yıllardır engellediği, yapılan yolsuzluklara, usulsüzlüklere âdeta yol verildiği için Cumhuriyet Halk Partisi TBMM Grubu olarak Sayıştay seçimlerine katılmayacaklarına,

Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş, kimler tarafından önerildiği açıklanmayan bir liste önlere konduğu ve görünürde seçim, görünürde demokrasi oyununda verecek oyları olmadığı için Halkların Demokratik Partisi Meclis Grubu olarak Sayıştay seçimine katılmayacaklarına,

İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu, Sayıştay gibi önemli bir kuruma üye seçerken iktidar partisinin dayatmacı bir tavır takınarak muhalefetin görüş ve düşüncelerini alma ihtiyacı bile hissetmemesi durumunu kabul etmediklerine, gelenekleri arasında Türkiye Büyük Millet Meclisinde protesto olmadığı için bu seçimde oy kullanmayacaklarına ama TBMM sıralarında bekleyeceklerine,

Diyarbakır Milletvekili Oya Eronat, Pençe-Kilit Operasyonu'nda şehit düşen Diyarbakırlı Uzman Çavuş Abdullah Bayram'a Cenab-ı Allah'tan rahmet dilediğine,

Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu, İpsala'da vatandaşların kaçak göçmenlerden tedirgin olduğuna,

Adana Milletvekili Mehmet Metanet Çulhaoğlu, Emniyetin orta kademe amir ihtiyacına,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmının:

1’inci sırasında yer alan ve görüşmeleri yarım kalan, 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Bağlı Cetvellerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (1/284) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu’nun (S.Sayısı 344), görüşmeleri tamamlanarak yapılan açık oylamasından sonra kabul edildi.

2’nci sırasında yer alan, Bursa Milletvekili Refik Özen ve 67 Milletvekilinin Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4498) ve Milli Savunma Komisyonu Raporu’nun (S. Sayısı: 343), görüşmeleri Komisyon yetkilileri Genel Kurulda hazır bulunmadığından ertelendi.

İstanbul Milletvekili Engin Altay, Bingöl Milletvekili Cevdet Yılmaz’ın 344 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 2’nci maddesi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanı Cevdet Yılmaz, İstanbul Milletvekili Engin Altay’ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş, Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati’nin 344 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 2’nci maddesi üzerinde soru-cevap kısmında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Alınan karar gereğince, 30 Haziran 2022 Perşembe günü saat 14.00’te toplanmak üzere 23.49’da birleşime son verildi.

Celal ADAN

TBMM Başkanı Vekili

Necati TIĞLI

Giresun

Kâtip Üye

Şeyhmus DİNÇEL

Mardin

Kâtip Üye

Enez KAPLAN

Tekirdağ

Kâtip Üye

Bayram ÖZÇELİK

Burdur

Kâtip Üye

Mustafa AÇIKGÖZ

Nevşehir

Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 184

Rapor

1.-İzmir Milletvekili Hamza Dağ ve 11 Milletvekilinin Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4528) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 345) (Dağıtma tarihi: 30.06.2022) (GÜNDEME)

Yazılı Soru Önergeleri

1.-Adana Milletvekili Kemal Peköz'ün, Cumhurbaşkanı'nın bir açıklamasına ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/66283) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.06.2022)

2.-Giresun Milletvekili Necati Tıgılı'nın, OHAL Komisyonu ile ilgili bazı iddialara ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/66284) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.06.2022)

3.-Uşak Milletvekili Özkan Yalım'ın, Cumhurbaşkanlığının çeşitli harcamalarına dair iddialara ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/66285) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.06.2022)

4.-Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Şırnak Üniversitesi Rektörü hakkında bazı iddialara ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/66286) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.06.2022)

5.-Kırklareli Milletvekili Türcü Kayan'ın, şeker fabrikalarının satışına ve bal üreticilerinin sorunlarına ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/66287) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.06.2022)

6.-Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Espiye L Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun çeşitli iddialarına ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/66288) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.06.2022)

7.-Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, yabancı uyruklu bir kişiden haber alınmamasına ve çeşitli iddialara ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/66289) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2022)

8.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bitlis iline yapılan yatırımlara ve ildeki işsizlere ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/66290) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

9.-Tunceli Milletvekili Alican Önlü'nün, Erzurum H Tipi Kapalı Cezaevinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66291) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.06.2022)

10.-Tunceli Milletvekili Alican Önlü'nün, Erzurum Oltu T Tipi Kapalı Cezaevinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66292) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.06.2022)

11.-Diyarbakır Milletvekili Remziye Tosun'un, Diyarbakır'ın Sur ilçesinde bir binanın restorasyon çalışması sırasında bulunduğu iddia edilen insan kemiklerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66293) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.06.2022)

12.-Diyarbakır Milletvekili Hişyar Özsoy'un, Diyarbakır'ın Sur ilçesinde bir binanın restorasyon çalışması sırasında bulunduğu iddia edilen insan kemiklerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66294) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.06.2022)

13.-Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ'ın, Kandıra 2 Nolu F Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan hasta bir mahkumun sağlık durumuna ve tahliye edilmesi talebine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66295) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.06.2022)

14.-Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ'ın, Diyarbakır'ın Sur ilçesinde bir binanın restorasyon çalışması sırasında bulunduğu iddia edilen insan kemiklerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66296) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.06.2022)

15.-İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu'nun, Denizli T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan ağır hasta bir mahkumun sağlık durumuna ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66297) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.06.2022)

16.-Şanlıurfa Milletvekili Ayşe Sürücü'nün, İskenderun T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bazı mahkumların infaz görevlileri tarafından kötü muameleye maruz bırakıldığı iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66298) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.06.2022)

17.-Ankara Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir'in, 20 Eylül 1992 tarihinde bir gazetecinin öldürülmesi hakkında yürütülen kovuşturmayla ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66299) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.06.2022)

18.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, İskenderun T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bazı mahkumlara kötü muamelede bulunduğu iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66300) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2022)

19.-Diyarbakır Milletvekili Remziye Tosun'un, Diyarbakır'da bazı gazetecilerin gözaltına alınmasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66301) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2022)

20.-Diyarbakır Milletvekili Remziye Tosun'un, 31 Mayıs 2022'de Batman'da gözaltına alınan kadınlara ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66302) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2022)

21.-Van Milletvekili Murat Sarısaç'ın, Van F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66303) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2022)

22.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, hasta bir kişinin gözaltına alındığı iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66304) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2022)

23.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, İzmir 1 Nolu T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan ve açlık grevinde olan bir mahkumun çeşitli iddialarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66305) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2022)

24.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir kişinin yargılanma sürecine dair iddialarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66306) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2022)

25.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, dosyası Yargıtay aşamasında olan bir tutukluya ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66307) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

26.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, açlık grevinde olan bir kişinin adil yargılanma talebine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66308) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

27.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, Tunceli ilinde hakkında haciz işlemi gerçekleştirilen kişi sayısına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66309) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

28.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, Tokat ilinde hakkında haciz işlemi gerçekleştirilen kişi sayısına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66310) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

29.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, Kilis ilinde hakkında haciz işlemi gerçekleştirilen kişi sayısına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66311) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

30.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, Adıyaman ilinde hakkında haciz işlemi gerçekleştirilen kişi sayısına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66312) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

31.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, Elazığ ilinde hakkında haciz işlemi gerçekleştirilen kişi sayısına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66313) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

32.-Bingöl Milletvekili Erdal Aydemir'in, gözaltına alınan bir kişinin sağlık durumuna ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66314) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

33.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Silivri 1 Nolu L Tipi Kapalı Cezaevinde mahkumların salgın hastalığa maruz kaldığı iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66315) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.06.2022)

34.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Bafra T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına ve nakil talebine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66316) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.06.2022)

35.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, Sincan 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevi ile ilgili hak ihlali iddialarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66317) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.06.2022)

36.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, Çorum ilinde hakkında haciz işlemi gerçekleştirilen kişi sayısına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66318) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.06.2022)

37.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, Erzincan ilinde hakkında haciz işlemi gerçekleştirilen kişi sayısına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66319) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.06.2022)

38.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, Gümüşhane ilinde hakkında haciz işlemi gerçekleştirilen kişi sayısına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66320) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.06.2022)

39.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, Bayburt ilinde hakkında haciz işlemi gerçekleştirilen kişi sayısına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66321) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.06.2022)

40.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, Erzurum ilinde hakkında haciz işlemi gerçekleştirilen kişi sayısına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66322) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.06.2022)

41.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, Hatay ilinde hakkında haciz işlemi gerçekleştirilen kişi sayısına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66323) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.06.2022)

42.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, Kahramanmaraş ilinde hakkında haciz işlemi gerçekleştirilen kişi sayısına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66324) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.06.2022)

43.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, Yozgat ilinde hakkında haciz işlemi gerçekleştirilen kişi sayısına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66325) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.06.2022)

44.-Diyarbakır Milletvekili Remziye Tosun'un, Diyarbakır'ın Hani ilçesinde bir kadının eşi tarafından silahlı saldırıya uğramasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66326) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.06.2022)

45.-Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Denizli T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun sağlık durumuna ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66327) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.06.2022)

46.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, son 5 yılda Tokat'ta ayni ve nakdi sosyal yardımlardan yararlanan kişi sayısına ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66328) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

47.-Muş Milletvekili Şevin Coşkun'un, çocuk işçiliği ile ilgili verilere ve Bakanlığın bu konudaki çalışmalarına ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66329) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

48.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, son 5 yılda Tunceli'de ayni ve nakdi sosyal yardımlardan yararlanan kişi sayısına ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66330) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

49.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, son 5 yılda Elazığ'da ayni ve nakdi sosyal yardımlardan yararlanan kişi sayısına ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66331) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

50.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, son 5 yılda Kilis'te ayni ve nakdi sosyal yardımlardan yararlanan kişi sayısına ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66332) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

51.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, son 5 yılda Adıyaman'da ayni ve nakdi sosyal yardımlardan yararlanan kişi sayısına ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66333) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

52.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, son 5 yılda Çorum'da ayni ve nakdi sosyal yardımlardan yararlanan kişi sayısına ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66334) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.06.2022)

53.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, son 5 yılda Erzincan'da ayni ve nakdi sosyal yardımlardan yararlanan kişi sayısına ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66335) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.06.2022)

54.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, son 5 yılda Gümüşhane'de ayni ve nakdi sosyal yardımlardan yararlanan kişi sayısına ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66336) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.06.2022)

55.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, son 5 yılda Bayburt'ta ayni ve nakdi sosyal yardımlardan yararlanan kişi sayısına ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66337) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.06.2022)

56.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, son 5 yılda Erzurum'da ayni ve nakdi sosyal yardımlardan yararlanan kişi sayısına ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66338) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.06.2022)

57.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, son 5 yılda Kahramanmaraş'ta ayni ve nakdi sosyal yardımlardan yararlanan kişi sayısına ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66339) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.06.2022)

58.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, son 5 yılda Yozgat'ta ayni ve nakdi sosyal yardımlardan yararlanan kişi sayısına ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66340) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.06.2022)

59.-Mardin Milletvekili Ebrü Günay'ın, Mardin'in Midyat ilçesinde bir kadının ölümünün soruşturulmasına ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66341) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.06.2022)

60.-Muş Milletvekili Şevin Coşkun'un, çocuk işçiliği ile ilgili verilere ve Bakanlığın bu konudaki çalışmalarına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66342) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

61.-İstanbul Milletvekili Züleyha Gülüm'ün, İstanbul'un Beyoğlu ilçesine bağlı Fetihtepe Mahallesinde yapılan kentsel dönüşüme ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66343) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.06.2022)

62.-Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, Adana Millet Bahçesi yapım işini üstlenen firma ile ilgili iddialara ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66344) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.06.2022)

63.-İzmir Milletvekili Murat Çepni'nin, Muğla'da özel çevre koruma bölgelerinde yapılması planlanan millet bahçelerine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66345) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.06.2022)

64.-İzmir Milletvekili Murat Çepni'nin, Akyaka Çevre Yolu Projesi ile ilgili çeşitli iddialara ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66346) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.06.2022)

65.-Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ'ın, İstanbul'un Okmeydanı semtinde bulunan bir mahallede kentsel dönüşüm projesi kapsamında yürütülen çalışmalara dair bazı iddialara ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66347) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.06.2022)

66.-İstanbul Milletvekili Züleyha Gülüm'ün, Aydos Ormanı'na millet bahçesi yapılmasına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66348) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.06.2022)

67.-İstanbul Milletvekili Oya Ersoy'un, İstanbul'da Fetihtepe Mahallesi için alınan kentsel dönüşüm kararına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66349) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.06.2022)

68.-İstanbul Milletvekili Oya Ersoy'un, İstanbul'un Çekmeköy ilçesinde bulunan bir parkın yıkılması kararına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66350) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.06.2022)

69.-İstanbul Milletvekili Hüda Kaya'nın, Erzincan'ın İliç ilçesinde bulunan bir altın madenine ait atık havuzunun çevreye ve insan sağlığına etkilerine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66351) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2022)

70.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli'nin İzmit ilçesinde yapılması planlanan bir konut projesine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66352) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2022)

71.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, İzmit Körfezindeki müsilağın temizlenmesi için yürütülen çalışmalara ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66353) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

72.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Kars ilindeki gecekondulaşmaya ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66354) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

73.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Muş ilindeki gecekondulaşmaya ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66355) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

74.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Karabük ilindeki gecekondulaşmaya ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66356) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

75.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Yalova ilindeki gecekondulaşmaya ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66357) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

76.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bayburt ilindeki gecekondulaşmaya ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66358) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

77.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bingöl ilindeki gecekondulaşmaya ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66359) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

78.-İzmir Milletvekili Mahir Polat'ın, Kozak yaylasının yüz ölçümüne ve yayladaki madencilik faaliyetlerine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66360) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

79.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bitlis ilindeki gecekondulaşmaya ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66361) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

80.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Çankırı ilindeki gecekondulaşmaya ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66362) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

81.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Batman ilindeki gecekondulaşmaya ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66363) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

82.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Düzce ilindeki gecekondulaşmaya ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66364) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

83.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Mardin ilindeki gecekondulaşmaya ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66365) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

84.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Erzincan ilindeki gecekondulaşmaya ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66366) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

85.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Siirt ilindeki gecekondulaşmaya ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66367) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

86.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Erzurum ilindeki gecekondulaşmaya ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66368) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

87.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Şırnak ilindeki gecekondulaşmaya ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66369) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

88.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Hakkari ilindeki gecekondulaşmaya ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66370) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

89.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Gümüşhane ilindeki gecekondulaşmaya ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66371) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

90.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Kilis ilindeki gecekondulaşmaya ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66372) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

91.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Isparta ilindeki gecekondulaşmaya ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66373) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

92.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Ağrı ilindeki gecekondulaşmaya ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66374) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

93.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Aksaray ilindeki gecekondulaşmaya ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66375) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

94.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Ardahan ilindeki gecekondulaşmaya ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66376) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

95.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Rize ilindeki gecekondulaşmaya ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66377) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

96.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Diyarbakır ilindeki gecekondulaşmaya ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66378) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

97.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Şanlıurfa ilindeki gecekondulaşmaya ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66379) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

98.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, İstanbul ilindeki gecekondulaşmaya ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66380) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

99.-Mersin Milletvekili Rıdvan Turan'ın, Mersin'de orman vasfından çıkarılan arazilere konut yapılacağı iddiasına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66381) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

100.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, 2020 yılında Elazığ'da meydana gelen depremden olumsuz etkilenen kişiler için inşa edilen konutlara ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66382) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

101.-Bursa Milletvekili Mustafa Hidayet Vahapoğlu'nun, Nilüfer çayında yaşanan kirliliğe ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66383) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

102.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, SEDAS'ın İzmit'teki trafo çalışmasına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66384) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

103.-İzmir Milletvekili Mahir Polat'ın, Kozak yaylasındaki madencilik faaliyetlerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66385) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

104.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, Tokat ilinde bulunan ve açılması planlanan maden ocağı sayısına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66386) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

105.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, Tunceli ilinde bulunan ve açılması planlanan maden ocağı sayısına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66387) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

106.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, Kahramanmaraş ilinde bulunan ve açılması planlanan maden ocağı sayısına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66388) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.06.2022)

107.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, Gümüşhane ilinde bulunan ve açılması planlanan maden ocağı sayısına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66389) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.06.2022)

108.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, Erzincan ilinde bulunan ve açılması planlanan maden ocağı sayısına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66390) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.06.2022)

109.-İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu'nun, Antalya'daki KYK yurtlarında yaşanan intihar vakalarına ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66391) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2022)

110.-İstanbul Milletvekili Züleyha Gülüm'ün, Antalya'daki KYK yurtlarında yaşanan intihar vakalarına ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66392) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2022)

111.-İstanbul Milletvekili Zeynel Özen'in, Nevşehir'in Hacıbektaş ilçesinde düzenlenecek bir kamp programına ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66393) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

112.-Muğla Milletvekili Süleyman Girgin'in, TÜİK'in 2022 yılı Mayıs ayı için madde sepeti ve ortalama madde fiyatlarını açıklamamasına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66394) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.06.2022)

113.-Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Kamu İhale Kurulu tarafından alınan düzenleyici kararlara erişime ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66395) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.06.2022)

114.-İzmir Milletvekili Selin Sayek Böke'nin, TÜİK'in 2022 yılı Mayıs ayı için madde sepeti ve ortalama madde fiyatlarını açıklamamasına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66396) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.06.2022)

115.-Kırkkale Milletvekili Halil Öztürk'ün, Kırkkale'de yaşanan sel felaketi sonrasında çiftçilerin ekonomik olarak desteklenmesi önerisine ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66397) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

116.-Ankara Milletvekili Yıldırım Kaya'nın, Yenimahalle Kaymakamlığı tarafından muhtarların katılımıyla düzenlenen bir toplantıya ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66398) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.06.2022)

117.-İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun, iptal edilen bazı etkinliklere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66399) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.06.2022)

118.-Ankara Milletvekili Yıldırım Kaya'nın, bir konfederasyonun yönetici ve üyelerinin basın açıklaması yapmasına izin verilmemesine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66400) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.06.2022)

119.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli'nin İzmit ilçesinde yapılması planlanan bir konut projesine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66401) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2022)

120.-Diyarbakır Milletvekili Remziye Tosun'un, Diyarbakır'da gözaltına alınan bazı gazetecilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66402) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2022)

121.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, İstanbul'da gözaltına alınan bir kişinin kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66403) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2022)

122.-Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, yabancı uyruklu bir kişiden haber alınmamasına ve çeşitli iddialara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66404) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2022)

123.-Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, ODTÜ'de yapılmak istenen bir yürüyüşe kolluk kuvvetlerinin müdahalesine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66405) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2022)

124.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, SEDAS'ın İzmit'teki trafo çalışmasının doğurduğu mağduriyete ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66406) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

125.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, son 5 yılda Erzincan'da uyuşturucu madde kullanımını engellemek için yapılan çalışmalara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66407) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

126.-İstanbul Milletvekili Zeynel Özen'in, Nevşehir'in Hacıbektaş ilçesinde düzenlenecek bir kamp programına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66408) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

127.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Mardin'in Derik ilçesine bağlı çeşitli mahallelerin su sorununa ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66409) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.06.2022)

128.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, son 5 yılda Erzincan'da uyuşturucu madde kullanımını engellemek için yapılan çalışmalara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66410) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.06.2022)

129.-Diyarbakır Milletvekili Remziye Tosun'un, Diyarbakır'ın Hani ilçesinde bir kadının eşi tarafından uğradığı silahlı saldırının soruşturulmasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66411) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.06.2022)

130.-Diyarbakır Milletvekili Remziye Tosun'un, Diyarbakır'ın Sur ilçesinde bir binanın restorasyon çalışması sırasında bulunduğu iddia edilen insan kemiklerine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66412) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.06.2022)

131.-Diyarbakır Milletvekili Hişyar Özsoy'un, Diyarbakır'ın Sur ilçesinde bir binanın restorasyon çalışması sırasında bulunduğu iddia edilen insan kemiklerine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66413) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.06.2022)

132.-Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ'ın, Diyarbakır'ın Sur ilçesinde bir binanın restorasyon çalışması sırasında bulunduğu iddia edilen insan kemiklerine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66414) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.06.2022)

133.-İstanbul Milletvekili Zeynel Özen'in, Nevşehir'in Hacıbektaş ilçesinde düzenlenecek bir kamp programına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66415) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

134.-Muğla Milletvekili Suat Özcan'ın, İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi'nin final sınavındaki sorulara yönelik iddialara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66416) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.06.2022)

135.-Bursa Milletvekili Lale Karabıyık'ın, Manisa'da bazı okulların yaz okulu için bir vakfa tahsis edileceği iddiasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66417) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.06.2022)

136.-Van Milletvekili Murat Sarısaç'ın, Van'da bir partinin mitingine öğrenci ve öğretmenlerin katılımının zorunlu tutulduğu iddiasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66418) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.06.2022)

137.-Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ'ın, Akdeniz Üniversitesinde bazı öğrencilerin intiharına ve yurtların denetimine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66419) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

138.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir askeri öğrencinin ilişik kesilmesi kararına karşı yürüttüğü yargı sürecine ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66420) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2022)

139.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Bakanlık tarafından savunması istenilen bir kişiye ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66421) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2022)

140.-Nevşehir Milletvekili Faruk Sarnaslan'ın, protez ve ortez cihazları için SGK'nın karşıladığı miktarın güncellenmesi talebine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66422) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

141.-Mardin Milletvekili Ebrü Günay'ın, Mardin Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi radyoloji ünitesine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66423) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

142.-Şırnak Milletvekili Hasan Özgüneş'in, Şırnak'taki hastanelerin personel ve ekipman eksikliğine ve yapılması planlanan Şırnak Devlet Hastanesi'nin akıbetine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66424) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

143.-Mardin Milletvekili Tuma Çelik'in, Mardin Ağız ve Diş Sağlığı Merkezinde hastalar ve personelin yüksek radyasyona maruz kaldığı iddiasına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66425) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.06.2022)

144.-İzmir Milletvekili Mahir Polat'ın, Kozak Yaylasının yüz ölçümüne ve yayladaki fıstık çamu ağaçlarına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66426) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

145.-Manisa Milletvekili Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu'nun, elektrikli traktör projesinin akıbetine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66427) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

146.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku'nun, Şanlıurfa'nın Suruç ilçesindeki tapulaşma sürecine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66428) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

147.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, son 5 yılda Tunceli'de Tarım Kredi Kooperatiflerine borçlu çiftçi sayısına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66429) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

148.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, Tunceli'de çiftçi kayıt sistemine kayıtlı çiftçi sayısına ve ürettikleri tarımsal ürünlere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66430) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

149.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, son 5 yılda Kilis'te Tarım Kredi Kooperatiflerine borçlu çiftçi sayısına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66431) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

150.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, Kilis'te çiftçi kayıt sistemine kayıtlı çiftçi sayısına ve ürettikleri tarımsal ürünlere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66432) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

151.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, son 5 yılda Tokat'ta Tarım Kredi Kooperatiflerine borçlu çiftçi sayısına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66433) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

152.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, Tokat'ta çiftçi kayıt sistemine kayıtlı çiftçi sayısına ve ürettikleri tarımsal ürünlere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66434) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

153.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, son 5 yılda Elazığ'da Tarım Kredi Kooperatiflerine borçlu çiftçi sayısına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66435) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

154.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, Elazığ'da çiftçi kayıt sistemine kayıtlı çiftçi sayısına ve ürettikleri tarımsal ürünlere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66436) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

155.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, son 5 yılda Adıyaman'da Tarım Kredi Kooperatiflerine borçlu çiftçi sayısına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66437) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

156.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, Adıyaman'da çiftçi kayıt sistemine kayıtlı çiftçi sayısına ve ürettikleri tarımsal ürünlere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66438) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

157.-Kırıkkale Milletvekili Halil Öztürk'ün, Kırıkkale'de aşırı yağış sebebiyle zarar gören çiftçilerin zararlarının karşılanmasına ve verilecek desteklere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66439) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

158.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, son 5 yılda Yozgat'ta Tarım Kredi Kooperatiflerine borçlu çiftçi sayısına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66440) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.06.2022)

159.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, son 5 yılda Kahramanmaraş'ta Tarım Kredi Kooperatiflerine borçlu çiftçi sayısına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66441) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.06.2022)

160.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, Yozgat'ta çiftçi kayıt sistemine kayıtlı çiftçi sayısına ve ürettikleri tarımsal ürünlere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66442) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.06.2022)

161.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, Kahramanmaraş'ta çiftçi kayıt sistemine kayıtlı çiftçi sayısına ve ürettikleri tarımsal ürünlere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66443) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.06.2022)

162.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, son 5 yılda Erzurum'da Tarım Kredi Kooperatiflerine borçlu çiftçi sayısına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66444) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.06.2022)

163.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, Hatay'da çiftçi kayıt sistemine kayıtlı çiftçi sayısına ve ürettikleri tarımsal ürünlere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66445) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.06.2022)

164.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, son 5 yılda Hatay'da Tarım Kredi Kooperatiflerine borçlu çiftçi sayısına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66446) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.06.2022)

165.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, son 5 yılda Bayburt'ta Tarım Kredi Kooperatiflerine borçlu çiftçi sayısına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66447) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.06.2022)

166.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, Erzurum'da çiftçi kayıt sistemine kayıtlı çiftçi sayısına ve ürettikleri tarımsal ürünlere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66448) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.06.2022)

167.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, Gümüşhane'de çiftçi kayıt sistemine kayıtlı çiftçi sayısına ve ürettikleri tarımsal ürünlere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66449) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.06.2022)

168.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, Bayburt'ta çiftçi kayıt sistemine kayıtlı çiftçi sayısına ve ürettikleri tarımsal ürünlere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66450) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.06.2022)

169.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, Erzincan'da çiftçi kayıt sistemine kayıtlı çiftçi sayısına ve ürettikleri tarımsal ürünlere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66451) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.06.2022)

170.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, son 5 yılda Erzincan'da Tarım Kredi Kooperatiflerine borçlu çiftçi sayısına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66452) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.06.2022)

171.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, son 5 yılda Gümüşhane'de Tarım Kredi Kooperatiflerine borçlu çiftçi sayısına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66453) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.06.2022)

172.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, Çorum'da çiftçi kayıt sistemine kayıtlı çiftçi sayısına ve ürettikleri tarımsal ürünlere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66454) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.06.2022)

173.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, son 5 yılda Çorum'da Tarım Kredi Kooperatiflerine borçlu çiftçi sayısına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66455) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.06.2022)

174.-Kayseri Milletvekili Mustafa Baki Ersoy'un, iş yerleri için ödenen kira bedeli artış oranında düzenleme yapılması talebine ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66456) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

175.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Cengiz Topel Havalimanı'nın akıbetine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66457) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

176.-Van Milletvekili Murat Sarısaç'ın, Van Ferit Melen Havaalanı'nda uçak seferlerinin azlığına ve bilet fiyatlarının yüksekliğine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66458) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

177.-Kırıkkale Milletvekili Halil Öztürk'ün, Kırıkkale'de etkili olan sağanak ve dolu nedeniyle zarar gören yollara ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66459) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2022)

178.-Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın, Azınlık Vakıfları Seçim Yönetmeliğinin yeniden düzenlenmesine ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/66460) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.06.2022)

179.-Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, 2015 yılından bu yana sarı basın kartı verilen ve kartı iptal edilen basın mensuplarına ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/66461) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

180.-Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, çeşitli kamu kurumları hakkında hazırlanan Sayıştay raporlarının sisteme girişinin engellendiği iddiasına ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/66462) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

181.-Kırklareli Milletvekili Türabi Kayan'ın, artan akaryakıt fiyatlarının ulaşım sektörüne olan etkilerine ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/66463) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

182.-İstanbul Milletvekili Züleyha Gülüm'ün, tasfiye halindeki tasarruf finansman şirketleri nedeniyle mağduriyet yaşayan kişilerin mağduriyetlerinin giderilmesine ilişkin Cumhurbaşkan Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/66464) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

183.-Kırklareli Milletvekili Türabi Kayan'ın, tarımsal girdi fiyatlarının düşürülmesine ilişkin Cumhurbaşkan Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/66465) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

184.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, babası KHK ile ihraç edildikten sonra intihar eden bir kişiye ilişkin Cumhurbaşkan Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/66466) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

185.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, KHK ile ihraç edildikten sonra intihar eden bir kişiye ilişkin Cumhurbaşkan Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/66467) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

186.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, KHK ile ihraç edildikten sonra intihar eden bir kişiye ilişkin Cumhurbaşkan Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/66468) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

187.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, KHK ile ihraç edildikten sonra intihar eden bir kişiye ilişkin Cumhurbaşkan Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/66469) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

188.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, KHK ile ihraç edildikten sonra intihar eden bir kişiye ilişkin Cumhurbaşkan Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/66470) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

189.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, KHK ile ihraç edildikten sonra intihar eden bir kişiye ilişkin Cumhurbaşkan Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/66471) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

190.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, babası KHK ile ihraç edildikten sonra intihar eden bir kişiye ilişkin Cumhurbaşkan Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/66472) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

191.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, KHK ile ihraç edildikten sonra intihar eden bir kişiye ilişkin Cumhurbaşkan Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/66473) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

192.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, KHK ile ihraç edildikten sonra intihar eden bir kişiye ilişkin Cumhurbaşkan Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/66474) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

193.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, oğlu KHK ile ihraç edildikten sonra intihar eden bir kişiye ilişkin Cumhurbaşkan Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/66475) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

194.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, KHK ile ihraç edildikten sonra intihar eden bir kişiye ilişkin Cumhurbaşkan Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/66476) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

195.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, KHK ile ihraç edildikten sonra intihar eden bir kişiye ilişkin Cumhurbaşkan Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/66477) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

196.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, KHK ile ihraç edildikten sonra intihar eden bir kişiye ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/66478) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

197.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, KHK ile ihraç edildikten sonra intihar eden bir kişiye ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/66479) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

198.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, KHK ile ihraç edildikten sonra intihar eden bir kişiye ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/66480) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

199.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, KHK ile ihraç edildikten sonra intihar eden bir kişiye ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/66481) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

200.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, KHK ile ihraç edildikten sonra intihar eden bir kişiye ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/66482) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

201.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, İzmir 4 Nolu T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun denetimli serbestlik hükümlerinden yararlandırılmadığı iddiasına ve nakil talebine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66483) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.06.2022)

202.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir kişinin ırkçı saldırıya uğradığı iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66484) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.06.2022)

203.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, İskenderun T Tipi Kapalı Cezaevinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66485) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.06.2022)

204.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Ümraniye T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun sağlık durumuna ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66486) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.06.2022)

205.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Diyarbakır 2 Nolu Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun tehdit edildiği iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66487) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.06.2022)

206.-İğdır Milletvekili Habip Eksik'in, cezaevleri ile ilgili hak ihlali iddialarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66488) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.06.2022)

207.-Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ'ın, Afyonkarahisar 1 Nolu T Tipi Kapalı Cezaevinde yaşandığı iddia edilen çeşitli hak ihlallerine ve açlık grevindeki mahkumların taleplerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66489) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.06.2022)

208.-Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ'ın, Kırıklar 2 Nolu F Tipi Cezaevi ile ilgili hak ihlali iddialarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66490) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.06.2022)

209.-Ağrı Milletvekili Dirayet Dilan Taşdemir'in, Patnos L Tipi Açık Ceza İnfaz Kurumunda bir mahkumun yaşamını yitirmesine ve çeşitli iddialara ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66491) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.06.2022)

210.-İzmir Milletvekili Murat Çepni'nin, Bafra T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına ve nakil talebine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66492) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.06.2022)

211.-İzmir Milletvekili Atila Sertel'in, yabancı uyruklu tutuklu ve hükümlü verilerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66493) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

212.-İzmir Milletvekili Atila Sertel'in, ülke genelindeki cezaevi, tutuklu ve hükümlü sayılarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66494) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

213.-Antalya Milletvekili Rafet Zeybek'in, Antalya'da öğrenci yurtlarında görülen intihar vakalarına yönelik adli soruşturmalara ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66495) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

214.-Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, hasta tutuklu ve hükümlü sayısı ile bunların tedavilerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66496) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

215.-Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, ceza infaz kurumlarında kullanılan ring araçlarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66497) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

216.-Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, sosyal inceleme raporlarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66498) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

217.-Ankara Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir'in, 10 Ekim 2015 tarihinde Ankara Garında meydana gelen canlı bomba saldırısı hakkında görülen davadaki tanık ifadelerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66499) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

218.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, son 5 yılda Sivas'ta hakkında haciz işlemi gerçekleştirilen kişi sayısına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66500) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

219.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, son 5 yılda Kayseri'de hakkında haciz işlemi gerçekleştirilen kişi sayısına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66501) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

220.-Muş Milletvekili Şevin Coşkun'un, Van'da yer alan çeşitli cezaevleri ile Patnos L Tipi Kapalı Cezaevinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66502) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

221.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Tokat T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun denetimli serbestlik hükümlerinden yararlandırılmadığı iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66503) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

222.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Diyarbakır D Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun af talebine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66504) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

223.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Burdur'da hakkında basın açıklaması nedeniyle dava açılan bir kişiye ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66505) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

224.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, son 5 yılda Amasya'da hakkında haciz işlemi gerçekleştirilen kişi sayısına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66506) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

225.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, son 5 yılda Malatya'da hakkında haciz işlemi gerçekleştirilen kişi sayısına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66507) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

226.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, son 5 yılda Samsun'da hakkında haciz işlemi gerçekleştirilen kişi sayısına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66508) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

227.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, son 5 yılda Osmaniye'de hakkında haciz işlemi gerçekleştirilen kişi sayısına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66509) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

228.-Diyarbakır Milletvekili Remziye Tosun'un, Diyarbakır'ın Hani ilçesinde bir kadının eşi tarafından silahlı saldırıya uğramasına ve şiddetle mücadele çalışmalarına ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66510) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.06.2022)

229.-Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, kadına yönelik aile içi şiddet araştırmasının 2014 yılından bu yana yapılmamasına ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66511) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

230.-Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, Mart 2020'den bugüne kadar Kod-29 uygulamasıyla işten çıkarılan kişi sayısına ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66512) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

231.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, son 5 yılda Sivas'ta ayni ve nakdi sosyal yardımlardan yararlanan kişi sayısına ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66513) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

232.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, son 5 yılda Amasya'da ayni ve nakdi sosyal yardımlardan yararlanan kişi sayısına ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66514) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

233.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, son 5 yılda Kayseri'de ayni ve nakdi sosyal yardımlardan yararlanan kişi sayısına ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66515) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

234.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, son 5 yılda Samsun'da ayni ve nakdi sosyal yardımlardan yararlanan kişi sayısına ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66516) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

235.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, son 5 yılda Malatya'da ayni ve nakdi sosyal yardımlardan yararlanan kişi sayısına ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66517) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

236.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, son 5 yılda Osmaniye'de ayni ve nakdi sosyal yardımlardan yararlanan kişi sayısına ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66518) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

237.-Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın, PTT'de çalışan taşeron işçilere kadro verilmesi talebine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66519) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

238.-İzmir Milletvekili Murat Çepni'nin, bazı sit alanlarının niteliğinin değiştirilmesine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66520) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.06.2022)

239.-Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Arhavi ilçesinde bazı firmalara kafes balıkçılığı yapmaları için izin verilmesine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66521) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

240.-Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, Aydın'a bağlı Küçükdağlı Mahallesi'nde bulunan Millet Bahçesi için yapılan harcamalara ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66522) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

241.-Kayseri Milletvekili Çetin Arık'ın, son 20 yılda yabancılara yapılan gayrimenkul satışlarına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66523) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

242.-Balıkesir Milletvekili Ensar AYTEKİN'in, Kazdağı Milli Parkı sınırları içinde inşaat faaliyeti yürütüldüğü iddiasına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66524) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

243.-Mersin Milletvekili Cengiz Gökçel'in, Mersin'e bağlı Kumkuyu Mahallesi'nde Hazine'ye ait arazilerin satılmasına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66525) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

244.-Mersin Milletvekili Cengiz Gökçel'in, Mersin'in Yenişehir ilçesinde bulunan PTT'ye ait sosyal tesislerin imar planı değişikliğine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66526) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

245.-Mersin Milletvekili Cengiz Gökçel'in, son 10 yılda Mersin'de ve Türkiye genelinde Hazine'ye ait arazilerin satış ve tahsis işlemlerine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66527) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

246.-Uşak Milletvekili Özkan Yalım'ın, akaryakıt fiyatlarına yapılan zamlara ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66528) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

247.-Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, son 5 yılda Aydın'da borcundan dolayı elektriği kesilen hane ve işyeri sayısına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66529) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

248.-Karabük Milletvekili Hüseyin Avni AKSOY'un, Çankırı'nın Orta ilçesine bağlı Dodurga köyüne doğalgaz bağlanması talebine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66530) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

249.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, Kayseri ilinde bulunan ve açılması planlanan maden ocağı sayısına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66531) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

250.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, Malatya ilinde bulunan ve açılması planlanan maden ocağı sayısına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66532) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

251.-Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, 2015-2022 yılları arasında intihar eden öğrencilere ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66533) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

252.-Antalya Milletvekili Rafet ZEYBEK'in, Antalya'daki KYK yurtlarında yaşanan intihar vakalarına ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66534) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

253.-Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin ilindeki yurt verilerine ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66535) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

254.-İzmir Milletvekili Atila Sertel'in, İstanbul'da bir öğrenci yurdunda öğrencilerin yedikleri yemekten zehirlenmelerine ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66536) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

255.-Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, serbest meslek sahiplerinin vergi yükünün azaltılması talebine ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66537) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

256.-Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, kamu kurum ve kuruluşlarında kullanılan makam araçlarına dair çeşitli verilere ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66538) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

257.-Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, Tarım Kredi Kooperatiflerinin iştiraki olan bir firmanın halka açık hisselerinde yaşanan hareketlere ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66539) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

258.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Mardin'in Midyat ilçesinde bir kişinin ölümüne ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66540) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.06.2022)

259.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir kişinin ırkçı saldırıya uğradığı iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66541) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.06.2022)

260.-Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, komiser ve başkomiser verilerine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66542) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

261.-İzmir Milletvekili Atila Sertel'in, 2019 yerel seçimlerinden bu yana bazı belediyeleri denetlemek için görevlendirilen müfettişlere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66543) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

262.-İzmir Milletvekili Atila Sertel'in, 2019 yerel seçimlerinden bu yana Türkiye genelindeki belediyeleri denetlemek için görevlendirilen müfettişlere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66544) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

263.-İzmir Milletvekili Atila Sertel'in, 2019 yerel seçimlerinden bu yana bazı belediyeleri denetlemek için görevlendirilen müfettişlere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66545) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

264.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, İstanbul ilindeki sokak hayvanları ile evcil hayvanlara dair bazı verilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66546) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

265.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Rize ilindeki sokak hayvanları ile evcil hayvanlara dair bazı verilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66547) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

266.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Van ilindeki sokak hayvanları ile evcil hayvanlara dair bazı verilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66548) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

267.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Yalova ilindeki sokak hayvanları ile evcil hayvanlara dair bazı verilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66549) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

268.-Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, 2015-2022 yılları arasında intihar eden öğrencilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66550) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

269.-Antalya Milletvekili Rafet Zeybek'in, Antalya'daki KYK yurtlarında yaşanan intihar vakalarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66551) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

270.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bitlis ilindeki sokak hayvanları ile evcil hayvanlara dair bazı verilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66552) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

271.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Çankırı ilindeki sokak hayvanları ile evcil hayvanlara dair bazı verilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66553) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

272.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, ülke genelindeki sokak hayvanları ile evcil hayvanlara dair bazı verilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66554) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

273.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Diyarbakır ilindeki sokak hayvanları ile evcil hayvanlara dair bazı verilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66555) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

274.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Düzce ilindeki sokak hayvanları ile evcil hayvanlara dair bazı verilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66556) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

275.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Şanlıurfa ilindeki sokak hayvanları ile evcil hayvanlara dair bazı verilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66557) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

276.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Erzincan ilindeki sokak hayvanları ile evcil hayvanlara dair bazı verilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66558) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

277.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Batman ilindeki sokak hayvanları ile evcil hayvanlara dair bazı verilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66559) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

278.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Erzurum ilindeki sokak hayvanları ile evcil hayvanlara dair bazı verilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66560) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

279.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Mardin ilindeki sokak hayvanları ile evcil hayvanlara dair bazı verilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66561) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

280.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Siirt ilindeki sokak hayvanları ile evcil hayvanlara dair bazı verilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66562) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

281.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Gümüşhane ilindeki sokak hayvanları ile evcil hayvanlara dair bazı verilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66563) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

282.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Şırnak ilindeki sokak hayvanları ile evcil hayvanlara dair bazı verilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66564) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

283.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Isparta ilindeki sokak hayvanları ile evcil hayvanlara dair bazı verilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66565) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

284.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Hakkari ilindeki sokak hayvanları ile evcil hayvanlara dair bazı verilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66566) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

285.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Kilis ilindeki sokak hayvanları ile evcil hayvanlara dair bazı verilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66567) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

286.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Karabük ilindeki sokak hayvanları ile evcil hayvanlara dair bazı verilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66568) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

287.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Ağrı ilindeki sokak hayvanları ile evcil hayvanlara dair bazı verilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66569) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

288.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Kars ilindeki sokak hayvanları ile evcil hayvanlara dair bazı verilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66570) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

289.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Aksaray ilindeki sokak hayvanları ile evcil hayvanlara dair bazı verilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66571) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

290.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Muş ilindeki sokak hayvanları ile evcil hayvanlara dair bazı verilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66572) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

291.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Ardahan ilindeki sokak hayvanları ile evcil hayvanlara dair bazı verilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66573) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

292.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bayburt ilindeki sokak hayvanları ile evcil hayvanlara dair bazı verilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66574) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

293.-İzmir Milletvekili Atila Sertel'in, 2019 yerel seçimlerinden bu yana bazı belediyeleri denetlemek için görevlendirilen müfettişlere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66575) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

294.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bingöl ilindeki sokak hayvanları ile evcil hayvanlara dair bazı verilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66576) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

295.-İzmir Milletvekili Atila Sertel'in, 2019 yerel seçimlerinden bu yana bazı belediyeleri denetlemek için görevlendirilen müfettişlere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66577) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

296.-İzmir Milletvekili Atila Sertel'in, 2019 yerel seçimlerinden bu yana bazı belediyeleri denetlemek için görevlendirilen müfettişlere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66578) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

297.-Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, ülke geneli ve Kocaeli özelinde yaşanan intihar vakalarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66579) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

298.-Kırklareli Milletvekili Türabi Kayan'ın, 2002'den bu yana istifa eden veya intihar eden polis sayısına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66580) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

299.-Karabük Milletvekili Hüseyin Avni Aksoy'un, Türkiye genelinde ve Karabük ilindeki yabancı uyruklu kişi sayısına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66581) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

300.-Şanlıurfa Milletvekili Ayşe Sürücü'nün, İstanbul'daki bir düğünle ilgili bazı iddialara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66582) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

301.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kandıra-İzmit Yolu inşaatına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66583) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

302.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli'de bulunan ormanlık bir alanın işletim hakkının devredileceği iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66584) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

303.-Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Dijital Çağda Medya Okuryazarlığı ve Türkçe Çalıştayı'nın maliyetine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66585) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

304.-İstanbul Milletvekili Oya Ersoy'un, Manisa'nın Salihli ilçesinde görev yapan bir öğretmen hakkındaki iddialara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66586) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.06.2022)

305.-Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'de üstün başarılı olarak belirlenen öğretmenlere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66587) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

306.-Antalya Milletvekili Rafet Zeybek'in, Antalya'daki KYK yurtlarında yaşanan intihar vakalarına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66588) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

307.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Dokuz Eylül Üniversitesi Rektörlüğü hakkında bazı iddialara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66589) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

308.-Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, Aydın'da bulunan Milli Eğitim Müdürlüğü lojmanlarındaki bazı malzemelerin satıldığı olay ile ilgili yürütülen soruşturmanın akıbetine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66590) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

309.-Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Kemalpaşa ilçesinde bulunan bir ortaokulun tadilatına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66591) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

310.-Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, EBA TV üzerinden yapılan bir yayımla ilgili yürütülen soruşturmanın akıbetine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66592) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

311.-Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, Aydın'da depreme karşı güçlendirme çalışması yapılan okullara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66593) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

313.-Karabük Milletvekili Hüseyin Avni Aksoy'un, yükseköğretim kurumlarına ve Karabük Üniversitesi'ne yerleştirilen yabancı öğrenci sayısına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66594) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

313.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Eskişehir Anadolu Üniversitesinde yapılan yurt dışı denklik sınavıyla ilgili bazı iddialara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66595) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

314.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, yurt dışında tıp eğitimi gören kişilerin TUS'a katılma zorunluluğunun kaldırılması talebine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66596) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

315.-İzmir Milletvekili Kani Beko'nun, astsubay ve yedek subayların görev başlangıç kademelerinin yükseltilmesi önerisine ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66597) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

316.-Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Aselsan'ın 2021 yılındaki kar miktarına ve çalışanlara dağıtılan kar payı oranlarına ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66598) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

317.-İstanbul Milletvekili Ali Şeker'in, artan gıda kaynaklı zehirlenme vakalarına yönelik alınacak tedbirlere ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66599) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

318.-Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Mardin'de bir ağız ve diş sağlığı merkezinin röntgen ünitesi için Türkiye Atom Enerjisi Kurumundan gerekli izinleri almadığı iddiasına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66600) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

319.-Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, kamu kurumlarından emekli olan eczacıların emekli maaşlarının iyileştirilmesi talebine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66601) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

320.-Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, 2021 ve 2022 yılında ataması yapılan acil tıp teknisyeni sayısına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66602) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

321.-Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin ilindeki hastanelerin kapasitelerine ve çevre illere yapılan sevkler ile ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66603) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

322.-Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, intihar vakalarına ve vakaların önlenmesi için uygulanan psikolojik destek programlarına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66604) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

323.-Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'de artan kanser vakalarına ve onkoloji hastanesi açılması talebine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66605) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

324.-Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, 20-21 Mayıs 2022 tarihlerinde Hollanda'da düzenlenen Türk Sağlık Turizmi Fuarı'na ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66606) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

325.-Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, bir başhekimin sosyal medya paylaşımlarına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66607) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

326.-İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, İzmir ALOSBI tarafından inşaatı devam eden mesleki ve çevresel hastalıklar hastanesine yapılmak istenen bağışa ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66608) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

327.-Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'nin çeşitli bölgelerinde meydana gelen yağışlardan olumsuz etkilenen çiftçilerin desteklenmeleri için yürütülen çalışmalara ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66609) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

328.-Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, elektrikli traktör üretim projesine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66610) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

329.-Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, aşırı yağışlardan zarar gören çiftçilerin desteklenmesine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66611) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

330.-Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'nin Uluagaç köyünde bulunan göletin kapalı sulama sistemine geçirilmesi talebine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66612) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

331.-Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, 2020'den bu yana tarım ve orman vasfını yitiren arazilere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66613) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

332.-Balıkesir Milletvekili Ensar Aytakin'in, Kazdağı Milli Parkı sınırları içinde inşaat faaliyeti yürütüldüğü iddiasına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66614) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

333.-Mersin Milletvekili Cengiz Gökçel'in, son 10 yılda tarım dışı kalan ve son 5 yılda ekilmeyen arazilere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66615) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

334.-Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, 2020'den bu yana Aydın'da meydana gelen orman yangınlarına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66616) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

335.-Karabük Milletvekili Hüseyin Avni Aksoy'un, Karabük'ün Eskipazar ilçesi Dereköy Mahallesi'nde bulunan derenin ıslah edilmesi talebine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66617) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

336.-Karabük Milletvekili Hüseyin Avni Aksoy'un, Karabük'ün Safranbolu ilçesinde bulunan Değirmencik Köprüsünün yenileme çalışmalarına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66618) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

337.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, Malatya'da çiftçi kayıt sistemine kayıtlı çiftçi sayısına ve ürettikleri tarımsal ürünlere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66619) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

338.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, son 5 yılda Sivas'ta Tarım Kredi Kooperatiflerine borçlu çiftçi sayısına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66620) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

339.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, Sivas'ta çiftçi kayıt sistemine kayıtlı çiftçi sayısına ve ürettikleri tarımsal ürünlere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66621) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

340.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, son 5 yılda Osmaniye'de Tarım Kredi Kooperatiflerine borçlu çiftçi sayısına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66622) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

341.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, Osmaniye'de çiftçi kayıt sistemine kayıtlı çiftçi sayısına ve ürettikleri tarımsal ürünlere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66623) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

342.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, son 5 yılda Amasya'da Tarım Kredi Kooperatiflerine borçlu çiftçi sayısına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66624) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

343.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, Kayseri'de çiftçi kayıt sistemine kayıtlı çiftçi sayısına ve ürettikleri tarımsal ürünlere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66625) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

344.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, son 5 yılda Kayseri'de Tarım Kredi Kooperatiflerine borçlu çiftçi sayısına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66626) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

345.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, son 5 yılda Samsun'da Tarım Kredi Kooperatiflerine borçlu çiftçi sayısına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66627) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

346.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, Amasya'da çiftçi kayıt sistemine kayıtlı çiftçi sayısına ve ürettikleri tarımsal ürünlere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66628) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

347.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, Samsun'da çiftçi kayıt sistemine kayıtlı çiftçi sayısına ve ürettikleri tarımsal ürünlere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66629) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

348.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, son 5 yılda Malatya'da Tarım Kredi Kooperatiflerine borçlu çiftçi sayısına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66630) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

349.-Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, 20-21 Mayıs 2022 tarihlerinde Hollanda'da düzenlenen Türk Sağlık Turizmi Fuarı'na ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66631) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

350.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2022 yılında erişim engeli getirilen haber sitelerine ve toplam haber sayısına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66632) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

351.-Burdur Milletvekili Mehmet Göker'in, karayolu taşımacılığı yapan firmaların desteklenmesi talebine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66633) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

352.-Batman Milletvekili Necdet İpekyüz'ün, İstanbul Havalimanı'nın kira bedeli ödemesinin ertelendiği iddiasına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/66634) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2022)

30 Haziran 2022 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.02

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Enez KAPLAN (Tekirdağ), Şeyhmus DİNÇEL (Mardin)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 110’uncu Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, Diyarbakır’ın sorunları hakkında söz isteyen Diyarbakır Milletvekili İmam Taşçier’e ait.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI

1.- Diyarbakır Milletvekili İmam Taşçier’in, Diyarbakır’ın sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

İMAM TAŞÇIER (Diyarbakır) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Diyarbakır’ın sorunları için söz aldım, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

On iki bin yıllık tarihi geçmişi olan, onlarca medeniyete beşiklik yapmış olan Diyarbakır bu döneme kadar yani AKP dönemi öncesine kadar farklı dillerin, farklı kültürlerin iç içe yaşadığı; cami, kilise, havranın yan yana kurulduğu bir kültür ve medeniyet şehri. Cumhuriyetle beraber ismi değişen, önce Diyar-ı Bekr, sonra Diyarbakır olan Diyarbakır’ın cumhuriyetten önceki ve tarih boyunca isimlerinin arasında en önde yer tutan “Amid” ve “Amed”dir. Bugün “Amed” ismi kullanıldığı zaman iktidar tarafından saldırıya uğranılmaktadır, hâlbuki on binlerce yıl bu isim kullanılmıştır.

Yine, tarih boyunca Mezopotamya uygarlığının merkezi olan ve 1950’li yıllara kadar sanayide, ekonomide gelişkin olan Diyarbakır, 1950’den sonra, maalesef, Türkiye’nin ekonomi alanında -tarım şehri olan Diyarbakır- tarım alanında, eğitim alanında en son sıralarına gerilemiş bir durumla karşı karşıya.

Diyarbakır, diğer Kürt illerinde olduğu gibi, 81 ilin üniversite sınavı sonuçlarında 75’lerde. Nedeni ise şu: Ana diliyle eğitim alınmadığı için. Nüfusunun hemen hemen hepsi Kürt olan Diyarbakır’da ana dilleriyle eğitim alamadıkları için diğer Kürt illerinde olduğu gibi üniversite sınavlarında başarı oranı çok çok düşük ve bu da Anayasa’nın eşitlik ilkesine aykırı. Bir an önce Anayasa’nın değiştirilerek ana dille eğitime geçilmesi ve bu eşitsizliğin ortadan kaldırılması gerekmektedir.

Diyarbakır’a atanan valiler ise hele hele bu kayyum atamalarından sonra âdeta birer sömürge valisi; astığı astık, kestiği kestik, AKP il başkanı görevini gören valiler ve bu valilerin yolsuzluklarına, bu valilerin rüşvetlerine de hiç kimse “Dur!” demiyor, bunun durması için de bir çaba sarf edilmiyor.

Mahkemeye konu olmuş olan basit bir olayı anlatacağım: Vali, -Diyarbakır Valisi ve kayyumu olan- Cumhuriyet Başsavcısı ve ağır ceza reisi dâhil olmak üzere, yargının bir kısmının da içinde yer aldığı kişi başına 50-60 milyon civarında bir paranın kuyumcuya kaptırıldığını hepimiz biliyoruz ve bu, mahkemelerde şu anda görülen davaların içinde. Vali kendi sorunlarıyla ilgilenmekten şehrin

sorunlarıyla ilgilenmeye vakit bulamamış ki Diyarbakır’da toplu ulaşım işler acısı. Kayyum valilerinden önce raylı sisteme geçmek açısından projeler yapıldı ama maalesef raylı sisteme hâlen geçilemedi. Nüfusu 2 milyonun üstünde olan bir şehirde ve aynı zamanda bölgenin metropolü olan bir şehirde şu anda raylı sistem yok ve onun için hiçbir çalışma da yok.

Eğitim alanında sınıf mevcutları 50-60 civarı; bu, normal liselerde.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

İMAM TAŞÇIER (Devamla) – Ama her yere açılan bir imam-hatipte ise öğrenci nüfusu, sınıf mevcutları 8-10 civarında olmasına rağmen, bunlar hâlen açılmaya devam ediliyor.

Yine, sağlıkta, Türkiye’nin her tarafında ve Kürt illerinin her yerinde olduğu gibi kuyruklar alabildiğine fazla, üç aydan, beş aydan önce bazı randevular alınamıyor ve bu da bir türlü giderilemiyor. Bizim tasvip etmediğimiz, HDP’nin tasvip etmediği şehir hastanelerinin bir tanesi de Diyarbakır’da kurulmak istendi, altı aydır inşaatı yarım bırakılıp terk edilmiş bir durumda; sağlık da o şekilde devam ediyor.

Yine, valiler, iş insanlarına sıkıntı yaratıyor ve “Niye beni tebriğe gelmediniz, niye benimle diyalogunuz yok?” gibi söylemlerle onları tehdit ediyor.

Teşekkür ederim. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Gökçel...

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Mersin Milletvekili Cengiz Gökçel’in, AKP’nin ek bütçe yapmak zorunda kalmasına ilişkin açıklaması

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

AKP, hesabı tutturamıyor, 2022 yılı bütçesini delik deşik etti, altıncı ayında ek bütçe yapmak zorunda kaldı. “Ek bütçe” dediler, biz de “Bu bütçede tarıma, hayvancılığa, köylüye ne var?” diye baktık. Maalesef ek bütçede tarıma yer yok; çiftçi borçları rekor kırmış, cumhuriyet tarihinin zirvesine çıkmış, çiftçinin, köylünün borcu AKP’nin umurunda değil. Ama çiftçimiz merak etmesin, Genel Başkanımız Sayın Kemal Kılıçdaroğlu’nun size sözüdür: İktidara geleceğiz, bir hafta içinde çiftçilerin Tarım Kredi Kooperatiflerine, özel bankalara, Ziraat Bankasına olan borçlarının faizlerini sileceğiz, çiftçi borçlarını yapılandıracağız, çiftçimize derin bir nefes aldıracağız.

Teşekkür ederim Başkanım. (CHP sıralarından alkışlar)

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR (Devam)

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI (Devam)

2.- Sivas Milletvekili Semiha Ekinci’nin, 2 Temmuz Sivas Madımak olaylarına ilişkin gündem dışı konuşması

BAŞKAN - Gündem dışı ikinci söz, 2 Temmuz Sivas Madımak olayları hakkında söz isteyen, Sivas Milletvekili Semiha Ekinci’ye ait.

Buyurun Semiha Hanım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SEMİHA EKİNCİ (Sivas) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri ve ekranları başında bizleri izleyen saygıdeğer vatandaşlarımız; hepimizi saygılarımla ve muhabbetle selamlıyorum.

Tarihimizde hiç kimsenin tasvip etmediği acı bir olayın, bu topraklarda yaşayan her insanın yüreğini yakan Madımak olaylarının yıldönümüne yaklaşmaktayız. Her yıl Yıldızeli’nin Banaz köyünde yapılan etkinliklerin, o yıl, Sivas Valisi Ahmet Karabilgin’in Başkanı olduğu komitede şehir merkezinde düzenlenmesine karar verilmişti. Bundan tam yirmi dokuz yıl önce, 2 Temmuz 1993 tarihinde ben Sivas’ta yaşıyordum. Sizlerden o gün Sivas’ta olan var mı? Yok, sanmam.

YÜKSEL ÖZKAN (Bursa) – Canlı tanığıyım.

SEMİHA EKİNCİ (Devamla) – Sivas'ta 2 Temmuz 1993 tarihinde sahnelenen bu acı verici olay hepimizi derinden yaraladı, acısını hâlâ taptaze yaşıyoruz. 2 Temmuz Madımak olaylarında hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, aile yakınlarına ve sevenlerine başsağlığı diliyorum. Bu olayları tezgâhlayan sinsi güçleri şiddetle ve nefretle kınıyorum.

Sivas'ı ve Sivaslıları sorgulamadan önce tanımak gerekir. Sivas, Selçuklu'nun kalbi, Osmanlı'nın vicdanı, cumhuriyetimizin aklı, 108 gün boyunca Millî Mücadele'mizin başkentliğini üstlenmiş, Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşlarına ev sahipliği yapan, Peygamber Efendimizin sancaktarı Abdulvahabi Gazi'nin, ozanların piri Pir Sultan Abdal'ın, Âşık Ruhsati'nin, Âşık Veysel'in, Muzaffer Sarısozen'in ve şehit lider Muhsin Yazıcıoğlu'nun doğduğu, Anadolu'muzun güzide ve köklü şehirlerinden biridir. Köyümüzden, kentimizden, neresinden olursak olalım Selçuklu'yu, Osmanlı'yı, cumhuriyeti kavramadan Sivaslı olamayız çünkü Sivas, kadim medeniyetlerimizin tam ortasında, âdeta tarihe köprü olmuş bir şehrimizdir. Dolayısıyla, tarihî hafızası güçlü, kültürü zengin, her türlü birikimi yüksek bir ilimizdir.

Sultan şehrimiz Sivas tarihi boyunca birçok medeniyete ev sahipliği yapmıştır. Asla Sivas ve Sivaslılara mal edilmesi mümkün olmayan 2 Temmuz 1993'te yaşanan provokasyonlar neticesinde sultan şehrimizde meydana gelen Madımak olayları Türkiye'de tüm kesimlerin üzerinde ittifak ettiği şekliyle, karanlık birtakım odakların planlı provokasyonlarından başka bir şey değildir. Bunun için komplo teorilerine de hiç gerek yok, her şey ortadadır. Bu olaylarda hedef Türkiye'nin iç barışığıydı, Anadolu'nun bir arada yaşama dokusunu bozmaktı. Bozulmadığı gün sinsi odaklar karanlık senaryolarını sahneye alarak hain mihraklar tırnağı etten ayırmak istediler; farklılıklarımızı istismar etmek suretiyle, yüzlerce yıllık kardeşliğimizi kanla, gözyaşıyla sınamak istediler.

O günden bugün tam yirmi dokuz yıl geçti. Anadolu keder ve kader birliğinin adıdır. Bu topraklar birlikte yaşama modellerinin en güzel örneği olmuştur. Sünnisi Alevisi, bizler birlikte yaşamış, kız almış, kız vermişizdir. Bu birlikteliğimizi çekemeyenler bu birlikteliğimizi bozmayı defalarca denediler; Maraş'ta denediler, Çorum'da denediler, Sivas'ta denediler, Gezi olaylarında denediler, en son da 15 Temmuzda denediler ama başaramadılar, başaramayacaklar. Çünkü bu milletin hamurunu Hazreti Mevlânalar, Yunus Emreler, Hacı Bektaş Veliler yoğurmuştur. Bu hamuru ayırıştırmaya hiçbir karanlık odağın gücü yetmeyecektir. “Doğarken farklı doğmadık.” diyen, Madımak olaylarında hayatını kaybeden Muhlis Akarsu gibi, “Ne var ise sende, bende/Aynı varlık her bedende/Yarın mezara girende/Sen toksun da ben aç mıyım” diyen Âşık Veysel gibi, “Gel, gel/Ne olursan ol/Yine gel” diyen Hazreti Mevlâna gibi. Türkiye Cumhuriyeti olarak tüm renklerimizle bir bütünüzdür. Anadolu'nun özeti de Türkiye'nin özeti de budur; aynı dertlerle dertlenmiş, aynı mutlulukları paylaşmışızdır; Kerbelâ'da susuz kalmış, Çanakkale'de yedi düvele karşı omuz omuza mücadele etmişiz, ülkemizin birliği için verdiğimiz şehitlerimizi ay yıldızlı bayrağımıza sarmış, aynı toprağa yan yana defnetmişiz. Hiçbir güç hiçbir acı birlik ve beraberliğimizi bozamayacaktır. Bu olayı hatırladıkça daima kardeşliğimizi hatırlayacağız, birbirimize her zamankinden daha sıkı sarılacağız. Hünkâr Hacı Bektaş Veli'nin dediği gibi “Daima bir olacağız, iri olacağız, diri olacağız.” Madımak olaylarını bize yaşatanlara vereceğimiz en güzel cevap budur. Çocuklarımıza miras olarak kardeşliğimizi bırakacağız. Sultan şehir Sivas'ımızın bu konudaki duruşu gayet net ve ortadadır. Sivaslılar olarak biz birlikten yanayız, kardeşlikten yanayız, birliğimizi ve beraberliğimizi daha ileri taşımak için hep birlikte çalışacağız ve başaracağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun tamamlayın.

SEMİHA EKİNCİ (Devamla) – Bir kez daha 2 Temmuz Madımak olaylarında ve 5 Temmuz Başbağlar katliamında hayatını kaybedenlere Allah'tan rahmet diliyorum; bu olayları tezgâhlayan sinsi güçleri şiddet ve nefretle kınıyorum. Ayrıca, gelecek hafta idrak edeceğimiz Kurban Bayramı'nın da vatanımıza, milletimize, tüm vatandaşlarımıza hayırlar getirmesini diliyorum.

Bugün, Sivas adına 2 güzel sonuç aldık. 2022 LYS sınavında 2 Türkiye 1'inciliği oldu; birisi, Sivas Zeki Hayran İmam-Hatip Ortaokulundan hafız öğrencimiz Reyhan Duman; bir diğer kardeşimiz de, Ayşe Zümra Aksu. Her ikisini de tebrik ediyorum, gözlerinden öpüyorum, öğrencilerin ailelerini tebrik ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gündem dışı üçüncü söz Muğla hakkında söz isteyen Muğla Milletvekili Yelda Erol Gökcan'a aittir.

Buyurunuz.

3.- Muğla Milletvekili Yelda Erol Gökcan'ın, Muğla'ya ilişkin gündem dışı konuşması

YELDA EROL GÖKCAN (Muğla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; CHP'li Muğla Büyükşehir Belediye Başkanlığının Datça'da restore ettiğini sandığı tarihî cami hakkında söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle Gazi Meclisimizi, aziz milletimizi ve kıymetli hemşehrilerimizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, geçtiğimiz hafta Marmaris'te çıkan orman yangını için yeryüzü cenneti Muğla'mıza ve hepimize geçmiş olsun diyorum. Orman yangını sürecindeki ilgi ve destekleri için başta Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a, Tarım ve Orman Bakanımız Sayın Vahit Kirişçi'ye, İçişleri Bakanımız Süleyman Soylu'ya, Orman Genel Müdürlüğü ve personeline, AFAD'a, tüm STK'lere ve canla başla çalışan tüm gönüllülerimize hemşehrilerimiz adına teşekkür ediyorum.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Belediyeni unuttun.

YELDA EROL GÖKCAN (Devamla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Muğla kamuoyunu yakından ilgilendiren ve ulusal basında da tartışılan Datça Cumalı Mahallesi'nde yedi yüz yıllık tarihî Çeşmeköy Cami maalesef “restorasyon” adı altında âdeta yıkılıp yeniden yapılmıştır. İşte Datça Çeşmeköy Camisi, yedi yüz yıllık tarihî bir cami. İş bilmez CHP'li Muğla Büyükşehir Belediyesi tarihsel mirasımıza, kültürümüze ve emanete ihanet etmiştir. Onaylı restorasyon projesine uymamış, bambaşka bir yapı yapmıştır. İşte yıl 2022, caminin son hâli, sıva yapılmış ve beyaza boyanmıştır.

PAKİZE MUTLU AYDEMİR (Balıkesir) - Mimarı görse ağlar, ağlar!

SEYİT TORUN (Ordu) – Anıtlar Yüksek Kurulundan izin alındı, öyle olsaydı yapamazdı.

ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) – Bence siz bir araştırın.

SEYİT TORUN (Ordu) - Anıtlar Yüksek Kurulu size bağlı.

YELDA EROL GÖKCAN (Devamla) – Restorasyon, işin ehli insanlarca ve bu bilince sahip kurumlarca yapılması gereken bir çalışmadır. Bu yüzdendir ki restorasyon yapılırken çok dikkat edilmeli ve aslına sadık kalınmalıdır. Yüzlerce hatta binlerce yıl ayakta kalmayı başarabilmiş tarihî eserler “restorasyon” adı altında âdeta kılık değiştirilebiliyor. İşte, Muğla kamuoyu ve Türkiye basını bunu nereden öğrendi? CHP'li Muğla Büyükşehir Belediye Başkanı Sayın Osman Gürün resmî Twitter hesabından şu şekilde paylaştı: “Böyleydi, böyle oldu.” dedi. Bakın, öncesi ve sonrası; işte, CHP'nin restorasyon anlayışı; işte, CHP'nin vizyonsuzluğu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SEYİT TORUN (Ordu) – Yıktırsaydınız, yıktırsaydınız; yaptırmısaydınız.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – “Sünger Bob”ları unutmadık.

YELDA EROL GÖKCAN (Devamla) – Yedi yüz yıllık Çeşmeköy Camisi’nde yapılan restorasyon çalışması da, maalesef, buna kötü bir örnektir; camimizin tarihi duvarlarının sıvanarak beyaza boyandığını görüyoruz.

SEYİT TORUN (Ordu) – Anıtlar Yüksek Kurulu...

YELDA EROL GÖKCAN (Devamla) – CHP’li Muğla Büyükşehir Belediye Başkanı Sayın Osman Gürün kendi zevkine göre bir cami yaptırmış sanırım, ancak kendilerine “Hayırlı olsun.” diyemeyeceğim.

Restorasyonla ilgili olarak Kültür ve Turizm Bakanlığımızla görüştük, Bakanlık bu konuyla ilgili bir çalışma yaptı ve rapor hazırladı. Bakanlık raporuna göre, “Datça ilçesi Cumalı Mahallesi’nde korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı olarak tescilli mezarlık ve cami bulunmakta. Mülkiyeti Muğla Büyükşehir Belediyesine ait olduğu için restorasyonu da Muğla Belediyesi tarafından yapılmaktadır. Ancak camide, onaylı restorasyon tadilat projesine uygun çalışma yapılmamış, projeden farklı olarak ‘Alaturka kiremit parçası baskılı sıra kalıntıları korunarak tamamlanacaktır.’ taahhüdüne uyulmamıştır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Camilere kurban olasınız. Üsküdar’daki camileri sattınız ya! Üsküdar’da 3 tane cami sattınız. Camiye kurban olasınız. Caminin üstünden siyaset yapıyorsunuz.

YELDA EROL GÖKCAN (Devamla) – Caminin çatısında giriş sayılarının fazla olarak yapıldığı...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Oy kaybediyorsunuz; camiye sarılıyorsunuz; oy kaybediyorsunuz, camiye sarılıyorsunuz...

YELDA EROL GÖKCAN (Devamla) – ...caminin ön cephesindeki kemerlerin biçimlerinin farklı uygulandığı görülmüştür. Yapılan onaylı restorasyon projesinden farklı uygulamalar Muğla Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun yapacağı ilk toplantıda gündemde değerlendirilecektir.” Görüldüğü gibi tamamıyla keyfi ve sorumsuzca yapılan bir restorasyonla karşı karşıyayız.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Anıtlar Yüksek Kurulu iktidarınıza bağlı. Anıtlar Yüksek Kurulunun denetiminde yapıldı, niye yalan söylüyorsunuz ki? Vallahi ya!

YELDA EROL GÖKCAN (Devamla) – Tarihi eserlerimize, camilerimize de biz sahip çıkacağız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Biz diyoruz ki: Tarihi miras babanızın malı değil, üzerinde istediğiniz gibi oynayamazsınız. Bu hakkı nereden alıyorsunuz? Bir camiye bile restore edemeyip bozanlar bir de ülkeyi yönetmeye talip oluyorlar. Hadi oradan!

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sizi ne din kurtarır artık ne camiler kurtarır. Dine de ihanet ettiniz, camilere de ihanet ettiniz vallahi ya!

YELDA EROL GÖKCAN (Devamla) – Siz restorasyon değil, heykel yapmaya gidin. Emin olun, sağduyulu CHP’li seçmenler de sizin bu anlayışınızdan ve tavrınızdan oldukça rahatsızlar.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Onun için yıllardır kazanamıyorsunuz.

YELDA EROL GÖKCAN (Devamla) – Cumhurbaşkanımız Genel Başkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın da dediği gibi: CHP bu anlayışla 3 koyun bile güdemez. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Siz böyle yanlışlar yapmaya devam edin, Muğla Büyükşehirde gidiş gününüz yaklaşıyor, gidiyor gitmekte olan.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Koyun güttüğünüz için dolar 17 liraya çıktı, değil mi? Koyun güttüğünüz için mazot 30 liraya çıktı, değil mi? Koyun güttüğünüz için benzin 27 liraya çıktı, değil mi?

PAKİZE MUTLU AYDEMİR (Balıkesir) – Gidiyor gitmekte olan!

YELDA EROL GÖKCAN (Devamla) – Kıymetli hemşehrilerimiz, bize inanmaya ve güvenmeye devam etsinler. Bizler bu sürecin takipçisi olacağız.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Koyun gütmekle milletvekili bir arada olur mu? Gidin, koyun güdün siz.

YELDA EROL GÖKCAN (Devamla) – Bu bilgiler ışığında Gazi Meclisimizi, aziz milletimizi ve Muğlalı hemşehrilerimizi saygıyla selamlıyorum, kalın sağlıcakla. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MAHMUT TANAL (İstanbul) – O sahilleri kime peşkeş çektiniz sahilleri? O sahili kime peşkeş çektiniz?

YELDA EROL GÖKCAN (Muğla) – Kimseye çekmedik, kimseye. O yüzden mi geliyorsunuz Fethiye'ye tatile?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Başkanım...

BAŞKAN – Sayın Tanal, Grup Başkan Vekilimiz söz istiyor.

Buyurun Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Seyit Torun cevap versin efendim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Torun.

V.- SATAŞMALAR İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Ordu Milletvekili Seyit Torun'un, Muğla Milletvekili Yelda Erol Gökcan'ın yaptığı gündem dışı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması

SEYİT TORUN (Ordu) – Sayın Başkan, değerli Meclis üyeleri; tabii, sayın hatip burada yapılan bir restorasyonla ilgili eleştirilerini dile getirdi ama tabii, bu eleştirileri... Nereden o kaynağı aldı, bilgiyi aldı bilmiyorum. Bir kere bu tescilli bir bina. Tescilli binalarda Anıtlar Yüksek Kurulundan olurunu almadan çivisini dahi değiştiremezsiniz, amacının dışında asla yapamazsınız.

PAKİZE MUTLU AYDEMİR (Balıkesir) – Projeye uygun yapmamış, projeye uymamış Büyükşehir.

YELDA EROL GÖKCAN (Muğla) – Projeye uygun değil.

SEYİT TORUN (Devamla) – Muğla Büyükşehir Belediyesi Muğla'da bunun gibi birçok eseri restore ettirdi, birçok tarihî eseri Muğla'nın hizmetine, ülkemizin hizmetine sundu. Bugüne kadar... O sizin elinizdeki belki farklı.

YELDA EROL GÖKCAN (Muğla) – Osman Gürün'ün resmi Twitter hesabı...

SEYİT TORUN (Devamla) - Efendim, kurum size ait, Anıtlar Yüksek Kurulunda siz yetkilisiniz niye müdahale etmemişler?

YELDA EROL GÖKCAN (Muğla) – Projeye uygun yapılmamış, projeye uyulmamış.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Üç yıl önce izin alınmış, üç yıl önce.

SEYİT TORUN (Devamla) – Şimdi, bakın, burada sadece bir algı yönetimi var, mavi boncuk bulduk gibi yani biz burada bir şey bulduk, bunun üzerinden acaba Muğla Büyükşehir Belediyesini nasıl etkileriz... Onun gibi yüzlerce eseri var Muğla Büyükşehirin, yüzlerce.

YELDA EROL GÖKCAN (Muğla) – Aslına uygun yapın.

SEYİT TORUN (Devamla) – Ya, efendim, kamu sizin elinizde, vali sizin valiniz.

YELDA EROL GÖKCAN (Muğla) – Aslına uygun yapın!

SEYİT TORUN (Devamla) – Yani bütün kamu kurumları sizde. Niye değiştirmedin?

PAKİZE MUTLU AYDEMİR (Balıkesir) – Kim yaptı kim? Büyükşehir yapmadı mı kardeşim? Yanlış yapmış, kabul edin.

SEYİT TORUN (Devamla) – Geçin o işleri, geçin.

Siz şimdi yapılan hizmetlerden rahatsızlığımızı... Orada güzel bir eser ortaya koyuldu, son derece güzel bir eser ortaya koyuldu, acaba biz ne yaparız, onun çabası içindeyiz ama geçin o işleri.

PAKİZE MUTLU AYDEMİR (Balıkesir) – Yanlış bir kere de kabul edin. Bir kere de yanlış kabul edin. Ayıp yapmışsınız, ayıp!

SEYİT TORUN (Devamla) – Bu yangında bile ötekileştirdiniz, bu yangında bile. Burada konuşurken herkese teşekkür ettiniz ama emeğe saygınız yok, Muğla Büyükşehir ve ilçe belediyelerimiz orada her türlü katkıyı sundu ama bir teşekkürü bile çok gördünüz, etmediniz.

PAKİZE MUTLU AYDEMİR (Balıkesir) – Ya, bu camiye mi teşekkür edeceğiz, buna mı edeceğiz?

SEYİT TORUN (Devamla) – Beklemiyoruz zaten sizden bir şey.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, şimdi, sisteme giren ilk 20 milletvekiline yerlerinden birer dakika süreyle söz vereceğim.

Sayın Çelebi...

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

2.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Genel Kurulda görüşülecek olan kanun teklifleriyle ilgili önerilerine ilişkin açıklaması

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Gelen kanunlar hakkında 4 önerimi Genel Kurula arz ediyorum;

Bir, bugün bedelli ücreti 56 bin 500; yarın, 1 Temmuzda 65 bin lira; bakaya cezası yıllık 9 bin 800 lira, kredi alacaklar için geri ödemesiyle 97 bin lira. Ek bedel ücreti yıl üzerinden değil, ay üzerinden düzenlenmelidir. Üç yüz altmış beş güne bir yıl, üç yüz altmış altı güne iki yıl ceza olmaz ve düzenleme temmuz zammından muaf tutulmalıdır.

İki, 2015 yılında zaten intibakları yapılan lise mezunu 2 bin astsubayımız kademe, derece konusunda kapsam dışı tutulmamalıdır.

Üç, ek maddeyle kronikleşmiş sorunu olan binbaşlılarımıza makam, görev tazminatı verilerek emekli maaşı haksızlığı giderilmelidir.

Dört, makam tazminatı alamayan polislerimiz lehine 1.200 lira verilmesi güzel ama eksik. Madde TSK, Jandarma, Sahil Güvenlik, MİT, Emniyet mensupları olarak yeniden düzenlenmelidir diyorum, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Karaduman...

3.- Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman'ın, 71 askerî öğrencinin tahliye edilmesine ilişkin açıklaması

ABDULKADİR KARADUMAN (Konya) – Sayın Başkanım, milletvekili olduğumuz ilk günden bu yana takip ettiğimiz, suçsuz, günahsız oldukları hâlde müebbet hapis cezasıyla yıllardır cezaevinde tutulan 71 askerî öğrencinin tahliye edilmesi vicdanını yitirmeyen herkesi memnun etmiştir. Bu tahliyeler, umarız ki yıllardır ayaklar altına alınan “hukukun üstünlüğü” ilkesinin benimsenmesi ve adaletin tecellisi için bir dönüm noktası olur; darısı, suçsuz ve günahsız diğer öğrencilerin başına. Adil yargılanma hakkını, siyasi yönlendirme ve baskı altında olmayan bir hukuk sistemini tesis etmek hepimizin ortak sorumluluğudur çünkü bir ülkenin yaşanabilir olması adil ve bağımsız bir yargı sisteminin varlığıyla mümkündür. Bırakın, adalet yerini bulsun, isterse kıyamet kopsun.

BAŞKAN – Sayın Yılmazkaya...

4.- *Gaziantep Milletvekili Bayram Yılmazkaya'nın, İçişleri Bakan Yardımcısının Meclis İnsan Hakları Komisyonunda Suriyeli mültecilerle ilgili verdiği bilgiye ilişkin açıklaması*

BAYRAM YILMAZKAYA (Gaziantep) – Teşekkürler Sayın Başkan.

İçişleri Bakan Yardımcısının Meclis İnsan Hakları Komisyonuna bilgi verirken “Suriyeli mültecilerden 122 bini kayıp; aradık, taradık, bulamadık, adreslerine gidip baktık, yoklar.” şeklindeki ifadesi üzerine belki netleşir diye bekledik ama hiçbir sonuç yok. Hadi, sınırları kevgire çevirdiniz, gelen geçen giriyor, Suriyelisi, Iraklısı, Afganı. Peki, adama sormazlar mı, ülkedeki 122 bin kişiyi nasıl kaybedersiniz? 1 kişi değil, 5 kişi değil, 10 kişi değil. Bu İçişleri Bakanlığı ne işe yarar? Sadece ülkenin belediye başkanlarını, siyasileri, genel başkanları, milletvekillerini mi izler? Kendi vatandaşlarını fişleyeceğine kaybolan 122 bin yabancıнын hesabını versin. Bu yaşanan olay -ilim Gaziantep de dâhilihem çok büyük bir güvenlik zafiyeti hem de büyük bir soygunun işareti. Madem, bu kişiler yok, 122 bin Suriyeliye verilen maaş ve yardımlar nereye gidiyor? Ne ülkenin sınırlarını koruyabildiniz ne de ülke içindeki güvenliği sağlayabildiniz. Bu memleket bu kadar sahipsiz mi diyor, yüce heyeti saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Aydın...

5.- *Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın, Halk Bankası personelinin yeşil pasaport sorununa ilişkin açıklaması*

ERKAN AYDIN (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

2002 yılında Halk Bankası özelleştirildiğinde personel, imzalanan sözleşmeyle, 1475 sayılı Yasa'ya göre çalışmaya devam etti ancak özlük hakları 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre devam etti, emekli olduklarında gene devlet memurları maaşına göre, çalıştıklarını da bu şekilde aldılar. Ancak iş yeşil pasaporta geldiğinde on yılını doldurmuş, 3'ün derecenin 6'ncı kademesine kadar düşmüş bu personel maalesef bu yeşil pasaport hakkından yararlanamadı ve bu kategoride binlerce Halkbank çalışanı var, bize de ulaştılar, bu konunun Mecliste çözülmesini istiyorlar. Biz de buradan iktidara sesleniyoruz: Bu arkadaşlarımızı mağdur etmeyelim, elinizde imkân varken bu sorunu da çözelim diyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Barut...

6.- *Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, 3600 ek gösterge düzenlemesine ilişkin açıklaması*

AYHAN BARUT (Adana) – Sayın Başkan, kamu emekçilerine yönelik ek gösterge konusunu içeren teklif Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşüldü ve kabul edildi. Ne yazık ki milyonlarca insanın itiraz ettiği düzenlemeyle ilgili önerilerimiz dikkate alınmadı. İktidarın müjde olarak sunduğu 3600 ek gösterge değişikliği hayal kırıklığı yarattı. Kamuda çalışan teknik hizmetler sınıfına tabi mühendis, mimar ve şehir plancıları bu düzenlemede yok sayılmıştır. Kamudaki meslektaşlarımızın üstlendikleri sorumluluk ve ürettikleri hizmetle karşılaştırılmayacak kadar kötü ekonomik ve sosyal koşullarla mücadele etmek zorunda kalması ülkemiz için bir utançtır. Açıklanan rakamlar talepleri karşılamıyor ve ekonomik olarak yetersizdir. Ülkemizdeki açlık, yoksulluk sınırları gözetilerek kamu emekçisi mühendis, mimar ve şehir plancılarının maaşları insanca yaşanacak bir düzeye yükseltilmeli, 4800, 6400 arasına ek gösterge çıkarılmalıdır.

BAŞKAN – Sayın Gaytancıoğlu...

7.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, girdi maliyetlerinin yükselmesi sonucunda kanola çiftçisinin yaşadığı mağduriyete ilişkin açıklaması

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Eski Başbakanlardan AKP'li Binali Yıldırım bundan üç ay önce bir Trakya ziyareti yaptı, üreticilere “Ekin kardeşim, ekebildiğiniz kadar ekin, girdiler yüksek diye düşünmeyin, devletiniz yanınızda.” dedi. O bunları dedikten sonra mazot fiyatları yüzde 200, gübre fiyatları yüzde 300, ilaç fiyatları yüzde 150 artmasına rağmen, çiftçilerimiz maliyeti yükselten, gübreyi fazla isteyen kanolayı ektiler. Hafta başında da kanolada gümrük vergilerini yıl sonuna kadar sıfırladınız. Şimdi soruyorum: “Hem yanınızdayız, ekin ekebildiğiniz kadar.” diyorsunuz hem de çiftçiyi yalnız bırakıyorsunuz. Çiftçinin maliyeti, ziraat odaları verilerine göre, ton başına 12 bin lira olmasına rağmen, şu anda piyasada 11 bin liradan kanola satılıyor yani bilerek çiftçiyi zarar ettiriyorsunuz.

BAŞKAN – Sayın Fendoğlu...

8.- Malatya Milletvekili Mehmet Celal Fendoğlu'nun, Malatya Medik Barajı'na ilişkin açıklaması
MEHMET CELAL FENDOĞLU (Malatya) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Malatya Medik Barajı, elli yıllık barajımız olup Yazıhan ve Şahnahan'daki tarım arazilerimizin sulamasında önemli bir yere sahiptir. Bu kapsamda, bu barajımızın sulama alanıyla ilgili olarak iyileştirme projesi devam eden Yazıhan Sulaması ve Rehabilitasyonu sonucunda, Şahnahan, Battalgazi Ovası ve Yazıhan Medik Barajı'ndan sulanan kısım kapalı sisteme dönecektir. Tarım Bakanlığımızdan çiftçilerimizin bu bölgedeki sulama sorununun çözülmesi için proje aşamasındaki projelerin hızlandırılıp yatırım planına alınmasını çiftçilerimiz adına talep ederiz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Taşkın...

9.- Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın'ın, görüşmeleri tamamlanan ek bütçeye ilişkin açıklaması

ALİ CUMHUR TAŞKIN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Dün görüşmelerini tamamladığımız ek bütçemizin ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını diliyorum.

85 milyona ilave sosyal destek bütçesi diyebileceğimiz 1 trilyon 81 milyar liralık ek bütçenin yaklaşık 650 milyar lirası memur ve emekli aylıklarında yapılan artışlara, sosyal güvenlik primlerine, vatandaşın tükettiği doğal gaz ve elektriği daha ucuza kullanabilmeleri için fatura desteğine, evde bakım, 65 yaş aylığı başta olmak üzere sosyal destekler gibi birçok alana kaynak olarak aktarılacaktır.

Küresel ve bölgesel tüm olumsuz gelişmelere rağmen, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın güçlü liderliğinde, Türkiye ekonomisi yatırım, istihdam, üretim ve ihracatla büyümesini güçlü bir şekilde sürdürürken vatandaşımızı enflasyon baskısı altında asla ezdirmeyeceğiz diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Arkaz...

10.- İstanbul Milletvekili Hayati Arkaz'ın, ülkemizde de ilk maymun çiçeği vakasının tespit edildiğine ilişkin açıklaması

HAYATİ ARKAZ (İstanbul) – Sayın Başkanım, Sağlık Bakanımız Sayın Fahrettin Koca'nın bu sabah yaptığı açıklamaya göre ülkemizde ilk maymun çiçeği vakası tespit edilmiştir. Endişelenecek bir durum yok, maymun çiçeği yeni bir hastalık değildir. 1970'lerden beri bazı Afrika ülkelerinde insanlarda görülmektedir. Çiçek hastalığında olduğu gibi ateş, baş ağrısı, kas ağrıları, titreme ve kızarıklık gibi şikâyetleri olanlar mutlaka hekim kontrolünden geçmelidir. Bu hastalık, solunum yoluyla değil yakın fiziksel temasla bulaşmaktadır. Hijyen kurallarına, fiziksel mesafeye ve bağıışıklığa dikkat etmeliyiz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Özkan...

11.- Mersin Milletvekili Hacı Özkan'ın, Türkiye'nin NATO'da imzaladığı mutabakat metnine ilişkin açıklaması

HACI ÖZKAN (Mersin) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Türkiye Cumhuriyeti devleti, dürüst, sözüne sadık ve güvenilir devlet olmasının yanında siyasi, tarihî, askerî, kültürel, sosyolojik, coğrafi, diplomatik uluslararası ilişkiler bakımından önemi haiz, kısacası maddi ve manevi birçok sebep ihtiva eden bir değer taşımaktadır. Türkiye'nin dış politikadaki gücü NATO'da imzalanan mutabakat metniyle bir kez daha ortaya çıkmış oldu. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın kararlı duruşu, stratejik aklı ve güçlü liderliğiyle uluslararası alanda önemli bir diplomatik başarı elde ettik. Aziz milletimizin omuzlarımıza yüklediği sorumluluğun farkında olarak, kadim değerlerimize sahip çıkarak büyük ve güçlü Türkiye'yi çocuklarımıza emanet bırakmak için kararlılıkla çalışıyoruz diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Keven...

12.- Yozgat Milletvekili Ali Keven'in, 3600 ek gösterge düzenlemesine ilişkin açıklaması

ALİ KEVEN (Yozgat) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Çeşitli meslek gruplarına verilmesi düşünülen 3600 ek göstergeyle ilgili pek çok üniversite mezunu ve valilikler bünyesinde görev yapan il müdürü, il yazı işleri müdürü, il sivil toplum ilişkileri müdürü, basın ve halkla ilişkiler müdürü, il planlama müdürü ve maliye bünyesinde çalışan şeflerin ek göstergeleri neden 2200 olup 3600 ek gösterge içerisine alınmamışlardır? Yine, büro iş kolunda çalışan üniversite mezunu unvanlar, taşra uzmanları, şube müdürleri yani binlerce kamu çalışanı 3600 ek göstergeyi alamıyorlar. Devletin valilik kadrolarında görev yapan il müdürlerinin itibarlarının korunarak hak kaybının önlenmesi, 3600 ek göstergenin valiliklerde görev yapan il müdürlerine de verilmesi gerekmektedir. Dolayısıyla 3600 ek gösterge düzenlemesi adaletsizliklere yol açmayacak şekilde daha ciddi bir şekilde ele alınmalıdır diyor, Genel Kurulu selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Bülbül...

13.- Antalya Milletvekili Kemal Bülbül'ün, Aydın'ın Efeler ilçesi Ovaeymir Mahallesi'nde 26 Haziran Pazar akşamı yaşanan olaya ilişkin açıklaması

KEMAL BÜLBÜL (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; insan kültürel bir varlıktır, insanın kültürel varlığını teşkil eden şey inancı, dili ve sosyal aktiviteleridir. Bu sosyal aktivitelerden bir tanesi de müzik ve sanattır. Bakınız, Aydın Efeler ilçesi Ovaeymir Mahallesi'nde 26 Haziran Pazar günü akşamı bir düğün salonunda Kürtçe müzik icra eden Veysi Beltekin düğün salonundan polisler tarafından gözaltına alınıp götürülmüş ve gece boyunca gözaltında kaldıktan sonra savcılığın tutuklama talebiyle hâkimliğe sevk edilmiş ve hâkimlik tarafından denetimli serbestlikle serbest bırakılmıştır.

Şimdi, bütün Kürt sanatçılar, bütün muhalif sanatçılar, bütün muhalif siyasetçiler denetimli serbestliğe dâhil yani AKP'nin denetimi ve onun güdümündeki yargının denetimine.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Çakır...

14.- Kocaeli Milletvekili Sami Çakır'ın, Finlandiya ve İsveç'in NATO üyeliği konusunda Türkiye'nin isteklerinin kabul edilmiş olmasına ilişkin açıklaması

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) – Sayın Başkan, NATO zirvesinde yaşananlara toplumun her kesiminden farklı değerlendirmelerin yapıldığına şahit olmaktayız. Özellikle Finlandiya ve İsveç'in NATO üyeliği konusunda Türkiye'nin isteklerinin kabul edilmiş olmasının yankıları olumlu ve olumsuz yaklaşımları beraberinde getirmiştir. İmza altına alınan konuların hâlen müttefik ülkelerin bazılarıncı dikkate alınmadığı eleştirilmekte, fırsat ele geçmişken çok daha farklı davranılması gerektiği ifade edilmektedir. Oysa başından beri bu konuda çekincelerimizi, endişelerimizi giderecek yaklaşımın gösterilmesini sağlayan bir devlet bugün kabul edilen bu isteklerin hayata geçirilmesi için de aynı duruşu ve vakarı gösterebilecek basirettedir. NATO'nun, Finlandiya ve İsveç'in resmî açıklamaları bu isteklerdeki haklılığımızın yanında Türkiye'nin istediğini aldığını göstermektedir. Bu bir başlangıç olmalı. Yaşadıklarımız yarının endişelerini ortadan kaldıracak her adımın sonuna kadar takipçisi olmak mecburiyetinde olduğumuzu gösteriyor. Dış politika ayarlarının millî olmasının ne kadar önemli olduğunu tekrar hatırlatıyor, Genel Kurulu ve milletimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Şevkin...

15.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, 3600 ek gösterge düzenlemesine ilişkin açıklaması

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Milyonlarca kamu görevlisi ve emeklinin beklediği 3600 düzenlemesi şube müdürleri ile ilçe müdürü seviyesindeki kamu görevlilerinin ek gösterge miktarının 2200'den 3000'e çıkarılıyor olması tepkilere yol açtı. Hâlbuki Sayın Cumhurbaşkanını bu çalışmanın sadece 4 meslek grubu için değil, bütün memurları kapsayacak şekilde yapıldığını belirtmişti. Şube müdürlerinin beklentisi 3600 ek gösterge ile makam ve görev tazminatıydı. Sadece ek göstergeyle aylıkları bu durumda 155 lira arttı. Şube müdürleri, söz verildiği üzere, makam ve görev tazminatıyla birlikte 3600 ek göstergenin verileceği 2 no.lu cetvele eklenmeyi bekliyor. Kanun teklifinin Genel Kurul görüşmelerinde bu konunun dikkate alınmasını yüce Meclisin bilgilerine ve dikkatine sunmak istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Tuncer...

16.- Amasya Milletvekili Mustafa Tuncer'in, Merzifon 1 No.lu Aile Sağlık Merkezi hizmet binası inşaatına ilişkin açıklaması

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Sayın Başkan, Merzifon İlçe Sağlık Müdürlüğü Toplum Sağlık Merkezi ve Merzifon -6 Hekimli- 1 No.lu Aile Sağlık Merkezi hizmet binası yıkılmış ve aynı yerde yeni hizmet binası yapılması için açılan ihale sonucu 15 Ocak 2020 tarihinde sözleşme imzalanmış ve inşaat başlanmıştır. İnşaatın bitim tarihi olarak 17 Temmuz 2021 tarihi belirlenmiş ancak bu tarih üzerinden bir yıl geçmesine rağmen, Merzifon 1 No.lu Aile Sağlık Merkezi hizmet binası inşaatı bitmediği gibi inşaat çalışmaları durma noktasında yavaşlamıştır, ne zaman biteceği ve hizmete gireceği belli değildir. Bu konuda bilgi de verilmemektedir. İnşaatın bitmemesi nedeniyle 1 No.lu Aile Sağlığı Merkezine bağlı binlerce vatandaş mevcut yere çok uzak dış hastanesine gitmek zorunda kalıyorlar ve mağdur oluyorlar. İnşaatın bir an önce bitirilip hizmete sokulması konusunda yetkilileri uyarıyor ve Merzifon halkı adına talep ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Kaçmaz...

17.- Şırnak Milletvekili Hüseyin Kaçmaz'ın, halk arasında "karınca" olarak adlandırılan vatandaşların son zamanlarda Habur Gümrük Kapısı'nda yaşadıkları mağduriyete ilişkin açıklaması

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Habur Gümrük Kapısı ve Kürdistan bölgesel yönetimi arasında güdübirlik sınır ticareti yapan ve bölgede kendilerine "karınca" şeklinde hitap edilen "karınca" diye tabir edilen on binlerce insanı ilgilendiren bir haksızlıkla karşı karşıya kalıyor yurttaşlarımız. Bu yurttaşlara niye "karınca" deniyor diye düşünüyor olabilirsiniz "karınca" denmesinin temel sebebi, karınca misali yazın çalışmazsa kışın aç kalacak ve hayatını idame ettiremeyecek, toplumun en yoksul, sosyoekonomik anlamdaki en alt tabakadaki insanlarımız bunlar. Güdübirlik giderek, ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde bir ticaret, sınır ticareti yapmaya çalışıyorlar. Ancak son dönemlerde pes ettirilmek için beş ile sekiz gün arasında yurt dışında ve gümrükte toz toprak içinde, insani olmayan şartlarda bekletilmekle karşı karşıya kalıyorlar. Buradan bu yurttaşlarımızın taleplerini dile getirmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Özkan...

18.- Bursa Milletvekili Yüksel Özkan'ın, Bursa'nın Gemlik ilçesindeki yerli otomobil fabrikasının ulaşım yolunun maliyetine ilişkin açıklaması

YÜKSEL ÖZKAN (Bursa) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Bursa Gemlik ilçemizde 18 Temmuz 2020 tarihinde inşaatına başlanan yerli otomobil fabrikasının ulaşım yolu için ilk etapta 53 milyon 813 bin TL'lik ihale yapılmış ve yolun 2021 Ağustosta tamamlanacağı sözleşmede yer almaktadır. Ancak firma sözleşmede belirtilen süre içerisinde yol yapımını tamamlayamamıştır, Karayolları Genel Müdürlüğü inşaatın tamamlanması için "ikmal inşaatı" adı altında ve pazarlık usulüyle 57 milyon 39 bin TL'lik yeni bir sözleşme yapmış ve kamunun kasasından yaklaşık olarak 111 milyon TL harcanmıştır. Söz konusu yol inşaatının maliyeti tam 2 katına çıkmış ve bir kamu zararı oluşmuştur. Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Sayın Karaismailoğlu'ndan konuyla ilgili soru önerimde yer alan sorulara cevap bekliyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Gürer...

19.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'nin stat sorununa ilişkin açıklaması

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Teşekkürler Başkan.

Niğde Stadi 1970 yılında yapıldı, 1987 yılında genişletildi. AKP'li yöneticiler 2016 yılında yeni stat müjdesi verdiler. Yeni stat yapılmadı, 10 Mayıs 2021 tarihinde ise mevcut stat yerine stat yapılması ihale edildi, Bakan da temel attı. Beş yüz elli günde stat inşaatı bitecekti, dört yüz gün geçti hâlen çivi çakılmadı. Niğde Kapalı Spor Salonu da yıkıldı. Ne stat ne de kapalı spor salonunda bir ilerleme yok. Dün Niğde Anadolu Futbol Kulübü 12 yaş sporcuları ziyaretimize geldi. Gençler "Stadımız ne zaman yapılacak?" diye soruyor. Biz de soruyu Bakana sorduk, Bakan, yüklenicinin inşaatla başladığını sanıyor, oysa ortada inşaat yok. Anlaşılan Bakanın Niğde'nin statsız kaldığından haberi de yok. Niğde Stadi ve Kapalı Spor Salonu'na bir an önce başlanması ve hızla inşaatın tamamlanması Niğdespor camiasının ve Niğde halkının talebidir diyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Sariaslan...

20.- *Nevşehir Milletvekili Faruk Sariaslan'ın, 3600 ek gösterge düzenlemesine ilişkin açıklaması*

FARUK SARIASLAN (Nevşehir) – Teşekkür ederim Başkanım.

Gelen kanunla 2015 yılında intibakları yapılan, yaşları 40-90 aralığında olan lise mezunu 2 bin astsubayımız kapsam dışı tutulmamalıdır. Ayrıca, lise mezunu polislerimiz de 3600 ek göstergeden yararlanmalıdır. Şube müdürlerimize söz verildiği hâlde bundan yararlandırılmamıştır.

Sayıları 20 bin olan, malul sayılmayan gazilerimize gazilik beratı ve onuru verilmelidir, şeref aylıkları bağlanmalıdır. Ek bir maddeyle binbaşılarımıza makam, görev tazminatı verilerek emekli maaşlarındaki haksızlık giderilmelidir. Zor koşullarda görev yapan sözleşmeli erlerimizin özlük haklarında iyileştirme yapılmalıdır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Aycan...

21.- *Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan'ın, Koruyucu Aile Günü'ne ilişkin açıklaması*

SEFER AYCAN (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, 30 Haziran Koruyucu Aile Günü'dür. Her çocuğun yeri kendi ailesidir. Aile kurmak, çocuk dünyaya getirmek büyük sorumluluktur. Hazır olmadan bu sorumluluğa girmek gerekir. Annelik, babalık hiç bitmeyen bir sorumluluktur, hatta inançlarımıza göre ölümden sonra da devam eden bir sorumluluktur.

Çeşitli nedenlerle çocuklar annesiz babasız kalmaktadır. Kimsesiz kalan çocuğun her şeyi devletimizdir. Koruyucu aile uygulamasını destekliyoruz. Günümüzde 7.186 aile 8.703 çocuğa koruyucu ailelik yapmaktadır. Yaklaşık 13 bin çocuk koruyucu aile beklemektedir. Koruyucu aile kan bağı yerine can bağıyla kurulan ailedir. Koruyucu aileleri tebrik ediyoruz. Bu uygulamanın teşvik edilmesini ve özendirilmesini istiyoruz. Her çocuk mutlaka bir aileye kavuşmalıdır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Karahocagil...

22.- *Amasya Milletvekili Mustafa Levent Karahocagil'in, 2022 yılı itibarıyla AK PARTİ Hükümetinin lideri Recep Tayyip Erdoğan önderliğinde gerçekleştirdiği çalışmalara ilişkin açıklaması*

MUSTAFA LEVENT KARAHOCAGİL (Amasya) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

2022 yılı itibarıyla AK PARTİ Hükümetinin, lideri Recep Tayyip Erdoğan önderliğinde gerçekleştirdiği çalışmaları anlatmaya devam ediyorum. TÜBİTAK'tan sağladığımız burslarda ciddi iyileştirmeler yaptık. Lisans öğrencilerine verdiğimiz aylık 750 liralık bursu 1.250 liraya çıkardık. Başarı performanslarına göre TÜBİTAK'tan yüksek lisans öğrencileri 3.000 lira ile 4.250 lira, doktora öğrencileri 5.500 lira ile 7.500 lira, doktora sonrası araştırmacılar ise 7.500 ile 10.000 lira arasına kadar aylık burs alabileceklerdir. Aileler ve öğrencilerin en büyük sıkıntısı olan ders kitabı ücretleri iktidarımız döneminde tarih oldu. Üstüne bir de yardımcı kaynaklar ve pandemi döneminde ihtiyacı olan çocuklara ücretsiz tablet de dağıttık. Yirmi yıldır muhalefetten kurtulamayan CHP'li vekil arkadaşlara, daha nice yirmi yıllar diliyorum. Rabb'im sabırlarına sabır katsın. Gerçi CHP'li arkadaşlar, muhalefet her konuşmalarında geliyor gelmekte olan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Tıgılı...

23.- *Giresun Milletvekili Necati Tıǧlı'nın, fındık üreticisinin üretim maliyetlerini karışlamakta zorlanmasına ilişkin açıklaması*

NECATİ TİǧLI (Giresun) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Fındık üreticisi gübre fiyatları çok yüksek olduğu için bu yıl gübre kullanamamış. Bahçe altı temizlemenin günlük yevmiesi şimdilik 1.000 lira; 1.200, 1.300 liraya kadar artması an meselesi. Bu gidişle küçük bahçe sahibi olan üreticiler verim kaybı ve rekolte düşüşüyle birlikte üretimden vazgeçer. AKP iktidarından önce 5 ton fındık üreten birisine fındık ağası denirdi. Bir an varlıklı dediğimiz bu ağanın 5 ton fındığını beklettiğini düşünelim. Zaten iktidar “İhtiyacınız kadar fındığı pazara indirin, kalanını bekletin, fiyat artacak.” demiyor muydu? İşte o fiyat arttı, bugün 40 lira oldu. Ağanın 50 dönüm bahçesi olsa kazanacağı para 200 bin lira. Buradan Tarım Bakanına soruyorum: Bu ağa maliyeti düşüp geriye kalan paranın tümünü 50 dönümlük bahçesine harcansa yeni sezonun üretim maliyetini karşılayabilir mi? Geriye kalanla karını doyurabilir mi?

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Yıldız...

24.- *Ankara Milletvekili Zeynep Yıldız'ın, Uluslararası Uydu Yarışması'nda dereceye giren öğrenci ve danışman hocaları tebrik ettiğine ilişkin açıklaması*

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Uluslararası Uydu Yarışması CanSat'te Remote Demonstration Yarışması'nda bu yıl ilk 14 takım arasında 7 tane Türk takımı yer aldı yani bir diğer deyişle dünyanın dört bir yanından gelen takımların yarısı Türk gençlerinin kurduğu takımlardı. Bu, yıllarca ülkemizin dört bir yanında eğitime, dahası gençlerin öz güvenine yapılan yatırımın bir sonucudur. Söz konusu yarışmada dereceye giren Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Çankaya Üniversitesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Başkent Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Erzurum Teknik Üniversitesi öğrencilerini ve danışman hocalarını çok tebrik ediyorum, selam ve sevgilerimi yolluyorum.

Birileri siyasetini ümitsizliğe dayandırırken bizler gençlerin başarılarını konuşmaya ısrarla ve inatla devam edeceğiz. Zira, çok iyi biliyoruz ki konuştuğumuz çoğalır.

Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Aygun...

25.- *Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, gıda enflasyonunun ülkenin en büyük belası olduğuna ilişkin açıklaması*

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Teşekkür ederim Başkanım.

Gıda enflasyonu ülkemizin en büyük belasıdır. Cumhuriyet Halk Partisi Ekonomi Masası olarak dün Ankara Hali'ne gittik. Patatesin fiyatı geçen yıl nisan ayında 1 lira 9 kuruşken, dün halde fiyat 5-6 lira arasını gezerken marketteki satış fiyatı ise 10-13 lira arasında, artış yüzde 300'ün üzerinde. Mazot gibi patates de bir yılda yüzde 300'ün üzerinde arttı. Gıda enflasyonu böyleyken, herkes fiyatların düşmesini beklerken biz bakıyoruz ki Resmî Gazete'de domuz eti grubunun gümrük vergisi yüzde 122'den yüzde 99'a indirilmiş. “Hayırdır?” diyoruz buradan AK PARTİ sıralarına. Akıl tutulması mıdır bu da tekrar? İşler doğru gitmiyor.

Yine, bakınız, Millî Eğitim Bakanlığı illerde protokoller hazırlıyormuş. Meslek teknik liselerinde günlük halk ekmek üretimi için anlaşmalar yapılıyor. Siz öğrencilere ekmek yaptıracağımıza ekmek yapacak makine yapmayı öğretin. Ekmeği devlet ucuza üretip halkına dağıtır. Devlet güvencesiyle ekmek yapacak teknik donanımı öğretmesi gerekirken sizler sadece onları emek hırsızlığıyla...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Güzelmansur...

26.- *Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, iktidarın "AKP'ye neden kırgınsınız?" diye yaptırdığı ankete ilişkin açıklaması*

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

İktidar “AKP’ye neden kırgınsınız?” diye anketler yapıyormuş. Ben Hatay’ın neden kırgın olduğunu dört yıldır anlatıyorum; anket yapmasınlar, konuşmalarına baksınlar. Bir kez daha özetle anlatayım.

Hatay kırgın çünkü en fazla vergi ödeyen 7’nci il ama en az yatırım yapılan 4’üncü il. Hatay kırgın çünkü 600 bin Suriyeli ilimize getirildi, buna rağmen hastane, okul, yol, fabrika yapılmadı. Hatay kırgın çünkü barajları yapılmıyor, sulama maliyetleri Türkiye’nin kat kat üstünde. Hatay kırgın çünkü İstanbul’un çılgın projesinde ısrar eden iktidar Hatay’ın çılgın projesi Amanos Tüneli’ne çivi dahi çakmadı. Hatay kırgın çünkü Orta Doğu’ya açılan kapıları kapatıldı, nakliyesi, ihracatı baltalandı. Hatay kırgın çünkü savaşın gölgesinde yaşamaya mahkûm edildi, riskli bölge oldu, yatırımcı ve turist gelmez oldu.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, şimdi, söz talep eden Grup Başkan Vekillerine söz vereceğim.

İYİ Parti Grup Başkan Vekili Sayın Dursun Müsavat Dervişoğlu, gündemin yoğunluğu ve gün içinde yapılacak konuşmalarda gruplarının görüşlerini zaten ifade edecekleri düşüncesiyle söz talebinden sarfınazar etmektedir, teşekkür ederim.

Sayın Beştaş...

27.- *Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, ekonominin âdeta bir deney tahtası hâlinde devam etmesine, Gazeteci Abdurrahman Gök'e verilen hapis cezasına, 84 yaşındaki Mehmet Emin Özkan'ın tutukluluk hâlinin devam etmesine, infaz yakma uygulamasına, cezaevlerinin bir işkencehaneye dönüşmesine ve ODTÜ'de araştırma görevlileri Sibel Bekiroğlu ve Mehmet Mutlu'nun Rektörlük tarafından açığa alınmasına ilişkin açıklaması*

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Ekonomiyle başlamak istiyorum: Âdeta ekonomi bir deney tahtası hâlinde devam ediyor ve yeni ekonomik model iddialarında ortaya bir masal çıkıyor. Nedir bu? Türkiye’nin üreten, işsizliği bitiren, dış ticaret fazlası veren bir ekonomi olacağı iddiası her gün ifade ediliyor. Hatta Bakan Nebati “Altı ay uyuyup uyanmak yeterli.” demişti hatırlarsak. Altı ay geçti ama hiçbir şey düzelmedi, altı aydır aynı masal anlatılmaya devam ediliyor. Tabii ki bu masal çok kısa ve trajikomik aynı zamanda. Çünkü bu masala göre ihracatımız uçuyor ve AKP Genel Başkanı “Hamdolsun, bu bir rekordur.” diyor. Mahir Ünal, Grup Başkan Vekili, o da “Türkiye ihracatta yeni bir rekor kırdı.” diye ifadelerde bulundu ama bu sahte bir zafer tabii ki. Çünkü ihracatı anlatan iktidar, ithalattan hiç bahsetmiyor.

Şimdi, gerçekler er geç ortaya çıkar tabii ki. Bugün TÜİK tarafından dış ticaret verileri açıklandı ve hakikat ortaya çıktı. Buna göre 2022 Mayıs ayında bir önceki yılın aynı ayına göre ihracat –doğru- yüzde 15,3 artmış, bu, olayın masal kısmı; gerçek kısmıysa aynı aya göre ithalat yüzde 43,5 artmış durumda. Yine, TÜİK’e göre, 2022 yılı Ocak-Mayıs ayı döneminde ihracat yüzde 20,4 artmış ama ithalat yüzde 40,8 artmış. Bütün veriler bunu gösteriyor, ithalatın ihracattan daha fazla arttığını gösteriyor. Biz sürekli şunu söyledik ilk günden itibaren: Ara mala bağımlı ekonomi gerçekliğinden söz ettik ve o zaman, iktidar, bize kulaklarını tıkadı. Bugün ara mal ithalat rekorları kırılıyor maalesef.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – TÜİK verileri bizi haklı çıkardı. Bu verilere göre, mayıs ayında ara mallarının ithalattaki toplam payı yüzde 81,3 oldu yani AKP eliyle, ithalat yapmadan üretemeyen bir ülke yaratıldı. Ekonomi yönetilemiyor. Tek çözüm var: Kenara çekilmeleri diyorum.

Sayın Başkan, bugün Abdurrahman Gök isimli bir gazeteciye, Kemal Kurkut'u polisler vururken fotoğraf çektiği için ve haberleştiği için bir yıl altı ay yirmi iki gün hapis cezası verildi, ertelenmedi. Evet, bu ülkede gazetecilik yapmak cinayet işlemekten daha ağırmiş demek ki. Cinayet işleyen polisler beraat etti ama bu cinayeti belgeleyen gazeteci ceza aldı. Bunun ne hukukta ne ahlakta ne de siyasette hiçbir karşılığı yoktur. Türkiye'de gazetecilik suç olarak kabul ediliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Beştaş.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bunu kesinlikle kınıyoruz; iktidarın ikiyüzlülüğüdür, taraflılığıdır; iktidar, tamamen gazetecilerin karşısındadır, Kürt düşmanlığı politikasını desteklemektedir. Ve Abdurrahman Gök'ün yanındayız. Onun işi, belgelemek ve kamuoyuna gerçeği göstermektir.

Mehmet Emin Özkan -bu sıralardan çokça söyledim- 84 yaşında, yirmi yedi yıldır cezaevinde ve yargılamanın yenilenmesi yoluyla bugün Adana Ağır Ceza Mahkemesinde tekrar yargılaması vardı, 1 hâkim üye ev hapsi için şerh koydu ama maalesef 2'ye 1 tutukluluk hâli devam etti, ATK 7 kez “Cezaevinde kalabilir.” dedi. Bu Madımak katili, insanları yakan Ahmet Kılıç'ı -tam adını söyleyeceğim- serbest bırakan siyaset, yargı, akıl Mehmet Emin Özkan'ı içeride tutuyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Beştaş.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bunun ahlakta bir yeri yok, vicdanda bir yeri yok, insanlıkta bir yeri yok. Eğer Mehmet Emin Özkan cezaevinde yaşamını yitirirse bunun sorumlusu iktidardır, bu işin ortağıdır.

Şimdi, cezaevlerine dair infaz yakmaları çokça söyledik, şu anda Sincan Kapalı Cezaevinde Sabite Ekinci, Rojdan Erez, Hanım Yıldırım, Berrin Sarı, Sedef Demir, Dilan Oynaş, Jiyan Ateş “Disiplin cezası var.” diye altı ay cezaları ertelenmiş. Bu, açıkça ayrımcı infaz yasasıyla tutuklular tekrar tekrar cezalandırılıyor. Şimdi yeni bir forma geçtiler, bu sefer tahliye olanları da “Eski disiplin cezanız var.” diye tekrar tutukluyorlar. Bunlardan, hücre cezası var diye, Kürt yazar Leyla Saraç, “Hücre cezası var.” diye, tahliye olduktan sekiz ay sonra tekrar tutuklandı. Yine, Ardahan'da yaşayan Gamze Demirbaş da aynı gerekçeyle tutuklandı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bitiriyorum Başkan.

BAŞKAN – Buyurun toparlayın.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Cezaevleri her zaman söylediğimiz gibi bir işkencehaneye dönüştü, Adalet Bakanlığı sesimizi duymuyor, iktidar grubu bunlara yanıt vermiyor ama söylediklerimizin hepsi hayatın içinden örnekler, somut vakalar. Bu hukuksuzluk daha fazla devam ettirilemez, insanlara eziyet ediliyor.

Son olarak şunu söyleyeceğim: ODTÜ'de araştırma görevlileri Sibel Bekiroğlu ve Mehmet Mutlu Rektörlük tarafından açığa alındı, şu anda kendileri içeri bile giremiyor araçla. Bu gizli tanık beyanlarıyla akademisyenlerin hayatına son vermeyin diyorum. Eğitim kurumlarını ele geçirme stratejinizin farkındayız ama başaramayacaksınız.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Altay, buyurun.

28.- *İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, dün gece yarısı Meclisten geçen ikinci bütçeye ilişkin açıklaması*

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Zatinalinizi ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

İkinci bütçe dün gece yarısı Meclisten geçti. Keşke bu ikinci bütçede asgari ücretli, memur, köylü, Kredi ve Yurtlar Kurumu mağduru öğrenciler, emekliler, EYT'liler, küçük esnaf olabilseydi, olamadı. Dün gördüğümüz manzara, bütçeyi incelediğimizde tespit ettiğimiz durum şudur: Bu bütçe, kur korumalı mevduat sahibi zenginler için gelmiştir; bu bütçe, kamu-özel iş birliği müteahhitleri için, şehir hastanesi, otoyol, köprü, havaalanı müteahhitleri için, faizden para kazananlar için ve bankalar için gelmiştir.

Sayın Başkan, geçen sene mayıs ayında Türkiye'deki bankalar 4 milyar lira kâr etmiş, bu sene mayıs ayında Türkiye'deki bankalar -Allah verdikçe vermiş- 33 milyar kâr etmiş; geçen sene ocak-mayıs ayında Türkiye'nin bankaları 24 milyar kâr etmiş, bu sene aynı dönemde 132 milyar kâr etmiş. Şunu söylemeye çalışıyorum: Bu kötü ekonomi sadece zengini zengin etmeye yaramış yani mayıs ayında bankaların kârı yüzde 747 artmış -oh ne güzel- vatandaş inim inim ezilmiş. Burada kur korumalı mevduat sahibi zenginlere dün 40 milyar para ayırdık, 40 milyar. Şimdi, ben buradan bütün sayın vekillerin vicdanına, Sayın Cumhurbaşkanının vicdanına bir çağrı yapacağım: Türkiye'mizde SGK kayıtlarına göre 110 SMA Tip 1 hastası bebeğimiz var, bebeğimiz ve bunların eğer tedavileri çözülmez ise bu çocuklar 4 yaşını göremeyecek.

Sayın Başkan, hepimizin çocuğu var, torunu var; 1 trilyon 80 milyar lira Hükûmet buradan bütçe aldı, 1 trilyon 80 milyar lira.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Başkan.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Allah aşkına, 1 trilyon 80 milyar lira içinden kur korumalı mevduat sahibi zenginlere 40 milyar veren bu yüce Meclis, 110 çocuğumuz, bebeğimiz çocukluğunu, gençliğini görsün, ölmesin diye 1 milyar 800 milyonu veremez mi ya? Sayın Cumhurbaşkanı, senin de -Allah bağışlasın- evlatların var, senin de torunların var, Allah'ım uzun ömür versin, huzur, saadet versin ama 110 bebek ölüme gidiyor; ey Meclis, ey Cumhurbaşkanı, duy bu feryadı!

Burada bitiriyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Turan, buyurun.

29.- *Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın, Genel Kurul gündeminde bulunan Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülen kanun teklifine ve kısa süre içerisinde toplumun beklediği adınımları atacaklarına ilişkin açıklaması*

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkanım, saygıyla selamlıyorum zatinalinizi ve tüm vekillerimizi.

Başkanım, bugün Genel Kurulumuzun gündeminde tüm ilgililerin yakından takip ettiği, özellikle yoklama kaçağı, saklı veya bakaya olup bedelli askerlik hizmetinden yararlanamayan yükümlülerin, bu hizmetten faydalanamayanların, dövizli askerlik hizmetine ilişkin vatandaşlarımızın beklentilerini karşılayan, astsubaylarımızdan subaylarımıza kadar birçok sosyal kesimi de ilgilendiren çok önemli düzenlemeleri içeren Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'mizi görüşeceğiz. Tüm partilerimizin katkısını da bekleyerek başarılı bir gündem olmasını ifade etmek istiyorum.

Tabii Sayın Altay her zamanki şirinliğiyle az önce “Bütçe dün bitti ancak bazı kesimlerin beklentileri karşılanamadı.” dedi. Tabii ki bu taleplerin haklı olduğu yerler var, eksik olduğu yerler var.

Dün bütçenin geç saatte, tüm partilerin katılımıyla, desteğiyle geçmesinden teşekkür borcumuz var diye düşünüyorum. Tüm partilerimizin, vekillerimizin katılımıyla güzel bir çalışma dönemi oldu. Ancak ifade etmek isterim ki “eksik” diye ifade edilen konulara dair -bütçedeki artışın dışında-şu an yine kamuoyunun yakından takip ettiği Plan ve Bütçe Komisyonumuzda çok farklı sosyal kesimlerin konularının değerlendirildiği, çalışanlarımızdan emeklilerimize kadar, çiftçilerimizden üreticilerimize kadar bütün sosyal kesimlerin yakından takip ettiği, ek göstergelerin, maaş artışlarının içerisinde olduğu muazzam bir paket hazırlanıyor. Bugün birkaç saate biteceğini öngördüğümüz bu Komisyon çalışmasının yarın itibarıyla Genel Kurulumuzda görüşüleceğini ve müjde anlamını taşıyan bu paketin de tüm partilerimizin omuz vermesiyle makul, katma değer üreten usulle İnşallah yarın akşam itibarıyla bitirilmesini öngörüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Tüm dertler, bizim dertlerimiz. Sorunların hepsini biliyoruz. Nasıl ki birçok adım attık, bundan sonra da adımlar atmaya devam edeceğiz. 3600’ü çok tartıştık, yerine getiriyoruz. Göreceksiniz, kamuoyu ne bekliyorsa -eksik fazla- omuz vermek bizim görevimiz.

Dünyada konjonktürel sorunlar var, ülkemize yansıyan sorunlar var, razı olmadığımız süreçler var ama savaşlar, pandemiler, birçok mesele ortak meselemiz. Bunları aşmak için hep beraber yoğun mesai harcayacağız. Göreceksiniz, inşallah, kısa süre içerisinde toparladığımızı, toplumumuzun beklediği adımları attığımızı göreceksiniz.

Genel Kurulu tekrar saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gündeme geçiyoruz.

“Başkanlığın Genel Kurula Sunuşları” vardır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının 9 tezkeresi vardır, ayrı ayrı okutup oylarınıza sunacağım.

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) TEZKERELER

1.- *Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Anayasa Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/2001)*

29/6/2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Anayasa Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde çalışabilmesine dair bir talebi olmuştur. Başkanlığımızca uygun görülen bu talep İç Tüzük’ün 25’inci maddesi gereğince Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Mustafa Şentop

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Adalet Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/2002)

30/6/2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Adalet Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde çalışabilmesine dair bir talebi olmuştur. Başkanlığımızca uygun görülen bu talep İç Tüzük'ün 25'inci maddesi gereğince Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Celal Adan

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı Vekili

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Dışişleri Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/2003)

30/6/2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Dışişleri Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde çalışabilmesine dair bir talebi olmuştur. Başkanlığımızca uygun görülen bu talep İç Tüzük'ün 25'inci maddesi gereğince Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Celal Adan

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı Vekili

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/2004)

30/6/2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde çalışabilmesine dair bir talebi olmuştur. Başkanlığımızca uygun görülen bu talep İç Tüzük'ün 25'inci maddesi gereğince Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Celal Adan

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı Vekili

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Başkanım, buna bir itirazım var. İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunu da koyun oraya.

BAŞKAN – Sayın Tanal, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu salı günü kabul edildi.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Edildi mi, teşekkür ederim. Özür dilerim.

5.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Çevre Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/2005)

29/6/2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Çevre Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde çalışabilmesine dair bir talebi olmuştur. Başkanlığımızca uygun görülen bu talep İç Tüzük'ün 25'inci maddesi gereğince Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Mustafa Şentop

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/2006)

30/6/2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde çalışabilmesine dair bir talebi olmuştur. Başkanlığımızca uygun görülen bu talep İç Tüzük'ün 25'inci maddesi gereğince Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Celal Adan

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı Vekili

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

7.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/2007)

30/6/2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde çalışabilmesine dair bir talebi olmuştur. Başkanlığımızca uygun görülen bu talep İç Tüzük'ün 25'inci maddesi gereğince Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Celal Adan

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı Vekili

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

8.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Dijital Mecralar Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/2008)

30/6/2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Dijital Mecralar Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde çalışabilmesine dair bir talebi olmuştur. Başkanlığımızca uygun görülen bu talep İç Tüzük'ün 25'inci maddesi gereğince Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Celal Adan
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanı Vekili

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

9.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/2009)

29/6/2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde çalışabilmesine dair bir talebi olmuştur. Başkanlığımızca uygun görülen bu talep İç Tüzük'ün 25'inci maddesi gereğince Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Mustafa Şentop
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanı

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İYİ Parti Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

VII.- ÖNERİLER

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

1.- İYİ Parti Grubunun, Samsun Milletvekili Bedri Yaşar ve arkadaşları tarafından, tarımsal sulama yapılan araziler için YEDAŞ tarafından getirilen her tarla için ayrı bir elektrik sayacı bağlanması ve abonelik uygulaması ile bunun yanında başlatılması planlanan aylık fatura ödemelerinin çiftçilerimiz, üreticilerimiz ve tarımsal üretim üzerindeki olumsuz etkilerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla 29/6/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 30 Haziran 2022 Perşembe günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

30/6/2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 30/6/2022 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından, grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Dursun Müsavat Dervişoğlu
İzmir
Grup Başkan Vekili

Öneri:

Samsun Milletvekili Bedri Yaşar ve 20 milletvekili tarafından tarımsal sulama yapılan araziler için YEDAŞ tarafından getirilen her tarla için ayrı bir elektrik sayacı bağlanması ve abonelik uygulaması ile bunun yanında başlatılması planlanan aylık fatura ödemelerinin çiftçilerimiz, üreticilerimiz ve tarımsal üretim üzerindeki olumsuz etkilerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla 29/6/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırma önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 30/6/2022 Perşembe günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere İYİ Parti Grubu adına Samsun Milletvekili Sayın Bedri Yaşar.

Buyurun Sayın Yaşar. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime başlamadan önce bugün 30 Haziran Dünya Emekliler Günü. Asgari ücretin altında aldıkları aylıkla geçim sıkıntısı çeken emekli vatandaşlarımız, yaklaşan bayram ikramiyelerine zam beklerken verilecek 1.100 lira bayram ikramiyesi artan enflasyon altında ezilmiştir. İYİ Parti olarak Genel Başkanımız Sayın Meral Akşener'in ifade ettiği gibi, emeklilerimizin bayram ikramiyelerinde dolara ya da TÜFE'ye endekli zam yapılması gerektiğini belirtmiştik. Emekliler, AK PARTİ iktidarında yoksullukla mücadele ederken, torunlarına gönül rahatlığıyla bayram harçlığı veremez, hediye alamaz ve bayramı hevesle karşılayamaz hâle gelmiştir. Emekli vatandaşlarımız bilsin ki, bu düzen böyle devam etmeyecektir, bayramda torunlarınıza rahatça harçlık vereceğiniz ve kendinizi mahcup hissetmeyeceğiniz bir refah düzenini mutlaka ve mutlaka oluşturacağız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tarımsal sulama yapılan tarım arazilerinde YEDAŞ tarafından getirilen her tarla için ayrı bir elektrik sayacı bağlanması ve abonelik uygulaması ile bunun yanında başlatılması planlanan aylık fatura ödemelerinin çiftçilerimiz, üreticilerimiz ve tarımsal üretim üzerindeki olumsuz etkilerinin araştırılması amacıyla önerge vermiştik. Değerli milletvekilleri, tüketici enflasyonu 1998 yılı Ekim ayından bu yana en yüksek seviyeye, yaklaşık yüzde 73,50'ye ulaştı. Üretici enflasyonu 1995 yılından bu tarafa, o da yüzde 132,16'ya çıkmıştır. Gıda enflasyonu 91,63, tarımsal üretime olan ihtiyaç her geçen gün daha da artmaktadır. 2002'de iktidara geldiğinizde Üretici Fiyat Endeksi yüzde 30, yine Tüketici Fiyat Endeksi de yüzde 29,8'di ama bugün geldiğimiz rakam itibarıyla olayın ne olduğunu siz bizden daha iyi biliyorsunuz.

Samsun ilimiz tarımsal üretim bakımından hem ülke kalkınmasına hem de Türkiye ihracatına önemli katkılar sağlamaktadır. Samsun'un hemen hemen her ilçesinde tarımsal üretim yapılmaktadır. Bugün Türkiye'nin sebze üretiminin yaklaşık yüzde 20'si Samsun Çarşamba, Terme, Bafra, Salıpazarı ovalarında üretilmektedir. Samsun'da toprakların yüzde 30,46'sında toplam 374 hektar alan üzerinde üretim yapılmaktadır. Samsun topraklarının yüzde 29'lük bölümü, yaklaşık 217 hektarlık alan sulanabilir alanlardan oluşmaktadır. Tarımsal sulama konusu Samsun için hayati önem taşımaktadır. YEDAŞ almış olduğu son kararlar tarımsal sulama yapılan arazilerde her tarla için ayrı bir elektrik sayacı bağlanması ve abonelik yapılmasını zorunlu hâle getirmiştir. Bu uygulamayla üreticiler için yıllık elektrik faturası ödemesi uygulaması sona ermiş ve her yerin aylık elektrik faturası ödemesi konusunda kapı aralanmıştır. Samsun'da her tarla için ayrı ayrı abonelik yaptırmayan üreticilere ve çiftçilere para cezaları kesilmektedir. Her tarla için ayrı bir elektrik sayacı ve abonelik uygulamasının üreticiler açısından hiçbir şekilde uygulama imkânı yoktur.

Değerli milletvekilleri, her tarla için elektrik sayacı ve abonelik hizmeti yalnızca bir tarla için 400 metre kablo kullanıldığında sadece 25.000 TL kablo ücretine, 13.500 lira 10 adet direk ücretine, bunun yanında üretici 5.000 TL de abonelik ücretine, 670 TL DSİ kuyu aplikasyon ücretine katlanmak zorunda kalmaktadır. Bir tarla için, üreticinin ve çiftçinin cebinden toplam 44.170 lira para çıkmaktadır. Bir tarla için bile bunu uygulamak mümkün değilken 7-8 tarlası olan adam her birine ayrı ayrı abone olursa, biri 40 bin liraysa 8 tarlası 320 bin lira eder. Hâlbuki, bundan önce tek sayaç uygulaması vardı, çiftçi nereyi suluyorsa aynı sayacı götürüp oraya takmak marifetiyle bu sıkıntılarını gideriyordu. Ama maalesef öyle bir hâle geldi ki artık benzin yüzde 224, motorin yüzde 238, gübre yüzde 600, ilaç yüzde 233, tohum yüzde 110 artmışken bir de bunun yanı sıra, her tarlaya bir abonelik çiftçimizi artık çiftçilik yaptırmaktan beter hâle getirmiştir.

Çiftçimizin 2003 yılında 2,5 milyar TL olan borcu, maalesef, bugün 172 kat artarak 180 milyar TL'ye çıkmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BEDRİ YAŞAR (Devamla) – Toparlıyorum Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

BEDRİ YAŞAR (Devamla) – Teşekkür ederim.

Tabii, bunun yanı sıra -Samsun milletvekillerimiz de var burada- bir Salıpazarı Barajı meselemiz var. Ülkemizin bazı illerinde sel felaketi yaşıyoruz, selde kaybolan vatandaşlarımız var, mal kayıplarımız var; Samsun'da da canımız burnumuzda geziyoruz. Değerli milletvekilim, Salıpazarı Barajı yapılmadığı takdirde, en ufak bir yağmurda, ortalamaların biraz üzerinde yağmur yağdığı zaman biz Çarşamba'da, Terme'de sanayinin içerisinde botlarla geziyoruz. Onun için, bir an önce -Salıpazarı'yla ilgili şu an inşaat durmuş vaziyette- bununla ilgili bir adım atılması lazım. İklim değişikliklerinden dolayı yağışlarda dengesizlik var. Buradan uyarıyorum: Bir an önce Salıpazarı Barajı'na yeterli ödenek ayrılmalı. Hep şekerli konuşuyoruz, geçen hafta yüzde 67 zam geldi. Samsun Çarşamba Şeker Fabrikasına 60 milyon ayıramadık, fabrika orada yatıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BEDRİ YAŞAR (Devamla) – Bunu da sizin takdirlerinize bırakıyor, ben bu önergeye olumlu oy vereceğimizi ümit ediyorum; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.(İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Şırnak Milletvekili Sayın Hüseyin Kaçmaz. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Tabii, önergede bahsedilen özel durumla birlikte ülkede tarımsal üretim maliyetlerinin artmış olduğu su götürmez bir gerçek. Tohumdan gübreye, mazottan tarımda kullanılan diğer tüm araçlara her gün rekor düzeye varan zamlar ekleniyor. Artan yakıt fiyatlarının yanına Türkiye'deki durdurulamayan, daha da doğrusu durdurulmak istenmeyen döviz fiyatlarındaki artış da eklenince âdeta çiftçinin beli kırılıyor. Hâl böyleyken iktidarın çiftçiyi rahatlatacak, üretim maliyetlerini düşürecek, tarımsal üretimi artıracak uygulamaları hayata geçirmesi beklenirken çiftçiyi elektrik şirketlerinin insafına terk ettiğini görüyoruz. Tabii, bunun böyle olacağı çok önceden de belliydi. Elektriğin Türkiye'de özelleştirilmesi, AKP iktidarının bu politikası aslında tüm yurttaşlarla birlikte en çok üretici konumunda olan ve yine çiftçilik yapan yurttaşlarımızı zor duruma düşürmektedir. Bugün Türkiye'de elektrik üretim ve dağıtım şirketlerinin büyük bir bölümü, dediğimiz gibi, özel şirketlerin elinde artık özelleştirme sonucu. Devlet eliyle resmen doğal bir tekel yaratılmıştır. En hayati ihtiyaçlar arasında bulunan elektrikte tek söz sahibi neredeyse elektrik şirketleri olmuş durumda.

Yine, önergede verilen bilgilere de baktığımızda, YEDAŞ'ın aldığı son kararlar, Samsun'da tarımsal sulama yapılan arazilerde her tarla için bir elektrik sayacı bağlanması zorunlu kılınmış, yine yıllık alınan elektrik ücretlerinin aylık olarak alınmasına karar verilmiş. Peki, bunun sonucunda bunun bir maliyeti olmayacak mı diye baktığımızda da aslında büyük bir maliyetin olduğu, zaten zamlar altında ezilen çiftçinin, üreticinin bunların üstesinden gelemeyeceği de aşikârdır. Tek bir araziden bu alınan uygulamayla, bu kararlar birlikte 44 bin liraya yakın bir masraf çıkıyor, tabii, birden fazla bahçesi, tarlası olan için de bu maliyet daha da artmakta.

Tabii, bu durum sadece Samsun'da böyle değil, çiftçiler borçlu, faturalarını ödeyemiyor, üretim yapamaz hâlde. Tabii, dediğimiz gibi, elektriğin özelleştirilmesiyle birlikte birçok yerde bu sorunlar karşımıza çıkıyor, özellikle Diyarbakır, Şanlıurfa, Batman, Mardin, Siirt ve Şırnak'ta hizmet veren -ki adına "hizmet" denirse- keyfi olarak aslında birçok uygulamada toplumu, çiftçiyi, halkı zor durumda bırakan "DEDAŞ" adlı bir şirket de var.

Şimdi, değerli arkadaşlar, Ocak ve Eylül 2021 döneminde elektrik şirketlerinin elde ettiği toplam kâra baktığımızda 1,5 milyar TL bir kâr söz konusu. "Enflasyonu böyle mi düşüreceksiniz?" diye iktidara sormak istiyorum. Çiftçiyi, üreticiyi böyle mi kalkındıracaksınız? Bildiğiniz üzere, yaz ayında normalde sebze, meyve fiyatları düşer.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Devamla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Yaz ayında olmamıza rağmen hâlen sebze ve meyve fiyatları ateş pahası çünkü iktidar, çiftçinin, üreticinin yanında olması gerekiyorken, onların girdi maliyetlerini düşürüp aslında sebze meyve fiyatlarının düşürülmesini sağlaması gerekiyorken maalesef ki hâlâ elektrik şirketlerinin, sermayenin yanında yer almaya devam ediyor. Dolayısıyla bir an önce çiftçinin maliyetlerini azaltacak politikaların uygulanması gerekiyor, elektrik şirketlerinin kamulaştırılması gerekiyor, çiftçiden elektrik için alınan KDV'nin sıfırlanması gerekiyor; yurt dışından tarımsal ürünlerin ithalatının durdurulması ve yerli üretime hız verilmesi de yine aslında bu sorunun çözümü için bir ön açacaktır.

Bu sebeple, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Samsun Milletvekili Sayın Kemal Zeybek.

Buyurun Sayın Zeybek. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA KEMAL ZEYBEK (Samsun) – Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; hepinizi sevgiyle, saygıyla selamlıyorum.

Bugün değerli milletvekili arkadaşımız Bedri Yaşar Bey'in getirmiş olduğu araştırma önergesinde Samsun'umuz söz konusu. YEDAŞ'ın Samsun'da almış olduğu kararlar her tarlanın başında bir abonelik... Yani zaten vatandaş normal elektriğini ödeyemiyor. Her aboneyi aboneliğe bağlayacaksınız, aboneliğe beraber parasını ödeyemediği zaman kes-kapat parası alacaksınız yani zulüm.

Şimdi, ülkemizde yıllardır tarımda üretim yapamayan çiftçimiz bir de Samsun'un genelinde, Çarşamba Ovası'nda, Bafra Ovası'nda, Alaçam'da, Tekkeköy'de, şu anda zaten zor koşullarda üretim yaparken bir de "Sulama enerjisi kullanacağım." "Elektrik kullanacağım." derken üretim durmakta. Aslında Samsun, Türkiye'nin çok önemli kentlerinden, sulama açısından da çok önemli yere sahip olan bir yer çünkü Yeşilirmak'ın bittiği yerde, Kızılırmak'ın bittiği yerde, Altinkaya Barajı'nın olduğu yerde.

Bafra Ovası şu anda tamamen kapalı sistemle sulanabilir değil. Bunu yirmi yıldır yapamayanlar... Baraj, 1990'lı yıllarda bitirildiği hâlde yirmi yılda sulama alt yapısını bitiremediler. Çarşamba'da, Tekkeköy'de, Terme'de, Yeşilirmak'ın bittiği yerde, Suat Uğurlu Barajı, Hasan Uğurlu Barajı, Çakmak Barajı olmasına rağmen, bu bölgede sulama tamamen yapılamamaktadır. Hâlbuki kapalı sisteme geçilmesi gerekiyor yani insanlarımızın tarım ürünlerini en iyi şekilde sulayabilmesi için, sağlıklı sulayabilmesi için kapalı sisteme yatırım yapılması gerekiyor. Bunların hiçbiri yapılmadı yani aslında Samsun, Türkiye'nin sulamada ilk önce altyapısının bitirilmesi gereken bir kent olmasına rağmen bitirilmedi değerli arkadaşlarımız.

Diğer tarafta, Samsun'un Havzasının, Vezirköprü'sünün, Ladik'inin, Kavak'ının arazilerinin tamamının, yüzde 90'ının sulanabilir durumda olmasına rağmen bir şekilde sulanamaz durumda. Çünkü o bölgede Derinöz Barajı, Dereköy Barajı, Duruçay Barajı, 19 Mayıs Barajı, Vezirköprü Barajı ve Ladik Gölü'nün olduğu bir yerde şu anda halkımız arazisini sulayamaz durumdadır yani altyapı sorunu... Altyapıyı halkımız, çiftçimiz yapacak durumda değildir; bunu yapması gereken devletimizdir, Hükümetimizin yapması gerekiyor ama ne yazık ki çiftçiye, üretime destek vermeyenler bu altyapıyı da yapmıyorlar.

Diğer tarafta, tabii, vatandaşımızın sorunu sadece bu mu? Gübre fiyatlarının artması, diğer taraftan mazot fiyatlarının artması, üretimde kalitenin düşmesi zaten üretim verimliliğinin düşmesine neden olmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

KEMAL ZEYBEK (Devamla) – Bu sene kullanılan gübre miktarı zaten dekar başına çok az olmaktadır, verim düşüklüğü olacaktır gübreden dolayı. Mazot zaten kendi başına bir handikaptır. Size soruyorum şimdi buradan: Yani geçen sene 7 TL civarında olan mazotun bu sene 30 TL olduğu yerde vatandaşımız nasıl kâr edecektir, nasıl gelir elde edecektir? Bunu da sormak gerekiyor.

Diğer taraftan, Türkiye genelinde, Niğde'sinde, Nevşehir'inde, Konya'sında, Eskişehir'inde, Sivas'ında, Kayseri'sinde elektriği otomatige bağladılar, bundan sonra her ay yüzde 30 zam yapacaklar. Bu çiftçi neyle ödeyecek bunu, bu elektriği nereden ödeyecek? Patateste dekar başına 2.500 TL elektrik yanmaktadır, 1 dekar soğanda 1.500 TL yanmaktadır. Diğer taraftan, Çarşamba ve Bafra Ovalarında sulanabilir arazisi olan çiftçimiz dekar başına 1.500-2.000 TL civarında elektrik parası ödemektedir, bunu nereden karşılayacaktır? Üretimden almış olduğu...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KEMAL ZEYBEK (Devamla) – Zaten ürün bu kadar kâr elde ettirmiyor. Çeltikte de çiftçimiz...

AHMET KAYA (Trabzon) – Beş dakika daha konuşsun Kemal ağabey, iyi konuşuyor.

BAŞKAN – Ek süre vermiyoruz. Grup Başkan Vekillerine bile ek süre vermiyoruz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Kamu yararı açısından faydalıdır süre vermek de Başkanım.

KEMAL ZEYBEK (Devamla) – Çeltikte de halkımız mağdurdur. Onu da mutlaka göz önünde bulundurarak, Türkiye'deki, Bafra'daki çeltik üretiminin sulamayla ilgili olduğunu demek istiyorum.

Hepinize saygılar sevgiler sunuyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Amasya Milletvekili Sayın Hasan Çilez.

Buyurun Sayın Çilez. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Sayın Başkanım, çok değerli milletvekilleri, aziz milletim; hepimizi saygıyla hürmetle selamlıyorum.

İYİ Parti Grubu adına Samsun Milletvekili Sayın Bedri Yaşar Beyefendi'nin vermiş olduğu önerge üzerinde söz almış bulunuyorum. Konu: Yeşilirmak Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi. Samsun ve bölgesinin, benim de içinde bulunduğum Amasya ilimizin elektrik dağıtımını yapan firmanın yaptığı bir uygulamayla alakalı önerge vermiş kendileri. Şimdi, burada iki hususu zikretmiş Bedri Yaşar Vekilimiz; bunun bir tanesi, YEDAŞ firmasının almış olduğu kararla her tarla için ayrı ayrı elektrik sayacı bağlanması. Tabii, bu söz, aslında ifade çok doğru bir ifade değil, her tarla için değil, her bir sulama tesisi için bu geçerli olan bir şey fakat önergeyi de ilk okuduğumda tabii bir telefon açtık, sorduk neyin nesi? Her tarla için elektrik bağlanması... Tabii, böyle bir husus yok. Sulama tesisi olan yani kuyu vurmuş, orada bir elektrik enerjisine ihtiyacı var, elektriğini çekmiş, panosunu çekmiş...

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Biz de tam ondan bahsediyoruz, tam ondan bahsediyoruz.

HASAN ÇİLEZ (Devamla) – Tabii, tabii.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Abonelik istiyor işte.

HASAN ÇİLEZ (Devamla) – Yani ben önergede o tam açıklanmamış diye, onu özellikle belirtmek istedim.

BURHANETTİN BULUT (Adana) - Elektriği yapacak, niye sayaç takmışlar ya?

HASAN ÇİLEZ (Devamla) – Şimdi, bakınız, değerli arkadaşlar, tabii hepiniz araziye gidiyorsunuz muhtemelen -gütmeniz de lazım- bilirsiniz, sulama tesisini yaparsınız, kuyuyu vurdurursunuz, elektrik enerjisini oraya bağlatırsınız ve bir sayaç takılır buna. Ha, bazı uygulamalar varmış; sayaç 1 tane alınıyor, bu sayacı, benim 5 tane tarlam varsa, 5 tane sulama kuyum varsa bunlardan birinden söküp diğerine gidiyorum, doğru mu?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Başkanım, Şanlıurfa'da da aynı uygulamayı yapıyorsunuz ya, yazık günah!

HASAN ÇİLEZ (Devamla) – Şimdi, bu hukuki mi, değil mi; yasal mı, değil mi; bu, tabii, bakılması gereken önemli bir husus.

Şimdi, inşaatçıyız, inşaat işlerimiz var, şantiyelerimiz var. İncek'te bir şantiyemiz var, Keçiören'de şantiyemiz var, Mamak'ta bir şantiyemiz var. Şimdi, sayacı oradan sök, diğer inşaatı getir tak, oradaki işini gör, geri... Bunun çok doğru bir uygulama olduğunu düşünmüyorum.

Şimdi, diğer bir husus, bu uygulamanın sona erdireceği, elektrik okumalarının yıllık ödeme değil de her ay ödeneceğiyle alakalı bir konu var. Evet, çiftçilerimiz yılın belli dönemi gelir elde eden bir gruptur.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – İşte, onu söylüyoruz biz.

HASAN ÇİLEZ (Devamla) – Biz bununla alakalı çalışmamızı yaptık, bu çalışmamız hazır. İnşallah, en kısa zamanda, çiftçilerimizin bu ödemelerinin aylık değil, sadece hasat dönemlerinde olmasıyla alakalı -Ziraat Bankası üzerinden bir çalışma var- bayram sonu, kısa bir süre içerisinde de bu müjdemiz çiftçimize inşallah verilecek.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – İnşallah, inşallah.

HASAN ÇİLEZ (Devamla) – Yani her ay fatura ödeme diye bir husus olmayacak, bunu bilgilerinize sunuyorum; çalışma var, inşallah bayram sonu müjde verilir.

Değerli arkadaşlar, şimdi, bakın, burada çiftçimizin girdi maliyetlerinin düşürülmesiyle alakalı hususa değiniyoruz, inşallah tarımsal sulamada şunu yapacağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

HASAN ÇİLEZ (Devamla) – Biz, yenilenebilir enerji kaynaklarını her alanda destekliyoruz, çiftçilerimizin GES kurmasıyla -güneş enerjisi sistemi- alakalı seksen dört ay vadeli, sıfır faizli finansman desteğini çiftçimize veriyoruz. Eğer güneş enerjisi sistemini kurarsa çiftçilerimiz, kurdukları bu sisteme sıfır faizle destek veriyoruz, eğer kullanacağı ürünler ithal ürünse faizin yüzde 75'ini karşılayacağız ama yerli ürün olursa yüzde 100'ünü karşılayacağız ve inşallah, çiftçimiz elektriği bundan sonra parasız kullanmaya başlayacak.

Diğer bir husus da ben çiftçilik yapan, ÇKS'ye kayıtlı bir kardeşinizim aynı zamanda. Bakınız, sürekli girdi maliyetlerinden bahsediliyor; bu, bir gerçek, bir vakıa, bunu kabul ediyoruz. İşte, burada gübre fiyatlarının artmasının ana sebeplerini oturup uzun uzun tartışmamıza da gerek yok, özel tartışalım onu, herkesle de konuşmaya açtığım ancak ürün fiyatları bu sene çok iyi değerli arkadaşlar. Çiftçimiz bu yıl çok iyi para kazanacak hasat dönemi sonunda inşallah. Gittiğiniz yerlerde...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Maliyetlere baktın mı maliyetlere?

HASAN ÇİLEZ (Devamla) – Meclisimiz tatile girince gidiniz, bakınız, çiftçimizle konuşunuz; Allah bir afet vermezse bu yıl çok iyi miktarda para kazanacaktır, hep birlikte müşahede edeceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HASAN ÇİLEZ (Devamla) – Çiftçimizin bugüne kadar yanındaydık, bugün de yanındayız. Ek bütçede de -biliyorsunuz- çiftçimize desteklerimizi artırdık, Allah hayırlı eylesin inşallah. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

KEMAL ZEYBEK (Samsun) – Sayın Başkanım, sataşmada bulundu çünkü rakamlar doğru...

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Ya, ikiniz de bize sataştınız, bir şey demedik ya.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Başkanım, benim adım söyledi. 69'a göre kürsüden bir söz talebim var.

KEMAL ZEYBEK (Samsun) – Kürsüden söz alabilir miyim?

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Kürsüden söz verin efendim, sataşma var.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) - Başkanım, sataşma yok ki zaten.

BAŞKAN - Kürsüden söz veriyorum, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

V.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

2.- Samsun Milletvekili Kemal Zeybek'in, Amasya Milletvekili Hasan Çilez'in İYİ Parti grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması

KEMAL ZEYBEK (Samsun) - Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarımız; biz, ülkedeki gerçekleri konuşuyoruz. Yani olan olayları zaten çiftçimiz üreticimiz yaşıyor, bizim anlatmamıza gerek yok. Siz burada ne konuşursanız konuşun hepsi boş; halk doğruyu biliyor, doğruyu yaşıyor! İnsanlar yaşadıklarıyla mı ilgili kendisini daha iyi anlar yoksa bir başkasının, birilerinin anlatmasıyla mı daha iyi anlar? Çünkü Samsun'umuzda şu anda Çarşamba'da, Bafra'da üretimin en iyi dönemlerinde dahi, verimlilik döneminde dahi yaş sebze insanlarımız istediği şekilde verim alamıyor, sulamayı zamanında yapamıyor, altyapı yok, bunu anlatıyoruz burada. Elektrik fiyatları bugün 2 TL 90 kuruş yani bu vatandaş nasıl ödeyecek bunu? Düşürün fiyatları, sattığınız fiyattan verin yani YEDAŞ'a vermiş olduğunuz fiyattan, 550 TL'den verin. Biz geldiğimizde çiftçiye elektrik fiyatlarını sıfırlayacağız, sıfırlayacağız! (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Halkımız buradan bizi duysun çünkü...

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) - Neyle, neyle?

KEMAL ZEYBEK (Devamla) - Neyle mi?

ERKAN AYDIN (Bursa) - Güneşle, güneşle.

KEMAL ZEYBEK (Devamla) - Neyle? Yandaşa, hak etmeden kazanana verilen gelirlerin dağıtımında onlardan kesip halkımıza, çiftçimize, üreticimize vereceğiz! (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi “bölgemizde üretim” derken sadece tarım değil, hayvancılık da zor durumda; insanlarımız zor koşullarda hayvan besliyor. Süt üreticiliği Samsun’umuzun genelinde çok yüksek boyuttadır ama istediği şekilde verim alamıyor, neden verim alamıyor? İsteddiği zaman arazisini sulayamayan, yoncasını ekemeyen, mısırını ekemeyen, yamaçlarda yüzde 5 eğimli arazileri ekemeyen halkımız doğru düüst tarımdan ürün alamıyor...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KEMAL ZEYBEK (Devamla) - ...tarımdan geçinemiyor, arazilerimiz boş geçiyor; bunun burada bilinmesini istiyorum.

Saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

ERKAN AYDIN (Bursa) – Amasyalı çiftçilere haciz vardı, arkadaş unuttu herhalde.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Beraber gidelim oraya gel, bayramda oradayım bekliyorum vallahi.

ERKAN AYDIN (Bursa) – Ben geziyorum, merak etme. Seni de gezdireyim yanımda.

BAŞKAN – Sayın Yaşar, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

30.- Samsun Milletvekili Bedri Yaşar’ın, Amasya Milletvekili Hasan Çilez’in İYİ Parti grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Teşekkür ederim Başkanım.

Tabii, hatibin bahsettiği her tarlaya bir elektrik bağlanması meselesi vardı, ben de tam onu söylemiştim. Değerli Vekilim, siz de kürsüden söylemişsiniz. Şu andaki bu uygulama, herkesin 5 tane tarlası varsa sulama tesisatı -işin başında- sayacı gezdiriyor ve bunu da sayacı okuyanlar, kurum biliyor; hatta evinde bile gidip sayacı okuyarak faturayı kestirebiliyor ama şimdi bunu teke düşürdüğünüz zaman -kürsüde de söyledim- 40 bin lira maliyeti var yani bunun Keçiören’de, farklı yerlerde elektrik aboneliği bağlanmasıyla arada bir ilişkisi yok. Vatandaşın tarlasının biri burada, biri 300 metre öbür tarafta, biri 1 kilometre öbür tarafta dolayısıyla sayacı gezdiriyor. O söylediğiniz, tabii ki hasat dönemi ödemesi -siz de zaten söylediniz- ümit ediyoruz gerçekleşir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Ama maalesef şu ana kadar verilen sözler veyahut da hedefler gerçekleşmediği için bizim endişelerimiz var. Siz buradan söylediniz, ümit ediyoruz ki önümüzdeki ay faturayı... Mesela, fındıkta hasat dönemi başlıyor temmuz sonu, siz “Fiyatlar şahane olacak.” dediniz, biz 60 lira dedik. Siz de bölgeyle irtibatlısınız, Samsun Milletvekilimiz de orada; fındığın da fiyatları ortada, çeltiğin fiyatları ortada. Ümit ediyoruz, bir an önce rakamlar belli olur ve çiftçi huzur bulur. Salıpazarı Barajının -orada da söyledim- ödeneği olması lazım, olmazsa yağmur yağdığı zaman botlarla gezeriz şehrin içerisinde. Şeker fabrikası yatıyor. Başkanım, şeker fabrikası, yazık günah değil mi? 150 milyon dolarlık yatırım 5 milyon dolar harcanarak devreye alınmıyor. Bunu konuşmayı ne yapalım? Ümit ediyoruz, katkısı olur, size de katkısı olur, en azından sonuç alırız diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum Başkanım. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

VII.- ÖNERİLER (Devam)*A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)*

2.- HDP Grubunun, Ağrı Milletvekili Abdullah Koç ve arkadaşları tarafından, iklim krizine ve yanlış çevre politikalarına bağlı olarak ülkemizde meydana gelen sel ve benzeri doğal afetlerin önlenmesi amacıyla 29/6/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 30 Haziran 2022 Perşembe günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

30/6/2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 30/6/2022 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından, grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Meral Danış Beştaş

Siirt

Grup Başkan Vekili

Öneri:

29 Haziran 2022 tarihinde Ağrı Milletvekili Abdullah Koç ve arkadaşları tarafından -19721 grup numaralı- iklim krizine ve yanlış çevre politikalarına bağlı olarak ülkemizde meydana gelen sel ve benzeri doğal afetlerin önlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 30/6/2022 Perşembe günkü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Ağrı Milletvekili Sayın Abdullah Koç. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA ABDULLAH KOÇ (Ağrı) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli halkımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Hükümetlerarası İklim Değişikliği Raporu'nda artan emisyonların insanlar ve çevre için oluşturduğu risklere dikkat çekilerek iklim değişikliğinin insan refahı ve gezegenin sağlığı için bir tehdit oluşturduğu vurgulanmıştır. İklim krizine ve Hükümetin izlediği çevre politikalarına bağlı olarak ülkemizde yaşanan sel olaylarında ve doğal afetlerde sıkça can kaybı ve ekonomik kayıplar yaşanmaktadır. Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli Raporu'nda Türkiye'ye ilişkin bulgular da yer almaktadır. Aşırı sıcaklıkların Türkiye'de can kaybına ve önemli ekonomik kayba neden olacağına dikkat çekilerek Türkiye'nin aşırı hava olaylarına karşı Avrupa'nın en kırılgan ülkesi olduğu hususu çok net bir şekilde belirtilmiştir. Raporda, emisyonların önemli ölçüde azaltılması hâlinde dahi Avrupa'daki aşırı sıcaklıkların 2050 yılına gelindiğinde yılda 30 bin kişinin ölümüne neden olacağına ilişkin tespitler söz konusudur. Bu vakaların büyük kısmının Avrupa'nın Türkiye'nin de dâhil olduğu bölgelerinde meydana geleceğine ilişkin tespitler söz konusudur.

15 Temmuz 2021'de Rize'nin Ardeşen ilçesinde etkili olan sağanak ve yanlış kentleşme nedeniyle 5 kişi yaşamını yitirdi, 3 kişi kayboldu, 4 kişi de yaralanmıştır. Sağanak nedeniyle dereler taşıy yolları kapatırken bazı evlerin zeminini ve bodrum katlarını su basmıştır.

22 Temmuz 2021’de Rize ve Artvin bölgelerinde gece başlayan sağanak yağış sabaha kadar devam etmiş, sel ve taşkınlar neden olmuş ve halk ciddi bir şekilde zarar görmüştür. 31 Temmuz 2021’de Van’ın Başkale ilçesine bağlı Esenyamaç ve Mutluşar köylerinde yaşanan sel felaketlerinde ağır hasar meydana gelmiş, yüzlerce hayvan telef olmuş ve tarım arazileri ise kullanılamaz hâle gelmiştir.

11 Ağustos 2021’de de Karadeniz Bölgesi’nin Batı Karadeniz Bölümü’nde etkili olan aşırı yağış sonucu meydana gelen sel, su baskını ve heyelanlarda -Kastamonu, Sinop ve Bartın illerini etkileyen sellerde- toplam 82 kişi yaşamını yitirmiştir.

14 Haziran 2022’de 15 ilde aşırı yağış sonrası meydana gelen sellerde birçok ev ve iş yerini su basmış, yollar trafiğe kapanmış, bu sel felaketinde Ankara’da 4 kişi yaşamını yitirmiştir.

27 Haziran 2022’de AFAD’ın uyarıda bulunduğu 6 ilden biri Kastamonu olurken, diğer iller ise Sinop, Bartın, Karabük, Zonguldak ve Düzce olmuştur. Kastamonu’nun İnebolu ve Bozkurt ilçelerinde sağanağın ardından taşan çaylar nedeniyle su baskınları oluşmuş, ilçede gece saatlerinden bu yana etkili olan sağanak nedeniyle İnebolu Çayı taşmış ve halk çok ciddi bir şekilde zarara uğramıştır. Taşkın nedeniyle ilçedeki bazı evlerin alt katları su altında kalmış, Bartın’ın Kozcağız beldesinde sağanak nedeniyle ev ve iş yerlerinin zemin katlarını su basmış ve etkisini çok ciddi bir şekilde artırmıştır.

28 Haziran 2022’de Iğdır’ın Aralık ilçesi ile Ağrı Dağı eteğinde etkili olan yağış sele neden olmuş; sel, Ağrı Dağı’nın eteklerindeki taşları ve toprakları dağın eteğindeki köyler ile ilçe merkezine sürüklemiştir. Selle gelen kaya parçaları nedeniyle Iğdır-Nahçıvan kara yolu da ulaşımına kapanmıştır. İlçeye bağlı Yukarıtopraklı ve Yenidoğan köylerinde evler sular altında kalmış, aynı saatlerde Ağrı’nın Doğubeyazıt ilçesinde de sel suları hem Gürbulak Sınır Kapısı’nda hem de ilçeye bağlı Karabulak ve Gürbulak köylerinde etkili olmuştur. Sel sonrasında köylerdeki evler ise sel altında kalmış ve neredeyse kullanılamaz hâle gelmiştir.

Değerli milletvekilleri, ormanların hızla yok edilmesi, dere yataklarının ve vadilerin şantiye hâline gelmesi, yol inşaatı için su yataklarının daraltılması, yok edilmesi veya duvarlarla suyun geçiş alanlarının engellenmesi ülkede yaşanan sel tahribatlarının başlıca nedenleri arasındadır. İklim değişikliği sonucu ortaya çıkan hava sıcaklıklarında ani değişim ve aşırı yağışların doğa tahribatı ve çarpık kentleşmeyle birleşmesinin sonuçlarını yaşıyoruz ne yazık ki.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

ABDULLAH KOÇ (Devamla) – Yıllardır Karadeniz Sahil Yolu’yla başlayan, HES’lerle taş ocaklarıyla devam eden rant ve talan politikaları yüzünden sel felaketleri bitmek bilmiyor ne yazık ki. İklim krizine ve Hükümetin izlediği çevre politikalarına bağlı olarak ülkemizde yaşanan sel olaylarında ve doğal afetlerde sıkça can kaybı ve ekonomik kayıp yaşanmaktadır.

Sel ve benzeri doğal afetlerin önlenmesi amacıyla araştırma önergemize destek bekliyor, Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – İYİ Parti Grubu adına Mersin Milletvekili Sayın Zeki Hakan Sıdali. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ZEKİ HAKAN SIDALI (Mersin) – Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; yalnızca iklim ve çevre politikalarını değil; ekonomi, sanayi, yatırım ve sosyal koruma politikalarını da yeniden yapılandırmanın gereken bir iklim çağına giriyoruz. Doğal varlıkların korunmasına yönelik söylemler yakın zamana kadar romantik olarak algılanıyordu, artık, hayatımızın odağı hâline geldi. Çünkü her gün iklim krizi, biyoçeşitlilik kaybı, ekstrem hava olayları,

gıda güvensizliği gibi konuları hepimiz doğrudan yaşıyoruz. Geçtiğimiz yıl Birleşmiş Milletler Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli'nde insanlık için kırmızı alarm koduyla bir rapor yayınlandı. Bu, şimdye kadarki en sert uyarıydı, büyük iklim krizlerini kaçınılmaz ve geri döndürülemez olarak niteledi. Dünya, iklim değişikliğinin herkes için ve her yerde acil bir sorun olduğu gerçeğine uyanıyor; peki, siz ne yapıyorsunuz? Çevre Bakanlığına "İklim Değişikliği" ibaresini ekliyor, bu kadar önemli bir problemi Başkanlık üzerinden çözebileceğinize inanıyorsunuz, bir de hâlâ içini dolduramadığınızı "yeşil kalkınma devrimi" yürütüyorsunuz. Biz soyut kavramlar için değil, geleceğimiz için mücadele etmekle görevliyiz. Kaybedecek vakit kalmamasını bırakın, zaman bile bizim ilerimizde. İklim krizi artık bizi çoklu krizler çağına sürüklüyor; ekstrem hava olayları, afetler, iklim göçleri. Sosyal ve ekonomik krizlerin tetikleneceği bir çağa giriyoruz hep beraber. Hep söylüyoruz; iklim krizi yalnızca bir çevre meselesi değil, kalkınma ve güvenlik meselesidir. İklim krizi ciddi ve teferruatlı bir konu, bu böyle aspirinle geçiştirilecek bir mevzu değil.

Tüm bunlar yaşanırken sizin konuyu ciddiye almadığınızı görüyorum, almaya davet ediyoruz. Soruyorum: Ciddiye alan hükümetin bir bakanı konuyu "Sel bölgesinin kaderi, majör bir problem yok." diye geçiştirebilir mi? Bu 2 cümle bile sizin zihniyetinizi gösteriyor. "Majör problem" olarak görmeyip "kader" diye nitelediğiniz olaylar şöyle gerçekleşiyor: Küresel ısınma havanın daha fazla nem tutmasına sebep oluyor. Bu da özellikle Karadeniz kıyılarında daha sık, ani ve şiddetli yağışlar yaratıyor. Ekonomi yetmedi ama iklim konusunda da bilimle kavga içerisindeyiz. Siz her ne kadar kabul etmeseniz de iklim krizi ülkemiz için majör problem; nokta.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ZEKİ HAKAN SIDALI (Devamla) – Tamamlıyorum Başkanım.

BAŞKAN – Tamamlayın, buyurun.

ZEKİ HAKAN SIDALI (Devamla) – Biyoçeşitliliğimizi yok eden, sulak alanlarımızı kurutan, toprağımızı çölleştiren, sınırlarımıza iklim göçmenlerini dolduracak olan, sosyal adalet duygumuzu zedeleyen ve yeni krizlere davetiye çıkaran çok büyük bir problemdir.

Burada, bir araştırma komisyonu kurulması üzerine konuşuyoruz ancak gördük ki komisyon kurulmasıyla da bu iş çözülüyor. Geçtiğimiz yıl bir komisyon kuruldu ve çok kıymetli bir rapor hazırlandı. Sonuçta ne oldu? Bugün, hâlâ sizi, iklim krizinin büyük bir problem olduğuna ikna etmeye çalışıyoruz. Bu sarmaldan çıkmamız ve iklim kriziyle etkin mücadele etmemiz için gereken, iktidar ve zihniyet değişikliğidir.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Kastamonu Milletvekili Sayın Hasan Baltacı.

Buyurun Sayın Baltacı. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA HASAN BALTACI (Kastamonu) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

27 Haziranda yaşanan sel felaketinden dolayı Bartın, Düzce, Karabük, Kastamonu, Sinop ve Zonguldak'ta yaşayan vatandaşlarımıza geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum.

Geçen seneki sel felaketinden sonra dedik ki: "Dünya bir iklim krizinin ortasında, Türkiye de bu krizi en şiddetli yaşayan ülkelerin başında geliyor. İklim krizinin en önemli sonuçlarından biri aşırı ve düzensiz yağışlardır. Dolayısıyla sel ve taşkınlar artacak. Bu nedenle erken uyarı sistemleri çok önemlidir." Bu sene erkenden yapılan uyarılar sayesinde çok şükür ki henüz can kaybımız olmadı. Şu anda kayıp olan 2 insanımıza da inşallah en kısa zamanda ulaşırız ama eğer Giresun Dereli'de 2020'de yaşanan felaketten ders çıkarmış olsaydık geçen sene 11 Ağustos'ta selde kaybettiğimiz 82 canımız bugün aramızda olabilirdi.

Bunun dışında, bu seneki selin vermiş olduğu maddi zarar geçen seneyi aratmayacak durumda. Yağış miktarı geçen sene için metrekareye 450 kilogram bu sene için metrekareye 159 kilogram olarak açıklandı ama manzara aynı manzara, sel aynı sel, taşan dereler aynı dereler, su basan binalar aynı binalar, çöken yollar aynı yollar ve yine aynı yerlerde heyelanlar meydana geldi, yine aynı istinat duvarları yıkıldı, yine aynı ilçelerin Kastamonu merkezle olan bağlantıları kesildi ve yine içme suyu hatları zarar gördü ve ne oldu biliyor musunuz? Yine aynı bakanlar geldi, yine aynı çizmeler giyildi, yine aynı pozlar verildi, yine aynı açıklamalar yapıldı ve yine aynı sözler verildi, “Biz buradayız.” denildi. İyi de geçen sene de buradaydınız ama ne oldu bakalım: Yaptığımız ihaleler sorunları çözmedi, yaptığımız projeler kalıcı bir çözüm getirmedi; yaptığımız tespitler rafta kaldı, verdiğiniz sözler rafta kaldı. Şimdi, Çevre, Şehircilik Bakanı Sayın Murat Kurum gerekli tespitlerin yapılacağını ve gerekenin yapılacağını söylüyor. İyi de geçen sene de aynı şeyleri söylemişti. Geçen sene İçişleri Bakanı Süleyman Soylu’nun “Gelecek nesillerin daha güvenli yaşayacağı bir Bozkurt olacak, bir yılda burada selin en ufak bir izi Allah’ın izniyle kalmayacak.” dediği Bozkurt’u yine sel aldı; yapılan yeni istinat duvarları bile yıkıldı, yine binaları su bastı.

Arkadaşlar, hâlbuki elinizde her türlü imkân var; iktidar sizsiniz, 84 milyonun vergisini siz topluyorsunuz, yardım kampanyası yapıp eski parayla tam 1 katrilyon para toplayabiliyorsunuz, istediğiniz gibi ihale yapıp istediğinize verebiliyorsunuz, tüm kurumları siz yönetiyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

HASAN BALTACI (Devamla) – Hâl böyleyken memleketin kaynaklarını faizciye, tefeciye, yandaşa aktarmak yerine üç yüz yirmi gün içinde afet bölgesinde kalıcı yatırımlar yapabilirsiniz ve şimdi bu manzarayla karşılaşmazdık.

Bir de üstüne Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık çıkıp utanmadan demiş ki: “Bölgenin kaderi bu.” Bölgenin kaderi felaket değildir ama bu ülkenin en büyük kadersizliği Sayın Yanık gibi bir sosyal medya trolünün Bakan olabildiği bu düzenin ta kendisidir.

Millete biçtiğiniz kader felaketten başka bir şey olamayabilir ama unutmayın ki bu millet de kaderini değiştireceği günü sabırsızlıkla bekliyor.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Zonguldak Milletvekili Sayın Ahmet Çolakoğlu.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; aziz milletimizi ve Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Başta Zonguldak, Bartın, Kastamonu, Sinop, Karabük, Düzce’deki vatandaşlarımıza tekrar tekrar geçmiş olsun dileklerimizi iletmek istiyorum.

Önergede bahsedilen dünyadaki iklim değişikliğinin ülkemizde oluşturacağını öngördüğümüz doğal afetler de Türkiye’mizin gündemindedir. Bu durumda oluşacak afetlere duyarsız kaldığımız yönündeki algıyı da kesinlikle ve kesinlikle kabul etmiyoruz. Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli’ne Türkiye dâhil olmak üzere birçok ülke katıldı. Değerlendirme raporundaki bulgular doğrultusunda iklim değişikliğiyle ilgili mücadeleler, politikalar bakanlıklarımız tarafından dikkatli bir şekilde incelendi, önlemler alındı, tedbirler alındı ve planlamalar yapıldı.

Bununla beraber, Paris İklim Anlaşması çerçevesinde en ciddi çalışmaları yapan, İklim Şûrası'nı gerçekleştiren ülkelerin başında yine Türkiye gelmektedir. Bu şûrada alınan kararlar Bakanlığımız tarafından hassasiyetle değerlendirilmekte ve sonuç raporu da hazırlanmaktadır.

Son yıllarda özellikle Karadeniz Bölgesi'nde yaşanan sel ve taşkın felaketlerinden ders çıkardığımız için meteorolojiden gelen uyarılarda da hızlı bir şekilde faaliyete geçerek tedbirlerimizi alıyoruz. Köprülerimizi yeniledik, bununla beraber, ırmak ve akarsu yataklarındaki taşkın korumaya karşı ıslah çalışmalarını hızlı bir şekilde yaptık. Bugünkü mücadelemizi kolaylaştıran bu yatırımlarımızdır.

Batı Karadeniz'de etkili olan sel felaketinde AFAD, Karayolları, Devlet Su İşleri, özel idarelerimiz, orman bölge müdürlüklerimiz ve belediyelerimiz hızlı bir şekilde elinden gelen gayreti ortaya koyarak suyun ve taşkının en az hasarla atlatılması için gerekli çalışmaları yapıyorlar. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın talimatlarıyla Bakanlarımız ivedilikle bölgelere intikal ettiler. Olay anından itibaren İçişleri Bakanımız Süleyman Soylu Bartın iline, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanımız Murat Kurum Kastamonu iline, Tarım ve Orman Bakanımız Vahit Kirişçi Zonguldak'a, Ulaştırma ve Altyapı Bakanımız Adil Karaismailoğlu Sinop'a, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanımız Derya Yanık Karabük'e hareket ederek çalışmaları yerinde takip etmişlerdir. Bununla beraber, bakan yardımcılarımız ve genel müdürlerimiz de olay yerinde bulunmaktadır.

Değerli milletvekilleri, çok kısa bir zamanda 6.582 personelle, 1.864 araçla, 6 helikopterle anında müdahaleler de yapılmıştır; 54 milyon 650 bin TL ödenekle yaralar da sarılmaya başlanmıştır. Çalışmalara destek veren tüm vatandaşlarımıza, tüm kurumlarımıza buradan tekrar tekrar teşekkür ediyorum.

Duamız şu: İnşallah tekrar bu afetler başımıza gelmez. Bu afetler başımıza geldiğinde ise en az hasarla inşallah bunları atlattırız diyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Hükümetler dua etmezler sadece, tedbir alırlar. İşimiz duaya mı kaldı?

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum:

3.- CHP Grubunun, Ordu Milletvekili Seyit Torun ve arkadaşları tarafından, belediyelerin mali sorunlarının araştırılarak bu sorunlara karşı kapsamlı çözüm önerileri geliştirilmesi amacıyla 22/6/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (10/6268) esas numaralı Meclis Araştırması Önergesi'nin diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 30 Haziran 2022 Perşembe günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

30/6/2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 30/6/2022 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Engin Altay

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Ordu Milletvekili Seyit Torun ve arkadaşları tarafından, belediyelerin mali sorunlarının araştırılarak bu sorunlara karşı kapsamlı çözüm önerileri geliştirilmesi amacıyla 22/6/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (10/6268) esas numaralı Meclis Araştırması Önergesi'nin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 30/6/2022 Perşembe günkü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Ordu Milletvekili Sayın Seyit Torun.

Buyurun Sayın Torun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA SEYİT TORUN (Ordu) – Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; belediyelerin mali sorunlarının ve belediyelere sağlanan devlet desteklerinin araştırılması amacıyla hazırladığımız araştırma önergesi üzerine söz aldım. Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, burada belediye başkanlarım da var, geçmişte beraber de görev yaptık.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Samsun.

SEYİT TORUN (Devamla) – Samsun da var, Fatih de var görebildiğim kadarıyla; başka var mı bilmiyorum.

Belediyecilik tabii çok farklı bir şey, sonuçta vatandaşın her şeyinden, günün yirmi dört saatinden, üç yüz altmış beş gününden sorumlusunuz ve vatandaş her sorununda sonuçta sizden hizmet ister, çözüm bekler. Ama içinde bulunduğumuz durum, maalesef artık her geçen gün girdilerinin artması, maliyetlerinin artması yerel yönetimlerimizi, belediyelerimizi işin içinden çıkılmaz hâle getirmiştir. Anayasa'nın 127'nci maddesi şunu emreder: "Mahallî idarelere, görevleriyle orantılı gelir kaynakları sağlanmalıdır." Sorumluluklar arttı, bedeller arttı ama gelirler maalesef artmadı. Şu anda, pandemiyle birlikte arkasından gelen ekonomik krizler işi fevkalade çözümsüz hâle getirdi. Bunu sadece bizim belediyelerimiz için söylemiyorum, tüm belediyeler için söylüyorum ve önümüzdeki süreçte eğer kaynakları da artırılmazsa hizmet veremez hâle gelecekleri de bir gerçek.

Belediyelerin 2012'den bu yana değişmeyen genel bütçe pay oranları mutlaka ama mutlaka artırılmalı. Yani bakın, bugün, araçlar, sadece kara yollarında dolaşmıyor, belediyelerimizin sınırları içerisinde de hareket ediyor ama motorlu taşıtlar vergisinden pay alamıyorlar. Yani bugün, içme suyu artırmadan kanalizasyon artırmaya kadar birçok alanda elektrik kullanıyorlar ama ticarethane tarifesine tabiler yani bu, kabul edilir bir şey değil. Her işlemlerinde, işlevlerinde, temizlikten tutun birçok hizmetlerinde yakıtla bağlılar ama KDV ve ÖTV'yle birlikte bugün normal, araçların aldığı yakıt ücretlerine tabiler, bu konuda da mutlaka bir indirim yapılmalı. "Ek bütçeyle belediyelere 103 milyar lira aktarıyoruz." diye bir algı yaratıldı ama belediyelerin genel bütçeden aldıkları pay oranları, 5779'a göre sabit, genel bütçe gelirlerinden alınan paylar bunlar; bu oranların artırılması lazım yani bu oranlar yeterli değil. Sonuçta, 80'lerden sonra 10'lar civarındaydı, şu anda 6 civarında; bu oranın da mutlaka artırılması lazım.

Buraya kadar genel olarak bütün yerel yönetimlerin sorunlarından bahsettim ama bir de tabii ki iktidarın bizim belediyelerimize karşı ortaya koyduğu ayrımcılık var. İnanın, bu konuyu birçok alanda ifade ettik, iyileşmesini bekledik ama maalesef bir adım dahi atılmadı. Merkezî yönetim, belediyelere araç, kredi, hibe destekleri verdi, 10 milyar lirayı buldu ama maalesef, bizim belediyelerimize damla kadar gelmedi. Bakın, İLBANK'ın 2021 yılı Faaliyet Raporu'ndan okuyorum: 1.156 belediye projesine 2 milyar 721 milyon lira kaynak sağlanmış, bunların yüzde 94,2'si Cumhurbaşkanlığı ve kayyum belediyelerine aktarılmış. 191 belediye projesi de yüzde 100 hibeyle bitirilmiş, bunların yüzde 98,4'ü

yine Cumhuriyet İttifakı ve kayyum belediyelerine ait. Yarından fazlasını CHP'li belediyelerin yönettiği bu yapıdan verilen destek sadece yüzde 1. Bakın, değerli arkadaşlar, Konya ve Trabzon'a yapılan yardımlar bile 248 belediyemize yapılanların 1,5 katından fazla; insaf! Demiyoruz ki: Tamamını verin ya da orana göre verin; geçmişte de vardı bunlar ama bu kadar partizanca bir davranışı, inanın, hiç görmedik. Üç yılda belediyelerimizin Çevre Bakanlığından 293, İLBANK'tan 250 talebi reddedildi. Bakın, 20 milyar lirayı aşkın kredi bulundu, hâlâ Cumhurbaşkanlığında onay bekliyor. Çevre Bakanlığı son üç yılda belediyelere 3 bine yakın araç hibe etti, bunların yüzde 97'si iktidar belediyelerine gitti değerli arkadaşlar. Yani sürekli Sayın Bakana da ricada bulunuyoruz, genel müdürlere de, biraz hakkaniyet istiyoruz. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Başkan.

SEYİT TORUN (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sonuçta, bizim belediyelerimiz de bir siyasi parti ayrımı yapmıyor, “Buradan oy aldım, buradan oy almadım.” demiyor, tüm vatandaşlarımıza hizmet ediyor. Buradaki belediye başkanlarımız bilir; sonuçta, bundan o yörede yaşayan vatandaşlarımız istifade edecek, onlara gidecek bu hizmet ama maalesef, bu ayrımcılığı her zaman yaşıyoruz. Tabii, bu ayrımcılık, iktidarın bu zihniyeti Sayın Erdoğan'ın zihniyeti; Marmaris'teki orman yangınları için de “CHP belediyesi demedik, gittik.” dedi. Ya, ne demek “CHP belediyesi demedik, gittik.” yani orası başka ülkenin vatan toprağı mı, başka ülkenin bir yeri mi? Elbette ki o yangında bütün belediyelerimiz de seferber oldu, yazılı izinler istediler, destek vermek için her türlü talepte bulundular ama reddettiniz.

YELDA EROL GÖKCAN (Muğla) – Reddettiğimiz hiçbir şey yok. Hiç öyle bir şey yok!

SEYİT TORUN (Devamla) – Bu cümle ayrıştıracı bir cümledir; bu cümle, bu ülkeyi yöneten iradeye yakışmamaktır.

YELDA EROL GÖKCAN (Muğla) – Kimi reddettik? Ne yaptınız da reddettik? Hadi oradan!

SEYİT TORUN (Devamla) – Bu ayrımcılık kabul edilebilir bir şey değildir.

YELDA EROL GÖKCAN (Muğla) – Hiç öyle bir şey yok, hiç öyle bir şey yok!

KANİ BEKO (İzmir) – Konuşma ya!

SEYİT TORUN (Devamla) – Sayın hatip de zaten konuşurken az önce herkese teşekkür etti, bir tek bizim belediyelerimize teşekkür etmedi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YELDA EROL GÖKCAN (Muğla) – Ne yaptınız da neye teşekkür edeceğiz? “Helikopter yok.” dediniz, tepenizden helikopter geçti.

SEYİT TORUN (Devamla) – Oradaki insanlar canla başla, gece gündüz çalıştılar, her türlü desteği verdiler ama bir teşekkürü bile çok gördünüz, bir teşekkürü bile layık görmediniz. (CHP sıralarından alkışlar)

YELDA EROL GÖKCAN (Muğla) – Yalanla ve yangınla mücadele ediyoruz bizler, yalanlarla ve yangınla mücadele ediyoruz.

KANİ BEKO (İzmir) – Hem suçlu hem güçsünüz!

YELDA EROL GÖKCAN (Muğla) – Hep öylesiniz, hep öylesiniz!

SEYİT TORUN (Devamla) – Sizin bu ayrımcı anlayışınız zaten bu ülkeyi bu hâle getirdi ama başaramayacaksınız, belediyelerimiz her yerde başarıyla hizmet ediyor; asla önünü kesemeyeceksiniz, asla kesemeyeceksiniz.

KANİ BEKO (İzmir) – Muğla’da yakmadık ağaç bırakmadınız be!

YELDA EROL GÖKCAN (Muğla) – Hiç öyle bir şey yok, hiç öyle bir şey yok!

SEYİT TORUN (Devamla) – Geliyor gelmekte olan.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

YELDA EROL GÖKCAN (Muğla) – Muğlalılar artık CHP’nin gerçek yüzünü gördü. Yok öyle bir şey!

BAŞKAN – İYİ Parti Grubu adına Antalya Milletvekili Sayın Hasan Subaşı...

KANİ BEKO (İzmir) – Muğla’da yakmadık ağaç bırakmadınız, hâlâ car car konuşuyorsun ya! Allah, Allah!

YELDA EROL GÖKCAN (Muğla) – Ne diyorsun ya, ne diyorsun! Ne demek “car car” ya, ne demek “car car” ya? O nasıl bir kelime?

KANİ BEKO (İzmir) – Ben Egeliyim, ben de Muğlalıyım ya!

YELDA EROL GÖKCAN (Muğla) – Milletvekili olarak, Muğla Milletvekili olarak istediğim yerde konuşurum, size mi soracağım?

KANİ BEKO (İzmir) – Muğla’da ağaç kalmadı ya! Hâlâ konuşuyorsun ya!

YELDA EROL GÖKCAN (Muğla) – Böyle bir usul yok, yok öyle bir usul!

BAŞKAN – Bu doğru değil, bu doğru değil Sayın Milletvekili, oturunuz yerinize.

YELDA EROL GÖKCAN (Muğla) – Böyle “Car car konuşuyor.” diyemez Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Subaşı. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA HASAN SUBAŞI (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Cumhuriyet Halk Partisinin araştırma önerisini destekliyoruz. Gerçekten yerel yönetimlerimiz zor durumdadır. Ben de on yıl belediye başkanlığı ve büyükşehir belediye başkanlığı yapmış bir kardeşiniz olarak yerel yöneticiliğin yetki ve sorumluluklarını gayet iyi biliyorum.

Benim 1989 yılında başladığım dönemde, rahmetli Özal “Benim partime oy vermez de diğer partilerden belediye başkanı seçerseniz ellerini kollarını bağlarım.” diye ilanlar vermek suretiyle ilk ayrımcılığı göstermişti ama bunun sonucunu da pahalı ödedi; Malatya dışında bütün belediyelerini, büyükşehir belediyelerini ve il belediyelerini kaybetmişti. Biz seçilmiştik; gerçi gelirimiz de yoktu ama proje üretmeye devam ettik, muhalefet iktidarına rağmen, muhalif belediyeler olmamıza rağmen, devletin tanıdığı garantörlük neticesinde bütün yaptığımız yatırımlara kredi bulmuş ve hizmetlerimizi yapabildik.

Bugün, belediyelerin önemi daha çok öne çıkmıştır. Hele pandemi sürecinde, akaryakıt fiyatlarının ve enerji fiyatlarının 3-4 kat arttığı bir dönemde yerel yönetimlerin gelirlerinin gözden geçirilmesi ve katkının artırılması gerekir. Şunu anlamak lazım: Yerel yönetimler devlet dışlisinin bir parçasıdır. Anayasa’nın 127’nci maddesi halkın yerel ihtiyaçlarının yerel yönetimler tarafından giderileceğini belirtirken, devlete hizmetleriyle orantılı gelir kaynakları sağlamayı da amir hüküm olarak yöneltmiştir. Bu devlet dışlisinden birinin durması hâlinde gerçekten devlet çarkını çalıştıramazsınız. Onu rahmetli Özal anladığı için zaman içinde anayasal düzene geçilmiş, sizin beğenmediğiniz parlamenter sistemde bu devlet dışlisi çalışmaya başlamıştı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HASAN SUBAŞI (Devamla) – Bitiriyorum efendim.

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

HASAN SUBAŞI (Devamla) – Ama bugünkü sistemde yerel yönetimlere o kadar yabancı bir bakışla bakılıyor ki devlet dışlısının de çalışmadığının belki farkında değiller. Yerel yönetimlere ne kadar yetki ve kaynak aktarırsanız devlet o kadar halka yakın, dinamik hizmet eder. Devletin en önemli hizmet etme, en dinamik hizmet etme aracı yerel yönetimlerdir. Eğer bu dışliyi çalıştırmazsınız merkezî yönetim halka ulaşamaz hâle gelir. Yerel yönetimler en çok denetlenen, en dinamik, halka en yakın kurumlardır. Büyükşehir yapmakla bunu tamamen zora soktunuz, merkezileştirdiniz, yerel yönetimleri de hizmet edemez hâle getirdiniz, bunun düzeltilmesi mutlak gerekmektedir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Demokratik Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Erol Katırcıoğlu.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Aslında konuştuğumuz konu Adalet ve Kalkınma Partisini ne kadar ilgilendiriyor doğrusu bilemiyorum çünkü Adalet ve Kalkınma Partisi kurulduğundan bu yana kimyası değişti, her ne sebeple bilmiyorum ama kimyası değişti. Bir zamanlar yerel yönetimleri göklere çıkaran Adalet ve Kalkınma Partisi... Hatta Ömer Dinçer'i hatırlayacaksınız, kamu reformu yasa tasarısını getirmişti Meclise ki yerelleşmeyi, merkezin gücünü dağıtmayı ve yerele geçirmeyi, göçermeyi öneren bir yasaydı ama biliyorsunuz, bu macera orada kapanmıştı. Daha sonraki yıllar itibarıyla baktığımızda, her konuyu merkezileştirdiğiniz gibi bu konuyu da merkezileştirdiniz.

Değerli arkadaşlar, bir kere şunu görmek lazım: Dünya değişiyor, 1980'den beri değişiyor, adına "küreselleşme" diyoruz. Küreselleşme cereyan ederken aslında yerelin öne çıkmasına sebep oluyor yani küreselleşme yerelleşmeyle birlikte gidiyor. Bu, ülkeler arasında böyle olduğu gibi ülke içinde de böyle esas itibarıyla. Yani özellikle ekonomik faaliyetlerin yerele yönelik olmak üzere yeniden değerlendirildiği bir dönem yaşanıyor, benzer bir şekilde siyasi anlayışların da paralel olarak değiştiği bir dönem yaşanıyor.

Değerli arkadaşlar, yerelleşmeyle birlikte demokrasi konusu gündeme geliyor. Yani demokrasilerin esasında yerel olması gerektiğini söyleyen bir anlayış geliyor ve dolayısıyla da konu belediyeçilik meselelerine geliyor. Tabii, dediğim gibi, siz bunlarla çok ilgili değilsiniz çünkü sizin döneminizde belediyelerin mali özerkliklerini neredeyse yok ettiniz. Onun için Cumhuriyet Halk Partisinden arkadaşlar bunu gündeme getirmişler anlaşılacak çünkü birçok belediye esasında kaynakları itibarıyla merkezin transfer gelirlerine bağlı hâle gelmiş durumda. Yani benim bulabildiğim rakamlara göre, mesela 2009'da belediye gelirlerinin yüzde 51'i transfer gelirleri olarak merkez tarafından sağlanırken, bu oran 2020'de yüzde 67'ye çıkmış. Bunun anlamı nedir? Bunun anlamı şudur: Belediyeler mali bakımdan özerk olamıyorlar. Mali bakımdan özerk olamayınca demokratikleşme süreci tıkanıyor değerli arkadaşlar. Dolayısıyla da Türkiye'de yaşanan ekonomik kriz ve siyasi kriz esas itibarıyla küreselleşen dünyayı anlamakta zorlandığımız gerçeğiyle çok ilgili.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

EROL KATIRCIOĞLU (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Yani küreselleşme, ekonomik olarak da siyasi olarak da karar alma konularını yerele geçirirken, siz -tarih de vereyim- 2011'den itibaren bütün her şeyi merkezileştirdiniz. Dolayısıyla devlet falan da kalmadı ortada, var olan devlet kurumları da doğrudan doğruya esasında Adalet ve Kalkınma Partisinin kurumları hâline dönüştü. Dolayısıyla, gerçekten de bunları nasıl yaptınız, hangi düşüncelerle yaptınız bilemiyorum ama gerçekten ülkeyi çok ciddi bir krize doğru ittiniz ve bu krizden çıkmak da çok kolay değil. Önümüzdeki dönemde yönetim değişse bile çok çok çok ciddi sıkıntıları olan bir Türkiye'de yaşayacağız diye düşünüyorum, hepimize saygılar sunuyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Kocaeli Milletvekili Sayın İlyas Şeker.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun araştırma önergesi üzerine AK PARTİ Grubum adına söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu ve ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimi saygıyla hürmetle selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, belediyelerimizin genel olarak gelirleri ya genel bütçeden aktarılan paylardan oluşur veya da öz kaynaklardan, öz gelirlere oluşur. Öz kaynakların içerisinde emlak vergisi gelirleri vardır, inşaat ruhsatı ve iskân harçları vardır, çevre ve temizlik vergileri vardır, kira gelirleri vardır ve bunun gibi bu kalemler böyle uzar gider. Diğer tarafta genel bütçeden gelen gelirler de standart hâle getirilmiştir, şekle bağlanmıştır, kesinlikle bir keyfi uygulama olması da mümkün değildir.

AK PARTİ hükümetleri döneminde çıkarılan yasayla birlikte hangi belediyeye ne kadar payın gideceği de açık, net bir şekilde ifade edilmiştir. Örneğin, burada paylar var. Genel bütçe payları; büyükşehir belediyelerinde o büyükşehir il sınırları içerisinde toplanan vergilerin, vergi dairesinde toplanan vergilerin yüzde 6'sı büyükşehirlere aktarılıyor, onun da yüzde 60'ı doğrudan belediyenin bütçesine, yüzde 40'ı havuza şeklinde. Havuzdakinin de yüzde 70'i nüfusa ve yüzde 30'u da yüz ölçümüne göre aktarılıyor. Yine, genel bütçeden toplanan vergilerin yüzde 4,5'u da büyükşehir ilçe belediyelerinin paylarına aktarılıyor. Diğer belediyeler ile özel idarelere de diğer belediyelere toplanan genel bütçenin yüzde 1,5'u ve özel idarelere de yüzde 0,5'u aktarılıyor.

Evet, önemli olan, aktarılan bu vergileri gerçekten amacına uygun olarak kullanmak, bütçeyi iyi yönetmek gerçekten çok önemli. 2019 yılında genel bütçeden mahallî idarelere ayrılan miktar 74 milyar 339 bin 615; 2020 yılında bu rakam 97,4 milyara çıkarken 2021 yılında 135,5 milyara çıkıyor yani 2019'dan 2020'ye geçişte genel bütçeden aktarılan paylarda yüzde 31 oranında bir artış gerçekleşiyor, 2020'den 2021'e geçişte de yüzde 39 oranında bir artış gerçekleşiyor. 2022'nin ilk altı ayında ise şu ana kadar 119 milyar TL'lik bir bütçe aktarılmış, bu da geçen yılki aktarılan bütçenin neredeyse yüzde 88'ine karşılık geliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

İLYAS ŞEKER (Devamla) – Ve dün kabul etmiş olduğumuz ek bütçenin de yüzde 10'u olan 103 milyar TL'lik bir aktarım da yine burada gerçekleşti. Tabii, önemli olan -az öncede ifade ettiğimiz gibi- bu bütçeleri doğru kullanmak.

Yine önergede özellikle Cumhuriyet Halk Partili belediyelere veya muhalefet belediyelerine destek verilmediği konusunda da iddialar var. Ben şöyle kısa bir araştırma yaptım: İller Bankasının şu anda 139 tane SUKAP projesi var; bunun yüzde 50'si hibe, yüzde 50'si de kredi. Bunun 26 tanesi CHP'li belediyelere ait ve diğer belediyelerimize de aynı şekilde var. Diğer taraftan şöyle bakıyoruz, “Acaba bir oransızlık mı var?” diyoruz, tüm belediyelere baktığımız zaman, şu anda Türkiye'de mevcut 1.440 tane belediye var, bunun yüzde 54'ü AK PARTİ'li belediye, yüzde 18'i Cumhuriyet Halk Partili belediye.

SEYİT TORUN (Ordu) – Hibelere bak, hibelere.

İLYAS ŞEKER (Devamla) – Buradaki orana baktığımız zaman, bu oran aynen bire bir yansıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SEYİT TORUN (Ordu) – İller Bankasının 2021 Faaliyet Raporlarına bak. Resmî belgeye bakın, resmî belgeye.

İLYAS ŞEKER (Devamla) – Gerçekten önemli olan...

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

4.- AK PARTİ Grubunun, bastırılarak dağıtılan 345 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin kırk sekiz saat geçmeden gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının 2'nci sırasına alınması ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine; Genel Kurulun 30 Haziran 2022 Perşembe günü birleşiminde 345 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar çalışmalarını sürdürmesine ve 345 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak bölümler hâlinde görüşülmesine ilişkin önerisi

30/6/2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 30/6/2022 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından, İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince grubumuzun aşağıdaki önerisinin Genel Kurulun onayına sunulmasını arz ederim.

Mustafa Elitaş

Kayseri

AK PARTİ Grubu Başkan Vekili

Öneri:

Bastırılarak dağıtılan 345 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin kırk sekiz saat geçmeden gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının 2'nci sırasına alınması ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesi,

Genel Kurulun 30 Haziran 2022 Perşembe günü birleşiminde 345 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar çalışmalarını sürdürmesi,

345 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi ve bölümlerinin ekteki cetveldeki şekliyle olması,

önerilmiştir.

345 sıra sayılı İzmir Milletvekili Hamza Dağ ve 11 Milletvekilinin Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4528)

BÖLÜMLER

BÖLÜM MADDELERİ

BÖLÜMDEKİ

MADDE SAYISI

1.BÖLÜM

1 ila 6'ncı Maddeler

6

2.BÖLÜM

7 ila 13'üncü Maddeler

7

TOPLAM MADDE SAYISI

13

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor ve gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmına geçiyoruz.

1’inci sırada yer alan, Bursa Milletvekili Refik Özen ve 67 Milletvekilinin Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Millî Savunma Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine başlıyoruz.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- Bursa Milletvekili Refik Özen ve 67 Milletvekilinin Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4498) ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 343) (x)

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Komisyon Raporu 343 sıra sayısıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

Sayın milletvekilleri, alınan karar gereğince, bu teklif İç Tüzük’ün 91’inci maddesi kapsamında temel kanun olarak görüşülecektir. Bu nedenle, teklif, tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanıp maddelerine geçilmesi kabul edildikten sonra bölümler hâlinde görüşülecek ve bölümlerde yer alan maddeler ayrı ayrı oylanacaktır.

Teklifin tümü üzerinde İYİ Parti Grubu adına İzmir Milletvekili Sayın Aytun Çıray.

Buyurun Sayın Çıray. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Sayın Başkan, yüce Meclisin değerli üyeleri; mevcut ucube rejimin alametifarikası, ne yazık ki Meclisimizi battal hâle getirmiş olmasındır. Bu acı gerçeği maalesef kanun teklifi süreçlerinde en tatsız hâliyle yaşıyoruz, muhalefetin önerileri çoğunlukla reddediliyor; ne yazık ki bu durum yine tekrarlandı. Genel Kurulumuza gelen Askeri Ceza Kanunu Teklifi 20 Haziran 2022’de Meclis Başkanlığına sunuldu. 22 Haziranda Millî Savunma Komisyonundaki görüşmeleri yapıldı, aynı gün jet hızıyla geçti. Muhalefetin bütün değişiklik ve düzeltme öneriler de topyekûn reddedildi. Oysa partimizin teklif ettiği bazı düzeltme ve önerileri çok önemliydi. Bunlardan birine özellikle dikkat çekmek istiyorum.

Türk Silahlı Kuvvetler Personel Kanunu’nun 49’uncu maddesine göre Genelkurmay Başkanlığına atanan orgeneral ve oramirallerin yaş haddi 67’dir. Teklifte getirilen değişiklik, Cumhurbaşkanına bu yaş haddini birer yıl süreyle 72 yaşına kadar uzatma imkânı vermektedir. Bu, Türk Silahlı Kuvvetlerinin kurumsal yapısı bakımından âdeta bir tür sabotajdır çünkü bu değişiklik zaten devletin tüm kuvvetlerini kendisinde toplayan Sayın Cumhurbaşkanına büyük bir keyifle tepe tepe kullanacağı bir yetki daha vermektedir. Bu, tarihimizde hiç görülmemiş bir buhrana yol açan ucube rejimin ucubelik katsayısının artması demektir; bedeli de Türk Silahlı Kuvvetlerinin en yüksek komuta kademesinin yozlaştırılmasıdır, liyakatin şart olduğu bir kurumun en zirvesinden çöktürülmesidir; “Âdeta sabotaj” dememizin altında yatan sebep budur. Partimiz bu nedenle söz konusu değişikliğin kanun teklifinden çıkarılmasına yönelik bir önerge vermiştir ancak önergemiz Cumhuriyet İttifakı tarafından, milletin değil, bir şahsın hükümlerliği esas alındığı için reddedilmiştir.

Değerli arkadaşlar, kanun teklifinin 3’üncü maddesi bize bir gerçeği ibret verici bir açıklıkla bir kere daha göstermiştir. Bu gerçek şudur: Tüm bu değişikliklerin yegâne amacı Cumhurbaşkanının kudretini sonsuz bir keyfilikle sınırsız bir maksimizasyona ulaştırmaktır.

(x) 343 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

Türk Silahlı Kuvvetleri için bunun sonuçlarının özellikle orta ve uzun vadede çok ağır ve yıkıcı olacağı aşikârdır ancak bu değişiklik, içine girmiş olduğumuz seçim sürecinin güvenliği açısından da çok ciddi bir sorundur. Yüce Meclis bu riskleri, bu tehlikeleri bertaraf etmelidir. Dolayısıyla mevcut kanunun bu maddesine dokunulmamalıdır; milletin ordusunun bir subayı olarak Genelkurmay Başkanı bir beş sene daha görevde kalabilmek için ordunun kurumsallığını feda etmemelidir, teklif kanunlaşsa bile istifa etmelidir. Kısacası değerli arkadaşlar, maddenin yeniden düzenlenmesi zorunluluktur.

Değerli arkadaşlar, Türkiye bugün cumhuriyet tarihinde hiç görülmemiş bir buhranın pençesindedir. Milletimizin ezici bir çoğunluğu kelimenin tam anlamıyla hayatta kalma mücadelesi veriyor. Düşük gelir grupları artık yarı aç yarı tok yatıyor, temel ihtiyaçlarını dahi karşılayamayacak bir hâlde. Barınma krizinin kırmızı alarm verdiği, bebeklerin, çocukların yetersiz beslenmenin acil semptomlarını yaşadığı bir ülke ve kendi bütçesini savunmak için yeterli çoğunlukta bulunmayan ve kendi getirdiği kanuna sahip çıkmayan bir siyasi iktidar tablosu... (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, orta sınıf neredeyse yok olmak üzere yani karşımızdaki manzara yönetenleri utanca boğacak kadar ağır. Yaşlılar “Böylesini ne yaşadık ne de bu kadarına şahit olduk.” diyorlar, gençlerse en umut dolu olmaları gereken çağlarında koyu bir umutsuzluk kıskacında. Doktorlar, AKP sağlık sisteminin tükenmişliğini örtbas edebilmek adına bilerek suçlu ilan ediliyorlar, milletle bilerek karşı karşıya getiriliyorlar. İflas etmiş Sağlıkta Dönüşüm’ün yerine hekimleri suçlayarak ne yazık ki gençler için artık umudu Türkiye sınırının ötesinde aramayı zorunlu kılıyorlar. 1923’te çok onurlu bir başlangıç yapmış millet için ne çok hazin bir durum.

Değerli arkadaşlar, bu işler acısı noktaya tesadüfen gelmedik. İşlerinizde bazıları kabul ve itiraf etmekte çok zorlanacaklar biliyorum ama tıpkı olağanüstü başarıların bilinçle, akılla, bilgiyle, iyi niyetle ve basiretle tasarlanıp inşa edilebilmeleri gibi, bazen yıkıcı başarısızlıklar da adım adım hazırlanırlar, inşa edilirler. Ne yazık ki bu siyasi iktidar bir yıkıcı başarısızlığı, bilerek, muazzam bir organizasyonla inşa etmektedir. İddia ediyorum, ülkemizin yirmi yıllık AKP iktidarları tarafından getirildiği noktada bu gerçeği bizden daha iyi idrak edebilecek bir millet yoktur çünkü biz bir siyasi ve askerî dehanın, Mustafa Kemal Atatürk’ün başarısının hem tanığı hem mirasçılarımız. Atatürk, evrensel değerler üzerine yükselecek bir millî devleti 1919 Mayıs’ında Samsun’a çıkışından 1938 Kasımında uğurladığımız on dokuz yıllık süre içinde kafasında planladığı şekilde adım adım inşa etti. O inanılmaz bir sağduyu ve birikime sahip devlet adamı olarak bir devletin sürekliliğinin bütün kurum ve kurallarıyla kalıcı ilke ve değerlere bağlı olduğunu çok iyi biliyordu. Mesela, bu nedenle, ekonomide bağımsızlık, dış politikada “Yurtta sulh, cihanda sulh.” ilkelerine çok önem verdi; tarih de bu başarısını her sınavında tescil etti.

Değerli arkadaşlar, Türkiye yirmi yıldır Sayın Erdoğan tarafından yönetiliyor, sonuç tam bir fiyaskodur. Şu anda, neresinden tutsanız elinizde kalacak bir devlet yapısıyla karşı karşıyayız. Hâlbuki, AKP 2002 Kasımında iktidara geldiğinde 57’nci Hükümetin uyguladığı Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı’nın bir sonucu olarak Türkiye 2003 yılında ekonomik büyüklük açısından yeniden dünyanın ilk 20 ülkesine girme imkânını yakalamıştı. Dünyada gidecek yer arayan bir para bolluğu vardı ama siz bu imkânları planlı üretime dayalı ekonomiyi geliştirmek yerine muazzam bir popülizmle iktidar süreçlerinizi uzatacak şekilde harcadınız. Bir de 16 Nisan 2017 referandumuyla fiilî tek adam rejimine güya anayasal bir kılıf uydurunca ekonomimizin bozulması gitgide hızlandı, hukuksuzluk kurumsallaştı, kuvvetler birliği rejiminin kaçınılmaz neticesi olarak ekonomik kriz derin buhrana dönüştü. Derin buhranlar insanlara çok daha güçlü acılar verirler, çoklu kurumsal ve sosyal çöktürlere neden olurlar. Nitekim bugün Türk milleti ne yazık ki çoklu bir çöküşün altında eziliyor.

Değerli milletvekilleri, genç kuşaklarımıza artık yargıdan, bağımsız medyadan, yükselen yeni dünyanın eğitim kurumlarından söz edemiyoruz. Bir de “bileşik kaplar teorisi” gereğince radikal ideolojik saplantılarla, Sayın Erdoğan’ın ve dar kafalı saray ekibinin mutlak bir rövanş hıncı içinde tarumar ettikleri dış politika yıkımlar var. Ancak dış politikanın tarumar edilmesinde aynı ekonomide olduğu gibi bir başka faktör de Sayın Erdoğan’ın dış politikayı kendi gücünü, iktidarını ve kişisel çıkarlarını korumak amacıyla araçsallaştırmış olmasıdır. Takdir edersiniz ki arkadaşlar, bu tercih, temel varlık sebebi ve misyonu uluslararası Türk milletinin yüksek çıkarlarını korumak olan dış politikamız için tam bir felaket olmuştur. Radikal ideolojik rövanş hıncı ve hırsı, ne olursa olsun iktidar süresini uzatmak arzusu, Türkiye’nin uluslararası alanda doksan yıldailmekilmek ördüğü itibar ve saygınlığı bozuk para gibi harcamıştır. Burada kritik husus, bir iç politika aracı olarak yürütülen bu dış politikanın, ister müttefiklerimiz olsun ister olmasın ilişkiye girdiğimiz neredeyse tüm devletler tarafından bize karşı bir avantaj olarak kullanılıyor olmasıdır.

Değerli Türk milleti, buradan yüksek sesle ilan ediyorum: Mutlak bir tek adam rejimine dönüşen yirmi yıllık AKP iktidarları boyunca Türkiye’nin dış politikada elde ettiği tek bir somut kazanım yoktur. AKP dış politikaları bir fiyaskolar zincirinin propaganda ve algı yönetimi gibi güya sofistike ancak esasen kitlesel bir beyin yıkamadan başka bir şey olmayan yöntemlerle milletimize “başarı” diye yutturulması teşebbüslerinden ibarettir. Ne yazık ki, içine girdiğimiz derin buhran sürecinde bu rezillik tutmuştur. Sayın Erdoğan’ın “dünya lideri” olarak pazarlanma stratejisi bir süre işe yaramıştır ancak derin buhran mevcut rejimin fiyaskoları maskeleyen propagandalarını artık etkisizleştirmektedir, artık bunların işe yaraması söz konusu değildir.

Değerli arkadaşlarım, dış politika tarihimizin en büyük fiyaskolar döneminin sonuna yaklaşıyoruz. Sona yaklaşırken ödetilen ağır bedellerin kısa dökümünü yapmamız gerekiyor. En yakın tarihli gelişmeden başlayalım. Biliyorsunuz, 28 Haziran akşamı bütün kanallara bir son dakika haberi düştü. Sayın Erdoğan’ın bangır bangır ilan ettiği, “Teröristlere verdikleri desteği ve onlarla ilişkilerini tamamen kesmeden, bunları somut adımlarla uygulamalarda görmeden ‘evet’ dememiz mümkün değil.” dediği İsveç ve Finlandiya’nın NATO üyeliğine somut bir sonuç almadan onay vermiş olmaları haberlerin ilk sırasında yer aldı yani sözünü daha öncekilerde olduğu gibi bir kez daha yuttu. Doğrusu bu vetonun kalkması Finlandiya ve İsveç için hiç de sürpriz değildi. Neden? Çünkü bu davranış, bu şablon olarak kurgulanıp defalarca tekrarlanmıştı. Kurgunun başında celallenme ve atarlanma, sonra Beyaz Saray’da ağırlanma veya Başkanla görüşme ve final, istediklerinden fazlasını alan muhataplarımız. Hep aynı numara, bizim deyimimizle kayıkçı kavgaları. Bu kayıkçı kavgalarından devlet, millet zarar görmüş kimin umurunda, gelsin oylar çünkü külhanbeyi ağzıyla seslenmenin bayağı prim yaptığını keşfetmişler. Varsın sahne gerisinde muhatapların bütün talepleri kabul edilmiş olsun. Peki, süper güçlerin ve ultra petrol zenginlerinin bizim oynadığımız bu oyunlar umurlarında mı? Tam aksine çünkü onların ellerinde bu iktidara özel kof propaganda dilini etkisizleştiren sihirli bir havuç ve sopa politikası var. Bakın arkadaşlar, samimiyetle üzülerek söylüyorum: Sopalar bazen Obama’nın çalışma masasına dayalı bir beyzbol sopası oluyor, bazen danışmanın ağzından duyulan bir sifon, Trump gibi fazlasıyla açık sözlü birisi olduğu zaman “Aptal olma!” uyarısı, hâlihazırdaki Başkan için ise aylarca muhatap alınmamak ve Türk milletini “katil ve soykırımcı” olarak niteleme cesaretini vermek. Putin için ise sopa, kapısında dakikalarca bekletme hakaretiydi. Havuç kısmında ise sadece “dostum” olarak nitelenmeye razı olma büyüklüğünü göstermelerimiz var. “Dostum Putin”, “dostum Bush”, “dostum Obama”, “dostum Biden.” Hatta bu tavırlarını abartıp bir de kameralar önünde “dostum” diye hitap ettiklerinde değmeyin arkadaşların keyfine.

Büyük Türk milleti, dış politikanın iç politikaya tahvil edilebilmesi için uygulanan bu kof hamaset siyasetinin sonucunda, Rusya'dan kan bedeli olarak alınan S-400'ler yüzünden 21'inci yüzyılda havacılık teknolojisinin en ileri aşamasını temsil eden F-35 programından çıkarıldık, orada paramıza el konuldu. Onun yerine, şimdi bize teknoloji 20'nci yüzyılda kalmış F-16 verecekler diye zafer naraları atan utanmaz arlanmaz yandaşlar var. Aslında durum Tesla varken Doğan görünümlü Şahin'e rıza göstermekten ibaret ama yandaşların ellerine yeter ki birer havuç verilsin. Havucun asıl zararına bir swap uğruna Sayın Erdoğan'ın "katil" dediği prensin Ankara ziyaretinde de tanık olduk. Suudiler özgüvenli prens yanında onu çökmüş gösteren seçilmiş fotoğraflarıyla zevkten dört köşe oldular. Dua edelim ki prens bu kez Ankara'da Suudi Arabistan Büyükelçiliğinde bir muhalifinin parçalanıp asitte eritilmesine göz yummamızı istemedi.

Değerli arkadaşlar, biliyorsunuz ki bizim İYİ Parti olarak NATO görüşmeleri konusunda Sayın Akşener'in, Sayın Genel Başkanın bir ay önce yaptığı bir açıklama var partimizi temsilen. Bunlardan birincisi, Putin'in Rusya'sının saldırgan dış politikasına karşı NATO ittifakını olabildiğince güçlendirmek gerektiği idi. İkincisi ise PKK'nın Avrupa topraklarından bütün unsurlarıyla silinip atılmasıydı; İYİ Partinin talep ve deklarasyonu buydu. Ne var ki Madrid'de varılan mutabakatın daha mürekkebi kurumadan, henüz "dostum Biden" ile yapılan havuç toplantısının tadını alamadan Murat Yetkin'in deyimiyle manşet geldi: "Dakika bir, gol bir." (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Daha bir gün önce Erdoğan'dan NATO üyeliği onayı alan İsveç'in Dışişleri Bakanı Ann Linde demecini patlattı: "Erdoğan'a boyun eğmedik. Terör faaliyeti olduğu yönünde delili olmadıkça hiçbir iadeye razı olmayacağız." Yani maalesef, Sayın Erdoğan ve arkadaşları, bırakın somut bir çıkar elde etmeyi, en temel konulardaki beklentilerimizi bile sağlayamamışlardır.

PKK'nın İsveç ve Finlandiya tarafından terör örgütü olarak tanınması yeni bir durum değil, önemli olan PKK'nın bu iki ülkedeki varlığına son verecek somut eylemlerin görülmesiydi. Zaten bunların gerçekleşip gerçekleşmemesini üçlü mekanizma takip edecekti. Şimdi, dikkat Türk milleti: Bu üçlü mekanizma ne zaman devreye girecekti? İmzaladığımız mutabakat metnine göre İsveç ve Finlandiya NATO üyesi olduktan sonra devreye girecekti. Yani Finlandiya ve İsveç NATO'ya girdikten sonra bu mekanizma işlemeze Türkiye hava alacak. Zaten PYD, YPG ve FETÖ'ye "terör örgütü" demediler, hatta Finlandiya Cumhurbaşkanı "Dokümanda bu örgütlere terörist muamelesi yapılmıyor ve aynı zamanda Türkiye'nin istediği şekilde isimlendirilmediler, YPG'ye insani yardım yapılabilir." dedi. Nasıl? Nasıl kahramanlar, iyi mi? Üzülüyoruz, içimiz kan ağlıyor arkadaşlar, bu devlet bizim, bu millet bizim! (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Bu, siyasi iktidarı eleştirmenin çok ötesinde, başka bir şey. Buyurun cenaze namazına! Ama asıl Sayın Genel Başkanımızın dediği gibi, Sayın Erdoğan ve arkadaşları açısından aldanmak ve aldatılmak sıradan alışkanlık olsa da bu durum Türk milleti için kabul edilebilir değil.

Arkadaşlar, benim bu toplantıda en çok canımı yakan şeylerden biri sözde Güney Kıbrıs Rum Cumhuriyeti Başkanının yemeğine katılmamızdır, fotoğraf vermemizdir. Bu, Türk dış politikası ve Türk millî meseleleri için bir felakettir.

HAYRETTİN NUHOĞLU (İstanbul) – Skandaldır.

AYTUN ÇIRAY (Devamla) – Bütün Türkiye bugün buradan duysun ki İYİ Parti iktidarında asla bu politikalara izin vermeyeceğiz, gittikleri yerden geri çevireceğiz herkesi. (İYİ Parti sıralarından alkışlar). Yani bu siyasi iktidar, mutabakat metnini imzalayanlar PYD ve YPG'nin PKK uzantısı olduğu iddiasından vazgeçmiş görünüyorlar, yazıklar olsun!

Değerli milletvekilleri, ABD resmî açıklamasından öğreniyoruz ki Erdoğan-Biden görüşmesinde F-16'lar da gündeme gelmemiş. Sonuç olarak, Sayın Erdoğan'ın “bu can bu bedende oldukça” diye başlayan boş afur tafurlarının ardındaki kodları dünya âlem çözdü, derin ekonomik ve sosyal buhran milletimizin de çözmesini sağladı. Milletimizin “ensar” adı altında milyonlarca Suriyelinin neden sınırlarımızdan geçmesine izin verildiğini artık idrak ettiğini görüyoruz. Suriyelilerle ilgili AKP politikalarının vicdan ve merhamet yoksunu bir politika olduğunun da iyice farkına vardık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AYTUN ÇIRAY (Devamla) – Sayın Başkan, bir dakika daha...

BAŞKAN – Buyurun.

AYTUN ÇIRAY (Devamla) – Yunanistan'ın tam on beş yıl boyunca İzmir'in, Aydın'ın dibindeki Ege adacıklarının silahlandırmasına göz yuman Erdoğan'ın neden şimdi Miçotakis'e atarlanmaya başladığını da Türk milleti anlıyor. Maksat, suni bir hırgürün içinde tarihimizin en büyük sefaletinin gündeme oturmasını engellemek, yol açtığı Bangladeş'i aşan yoksulluğun konuşulmasını önlemek, sahtenin, suninin, yalanın, kandırmanın ve aldatmanın içinde saf gerçeği eritmek, hakikatler ters yüz edilemiyorsa onlara giden yolları kapatmak. Maalesef, kendileri için medeniliğin en yüksek standartlarını isteyen gelişmiş demokratik ülkeler, sırf bu konudaki konumlarını korumak adına bu oyuna ortak oluyorlar, kandırmaya ve yalanın hâkimiyetine yol açıyorlar. Modernliğin, medeniliğin yolunu dışıyla tırnağıyla açmış büyük Türk milleti bunu da aşacaktır.

Saygılarımla. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Bursa Milletvekili Sayın Mustafa Hidayet Vahapoğlu.

Buyurun Sayın Vahapoğlu. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA MUSTAFA HİDAYET VAHAPOĞLU (Bursa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 343 sıra sayılı Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi hakkında Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle Gazi Meclisimizi ve bizleri ekranları başında, internet ortamında izleyen ya da radyodan dinleyen tüm vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Türk Silahlı Kuvvetlerinin temeli milattan önce 209 yılında Mete Han tarafından atılmış olup iki bin iki yüz otuz bir yıllık tertemiz ve şerefli bir maziye sahiptir. Coğrafyanın kader olduğu dünyamızda Anadolu gibi bir vatanımız varsa ancak caydırıcılığı yüksek güçlü bir orduya, güçlü bir ekonomiye, güçlü bir iç güvenliğe ve huzurlu bir topluma, etkili bir dış politikaya sahipseniz yaşama hakkınız vardır. Şükürler olsun ki bu imkânlar sahibiz ve dosta güven veren, düşmana ise öncelikle caydırıcı ve gerektiğinde korkutucu nitelikte askerî, ekonomik, sosyal, siyasi ve diplomatik güce sahibiz. Buna rağmen küresel oyun kurucular ile komşularımızın ve içinde bulunduğumuz doğal grupların bize karşı açık veya gizli husumetlerini hesaba katarak varlığımızı sürdürmek zorunda olduğumuzun da bilincinde olmak durumundayız. Türk Silahlı Kuvvetleri yüce milletimizin ve devletimizin bekası için kendisine tevdi edilen görevi hakkıyla yerine getirmek, egemenliğimizi ve bağımsızlığımızı korumak, karada, denizde, havada ve hemen her yerde milletimizin hak, alaka ve menfaatlerine sahip çıkabilmek üzere görev yapmaktadır. Bu görevlerinin yanında bölgesel ve küresel kapsamda barışın korunmasında önemli rol ve görevleri yerine getirmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan kanun teklifiyle firar ve izin tecavüzü gibi konularda ön inceleme ve adli soruşturmaların yapılmasına dair işleyiş, Millî Savunma Bakanlığının sivil personeli ile askerlik yükümlülüklerini yerine getiren yedek subaylar ve yedek astsubaylar ile erbaş ve erleri ilgilendiren idari eylem ve işlemlerde Ankara, İstanbul, İzmir, Konya, Adana ve Erzurum İdare Mahkemelerinin yetkilendirilmesi, Genelkurmay Başkanlarının görev sürelerinin 72 yaşına kadar Cumhurbaşkanının kararıyla uzatılabileceğine dair düzenleme, ordumuzun bel kemiklerinden astsubayların 9'uncu derecenin 1'inci kademesi yerine 9'uncu derecenin 2'nci kademesinden göreve başlatılmalarına dair düzenleme, askerî araç kazalarında aracı kullanan personelin kasıt ya da ağır kusurlu olduğuna dair mahkeme kararı olmaması hâlinde sorumlu tutulamayacaklarına dair düzenleme, Milli Savunma Bakanlığı ve bağlı teşkilatlarında teşkil edilen döner sermayeli işletmelerin sermayelerinin artırılmasına ilişkin düzenleme; harekât veya yurt dışı operasyon görevleri nedeniyle uzman erbaşlardan astsubaylığa geçiş sınavlarına katılmayanlara yeni hak tanınmasına dair düzenleme; yoklama kaçağı, saklı veya bakaya olup bedelli askerlik hizmetinden yararlanamayan yükümlüler ile ödenecek bedellerle ilgili yeni esaslar, ödemeler de sorun yaşayanlara yeni imkân sağlanmasına dair düzenleme; askerî okul sınavlarında görev alanlara yapılacak ödemelerle ilgili esaslar belirlenmiş olup yüce Meclisimizin onayına sunulmuş bulunmaktadır.

Bilindiği üzere, bölgemizde hemen her gün hatta her saat güvenliğimizi etkileyecek gelişmeler yaşanmaktadır. Bu gelişmelerden olumsuz etkilenmemek için güçlü teşkilatlarımızın yanında moral gücü yüksek personelimizin de olması gereklidir. Teknoloji ne kadar gelişirse gelişsin, insan esastır ve insan faktörü göz ardı edilemez. Eğitilmiş ve kararlı insan yeri ve zamanı geldiğinde en etkili unsur hatta silahtır. Bu nedenle, Türk Silahlı Kuvvetleri mensupları ve emeklilerinin özlük haklarında yapılacak iyileştirmelerin fevkalade önemli olduğuna ve teklifin bu açıdan ciddi bir ihtiyacı karşılayacağına inancımız tamdır. Bununla birlikte, Türk Silahlı Kuvvetleri personeli ve emeklilerinin hâlen bir an önce yapılmasını beklemekte oldukları bazı yasal düzenleme konularını da burada seslendirmek istiyorum.

Astsubaylığa girişte lise mezuniyetinin yeterli görüldüğü dönemde mesleğe girmiş ve önemli kısmı Kıbrıs Barış Harekâtı ile iç güvenlik harekâtına katılmış olan emekli astsubaylarımızın da öğrenim durumlarına bakılmaksızın bu yasayla sağlanan imkânlarla kavuşturulmaları gerekmektedir.

Terör, disiplinsizlik, kasıtlı olarak devlet malına zarar vermek ve yüz kızartıcı suçlar hariç olmak üzere kendi kararıyla emekliye ayrılmış olan binbaşı ve kıdemli binbaşılar meslekten erken ayrılmaları nedeniyle âdeta cezalandırılmış durumdadırlar. Bu personele buldukları üstsubay kategorisinde uygulanmakta olan makam ve görev tazminat haklarının verilmesi gerekmektedir.

4678 sayılı Yasa gereği, sözleşmeli olarak istihdam edilen ve hâlen mesleğini icra etmekte olan sözleşmeli subay ve astsubaylarımızdan on hizmet yılını tamamlamış ve sicil not ortalaması 85 ve üzeri olanların muvazzaf subay ve astsubaylığa geçirilmeleri gerekmektedir.

Göreviyle ilgili bir faaliyette bedenî sağlığını yitiren ve askerî personel olarak görevine devamı Türk Silahlı Kuvvetleri Sağlık Yönetmeliği hükümlerine göre uygun görülmeyen vazife malullerinin emsalleriyle aynı haklara sahip olması gerekirken “fiilî olarak o rütbede görev yapmaksızın vazife malulü olarak emekliye ayrıldıkları için makam ve görev tazminatlarının ödenmeyeceğine” dair hüküm verilmekte ve uygulamalar bulunmaktadır. 5434 sayılı Kanun’un ek 77’nci maddesinin ruhuna aykırı olan bu kararlar sonucunda -ki ek 74’üncü maddesi özellikle terörle mücadelede küçük rütbede vazife malulü olan, gazi olan ya da şehit olanların mağdur edilmemesi için emsalleriyle beraber rütbelerinin ve haklarının devamını içeren bir maddedir- doğan bu mağduriyetleri ivedilikle giderecek tedbirler alınmalıdır. Vazife malulü, adı üzerinde, vazifesini yaparken fiziki yeteneklerini kaybetmiş insanlardır. Dolayısıyla, zorunlu olarak mesleğinden ayrılmış ve söz konusu rütbe ve makama ulaşamamıştır. Bu, bir keyfîlik durumu değildir. Bu insana “Sen şu rütbeye gelemedin, o nedenle o rütbenin sahip olduğu haklara sahip olamazsın.” demenin vicdani ve mantıklı bir izahı söz konusu değildir.

Sözleşmeli erbaş ve erlerden yedi yıllık hizmet süreleri sonunda Türk Silahlı Kuvvetleriyle ilişkisi kesilenlerin 6191 sayılı Sözleşmeli Erbaş ve Er Kanunu'nun ek 1'inci maddesinin 1'inci fıkrası gereği kamuya doğrudan geçişlerini sağlayacak düzenlemeye gidilmesi ve söz konusu kanun hükümlerinin askıda bırakılmamasına ihtiyaç vardır. Yedi yıllık hizmet sürelerini doldurduktan sonra Silahlı Kuvvetlerden ilişkisi kesilen bu personel kapı kapı dolanarak -kanun hükmüne rağmen- iş aramaktadır.

Türk Silahlı Kuvvetleri mensuplarından albay rütbesinde Yüksek Askerî Şûra değerlendirilmesine alınarak değerlendirme sonucunda kadrosuzluk nedeniyle emekli edilenlere 5434 sayılı Kanun'un geçici 205'inci maddesinde belirlenen yaş hadlerini doldurmadıkları için emekli aylığı bağlanamamaktadır. Personelin kadrosuzluk nedeniyle emekliliğe sevk edilmeleri ve sonrasında emekli aylığı alamamaları mağduriyete sebebiyet vermektedir. 2018 yılında yapılan ilk uygulamada yanılmıyorsa 9 ya da 10 personel vardı, daha sonra 38-40 personele yükseldi bu rakam; her geçen yıl bu rakam yükselecektir. 5434 sayılı Kanun'un geçici 205'inci maddesinde düzenleme yapılarak hukuka ve hakkaniyete uygun hâle getirilmesinin yaşanmış ve ileride yaşanacak daha büyük mağduriyetleri gidereceği açıktır.

Terörden fiziki ve psikolojik olarak mağdur olmuş, zarar görmüş insanlarımızdan gazi sayılmayanlar bulunmaktadır. Yurt içinde ve yurt dışında görevlerini ifa ederken veya sıfatları kalkmış olsa bile, bu görevlerini yapmalarından dolayı terör eylemlerine muhatap olarak yaralanan kamu görevlilerimiz, bizatihi terörle mücadele görevi ifa ederken yaralanan erbaş ve erler ile geçici veya gönüllü köy korucularımız, terör eylemleri nedeniyle yaralanan yedek subay okulu öğrencileri, harp okulları ve astsubay meslek yüksekokullarında okuyanlar, Sahil Güvenlik Komutanlığı, Millî Savunma Bakanlığı ve Jandarma Genel Komutanlığı adına sivil öğrenim kurumlarında öğrenim görenler, Emniyet Genel Müdürlüğü veya Millî İstihbarat Teşkilatı adına öğrenim görenler ile terör eyleminin ortaya çıkarılması, etkisinin azaltılması veya bertaraf edilmesinin sağlanmasında yardımcı ve faydalı oldukları sırada yaralanan sivillerin de yaralanma derecelerine bakılmaksızın gazi sayılması hakkaniyete uygun düşeceği gibi, gereksiz tartışmaları ve istismar konularını da önleyecektir.

Üniformalı meslekler dünyanın her yerinde insan psikolojisini zorlayan hatta bazen normal dışı karar ve tepkilere sebebiyet verebilecek ilişkiler içeren mesleklerdir. Bu nedenle, seyrek olsa bile istek dışı veya meslek standartlarına uymayan tepkili davranışların yaşanabildiği şartlar söz konusu olabilmektedir. Bu kapsamda, Türk Silahlı Kuvvetlerinden resen emekli edilen bir grup meslek mensubu bulunmaktadır. Kuvvet komutanlıklarında bulunan dosyaları incelenmek suretiyle üste müessir fiil, kamu malına kasten zarar vermek ya da yüz kızartıcı suç nedeniyle ilişkisi kesilenler hariç diğerlerinin itibarlarının iade edilerek haksız yere töhmet altında kalmalarının önlenmesi yararlı olacaktır. Yüksek bilginize sunduğum bu konular hakkında yasa teklifleri Meclis Başkanlığımıza sunulmuştur. Bu konuların da bir an önce Genel Kurul gündemine alınması önem arz etmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Dışişleri Bakanı Sayın Çavuşoğlu ile İsveç ve Finlandiya devletlerinin Dışişleri Bakanları arasında imzalanan memorandum fevkalade önem arz etmektedir. Bu konu, diploması alanında olduğu kadar ülkemize yönelik devlet destekli terör... Bunun altını özellikle çiziyorum, Türkiye'ye yönelik terörün arkasında başka devletler vardır ve bunun uluslararası zeminde tanımlı "devlet destekli terör"dür. Mücadelemiz bakımından önemlidir, Sayın Bahçeli'nin ifadesiyle stratejik bir kazanımdır. Türkiye, Finlandiya ve İsveç'in Washington Antlaşması'nda belirtilen ilkeler ve değerlere uyacağı -Washington Antlaşması NATO'nun temel belgesidir- terörizmin tüm biçim ve tezahürleriyle mücadelede dayanışma ve iş birliği içinde olunacağı; Finlandiya ve İsveç'in, millî güvenliğine yönelik tüm tehditlere karşı Türkiye'ye tam destek vereceğinin; Finlandiya ve İsveç'te PKK'nın yasaklanmış bir örgüt olduğundan hareketle bunların, bunlarla iltisaklı kuruluşlar ve paravan örgütlerin, bunların içinde yer alan şahısların faaliyetlerinin engelleneceğinin; Finlandiya ve İsveç'te ceza yasası ve terör suçları yasalarında gerekli değişikliklerin yapılacağı; silah ambargosu ve silah ticaretiyle ilgili gerekli tedbirlerin alınacağı ve Türkiye, Finlandiya ve İsveç'in katılacağı "Daimî Ortak Mekanizma" oluşturulacağı kararlaştırıldığı ve imza altına alındığı görülmektedir. Bu memorandumu eleştirenlerin hangi mantıkla eleştirdiklerini anlamak mümkün değildir. (MHP sıralarından alkışlar)

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Anlatacağız.

MUSTAFA HİDAYET VAHAPOĞLU (Devamla) – Gruplarında büyükelçiler vardır, uluslararası anlaşmalarda karşılıklı taahhütlerin nereye kadar uzanabildiğini çok iyi analiz edebilecek insanlar vardır.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – PYD/YPG adı niye zikredilmedi? Onu eleştiriyoruz. Bunları eleştirmeyen de sorumludur.

MUSTAFA HİDAYET VAHAPOĞLU (Devamla) – Sayın Başkan, dinle önce; Sayın Başkan, önce bir dinle.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Dinliyorum zaten. Eleştiren biziz.

MUSTAFA HİDAYET VAHAPOĞLU (Devamla) – Onlara danışmadan bu kürsüye çıkmasınlar.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Biz danışarak çıktık, siz de danışmanınızdan bilgi alın.

MUSTAFA HİDAYET VAHAPOĞLU (Devamla) – Türkiye'nin...

Sayın Başkan, dinle.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – PYD ve YPG ismi niye zikredilmedi, onu söyleyin.

MUSTAFA HİDAYET VAHAPOĞLU (Devamla) – Geliyorum efendim; geliyorum efendim, geliyorum. Bir yere takılıp durmayın.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Bana söylüyorsun, cevabımdan rahatsız oluyorsun.

MUSTAFA HİDAYET VAHAPOĞLU (Devamla) – Türkiye'nin İsveç ve Finlandiya'nın NATO üyeliğine karşı çıkmasındaki ana hareket noktası bu ülkelerin teröre verdiği destektir. Bu memorandumla, İsveç ve Finlandiya'nın devlet destekli terör yürüten uluslararası suç örgütü PKK'nın destekçisi, FETÖ'nün destekçisi, DEAŞ'ın destekçisi olduğu kayıt altına alınmıştır, kayıt altına alınmıştır. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bakın, oyun değil bu. Siz, orada her şey yazmaz...

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Tabii!

MUSTAFA HİDAYET VAHAPOĞLU (Devamla) – Büyükelçiniz var, hep rahatsız olan. Bakın, Göteborgs-Posten diyor ki: "Safiyane umutlar tükendi." İsveç gazetesi bu. Ve yine Die Presse: "NATO anlaşmasındaki tuzaklar." Finlandiya ve İsveç'in hangi tuzaklara girdiğinden bahsediyor; bunların hiçbirisini görmüyorsunuz.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Onu o tarafa söyle, Tayyip Erdoğan'ın konuyla ilgili açıklaması var.

MUSTAFA HİDAYET VAHAPOĞLU (Devamla) – Sayın Başkan, dinle, dinle.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Dinliyorum zaten, dinlemesem cevap verebilir miyim?

MUSTAFA HİDAYET VAHAPOĞLU (Devamla) – Bu memorandum, Türkiye'nin terörle mücadelesinde imza altına alınan en geniş kapsamlı, uluslararası nitelikli belgedir. Diğer belgeleri bilen bir insan olarak söylüyorum. Muhataplarımızın teröre destek verdiklerinin, verdikleri desteği keseceklerinin ve bunun için ortak bir mekanizma oluşturulmasının kabul ettirilmesi alkışlanacak bir başarı olup diğer destekçi devletlerin de uygun zaman ve zeminde bu konuda zorlanması, bu ve benzeri memorandumların, başta NATO ülkesi olan –şu anda isimlerini zaman nedeniyle saymak istemiyorum- Amerika Birleşik Devletleri ve İngiltere'si, Fransa'sı, İspanya'sı, İtalya'sı, Almanya'sı da dâhil olmak üzere, onların da önüne konması gerektiğine inanıyorum. Ve terörle mücadelemizde bu yolda katedilecek mesafenin önemli bir kazanç olacağına altını çiziyorum.

Milliyetçi Hareket Partisi Gurubu olarak teklifin toplumun ve Türk Silahlı Kuvvetlerinin beklentilerinin bir kısmını karşılayacağını düşünmekteyiz. “Bir kısmını” derken biraz önce ihtiyaç duyulan konuları zikretmiştim. Bu yaklaşım içinde 343 sıra sayılı Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin kanunlaşması için “evet” oyu vereceğimizi belirtir, Gazi Meclisimizi saygıyla selamlarım. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Antalya Milletvekili Sayın Kemal Bülbül. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA KEMAL BÜLBÜL (Antalya) – Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri, değerli Genel Kurul üyeleri; herkesi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Tabii ki eşitliğe, adalete, varlığa, birliğe, dirliğe, barışa hizmetle ömrünü geçirmiş bir insan olarak savaşırsız, silahsız bir dünya dileğiyle, ordular yerine müzakerenin, ordular yerine toplumsal barışın, ordular yerine silah olmaksızın bir arada yaşamının ütopyadan çıkıp gerçeğe dönüştüğü bir dünya dileğiyle Türkiye’yi ve bu duygulara katılan tüm insanları sevgi ve saygıyla selamlıyorum. Ancak şu anda yaşamın bir gereği olarak ordu var ve biz Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi üzerine görüşmeler yapıyoruz.

Teklif alelacele Komisyona geldi ve nefes nefese Komisyondan geçti. Aşağı yukarı tüm yasa tekliflerinde olduğu gibi önceden zaman vermeksizin, önceden üzerinde düşünme olanağı sağlamaksızın, önceden hangi önermeleri getireceğimiz, hangi boyutuyla eleştireceğimiz olanağı olmaksızın, sadece Komisyondaki zamanla düşünme olanağı sağlayarak bir yasa teklifi üzerinde, hele de askerî yasa teklifi üzerinde konuşulamaz, görüşülemez. Evet, Türkiye’de “askeriye” ve “ordu” dendiğinde herkesin mutlaka bir hassasiyeti, bir bakış açısı vardır. Keşke herkes, insan olarak doğduğu dünyada barışı, eşitliği, adaleti savunsa, bu yaşamı vazgeçilmez bir yaşam tarzı olarak görsün ve -biraz önce söylediğim gibi- ordulara ihtiyaç olmasa idi.

Genelkurmay tarafından yapılan açıklamaya göre -bu kanun teklifini bu boyutuyla da ele almak lazım- TSK’nin, savunma harcamaları bakımından Avrupa’da 6’ncı, dünyada 17’nci sırada olduğunu görüyoruz. Şimdi, bu artışı sağlayan, bu harcamaları sağlayan, bu harcamaların gitmesine zemin hazırlayan durum nedir? Bu harcamalar hangi kalede yapılmaktadır? Sahiden bir zaruret midir yoksa bir fazluları harcama mıdır, bunun tespit edilmesi gerekir. Ayrıca, 12 Ekim 2021 IMF raporuna göre dünya ekonomi sıralamasında ilk 20 arasına giren Türkiye, 21’inci, giderek 22’nci sıraya düşmüştür. Acaba bu askerî harcamaların 21 ve giderek 22’nci sıraya düşmesiyle bir ilgisi var mıdır? Varsa hangi boyutları bakımından ilgisi vardır?

Evet, hiç kuşkusuz Türkiye’de şu anda bir devlet politikası olarak ordu bir ihtiyaç. Yalnız dün, tıpkı ek bütçe yasası Türkiye’nin değil, Hükümetin ve AKP’nin bir ihtiyacı idiyse bu yasa teklifi de aslında ordunun değil, AKP’nin orduyu dizayn etme ihtiyacının bir sonucu; ordunun temel bir ihtiyacından kaynaklı olduğu söylenemez. Ordunun temel politikası, bir devlet politikası olarak cumhuriyetin kurucu aklı tarafından ortaya konulan bir politika gereği “Yurtta barış, dünyada barış.” değil miydi değerli Genel Kurul? Eğer öyle idiyse nedir bu? Suriye’ye savaş, federe Kürdistan’a askerî operasyon, Yunanistan’a tehdit, efendim, Finlandiya’ya sefer, efendim, İsveç’e başka bir şey, NATO’yla sorunlar bütünü. Bu nasıl bir askerî politika, bu nasıl bir dış politika? Hani nerede “Yurtta sulh, cihanda sulh; yurtta barış, dünyada barış.” stratejisi? Savaş, çatışma, silahlanma yerine diplomasi, müzakere, barış politikası olursa; bu, direkt, sosyal yaşama, kültürel yaşama, ekonomik yaşama da yansiyacak ve -dün yine, bu kürsüden ifade ettiğim- dünya sinirlilik endeksinde 3’üncü sırada olan Türkiye insanının sınırlarını biraz daha düşürecek, biraz daha gevşetecek, biraz daha relaks hâle getirecektir, bundan da hiç kuşkunuz olmasın.

Teklifin 3, 12, 16, 17 ve 18'inci maddelerine özellikle dikkat çekmek isteriz. 3'üncü maddede Genelkurmay Başkanının yaşının 67'den tedricen 72 yaşına kadar birer yıl arayla uzatılması -işte, biraz önce söylediğim- aslında, ordunun değil; AKP'nin bir politik ihtiyacından, orduyu dizayn etme ihtiyacından kaynaklıdır ve kesinlikle buna katılmadığımızı belirtmek istiyoruz.

Yine 12'nci maddede genel bütçeye yük getirmeksizin Millî Savunma Bakanlığına bağlı döner sermaye işletmelerine ilave sermaye tahsis edilmesi ve tahsis edilen bu bedelin Cumhurbaşkanı kararıyla 5 katına kadar çıkarılması işsizlik, yoksulluk, açlık sarmalındaki Türkiye için çok ağır bir ekonomik yüküdür.

Yine bedelli askerlik ve bedelli askerlik üzerinde yapılan spekülasyon ve âdeta bedelli askerliğin batmış, tükenmiş, çürümüş ekonomik yapı için bir can simidi telakki edilmesi de anlaşılır bir şey değildir, kabul edilebilir bir şey değildir.

Evet, yaklaşık iki yıl önce yine bir Askerlik Yasası görüşülmüş, o yasada partimiz adına yine ben konuşmuş ve yine şu öneride bulunmuştum ve basın yerinden zıplamıştı: Evet, askerlerin sendika hakkı olmalıdır, askerlerin sendika hakkı olmalıdır. Askerler bu hakkı kullanarak biraz olsun demokratik yapıya, biraz olsun hak ve özgürlükler sürecine dâhil olacaklardır. Bu olmuyorsa bile, orduyelerinde çalışan emekçilerin sendika hakkı olmalı.

Bakınız, orduyelerinde çalışan, özellikle Antalya'dan bir emekçi bizi arayıp uzunca talepler silsilesi gönderdi. Bu talepler silsilesinde, bu yaz sıcakta, özellikle Akdeniz şeridinde kıyafetten, çalışma koşullarından, çalışma saatinden kaynaklı çok ağır bir yükümlülük olduğu ve orduyelerinde çalışan emekçilerin bunu kaldıramadığı şeklinde bu konuda kıyafet düzenlemesi, zaman düzenlemesi ve çalışma koşullarının düzenlenmesi gerekiyor orduyevinde çalışan emekçiler açısından; bunu da özellikle belirtmiş olalım.

Evet, biraz önce yapılan konuşmalarda da üzerinde spekülatif ya da bilgiye dayalı konuşmaların, düşüncelerin ifade edildiği NATO zirvesi... Bakın, 8 Kasım 2009'da Fransa Devlet Başkanı Macron dedi ki: "NATO'nun beyin ölümü gerçekleşti." Hemen Putin atladı "Evet, doğrusunuz, haklısınız." dedi, Merkel de buna katılmadığını söyledi ve üçlü bir kombinasyon çıktı ortaya. Şimdi, sahiden NATO'nun beyin ölümü mü gerçekleşti? NATO sahiden ölü müydü, yaşıyor muydu? Bu, ayrı bir yana ama NATO'nun beyni var mı, biraz da bunu konuşmak lazım. NATO bir savaş kurumu mu, yoksa bir barış kurumu mu? NATO militarist bir kurum mu, NATO demokratik bir kurum mu? NATO dünyanın hangi ihtiyacına göre ihdas edilmiş bir kurum? Ve NATO, İsveç gibi, Finlandiya gibi bağlantısızlıklarıyla, demokratik yapısıyla dünyaya örnek olmuş ülkeleri nasıl oldu da bünyesine aldı? Nasıl oldu da bir kutupluluk hâli oluşturmaya çalıştı ve bu kutupluluk hâlinde Putin'i kışkırtıp, Ukrayna'yı işgal ettirip buradan da NATO'nun beyin ölümünün bir operasyona dönüşmesi ve NATO'ya beyin nakli. Acaba NATO'ya beyin mi naklediliyor, yoksa dünyaya yeni bir militarist, yeni bir emperyalist tehdit mi ortaya çıkıyor? NATO, emperyalizmin, emperyalist devletlerin dünyaya tahakkümünün bir aracı mıdır, NATO bir barış kurumu mudur?

Bakınız, Sayın NATO Genel Sekreteri Stoltenberg'in -umarım doğru telaffuz ediyorum- görüntüsüne, konuşmalarına, duruşuna televizyonda bakın -bire bir karşılaşmadım; bu arkadaşımız Norveç İşçi Partisinin Başkanymış ve gençliğinde de Norveç'te İşçi Partisi yöneticiliği yapmış- aynı bir robota benziyor; duygu yok, jest mimik yok, efendim, soğuk, donuk ve duygusuz. İşte NATO'nun görüntüsü: Soğuk, donuk, duygusuz, askerî, militarist ve tahakkümcü. Bu tahakkümcülüğünün bir sonucu olarak, bakınız, Putin'e diyor ki: "İşgalci Putin!" NATO diyor.

Şimdi, Büyük İskender'in çok güzel bir örneği var, Büyük İskender -bilenler, mutlaka gidenler olmuştur- Antalya'nın Adrasan Koyu'na geliyor; Adrasan Koyu'nda duruyor, dünyayı fethetmeye giden İskender orada konaklıyor biraz. Adrasan Koyu'nda bir korsan yakalayıp getiriyorlar İskender'e. İskender, korsanı sorguluyor, diyor ki: "Utanmıyor musun sen soygun yapmaya, hırsızlık yapmaya, gemileri soymaya? Utanmıyor musun? Hırsız sen!" Korsan diyor ki: "Efendim, aslında ikimiz de hırsız ancak senin orduların olduğu için sana 'İmparator' diyorlar, benim ordum olmadığı için bana 'hırsız' diyorlar." Şimdi, Putin de NATO da ikisi de aynı ama Putin şu anda tek başına kaldığı için ona "işgalci" diyorlar; NATO genişlediği, NATO tahakkümcü olduğu, NATO bütün dünyaya hükmetmeye çalıştığı için güya ona 'barışçı' diyorlar! Hayır, ikiniz de hırsızsınız, ikiniz de işgalcisiniz, ikiniz de korsan ve büyük İskender arasında geçen örneğin ta kendisisiniz.

Tam bu noktada sormak lazım: Sayın NATO Genel Sekreteri, Sayın Biden ve Sayın İngiltere Başbakanı, sizin Kürt halkıyla derdiniz nedir? Ey NATO! 40 milyon nüfusu bulunan Kürt halkıyla sizin ne alıp veremediğiniz var? Kürt halkının karşı karşıya kaldığı statusüzlük sorununun, Kürt halkının karşı karşıya kaldığı kimlik sorununun, Orta Doğu'da Kürt halkının yaşadığı bölgesel sorunların en büyük sorumlusu Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere, Fransa ve NATO'dur. Tıpkı Sykes-Picot Anlaşması'nda İngiltere ve Fransa'nın kafa kafaya vererek Kürt halkı üzerinde oynadığı oyunlar gibi NATO yeniden şekillendirilirken bugün, yine, Kürt halkı üzerinde oyunlar oynanıyor ve bu oyunu öyle ustaca yapıyorlar ki sürekli terörden söz ederek, sürekli terörü gündem yaparak ama 40 milyonluk Kürt halkının hiçbir hakkından, hiçbir talebinden söz etmeyerek, 40 milyonluk Kürt halkının dünyadaki varlığını görmeyerek, göstermeyerek, farkında olmayarak, ret ve inkâr ederek bir NATO yaşayamaz. Böyle bir NATO'nun zaten beyni olmaz ve başlangıçta aslında Macron haklıydı, NATO'nun beyin ölümü de gerçekleşmişti. Zira, NATO bir barış örgütü değildir; NATO militarist, NATO erkek egemen, NATO şiddetten yana, NATO barış isteyen bir kurum değildir. Bakınız, eğer barış istiyorsan bunun en bariz, en belirgin yeri Orta Doğu'dur, Kürt sorunudur; Kuzey Suriye'dir, federe Kürdistan bölgesidir. Buralarda yaşanacak operasyonlar ve bu konuda NATO'nun tutumu, bu konuda Biden'ın tutumudur. Sayın Biden ama gerçekten baydın yani ha! Hani, politikasınız nedir sizin, Kürt sorununa dair politikanız nedir? Böyle ikide bir farklı farklı şeylerden söz etmek, güya Kürt halkına bir şey bahşediymiş gibi davranmak, bu sahte politika kesinlikle kabul edilebilir değildir.

NATO çok kültürlü dünyayı kabul etmiyor, NATO çok dilli dünyayı kabul etmiyor, NATO kadınların özgür olduğu dünyayı da kabul etmiyor çünkü NATO erkek egemen bir sistem, NATO militarist bir sistem. Hâl böyle olunca NATO'nun baştan sona sorgulanması... Madrid Zirvesi'nde 3'lü kışkaç içerisinde bulunan Sayın Erdoğan ne kadar ki mutlu görünüyor, ne kadar ki istediğini almış gibi görünüyor idiye de bunun bir yanılmasadan ibaret olduğunu belirtmek lazım. Neydi o 3'lü kışkaç? NATO Genel Sekreteri, ABD Başkanı ve İngiltere Başbakanı. İngiltere Başbakanı diyor ki: "Çok güzel, çok güzel..." Peki, Sayın Başbakan, nedir çok güzel olan, ne çok güzel? Ne aldınız ne verdiniz de... Bakınız, lafi hiç oraya buraya çevirmeyelim, F-16'ların yeniden revizyonu karşılığında -tekrar ediyorum- F-16'ların revize edilmesi karşılığında İsveç ve Finlandiya'nın NATO üyeliğine "evet" demekle sizin burada sıraladığınız gerekçeler arasında hiçbir ilgi yok. Kulisler, uluslararası kaynaklar, gazeteciler ve izleyenler diyor ki: "F-16'ların revizyonu karşılığında Finlandiya ve İsveç'in üyeliğine 'Evet.' dendi." Evet, bir kere daha ordusuz, bir kere daha şiddetsiz, bir kere daha silahsız, bir kere daha halkların, inanç gruplarının, cinsiyetlerin eşit olduğu, doğanın tahrip olmadığı bir dünya dileğiyle, militarist yapıların olmadığı bir dünya dileğiyle yasa konusundaki konuşmamı sonlandırıp güncel bir konuya değinmek istiyorum.

Değerli arkadaşlar, değerli milletvekilleri; cumartesi günü Madımak katliamının 29'uncu yılı. Pir Sultan Abdal Kültür Derneği Genel Başkanlığı yapmış ve Madımak'ta katledilen tüm insanların arkadaşı, canı ciğeri olan biri olarak şunu söylemek istiyorum: Biz, Sivas'a, Sivas halkından hesap sormaya gitmiyoruz; Sivas halkı canımız ciğerimiz, yârimiz yârenimizdir; biz, Sivas'a, Sivas katliamını yapan zihniyete hesap sormak için gidiyoruz ve AKP Sivas katliamında taraf olmuştur. Nasıl taraf olmuştur?

1) Zaman aşımı kararına “Bu karar Türkiye’ye hayırlı uğurlu olsun.” diyerek.

2) Madımak katilini affederek.

3) Bu süreçte aranan katillerin bulunmaması için gereken her türlü atraksiyonu dolaylı ve direkt yaparak Madımak katliamında açık bir taraflılık söz konusudur.

Ey Türkiye halkları, ey inananlar, inanmayanlar, demokrasi, eşitlik, adalet, özgürlük isteyenler; 2 Temmuz sabah saat dokuzda Alibaba Cemevi önünde buluşup Madımak'ın önüne yürüyüp karanfillerimizi bırakacağız. Bir kere daha orada 11 yaşındaki Koray Kaya'dan 70 yaşındaki Nesimi Çimen'e kadar 17 kadın arkadaşımızı, semah dönmeye giden ve ateşte turna olan 17 kadın arkadaşımızı, şairleri, yazarları, dostları, canları anacağız ve Pir Sultan'ı anacağız.

“Kızılırmak gibi bendinden boşan,

Hama'dan Mardin'den Sivas'a döşen,

Düldül eğferlendi Zülfikar kuşan,

Ali'm ne yatarsın günlerin geldi.”

Ali'm, Hüseyin'im, Zeynep'im, Fatma'm; ne yatarsınız? Gelin Sivas'a, birlikte eşitlik, özgürlük, adalet yürüyüşü gerçekleştirelim ve diyelim ki: “Biz Türkiye demokrasisinin, Türkiye'nin laik, demokratik, eşit yurttaşlığın olduğu bir ülke olmasının garantisiyiz. Bu mücadele için buradayız.”

Biraz önce yapılan konuşmada yine et ile tırnaktan söz edildi. Bir metafor olarak burada söylemiştim, tekrar söyleyeyim: Biz Aleviler ne etiz ne de tırnağız; biz Kürtler, Araplar, Romanlar ne etiz ne de tırnağız. Bakınız, Türkiye'deki halklar birbirinin nesidir biliyor musunuz? Kan ve canıdır; yazın bir yere, kan ve canıdır. Kürtler ve Türkler, Aleviler ve Sünniler; eşitlik, özgürlük, adalet isteyenler; birlikte kimliği, kültürü ve diliyle özgür yaşamak isteyenler birbirinin eti ve tırnağı değildir, kanı ve canıdır. Kanla oynamayın can da gider, canla oynamayın kan da gider. Yani ne demek istiyoruz? Madımak katilini affetmek kanla, canla oynamaktır. Madımak hakkındaki zaman aşımı kararına “Bu karar Türkiye’ye hayırlı uğurlu olsun.” demek kanla, canla oynamaktır. Bizim anma için gittiğimiz bir etkinliğe kışkırtma yapmak, bu etkinliğin başka amaçla yapıldığını söyleyecek kadar çarpıtmak ve saptırmak kan ve canla oynamadır. Dolayısıyla biz Pir Sultan olarak ve Madımak'ta Pir Sultanlaşan 35 can olarak bu ülkenin kanı, canı ve kendisiyiz; kanın ve canın gitmemesi için de elimizden gelen her türlü dayanışmayı sağlayacağız. Hani biz şunu da demesini biliriz, Can Yücel'in dediği gibi: “Memleket bölünsün istiyorum; namuslular bir yana, namussuzlar bir yana.” Lakin, biz namuslular memleketin kökten kurtulması; eşitliğe, özgürlüğe, adalete kavuşması için canımız pahasına da olsa bu mücadeleyi yürüteceğimizden kimsenin kuşkusu olmasın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

KEMAL BÜLBÜL (Devamla) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Tekrar ediyorum: Madımak katliamı insanlığa karşı işlenmiş bir suçtur, Madımak katliamı Alevi toplumuna, gençliğe, kadına karşı işlenmiş bir suçtur. Bu suça karşı insanlığı, adaleti, inanç özgürlüğünü, birlikte yaşamı savunmak ve 35 canımıza sahip çıkmak ve Pir Sultan aşkına bir olmak için 2 Temmuz 2022’de sizleri sabah dokuzda Ali Baba Cemevinde buluşmaya davet ediyorum, saygılar sunuyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Çanakkale Milletvekili Sayın Özgür Ceylan.

Buyurun Sayın Ceylan. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ÖZGÜR CEYLAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Millî Savunma Bakanlığı yetkilileri; 343 sayılı Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi üzerine partimiz adına söz almış bulunuyorum. Hepinizi sevgiyle, saygıyla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, görüşmeye başladığımız kanunla ilgili değerlendirmeye geçmeden önce bazı hususlara dikkatinizi çekmek istiyorum. Teklifin görüşüldüğü komisyon toplantımıza 36 muhatap kurum, dernek davet edilmiştir. Ne ilginçtir ki mavi vatan, Montrö Boğazlar Sözleşmesi gibi Türkiye Cumhuriyeti için hayati önemi haiz konularda fikirlerini beyan eden Türkiye Emekli Subaylar Derneği bu muhataplar arasına girememiştir. Bu davranış, iktidarın kendisi gibi düşünmeyenlere karşı ne kadar hoşgörüsüz olduğunu da ispatdır.

Kanun teklifi, biz Komisyon üyelerine 20 Haziran Pazartesi akşamüstü gönderilmiş, ardından apar topar 22 Haziran Çarşamba günü Komisyonumuz toplantıya çağırılmıştır. Bu aceleyi anlayabilmiş değiliz. En azından üç beş gün bir süremiz olsa ilaveler yaparak veya yanlış gördüğümüz şeyler üzerinde tartışarak daha kaliteli, Meclisin itibarına daha yakışır bir yasama faaliyeti yapabiliriz. Gerçi, aslında neden bu kadar acele edildiğini tahmin edebiliyoruz. Hatırlayacaksınız, Cumhurbaşkanı 23 Mayıs’ta Kabine toplantısı sonrası yaptığı açıklamada “Yoklama kaçağı gençlerimize bedelli askerlikten faydalanabilme yolunu açıyoruz. Kaçak yılına göre değişen oranlarda bir rakam ilavesiyle askerliğini bedelli yapmak isteyen gençlerimiz askerlik şubelerine başvurabilirler. Bakaya gençlerimizin sıkıntısına çözüm getiren bu uygulamanın hayırlı olmasını diliyorum.” ifadelerini kullandı.

Meclisin itibarının korunmasından söz açılmışken, bir ay önce Cumhurbaşkanının bugün görüşeceğimiz yasayı kanunlaşmış gibi açıklamasına AKP Grubu ne cevap verecek, doğrusu merak ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar) Bu açıklamasının ardından, bakaya kalmış yurttaşlarımız askerlik şubelerine müracaat ettiler, askerlik şubelerinin hiçbir şeyden haberi yok. Cumhurbaşkanı hiç değilse “Meclise sevk edeceğiz, yasalaşırsa bunlar bunlar olacak.” şeklinde konuşabilirdi. Cumhurbaşkanı, Meclisin çalışma biçimini bilmiyor olamaz, danışmanları da herhâlde yasama faaliyetlerinin nasıl yürüdüğünü biliyorlardır. Bunun bence tek anlamı var, Cumhurbaşkanı diyor ki: “Ben Meclisi falan takmam, söyler geçerim.” Milletvekilleri de Mecliste sonradan öğrenirler hangi yasayı çıkaracaklarını. Siz ne düşünüyorsunuz bilmem ama bence bu tutum başlı başına Meclisi hiçe sayan bir durum ve bu da hep sizin övgüyle bahsettiğiniz, tek adam rejiminin çarpıcı bir örneği.

Başta da dediğim gibi kanun teklifi çok aceleye getirilmiş bir teklif; bu iş için hepimiz mesai harcıyoruz. Hazır böyle bir çalışma yapılırken pek çok önemli konunun da çözümü yer alabilirdi bu kanun teklifinde. Örneğin, emekli binbaşılarımızın yaşadığı mağduriyeti giderebilirdik, bu komutanlarımız yıllarca şerefle ülkelerine hizmet etmişler, teröristle çatışmışlar, canlarını hiçe sayarak vatanımızı korumuşlar; şimdi geçim sıkıntısıyla boğuşuyorlar. Bizim bu yaptığımız vefasızlıktır değerli arkadaşlar. Emekli aylığının görevdeki maaşa oranına baktığımızda yine binbaşı gibi üstsubay olan

kıdemli albayın maaşının yüzde 70'i, albayın maaşının yüzde 59'u, yarbayın maaşının yüzde 57'si bağlanırken bir binbaşımız emekli olduğunda maaşının ne kadarı emekli aylığı olarak bağlanıyor biliyor musunuz? Yalnızca yüzde 40'ı. Bu oran astsubaylar için yüzde 54, uzman çavuşlar için yüzde 59. En düşük maaş bağlanma oranı, maalesef, binbaşılarımızda değerli arkadaşlar. Bunu düzeltebilirdik; Komisyonda bu konuda bir yeni madde ihdası teklifimiz de oldu ancak maalesef, reddedildi. Hâlâ geç kalmış değiliz; bizim bu konuda bir yeni madde ihdası teklifimiz olacak biraz sonra. Bu konuda yapılacak her türlü olumlu değişikliğe olumlu davranacağımızı bilmenizi isteriz.

Başka ne konuda düzenleme yapabiliirdik? Mesela, emeklilikte yaşa takılan albaylarımız var; durumları vahim, kadrosuzluktan emekli edilmişler ancak gereken yaş şartını dolduramadıkları için emekli olmayı bekliyorlar. Onca yıl hizmetten sonra hiçbir gelirleri olmadan beklemek zorundalar. Bu konuyla ilgili de bir düzenleme yapabiliirdik ama maalesef o da gündemimizde yok. Askerî liselerin ve harp okullarının yeniden açılması için de bir düzenleme yapabiliirdik, maalesef, o da yok değerli milletvekilleri. Bu okulların kapanması yanlıştır. Bu yapılan, pire için yorgan yakmaya benzer.

Askerlik, doğası gereği kendine özgü kuralları olan bir meslektir, aslında bir meslek olmaktan çok bir yaşam biçimidir. Bu kültürün gençlerimize kazandırılması küçük yaşlarda başlayan sürekli ve tutarlı bir eğitimle mümkündür. Yıllardan beri bu amaç için hizmet veren bu kurumlar kapatılmamalıydı. Bu konuyla ilgili bütün cumhuriyet birikiminin bir kenara atılması söz konusudur ki bu da ileride kötü sonuçlar doğurabilecektir. Tıpkı askerî hastaneler ve askerî mahkemelerin kapanmasında olduğu gibi, iktidar, bu anlayışla askerî vesayeti bitireceğini iddia etse de partili Cumhurbaşkanı gücüyle partizan vesayetin önü açılmaktadır. (CHP sıralarından alkışlar) Yapılması gereken, bu kurumların aksayan yönlerini düzenleyip yenileyerek aynı kültürün devamının sağlanmasıdır.

Sözleşmeli er ve erbaşların da pek çok sorunu var, bu teklifte onlara da çare olabiliirdik maalesef o da yok. Görevde geçirdikleri yedi yılın sonunda devlet memurluğuna geçiş hakkı tanınmıştı ancak Millî Savunma Bakanlığı konuyla ilgili yönetmeliği hâlâ çıkaramadığı için bu askerlerimiz bekliyorlar. Bu ve bunlar gibi pek çok bekleyen sorunu çözmek mümkündü ancak yapamıyoruz.

Kanun teklifine gelince, bakaya kalanların bedelli askerlikten faydalanmalarıyla ilgili parti olarak bizim de kanun teklifimiz mevcut, bu konuda bir sorun yok ancak ödenecek ücret konusunda, bakaya kalınan her yıl için bir gün bile geçmiş olsa 9.418 lira ödenecek olması oldukça sıkıntılı. Kredi kartı faizlerinin bile günlük işlediği ülkede bir gün için bir yıllık bedel ödenecek olması pek adil değil. 56.500 lira bedelli parasıyla birlikte değerlendirildiğinde rakam yıla bağlı olarak hayli yükselebiliyor. Bakaya kalanların içinde maddi sıkıntılarından ve ailesine bakmak zorunda olduğundan dolayı askere gidemeyenler var. Yıllık ödeme için bir düzenleme yapılması faydalı olacaktır diye düşünüyoruz.

Kanun teklifinde astsubayların özlük haklarıyla ilgili bir düzenleme de mevcut. Düzenleme, maalesef, bu hâliyle tüm astsubayları kapsamaması nedeniyle yetersiz kalmış durumda. Teklif bu şekilde yasalaşursa sayıları 2 bin civarında olan 60'lı, 70'li veya 80'li yıllarda emekli olan astsubaylarımızı kapsamıyor. Yaşları bir hayli ilerlemiş bu askerlerimizin emekli maaşları şu anda 5.200 lira civarında, yapılacak bu düzenlemeyle maaşları 6 bin lira civarına çıkarılacak; fark 800 lira, devletimiz için fazla olmayan bir rakam. Yıllarca ordumuza hizmet etmiş askerlerimiz için yapabileceğimiz bir şey bu. Ayrım yapılmadan tüm astsubaylarımızın bu iyileştirmeden faydalanmasını istiyoruz. Bu konuda Komisyon görüşmelerinde 2 önerge verdik ancak maalesef reddedildi; hâlâ geç kalınmış değil. Astsubaylarımızın, ayrıca, sicil affı ve tazminat talepleri de bizleri bekleyen diğer sorunlar. Bu konularda da atılacak adımları destekleyeceğimizi ifade etmek istiyorum.

Askeri Ceza Kanunu'nda sanığın yokluğunda yargılamanın devamına olanak sağlayacak bir değişiklik teklifte mevcut, sanığın ifadesi alınmadan süreç devam ettiriliyor. İlgilinin ifadesinin alınması, ceza hukukunun temel prensiplerinden olan savunma hakkı ve vicahilik ilkesinin bir tezahürüdür. Sanığın yokluğunda hüküm kurulabilecek hâller Ceza Muhakemesi Kanunu madde 193, 194 ve 195'te, kaçak sanık bakımından madde 247'de sayılmıştır. Teklifin söz konusu maddesi, ceza muhakemesi hukuku ile aynı doğrultuda ele alınmalıdır. Bu hâliyle idarenin suistimaline açık olacaktır.

Yine teklifin 2'nci maddesinde, askerî araçları kullanmakla görevlendirilen yükümlü erbaş ve erlerin aracın kullanımından kaynaklanan zararından sorumlu olmamalarına ilişkin bir düzenleme mevcut ama araç kazası nedeniyle harp malzemesine zarar vermek suçundan kasit veya ağır kusur nedeniyle mahkûm edilirse sorumlu tutulacaklar. Burada "kasit ve ağır kusur"un eklenmesi olumludur ancak "mahkûm olmaları durumu hariç" ifadesi yargılamanın bitmediği hâllerde mağduriyetlere sebep olabilecektir.

Mahkûmiyet kararının kesinleşmesinin beklenmesi yoruma mahal vermeyecek şekilde eklenmelidir.

Teklifin 8'inci maddesinde ise askerî yargılamayla ilgili aslında bir itiraf mevcut. Bildiğiniz gibi, 2017 Anayasa değişikliğiyle askerî mahkemeler kaldırılmıştı. Maddenin gerekçesinde, mevcut işleyişte aynı olay ve nitelikteki eylemlere ilişkin Türkiye'nin çeşitli yerlerindeki mahkemelerde farklı kararlar verildiği, bunun da askerî hizmeti olumsuz etkilediği belirtilmekte.

Değerli milletvekilleri, biz de askerî mahkemeleri kaldırmayın derken tam da bunu işaret etmiştik; işte, başımıza geldi. Alıştığımız şekilde, alelacele alınan bir kararı daha düzeltmek için uğraşıyoruz. Uygulama birliğinin sağlanabilmesi için 9 bölge idare mahkemesinin bulunduğu iller yetkili kınıyor. Biz söyledik, askerlik kendine özgü bir akışı olan, itaat, otorite ve disiplin yönleri de olan bir hukuk alanı. Bu alanın adil yargılama hakkının prensiplerine uygun bir şekilde, askerî mahkemeler ve askerî hâkimlerce yürütülmesi gerekmektedir, bunun bir askerî vesayet olarak algılanması yanlıştır. Askerî mahkemelerin, aksaklıkları varsa giderilerek özel ihtisas mahkemeleri olarak yeniden açılmaları yerinde olacaktır. Yapılmak istenen düzenleme yine sorunun temelini yani sivil-asker hayat ayrımını göze almadığından faydalı olmayacaktır.

Gelelim teklifin en can alıcı maddesine, deyim yerindeyse zurnanın zırt dediği yere: Teklifin 3'üncü maddesiyle, Genelkurmay Başkanının 65 olan yaş sınırının Cumhurbaşkanın takdiriyle 72 yaşına kadar uzatılmasına imkân veriliyor. Bir kere, bu madde başlı başına Anayasa'ya aykırıdır. Evet, Anayasa Cumhurbaşkanına pek çok yetkiyi kapsam olarak vermektedir ama aynı Anayasa Cumhurbaşkanına kişiye özel bir düzenleme yapma yetkisi vermemektedir. Gerekçede, devam eden terörle mücadele faaliyetlerinin etkin bir şekilde sürdürülmesi ve harekâtlardan elde edilen tecrübelerin aktarılması amaçlarından bahsedilmiştir. Mevcut Genelkurmay Başkanı emekli edilirse terörle mücadele zafiyete mi uğrayacaktır? Bu Genelkurmay Başkanı bu mücadeleyi tek başına mı vermektedir? Mevcut terörle mücadeleyi zafiyete düşürmeden sürdürebilecek hiç kimse kalmamış mıdır? Harekâtlardan bir tek bu Genelkurmay Başkanı mı tecrübe elde etmektedir? (CHP sıralarından alkışlar) Öyleyse vay hâlimize!

Bütün bunlar düşünüldüğünde, bu maddenin bir tek kişinin görev süresini uzatmak için yapıldığını görmekteyiz değerli arkadaşlar. Genelkurmay Başkanının yetkileri zaten kuşa döndürülmüştü, hatırlarsınız; Jandarma İçişleri Bakanlığına; Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Millî Savunma Bakanlığına bağlanmıştı yani emrinde muharip kuvvet dahi bırakılmamıştır, nasıl bir tecrübenin aktarılmasından bahsediyorsunuz? Kaldı ki mevcut Genelkurmay Başkanımızın ordunun üst kademelerinde görev yaptığı dönemde ordu içerisinde yuvalanmış FETÖ, darbe girişiminde bulunmuştur. Kimse kusura bakmasın, Sayın Bakan dâhil, icracı komuta kadrosu da bu terör örgütünün Silahlı Kuvvetlerde

yuvalanması sırasında görevde oldukları için sorumludurlar. (CHP sıralarından alkışlar) Bu sorumluluk bile başı başına, ödül gibi yapılacak bir görev uzatmasının önünde engel olmalıdır. Ayrıca, bu uzatma, hangi nesnel kriterlere göre yapılacaktır? Partili bir Cumhurbaşkanının olduğunu unutmayın. Kendi dünya görüşünden olan bir Genelkurmay Başkanının sadakat ve biat kabiliyeti mi karar vermede etkili olacaktır?

Görev süresi uzatılan bir Genelkurmay Başkanı ile uzatılmayan açısından durum ne olacaktır? 65 yaşın üstündeki vatandaşlarımız, doktor raporu olmadan noterde arabasını dahi satamazken biz, niye yaş sınırını 72'ye çıkarmaya çalışıyoruz değerli arkadaşlar? En başta bu madde, bize göre 1 kişi için çıkarılmasından dolayı, kanunun "genellik" ve "soyutluk" niteliklerine aykırı olup Anayasa'nın 2'nci maddesinde öngörülen "hukuk devleti" ilkesine uymamaktadır. Genelkurmay Başkanının, koltuğunu koruma kaygısıyla partizanlaşması ihtimali, ülke savunması ve demokrasisi açısından ciddiye alınması gereken tehlikeler içermektedir. Bu da Anayasa'nın 3'üncü maddesindeki "devletin bütünlüğü" ilkesiyle çelişmektedir. Ayrıca, Genelkurmay Başkanının görev süresinin Cumhurbaşkanının keyfi kararıyla uzatılması, bu kıdemdeki diğer askerlerin bu olanaktan yoksun hâle gelmelerine yol açacaktır. Bu durum, Anayasa'nın "Hizmete alınmada, görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemez." hükmünü öngören 70'inci maddesinin ikinci fıkrasına da aykırıdır. Madde yasalaşırsa Genelkurmay Başkanının hiyerarşik astı durumunda olan komutanların terfilerinin engellenmesi ve emekliye sevk edilmelerinin önü de açılmış olacaktır.

Değerli milletvekilleri, devlette ve kurumlarda devamlılık, kamu hizmetlerinin yerine getirilmesinde statü ve liyakat esas olmalıdır. Bir hukuk devleti, varsayılan üstün nitelikli, belirli kişilerin yeteneklerine muhtaç olarak ayakta kalamaz. Devlet, genel ve soyut normlarla yönetilir ve objektif ölçütlere göre belirlenecek zamanda haleflere kamusal mevkilerin devriyle yaşamına devam eder. Bu düzenleme, kişiye özel bir düzenleme çabasıdır ve devlet işleyişi açısından çok yanlıştır. Eğer bunun kişiye özel bir uygulama olmadığında ısrarcıysanız yalnız bu kanunun getirilmeye çalışıldığı tarihe bakmak bile yeterlidir. Neden 30 Ağustosun, askerî terfilerin belli olacağı, mevcut Genelkurmay Başkanı gibi, yaşı dolanların emekli edileceği tarihten önce bu yasa yetiştirilmeye çalışılmaktadır? Samimiyseniz, buyurun, değişikliği 1 Eylül'den itibaren geçerli olacak şekilde yapalım, mevcut Genelkurmay Başkanını kapsamın dışında bırakalım ama maalesef bu mümkün olmayacak, bunu hissedebiliyoruz.

AKP iktidarı her alanda yanlış yapmaya devam ediyor. Meclis çalışmalarımızın önemli bir bölümü hatalı çıkarılan yasaların düzeltilmesi için yeni yasaların çıkarılmasıyla geçiyor. Ekonomiden tarıma, dış politikadan sağlığa, millî eğitimden millî savunmaya bu ülkeyi yönetemiyorsunuz sayın iktidar vekilleri. (CHP sıralarından alkışlar)

Tıpkı bu teklifle geçirmeye çalıştığınız kişiye özel uygulama gibi, bir kişinin peşine takıldınız ülkeyi uçuruma sürüklüyorsunuz. Emekli perişan, çiftçi perişan, işçi perişan, esnaf perişan; bu aziz millet sizleri benzin kuyruklarıyla, soğan ve patates depolarına yaptığınız baskınlarla, taneyle satılan domates ve patlıcanla, milletin akıyla alay eden, gözlerine bakılmasını isteyen Bakanınız ve türevleriyle anacak ve ilk seçimde yandaşa aktardığınız paralarla, arka kapıdan sattığınız dolarlarla, uydurduğunuz ekonomi politikalarıyla, halkı birbirine düşürmeye çalışmanızla, işsizlikle, pahalılıkla gerçekten bıktırdığımız ucuz ekmek kuyruğundaki halkımızca gönderilecek ve tarihteki yerinizi alacaksınız.

Saygılarımla. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gruplar adına yapılan konuşmalar tamamlanmıştır.

Teklifin tümü üzerinde şahsı adına ilk olarak İstanbul Milletvekili Sayın Altay konuşacaktır.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Tabii, kürsüye geleceğim ama Başkanım, Kanunlardan mı kaynaklı, Doğan Kubat'tan mı kaynaklı, bilmiyorum; bu Meclisin bir usulü vardır. İktidar yani şahıs adına konuşmalarda -ben geliyorum kürsüye, sizin lafınızı geriletmem de- muhalefet son konuşur. Bu teamülün yıkılmamasını da rica ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Altay, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Çok teşekkür ederim.

Kısa da tutmaya çalışacağım zaman ekonomisi bakımından.

Kanun teklifine girmeden önce şunu söyleyeyim: Dün burada yerimden ve basın toplantısı yaparken basın salonunda bir feryadı dile getirdim, dedim ki: Plan ve Bütçede biraz önce kabul edildiğini öğrendiğimiz torbada en düşük emekli maaşı 2.500'den 3 bine çıkıyor yani yaklaşık yüzde 20'lik bir artış oluyor.

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – 3.500 oldu Başkanım.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – 3,5 oldu.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Biliyorum, biliyorum, oraya geleceğim zaten.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Yüzde 25.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Aliciğim bunları kaçırmayız.

Şimdi burada feryat ettim, dedim ki: Bu, eşitlikçi bir yaklaşım değil. Niye değil? Devlet memurları emeklileri ne alacak? Beş aylık enflasyon yüzde 35, bu ayki de en az yüzde 5 olacak, yüzde 40 olacak; en düşük emekli maaşı yüzde 20, diğerleri yüzde 40 olacak. Bu hakkaniyetli değil, adil değil. Çağrımız ses buldu; en azından yüzde 40 olmalı yani 3.500 olmalı en azından, altını çizerek söyledim ve Plan ve Bütçe Komisyonumuzun kıymetli üyeleri bu çağrımıza da kulak verdiler ve en düşük emekli maaşı 2.500 lira değil 3.500 lira olarak geçti. Bu, bu noktada, eşitliği, oransal yüzde noktasında eşitliği sağladı ama arkadaşlar, adaleti sağlamadı. Açlık sınırının 6.391 lira olduğu bir yerde bir emekli 3.500 lirayla ne yapacak ya? Ne yapacak?

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Ölecek.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Yani... Allah'ım ömür uzun versin ama böyle bir tablo var.

Çağrımızla, zam noktasında yüzdesel, oransal eşitliği Plan ve Bütçe Komisyonu sağladı. İnşallah, devlet memurları torba kanununu teklifinin yarın görüşmelerine başlarsa adaleti de Genel Kurulumuzun sağlamasını ve en düşük emekli maaşının da asgari ücret seviyesine çıkmasını talep ediyoruz. (CHP sıralarından alkışlar) Asgari Ücret Tespit Komisyonu bitti mi arkadaşlar? Ben takip edemedim.

ERKAN AYDIN (Bursa) – Cumhurbaşkanı açıklayacakmış cuma namazında.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Evet, şimdi, Cumhurbaşkanımız çıkacak, asgari ücret açıklayacak.

Değerli arkadaşlar, açlık sınırı 6.391 lira, 4.253 lirayı verdiğinizde açlık sınırının yüzde 6 fazlasını vermiştiniz. 4.253 lirayı verdiğinizde, verilen asgari ücret açlık sınırının yüzde 6 fazlasıydı, şimdi de aynı istiyoruz yani açlık sınırının yüzde 6 fazlasını, en azından bu da en azından. (CHP sıralarından alkışlar) Yani ne olması lazım? 6.770 lira olması lazım. Bunun altındaki bir rakam -Erdoğan'a şimdiden çağrı yapıyorum- zulümdür, zalimlik, emek hırsızlığıdır, alın teri soygunculuğudur, bunun da altını çizelim. (CHP sıralarından alkışlar)

Gelelim kanun teklifine: Bir kere, şunu yaşatmadınız, buna çok üzülüyorum; her getirdiğiniz kanunda bizi şuna zorluyorsunuz... Bu kanun teklifine "hayır" diyecek hâlimiz yok. Eksik be kardeşim! Bir şeyi bir kere de tam yapın ya, bir kere tam yapın, bir kere de adil yapın. (CHP sıralarından alkışlar)

1960, 1970, 1980 dönemi astsubaylarımız mağdur ediliyor. Evet, astsubaylarımıza, göz bebeklerimize bir iyileştirme var. “Yoklama kaçığı” ifadesini, ben “kaçak”ı çok doğru bulmuyorum; yoklanamayanlara, bakaya kalanlara bir bedelli askerlik imkânı var, bunlara bir itirazımız yok. Dövizle askerlik başvurusu yapıp eksik döviz verdiği için askerlik yapmış sayılmayanlara bir katkı var, evet; bütün bunlara evet.

Bu kanun teklifinde bir tane kelek var; Doğan Bey, bir tane kelek var, yakışmayan bir şey var. Türk Silahlı Kuvvetlerinin, göz bebeğimizin kuvvet komutanlarını, ordu komutanlarını, generallerini, kurmay albaylarını aşağılayan bir şey var, o da şu: Kahraman Mehmetçik’imiz, Genelkurmay Başkanından en aşağıdaki erine kadar, terörlü mücadeleyi hep birlikte yürütüyor. Sadece Genelkurmay Başkanı mı terörlü mücadele ediyor? Bu ne demek ya? “Genelkurmay Başkanının emekliliği, yaş haddi birer yıl süreyle, 72 yaşına kadar Cumhurbaşkanınca uzatılabilir.” Bu ülkenin Kara Kuvvetleri Komutanına Genelkurmay Başkanına güvendiğimiz kadar güvenmiyorsak orduya fitne sokmuş oluruz, fitne. (CHP ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar) Böyle bir şey olabilir mi? Benim Kara Kuvvetleri Komutanım da Genelkurmay Başkanı kadar kıymetlidir, değerlidir, görevin gerektirdiği niteliklere sahiptir. Bu, ayıptır; bu, Genelkurmay Başkanı dışındaki Türk Silahlı Kuvvetlerinin kıymetli komuta ve kurmay kadrosunu aşağılamaktır.

Şimdi, bu maddeyi koydunuz. CHP ne yapacak? Bu yanlış. Bu 3’üncü madde, değil mi arkadaşlar? Bu yanlış. E, ama diğerleri olmalı. Hep bunu yapıyorsunuz işte. Bir kere içimize sine sine bize bir “evet” oyu verdiniz kardeşim. Bir kere de içimize sine sine bir “evet” oyu verelim ya! Böyle şey olabilir mi? Yazık!

Evet, kısa konuşacağımı da söylemiştim. Böylece, bitirirken şunu tekrar hatırlatmak istiyorum: Dün bütçe bitti. Arkadaşlar, sadece Mayıs ayında... Hani herkes eziliyor -asgari ücret, enflasyon vesair- Türkiye ekonomik bir buhranda ama bu buhranı Birleşik Arap Emirlikleri Prensi gibi fırsata çeviren Türkiye’de de birileri var, Türkiye’de de birileri var. Velihaht Prensin Türkiye’deki krizi fırsata çevirmek için apar topar gelmesi gibi Türkiye’de de bu ekonomik buhranı fırsata çeviren birileri var, mesela banka patronları. Allah’tan korkun, bankalar kâr etmesin diyemeyiz tabii ama kardeşim, geçen sene mayıs ayında bankalarımız 4 milyar kâr edebilmiş, bu sene sadece mayısta 33 milyar; yüzde 742 artırmışlar beyler, bayanlar, hanımlar. Bankalar yüzde 700 kâr ediyor, Kredi ve Yurtlar Kurumuna borcu olan, ödeyemeyen öğrenci icraya gidiyor, çiftçi tarlasına traktör süremiyor, ev kadını ocağa tencere koyamıyor ya! Bu olur mu kardeşim ya! Allah’tan korkmuyorsanız milletten utanın! (CHP sıralarından alkışlar) Milletten utanmıyorsanız Allah’tan korkun kardeşim ya! Olmaz ya! 1 trilyon 80 milyarı istediniz, Meclis size verdi. 40 milyarını kur garantili mevduatta parası olan zengine peşkeş çekeceksiniz. SMA Tıp 1 hastası 110 tane çocuğumuzu kurtarmak için; onların yaşamasını, çocukluklarını, gençliklerini, yetişkinliklerini yaşaması için lazım gelen para 1 milyar 800 milyon lira ya. Ey Meclis, bir ayağa kalkın da şu çocukları kurtarın ya. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Söz verdiğim için on dakikayı tamamlamadan kürsüden iniyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum, 3’üncü maddeyi de geri çekmenizi rica ediyorum.

Sağ olun. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Şahsı adına 2’nci konuşmacı Bursa Milletvekili Sayın Refik Özen.

Buyurun Sayın Özen. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

REFİK ÖZEN (Bursa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 343 sıra sayılı Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin tümü üzerine şahsım adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle Genel Kurulumuzu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Teklifimizin başta Türk Silahlı Kuvvetlerimiz olmak üzere ülkemize ve milletimize hayırlar getirmesini temenni ediyorum. Bu teklifin hazırlanması süresince katkıda bulunan Komisyonumuzun değerli üyelerine, tüm milletvekillerimize, Millî Savunma Bakanlığımızın değerli temsilcilerine, grubumuza ve yasama uzmanlarımıza huzurlarınızda teşekkür etmek istiyorum. Sözlerimin başında, vatan, bayrak ve millet uğruna şehadete yükselen tüm kahraman askerlerimizi ve gazilerimizi rahmet ve minnetle yâd ediyorum.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; hepimizin kabul ettiği üzere, Silahlı Kuvvetlerimiz aziz milletimizin gönlünde Peygamber ocağı olarak nitelendirilmekte ve göz bebeği konumunda bulunmaktadır. Gücünü milletimizden, tecrübesini tarihten alan Türk Silahlı Kuvvetlerimiz hukukun üstünlüğü ilkesinin esas alındığı bir anlayış içerisinde, sürekli değişen risk ve tehditlerin bulunduğu güvenlik ortamında yüce milletimizin egemenlik ve bağımsızlığını korumak, kutsal vatan topraklarımızın, mavi vatanımızın, semalarımızın ve vatandaşlarımızın güvenliğini sağlama; karada, denizde ve havada ülkemizin hak, alaka ve menfaatlerini korumak için her türlü gayreti göstermektedir. Asil milletimizin bağrından çıkan, mazisi şan ve şerefle dolu Türk Silahlı Kuvvetlerimiz, sadece ülkemizin ve asil milletimizin değil, aynı zamanda dost, kardeş, mazlum ve mağdur ülkelerin huzuru ve güvenliği için de mücadele etmektedir. Türk Silahlı Kuvvetlerimizin tevdi edilen bu görevleri süreklilik, kararlılık ve giderek artan güç ve başarıyla yerine getirebilmesi, her türlü harekâta hazır, etkin, caydırıcı ve saygın bir kuvvet olma vasfını sürdürmesine bağlıdır.

Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde uluslararası ilişkilerde artık bir özne hâline gelen Türkiye'nin etki ve ilgi alanı her geçen gün genişlemekte, doğal olarak görev ve sorumluluklarımız da artmaktadır. Bu kapsamda, Türk Silahlı Kuvvetlerinin etkin, caydırıcı, saygın niteliklerini artırmak için personel temininden eğitimine, yeni askerlik sisteminden teşkilat ve lojistik yapısına kadar reform niteliğindeki birçok yenilik ve uygulama hayata geçirilmiş, böylece Türk Silahlı Kuvvetlerimiz nitelik ve nicelik olarak sürekli gelişim kaydetmiştir. Silahlı Kuvvetlerimizin harekât kabiliyeti ve caydırıcılık gücündeki en önemli etken ise personel gücünün yanında modern silah araç gereçleriyle teçhiz edilmesidir. Bilim ve teknoloji alanındaki gelişmelerin ülkelerin savunma ve güvenlik ihtiyaçlarını değiştirdiği, savunma sanayisindeki teknolojik bağımsızlıkla yerli ve millî üretimin her zamankinden daha önemli bir konuma geldiği hepimizin malumudur. Bu doğrultuda, savunma ve güvenlik ihtiyaçlarımızın yerli ve millî teknolojiyle karşılanması, savunma sanayimizin yetkinliklerinin geliştirilmesi ve Türk Silahlı Kuvvetlerimizin ihtiyaçlarında dışa bağımlılığın asgari seviyelere indirilmesine yönelik çok önemli projeler gerçekleştirilmiş ve gerçekleştirilmeye devam edilmektedir. Millî teknolojiler ve yerli imkânlarla savunma sanayisinde dışa bağımlılığın asgari seviyeye indirilmesi temel politika hedefi sayesinde yıllar içinde açık ve örtülü şekilde uygulanan çeşitli ambargo ve kısıtlamalara rağmen savunma sanayimizde yerlilik oranı yüzde 80 seviyelerine ulaşmıştır. Terörle mücadelenin en kritik anlarında yalnız bırakılan, sınırlarımız tehdit altındayken ihtiyaç duyduğu ürünlere sözde müttefik ülkeler tarafından ambargo uygulanan ülkemiz, kendi ihtiyaçlarını karşılayacak çok ciddi adımlar atmayı başarmıştır. Bugün millî piyade tüfeklerimizi, akıllı, hassas mühimmatlarımızı, İHA, SİHA, TİHA'larımızı, ATAK helikopterlerimizi, firkateynlerimizi ve savaş gemilerimizi tasarlayıp inşa, imal ve ihraç seviyesine gelmiş bulunmaktayız. Daha önce 250 milyon doları bile bulmayan savunma ve havacılık ihracatımız bugün 3 milyar dolar sınırını aşmış bulunmaktadır.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; 27'nci Yasama Döneminde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca Millî Savunma Komisyonumuza esas komisyon olarak 89 kanun teklifi havale edilmiştir. Söz konusu kanun tekliflerinden 7'si Komisyonca görüşülerek karara bağlanmış ve raporları Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur.

Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı Kanunu'nda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi, Asker Alma Kanun Teklifi, Devlet Mezarlığı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi, Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, Makine ve Kimya Endüstrisi Anonim Şirketi Hakkında Kanun Teklifleri Meclis Genel Kurulumuzca kabul edilerek kanunlaşmıştır.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; şu an üzerinde görüştüğümüz 343 sıra sayılı Kanun Teklifi'yle toplam 7 kanunda değişiklik yapılması öngörülmekte olup yürütme ve yürürlük maddeleri dâhil 20 maddeden oluşan kanun teklifi hazırlanmıştır. Bu kanun teklifiyle ülkemiz ve devletimizin büyüme ve gelişme potansiyeli istikametinde bölgemiz ve dünyada artan, gelişen, değişen risk ve tehditleri doğru analiz ederek Millî Savunma Bakanlığımızın ihtiyaçlarıyla kamu hizmetinin değişkenliği ve hukukun dinamik yapısı esas alınarak düzenlemeler yapılmaktadır. Bu teklif kapsamında yapılacak düzenlemeyle Genel Kurula özetle arz etmek isterim ki firari ve izin tecavüzü gibi, hakkında başlatılan ön incelemenin kesintiye uğramadan yürütülebilmesi ve adli soruşturmanın ivedi bir şekilde başlatılabilmesi için anılan personel için ifade alınması zorunluluğundan vazgeçilmesine yönelik düzenleme yapılması ve böylelikle 1632 sayılı Kanun'un 65 ile 71'inci maddelerinde sayılan firar ve izin tecavüzü mahiyetindeki suçlarda ilgili personelin ifadesinin alınmaması nedeniyle ön incelemenin zamanında tamamlanamaması ve bu sebeple personel hakkında adli soruşturmanın başlatılamaması gibi sorunların bertaraf edilmesi öngörülmektedir.

Millî Savunma Bakanlığı kadrolarında çalışan kamu görevlileri ile askerlik hizmetini yerine getiren yedek subaylar ve yedek astsubaylar ile erbaş ve erleri ilgilendiren ve askerî hizmete ilişkin idari işlem ve eylemlerden doğan uyumsuzluklarda Bölge İdare Mahkemelerinin bulunduğu illerdeki idare mahkemelerinin yetkili kılınması öngörülmektedir. Genelkurmay Başkanının görev süresinin birer yıllık süreyle 72 yaşına kadar uzatılması, astsubayların 9'uncu derece 1'inci kademe yerine 9'uncu derece 2'nci kademedeki göreve başlamalarına ilişkin düzenleme yapılması, askerî araç kazası sonucu harp malzemesine zarar vermek suçundan yargılanan erbaş ve erlerin kasit veya ağır kusur nedeniyle mahkûm olma durumu hariç meydana gelen zarardan sorumlu olmalarına engel olunmasına ilişkin düzenleme yapılması, Bakanlık bünyesinde teşkil eden döner sermaye işletmelerinde Cumhurbaşkanı kararıyla sermaye artırımına dair düzenleme yapılması ve bu karara müteakip gerekli olan sermayenin döner sermayeli işletmelerin kaynaklarından tamamlanması, harekât ve yurt dışı operasyon görevleri nedeniyle uzman erbaşlıktan astsubaylığa geçiş sınavlarına katılmayan uzman erbaşlara bu statüye geçiş için ilave sınav hakkı verilmesine ilişkin düzenlemeler yapılması, yoklama kaçağı saklı veya bakaya olup bedelli askerlik hizmetinden yararlanamayan yaklaşık 550 bin yükümlünün bu hizmetten faydalanabilmelerine dair düzenleme yapılması, ödemeleri gereken yabancı ülke parasını ödemedikleri veya herhangi bir takvim yılında toplam yüz seksen dört gün ve daha fazla süreyle yurt içinde buldukları için dövizli askerlik kapsamından çıkarılan vatandaşlarımızın askerlik hizmetini yerine getirmiş sayılmalarına imkân tanınması hususları yer almaktadır.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; Millî Savunma Bakanlığımızın bir kısım ihtiyaçlarını karşılamayı amaçlayan bu kanun teklifimizin başta vatan ve millet aşkıyla, yüksek bir görev bilinciyle emek harcayan Türk Silahlı Kuvvetlerimiz olmak üzere ülkemiz ve milletimize hayırlara vesile olmasını diliyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

REFİK ÖZEN (Devamla) – Vatan uğruna canlarını feda eden aziz şehitlerimiz ve gazilerimizi rahmet ve minnetle yâd ediyor, Genel Kurulu ve aziz milletimizi en derin sevgi ve saygılarımla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.51

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 18.12

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN**KÂTİP ÜYELER: Şeyhmus DİNÇEL (Mardin), Enez KAPLAN (Tekirdağ)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 110’uncu Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

343 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Sayın Tutdere...

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

31.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere’nin, Sivas katliamının yıl dönümüne ilişkin açıklaması

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Teşekkürler Sayın Başkan.

2 Temmuz, Sivas katliamının yıl dönümü. 2 Temmuz 1993 tarihinde Sivas’ta insanlık tarihinin en büyük vahşetlerinden biri yaşandı, Sivas’ta büyük bir insanlık suçu işlendi. Ülkemizin ortak acısı olan bu olayda yaşamını yitiren canları rahmetle, saygıyla anıyorum. İnsanlığa karşı bu suçu işleyenleri, failleri de lanetliyorum. Bu tür olayların bu topraklarda bir daha yaşanmamasını diliyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Bursa Milletvekili Refik Özen ve 67 Milletvekilinin Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4498) ve Milli Savunma Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 343) (Devam)

BAŞKAN – Şimdi birinci bölüm görüşmelerine başlıyoruz.

Birinci bölüm 1 ila 10’uncu maddeleri kapsamaktadır.

Birinci bölüm üzerinde İYİ Parti Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Yavuz Ağırhaoğlu.

Buyurunuz. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YAVUZ AĞIRALIOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; Mecliste müzakeresini yaptığımız, komisyonlarda da en rahat geçirebildiğimiz, mutabık kalabildiğimiz mevzu, galiba, ordumuzla ilgili hassasiyetlerimiz dolayısıyla yapılan düzenlemelerdir. Türk milleti hem ordusunu sever hem ordusu için yapılacak fedakârlıkları sever hem ordusuna fedakârlık yapılmak istendiği zaman her türlü fedakârlıkta en önde olmak ister. Dolayısıyla biz parti adına, partimiz adına, Türkiye tasavvurumuz adına, taşımaya çalıştığımız yükler adına ordumuza yapılacak her türlü düzenlemenin arkasında bütün bir kalbimizle duracağız.

Biliyorsunuz ki Türk milleti tarihi serencamı içerisinde 3 kıta 7 iklime ordusunun mihmandarlığında ulaşmış; merhametini, nezaketini, şehirler inşa edebilme kabiliyetini arkasına çil çil kubbeler serpebilen bir orduyla dünyaya gösterebilmiş bir millettir. Tarihi meteczrimiz içerisinde, büyük bir coğrafyadan sıkıştırılmaya çalışıldığımız bu küçük Anadolu topraklarında, yine varlığımıza kastetmiş tasalluta ordumuzla dirayet gösterebilmiş, bu 782 bin kilometrekarelik aziz vatana ordumuzun mihmandarlığıyla yerleşebilmişiz.

Efendim, cihan harbi biterken Mim Mim ve Karakol organizasyonları, daha o zamanlarda, 1917'lerde, yenileceğimiz belli olunca -Almanlar yenilirken bizim de yenileceğimiz belli olunca-Osmanlı erkânharbi fark etmişler ki biz Anadolu'da bir daha savaş yapmak zorundayız. Dolayısıyla ordu demek aslında bir cihetten Türk milleti için yeniden varlık demektir; ordu demek yeniden mukavemet etmek, yeniden inşa etmek, yeniden dirilmek demektir. Dolayısıyla Türk ordusu, tarihin en büyük varlığını gösterdiği büyük coğrafyalardan, sıkıştırılmak istendiği, boğulmak istendiği o ana kitada yeniden savaşıma kararını 1917'lerde vermiştir. Mim Mim ve Karakol organizasyonları dâhil verilen karar şudur: "Adadolu'da bir daha savaşacağız. Anadolu'da varlık iddiamızı taçlandırıcaksak yeniden meydan meydan, yeniden bir daha savaşmak zorunda kalacağız." Bursa üzerinden, Samsun üzerinden, Trabzon üzerinden, İzmir üzerinden Anadolu'ya yığılabildiği kadar silah yığılmış, kongrelerde, Millî Mücadele örgütlenmelerinde yeniden Anadolu'yu kendisine yurt tutacak olan şuurun bütün adımları atılabilmiştir. Ordu, Türk milletinin varlığının, bugün huzurunuzda konuşabilme imkânımıza kadar ulaşan varlığımızın, bu Gazi Meclisin, bu elimizi kolumuzu sallayarak güvenle gezebildiğimiz memleketimizin mimarıdır. Dolayısıyla Türk ordusu sadece Türk milleti için bir ordudan ibaret değildir; her devletin bir ordusu vardır, Türk milletinin ordusu varlık meşalesidir, varlık nişanıdır. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Dolayısıyla bizim için ordumuz bir cihetten sadece düşmana tasallut eden ya da düşmanın bize tasallut etmesine engel olan güç değil, aslında millet varlığımıza nezaret eden şuurun, devlet ya da dünya tasavvurumuzun ete kemiğe bürünmüş şahikasıdır.

Ordumuzla milletimiz, ordumuzla devletimizin tesanüdü olabildiği zamanlarda, ordumuzu güçlü kılmak adına güçlü ordunun adil devleti, adil devletin güçlü ekonomisi, güçlü ekonominin iyi eğitim müessesesini birleştirebildiğimiz ve bunları planlayabilme kapasitesini gösterebildiğimiz zamanlarda Türk'ün rönesansından bahsedebiliyorsunuz. Ordumuz sadece müstakil olarak kuvvetli değildir; ordumuzun kuvvetini sevk ve idare eden, hükümet etme kabiliyeti olan bir yönetim aklına, bu aklı besleyen bir devlet cihazına, bu cihazın üzerinde kendisini gösterebildiği bir adalet mekanizmasına ve bu adalet mekanizmasını yaşatan bir eğitim planına ihtiyaç vardır. Dolayısıyla ordumuz güçlü olmalıdır. Türk yurdu dünyanın hiçbir coğrafyasıyla mukayese edilemeyecek kadar pahalı bir yurttur, yurdu bu kadar pahalı olanın ordusu kuvvetli olmak zorundadır. Dünyada, bizim coğrafyamız kadar pahalı olan, bizim coğrafyamızdaki kadar şehidi olan hangi kara parçası vardır? Toprağının üstünde yaşayanlar kadar toprağının altında yatanların olduğu böyle bir vatani güçlü bir orduyla beklemek zorundayız.

Ordumuzu güçlendirmek, sadece ordumuzu methetmek ya da onların özlük haklarını düzenlemek yeterli, sınırlı değildir. Ordumuzun bağlı olduğu iman mihrakını, ordumuzun sevk ve idaresini yapabilen Türk aklının da muhtevaya, ahlaka, iddiaya, idealizme ihtiyacı vardır. Bizim memleketimiz, bundan sonra da merhametin, bundan sonra da adaletin, bundan sonra da nitelikli insan varlığının merkezi olmak zorundadır. Ordusuyla, siyasetiyle, devletiyle, eğitimiyle, üniversitesiyle, aydınyıyla, münevveriyle bir millet bütün varlığıyla kuvvetlidir.

Biz Türk milletiyiz, sadece ordumuz asker değildir, biz de askeriz. Biz, ruhları üniformalı bir milletiz. Dolayısıyla "ordu millet" diye tarif edilebilirse bir millet dünyada, sadece ona örnek olan Türkleriz. O yüzden, Allah nasip eder memleket, millet hizmeti görürsek de bu hassasiyetler içerisinde ordumuzu bu dünyanın en belalı coğrafyasında, dünyanın en aziz topraklarında hem varlığımızın hem bölgemizin huzurunun teminatı yapmak isteriz. Ordumuza verilen her hakkın, ordumuza verilmesi planlanan her imkânın arkasında şerefle, hamiyetle, namusumuzla durmak zorundayız. Biz buralarda konuşurken canlarıyla bizim burada konuşmamıza imkân veren evlatlarımızın, biz memleketimizde huzur içinde yaşayalım, evlatlarımızla mutlu mesut var olalım diye ölümü göze alabilmiş kahramanlarımızın kendileri için ne fedakârlık yapılırsa kendilerine yapılacak bu fedakârlıkları az bildiğimizi bilmek haklarıdır. Dolayısıyla, biz bu hassasiyetlerin, bu şuurun muhalefetteyken de iktidardayken de ahlakını temsil edecek olan siyasi iradesinden bir parçayız, bir cüzüz. Bunları, bizim mesuliyetimiz alanı içerisinde, şunun da bilinmesini istediğimiz çerçevesiyle arz ediyorum Türk milletinin vicdanına, muhalefete.

Ordumuzun intikalde, terörle mücadelesinde başına binbir türlü bela gelmiştir. İntikal imkânları sınırlı olduğu zaman alçakça pusulara, kahpe tezgâhlara kurban gitmiştir evlatlarımız. O yüzden evlatlarımızın kılına zarar gelmesin diye, devletin, milletin bütün varlığı Türk ordusunun varlığına kurbandır. Efendim, mermileri bitmiştir çatışmalarda, evlatlarımız canlarıyla ödemiştir. Kırk yıldır terör belasıyla karşı karşıyayız, kırk yıldır. Dağlıca baskını, Aktütün baskını; birkaç sefer başımıza geldi, mermilerimiz bitti bazı çatışmalarda. Bu “PKK” denilen cinayet şebekesiyle kırk yıldır verdiğimiz mücadelenin içerisinde yetersizlikten dolayı evlatlarımızın yaşadığı her acı, Türk milletinin, Türk devletin hizmetini görececek her namuslu iktidar için namus borcudur. Dolayısıyla, Allah nasip ederse, biz memleket hizmeti görürsek birinci vazifemiz, dünyanın en belalı coğrafyasında ordumuzun kılına zarar gelmesin diye her türlü fedakârlığı yapabilmek; ikincisi, güçlü bir ordunun güçlü bir ekonomiye bağlı olduğunu, güçlü bir ekonominin adaletli bir memleket yönetimiyle mümkün olabildiğini, adaletli bir memleketin de ancak nitelikli bir eğitimle planlanabileceğini unutmamaktır.

Hamasete kurban vermeden, memlekette, bizden olsun olmasın; bizim mezhebimizden, bizim meşrebimizden, bizim ekalliyetimizden olsun olmasın; bizim dinimizden, bizim dilimizden olsun olmasın; herkese vadedilen şeyin adı adalettir. Adaletin olabildiği bir memlekette huzur, adaletin olabildiği bir memlekette zenginlik, adaletin olabildiği bir memlekette güçlü ordu mümkündür; böyle bir ideali kovalayacağız, böyle bir idealin gerçekleşmesi için ömrümüzü harcayacağız. Hayaline ömrümüz kurban olsun, bu iddianın gerçeğine canlarımız feda olsun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) İnşallah güzel günler görürüz; evlatlarımıza içinde huzurla yaşayacakları bir vatan bırakacağız.

“Bu dünyanın en pahalı coğrafyası” diye zikrettiğim bu topraklarda sıkıştığımızı görüyoruz; Çin’de Doğu Türkistan’dan, Adriyatik sınırlarından, kıyılarından sıkıştırıldığımızı görüyoruz, Körfez’de sıkıştırıldığımızı görüyoruz, Suriye’de sıkıştırıldığımızı görüyoruz, Irak’ta sıkıştırıldığımızı görüyoruz, Balkanlarda sıkıştırıldığımızı görüyoruz. Bu sıkışmadan çıkmayı, güçlü devlet, güçlü ordu, güçlü ekonomi, iyi eğitim, ayaklarının üstünde durabilen, üretebilen bir Türkiye’yle sağlayacağımıza inanıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YAVUZ AĞIRALIOĞLU (Devamla) – Tamamlayayım Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

YAVUZ AĞIRALIOĞLU (Devamla) – Memleketin, milletin güçlü yarınlarını inşa ederken hiçbir taviz vermeden, devletin, milletin düşmanlarına gülmeden, devletin, milletin hasımlarına tebessüm etmeden yürüyeceğiz. Millete, devlete, tarihe, şehide, şehedeye namus sözümüz olsun: Ordusuyla, devletiyle millet varlığını bağlı olduğu iman mihrakıyla güçlendirmiş olan bir ülke olarak biz, üretimde dünyanın en kaliteli mallarını üretebilen, taklit edilemez Türk markalarını dünya ticaretinde kendi kuvvetine dönüştürülebilen, dünyanın en saygın üniversitelerini inşa edebilen, şehirlerinde güvenle gezilebilen, sınırları korunabilen, 85 milyonu bir aile gibi yapabilen bir Türk aklını inşa etmek için nefesimizin son anına kadar mücadele edeceğiz.

Bu duygularla parti grubumuzun bu kanun teklifine “evet” vereceğini beyan ediyorum, huzurlarınızdan saygıyla ayrılıyorum efendim. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Kocaeli Milletvekili Sayın Saffet Sancaklı.

Buyurun Sayın Sancaklı. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA SAFFET SANCAKLI (Kocaeli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Değerli Bakanımız ve Bakanlığımızın personeli, bizleri televizyonları başında izleyen büyük Türk milleti; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

1632 sayılı Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne ilişkin Milliyetçi Hareket Partisi adına söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle, Gazi Meclisimizi ve tekrardan, televizyonları başında bizi izleyen büyük Türk milletini saygıyla selamlıyorum.

Kafkaslardan Afrika'ya, Karadeniz'den Akdeniz'e kadar pek çok kritik coğrafyada barışın, huzurun, istikrarın ve güvenliğinin temini konusunda en kritik görevleri başarıyla yerine getirmeye devam eden milletimizin göz bebeği Türk Silahlı Kuvvetlerimizin öncelik ve ihtiyaçları her zaman bizim de önceliğimiz olmuştur.

Bugün burada, gerek yurt içinde gerekse yurt dışında yapılan başarılı operasyonlarda ülkemizin bekası için kahramanca mücadele veren, barışın teminatı ve aziz milletimizin baş tacı olan Türk Silahlı Kuvvetlerimizi ve Millî Savunma Bakanlığımızı ilgilendiren birtakım düzenlemeler içeren kanun teklifi hakkında söz almış bulunuyorum.

Teklif, 7 kanunda düzenleme, değişiklik öngören ve yürütme, yürürlük maddeleriyle birlikte toplam 20 maddeden oluşmaktadır. Bu maddelerin bir kısmını sizinle paylaşmak istiyorum.

Uygulamada, izin tecavüzü ve firar suçları da dâhil tüm askeri suçlar yönünden ön inceleme yapılmaktadır. Ancak izin tecavüzü ve firar gibi, personelin ifadesinin alınmasını imkânsız kılan durumlarda, ilgilinin ifadesi alınmadan soruşturma izni verilememektedir. Bu durum, Türk Silahlı Kuvvetlerinin temel olan askerî disiplinin tesis ve idamesini güçleştirmekte, soruşturma sürecini akamete uğratmaktadır. İlgili personel hakkında bir an önce adli işlem başlatılarak yakalama kararı çıkartılabilmesi ve personelin birliğine mümkün olan en kısa sürede getirilmesi suretiyle, askerî disiplinin tesis edilmesine yönelik düzenleme yapılmaktadır.

Bir diğeri, askerî araç kazası sonucu, harp malzemelerine zarar vermek suçundan yargılanan erbaş ve erlerin kasıt veya ağır kusur nedeniyle mahkûm olmaları durumu hariç, meydana gelen zararlardan sorumlu olmamaları. Böylelikle, vatani görevini icra eden, Anadolu'nun çeşitli yerlerinden gelen kınalı kuzularımızın korunmasına yönelik düzenleme yapılmaktadır.

Malumları olduğu üzere, Genelkurmay Başkanı, Anayasa'nın 117'nci maddesi uyarınca, Cumhurbaşkanlığı tarafından atanmaktadır. Türk Silahlı Kuvvetlerinin yurt içinde ve yurt dışında kararlılıkla sürdürdüğü faaliyetleri kapsamında devam eden terörle mücadelenin etkin bir şekilde yürütülmesi ve harekâtlarda elde edilen tecrübenin aktarılabilmesi amacıyla, Cumhurbaşkanının yapacağı değerlendirme neticesinde Genelkurmay Başkanının birer yıllık süreyle en fazla 72 yaşına kadar görev süresi uzatılabilecektir.

Bir diğeri maddede, yükseköğretim mezunu astsubayların 9'uncu derecenin 2'nci kademesinden göreve başlatılarak personelin motivasyonunun artırılması ve görevde olan emekli personelin ise 1 kademe verilerek özlük haklarının iyileştirilmesine ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

Millî Savunma Bakanlığı teşkilatında meydana gelen değişiklikler kapsamında 3225 sayılı Kanun'un başlığının değiştirilmesi, kanunda yer alan "kurum" tanımına bazı birimlerin ilave edilerek bu birimlerde döner sermaye işletmesi kurulması, döner sermaye işletmelerinin savunma sanayisindeki yerleştirme ve millileştirme çalışmaları kapsamında sermaye miktarının ve üretim kapasitesinin artırılması, modernizasyonlarının sağlanması, muhtemel yeni yatırım fırsatlarına kaynak oluşturması amacıyla döner sermaye işletmelerine tahsis edilecek sermaye miktarının 25 milyon liradan 100 milyon liraya çıkarılması ve bunun genel bütçeye yük getirilmeden, işletmelerin elde ettiği kârlardan karşılanması amaçlanmaktadır.

Terörle mücadelede yeri geldiğinde hayatını hiçe sayan ve vatan savunmasında fedakârca görevlerini ifa eden ancak bu nedenle erbaşlıktan astsubaylığa geçirilme sınavına katılmayan uzman erbaşlarımıza yürütülen harekâtlar nedeniyle kullanamadıkları bu sınav hakları da verilmektedir.

Yoklama kaçağı, saklı veya bakaya olup bedelli askerlik hizmetinden yararlanamayan yükümlülerin ek bedel ödemeleri şartıyla sürekli olarak bu hizmetten faydalanabilmelerine yönelik düzenleme yapılmaktadır. Üç yıldır yürürlükte olan 7179 sayılı Kanun'un uygulanmasından elde edilen tecrübeler ışığında ortaya çıkan ihtiyaçlar ve vatandaşlarımızın bu konudaki talepleri dikkate alınarak mülga 1111 sayılı Askerlik Kanunu kapsamında dövizle askerlik kapsamından çıkarılanların 31/12/2025 tarihine kadar müracaat etmeleri hâlinde askerlik hizmetini yerine getirmiş sayılmalarına yönelik düzenleme yapılması, vatandaşlarımızın yabancı ülkelerdeki ekonomik ve sosyal kazanımlarının korunması, ülkemize aidiyet bağlarının kuvvetlendirilmesi ve idari davalarla ilgili iş gücü ve zaman kaybının önlenmesi... Birkaç tanesini paylaştım; yasa vatanımıza, milletimize, Silahlı Kuvvetlerimize hayırlı olsun.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; “Toprak milletin ve devlettir, verilemez.” Bu sözü Mete Han söylemiş. Ne zaman söylemiş? Milattan önce 209 ve 174 yılları arasında. İki bin iki yüz otuz bir yıldır ayakta, hâlâ genç, hâlâ güçlü, hâlâ caydırıcı ve etkin Türk Kara Kuvvetlerimizin 2.231'inci kuruluş yıl dönümü kutlu olsun. Milattan önce 209 yılından bu tarafa büyük Türk ordusu dünyaya adalet götürmüş, insanı insanca yaşatmanın gayretinde olmuştur; gönül coğrafyamızın her bir yerinde huzurun temini ve güvenin tesisini sağlamış, zalimlere Yavuz, mazlumlara Yunus olmuştur. Kan ve gözyaşının dinmediği coğrafyalar Türk'ün sancağını gözlemiştir. Çok badireler atlattık, çok zor günler yaşadık ama ne zaman ki fitneden, hainlerden arındıkça güçlendik, güçlendikçe yerli ve millî rotaya girdik. Çok şükür, tüm zorlukları ordu millet anlayışı ve şuuruyla aştık. “Yapamazlar.” dediler, “Başaramazlar.” dediler ama en zor zamanlarda büyük işler başardık. Millî varlığımıza ve millî irademize yönelik tehditleri aşıya geleceğe emin adımlarla yürütüyoruz. Şanlı Türk ordusu “Ne işimiz var Suriye’de, ne işimiz var Libya’da?” diyenlere inat, Suriye'nin kuzeyinde oluşturulmak istenen terör koridoru hesaplarını bozdu, darmadağın etti; kırk yıldır ayaklarımıza pranga yapılan terörün kökünü kazımaya başladı; 3 tarafı denizlerle çevrili ülkemizi karaya sıkıştırmak isteyenlere karşı mavi vatana sahip çıktı, egemenlik haklarımızı çiğnetmedi. Daha neler oldu saygıdeğer arkadaşlarım? Millî davamız Kuzey Kıbrıs'ta Türklük kazandı. Esaret altındaki Karabağ'a Türk'ün şanlı bayrağı dikildi. Ayasofya'nın zincirleri seksen altı yıl sonra kırıldı. Üzerine yemin ettiğimiz Turan ülkümüz Türk Devletleri Teşkilatıyla ete kemiğe büründü. (MHP sıralarından alkışlar) Devletimizin, milletimizin desteğiyle gönül coğrafyamızda Türkiye'ye rağmen hesap yapılamayacağını dünyaya ilan etti.

Evet, biz Milliyetçi Hareket Partisi olarak bu teklife “evet” diyoruz. Şanlı Türk ordusunun hayrına ne varsa her zaman “evet” dedik, destekledik, şimdi de “evet” diyoruz ve desteklerimizi de veriyoruz.

Bu vesileyle, şanlı Mehmetçik'imiz ve devletimiz ebet müddet var olsun, aziz Türk milletinin varlığı daim olsun. Konuşmamı, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Ulu Önder Atatürk'ün hayatımda duyduğum en güzel sözüyle bitiriyorum: “Ne mutlu Türk'üm diyene.” (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Diyarbakır Milletvekili Sayın İmam Taşcier.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA İMAM TAŞÇIER (Diyarbakır) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin birinci bölümü üzerinde söz almış bulunmaktayım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Demokratik, katılımcı ve etkin kamu yönetiminin oluşturulması, kamu kurumlarının ve yöneticilerinin kullandıkları yetki ve kaynakların hesabını verebilmesinden geçer. Savunma harcamaları alanında hesap veren kamu yönetiminin diğer alanlarda hesap vermeye daha yatkın olabileceği kabul edilir. Bu nedenle, bu harcamaların bağımsız kuruluşlarca denetlenmesi ve sonuçlarının kamuoyuna açıklanması kamu yönetiminde aranan “hesap verebilirlik” açısından büyük önem taşımaktadır.

İktidarın getirdiği bütün yasa tekliflerinde olduğu gibi bu yasa teklifinde de... Komisyonlara gelir, noktasına virgüline dokunulmadan bu yasa teklifleri komisyonlardan Meclise gelir, Mecliste de onaylanır. Ki biz çok itiraz ettik 72 yaşla ilgili bölümde; Genelkurmay Başkanının görev süresinin 67 yaşından 72 yaşına çıkarılması tasarrufunun Cumhurbaşkanında olmasının “eşitlik” ilkesine aykırı olacağı, şimdiden sonra da bu tür eşitsizliklerin önünü açacağı şeklinde itiraz etmemize rağmen yine noktayı, virgülü değişmeden, “eşitlik” ilkesi dikkate alınmadan bu kanun teklifi Komisyondan geçti ve şimdi de Genel Kurulda; biraz sonra oylamaya geçilecek. Aynı zamanda, bu, hiyerarşiye ve de “eşitlik” ilkesinin eşitsizliğine yol açacağından kaynaklı olarak bunun tekrar çıkarılması konusunda taleplerimiz devam etmektedir.

Bunun dışında, bakaya olan 550 bin civarında vatandaşın bu bakaya durumlarını da konu alan bir madde kanun teklifinin maddeleri içinde yer alıyor fakat burada da büyük bir ayrımcılık var; parası olan ile olmayan arasında, zengin ve fakir arasında askerlik hizmetinde de bu ayırım yapılıyor. Bu da parası olmayan vatandaşlara haksızlık ve bence, beraberinde anayasal bir sıkıntı doğurur. Zaten bakaya olan ya da askere gitmeyenlerin büyük bir kısmı gençtir, bu gençlerin de çalışmaya ihtiyacı var. Belki, şimdiye kadar gitmemeleri zorla iş bulmaları ya da işini kaybetmek istememeleri açısından. Bununla ilgili de önlemleri alabilmemiz için... Aslında Askeralma Kanunu'nda geçen sene yine değişiklik yapıldı, bu değişiklik yani önereceğim değişiklik o zaman olmamıştı. Bence, partimizin düşüncesinde şu var: Askere gitme gönüllülük temelinde olmalı. Yurttaş, vatandaş eğer askere gitmek istemiyorsa kamu hizmetinin herhangi bir yerinde çalışarak hem üretime katkısı olmalı hem de... Böylece askerlik görevini kamu kurumlarının birinde yapmış olması açısından da verimlilik olur diye düşünüyoruz ve işinden de bu sefer olmamış olur, bu şekilde de bakaya ve benzeri durumlara da düşülmemiş olur düşüncesi bizde var.

İktidarların kendi iktidarlarını sonsuza kadar sürdürebilmeleri için iç ve dış karışıklıklardan yararlanarak sürdürdüğü anlaşmazlık ve çatışma hâli, vatandaşların ekonomik ve toplumsal yaşamı üzerinde çarpan etkisi yaparak vatandaşların yaşamını direkt olarak etkilemektedir. Bunu AKP iktidarı döneminde zaten görüyoruz ama Türkiye'de çok uzağa gitmeden son kırk yılda güvenlikçi politikalarla iktidarlar nereye kadar gelmiş onu bir şekilde anlatmaya çalışacağım.

12 Eylül 1980'de askerî darbe yapıldıktan sonra çatışma durumu, çatışmayı körükleme, ayrıştırma durumu daha da yukarılara çıkarak Kürtler üzerinde baskı durumuna gelmiş, Kürtler cezaevine alınmış, işkencelere maruz kalmış, idamlar olmuş, cezaevlerinde yine ölümler olmuş; buna rağmen “Kürt sorununu çözerim, bastırırım.” anlamında -tırnak içinde “Çözerim.” “Yok ederim.” anlamında- uygulamaları bir türlü olmamış, hesap tutmamış. Sonra 12 Eylül yönetimi, faşist iktidarı görevden çekilmiş, yerine gelen iktidarlara ise onu aratır duruma gelen uygulamalarla karşı karşıya kalınmıştır. 1990'lı yıllarda -hepimiz hatırlarız- özellikle 91-97 yılları arası faili meçhuller, 17.500 faili meçhul olmuş, 17.500 Kürt vatandaş katledilmiş. Bu yetmemiş, paramiliter güçler oluşturulmuş bu olayları yapması için, geliştirmesi açısından; işte JİTEM ve benzerleri, bunlar da sonrasında yargı önüne

çıkışlardır. Bu da yetmemiş, köyler yakılmış, yıkılmış. 4 bin tane köy boşaltılmış, Kürt köyü, Kürtlerin yaşadığı köyler boşaltılmış, insanları batıya sürülmüş; ekonomik düzeyleri bozulmuş, refah düzeyleri bozulmuş, insanlar köylerinden koparak bir şekilde gittiği yeni şehir yaşamına ayak uyduramamış, fakirlik ve sefaletle yaşamışlardır. Bu da yetmemiş, 4 milyon insan yerinden yurdundan edilmiş. Bunu nereden biliyoruz, nereden anlıyoruz? AKP iktidarı 2002 yılında iktidara geldikten sonra bu köylülere, zorla evi yakılan, köyü yakılan vatandaşlara tazminatlar ödemiş, onların köye geri dönüşü konusunda da projeler geliştirilmiş ve köylere geri dönmesi konusu teşvik edilmiş. Neden? Çünkü ekonomi batmış. Bugün tarım ve hayvancılık kürdistan coğrafyasında ölmüş ve isteyerek yok edilmiş, insanlar yaylaya çıkamıyor. Yayla yasakları başlamış, 1990'lı yıllardan bugüne kadar, 2022 yılına kadar hâlâ yayla yasakları devam etmekte, bununla da ekonomi büyük bir zarar görmüştür ve insanlar yine açlığa, sefalete mahkûm edilmiştir. Yine bu güvenlikçi politikaların devam etmesinden kaynaklı olarak 1994 krizi oluşmuş ve 2001 krizleri meydana gelmiş, ülke yönetilemez hâle gelmiştir. Yine, bu güvenlikçi politikalarından hareketle, Kürt meselesinin çözülmemesinden kaynaklı krizler bugün de baş göstermeye başladı. 2015 yılından bu yana Kürt meselesinde atılan yeni yeni adımlar yani olumsuz anlamda, çözmeme konusunda atılan adımlar; bugün Türkiye yine bunun zararını görüyor, ülke yönetilemez bir durumda, yeni bir ekonomik krizle karşı karşıya. Yani böyle, 24 Ocak 1980 Kararlarının, yine, 1994 ekonomik krizinin, 2001 ekonomik krizinin, işte, 2020, 2021, 2022 ekonomik krizlerinin hepsi temelinde, aslında, Kürt meselesinin çözülmemesinden, Kürt meselesine güvenlikçi politikalarla yaklaşımdan kaynaklıdır. Kürt meselesi çözülmüş olsaydı Türkiye'ye demokrasi gelir ve bu sorunları tartışmamış olurduk.

Bunun en basit bir örneğini şöyle verebiliriz: 2002 yılında iktidara gelen AKP "Ben Avrupa Birliğine girerim." "Kürt meselesini çözerim." "Demokrasiyi getiririm." söylemleriyle iktidara gelmiş, 2005 yılında Erdoğan Diyarbakır'da "Kürt meselesi benim meselemdir, çözerim ve bu meseleyi çözmeden ülkeye demokrasi gelmez." sözleriyle hareket etmiş ama 2015'te geldiğimiz süreç çok farklı bir süreç. Yine, 2013 ile 2015 arasında Türkiye'de nispi olsa da bir demokrasinin, bir rahatlamanın var olduğunu görüyoruz. Ama bugün yine, Erdoğan bir merminin kaç lira olduğunu söyler duruma gelmiş "Siz bunun maliyeti biliyor musunuz?" Eğer bir merminin maliyeti çok yüksekse neden bu savaşın ya da güvenlikçi politikaların hâlen devam ettiği konusu da kendisine sorulabilir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

İMAM TAŞÇIER (Devamla) - Yine "Kürt meselesini ben çözdüm." diyor yani çıkıyor televizyonlara "Ben çözdüm." diyor. Bazen Kürt vekiller de "Evet, Kürt meselesi çözüldü." diyor çünkü niye? "Kürt" sözcüğü kullanılabilir." diyor. Ben şu anda şu kürsüde 2 kelime Kürtçe konuşursam Başkan beni uyarır "Kürtçe konuşmayın." der. Bu nasıl çözüm? 25-30 milyon Kürt Türkiye'de yaşamaktadır, ana dilleriyle eğitim alamamaktadırlar. "Ana dili ana sütü kadar haklı." diyen, yine aynı zamanda bu iktidarın başı Erdoğan, bugün, ana dille yapılan eğitimleri de ortadan kaldırmıştır. Bunun için, bir an önce yasal ve anayasal süreçlerin işlenmesi, ilgili kanunların değiştirilmesi ve ana dille eğitimin sağlanması gerekmektedir. Yine Kürtlerin kendi kendilerini yönetmeleri konusunda baskıların olduğu görüyoruz. İşte, kayyumların atanması...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İMAM TAŞÇIER (Devamla) - ...seçilmiş bir iradeyi, halkın, Kürt halkının seçilmiş iradesini kayyum atayarak yok saymasıdır. Bunun için yasal ve anayasal düzenleme yapılması gerekir.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Artvin Milletvekili Sayın Uğur Bayraktutan.

Buyurun Sayın Bayraktutan. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin birinci bölümü üzerine Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz aldım. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle şunu belirtmek isterim, Komisyonda yaptığımız görüşmelerde de ifade ettim: Kanun teklifinde bazı iyileştirmeler var, astsubaylara ilişkin, uzman çavuşlara ilişkin iyileştirmeler var; yeterli midir? Değil. Yeterli olmamasına rağmen yine de en azından engel olmama açısından kanun teklifine “evet” oyu vereceğimizi buradan bütün Türkiye'ye ilan ediyoruz, bu konuda bir sıkıntı yok ama Komisyonda yaptığımız görüşmelerde de çekincelerimizi ileri sürdük, bu çekincelerimizi de Genel Kurulda yüce Parlamentoyla paylaşmak istiyoruz.

Nedir bunlardan bir tanesi? Biraz önce Değerli Grup Başkan Vekilimiz Engin Altay da, sevgili Özgür Başkan da aynı şekilde bahsettiler bunları, problem şu: 3'üncü madde. Komisyonda da söyledik, dedik ki: “3'üncü maddeyle alakalı düzenlemeye gerek yok.” 3'üncü madde nedir? Genelkurmay Başkanının görev süresini uzatıyoruz. Genelkurmay Başkanının görev süresiyle bir ülkenin bekasını yan yana koymaya, aralarında bir eşitlik koymaya gerek yok değerli arkadaşlarım. Cumhurbaşkanı, Genelkurmay Başkanının görev süresini 72 yaşına kadar birer yıllık süreler hâlinde uzatma yetkisi veriliyorken “Genelkurmay Başkanının terörle mücadelede edinmiş olduğu tecrübeler, terörle mücadeledeki yapmış olduğu çalışmalar, kendisinin içinde bulunduğu durum...” deniyor, bir yandan da tecrübesi, bu konudaki çalışmaları gerekçe gösteriliyor; böyle bir gerekçe olamaz değerli arkadaşlarım. Bir ülkenin terörle mücadelesinin odak noktasına Genelkurmay Başkanının görev süresini koyarsak o Genelkurmay Başkanı -Allah uzun ömür versin- yarın bir gün öldüğü zaman... Veya bu ülkenin kırk yıldır, çok uzun süren bir terörle mücadelesi var; bugüne kadar bir zafiyet içinde miydi ülke? Genelkurmay Başkanlarının süresiyle bunu nasıl yapabiliriz ki? Bakın, son dönemde öyle düzenlemeler yaptınız ki Genelkurmay Başkanının bir muharip birliği bile komuta edebilecek düzeyde bir Genelkurmay Başkanı kimliği yok. Neden kimliği yok? Kara Kuvvetlerini, Deniz Kuvvetlerini ve Hava Kuvvetlerini ne yaptınız? Genelkurmaydan aldınız, Millî Savunma Bakanlığına bağladınız, Jandarma Komutanlığını ayrıca İçişleri Bakanlığına bağladınız. Genelkurmay Başkanı bir danışma organı bile değil değerli arkadaşlarım -bir muharip birliği yok- Genelkurmay Başkanına kimse bir şey danışmıyor; zararı yok, orada duruyor, kenarda duruyor. Peki, böyle bir gerekçeyle yola çıktığınız zaman -Sayın Bakan Yardımcısına da söylemiştim, Şuay Bey'in bu konudaki iyi niyetini de biliyorum- dedik ki: “Madem böyle bir gerekçeyle ortaya çıkıyorsunuz, eğer Genelkurmay Başkanının görev süresinin uzatılmasının terörle mücadele gerekçesi ise kuvvet komutanlarını niye buna dâhil etmediniz?” Madem böyleyse -buna ilişkin kuvvet komutanları var; Deniz Kuvvetleri, Kara Kuvvetleri, Hava Kuvvetleri Komutanları bizzat terörle mücadelenin içerisinde yer alıyorlar- madem görev süresinin uzatılmasına ilişkin böyle bir dayanağımız vardı, terörü ancak bununla sona erdirebiliyorduk, o zaman kuvvet komutanlarını bu havuzun içine niye atmadık? Sadece, görüldüğü kadarıyla, Sayın Millî Savunma Bakanı, Genelkurmay Başkanına ilişkin olarak bir irade ortaya koyuyor, diyor ki: “Biz bunu kenara koyalım, bunun görev süresini uzatalım.” Bu, subjektif bir değerlendirmedir.

Bakın, burada, Parlamento hukukçu olan arkadaşlarımız vardır. Yasalar kişiler için yapılmaz, 1 kişi için yapılmaz daha doğrusu; yasalar toplum için yapılır yani Anayasa'nın koruyucu maddelerinde ortaya konulan irade de budur değerli arkadaşlarım ama biz ne yapıyoruz? “Hayır, biz bunu böyle yapacağız.” diyoruz. Şimdi, bu gerekçe doğru bir gerekçe değildir, böyle bir gerekçeyle yola çıkamayız.

Bir de Sayın Genelkurmay Başkanı üzerinden yola çıkalım. Ne yapıyor? Genelkurmay Başkanının geçmişine baktığımız zaman, değerli arkadaşlarım, Genelkurmay Başkanı bundan önce Genelkurmay II. Başkanlığı yapmış, Jandarma Genel Komutanlığı yapmış, Genelkurmay İstihbarat Başkanlığı yapmış, Kara Kuvvetleri Komutanlığı yapmış değerli arkadaşlarım. Bu kadar ulvi görevlerde bulunan bir Genelkurmay Başkanının görev yaptığı dönemde, 15 Temmuzda, Mustafa Kemal'in "En büyük emanetim." dediği Parlamentoyu bombalama alçaklığını bile yaptı bu FETÖ'cüler. (CHP sıralarından alkışlar) Şimdi, siz bu ordunun içerisinde buna sahip çıkamamışsınız, bu ordunun içerisinde bunu engelleyememişsiniz, "Tecrübelerinden yararlanıyorum." diyorsunuz. Bu 3'üncü maddeyi çıkartın değerli arkadaşlarım, kişiye özgü düzenleme olmaz.

Bu gerekçe eğer haklı bir gerekçe olsaydı; sizin bu kanun teklifinde getirmiş olduğunuz, gerekçesinde ortaya koyduğunuz o ulvi gerekçeler pratikte doğru olmuş olsaydı başka bir şeyin olması gerekirdi, o da nedir? Albaylar... Bakın, KHK'lerle albaylara ilişkin düzenleme getirdiniz; albayların bir bölümü yaşa takıldı, emekli olamadılar, büyük mağduriyetler yaşadılar. Kalktınız, onları KHK'lerle emekli ettiniz değerli arkadaşlarım. Bugün güneydoğuda, doğuda terörle mücadelede ordunun en tecrübeli mensupları albaylar. Albaylar kimdir? Bir kişi bir anda albay olamıyor; yirmi bir yılda albay olabiliyor bir kişi değerli arkadaşlarım, yirmi bir yılda. Biz, yirmi bir yılda albay olan, terörle mücadelede tecrübeli olan kişileri bir gecede KHK'lerle aldık, kenara koyduk. Onların tecrübelerinden yararlanmıyoruz; Kara Kuvvetlerinin, Jandarma Genel Komutanlığının, Deniz Kuvvetlerinin, Hava Kuvvetlerinin tecrübelerinden yararlanmıyoruz, diyoruz ki: "Hayır efendim, bir tek Genelkurmay Başkanının..." Genelkurmay Başkanlığı da icrai bir organ değil.

Aslında bir şeyi de itiraf edelim: Biraz önce ifade etmiş olduğum kuvvet komutanlarının aslında bir subayı, bir teğmeni göreve alacak yetkileri de yok değerli arkadaşlarım; orduyu biz bu hâle getirdik, onların da hiçbir yetkileri yok yani bir anlamda bunları yapıyorken bu gerçeği de ortaya koymamız gerekiyor. O nedenle, 3'üncü maddedeki bu düzenlemenin -biraz önce ısrarla ifade ettiğim gibi, ortaya koyduğumuz tablo gibi- kesinlikle hiçbir hukuki yararı yok, 1 kişiye özgü düzenleme. Komisyonunda yaptığımız görüşmelerde çekincelerimizi ortaya koyduk -Sayın Bakan Yardımcısı da söyledi- dediler ki: "Bu, kişiye özgü bir düzenleme değil." Sevgili Özgür Ceylan biraz önce ifade etti; eğer bu konuda samimiyseniz, kafanızda herhangi bir problem ve istifham yoksa, madem öyle, şunu yapın dedik: "Buna ilişkin değilse, yapılacak bir önergemizi kabul edin. Önerge nedir? 1 Eylülle ilişkin olarak 'Bu düzenleme 1 Eylül'den sonra yapılacak olan atamalarda geçerlidir.' deyin, bizim kafamızdaki bütün soru işaretlerini ortadan kaldırın."

Değerli arkadaşlarım, terörle mücadeleye ilişkin bir ulvi gerekçe 2021 yılında, 2020 yılında, 2019 yılında getirilmeyip de bir Genelkurmay Başkanının emekli olacağı süre yaklaştığı zaman yani bir ay kala bu düzenlemeyi getirirseniz bunu yutmamız, onu ifade ediyoruz. Böyle bir düzenlemeyi yutmamız mümkün değil, başka bir gerekçe getirin değerli arkadaşlarım. Ne yaptınız? Genelkurmay Başkanının dört yıllık görev süresini ortadan kaldırdınız, tamam, oldu, o da Komisyondan geçti.

Bakın, ısrarla şunu ifade ediyoruz: Millî Savunma Komisyonunda -Anayasa Komisyonundan başlamak üzere bu Parlamentoda bütün komisyonlar değerli- kanun teklifleri muhalefetle geçmedi genelde, çekincelerimizi ortaya koyduk. En önemli çekincelerimizden bir tanesidir, sevgili Ahmet Önal'la çok büyük direnç gösterdik Kırıkkale Makine ve Kimyaya ilişkin olarak, bunun dışında genelde millî savunmaya ilişkin bütün kanun teklifleri -Değerli Başkanım Engin Altay da buna şahittir- hep oy birliğiyle geçti. Biz diyoruz ki millî savunmanın, ordunun muhalefeti olmaz. Bu ordu, Mustafa Kemal'in ordusudur; bu, cumhuriyetin ordusudur, bunu ifade ediyoruz. Kimse aklından çıkarmasın; bu ordu, Mustafa Kemal'in ordusudur, Mustafa Kemal'in ordusudur, Mustafa Kemal'in

ordusudur. (CHP sıralarından alkışlar) Biz Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak, kurucu iradenin partisi olarak öyle bakıyoruz bu orduya, “göz bebeğimiz” diyoruz ve öyle bakıyoruz. O nedenle, biz orduda liyakati ortadan kaldıracak olan, arkasından gelen subaylarla... Yönetim kademesine ilişkin olarak herkesin gönlünde bir aslan yatar, kuvvet komutanı olmak ister, Genelkurmay Başkanı olmak ister; buna ilişkin olarak hiyerarşik sıralamayı bozan, “asker arkadaşlığı” kavramını çöpe atan, ortadan kaldıran bir düzenlemeyi reddediyoruz, kabul etmiyoruz. Buna ilişkin belki de parti değerlendirme yapacaktır. Anayasa'nın 2'nci maddesinde belirtilen eşitlik ilkesinin açıkça ihlal edildiğine ilişkin açık hüküm karşısında muhtemelen anayasal yargı denetiminden de geçmesine ilişkin bir düzenlemeyi, bir dilekçeyi de Anayasa Mahkemesine vereceğiz değerli arkadaşlarım. Bu olamaz, bunu kabul etmiyoruz, bu çekincelerimizi ortaya koyuyoruz.

Bunun dışında, daha önce yapmış olduğumuz, Komisyonda da ifade etmiş olduğumuz, firar ve izin tecavüzü gibi... Haklarındaki bu ön incelemelere ilişkin olarak, savunma hakkının kısıtlanmasına ilişkin bir problem vardı; buna gerekçe olarak da şunu söylediniz: “Bir an evvel ön inceleme tamamlansın.” Orada da çekincemiz şuydu: “Ceza hukukunun genel ilkeleri içerisinde savunma hakkı kutsaldır, bundan bir adım bile geriye atmamalıyız.” şeklindeki itirazımı ve irademizi ortaya koyduk, o genel bir ilkedir. Ne olursa olsun, kişiye ulaşmasanız bile mutlaka buna ilişkin, savunma hakkına ilişkin hiçbir çekinceyi, hiçbir istisnayı bir yasal düzenlemede ortaya koymamamız gerekir ama bu olsa bile -hadi bunu kabul ettik, hadi böyle bir şey yaptysanız bile- izin tecavüzü ile firar arasındaki o ince çizgiyi birbirinden ayırt etmemiz gerekir değerli arkadaşlarım. Firarda zaten kişi ortadan kaybolmuştur ama izin tecavüzü yapana ilişkin -Komisyonda Sayın Başkana da ifade ettim- izin tecavüzü yapan kişi ulaşılabilir kişidir, kaçak kişi değildir, bu kişiye hemen ulaşılabilir. Bu düzenlemeyi yapıyorken -en azından buna ilişkin, savunmaya ilişkin- en azından bunu ayırt edin. Yani buna ilişkin itirazlarımızın göz önüne alınmayacağını biliyoruz ama en azından buna ilişkin çekincemizi ayırt edin yani burada savunma hakkını mutlaka ortaya koyun. Savunma hakkı ceza yargılamasının, masumiyet karinesinin en temel ilkelerinden bir tanesidir. Orada da buna ilişkin itirazlarımızı sunuyorken dediniz ki: “Bu, tamam. Zaten bir soruşturma açılmıyor, daha ön inceleme.” Ön incelemede savunma hakkını verirseniz, belki hiç yola çıkmayacaksınız, belki olayı baştan kapatacaksınız. O nedenle, bu şekildeki bir istisnaya neden ihtiyaç duyduğunuzu anlayamıyorum, bunu bir kere daha ifade etmek istiyorum.

Değerli arkadaşlarım, değerli milletvekilleri; bir başka husus da... Sayın Başkan Ahmet Aydın'a da bunu ifade ettim, sayın komutanlarımız -bunu dinlerlerse- ordudaki işleyiş açısından sakıncalı olduğu söylediler, ben yine de takdirlerine sunuyorum olur mu olmaz mı diye; özellikle 50 yaş ve üstü firarda olan kişilerle alakalı, asker kaçağı olan kişilerle alakalı yüksek bedelle bedelli askerlik yapılmasına ilişkin bir talep var. Bu kişilerin bu saatten sonra birçoğu yurt dışında; Türkiye'yi terk etmişler, yurt dışına gitmişler, ikametgâhları veya... Haklarında her ne kadar tutuklama kararı filan olmasa da kendi iç dünyaları açısından yakalandığı yerde tutuklanacaklarına ilişkin tereddütleri var. Bunlar diyorlar ki: “Bize ilişkin düzenleme yapıyorken bir bedel koyularak yapacağımız askerlik görevinin ifa edilmesi anlamında devlet bir af getirebilir.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

UĞUR BAYRAKTUTAN (Devamla) – Başkanım bitiriyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Devamla) – Millî Savunma Bakanlığındaki Askeralma Genel Müdürlüğünün değerli komutanlarının ve orada yetki kullanan değerli komutanlarımızın ve Millî Savunma Bakanlığının bu konuda irade koymasını ve yapılacak bir yasal düzenleme varsa mağduriyetin önlenmesi açısından gerekenleri yapmasını diliyorum.

Bu ileri sürmüş olduğumuz çekincelerin, ileri sürdüğümüz kaygıların dikkate alınmasını... Komisyonda dikkate alınmadı, burada da alınacağına ilişkin umudumuz yok ama bütün bu iradelerimiz, bütün bu açıklamalarımız nezdinde kanunun hayırlı uğurlu olmasını diliyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gruplar adına yapılan konuşmalar tamamlanmıştır.

Birinci bölüm üzerinde şahsı adına ilk olarak Hatay Milletvekili Sayın Barış Atay Mengüllüoğlu konuşacaktır. (HDP sıralarından alkışlar)

BARIŞ ATAY MENGÜLLÜOĞLU (Hatay) – Tüm emekçi halkımızı selamlıyorum.

“Yaşamak bu yangın yerinde

Her gün yeniden ölerек

Zalimin elinde tutsak

Cahile kurban olarak

Yalanla kirli havada

Güçlükle soluk alarak

Savunmak gerçeği, çoğu kez

Yalnızlığımı bilerek

Yaşamak görevdir bu yangın yerinde

Yaşamak, insan kalarак.” demiş Ataoğlu Behramoğlu şiirinde.

Bu zamanda da hâlimiz farklı değil, ülkeyi bir yangın yerine çevirdiniz el birliğiyle. Bizim görevimizse insan kalarак yaşamak bu yangın yerinde. Sizler bu ülkeyi hem yaktınız hem yakılmasına seyirci kaldınız, hem fiilî anlamda yaktınız hem mecazen yaktınız. Size soru önergeleri veriyoruz mesela, cevaplamaya tenezzül bile etmediğiniz soru önergeleri. Örneğin, ormanlar yakıldı geçen yıl, ülkenin eşi benzeri olmayan yerleri gözümüzün önünde yandı. Yangınlar devam ederken, bu sene de Sinpaş doğayı katledip inşaat yasağına rağmen inşaatına devam ederken, başka yerlerde metrelerle ölçülmüş gibi yangınlar çıkarken otel yapılmaya devam edildi. Günlerce müdahale etmediniz. Bir yanıyla siz yaktınız o ormanları; hadi diyelim ihmalkârlığınızla, umursamazlığınızla, beceriksizliğinizle ama en çok da rant beklentinizle.

Bir gece yarısı çocuklar yakıldı Aladağ’da; yangın yerinde çocukların cenazeleri kalkmamışken henüz, bozulmasın diye 35 kilo etin peşine düşen insanlar tarafından yakıldı çocuklar, sustunuz, burada kahkahalarla Ensar Vakfını akladığımız gibi büyüttünüz o ateşi de.

Enes Kara’nın geleceği yakıldı; yalvararak, yardım isteyerek kendini öldürdü çocuk, tarikat yurdunu aklamak için Enes’in yangınına sırtınızı döndünüz.

Pınar Gültekin; gencecik bir kadın, bir varile konulup yakıldı, katili öldürdü, yaktı, yetmedi katiline haksız tahrik indirimi vererek bir kez de siz yaktınız hem de sadece Pınar’ı değil, bütün kadınları yaktınız.

Emekçinin evinde yangın çıkardınız, halk dayanamadı, kendini gerçekten yakanlar oldu, “Provokasyon.” dediniz. Günde 10 milyon lira harcayan Genel Başkanınız sanki tek maaşla yaşıyormuş gibi “Zamdan vazgeçiyor.” diyerek gözümüzün içine baka baka alay ettiniz. Şu an açlık sınırı 6.400 lirayken 4.250 lira alan asgari ücretliye, 3.500 lira vereceksiniz diye dünyaları veriyorsunuz gibi davrandığımız emekliye, ürününü iç ettiğiniz köylüye, çiftçiye Genel Başkanınız 140 bin lira değil de 100 bin lira alacak diye şov yapıyorsunuz, bir de alkış bekliyorsunuz bunun için.

Soma’da yüzlerce metre derinde havasız bırakarak işçilerin ciğerleri yana yana ölümüne sebep oldunuz. Öyle bakıyorsunuz bazen de gerçekten siz sebep oldunuz; patronları koruyarak, işçileri tekmeleterek, yıllardır haklarını vermeyerek, seslerini duymayarak oldunuz. Katilleri serbest bırakıp onları savunan Selçuk Kozağaçlı ve Can Atalay’ı mahpusa sokarak, tutsak alarak sebep oldunuz bu yangına.

Hendek’te havai fişeklerle yaktılar işçileri; yetmedi, yanmalarına sebep olana moral yemeği düzenleyerek yaktılar işçileri; yetmedi, sanıkları tahliye ederek yaktılar aileleri. Daha önce de patlamalar olmasına rağmen o fabrikaları siz açık tutarak o yangına siz neden oldunuz!

Cumartesi Annelerinin yangını harladınız; yakınlarının cenazesi için dokuz yüz haftadır mücadele eden insanları yerlerde sürükleyerek, acılarının karşısına duvar çekerek acımasızca harladınız o ateşi.

Bunlar sayarak bitmez; Roboski’de, Ankara’da, Reyhanlı’da, Gezi’de yüzlerce insan; Nevroz’da Kemal Kurkut, Çorlu’da Oğuz Arda Sel, Giresun’da Rabia Naz, Antalya’da Burak Oğraş, Büyüknöğütçü çifti, Dersim’de Gülistan Doku ve aileleri yandı sizin yüzünüzden. Yeter mi? Yetmez!

İnsanları diri diri yaktılar, iki gün sonra yıldönümü. Sivas Madımak’ta insanlar yakıldı diri diri; nefretle, sadece Alevi, devrimci, aydın sanatçı oldukları için yakıldılar. 93’te kameralara elinde benzin bidonuyla yakalananlar gibi benzin döktünüz bu ateşe. Bazılarınız o katillerin avukatlığını yaptı, bazılarınız tahliyelerine “Hayırlı olsun!” dedi, tahliye edemediklerini de elindeki güçle affetti ve yirmi dokuz yıldır sürüyor bu yangın, yirmi dokuz yıldır.

SALİH CORA (Trabzon) – Bazılarıyla da ittifak kurdunuz!

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sus! Bir sus! Neye konuşuyorsun ya!

BARIŞ ATAY MENGÜLLÜOĞLU (Devamla) – “Bu ülke bir yangın yeri!” dedik ya, bize de insan kalarak yaşamak düşer bu yangın yerinde ve direnerek ve mücadele ederek; sizse çıkardığımız, çıkmasına göz yumduğunuz, söndürmediğiniz, söndürülmesine izin vermediğiniz yangınları yalanla kapatmaya çalışıyorsunuz ama biz asla izin vermeyeceğiz size, haberiniz olsun! Artık bu yalanlara hiç kimsenin inandığını düşünmeyin.

Şimdi, son sözlerime gelirken, bu sözleri size söylemekten yorulduğum gerçekten, o yüzden direkt halka konuşacağım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SALİH CORA (Trabzon) – Direkt sosyal medyaya konuş.

BAŞKAN – Buyurun.

BARIŞ ATAY MENGÜLLÜOĞLU (Devamla) – Tabii, tabii, sosyal medyaya, evet; oradan dinleyebiliyorlar. O sansür yasasını getirince... Onu da yasaklamaya çalışıyorsunuz ya!

Son sözlerim halkımızın ağızından; eğer ses yalan söylüyorsa, söz yalan söylüyorsa, ellerinizden başka her şey, herkes yalan söylüyorsa elleriniz balçık gibi itaatli, elleriniz karanlık gibi kör, elleriniz çoban köpekleri gibi aptal olsun, elleriniz isyan etmesin diyedir ve zaten bu kadar az misafir kaldığımız bu ölümlü, bu yaşanası dünyada bu bezirgân saltanatı, bu zulüm bitmesin diyedir. Unutmayın, kurtuluş sizin emekçi ellerinizdedir, bu yangını hep beraber söndüreceğiz.

Teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Tanal...

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

32.- *İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Türk Silahlı Kuvvetlerini yöneten Genelkurmay Başkanlarının emeklilik yaşına ilişkin açıklaması*

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sizin vasitanızla Sayın Bakanlığa soru sormak isterim, sorum da şu: 65 yaşını dolduran vatandaşımız bankada para çekme yetkisini, vekâletnamesini verdiği zaman, araç satış yetkisini verdiği zaman, tapu satış vekâletnamesini verdiği zaman hastanelerde sağlık raporu aranıyor yani temyiz kudretine sahip olup olmadığı aranıyor. Şimdi, Genelkurmay Başkanı 65 yaşına gelmişse hiç olmazsa emeklilik süresi içerisinde bir sefere mahsus olsa da –çünkü devlet yönetimi burada söz konusu- sağlık raporu alınması gerekmez mi? Devleti yönetmek acaba bir araba satışından daha mı değersiz bir husus? Yani Türk Silahlı Kuvvetlerini yönetmek bir gayrimenkul satışından veya 10 bin liralık parayı bankadan çekme vekâletnamesinden daha mı basit bir şey? Hiç olmazsa 65 yaşını dolduran...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)**

1.- *Bursa Milletvekili Refik Özen ve 67 Milletvekilinin Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4498) ve Milli Savunma Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 343) (Devam)*

BAŞKAN – Şahsı adına ikinci konuşmacı Niğde Milletvekili Sayın Yavuz Ergun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

YAVUZ ERGUN (Niğde) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; bugün görüşeceğimiz 343 sıra sayılı Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi üzerine şahsım adına söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Geçtiğimiz günlerde ülkemizde yaşanan sel felaketleri ve yangınlarda etki altında kalan illerimize ve orada yaşayan vatandaşlarımıza geçmiş olsun diyor, başarılı bir şekilde süreci yöneten ve çok yerinde müdahaleleriyle büyük bir afat yaşanmadan kontrolü sağlayan tüm ekiplerimize Allah razı olsun diyorum.

Mete Han tarafından milattan önce 209 yılında temelleri atılan asil milletimizin gurur kaynağı olan Kara Kuvvetleri Komutanlığımızın kuruluşunun 2.231'inci yılını da kutluyoruz ve nice yıllar boyunca milletimize, devletimize hizmet etmeyi Rabb'im nasip etsin diyorum.

Bugün yine Hakk'a uğurladığımız Türk sinemasının ünlü aktörü Cüneyt Arkın'a Allah'tan rahmet, sevenlerine ve milletimize başsağlığı diliyorum. Cüneyt Arkın deyince aklımıza millî duygularımızı ön plana çıkaran bir hayat hikâyesi geliyor. Bu durum “Her Türk asker doğar.” sözü gibi, ordu-millet anlayışının iki bin yıldır dünyada nasıl yaşandığını anlatan, disiplini de içinde barındıran bir yaşam şeklini gösteriyor. Türk askeri, kendi evlatlarını geride bırakıp başka evlatların babasız ve annesiz kalmaması için mücadeleye eden, devletin ve milletin bekası için gözünü budaktan sakınmayan yiğit demektir. Gerektiğinde savaş meydanında yenilmez kartal, gerektiğinde bir ana kucağı gibi şefkatli bir yuva olan Türk ordusunun bu başarıları disiplinine bağlıdır. Bazen ölmeyi emir alır ama bir an bile sorgulamaz. İşte bu anlayışın vücut bulması için iki bin yıllık tecrübeden çıkan kanunlar ve kuralları vardır. Hayat sürekli değişmektedir ve bu değişime ayak uydurmak için bazı kanunları ve kuralları zaman zaman gözden geçirmek, yenilemek gerekir. Türk ordusu gerçekten dünyanın gördüğü en disiplinli ordudur. Bu söz savaş meydanlarında hasımlarımız tarafından söylenmiş bir sözdür. Okçular tepesini terk etmeyen, kurt kapısıyla yeni yurtların kapısını açan, Şahi'yle çağ açıp çağ kapayan, Sakarya'da milletin makûs kaderini değiştiren, Akıncı'yla bağı kanayan Karabağ'ın göğsündeki hançeri söken yine bu milletin şerefli ordusudur. Bu coğrafyada yıkılmadan dimdik durabilmemiz için bu şerefli orduyu en üstün teknolojiyle donatmak başta bu Meclis olmak üzere devletimizin asli görevidir.

Bizler, AK PARTİ iktidarlarımız döneminde ordumuzun teknolojik değişim ve dönüşümünü hızlandırmış ve ordumuza yeni çarpan değişkenleri kazandırmanın gururunu yaşarken “durmak yok, yola devam” ilkemizi burada da hayata geçiriyoruz.

Millî Savunma Bakanlığımız ve milletimizin ihtiyaçları kapsamında 7 kanunda düzenleme ve değişiklik öngören ve toplam 20 maddeden oluşan kanun teklifimizle birlikte gençlerimizin uzun zamandır beklediği yoklama kaçağı, saklı veya bakaya olup bedelli askerlik hizmetinden yararlanamayan yükümlülerin bu hizmetten faydalanabilmelerine dair düzenlemeyi yapıyoruz.

Yine, göz bebeğimiz olan astsubaylarımızın yoğun talebi olan 9’uncu derece 1’inci kademe yerine 9’uncu derece 2’nci kademedan göreve başlamalarına ilişkin düzenlemeyi de bu kanun teklifiyle düzenlemiş olacağız.

Ayrıca kanun teklifine eklenen geçici maddeyle harekât veya yurt dışı operasyon görevleri nedeniyle astsubaylığa geçiş sınavlarına katılamayan uzman erbaşlara yeniden ilave sınav hakkı tanıyacağız.

Yüz yılın işini yirmi yıla sığdıran AK PARTİ olarak bizler, bugünden sonra da neye el atılması gerekiyorsa oraya el atacak ve en iyisini yapmaya devam edeceğiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün görüştüğümüz Askeri Ceza Kanunu’nda ve bazı kanunlarda değişiklik yapmayı planladığımız teklifin maddelerinin ordumuza, devletimize ve milletimize hayırlı olmasını diliyorum.

Konuşmama Abdülhak Molla’nın bir sözüyle son veriyorum: “Hazır ol cenge, ister isen sulh-ü salâh.”

Kanun teklifimizin hayırlara vesile olmasını diliyor, önümüzdeki hafta kutlayacağımız Kurban Bayramı’nın tüm İslam âlemine hayırlar getirmesini temenni ediyor, yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Birinci bölüm üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi, birinci bölümde yer alan maddeleri ve varsa madde üzerindeki önerge işlemlerini yaptıktan sonra ayrı ayrı oylarınıza sunacağım.

1’inci madde üzerinde 1 önerge vardır, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 343 sıra sayılı Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 1’inci maddesiyle 22/5/1930 tarih ve 1632 sayılı Askeri Ceza Kanunu’nun ek 15’inci maddesine sekizinci fıkrasından sonra gelmek üzere eklenmesi teklif edilen fıkra da yer alan “gibi” ibaresi yerine “sebebiyle” ifadesinin eklenmesi arz ve teklif olunur.

Özgür Ceylan

Kani Beko

Alpay Antmen

Çanakkale

İzmir

Mersin

Cengiz Gökçel

Ahmet Önal

İlhami Özcan Aygun

Mersin

Kırıkkale

Tekirdağ

Polat Şaroğlu

Tunceli

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI AHMET AYDIN (Adıyaman) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge hakkında söz isteyen Kırıkkale Milletvekili Ahmet Önal.

Buyurun Sayın Önal. (CHP sıralarından alkışlar)

AHMET ÖNAL (Kırıkkale) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesi üzerinde parti grubum adına söz almış bulunuyorum. Öncelikle, ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi ve Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Üzerinde yeteri kadar çalışılmadığı her hâlden anlaşılan bu kanun teklifi askerî personelimizin özlük haklarını düzenliyor gibi gözükse de uzman çavuşlarımızın özlük hakları, kadro, tayin, terfi konusunda askerî personelimizin yaşadığı sıkıntılar, emeklilikte bağlanan düşük maaşlar konusunda hiçbir düzenleme içermiyor. Yıllardır vatan savunmasında en önde giden, göğsünü bu aziz vatan için siper eden uzman çavuşlarımızın çalışma koşulları bu kanun teklifinde düzeltilmemiş, kadro talepleri yine karşılanmamış, statüleri düzenlenmemiştir, sözleşmeli erlerimiz yaşadığı problemler çözülmemiştir. Hâl böyle olunca uzman çavuşlarımızdan subaylarımıza, astsubaylarımızdan tüm askerî personelimize kadar yıllardır büyük umutla iyileştirmeleri bekleyen askerî personelimizin hakları yine maalesef verilmemiştir. Her türlü fedakârlık ve zorlukta görevini ifa eden bu vatan evlatlarının talep ve isteklerini bugün karşılamayacaksınız ne zaman karşılayacaksınız? Bu konudaki tavrınızı ve ısrarınızı 84 milyon vatandaşımızın vicdanına bırakıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu kanun teklifinde kapatılan askerî hastanelerin açılması için yine hiçbir düzenleme yapılmamıştır. Her defasında askerî hastaneler ve askerî tabiplerin ordumuz için ne kadar önemli olduğunu, bu konunun ayrı bir uzmanlık gerektirdiğini anlatsak da ısrarla bu konuda yine adım atmadınız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tüm çekince ve itirazlarımıza rağmen bu kanun teklifine “evet” oyu vereceğimizi söylüyor, bu aşamada seçim bölgem Kırıkkale'yle ilgili birkaç şey söylemek istiyorum. Başkentimize sadece 80 kilometre uzaklıkta olan Kırıkkale maalesef işsizliğin, geçim sıkıntısının, hayat pahalılığın en çok hissedildiği illerin başında geliyor. Gençlerimizin hızla Kırıkkale'yi terk ettiğini görüyoruz. Yirmi yıldır iktidardasınız, Kırıkkale'de işsiz gençlerin çalışabileceği bir tane fabrika ya da sanayi tesisi yapmadınız, olanları da ya sattınız ya da içini boşalttınız. Her defasında Kırıkkale'ye cezaevi yapmakla övündünüz. 278 bin nüfuslu şehirde 4 tane cezaevi var. Gençlerin cezaevi değil, çalışıp helal lokma kazanacağı fabrika isteğini hep görmezden geldiniz. (CHP sıralarından alkışlar) Bir dönemin tarihiyle, kültürüyle, müziğiyle, tarım ve hayvancılığıyla Kırıkkale'nin marka ilçesi olan Keskin, en çok sizin döneminizde küçüldü. Askerlik şubesi, ziraat okulu, çiftlikler, Halk Bankası ve Denizbank sizin döneminizde Keskin'deki şubelerini kapattı; sizin hiç sesiniz çıkmadı. Uzun yıllar tarımın başkenti olan, sadece Kırıkkale'nin değil, çevre illerin de ticaret merkezi olan Keskin'i kendi kaderine terk ettiniz.

Geçen yıl kuraklık, bu yıl aşırı yağış ve dolu sebebiyle perişan olan çiftçimize verdiğiniz sözleri yine tutmadınız. Sulakyurt, Keskin, Bahşılı, Delice, Karakeçili'de çiftçiler perişan, onların sesini hâlâ duymuyorsunuz. Doğal afet nedeniyle perişan olan çiftçilerimiz, borçların silinmesini, Kırıkkale'nin doğal afet bölgesi ilan edilmesini, mazot ve gübre desteği verilmesini isterken siz, sadece görüntü verip çiftçimize uzaktan el salladınız. Dolar üzerinden ihale alıp servetlerine servet katanların vergi borçlarını bir çırpıda silerken Kırıkkaleli çiftçileri görmediniz, duymadınız.

Bakın, değerli arkadaşlar, yine şehrimle ilgili başka bir sıkıntıyı anlatmak istiyorum: Kırıkkale'ye koca koca binalar yaptınız, vatandaş tedavi görebilmek için hastaneden randevu alamıyor. Vatandaş, MR çektirmek için aylarca sırada bekliyor. Tıbbi malzeme bulamayan hastalarımız ameliyat olamıyor. Uzman hekim ve malzeme eksikliği sebebiyle Ankara'ya sevk edilen hastalarımız yollarda perişan oluyor. Bu çağda vatandaşımız, sağlık hizmetlerine erişemiyor.

Teşvikte, yatırımda, kalkınmada hep son sıralarda yer alan Kırıkkale'miz, nedense pilot bölge uygulamasında hep ilk sıralarda yer alıyor. Kara yollarına döşenen, asıl amacı trafiği düzenlemek olan EDS'ler belediyelerin ve şirketlerin geçim kapısı olmuş. Şehrin dört bir yanını EDS'lerle doldurdunuz, Kırıkkale'de her yer kamera. Yüksek akaryakıt fiyatları, sigorta ve araç muayene ücretleri, yüksek vergiler yetmiyormuş gibi bir de "Vatandaş aracıyla hata yapsın, biz de hemen ceza keselim." diye bekliyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET ÖNAL (Devamla) – Başkanım, bitiriyorum.

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

AHMET ÖNAL (Devamla) – Yirmi yıldır Kırıkkale'de yerelde ve genelde iktidarsınız, şehrin hiçbir problemini çözmediğiniz gibi yeni sorunların oluşmasını da siz sağladınız. Aşsız, işsiz bıraktığınız, her defasında görmezden geldiğiniz "Nasıl olsa seçimi yine biz kazanırız." dediğiniz günler Kırıkkale'de geride kaldı. Vatandaşa söyleyecek tek bir sözünüz kalmadı, şimdi söz sırası Kırıkkalelilerin diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

1'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 1'inci madde kabul edilmiştir.

2'nci madde üzerinde aynı mahiyette olmak üzere 2 önerge vardır, bu önergeleri birlikte işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinin (2)'nci fıkrasında yer alan "mahkûm olmaları" ibaresinin "haklarında mahkûmiyet kararının kesinleşmesi" ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Dursun Müsavat Dervişoğlu	Mehmet Metanet Çulhaoğlu	Ümit Beyaz
İzmir	Adana	İstanbul
Bedri Yaşar	Hayrettin Nuhoğlu	Zeki Hakan Sıdalı
Samsun	İstanbul	Mersin

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Özgür Ceylan	Kani Beko	İlhami Özcan Aygun
Çanakkale	İzmir	Tekirdağ
Polat Şaroğlu	Cengiz Gökçel	Alpay Antmen
Tunceli	Mersin	Mersin

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

MİLLİ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI AHMET AYDIN (Adıyaman) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler hakkında söz isteyen Mersin Milletvekili Zeki Hakan Sıdalı.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

ZEKİ HAKAN SIDALI (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu teklifte nihayet erbaş ve erler büyük bir mağduriyetten kurtarıldı. Bugüne kadar karıştıkları kazalardan dolayı kusurlu olmadıkları hâlde hem maddi hem de manevi olarak büyük zorluklar yaşayan yüzlerce askerimize şahit olduk, hatta terhis olduktan sonra bile bu sorunlarla uğraşanlar oldu. Çok söyledik, olmamalıydı. Madde doğru ama eksik. Eksiklik giderilmezse yeni mağduriyetler yaşanmaya da devam edecek.

Teklifte bulunan “mahkûm olmaları durumu hariç” ibaresi yerinde değil, bu ibareyle kesinleşmemiş mahkeme kararlarıyla kişilerin sorumlu tutulacağı ve zararın tazmin edileceği anlaşılıyor. Ayrıca, kesinleşmemiş bir karar sebebiyle kişilere sorumluluk doğması masumiyet karinesi ilkesiyle de çelişen bir durum. Komisyon üyesi milletvekillerimiz bu konuya dikkat çekerek bir değişiklik önergesi vermişti; kabul edilmedi. Gelin “mahkûm olmaları durumu” ibaresini “haklarında mahkûmiyet kararının kesinleşmesi” ibaresiyle değiştirelim. Yeni mağduriyet ihtimallerine karşı yaptığımız işi tam yaparak belirsizliği de hep beraberce ortadan kaldıralım.

Değerli milletvekilleri, biz isterdik ki kanun düzenlemesi, hayatları mücadele içinde geçen vatan evlatlarımızın kronikleşen sorunlarına da çözüm olsun. Biz isterdik ki sözleşmeli, muvazzaf ayırt etmeden tüm subay, astsubayların özlük hakları iyileştirilsin, artık verilen sözler tutulsun, uzman erbaşlar ve sivil memurlar hak ettikleri değeri görebilsin; maddi manevi mağduriyetleri giderilsin.

Ne yazık ki gözleri hedefte, kulakları Gazi Meclisimizde olan askerî personelimizi yine hayal kırıklığına uğrattınız. Mesela, terörle mücadelenin kritik ve vurucu gücü olan uzman erbaşlarımız branşlarında ne kadar uzmanlaşırlarsa uzmanlaşsınlar her an işlerini kaybetme tehlikesi yaşıyorlar, liyakat ve tecrübeye bakılmadan, aldıkları sıralı cezalarla sözleşmeleri feshedilebiliyor. Bu sebeple uzman erbaşlar ceza almamak, işten atılmamak adına görevleri olmayan, kanun ve yönetmeliklerde yer almayan işleri yapmaya mecbur kalıyorlar.

Uzman erbaşların yaşadıkları bir diğer önemli sorun kıdemlerinin rütbeden sayılmaması. Hizmetinin ilk yıllarında uzman erbaş ile yirmi yıllık uzman erbaş aynı rütbede görev yapıyor. Bu durum yaklaşık 100 bin uzmanımızı ilgilendiriyor. 3269 sayılı Kanun çıktığında uzman erbaşlık 31 yaşına kadar yapılıyordu, şimdi ise 55 yaşına kadar. Görevde geçirilen sürenin artması uzman erbaşlar arasında da bir ast-üst ilişkisinin oluşmasını gerektiriyor. Askerlerimiz bu belirsizliğin mağduriyetini hem meslek hayatlarında hem de emeklilikte yaşadıklarını söylüyorlar fakat siz, sorunu çözecek adımları atmıyorsunuz. Uzman Erbaş Kanunu’nda değişikliğe giderken bile onların çalışma koşullarını düzeltmiyor, kadro isteklerini yerine getirmiyor, statülerini netleştirmiyor, başka kanuna bırakıyorsunuz. Onlar vatan için canlarını peşin peşin ortaya atıyor, siz onların haklarını taksit taksit bile ödemiyorsunuz.

Astsubaylarımız için de maalesef durum hiç farklı değil. Astsubaylarımız da emekliliklerine yansiyacak makam ve görev tazminatı benzeri tazminatlardan mahrum kalıyorlar. Bugünkü teklifle nihayet astsubayların başlangıç dereceleri sorununu çözüyoruz; dört yıl önce söz vermiştiniz, Beşinci Yasamı Yılı'nın bitimine günler hatta gün kala nihayet gündeme getirdiniz. Tazminat konusunu çözmek için ise daha ne kadar bekleyeceksiniz?

Son olarak değinmek istediğim bir diğer konu Millî Savunma Bakanlığı bünyesindeki istisnai memurlarla alakalı. İstisnai memurlar çalışma şartları ve tabi oldukları yasalar bakımından subaylarla aynı durum ve görevleri icra ediyorlar. Görevleri eşit ama mali ve özlük haklarının arasında uçurum var. Bu uçurumun giderilmesi için yıllardır mücadele ediyorlar ancak ortada bir adım yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun toparlayın.

ZEKİ HAKAN SIDALI (Devamla) – Teşekkür ederim Başkan.

Görevde olanlar ve emekliler dâhil toplamda 146 kişiler. Çok fazla bir şey istemiyorlar, yalnızca emsalleri kadar maaş almak, aynı mali ve özlük haklarına sahip olmak istiyorlar. Uzun yıllar boyunca milletine şan ve şerefle hizmet etmiş memurlarımızın taleplerini çok görmeyelim ve haklarını vererek mağduriyetlerini giderelim.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler hakkında diğer konuşmacı Tunceli Milletvekili Polat Şaroğlu.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

POLAT ŞAROĞLU (Tunceli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkede fiilî olarak tek adam rejiminin başladığı 24 Haziran seçimleri üzerinden tam dört yıl geçti. Tek adam rejiminin cenderesinde geçen bu dört senelik süreçte ülkemiz sosyal, ekonomik ve adalet alanında resmen uçurumun eşiğine getirildi. “Verin bu kardeşinize yetkiyi, o zaman görün nasıl uğraşılır.” denildiği günden bu yana saray etrafında öbeklenen bir grup ayrıcalıklı kesim servetine servet katarken, asgari ücretli, işçi, esnaf, emekli kendi kaderine terk edildi. AKP iktidarının yanlış ekonomi politikaları yüzünden 2022 yılı bütçesi şimdiden iflas ederek yeni getirilen ek bütçenin kaynağı için bir kez daha yoksul halkın cebine göz dikildi. Sene başı itibarıyla saray yönetimi tarafından “Vatandaş enflyasyona ezdirtmeyeceğiz.” denilse de bugün milyonlarca insan açlık sınırı altında ezilmeye devam ediyor. Tek adam rejiminin yarattığı yeni ekonomi modeliyle yoksulluk sınırı 20.800 lira, 4 kişilik bir ailenin açlık sınırı ise 6.391 lira oldu. Esnaf, işçi, emekli, öğrenciler yani ülkenin büyük bir çoğunluğu günü kurtarmanın, evine bir dilim ekmek götürmenin derdinde; gittikçe derinleşen ekonomik krize çözüm yaratması gereken saray hükümetiyse dar boğazın pençesinde ayakta kalmaya çalışan yurttaşlarımızı şükür edebiyatıyla avutma telaşında.

Değerli milletvekilleri, bugün görüştüğümüz kanun teklifinin de hikmetinden sual olunmayan tek adam rejiminin sınırsız ve keyfî yetkilerinin izlerini taşıdığını görüyoruz. Yapılan düzenlemeyle Genelkurmay Başkanının yaş haddini Cumhurbaşkanının inisiyatifine bırakıyor olmak, bu garabet sistemin nasıl hukuku ve Anayasa’yı tanımadığını bir kez daha göz önüne seriyor. Aynı şekilde, kanun teklifi, TSK’de üstsubay olarak görev yapan ancak görev ve makam tazminatı hakkı verilmediği için bugün açlık sınırı altında maaş alan emekli binbaşılarımızın ihtiyaçlarını gideremiyor. Üstelik bu teklif, Millî Savunma Bakanlığı bünyesinde çalışan sivil memurların 926 sayılı Kanun’da yer alan tazminat hakkından yararlanmalarını sağlayacak düzenlemeleri de maalesef içermiyor.

Değerli milletvekilleri, yirmi yıllık AK PARTİ iktidarı süresince ülkenin dört bir yanında doğal yaşam alanları ranta ve talana açılarak bir grup yandaşa peşeş çekildi ve doğal yaşam alanlarının üzerindeki geri dönüşü olmayan büyük bir tahribat yaratıldı; doğasını, toprağını savunan yaşam hakkı savunucuları ise hedef gösterilerek düşman ilan edildi. Bunun son örneğini Erzincan İliç’te on iki yıldır faaliyette olan ve etrafa resmen zehir saçan altın madeni sahasında gördük. Parti heyetimizle birlikte bir ay önce incelemelerde bulunduğumuz ölüm havuzunun yetkililerine seslenerek buranın bir an önce denetim altına alınması, hatta kapatılması gerektiği konusunda çağrıda bulundum. Ancak tüm uyarılarımıza rağmen 21 Haziran günü Çöpler Altın Madeninin siyanürlü solüsyon boruları patlayarak kimyasal sızıntı Fırat Nehri havzasına ve yaşam alanlarına karışmıştır. İlgili Bakanlığın tüm uyarılarımıza rağmen almadığı önlemler, uygulamadığı denetimler sebebiyle suyumuz, toprağımız, halk sağlığı büyük bir tehlike altına girmiştir. Telifisi güç olan faciadan sonra Bakanlığın “Dostlar çarşıda görsün.” misali işletmeyi geçici olarak durdurması da bir anlam ifade etmemektedir. Şunu net bir biçimde ortaya koymak gerekiyor: Bu bir fitrat değil, göz göre göre gelen bir doğa katliamıdır. Gelişen kamuoyu baskısı nedeniyle İliç’teki işletmenin faaliyetlerini geçici olarak durduran Bakanlık, konu gündemden düştükten sonra sessiz sedasız bu maden ocağının işlerine devam etmesine, çevreyi zehirlemesine göz yumacaktır. Bunun onlarca örneğini geçtiğimiz yirmi yıl içinde defalarca gördük ancak bu konunun takipçisi olmaya devam edeceğiz; bu da böyle biline.

Değerli milletvekilleri, konuşmamı bitirirken Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın geçmişte verdiği bir sözü bir kez daha size hatırlatmak istiyorum: 2004 yılında dönemin Başbakanı Erdoğan'ın verdiği "Pertek Köprüsü'nü yapacağız." sözü aradan tam on sekiz yıl geçmesine rağmen yerine getirilmedi. AKP Hükûmeti yap-işlet-devret modeliyle araç geçiş garantili birçok köprü ve tünel için milyarlarca lira harcadı, bunların maliyetini halka fatura ederek bölgemizde yıllardır yaşanan ağır bir mağduriyeti görmezden gelmeye devam ediyor. Emin olun ki buradan geçecek araç sayısı döviz garantisi verdiğiniz Çanakkale Köprüsü'nden geçen araç sayısından daha fazla olacaktır. Her zaman dediğimiz gibi 5'li çeteye, yandaşa para var ancak halkın mağduriyetini ortadan kaldıracak, yurttaşın ihtiyacını karşılayacak Pertek Köprüsü'ne yok. Ülkemizin genelinde olduğu gibi ilimizde de birçok sorun var ancak çözüm yaratacak bir irade yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

POLAT ŞAROĞLU (Devamla) – Neyse ki gidiyorsunuz. Ağır bir enkaz bıraktınız ancak büyük değişime, halkın iktidarına az kaldı. Hiçbir çocuğun yatağa aç girmediği, ekonomik refahın sağlandığı, şiddet iklimi yerine barışın ve huzurun hâkim kıldığı aydınlık bir düzeni Cumhuriyet Halk Partisi iktidarında kuracağız.

Saygılarımla. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önerileri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Aynı mahiyetteki öneriler kabul edilmemiştir.

2'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 2'nci madde kabul edilmiştir.

Birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.27

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 19.57

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Şeyhmus DİNÇEL (Mardin), Enez KAPLAN (Tekirdağ)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 110’uncu Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

343 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

3’üncü madde üzerinde aynı mahiyette olmak üzere 3 önerge vardır, bu önergeleri birlikte işleme alacağım.

Buyurun, okuyun.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 3’üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Dursun Müsavat Dervişoğlu	Mehmet Metanet Çulhaoğlu	Ümit Beyaz
İzmir	Adana	İstanbul
Hayrettin Nuhuğlu	Zeki Hakan Sıdalı	Feridun Bahşi
İstanbul	Mersin	Antalya

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

İmam Taşcier	Hüseyin Kaçmaz	Abdullah Koç
Diyarbakır	Şırnak	Ağrı
Erol Katırcıoğlu	Ali Kenanoğlu	
İstanbul	İstanbul	

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Özgür Ceylan	Kani Beko	İlhami Özcan Aygun
Çanakkale	İzmir	Tekirdağ
Polat Şaroğlu	Cengiz Gökçel	Alpay Antmen
Tunceli	Mersin	Mersin
	Çetin Arık	
	Kayseri	

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI AHMET AYDIN (Adıyaman) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler hakkında söz isteyen Antalya Milletvekili Feridun Bahşi.

Buyurun Bahşi. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

FERİDUN BAHŞİ (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 343 sıra sayılı Yasa Teklifi'nin 3'üncü maddesi üzerine söz aldım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Dosta güven, düşmana korku veren kahraman Türk ordusunun günün değişen koşulları karşısında mevzuatının eksik kalan kısımlarının değiştirilmesi çabasını olumlu karşılamakla birlikte düzenlemenin eksik ve bazı hükümlerinin de hatalı olduğunu düşünüyoruz. Örneğin arkadaşlarımızın da belirttiği gibi, astsubayların makam ve görev tazminatı hakkında hiçbir düzenlemeye yer verilmemesi eksiklidir. Yine, astsubaylara bir kademe verilmesine yani 9'uncu derecenin 2'nci kademesinden işe başlatılmasına bir diyeceğimiz yok ancak bu düzenlemeye ortaokul ve lise mezunu hâlen çalışan ve emekli olan astsubaylar dâhil edilmemiştir; bunların da dâhil edilmesi gerekmektedir.

Değerli milletvekilleri, yaşadığımız bu kutsal vatan, güçlü devlet ve milletin varlığını zorunlu kılan bir coğrafyadadır. Anadolu hiçbir zaman zayıflığa ve güçsüzlüğe tahammül göstermemiş, bitmez tükenmez bir biçimde üzerinde zayıf iktidar sahiplerini elemiş sadece güçlü milletlere ve devletlere yaşama hakkı tanımıştır. Gücünü ve kudretini kaybedenler kısa zamanda tarihin tozlu sayfalarında yerini almıştır. Devletleri güçlü kılanlar ise milletin bağrından çıkan nitelikli siyasi irade ve güçlü ordulardır. Siyasal iradesi ipotek altına alınmış ve bu coğrafyada tarihî emelleri olanların küresel hesaplarına teslim olmuş, toplumda gerilim, kutuplaşma ve ayrışmaları körükleyen hükümetler başarılı olamamıştır. Ordusu kendi hükümetleri eliyle sürekli hırpalanan, yıpratılan, sindirilen, etkisizleştirilen bir devletin bu topraklarda bir ve bütün olarak hükümlerini devam ettirmesi de mümkün değildir. Türk ordusu milattan önce 2009 yılında Mete Han tarafından kurulmuştur ve bu ordu Anadolu'yu Türkleştirip Türk yurdu yapmıştır.

Değerli milletvekilleri, AK PARTİ'nin Türk Silahlı Kuvvetleriyle ilgili ilk icraatı 4 Temmuz 2003'tür. Bu tarih Türk'ün hafızasından asla silinmeyecektir. Yapılan aşağılamaya nota verilmesini isteyenlere “Ne notası, müzik notası mı?” cevabını da asla unutmayacağız. Yine, AK PARTİ olarak “Amerika ve cemaatle birlikte orduyu tasfiye kararı aldık.” diyen Diyarbakır milletvekilinin bu sözünü de asla unutmayacağız. 15 Temmuz hain darbe girişimi bahane edilerek Türk Silahlı Kuvvetlerinin yapısında köklü değişikliğe gidilmiş, hiyerarşik yapı bozulmuş, silah arkadaşlığı ruhu ve emir komuta zinciri tahrip edilmiştir. Türk Silahlı Kuvvetleri Türk milletinin ve devletin en önemli ve güzide kurumlarından biridir ve asla yıpratılıp siyasete alet edilmemelidir.

Değerli milletvekilleri, teklifin 3'üncü maddesine gelince: Maddeyle Genelkurmay Başkanının 67 olan emeklilik yaşına Cumhurbaşkanınca birer yıl olmak üzere 5 defa uzatılma imkânı getirilmektedir. AK PARTİ Hükümetleri Roma'da milattan önce 91 yılında “Rüşvettir.” diye yasaklanan torba yasa uygulamasını hemen her teklifte uygulamaktadır. Kişiye özel yasa çıkarmayı da zaman zaman uygulamıştı; bu madde de tam bir kişiye özel yasa uygulamasıdır. 18 Eylül 1954 doğumlu Genelkurmay Başkanı geçen yılki YAŞ toplantısında kalan on dokuz gün sebebiyle emekli edilmemiş ancak bu yıl kesin olarak emekli edilecekti. Teklif yasalarsa Cumhurbaşkanı süresini 5 kez bir yıl uzatabilecektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

FERİDUN BAHŞİ (Devamla) – Elde edilen askerî tecrübelerin aktarılması şüphesiz ki çok önemlidir ancak mevcut bu ucube tek adam sisteminde yetkinin siyasi olarak kendisine yakın kişilere kullanılması veya aynı dünya görüşünü paylaşmadığı başarılı ve tecrübeli kişilerin görev süresinin uzatılmaması durumu liyakat açısından tartışmalara ve keyfiyete neden olacaktır. Bu yetkinin aynı zamanda parti genel başkanı olan Cumhurbaşkanına verilmesi Genelkurmay Başkanını ve dolayısıyla Türk Silahlı Kuvvetlerinin saygınlığını ciddi şekilde etkileyecektir. Bu sebeple teklifin 3'üncü maddesinin metinden çıkarılmasını talep ediyoruz.

Teklifimize tüm milletvekillerinin desteğini bekliyor, Gazi Meclisi ve büyük Türk milletini saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Bülül...

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

33.- *Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, AKP iktidarının ayrıştırmacı politikalarını şehit ve gazilere de uygulamaya devam etmesine ilişkin açıklaması*

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

AKP iktidarı ayrıştırmacı politikalarını şehit ve gazilerimize de uygulamaya devam ediyor. Kore, Kıbrıs, terör, 15 Temmuz gazimiz var, malul sayılmayan gazilerimiz var; hepsi gazi ama her biri farklı hak ve statüye tabi. Şehit yakınları ve gaziler arasında var olan farklılıkların giderilmesi, ilgili yasal düzenlemelerin yapılması gerekiyor. Malul sayılmayan gazilerimize gazilik beratı ve onuru verilmelidir ve şeref aylıkları bağlanmalıdır. Anayasa'nın 61'inci maddesi “Devlet, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleriyle, malul ve gazileri korur ve toplumda kendilerine yaraşır bir hayat seviyesi sağlar.” diyor. İktidarımızda tüm ayrımcılıklar kalkacak, gazilerimiz ve şehit ailelerimiz gereken desteği alacaklardır. Başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere tüm şehit ve gazilerimizi saygı ve minnetle anıyorum.

Teşekkür ederim.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)**

1.- *Bursa Milletvekili Refik Özen ve 67 Milletvekilinin Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4498) ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 343) (Devam)*

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki öneriler hakkında diğer konuşmacı Şırnak Milletvekili Hüseyin Kaçmaz, buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Görüşülmekte olan yasanın 3'üncü maddesi hakkında söz almış bulunmaktayım. Söz konusu madde kapsamından da anlaşılacağı üzere Genelkurmay Başkanının görev süresinin birer yıllık süreler ile 72 yaşına kadar Cumhurbaşkanı kararıyla uzatılabilmesi amaçlandığı gözükmektedir. Hâlihazırda Genelkurmay Başkanı için yaş haddinden-biliyorsunuz- emeklilik yaşı 67'dir. Mevcut yasa kapsamında, Orgeneral Yaşar Güler'in 18 Eylül 2022 tarihinde emekli olması gündeme gelecektir. Yaşla ilgili değişiklik yapılmadığı takdirde Genelkurmay Başkanı 18 Eylül -dediğimiz gibi- 2022'de veya hemen öncesinde Ağustos ayında yapılacak YAŞ kararıyla emekliye ayrılması gerekecektir. Ancak torba kanun teklifinin bu şekliyle yasalaşması hâlinde Orgeneral Yaşar Güler'in Genelkurmay Başkanlığı görevi Cumhurbaşkanlığı tarafından uzatılabilecektir. Bu düzenleme her şeyden önce kamu personeli arasında Anayasa'nın eşitlik ilkesiyle çelişmektedir. Bu madde kişiye özgü, herhangi bir nesnel gerekçeye dayanmayan, boyutu itibarıyla Anayasa'ya -dediğimiz gibi- açıkça aykırılık teşkil etmektedir.

Herkesin bildiği üzere, normlar hiyerarşisine göre kanunlar Anayasa'ya aykırı olamaz. Yaş sınırının yükseltilmesinde tek ölçü liyakat olmalıdır. Bu yetkinin de tek başına yine Cumhurbaşkanına verilmesi de aslında kabul edilemez. Deddiğimiz gibi, 3'üncü madde tamamen Genelkurmay Başkanı için kişiye özgü olarak hazırlanmıştır. Anayasa uzmanları bu durumun kanun yapmada, kanunun genellik ve soyutluk ilkeleriyle çeliştiğini açıkça ifade etmektedirler. Açık bir biçimde soyut normların öngörülmediğinin altını çizerek ifade etmemiz gereken bir durumla karşı karşıyayız. Tabii, bu maddeye niye ihtiyaç duyulduğuna ilişkin AKP Grup Başkan Vekiline sorulan soru karşısında kendisi bu konuda Millî Savunma Bakanlığından gelen bu süreçle ilgili “Daha önce akademide 75 yaşa çıkarmıştık, benzer düzenlemenin Genelkurmay Başkanlığına dönük yapılmasına dair talep makul karşılandı.” şeklinde aslında bu soruya bir cevap niteliğinde de olmayan bir şekilde cevap vermiştir. Daha önce de tabii

Irak-Suriye tezkeresinin bir yıllık uzatılması teklifi yeni bir değişiklikle iki yıla çıkarılmış ve Meclise öylece sunulmuştu; bu yöndeki değişimin kendisi kamuoyu ve tarafımızca iktidarı korumak amaçlı olduğu şeklinde yorumlanmış ve eleştirilmişti. Bu teklifte yer alan birer yıllık sürelerle 72 yaşına kadar Cumhurbaşkanlığı kararıyla uzatılabilmesi konusu da yine bu durumu ve bu şüpheyi akla getirmektedir. Bu süre uzatma konusu iktidarın yeni döneme ilişkin planlamalarının bozulmasından çekindiğini aslında ortaya çıkarmaktadır. Bu bağlamda, yaş haddi konusunda yapılmak istenen değişiklik Anayasa'ya aykırılık, kişiye özgürlük ve liyakat ilkesinin ihlali olarak yine karşımıza çıkmaktadır. Bu düzenleme, çok net bir biçimde görülmektedir ki konjonktürel birer düzenlemedir; bu düzenleme, iktidarın önüne koyduğu yeni dönem konsepti çerçevesinde herhangi bir pürüz istememesine dönük birer hamledir. AKP iktidarının Orta Doğu, Akdeniz, Kuzey Afrika, Avrupa ve ABD alanlarındaki yanlış dış politikalarını göz önünde bulundurursak Türkiye'nin hem savunma harcamaları hem de silah ithalatı dış borcu giderek artmaktadır. Çözüm süreci dönemine baktığımızda 2015 yılında güvenlikçi politikalara ayrılan pay 50 milyar TL iken 2021'de bu miktar 240 milyar TL olmuştur. Kürt meselesindeki çözümsüzlük ve çatışmada ısrar Türkiye ekonomisine son 40 yıllık çatışma ve askerî operasyonların toplam maliyeti, resmî açıklamaya göre, yaklaşık 2 trilyon dolardır. Diğer bir deyişle, çatışma ve çözümsüzlükte ısrarın yıllık maliyeti yaklaşık 40 milyar dolardır; bu da son yıllarda verilen yıllık cari açık tutarına denk gelen bir meblağdır. Bu durum, yirmi yılda millî geliri her yıl yaklaşık yüzde 1,5 geriye düşürmüştür. İktidarın, kendi bekası için Türkiye'de ve Orta Doğu'da sürdürdüğü savaş, silahlanma ve çatışma politikalarının ortak toplumsal yaşam ve genel ekonomi üzerindeki çarpan etkisi de giderek büyümektedir.

Toplumsal kutuplaşma, gerginlik, güvenlikçi politikalar, komşularımızla çatışma ve savaş ortamlarına dâhil olma Türkiye'nin iç ve dış politikada ihtiyacı olan en son şeydir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Devamla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Savaş, çatışma, silahlanma ve gerginlik politikaları yerine barış, diplomasi ve müzakere politikalarında ısrar edilmesi durumunda bütçenin, halkın refahı, sosyal güvenliği ve nitelikli kamu hizmetleri için harcanabileceği aşikârdır. Ekonomik, sosyal ve siyasal alanlardaki çoklu krizden çıkmanın en kolay yolu savaş, çatışma, silahlanma ekonomisinden ve kutuplaştırıcı gerginlik politikalarından uzaklaşmaktan geçer. Demokrasi yokluğunun aşılması ve Kürt sorununda demokratik çözümün gerçekleşmesi gibi yapısal sorunlarda ısrar, çözüm ve refah getirir.

Bu gerçeği bir kez daha önemle vurguluyor ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki öneriler hakkında diğer konuşmacı Kayseri Milletvekili Sayın Çetin Arık.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

ÇETİN ARIK (Kayseri) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın milletvekilleri, Askerî Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesi üzerine söz almış bulunuyorum. Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, söz konusu madde Cumhurbaşkanına Genelkurmay Başkanının yaş haddini birer yıllık sürelerle 72 yaşına kadar uzatılması yetkisini veriyor; buna gerekçe olarak da terörlere mücadele gösteriliyor, “Genelkurmay Başkanının tecrübesine ihtiyacımız var.” deniliyor. Peki, niyet terörlere mücadelede Genelkurmay Başkanının tecrübesinden faydalanmak ise kuvvet komutanlarının tecrübesinden niçin faydalanmıyorsunuz? Kuvvet komutanlarının tecrübesine ihtiyacımız yok mu? Yoksa Kara Kuvvetleri, Deniz Kuvvetleri, Hava Kuvvetleri Komutanları terörlere mücadelede gerekli tecrübeye erişemediler mi?

Bakın sayın milletvekilleri, burada gözümüzün içine baka baka aklımızla dalga geçmeyin. Niyet terörle mücadele değil. Terörle mücadeleye can kurban, her türlü desteği de veririz, veriyoruz ama burada niyet mevcut Genelkurmay Başkanının Cumhurbaşkanına, Millî Savunma Bakanına yakın olması, iyi ilişkiler içinde olması. İyi ilişkiler içinde olmasına da itirazımız yok. İtirazımız, kurullar, kurumlar, kaideler altüst edilerek tamamen kişiye özgü, keyfi nitelikte bir düzenleme yapılmasıdır. İtirazımız, devletin devamlılığının yok sayılarak kişiye özgü yasa çıkarılmasıdır.

Bakınız sayın milletvekilleri, bu iktidar aynı kişiye özgü uygulamayı, aynı kişiye özel yasa çıkarmayı tam 141 kez ağırlaştırılmış hapis cezası alan Akın Öztürk için de yaptı; onun için de görev süresini uzattı hem de 5 kahraman Türk subayının ahını alarak, vebalini alarak, onları hapse tıkarak. Yani -Allah muhafaza- kişiye özel bu uygulamayla devletimiz, ülkemiz elimizden gidiyordu. Eğer görev süresi uzatılmasaydı belki de 251 şehidimiz olmayacaktı. Ya, şimdi, yine kişiye özel bir uygulama... Yani hani diyorlar ya “Bir musibet bin nasihatten daha iyidir.” diye, bu iktidar ne musibetten ne de nasihatten ders alıyor. (CHP sıralarından alkışlar)

Bakın, sayın milletvekilleri, ben sizi milletin kürsüsünden millet adına uyarıyorum: Kahraman ordumuzun ayarıyla oynamayın, bu teklifi geri çekin. Bu teklif siyasi müdahalelere açık bir teklif. Bu teklifte millî ordu yerine parti ordusu hayal eden bir düzenleme var. Gelin, Türk Silahlı Kuvvetlerimize, “Peygamber ocağı” dediğimiz ordumuza bu kötülüğü yapmayın. Partili Cumhurbaşkanının ülkeyi getirdiği durum ortada, bir de bu milletin başına partili Genelkurmay Başkanı çıkartmayın. Genelkurmay Başkanının itibarını zedelemeyin.

Sayın milletvekilleri, bir düzenleme mi yapmak istiyorsunuz gerçekten, gerçekten bir hakkı teslim mi etmek istiyorsunuz? Gelin, general olmayı beklerken işsiz kalan, marketlerde kasiyerlik yapan, emeklilikte yaşa takılan albaylarımızla ilgili bir düzenleme yapın sayın milletvekilleri. Bu iktidar hangi gerekçeyle yaptı bilmiyorum ama bir kanun hükmünde kararnameyle bir yıllık albayların Yüksek Askerî Şuraya girmesinin önünü açtı. Sayın komutanlar, sayın paşalar; bakınız, silah arkadaşlarınız general olmayı beklerken işsiz kaldılar, iş bulanlar da marketlerde kasiyerlik yapıyor. Eşi kanser olmuş, sağlık güvencesinden yararlanamadığı için tedavi yaptıramayan silah arkadaşlarınız var. Gelin, bir düzenleme de sıra arkadaşlarınız için, silah arkadaşlarınız için isteyin. Yani yıllarca EYT sorununu çözemeyen bu iktidar, albayları da EYT’li yaptı ya, helal olsun size.

Bakın, sayın milletvekilleri, bir düzenleme mi yapmak istiyorsunuz, bir hakkı teslim mi etmek istiyorsunuz? SADAT için yapın. Bakın, anayasası, ayrı bir yönetim şekli, askerî gücü, yargısı, başkenti ve Arapça dili olan, İslam devletleri birliği kurmayı yani Türkiye Cumhuriyeti’ni parçalamayı hayal eden SADAT için yapın. Şimdi, Türk Silahlı Kuvvetleri varken neden böyle bir paramiliter yapıya ihtiyaç duyduunuz Sayın Bakan Yardımcısı, sayın komutanlar?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ÇETİN ARIK (Devamla) - Duymadıysanız, neden SADAT’ın kurucusunu Millî Güvenlik Kurulu toplantısında masaya oturtunuz? Gerekçeniz neydi merak ediyorum.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – 10 defa konuştuk bunları, yapmayın.

ÇETİN ARIK (Devamla) – Hayali, Türkiye Cumhuriyeti’ni yıkmak olan bir yapının başıyla millî güvenlik konusunda ne görüşüldü, ne konuşuldu? Bizim bunu bilmeye hakkımız var bu milletin temsilcisi olarak.

Ben bu yasanın aziz milletimize ve kahraman ordumuza hayırlı olmasını diliyorum, Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

3'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 3'üncü madde kabul edilmiştir.

4'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 4'üncü madde kabul edilmiştir.

5'inci madde üzerinde 1 önerge vardır, okutuyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesinde yer alan “yürürlükten kaldırılmıştır” ibaresinin “mülga edilmiştir” ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Dursun Müsavat Dervişoğlu

Mehmet Metanet Çulhaoğlu

Ümit Beyaz

İzmir

Adana

İstanbul

Zeki Hakan Sıdalı

Aydın Adnan Sezgin

Hayrettin Nuhuğlu

Mersin

Aydın

İstanbul

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI AHMET AYDIN (Adıyaman) – Katılmıyoruz.

BAŞKAN – Önerge üzerinde hakkında söz isteyen Aydın Milletvekili Aydın Adnan Sezgin.

Buyurun Sayın Sezgin. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

AYDIN ADNAN SEZGİN (Aydın) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; teklif edilen düzenleme, yüksekokul mezunu astsubayların lisans öğrenimini tamamlayarak subay statüsüne yükselmesi hâlinde subay statüsünde göreve başlayan personelle eşit şartlara sahip olmasını mümkün hâle getirmektedir. Böyle bir düzenleme tabiatıyla yararlıdır ancak bu yetersizdir.

Türk Silahlı Kuvvetlerinin diğer asli unsurları gibi ordumuzun belkemiği olan astsubaylar mutsuzdur. Görevdeki ve emekli astsubayların başta mali meseleler olmak üzere, statüyle ilgili konular da dâhil, birçok sorun ve talepleri vardır. Astsubay sınıfının önemi Ukrayna savaşında bir defa daha net şekilde ortaya çıkmıştır. Rusya'nın ülkemizdeki gibi ihtisas alanlarında uzmanlaşmış bir astsubay sınıfına sahip olmaması ciddi yönetim ve liderlik sorunlarına neden olarak Rus ordusunun başarısızlığının temel unsurlarından birini teşkil etmiştir. Eğer gerçekten sağlıklı işleyen bir Silahlı Kuvvetlere sahip olmak istiyorsak astsubayların iyice ağırlaşmış sorunları konusunda somut adımlar atılması elzemdir.

Astsubaylar, tankların, uçakların, gemilerin, tüm silah ve sistemlerin bakımı ve sevk ve idaresinden sorumludur; ayrıca, her bölgeden, her kökenden, ekonomik ve kültür seviyesinden gelen Mehmetçikleri askerliğe hazırlamak da onların görevidir. İç güvenlikte, asayişte, depremde, sel felaketinde, kargaşada, bölücü terörde, ordunun her kademesinde ilk müdahaleyi astsubaylar yapmaktadır ancak astsubaylar hem çalışırken hem de emekli olurken mağdur edilmektedir.

Emekli astsubaylar yoksulluk sınırının çok altında emekli maaşı almaktan muzdariptir. Subaylara emekli aylığı bağlanma oranı yüzde 70 ila 85 arasındayken, astsubay, uzman erbaş ve kıdemli çavuş emeklilerinin aylık bağlanma oranı yüzde 40 ila 55 arasındadır. Ordu içindeki çifte standarda en kısa sürede son verilmesi için bu oranlar artırılmalıdır.

İktidarın yanlış dış politikası nedeniyle içinden geçmekte olduğumuz bu zor dönemde yanlışların bütün yükünü Türk Silahlı Kuvvetleri çekmek zorunda kalmaktadır. Türk Silahlı Kuvvetlerinin beceri kabiliyetinin ayakta tutulabilmesi ve Silahlı Kuvvetlerimizdeki birlik ve beraberlik duygusunun perçinlenmesi için astsubaylarımıza sahip çıkılmalıdır.

Değerli arkadaşlar, bu vesileyle Silahlı Kuvvetler camiasını ilgilendiren ve daha önce de seslendirdiğim önemli bir meseleyi yeniden hatırlatacağım: 2018 yılında alınan bir kararla KİT'ler ve bağlı ortaklıklarında taşeron olarak çalıştırılan işçiler kadroya alınmıştır ancak orduevi, polisevi, öğretmenevi, üniversite ve bakanlıkların misafirhaneleri gibi kamu sosyal tesislerinde işletme geliriyle çalışan işçilerin kadro beklentileri karşılanmamıştı yani taşeron işçilerin kadroya alınması sırasında bir ayırım yapılarak mağduriyet yaratılmıştır. Kamuda asgari ücretle çalışan tek personel sınıfı olan bu kişilerin mağduriyetlerinin giderilmesi için kadro ve toplu iş sözleşmesi taleplerinin karşılanması gerekmektedir; bunu bir defa hatırlatıyorum ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

5'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 5'inci madde kabul edilmiştir.

6'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 6'ncı madde kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, yeni madde ihdasına dair bir önerge vardır. Önergeyi okutup Komisyona soracağım. Komisyon önergeye salt çoğunlukla katılırsa önerge üzerinde yeni bir madde olarak görüşme açacağım, Komisyonun salt çoğunlukla katılmaması hâlinde ise önergeyi işlemden kaldıracam.

Önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 343 sıra sayılı Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE 7 – Kanuna ekli (V) sayılı makam tazminatı cetveline aşağıdaki rütbe ve sıralar eklenmiştir.

10) Kıdemli Binbaşı	1800		
11) Binbaşı	1600		
Özgür Ceylan	Kani Beko		İlhami Özcan Aygun
Çanakale	İzmir		Tekirdağ
Alpay Antmen		Cengiz Gökçel	
Mersin		Mersin	

BAŞKAN – Sayın Komisyon, önergeye salt çoğunlukla katılıyor musunuz?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI AHMET AYDIN (Adıyaman) – Salt çoğunluğumuz olmadığından katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Komisyon önergeye salt çoğunlukla katılmamış olduğundan önergeyi işlemden kaldırıyorum.

7'nci madde üzerinde 2 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 343 sıra sayılı Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesi ile ihdas edilen geçici 49'uncu maddenin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve ikinci fıkrası teklif metninden çıkarmıştır.

“GEÇİCİ MADDE 49 – Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte EK VIII/A ve EK-VIII/C’ye tabi astsubayların buldukları derece ve kademe ilave edilir.”

Özgür Ceylan	Kani Beko	İlhami Özcan Aygun
Çanakkale	İzmir	Tekirdağ
Polat Şaroğlu	Alpay Antmen	Cengiz Gökçel
Tunceli	Mersin	Mersin
	Murat Bakan	
	İzmir	

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI AHMET AYDIN (Adıyaman) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge hakkında söz isteyen İzmir Milletvekili Murat Bakan.

Buyurun Sayın Bakan. (CHP sıralarından alkışlar)

MURAT BAKAN (İzmir) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanunu’nu görüşüyoruz. Bu kanunda değişiklik yapan bir kanun teklifini daha bu Mecliste bir buçuk sene önce görüştüğümüz değerli arkadaşlar. Ve o zaman da astsubayın adalet mücadelesini biz bu kürsüden haykırmiştık “Astsubayların başlangıç derecesinin 9’a 2 olması lazım.” diye. Şimdi, bu teklifle astsubayların göreve başlangıç derecesini hak ettikleri gibi 9’a 2’ye getiriyoruz; kısmen, bir kısmını dışarıda bırakarak. Yaparken zihniyet yine değişmiyor, Şehit Astsubay Ömer Halisdemir’e “Öl!” emrini veren “Ölüme koş!” diyen subaya verdiğiniz hakkı, bir emirle ölüme koşan Astsubay Ömer Halisdemir’e vermiyorsunuz değerli arkadaşlar. Türk ordusunun emekçisi astsubayı ötekileştiriyorsunuz.

Az önce “Makam tazminatlarıyla, görev tazminatlarıyla ilgili ek madde ihdas edilsin.” diyen teklifimiz, önergemiz reddedildi. Siz Ömer Halisdemir’e 1 tane tazminatı çok görüyorsunuz, ona ölüm emri veren subaya 7 ayrı tazminat veriyorsunuz değerli arkadaşlar. Subayların intibaklarını yaparken yapmadığınızı astsubayın intibakında yapıyorsunuz. Niye? Subayın intibakını derhâl, astsubayın intibakını on üç yıl sonra kısmen yapıyorsunuz. Biz, altı yıl önce -2016 yılında- burada intibaklarla ilgili bir kanun değişikliği yaptık hep beraber. Astsubayların göreve başlangıç derecelerini intibakla 10’a 1’den 9’a 1’e getirdik ve lise mezunu ile meslek yüksekokulu mezunu astsubayların arasındaki ayrımı kaldırdık.

Burada çok önemli bir konuyu dikkatinize sunmak istiyorum değerli arkadaşlar: 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanunu madde 137: “Astsubay meslek yüksek okulu mezunları ve kendi nam ve hesabına fakülte, yüksek okul veya meslek yüksekokulunu bitirerek temel askerlik eğitiminde başarılı olup astsubay çavuşluğa nasbedilenler, EK-VIII/A sayılı cetvele göre 9’uncu derecenin birinci kademesinden göreve başlarlar.” hükmü yer alıyor. Dolayısıyla yapılan intibaklar da buna göre yapıldı, eğer o tarihte astsubayların göreve başlangıç derecesi 9’a 2 olsaydı bugün astsubaylar arasında lise mezunu, üniversite mezunu diye bir ayrım yapabilecek miydiniz? Yapamayacaktınız. Bakın, 6801 sayılı Kanun’la sanat okulu mezunu subayları, yedek subaylıktan subaylığa geçirilen subayları bir

gecede dört yıllık lisans mezunu, harp okulu mezunu gibi değerlendirdiniz ve siz bu subaylara “Siz lise mezunusunuz, makam tazminatı, görev tazminatı alamazsınız, intibaklarınız yarım yamalak olur.” demediniz ama astsubaya gelince, astsubay için aynı şey geçerli değil arkadaşlar. Subaya bu hakkı verin, hiç sıkıntısı yok, Türk subayı her şeye layık; biz bir Türk subayının, Mustafa Kemal Atatürk’ün açtığı yolda giden insanlarız. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar) Subaya verin ama aynı hakkı astsubaydan esirgemeyin. O tarihte astsubaylar meslek yüksekokulu vardı da mezun olmadı mı değerli arkadaşlar? Yaşı 70’e, 80’e, 90’a gelmiş, ömrünü zaman mekân ayırmadan, gözetmeden bu vatana hizmetle geçirmiş ve 6656 sayılı Kanun’la intibakları yapılmış emekli astsubayları yok sayıyorsunuz.

Hulusi Akar, sana soruyorum: Türk Silahlı Kuvvetlerinde adalet rütbeye göre mi dağıtılıyor? Lise mezunu subayı bir gecede lisans mezunu yapan kanun, astsubaya gelince mi adaleti bozuluyor? Subay bu ordunun öz evladı, astsubay üvey evladı mı? Bizim nezdimizde erinden generaline hepsi öz evlattır değerli arkadaşlar. (CHP sıralarından alkışlar)

Bar bar bağırdık bunu düzeltin diye. Komisyon sözcümüzle beraber Sayın Komisyon Başkanı Ahmet Aydın’ı ziyarete gittik “Haklısınız, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bunu kabul etmiyor polislerle adalet bozulacak diye.” dedi değerli arkadaşlar. Subayla astsubayın durumu aynı, ikisinin intibaklarını yaptık. Lise mezunu, iki yıllık üniversite mezunu, üç yıllık harp okulu mezunları dört yıl gibi işlem yapıldı ve bunlardan yüksek lisans yapanlar var intibakı yapıldığı için. Astsubayı ayırdınız.

Şimdi soruyorum: Ey Milli Savunma Bakanı! Sen necisin, sen ne sıfatla o koltukta oturuyorsun, ne işe yararsın? Eğer personeline sahip çıkmayacaksan ne vasfın var? (CHP sıralarından alkışlar)

18 Kasım 2011’de Hulusi Akar açıklama yapıyor, diyor ki: “Hâlihazırda hepimizin bildiği gibi, ülkemiz yurt içinde ve Suriye’de yaklaşık 9 milyon Suriyelinin insani ihtiyaçlarını karşılamaktadır.” 9 milyon Suriyelinin insani ihtiyaçlarını karşılayan devlet, 2.500 astsubayın sorununu çözemiyor mu arkadaşlar? (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MURAT BAKAN (Devamla) – Arkadaşlar, bizler delikanlı çağımızda sokaklarda top oynarken onların eli silah tuttu. Biz sevgililerimize kır çiçeği toplarken onlar terleriyle, kanlarıyla o kır çiçeklerini suladılar. Bizler sıcak yataklarımızda otururken, uyurken onlar eksi 30 derecede Gabar’da, Cudi’de, Amanoslarda görev yaptılar, yalçın dağlarda, azgın denizlerde görev yaptılar. Bizler hafta sonunu ailelerimizle geçirirken onlar ayın en az on gününü nöbette geçirdi, tatbikatta geçirdi, operasyonda geçirdi ve tek kuruş fazla mesai almadılar. Evlatlarının doğumunda, sevdiklerinin mutlu gününde, acılarında yanlarında olamadılar, görev verildiğinde, ölüme giderken bunu muhakeme etmediler, bir an bile düşünmediler. Şimdi sıra bizde değerli arkadaşlar. Bu önergeyi hep birlikte, Sayın Doğan Kubat, AK PARTİ’liler de dâhil, oylayalım, bu şerefi hepimiz paylaşalım.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "iki yıl ve daha uzun süreli yükseköğrenimi" ibaresinin "lise ve dengi okulu" ve üçüncü fıkrasında yer alan "iki yıl süreli yükseköğretim" ibaresinin "lise ve dengi okul" ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Metanet Çulhaoğlu

Adana

Ümit Beyaz

İstanbul

Bedri Yaşar

Samsun

Hasan Subaşı

Antalya

Hayrettin Nuhoglu

İstanbul

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI AHMET AYDIN (Adıyaman) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge hakkında söz isteyen Antalya Milletvekili Sayın Hasan Subaşı.

Buyurun Sayın Subaşı. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

HASAN SUBAŞI (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

343 sıra sayılı Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesi hakkında partim adına söz aldım.

7'nci maddeyle, en az iki yıl ve daha uzun süreli yükseköğrenimini tamamlamış olan astsubayların buldukları derece ve kademeyle 1 kademe ilave ediliyor. Getirilen bu düzenleme, lise mezunu olarak görev yapan astsubayları kapsamıyor. Türk Silahlı Kuvvetleri bünyesinde yekvücut olarak cansiparane görev yürüten yükseköğrenim mezunu astsubaylar ile lise mezunu astsubaylar arasında teklifte yer aldığı gibi bir ayırım yapılması yanlıştır, çalışma barışını olumsuz etkiler.

Türkiye Polis Emeklileri Derneği Antalya Şube Başkanı Hanıfı Eker de bir ayrımcılığı, aynı görevi yapan polis ve jandarma arasındaki farklılığı dile getirmişti. Jandarma Genel Komutanlığı personelinin yükseköğrenim mezunu astsubaylar için ek göstergeleri hâlihazırda 3600'dür. Emniyet teşkilatı personelinin yükseköğrenim mezunu polis memurlarının ek göstergeleri ise hâlihazırda 2200'dür. Aynı Bakanlıkta benzer işi yaparak yurt içinde, yurt dışında kol kola, omuz omuzla görev yapan jandarma ve polisin aralarında ayrımcılık öz ve üvey evlat muamelesi görüntüsü vermektedir. 3600 ek gösterge düzenlemesinin TSK ve Jandarma teşkilatında olduğu şekliyle polislerde de sağlanması için düzenleme yapılmalıdır.

Yeni düzenlemeyle, her ne kadar, eğitim, sağlık, emniyet ve din hizmetleri grubundakilerden 1'inci dereceye gelmek şartıyla tüm öğretmenler ile iki yıl ve üzeri yükseköğretim mezunu tüm polisler, sağlık çalışanları ve din görevlilerine 3600 ek gösterge verilmektedir. Ancak tüm polislerde değil 1'inci dereceye gelen ve yükseköğretim mezunu polisler 3600 ek gösterge sağlanıyor. Bunun yanında, madde 3'te lise ve dengi öğrenimli polislerin emekli aylıkları ek ödeme verilerek artırılmaktadır. Böylece, öğrenim durumu itibarıyla 3600 ek gösterge düzenlemesi kapsamında bulunmayan lise ve dengi öğretim mezunu polis memurları emekli aylıklarıyla birlikte 1.200 TL tutarında ek ödmeden yararlanacaktır. Astsubaylarda olduğu gibi yükseköğrenim mezunu polis ile lise mezunu polis arasında da bir ayırım yapılıyor.

Madde 8'de ise 8000 ek göstergeye kadar tüm astsubayların ek göstergesi 600 puan yükseltilmektedir yani yükseköğrenim mezunu jandarma astsubayının hâlihazırda 3600 olan ek göstergesi 4200 oluyor ama yükseköğrenim mezunu polisin ise 3600 ve ancak 1'inci derece olursa.

Yine, kamuoyuna yansıtıldığının aksine, emekli aylıklarında artış sadece 2008 öncesi işe girenler için geçerli olup 2008 sonrasında işe girenler için söz konusu değildir.

Yine, Jandarmada çalışan askerler binbaşı rütbesinden itibaren makam tazminatına hak kazanıyor. Polis söz konusu olduğunda ise birinci sınıf emniyet müdürleri makam tazminatı alabilirken dördüncü sınıf, üçüncü sınıf emniyet müdürü rütbesinde bulunan ilçe emniyet müdürleri, şube müdürleri ile ikinci sınıf emniyet müdürü rütbesinde il emniyet müdür yardımcıları makam tazminatı alamıyor. Bu eşitsizliğin de giderilmesi uygun olacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HASAN SUBAŞI (Devamla) – Bağlıyorum.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Başkan.

HASAN SUBAŞI (Devamla) – Kısaca, polis ile polis, astsubay ile astsubay ve aynı görevi yapan astsubay ile polis arasında eşitsizlik sürdüğü gibi ayrımcılık da derinleşiyor. Sistemi bir bütün olarak revize edecek ciddi bir kamu reformuna ihtiyaç bulunmaktadır; onu da biz yapacağız, az kaldı diyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

7'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 7'nci madde kabul edilmiştir.

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI AHMET AYDIN (Adıyaman) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI AHMET AYDIN (Adıyaman) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Az önce konuşan her iki arkadaşımızın önergeleri üzerine ben de söz almış bulunuyorum.

Değerli arkadaşlar, tabii, bu, astsubaylara ilave 1 kademe hakkının verilmesi yine Komisyonunda bütün arkadaşlarımızın oy birliğiyle geçmişti. Özellikle, hem göreve başlayan hem de görevde olan lise mezunu astsubayımız yok, yükseköğrenim olmak zorunda ancak emekli lise mezunu astsubaylara ilişkin genel değerlendirmeler yapıldı. Yalnız, daha henüz, yeni, Plan ve Bütçe Komisyonundan geçen bir maddeyle, ek madde 85'in kabul edilmesiyle birlikte, 3600 ek gösterge alamayan ve makam tazminatı almayan herkes için, özellikle polislerle birlikte milli istihbarat hizmetleri, emniyet hizmetleri sınıfına dâhil kadrolar, Türk Silahlı Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığına mensup subay, astsubay, uzman jandarma, uzman erbaşları da kapsayarak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, devam edin.

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI AHMET AYDIN (Adıyaman) – ...kapsamı genişletilerek bütün mensuplara bu anlamda “1.200 TL tutarında ilave ödeme yapılır.” maddesiyle birlikte bu eşitsizlik de Plan ve Bütçe Komisyonumuzda yeni geçmekte olan ek maddeyle düzeltilmiş oldu. Ben bunu özellikle Genel Kurulun bilgisine sunmak istedim ve bütün görev alan mensuplara da hayırlı olsun diyorum.

MURAT BAKAN (İzmir) – Sayın Başkan, intibakları niye yok saydınız? İntibakları niye yok saydınız? Mevzu o, mevzu sadece para değil.

BAŞKAN – 8'inci madde üzerinde 2 önerge vardır. Önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Zeki Hakan Sıdali

Hasan Subaşı

Bedri Yaşar

Mersin

Antalya

Samsun

Ümit Beyaz

Mehmet Metanet Çulhaoğlu

İstanbul

Adana

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI AHMET AYDIN (Adıyaman) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge hakkında söz isteyen Adana Milletvekili Mehmet Metanet Çulhaoğlu. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

MEHMET METANET ÇULHAOĞLU (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 343 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesi üzerinde İYİ Parti Grubumuzun görüşlerini ifade etmek üzere söz aldım. Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, öncelikle, cumhuriyetimizin kurucusu Başkomutanımız Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşları başta olmak üzere, yurt içinde ve yurt dışında hain teröristlerle mücadele edip şehadet şerbetini içen Mehmetçiklerimize ve tüm güvenlik güçlerimize Cenab-ı Hak'tan rahmet, gazilerimize de acil şifa, ailelerine ve halkımıza sabırlar diliyorum.

Büyük milletimizin Peygamber ocağı olarak gördüğü Türk Silahlı Kuvvetlerimiz milletimizin göz bebeği, yıkılmaz kalesidir. Bu nedenle, İYİ Parti olarak biz, Mecliste milletimizi temsil etmeye başladığımızdan beri millî savunma ve güvenlik konularıyla ilgili her konuda hassas davrandık, bu konuyu hep siyasetüstü gördük fakat her kesimde olduğu gibi Türk Silahlı Kuvvetlerimizin ve mensuplarının hak eksikliklerinin düzeltilmesi için yapısal eleştirilerimizi mutlaka gündeme getirdik ve düzeltilmesini istedik çünkü kanun tekliflerindeki eksiklikleri, yanlışlıkları söylemek, bunların düzeltilmesini istemek, vatandaşlarımızın haklarını, hukuklarını korumak milletvekilleri olarak bizlerin asli görevidir.

Değerli arkadaşlarım, 8'inci maddede getirilen teklifle askerî hizmete ilişkin idari işlem ve eylemlerden doğan uyuşmazlıkların çözümünde davaların Bölge İdare Mahkemelerinin bulunduğu Ankara, İstanbul, İzmir, Konya, Adana ve Erzurum şehirlerinde bulunan idare mahkemelerine verilen yetki yaptığımız itirazlar sonucu bir nebze de olsa düzeltilmiş; Bursa, Gaziantep ve Samsun İdare Mahkemelerine de verilmiştir. Ancak belirlenen bu şehirlerin dışında bir başka şehirde görev yapan askerlerin belirtilen illerdeki mahkemelere ulaşması bazı güvenlik sorunlarına neden olacak, bulunduğu birliğinden çıkan askerlerin güvenliğine tehdit oluşturacak, çeşitli riskleri de beraberinde getireceğinden dolayı İYİ Parti olarak maddenin teklif metninden çıkarılması yönünde Komisyonunda önerge verdik fakat ne yazık ki reddedildi.

Değerli arkadaşlarım, ülkemiz, cumhuriyet tarihinin en derin siyasi ve ekonomik krizlerinden birini yaşamakta. Eğitimden sağlığa, ekonomiden adalete, özgürlükten güvenliğe akla gelen her alanda yaşanan çok yönlü kriz hâli asker, sivil tüm vatandaşlarımızın sadece gündelik hayatlarını olumsuz etkilemekle kalmayıp geleceğe yönelik umutlarını da yok etmektedir. Bu krizin en önemli sebebi de partili Cumhurbaşkanlığı sistemidir; bu krizden çıkışın tek yolu ise millet ve Meclis iradesini güçlendirmektir. İYİ Parti olarak bizler güçlendirilmiş parlamenter sisteme geçişi siyasetimizin

merkezinde tutma kararlılığımızı sonuna kadar sürdüreceğiz. İşte, bunun için erken seçim istiyoruz çünkü aziz milletimizin artık bir ay değil, bir hafta bile bu Hükümetin beceriksiz ekonomi politikalarıyla oluşan hayat pahalılığıyla mücadele edecek güçlerinin kalmadığını gittiğimiz her yerde bizlere ulaşan vatandaşlarımız söylüyor. Biz bu kürsüden çıkıp Hükümetin yetkililerine vatandaşlarımızın sorunlarını söylüyoruz, işiten var mı? Yok. “Çiftçilerimiz traktörlerini satıyor, süt hayvanlarını kesime gönderiyor.” diyoruz, duyan var mı? Yok. “Esnafımız siftahsız kepenk kapatıyor.” diyoruz, esnafın derdine derman olacak iktidar var mı? O da yok. “Genç, dinamik, yetişmiş doktorlarımız yurt dışına gidiyor.” diyoruz, “Giderlerse gitsinler.” deniliyor. “Vatandaşın alım gücü düştü; en temel gıda maddelerini, peyniri, zeytini, etini, sütünü alıp da sofralarına koyamıyorlar.” diyoruz “Taneyle, gramla alsınlar.” diyorsunuz. Milletimiz artık her şeyi yaşayarak görüyor ama ne hikmetse bir tek AK PARTİ bunları görmüyor, duymuyor.

Sandık ufukta göründü; Allah'ın izni, milletimizin de her geçen gün artan desteğiyle iktidarı devralmamıza çok az kaldı. Bizim iktidarımızda Türk lirası da alın teri de emek de değerli olacak; ülkemizde hukuk da adalet de liyakat de demokrasi de özgürlük de saygı da olacak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MEHMET METANET ÇULHAOĞLU (Devamla) - Milletimiz hazır olsun; İYİ Parti iktidarı, hakkı yenilen milyonların, ezilenlerin, umutları çalınan gençlerin, sesleri kısılmaya çalışılan kadınların, bir başına bırakılan emeklilerin, fikri hür, vicdanı hür nesillerin iktidarı olacak; az kaldı.

Heyetinizi saygıyla selamlamadan önce oyumuzun renginin de beyaz olduğunu, evet olduğunu ifade ediyor, heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 343 sıra sayılı Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesinde yer alan “olduğu” ibaresinin “bulunduğu” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

İmam Taşcier

Hüseyin Kaçmaz

Erol Katırcıoğlu

Diyarbakır

Şırnak

İstanbul

Abdullah Koç

Ali Kenanoğlu

Mahmut Celadet Gaydalı

Ağrı

İstanbul

Bitlis

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI AHMET AYDIN (Adıyaman) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge hakkında söz isteyen Bitlis Milletvekili Mahmut Celadet Gaydalı. (HDP sıralarından alkışlar)

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, partim ve Grubum adına, görüşülmekte olan 343 sıra sayılı Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesi üzerine söz almış bulunmaktayım. Sizleri ve kamuoyunu saygıyla selamlarım.

Değerli milletvekilleri, Türkiye, iktidarın yanlış ekonomi politikaları sonucunda derin bir yoksullukla karşı karşıya kalmıştır. Bu derinleşen yoksulluk hâli öyle bir boyuta geldi ki artık “orta gelir” kavramı tedavülden kalktı. Ya ekonomik yönden güçlüsün ya da tam tersi bir durum söz konusu. Ekonomik yönden güçlü olan da küçük bir azınlık. Doktorundan memuruna, iyi bir meslek olarak adlandırılan birçok iş kolu bugün yoksulluğu en net biçimde hissediyorlar. 2022 yılının birinci altı aylık döneminde en düşük memur maaşı 6.429 lira; 2022 Ocak ayı yoksulluk sınırı 14.228 lira, Nisan 2022’de ise 18.000 lira. Her geçen gün açlık ve yoksulluk sınırı yükselirken gelirler ise aynı hızla kaybolmaktadır. Artık asgari ücrete yapılan zammın ortaya çıkan enflasyon karşısında hiçbir önemi kalmamıştır. Sadece temel ihtiyaçlar bugün asgari ücretin yarısına tekabül etmektedir.

Şimdi, önümüzde mübarek Kurban Bayramı var. Eskiden bayramdan önce kurbanlar alınır, konu komşuya pay edilirdi, dinî vecibelerle toplumsal dayanışmanın aslında en güzel örneklerinden birini gözlerimizle görürdük fakat bu bayram insanlar bırakın kurban alıp kesmeyi, evine 1 kilogram et almanın yolunu bulamıyor. Geçim sıkıntısı içinde boğulan halk kendi hâline bırakılmış durumda. İktidar sanki Türkiye’de bir kriz yokmuşçasına olağanüstü hâli olağanlaştırmaya çalışıyor, yok sayıyor. İnsanlar kimseye muhtaç olmadan, kimseye el açmak zorunda kalmadan geceleri rahat uyuyabilmek ve çocuklarını güzelce büyütmek istiyor; bu, çok mu büyük bir talep? Siz, bu halklara, size oy versin vermesin, bunu sağlamakla kendinizi yükümlü hissetmiyor musunuz? Üç beş maaşlı bürokratlar, her ihaleyi alan şirketler evine 1 kilogram et alamayan, çocuğuna bez, mama alamayan insanlardan daha mı kıymetli?

Ey, iktidar mensupları! Siz ne istediniz de bu halk size vermedi? Bu halkın karşılığında istediği insanca geçinebilmek, bunu bile çok görüyorsunuz. Hani “Memleketi şirket gibi yöneteceğiz.” diyorsunuz ya, bugün sizin bu şirketinizin kapısının önüne kocaman bir “Battık.” yazısı yazmanız gerekiyor. “Enflasyon demeyin hayat pahalılığı deyin.” diyerek neyle, kiminle dalga geçiyorsunuz? Bizler burada paralı yollardan şikâyet ederken halk, devlet yolunu dahi kullanamayacak duruma geldi.

Şimdi, burada “Avrupa şöyle krizde” “Almanya bizi şöyle kısıyor.” diyerek mutfakta kaynayan tencereye bahane aramayın. Bir tercih yaptınız ve tüm halklara bu tercihin bedelini ödetiyorsunuz. Neydi bu tercih? Sermaye sahibi, para sahibi, holding sahibi, nüfuz sahibi insanlara devletin tüm imkânlarını yağmalama hakkı vermek.

Covid döneminde halkın ne kadar yanında durduğunuzu net bir şekilde gördük. Tüm ülkeler -esnafından halkına- destek yarışına girmişken sizler bankalardan kredi vermeyi hizmet, 3-5 bin lira hibe etmeyi de çözüm olarak masaya koydunuz. İşte, bugün, yeni Covid-19 dalgasından bahsediliyor. İnsanlar artık ölmekten de Covid’den de korkmuyor; insanlar vakti geldiğinde, yalnız kalacaklarını, yanlarında kimse olmayacağını bildikleri için korkuyorlar. İşte, Ankara Tren Garı’nda işletmeci şirket “Covid-19 döneminde kâr etmiyor.” diye sözleşmesi uzatıldı; esnaf dükkân kapattı, kılınız kıpırdamadı. Seçimler ister zamanında olsun, ister erken; halk seçimini çoktan yaptı. Zor gününde, dar gününde yanında olmayan, her başarısızlığına mazeret üreten bu iktidarın ve ortaklarının hesabı görülecek.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

8’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 8’inci madde kabul edilmiştir.

9’uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 9’uncu madde kabul edilmiştir.

10’uncu madde üzerinde 1 önerge vardır.

Önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 343 sıra sayılı Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 10'uncu maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "kapasitelerinin" ibaresinin "atıl kapasitelerinin" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Özgür Ceylan

Kani Beko

İlhami Özcan Aygün

Çanakkale

İzmir

Tekirdağ

Alpay Antmen

Ayhan Barut

Cengiz Gökçel

Mersin

Adana

Mersin

Polat Şaroğlu

Tunceli

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI AHMET AYDIN (Adıyaman) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge hakkında söz isteyen Adana Milletvekili Ayhan Barut.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

AYHAN BARUT (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, burada, bu yüce Mecliste ülkemizin kaderi ve halkımızın geleceğiyle ilgili çok sayıda önemli yasal düzenleme yapıldı ama ne hikmetse AKP olarak sizler ortak akla hiçbir zaman ihtiyaç duymadınız. Şimdi görüşülen Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi birbirinden farklı 7 kanunda değişiklik öngörüyor. Yaklaşık 550 bin civarında olan yoklama kaçağı ve bakaya gençlerimizi yakından ilgilendiren bedelli askerlik uygulamasından astsubaylarımızın kademe ilerlemesine kadar çeşitli konuları içeriyor. İçinde öyle bir madde var ki açıkça Anayasa'mıza aykırıdır. Genelkurmay Başkanının görev süresinin 72 yaşına kadar uzatılabilmesinin önünü açan adım asla kabul edilemez. Bu teklif Anayasa'ya aykırılıkların yanı sıra, kişiye özel yasa yapma niteliğini de taşıyor. "Ben yaptım, oldu." denilerek bunları geçiştirmenize izin veremeyiz. Bu teklifin derhâl Meclis gündeminden çekilmesini talep ediyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biliyorsunuz ki ekonomimiz çok kötü. Bunun da sebebi tek adam rejimidir. "CDS" denilen bir kavram var değerli arkadaşlar, herhangi bir ülke hazinesine borç verirken o borcun geri ödenmesine karşı alınan bir garantidir, her ülke için tespit edilen bir kredi risk primi vardır ve bunu belirtir. Ülkemizin risk primi ise CDS'e göre son on dört yılın en yüksek seviyesine ulaşarak 820 baz puana çıkmıştır. Bu, şu demek: Ülkemizin iflas noktasına geldiğinin bir göstergesi kabul ediliyor. Bu da sizin iktidarınız sayesinde olmuştur.

İktidarın pembe boyacısı olup ve âdeta makyaj ustasına dönen, adına "TÜİK" denilen bir kuruluş bile bu ülkede enflasyonu yüzde 70'lerde açıklıyor. Oysa bütün gerçek araştırma kuruluşları yüzde 160'ı aşan bir enflasyon gösteriyor. Biliyoruz ki enflasyon demek açlık demek, yoksulluk demek, işsizlik, zam ve sefalet demektir. Bu iktidar 4.253 TL maaş alan asgari ücretliyi de kuru ekmeğe muhtaç bıraktığı emekliyi de hiç düşünmüyor. Enflasyon ve zamlarla maaşı eriyip tükenen memurumuz da ve işçimiz de akıllarına bile gelmiyor. Siftahsız dükkân kapatan kirasını, vergisini ödeyemeyen, evine ekmek götüremeyen esnafı bile dikkate almıyorlar. İnsanlarımız kiralarnı ödeyemediği için evlerini boşaltmak zorunda kalırken 5 liraya ulaşan ekmeği alamaz hâle bile geldiler.

Sayın Başkan, bilindiği gibi tarım, tüm dünyada stratejik bir öneme sahiptir ve gelişmiş ülkelerde de gerekli destekleri gören bir sektördür. Ancak ülkemizde AKP iktidarının kör ve şaşkı bakışı nedeniyle tarım yeterli desteği görememektedir. Bunun sonucunda ise ne yazık ki AKP'nin yirmi yıllık iktidarında Türkiye'nin tarımsal yapısı zayıflamış, ülkemiz tarımda net bir şekilde ithalatçı konuma düşmüştür.

2003-2021 döneminde tarımsal dış ticaret açığımız 36 milyar dolardır yani bu, şu demek: 36 milyar dolar parayı yurt dışındaki üreticilerin, çiftçilerin cebine gönderdik. Üretene destek vermedikleri için çiftçilerimiz âdeta tarımdan da uzaklaşmaktadır. 2002'de 2,8 milyon olan çiftçi sayımız, bugün sayenizde 2 milyona kadar gerilemiştir. Yani maliyetlerin altında ezilen, ürettiğinden kazanamayan çiftçi, tarımdan kaçıyor. Çiftçimizin ve tarım sektörünün bankalara ve piyasalara olan borçları da 195 milyar lirayı aştı. Çiftçimiz borçlarını ödeyemediği için haciz, borç takibi, icra kısıncasına alınırken sayenizde bir avuç tefecinin insafına ve eline terk edilmiştir.

Bizde durum böyleyken 2021 ila 2027 yıllarında tarımsal destek bütçesini planlayan gelişmiş ülkeler çok önemli adımlar atıyor. Bütçesi yaklaşık 170 milyar avro olan Avrupa Birliği ülkeleri tarımına yüzde 35 oranında pay ayırıp 59 milyar avro tutarında kaynak aktarıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

AYHAN BARUT (Devamla) – Uzun soluklu tarım politikaları geliştiren Amerika ise 42 milyar dolar ayırdı. Üstelik, Amerika, Biden yönetimi, 2023 bütçesinde tarıma ayrılan payı yüzde 17,1 oranında da artırmayı kararlaştırdı.

Değerli arkadaşlar, tarımda sonuçları hep hüsrana yol açan yanlış politikalardan vazgeçilmelidir. İthalatı değil, ihracatı öncelememiz gerekmektedir. Üretimi ve üretene merkeze koyan stratejiler belirlemeliyiz. Çiftçinin belini büken maliyetleri düşürmeli, girdi temininde ise çiftçiye destek sağlanmalı, gübreden mazota her alanda çiftçinin elini güçlendirecek adımlar atılmalıdır diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

10'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Birinci bölümde yer alan maddelerin oylamaları tamamlanmıştır.

Şimdi ikinci bölümün görüşmelerine başlıyoruz.

İkinci bölüm 11 ila 20'nci maddeleri kapsamaktadır.

İkinci bölüm üzerinde İYİ Parti Grubu adına Mersin Milletvekili Sayın Behiç Çelik.

Buyurun Sayın Çelik. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben, İYİ Parti Grubu adına ikinci bölüm üzerinde konuşacağım. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime başlarken övünç ve gurur kaynağımız olan kahraman Türk ordusunun üç gün önceki 2231'inci kuruluş yıl dönümünü kutluyorum. Birlik ve beraberliğimizin teminatı olan ordumuzun her daim yanında olduğumuzu ve olacağımızı ifade etmek istiyorum. Bu vesileyle devletimizin kurucusu aziz Atatürk'e, şehitlerimize, vefat eden gazilerimize ve her rütbeden askerimize Yüce Allah'tan rahmet niyaz ediyorum.

Değerli arkadaşlar, kamuoyunda “bedelli askerlik düzenlemesi” olarak ifade edilen, Askeri Ceza Kanunu başta olmak üzere 7 ayrı kanunda değişiklik öngören 20 maddelik bir teklifi görüşüyoruz.

Yasama faaliyetlerinin nasıl başıbozuk ve oportünist bir mantıkla yürütüldüğü de hepimizin malumudur. AKP'nin bu alanda sicilinin kabarık olduğunu da özellikle hatırlatmak isterim.

Geçtiğimiz haftalarda avukatlar, sağlık çalışanları, hâkimler, savcılar, noterler için birtakım düzenlemeler yapılmıştı. Hepimiz gördük ki yasalaşan teklifler kimseyi memnun etmiyor. Şimdi de askerî personelimizin esas dertleri görmezden gelinerek göstermelik bazı düzenlemelere gidilmektedir. Bedelli askerlik bekleyen vatandaşlarımızın da çok açık bir biçimde istismara maruz kaldığını görüyoruz. Yani kısacası, AKP'nin art niyetli, beceriksiz kadroları ve gayrimillî politikaları bu ülkeyi uçuruma sürüklemeye yol açmaya devam ediyor; genel icraat bunu gösteriyor.

Değerli milletvekilleri, son yirmi yılda ülkemizin en güzide kurumları kasıtlı olarak zayıflatılmış ya da tasfiye edilmiştir. Yargıyı, tıbbiyeyi, mülkiyeyi, hariciyeyi, yerel yönetimleri, üniversiteleri, özgür basını, sendikaları ve sivil toplum kuruluşlarını bir bir hedef listesine alan iktidar, Türk ordusunu, çok kıymetli harbiyemizi de büyük bir yıkıma uğratmıştır. Derin bir öfke ve intikam hırsıyla türlü eylemlere, yıpratıcı saldırılara girişmiştir. Unutulmasın ki Türk ordusuna düşmanlık edenler başka ordulara selam dururlar.

Değerli milletvekilleri, yirmi yıl önce AKP, milletin hür iradesinden doğan hükûmet etme yetkisini alırken devleti yönetmeye talipti, fethetmeye değil; milletimize umut, yurdumuza güven olmaya talipti, dert olmaya, risk olmaya, komşulara düşman olmaya değil; adaletin kılıcı olmaya talipti, hukuku katletmeye değil; liyakati getirmeye talipti, eşi dostu kayırmaya değil; özgürlüğü tesis etmeye talipti, vesayeti yok etmeye talipti, kendi vesayetini kurmaya değil; kimsesizlerin kimsesi olmaya talipti, zorbalığa ve zulme değil. Yirmi yıl sonra AKP vadettiklerinden çok vadetmedikleriyle, hedeflerinden ziyade eleştirdikleriyle anılan siyasi bir partiye dönüşmüştür.

Yirmi yıllık bu dönüşümün izlerine Türk ordusuyla girilen bitmek bilmeyen hesaplaşmada da rastlanmaktadır. Ergenekon gibi, Balyoz gibi asılsız iddialarla ordumuza ve kahraman askerlerimize hayâsızca, haince iftiralar atılmış ve çetelerin sızmasına uygun ortam hazırlanmıştır. Çetelerin milletin başına açtığı belayı hepimiz gördük. Öte yandan “çözüm süreci” denilen ihanet sürecinde girilen kirli pazarlıkların nasıl ifşa olduğunu ve sonrasında ülkenin başına ne gibi dertler açıldığını da hep birlikte müşahade ettik. Hiçbir hatadan ders almayan, hiçbir uyarıyı dikkate almayan AKP, ülkemizi krizlere sürüklemeye, yeni tehditlere alan açmaya ve milletin huzurunu kaçırmaya devam etmektedir. İktidarın sadece Türk ordusuna verdiği zarar konuşmaya başlasak, burada günlerce konuşsak zaman yetmez, o nedenle bu konuyu burada noktalıyorum.

Görüşmekte olduğumuz teklifin ikinci bölümüne gelince, birinci bölümde olduğu gibi, yine milletin gerçek dertlerinden uzak, yine vatandaşın gündeminden farklı konular var karşımızda. Görüyoruz ki arkadaşlar, bu iktidarın ajandasında yokluğa, yoksulluğa, hayat pahalılığına, işsizliğe, çaresizliğe asla yer yoktur.

İşte görüyorsunuz, teklife geçince 11 ile 15'inci maddelerinde Millî Savunma Bakanlığı ve kuvvet komutanlıkları bünyesinde yer alan döner sermaye işletmelerinin geliştirilmesine dair düzenlemeler bulunmaktadır.

11'inci maddeyle döner sermaye işletmesi kurulabilecek kurumlar artırılmaktadır.

12'nci maddede ise Millî Savunma ve Kara Kuvvetleri bünyesinde var olan döner sermaye miktarının ve üretim kapasitesinin artırılması hedeflenmektedir.

13'üncü maddeyle Millî Savunma tarafından yürütülen personel temin faaliyetlerinde görevli kamu kurum ve kuruluşlarının personeline döner sermayeden ödeme yapılması amaçlanmaktadır.

14'üncü madde, Millî Savunma Üniversitesi yönetimine ve personeline döner sermaye işletmesi üzerinden maddi destek sağlanmasına yöneliktir.

15'inci maddede döner sermaye işletmelerine tahsil edilen 100 milyon liralık sermayenin hâlihazırda işletilen sermayenin kârından karşılanması amaçlanmaktadır.

16'ncı maddede uzman erbaşlıktan astsubaylığa geçmek için şartları taşıyan, çeşitli nedenlerle sınava başvuramayan veya katılamayan adaylara yeni başvuru hakkı tanınmaktadır.

Teklifin 17'nci ve 18'inci maddesi bedelli askerlik konusunda bazı düzenlemeler yapmaktadır.

Teklifin kamuoyuyla paylaşılan, müjdelerle duyurulan maddeleri bunlardır.

Bakalım, kime nasıl bir müjde gelmiş? 17'nci maddede bedelli askerlik ücretinin, ödemenin yapıldığı gün geçerli olan memur aylık katsayısı dikkate alınarak hesaplanması sağlanmaktadır. Yoklama kaçağı, saklı veya bakaya olanlara bedelli askerlik hakkı tanınmaktadır ancak bu kişiler mevcut durumlarından müracaat tarihlerine kadar geçen süreyle orantılı şekilde ödeme yapacaklardır. Yani normal bir vatandaş 56.507 lira ödeyecekken bir yıl yoklama kaçağı, saklı veya bakaya olan bir vatandaş her bir yıl için 9.418 lira fazla ödeme yapacaktır. Üstelik, bir yıla ilave bir gün dahi yine bir yıl şeklinde hesaplanacaktır. İnsanların içinde bulunduğu bu durumu bir istismar meselesi hâline getirerek buradan maddiyat devşirmek yine iktidarın yapabileceği ibretlik bir iştir arkadaşlar. Yine aynı maddede, bedelli askerlik hizmetinden yararlanamayacaklar belirtilmektedir. Buna göre, fiilî askerlik hizmetine başlayanlar, bedelli askerlik hakkından vazgeçenler veya başvuru tarihinden sonra iki ay içinde ödemeyi yapmayanlar da bu haklardan yararlanamayacaktır.

18'inci maddeyle yurt dışında yaşayan vatandaşlarımız için dövizle askerlik uygulamasına dair düzenlemeler yapılmaktadır. Yani arkadaşlar, ekonomideki krizi çözemeyen iktidar, yurt dışında yaşayan vatandaşımızı sömürme yoluna gidiyor, buradan gelecek dövize bel bağladığını göstermiş oluyor.

19'uncu madde yürürlük, 20'nci madde ise yürütme maddesi olarak düzenlenmiş.

Görüldüğü üzere, müjdelerle duyurulan bedelli askerlik düzenlemelerinin satır aralarında bahsettiğimiz eksiklikleri bu şekilde yüce heyetinize arz etmiş bulunuyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

BEHİÇ ÇELİK (Devamla) - Devlet-millet bağına koparma teşebbüslerini tüm hızıyla sürdüren iktidar, duyurduğu projelerden menfaat kollamaya devam etmektedir.

Evet, Türk ordusunun töresi, şanı ve şerefiyle oynayanlar iki dünyada da felah bulmazlar, bizden uyarması.

Bu duygu ve düşüncelerle teklifin ikinci bölümünde yer alan hususların tekraren dikkatle gözden geçirilmesini, milletimizle inatlaşma yolunun ivedilikle terk edilmesini ve bir an evvel ülkenin gerçek meselelerine odaklanma yoluna gidilmesini tavsiye ediyor, hepinize teşekkür ediyorum.

Saygılar sunuyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Siirt Milletvekili Sayın Meral Daniş Beştaş. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben genel olarak adalet konusunda konuşacağım; yargı, tarafsızlık, bağımsızlık çünkü aslında demokrasinin bütün temeli, üçüncü kuvvet ama iktidar bugün tek kuvvete dönüştürdüğü bir rejimle yoluna devam ediyor.

İlk konu olarak hapisaneleri anlatacağım. Her gün ifade ediyoruz, her konuşmamızda değiniyoruz ama iktidar hiçbir şey görmüyor, duymuyor ya da görüp duyduğu hâlde bu konularda tek bir adım atmıyor; aksine, hastalar ölüyor, yaralılar ağırlaşıyor, cenazelere müdahale ediliyor ve her gün hapisanelerden yeni bir ihlale uyanıyoruz. nce genel bir resim vermek isterim. şu anda Türkiye’de 383 cezaevi var, 36 cezaevinin yapımına devam ediliyor, toplam 419 olacak ve AKP döneminde yapılan cezaevi sayısı yüz yılın en az 5 katına dönüştü; evet, yüz yılın 5 katı cezaevi yapılıyor. Sadece Diyarbakır’da 10’dan fazla cezaevi var ve tabii ki şunu çok iyi biliyoruz: Daha fazla cezaevi demek, daha fazla kötülük, daha fazla zulüm, daha fazla adaletsizlik demek; yoksa insanlar çok suç işliyor da bu nedenle hapisaneler yapılıyor falan değil. Kendisine itiraz eden, iktidarını eleştiren herkes şüpheli, olağan şüpheli. Bu ülkedeki olağan şüpheliler: Başta Kürtler, Aleviler, solcular, muhalifler, avukatlar, ğretmenler. Yani bu liste o kadar uzun ki tabii, şimdi “olağan şüpheli” de diymiyoruz, artık herkes onlara göre birer terörist. Türkiye’deki terörist sayısı terörist olmayan vatandaşların sayısını yakında katbekat açacak çünkü şiir okuyan, şarkı söyleyen, yazı yazan, konuşan, siyaset yapan, milletvekili olan, belediye başkanı olan, akademisyen olan herkes her an “terörist” diye nitelendirilebilir. Terörist olmakla olmamak arasında iktidara göre çok ince bir sınır var aslında, her an o değişebilir, yeter ki iktidarına bir söz söyleyin.

şimdi, şili diktatörü Pinochet’i herkes bilir. Kendisi tek adam rejimiyle ülkeyi yönetirken -Adli Tıp Kurumunu anlatacağım da peşinen söylüyorum- ATK ve benzeri kurumlar için “Bizim kirli çamaşırlarımızı temizleyen çamaşırhane.” dermiş. Evet, Türkiye’de bu tip çamaşırhaneler çok fazla; başta Adli Tıp Kurumu. Adli Tıp Kurumu, bu ülkede, şu anda, biliyorsunuz, yargının en temel bilimsel rapor almak adına bütün dava dosyalarında, özellikle cezada, mesela, özellikle aile hukukunda, tecavüz dosyalarında, istismar dosyalarında, işkence dosyalarında; hasta, tutuklu ve hükümlü dosyalarında belirleyici bir bilirkişi kurulu olarak dikkate alınır. Peki, Adli Tıp Kurumu ne yapıyor? İktidarın işkencesini gizliyor, kadına yönelik tecavüzü de mümkün olduğunca görmüyor, istismarı görmüyor; hasta mahpuslara ilişkin raporları iktidarı sadece desteklemek ve aklamak için kullanıyor. Ya, Mehmet Emin zkan’ı keşe görseydiniz, ben gördüm. Hepimizin babası var ya, hepimizin annesi var; umarım 84 yaşına kadar gelirler eğer yaşıyorlarsa. Ya, yaşlı bir insanı 7 kez ATK’ya götürüyorlar, yolda işkence yapıyorlar, biliyor musunuz? Ben 2 defa ziyaret ettim; konuşamayan, duymayan, yemek yiyemeyen, ihtiyaçlarını karşılayamayan ve suçu işlemediği için tekrar hakkında yargılama kararı verilen yeniden yargılama kararı verilen Mehmet Emin zkan dedeye Adli Tıp Kurumu bugün yine “Cezaevinde kalabilir.” demiş. Niye? Madımak katilini bıraktınız. Neden? İnsanları diri diri yakan Ahmet efendiye bıraktınız, affettiniz. Ne farkı var? Bunun vicdanda bir yeri var mı? Bunun insanlıkta bir yeri var mı? Tek suç Kürt olmak mı? İşte, böyle bir ülkede adaletten söz edemeyiz.

O kadar çok ihlal var ki cezaevlerinde, hangisini söyleyeceğimi bilmiyorum. Mesela, Aysel Tuğluk; bizim arkadaşımız, canımız, demans hastası ya. Onun zel hayatını da ihlal ediyoruz. 2 dönem milletvekilliği yapmış, Eş Genel Başkanlık yapmış. Annesinin cenazesi mezardan çıkarılmış ırkçılar tarafından ve hafızasını orada reddetmiş. Dn mahkemeye getirdiler ya, Sincan’da mahkeme karşısına çıkardılar ve konuşamayacağını görünce geri gönderdiler. şimdi bunun hukukta bir karşılığı var mı? Yok. Bunun ahlakta bir karşılığı var mı? Yok. Bunun siyasi etikte bir karşılığı var mı? Yok. İnsanlıkta ve vicdanda hiç yok zaten. İşte, böyle günlerden geçiyoruz ve bu normalleştirilmeye çalışılıyor. Tutuklu Abdülkadir Aksu, cezaevine para yatıramadığı için, yoksul olduğu için annesinin cenaze törenine katılamadı -sadece örnek olarak söylüyorum- ve Hedla Aksu’nun tek isteği varmış, yıllardır çocuğunu gremiyormuş -70’inde yaşamını kaybetmiş- demiş ki: “Oğlumu görmeden göçüp gitmek istemiyorum, son isteğim budur.” Bunun için oğlu gitmek istemiş, yoksul olduğu için annesinin cenaze törenine bile gidememiş. Elimde bir tane örnek var, Gezi direnişi sırasında gaz bombasıyla bacağından yaralanan

Ekim Can Polat. İnsan Haklarını İnceleme Komisyonuna milletvekili arkadaşlarımız başvurdu. 16 yaşındayken linç kampanyasına maruz kalmıştı, 19 yaşında tekrar gözaltına alındı, çok ağır işkenceler gördü ve o işkencelerden dolayı hem ceza aldı hem de bütün sağlığını yitirdi. Şu anda, sürgünlerle 4 cezaevi değiştirdi, evet, ve şimdi nerede? Denizli Cezaevinde. Hangi sağlık sorunları var? Kalp krizi, ritim bozukluğu, hipertansiyon, KOAH, kemik erimesi, görme kaybı gibi ciddi rahatsızlıkları var ve tedavisi yapılmıyor, ölüme terk edilmiş. Bu genç ölüme terk edilmiş -diğeri 84 yaşında- ve açlık grevine başlamış, Ekim Can Polat “Beni ölüme terk ediyorsunuz.” diye açlık grevine girmiş. İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu yok, Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Hakları Komisyonu diye bir komisyon yok çünkü cevap vermiyor, çünkü işlem yapmıyor. Ben, kendim, neredeyse her gün başvuru gönderiyorum, bana geçenlerde galiba Giresun Valiliği cevap verdi. Şaka gibi ya, ben Komisyona başvuruyorum, Giresun Valiliği bana cevap veriyor çok alakasız bir şekilde cezaeviyle ilgili. İşte bu kadar gayriciddi, iş bilmez ve böyle tek adam rejimiyle faşizm adım adım uygulanıyor ve kurumsallaştırılıyor. Bu nedenle Denizli T Tipi Cezaevindeki Ekim Can Polat’ı bir an önce ziyaret edin -İnsan Hakları Komisyonuna sesleniyorum- ve ölümünü tabii ki engelleyelim.

AKP iktidarına şunu söylemek istiyorum: Siz iktidarınızı bu şekilde işkence yöntemleriyle, muhaliflerinizi tutuklayarak, muhaliflerinize işkence yaparak, hastaları bile ölüme terk ederek, tedavi yaptırmayarak devam ettirseniz ne olur, ettirmeseniz ne olur. Hukuka inanmayan, hukukun gereğini yerine getirmeyen... Ya, hiçbir şey istemiyoruz biz. Ben şunu HDP adına söylüyorum; talebimiz şudur: Türkiye’nin taraf olduğu ulusüstü sözleşmeler ve iç hukuktaki hükümleri uygulayın ya, sadece bunu uygulayın; Ceza İnfaz Kanunu’nu uygulayın, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’ni uygulayın. Ceza usul yöntemlerini, buna benzer yönetmelikleri orada resim olsun diye tutmuyoruz; bunları uygulamıyorsunuz. Şu anda Anayasa’yı yürürlükten kaldırdığınız gibi binlerce insanı hapishanelerde -evet, binlerce insanı- işkenceyle teslim almaya çalışıyorsunuz. Ya, ölenleri teslim alsanız ne olur?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Beştaş.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Mehmet Emin Özkan bu şekilde cezaevinde ölürse AKP iktidarı ne kazanacak, ne kaybedecek; bunu düşünsün. Aysel Tuğluk demans hastası olarak cezaevinde her şeyi unutmuşken AKP iktidarı onu orada tutarak ne kazanacak? Hiçbir şey; sadece insanlığımı yitirecek.

Ve bizim çağrımız... Bu çağrılarımın, bu konuşmalarımın hiçbiri de siyasi değil; bir insan hakları savunucusu olarak söylüyorum bunu, hayatım boyunca insan haklarını savundum, öğrenciliğimden beri hukuku savundum, hukukun üstünlüğünü savundum ama 12 Eylül rejimini aratıyorsunuz. “5 no.lu zindan...” diye, “5 no.lu Cezaevini kapatacağız.” diye geldiniz, bütün cezaevlerini Diyarbakır 5 No.lu Cezaevine dönüştürdünüz.

Bunları size hatırlatmak için söz aldım. Ya gereğini yapın ya da “Yönetemiyoruz.” deyin; başka bir yolu yok. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Gaziantep Milletvekili Sayın Bayram Yılmazkaya.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA BAYRAM YILMAZKAYA (Gaziantep) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin ikinci bölümü üzerine partim adına söz almış bulunmaktayım. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Görüşülmekte olan bu kanun teklifi, Türk Silahlı Kuvvetlerinin hâlihazırda görev yapan mensuplarından tutun da emekli personeline kadar birçoğunu doğrudan ilgilendirmesine rağmen Millî Savunma Bakanlığındaki işçi ve memur sendikalarının ve Türkiye Emekli Subaylar Derneğinin görüşüne başvurulmadığı, bizlerle, hatta aranızda bile yeterince tartışılmadan geldiği ve birçok personelin sorununa dair bir düzenleme olmadığı şeklinde görülmektedir. Bırakın personele yönelik bir düzenlemeyi, yüz binlerce gencimizin sorunu olan bakaya durumları, asker kaçağı, bedelli affı gibi konularda bile adaletli ve vicdani bir çözüm sunulmamıştır.

Düzenlemenin yapılmasıyla öngörülen değişikliklerle, kanunun mevcut hâliyle bedelli askerlik dışında tutulan yoklama kaçağı, saklı veya bakaya olanların eğer paraları varsa bedelli askerlik yapma hakkı âdeta lütfeder gibi tanınmıyor. Zaten bütün uyarılarımıza rağmen, bile bile, açık öğretim yaş sınırının 29'dan 22 yaşa düşürülmesi sonucu eskiden iki ay olan yoklama süresinin kaldırılmasıyla birlikte birçok gencimizi haberi olmadan yoklama kaçağı durumuna düşürdünüz. Üstelik yoklama kaçağı durumuna düşen gençlerimizin üniversiteye girme hakkı ile askerliği bedelli yapma hakkını da maalesef ellerinden almıştınız. Bu söylediğim yaklaşık 3.500 kişilik bir grupla birlikte toplam 500 bin kişiye yakın mağdur gencimiz üzerinden -bu yasa teklifiyle görülmektedir ki- büyük bir ekonomik rant sağlanmak istenmektedir. Doğrusu, bunun neresi çözüm değerli arkadaşlar, anlamış değiliz.

Bu düzenlemeye göre, başvuru tarihine kadar yoklama kaçağı, saklı veya bakaya olanlar, bakaya kaldıkları tarihten başvuru tarihine kadar geçen sürenin her bir yılı için, normal bedelli askerlik yapanların ödeyeceği paranın hesaplanmasında esas alınan 240.000 gösterge rakamına 40.000 ek gösterge eklenecek tutar kadar fazla para ödeyecekler. Yani bedelli askerlik yapacaklar 56.507 lira ödüyor, yoklama kaçağı, saklı veya bakaya olanlar ise her yıl için fazladan 9.418 lira ödeyecekler. Bir yılın hesaplanmasında bir günün bile bir yıl sayılacak olması gençlerimiz için müjde değildir. Bu rakamların da yeni zamlarla yüzde 40 oranında artış göstereceği kesindir.

Sizlerin anlamadığı bir nokta var ki arkadaşlar, bu gruptaki gençlerimizin çoğu imkânsızlıklar dâhilinde askerliğini yapamamayı tercih etmiştir. Birçok gencimizin, ailesini ve kendi hayatını idame ettirmek için çalışmak zorunda olduğu, hayat koşullarının zor olduğu, zor şartlarda iş bulduğu ve eğer askere giderse bulduğu işi kaybedeceği gerçeği göz önünde bulundurulmamıştır. Değerli arkadaşlar, yani bu grubun çoğu, yaşadıkları hayat içinde maddi manevi yönden mağdur durumdaki vatandaşlarımızdır, birçoğu sigortalı ve asgari ücretle çalışarak ailesini geçindirmenin derdinde olduğu için birikmiş bir paraları dahi yok. Bunlar zaten dar gelirli ailelerin çocukları, sizlerin takdir gördüğü bu paraları zaten ödeyemeyecekler. Sizler bu getirdiğiniz yasal düzenlemeyle bu gençlerimizin sorununu çözmek yerine yeni bir sorun ortaya koymaktasınız. Eğer düzenleme bu şekilde geçerse gençlerimiz arasında yeni mağduriyetleri doğuracağı kesindir.

Değerli milletvekilleri, 2018 yılında Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle Genelkurmay Başkanlığının Millî Savunma Bakanlığına bağlanması ve Genelkurmay Başkanının Millî Savunma Bakanı yapılması, sizlerin her defasında dile getirdiğiniz askerî vesayetin yasal zeminini oluşturmaktadır, bundan başka bir şey değildir. Zaten önceki düzenlemeyle Genelkurmay Başkanlarının tarihsel ve hiyerarşik önemini hiçe saymıştınız. Geçmişte yaptığımız o düzenlemeyle bundan sonra her gelen iktidar Millî Savunma Bakanı yapmak için bir orgeneral veya bir kuvvet komutanı bulmak zorunda çünkü Savunma Bakanlığına kuvvet komutanları bağlandığı için askeriye den anlayan bir kişi bundan sonra Savunma Bakanı olmak zorunda. Bizim gibi, mesela, eskiden hukukçulardan, vali gibi mesleklerden Millî Savunma Bakanı

olurken bu şekilde mecburen bir askerın bakan olmasına zemin oldu. Böylece, bizim gibi sivil herhangi bir şahıs Millî Savunma Bakanı olamayacaktır bu yaptığımız düzenlemeyle değerli arkadaşlar. Bundan sonra her seferinde asker kökenli, askeriye den, kuvvet komutanlığından anlayan bir insan Millî Savunma Bakanı olacak ki askerî vesayeti kanunla da oturtmuş oldunuz maalesef.

Bir de üstüne üstlük, getirdiğiniz bu yasal düzenlemeyle Genelkurmay Başkanlığına atanan orgeneral, oramirallerin yaş haddi 67 olmasına rağmen Cumhurbaşkanı, Genelkurmay Başkanı, yaş haddini birer yıllık süreyle beş yıl uzatarak 72 yaşına kadar görevde tutulabilecek. Bu şekilde, görevdeki Genelkurmay Başkanlarının ordu hiyerarşisinde şahsi hegemonya kurmasına yol açılmasının yanı sıra; kendisini “Benim görev süremi uzatacaktır.” diye bir aidiyet duygusuyla Cumhurbaşkanı bağlayacaktır. Yani bu düzenleme, aslı itibarıyla liyakati sadakate çeviren ve devletin kurumsallığını şahıslara indirgeyen yasal bir düzenlemedir. Bu düzenlemedeki gerekçede ise “devam eden terörle mücadele faaliyetlerinin etkin bir şekilde sürdürülmesi ve harekâtlardan elde edilen tecrübenin aktarılması” ifadesi yer almıştır.

Değerli milletvekilleri, terörle mücadele kişilerle değil, devletin sistematik ve kurumsal mücadelesiyle sürdürülen bir organizasyondur. Bu mücadeleyi kişilere indirmek çok yanlıştır, birileri gidince terörle mücadele zafiyete uğrayacak diye bir şey yoktur. Bu çok yanlış bir yaklaşımdır, hem kuvvet komutanlarımıza hem de ordumuzun her kademesinde görev yapan onurlu askerlerimize bir saygısızlıktır. Zaten Anayasa’ya göre aykırılık teşkil eden bu düzenleme kanunlaşırsa Genelkurmay Başkanlığı makamı liyakate dayalı olmaktan çıkacak, görev süresinin beş yıla kadar uzatılması Cumhurbaşkanı’nın keyfi iradesine tabi olan Genelkurmay Başkanı, anayasal yükümlülüklere göre değil, mesleki kader ile özlük hakları iki dudağı arasında bulunan ve bir siyasetçi olan Cumhurbaşkanı’na kişisel bağlılığı ve biat etmesi üzerinden görev yapacaktır. Bu durum ve Genelkurmay Başkanı’nın koltuğunu koruma kaygısıyla partizanlaşma ihtimali, ülke savunması ve demokrasisi açısından ciddiye alınması gereken tehlikeler içermektedir maalesef. Genelkurmay Başkanı’nın bir siyasetçinin şahsi memuru gibi hareket etmesine yol açacak teklif maddesi bu açıdan Anayasa’nın 2’nci maddesindeki “hukuk devleti” ilkesiyle ve 3’üncü maddesiyle düzenlenen “devletin bütünlüğü” ilkesiyle çelişmektedir. Bu yoldan da yakinken dönülmesi lazım. Soruyorum: Acaba Hulusi Akar Paşa kendisi Kara Kuvvetleri Komutanı iken bir önceki Genelkurmay Başkanı’nın süresi uzatıldığında tepkisi ne olacaktır? Doğrusu merak ediyorum çünkü duyduk ki bu maddenin, özellikle Hulusi Akar Paşa, mevcut Genelkurmay Başkanı’nın devamlılığını istediği için getirildiği söyleniyor. İnşallah öyle değildir, keşke o duyguları yaşasa diyorum.

Değerli arkadaşlar, bir diğer önemli konu, söyleye söyleye dilimizde tüy bitti; askerî hastaneler. Askerî hastanelerin Sağlık Bakanlığına bağlanmasıyla askerî doktorların yerine sivil doktorların getirilmesi gibi önemli bir husus var yani askerî hastanelerde savaş cerrahisi uygulamasının ortadan kaldırılması. Bir hekim olarak, bir cerrah olarak bu önemli konuyu her fırsatta dile getirmekteyim, askerî cerrahinin önemini ve tecrübesini yok sayamazsınız. Değerli arkadaşlar, ülkemizde ve birçok ülkede tıp eğitiminin temeli askerî tabipler tarafından oluşturulmuştur. Gülhane Eğitim ve Araştırma Hastanesi veya eski adıyla GATA 1898 yılında İstanbul’da kurulmuş ve daha sonrasında tıp fakülteleri gelişmiştir.

Askerî hastaneler stratejik anlamda çok önemlidir, savaş durumları için kurulmuştur, askerî tabibin tanımı tamamen farklıdır. Osmanlı'dan bugüne kadar ülkemizin girdiği düzenli savaşlarda olsun, sınırlarımızın içinde veya ötesinde yapılmış harekâtlarda olsun askerimizin en büyük güvencesi yanı başındaki askerî doktorlardır, askerî sağlık personelleridir. Çatışma alanında ve askerî hastanede bulunan askerî doktorlar ve askerî personel düşman unsurlarıyla çatışmakta olan askerler için en büyük psikolojik desteklerdir çünkü çatışma alanında bulunan askerler bilir ki: Şehit olmadığı takdirde hemen yanı başındaki askerî doktor ona en kısa sürede müdahale edecek ve kendisini hastaneye göndererek harp cerrahisi uzmanına teslim edecektir.

Askerî doktor sadece klasik tıp eğitimi alan bir insan değildir, tıp eğitiminin yanı sıra savaş koşullarındaki tıp eğitimi, askerî psikoloji, savaş psikolojisi ve askerî yönetim konularında eğitim alarak donanımlı bir hâle gelmiştir. Cepheye ağır yaralanan askerler için dakikaların bile önemli olduğu düşünüldüğünde, yaralıya kimin, nasıl ve hangi koşullarda müdahale edeceğini, hasta naklinin de nasıl yapılacağını, yolda olabilecek sıkıntılarda neler yapılabileceğini en iyi askerî doktorlar ve personel bilir. Askerî doktorlar çatışma veya savaş koşullarında gerektiğinde silah kullanma ya da gerektiğinde başka bir komutanın yerine birlikleri komuta etme yeteneğine de sahiptirler. Sivil doktorların sahip olduğu teçhizat örgütlenme, eğitim ve çevreyle askerî doktorların sahip oldukları birbirinden çok farklıdır. Sivil doktorları bugün askerimizin yaşamakta olduğu çatışma alanlarına gönderemeyeceğiniz gibi her an başınıza açılacak gerilim zamanında bu sağlık çalışanını da cepheye gönderemezsiniz. Askerî doktorun görevini sivil doktora yaptırabileceğini sananlar büyük bir yanlış içindedirler. Askerî doktorluk, hele de savaş cerrahisi çok ayrıcalıklı bir meslektir.

Değerli arkadaşlar, şimdi, tabii, doktorları çoğunuz tanıyorsunuzdur veya tanıyorsunuzdur, doktorlar naif insanlardır, hayatı boyunca öyle silahtı, silah sesleriydi, çatışmaydı, kavganın içinde olmayan insanlardır. Gerçi, doktor arkadaşların arasında birkaçı silaha meraklı olabilir ama ben şahsen 49 yaşına kadar elime silah dahi almadım ve bir anımı anlatayım: Diyarbakır'da kısa dönem askerlik yaptım arkadaşlar, çok önemli bir kalp cerrahi merkezinde kalp cerrahisi oldum, görmediğimiz fazla sayıda ameliyatlarda yaptım ve birçok hastaya müdahale ettim. İlgincidir, doldurboşalt sırasında -ki bir patlamadan- 8-10 yaralı asker getirdiler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

BAYRAM YILMAZKAYA (Devamla) – O askerlerin acilden girişi vardı, bize anons ettiler “Koşun, koşun.” diye. Arkadaşlar, o 8-10 asker geldiğinde her tarafta yanıklar, kan revan içinde; ben o kadar deneyimli bir cerrah olarak o an tutuldum ve o ortamda müdahale edenler askerî doktor arkadaşlardı, askerî genel cerrahlardı, askerî anestezi doktorlarıydı, askerî personeldi. Onlar sayesinde, ağır olan 3 çocuğumuza müdahale ettik, hatta 1'inin ameliyatını ben yaptım, 1'ini kaybettik ve şunu demek istiyorum: Askerî hekimlik çok farklı bir şeydir arkadaşlar. Bakın, bu yanlış her defasında söylediğimiz hâlde maalesef dönülmüyor. Hangi kuvvet buna engel oluyor? Bu askerî hastanelerin açılmasını, savaş cerrahlarının yetişmesini niye engelliyorlar; kim engelliyor, hangi güç engelliyor, anlamış değiliz. Dünyanın hiçbir yerinde ordu askerî doktorundan mahrum edilmemişlerdir arkadaşlar. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar; İYİ Parti sıralarından alkışlar) Buradan tekrar söylüyorum; bakın, bu konu çok önemlidir ve gelin ilk fırsatta bu askerî hastanelerin açılması için gereken neyse hep birlikte yapalım diyorum.

Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gruplar adına yapılan konuşmalar tamamlanmıştır.

Birinci bölüm üzerinde şahsı adına İstanbul Milletvekili Sayın Yavuz Ağırlioğlu.

Buyurun Sayın Ağırlioğlu. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YAVUZ AĞIRLİOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; biraz önce arz etmeye çalıştığım çerçeveye devamla... Ordumuzla ilgili konuşmalarımızı yaparken merkezine başka bir hassasiyet koyduğumuzu ifade etmiştim. Bir şeyi şerh etmem lazım, vesilenizle, sizin vesilenizle milletimize de duyurayım; gönülümde bu vesilelerle demek istediğim nice sözler var, ne kadarını arz edebileceğim bilmiyorum. Türk milletinin varlığına nezaret eden, kuruluş zamanımızın -orduyu konuştuğumuz için- Mustafa Kemal Atatürk'ü ve mümtaz arkadaşlarını da anmamızın gerekliliğiyle bunları arz edeceğiz.

Yokluktan, cepelerde savaşmaktan, dönenlerin sayısını bilememekten, kalanların kimin neyi olduğunu kestirememekten, omuzlarına tarihin en ağır yükü binmiş bir kurmay kadro 8,5-9 milyonluk bir nüfusu planladı. Aslında orduyu konuşuyoruz; bir cihetten devleti konuşacağız, bir cihetten Hükümeti konuşacağız, plan yapabilme kapasitesini konuşacağız. Ordu yüzyılın başında bir plan yaptı bize kurmay kadrosuyla Mustafa Kemal Atatürk başkanlığında. “Göz” konuşuyorsunuz; kurmay kadronun gözlerini konuşursunuz. Nureddin Nebati Bey’i ağırladık; bütün Genel Kurul gözlerine atıf yaparak konuştu. Kurtuluş Savaşı’nın kurmay kadrosunun şimdi bulabildiğiniz, bilebildiğiniz bütün resimlerine bakın, her birinin gözlerinde hangi kararlılığın, hangi devlet idealinin, hangi vatan iddiasının, hangi kuruluşun, hangi dirilişin, hangi doğruluşun muhtevası var; görürsünüz, her bir fotoğrafta görürsünüz Efendim, mesela, Trablusgarp’ta Cemal’in, Enver’in ve Mustafa Kemal’in aynı karede olduğu bir resim vardır. Cemal Paşa’nın gözlerinde görürsünüz ki “Ben yapacağımı biliyorum.” iradesi vardır. Enver’in gözünde şehadetin izleri vardır, görürsünüz. Mustafa Kemal’in gözünde “Benim başka bir planım vardır.”ı görürsünüz. “Kurmay kadrosu” diye sayabildiğiniz İsmet İnönü’nün gözlerinde de göreceklere vardır, Rauf Orbay’da vardır, Refet Bele’de vardır; efendim, Edirne’nin şanlı müdafisi Şükrü Paşa’da vardır, Nuri Paşa’da vardır, Medine müdafisi Fahreddin Paşa’da vardır; Kut’un kahramanlarında vardır, gözlerinde vardır.

Plan yapabilme kapasitesi olan bir kadro vardır. Plan yapabilen Türkler 9 milyonluk bir nüfustan 85 milyonluk bir vatan bırakabilmişlerdir bize. İçinde, kaynaklarını doğru yönetemediğimiz, vergilerini doğru toplayamadığımız, topladıklarımızı doğru harcamadığımız, yetişmiş, birikimli insanlarını doğru istihdam edemediğimiz, eğitimini doğru müfredatla buluşturamadığımız, kaynaklarını doğru kullanamadığımız için dünyanın en saygın ilk 10 ekonomisine sokamadığımız hâlde 9 milyonluk bir nüfustan 85 milyonluk dev bir ülkeyi planlayan kabiliyet vardır. Bugün, sahip olduğumuz imkânları Kurtuluş Savaşı’nın kurmay kadrosu bulabilseydi bize bir ulus devlet değil, belki bir imparatorluk kuracaklardı, belki bugün sizin bulduklarınızı bulsalar bize bir imparatorluk bırakacaklardı. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Bunu niçin arz ediyorum size? Şu yüzden: Türk’ün plan yapabilme kabiliyetine ihtiyaç vardır. Bugün düzenlemesini yaptığımız, özlük haklarını vermeye çalıştığımız... Her kanun düzenlemesinde milletvekili arkadaşlarımızın, sizin dâhil telefonlarınıza “Biz de... Biz de...” diye feryat figan bir dünya talep gelmektedir. “Bizim de haklarımız... Bizim de haklarımız.” Kendi milletinin haklarını, özlük haklarını bu kadar uzun süre vermeye gayret eden bir yönetim maharetsizliğinden bahsediyorum. Münhasıran Hükümetinizin maharetsizliğinden de değil, Türk’ün fetretini uzun sürdü, bu kadar uzun sürmemeliydi. Şimdiden, hazinesi dolu, müfredatı dünyanın en saygıdeğer, nitelikli insanlarını yetiştiren bir eğitimi, ambarları ağzına kadar dolu bir üretimi, dünyayla rekabet imkânlarında, Türk milletini öne geçirecek bir siyasi vizyona bağlı endüstriyi kurabilmemiz lazımdı; kuramadık, devamlı fetret, devamlı fetret.

Türk'ün yöneticilerine soruyorlar. İki yüz elli üç yüz yıldır durumumuz budur. Ara ara yakaladığımız ve doğru yapınca yüzyıllık nefes aldığımız insanları hatırlatarak konuşuyorum. “Ne yapıyorsunuz?” Soruyorlar bize, Türklerin yöneticilerine: “Ne yapıyorsunuz?” “Düzeltmeye çalışıyoruz.” Türkler çok uzunca zamandır iş düzeltmeye çalışıyorlar. Hâlbuki Türkler düzgün iş yapmak zorunda olanlardır. Düzgün iş yapabiliydik bugün 720 milyar dolar olmayacaktı millî gelirimiz. 7.800 dolarlar seviyesine sıkıştı kaldı kişi başı millî gelirimiz. 25 bin dolarlar sizin de iddianızdı, biliyordunuz ki bu millî gelirle rekabet edemeyiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YAVUZ AĞIRALIOĞLU (Devamla) – Bir dakika alabilir miyim Başkanım?

BAŞKAN – Buyurun.

YAVUZ AĞIRALIOĞLU (Devamla) – O yüzden, aslında neyin yapılması gerektiğini bilirken yanılmadınız, yaparken yanıldınız. Adalet ve kalkınmayı biliyordunuz, üretimle ayağa kalkılacağını biliyordunuz, faizi engellemenin gerekliliğine inanıyordunuz; doğru diyordunuz. Ancak üreterek ve biriktirerek, ancak tasarruf oranlarını artırarak rekabet edebileceğinizi idrak ediyordunuz, öyle söylüyordunuz. Söylediğiniz, yazdığımız, programladığımız hiçbir şeyde problem yok, yaptıklarınızda problem var ya da yapamadıklarınızda. O yüzden Türk milletinin çok acilen, mümtaz bir seçkin kadroyla, parti taassubu gütmeksizin bir Türk yönetim aklına ihtiyacı var. Türk'ün bütün kapasitesini ortaya çıkaracak; birikimini, tecrübesini inşa edecek, yeniden Türk milletini tarihî mesuliyetleriyle buluşturacak bir akla ihtiyacı var. Bu aklın plan yapabilme kabiliyetine, bu kabiliyetin ahlaka, bu ahlakın gayrete, bu gayretin iradeye ihtiyacı var. Öyle günler için koşuşturacağız, parti tahakkununun dışında bir gelecek böyle inşa edilecek.

Hürmetler. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – İkinci bölüm üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi ikinci bölümde yer alan maddeleri, varsa o madde üzerinde önerge işlemlerini yaptıktan sonra ayrı ayrı oylarınıza sunacağım.

11'inci madde üzerinde 2 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 343 sıra sayılı Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 11'inci maddesinde yer alan “Bu Kanunda geçen kurum” ibaresinin “Kanunda geçen kurum” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Özgür Ceylan

Kani Beko

İlhami Özcan Aygun

Çanakale

İzmir

Tekirdağ

Cengiz Gökçel

Alpay Antmen

Polat Şaroğlu

Mersin

Mersin

Tunceli

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI AHMET AYDIN (Adıyaman) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge hakkında söz isteyen Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 11'inci maddesi üzerine söz almış bulunmaktayım. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

AK PARTİ geldiğinden bu yana yüzyıllık kurumları tarumar etti. Harp okullarını, akademileri kapattı. Yüzyıllık gelenekleri yok etti. Yasaları yapboz tahtasına çevirdiler; sürekli değiştirmek, başka bir şey yaptıkları yok. Esasında ne gelenek bıraktınız ne de saygın bir altyapı.

Asker tedavisinde, patlamalarda, savaşta yaralanan askerlere en üst perdeden eğitim veren GATA'yı, askerî hastaneleri kapattınız. Şimdi, durum içler acısı, sivil hastaneler bu tedavi konusunda yeterli birikime sahip değil. Getirdiğiniz yasa teklifi için askerlerin görüşünü dahi almıyorsunuz, “ben yaptım oldu” mantığıyla -her zaman olduğu gibi- hareket ediyorsunuz. Bu yasa teklifi için ne Emekli Subaylar Derneğinin görüşünü aldınız ne millî savunma alanındaki sendikal örgütlerin görüşlerini aldınız çünkü farklı görüşlere, çoğulculuğa, yapıcı eleştirilere her zaman olduğu gibi kapalısiniz.

20 maddeden oluşan ve birbirinden farklı 7 kanunda değişiklik yapan bu torba kanun teklifini önümüze getirdiniz. Asker Hastanelerinde Döner Sermaye Teşkiline İlişkin Yasa'da da yine değişiklik var. Oysa, doğrusu GATA'nın yeniden eski hüviyetine kavuşturulması, askerî tedavisinden sorumlu olması, asker hekimlerin görev yapmasıdır. Dünyada bu konuda örnek olmuş bir çalışmamızın FETÖ gerekçesiyle ortadan kaldırılmasını ben şahsen doğru bulmuyorum. Terörle etkin mücadelede bu konuda ihtisaslaşmış askerî hastane yapılarının güçlendirilerek devamı gerekirken yapılan ortada ve geldiğimiz tablo içler acısı. Ama AK PARTİ cumhuriyet kurumlarına sırtını dönmüş bir iktidar olduğu için, sürekli yok eden bir yapı olduğu için... Nasıl şeker fabrikalarını kapattık, yok ettik, şimdi dünyadan şeker almak için elimizi avucumuzu açtık ve geldiğimiz noktada şeker cenneti ülkeyi şeker ithal eden bir ülke hâline getirdik yani yaparsa AK PARTİ yapar(!)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genelkurmay Başkanının görev süresini 72 yaşına çıkartıyoruz ve bunun Anayasa'mıza aykırı olduğunu hepimiz biliyoruz ama geldiğimiz noktada, bir madde ihdasıyla beraber, burada baskın bir maddeyle beraber yine kapıları aralıyorsunuz. Genelkurmay Başkanının görev süresi bellidir, bir kez atanır. Teklifteki düzenleme kanunlaşırsa Genelkurmay Başkanlığı makamı liyakate dayalı olmaktan uzaklaşacak, Cumhurbaşkanının keyfi iradesine tabi olacaktır. Ülke güvenliği için uzmanlık isteyen bu kurum Cumhurbaşkanının iki dudağının arasına bırakılmaz. Atatürk, askerî ve siyasi işlerin ayrılmasını her zaman ifade etmiştir ve buna göre her türlü tedbiri almıştır, oysa burada Genelkurmay Başkanlığı koltuğu şahsileştirilmekte, siyasi araca dönüştürülmektedir.

Sayın Başkan, değerli vekiller; Cumhurbaşkanının keyfi kararıyla görevdeki Genelkurmay Başkanının görev süresinin uzatılması askerlikteki hiyerarşiyi bozarak atama-terfi sisteminde de büyük sıkıntılara yol açacak yani yeni bir gelenek ortaya koyuyorsunuz.

Yine, bu yasa teklifiyle hukuk kuralları katledilmekte, firar ve izin tecavüzü gibi gerekçelerle bir askerî ifadesi alınmadan yargılanmasının önü açılmaktadır. Bu, savunma hakkının ihlali durumudur.

Yine, bakıyoruz, bu yasa teklifinde en az iki yıl ve daha uzun süreli yüksek öğrenimini tamamlamış olan askerlerimizin, astsubaylarımız derece ve kademe almalarındaki yöntemi maalesef yine unutmuşuz. Bu yolla, hâlihazırda görevde bulunan lise mezunu 2 bin astsubayımızı alınacak olan karardan mahrum ediyoruz. Gelin, yol yakinken bundan vazgeçelim, 2 bin astsubayımızın da bu mahrumiyetini ortadan kaldıralım.

Teklifle askerî personelin özlük haklarına ilişkin kısmi iyileştirmeler getirilse de bütüncül olarak baktığımızda eleştiri unsuru konular dikkate alınmamıştır. Özellikle aylık sınırının altında emekli maaşları olarak yaşamlarını sürdürmeye çalışan ve emsali dünyanın başka hiçbir ülkesinde olmayan kıdemli binbaşılar ve binbaşılardan dramı burada da yine çözülmemektedir.

Bir adaletsiz düzenleme de bedelli askerlik düzenlemesi arkadaşlar. Bedelli askerlik getiriyoruz ve bedelli askerlik bedeli 56.507 lira ama yoklama kaçağı, saklı veya bakaya olanlar, bir gün dahi olsa 9.418 lira ceza ödeyecek. Ya, siz bankaları da geçtiniz, bankalarda gecikme olursa bir günlük gecikme alınmıyor ama siz burada tam bir yıllık ceza, 9.418 lira olarak adaletsiz bir sistem getiriyorsunuz ve bundan da vazgeçelim diyoruz.

Sayın Başkan, değerli vekiller; şehit ve gazi maaşlarındaki eşitsizlik de yine burada giderilmemektedir. Oysa 2007 yılında yapılan değişiklikle şeref aylığı alan ancak hiçbir sosyal güvencesi olmayan ve bir işte çalışmayanlara net asgari ücret tutarında maaş bağlanması kararı alınmıştır. Vergi ödeyen diğer gazilere ne yazık ki aynı miktardaki maaş verilmemektedir. Gazi maaşlarının eşitlenmesi zaruridir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Devamla) – Kıbrıs gazisi çocuklarına iş imkânı verilmemektedir. Muharip gazilereyse faizsiz konut kredisiyle beraber yeşil pasaport mahrumiyeti burada da sürmektedir. Gelin, bunları bu kanun çerçevesi içerisinde çözelim diyorum.

Yakın bir zamanda da parti görevim için Şırnak'a gitmiştim, burada oğlunu 1994'te PKK'ya şehit veren Sekina ana, şehit maaşının 2.200 lira olduğunu ve enflasyon karşısında bu 2.200 lirayla geçinemediğini ama ona rağmen kalan 1 çocuğunu da eğitim enstitüsünde okutarak öğretmen yaptığını söylemişti. Karşılaştığı sorunları ifade ettiğinde içim parçalandı.

Gelin, bu şehit annelerimizin de şehit babalarımızın da maaşlarını artıralım, şehit ve gazi maaşlarını hak ettikleri seviyeye getirelim diyorum. (CHP sıralarından alkışlar) Maaşlar arasındaki eşitsizlikleri, adaletsizlikleri bitirmek bizlere kısmet olsun diyor, yüce Meclisi saygılarımla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 343 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 11'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 11- 3225 sayılı Kanunun 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 2- Bu Kanunda geçen kurum; Harita Genel Müdürlüğü, Seyir, Hidrografi ve Oşinagrafi Dairesi Başkanlığı, Personel Temin Daire Başkanlığı, Arşiv ve Askeri Tarih Daire Başkanlığı ile hastane, fabrika, tersane, atölye, dikimevi, ikmal ve bakım merkezi, matbaa, laboratuvar, müze, mehteran ve bando faaliyeti yürütenler ile okul ve üniversite gibi askeri kuruluşları ifade eder.””

Mustafa Elitaş

Mehmet Doğan Kubat

Ramazan Can

Kayseri

İstanbul

Kırıkkale

Ümit Yılmaz

Ahmet Özdemir

İlyas Şeker

Düzce

Kahramanmaraş

Kocaeli

Mehmet Cihat Sezal

Kahramanmaraş

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI AHMET AYDIN (Adıyaman) – Uygun görüşle Genel Kurulun yüksek takdirlerine bırakıyoruz.

BAŞKAN – Önerge hakkında söz isteyen yok.

Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Yurt içinde ve dışında icra edilen festival, yarışma, müzikal ve resmi törenlerde, Türk Silahlı Kuvvetlerini temsil eden bandolar ile Mehteran Birlik Komutanlığının, soyut kültür varlığı olarak özel bir alanda bulunması nedeniyle sanat ve kültür hizmeti üretimi için gereken ihtiyaçların bütçe imkânları dışında karşılanarak sunulan hizmet kalitesinin artırılması maksadıyla Mehteran Birlik Komutanlığı ile bando faaliyetini yürüten birimlerde döner sermaye kurulması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 11'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 11'inci madde kabul edilmiştir.

12'nci madde üzerinde 1 önerge vardır, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 343 sıra sayılı Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

İmam Taşçier

Hüseyin Kaçmaz

Erol Katırcıoğlu

Diyarbakır

Şırnak

İstanbul

Abdullah Koç

Ali Kenanoğlu

Tulay Hatimoğulları Oruç

Ağrı

İstanbul

Adana

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI AHMET AYDIN (Adıyaman) – Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge hakkında söz isteyen Adana Milletvekili Tulay Hatimoğulları Oruç, buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; geçtiğimiz pazartesi sabahı seçim bölgem Adana'da yine bir şafak operasyonuna uyandık ve 36 kişi gözaltına alındı. Evlere yapılan baskınlarda âdeta evlerde işkence yapılmış insanlara, aile bireylerinin tişörtlerinde kan izleri basına yansıdı; bununla da yetinilmediği gibi, tıpkı cezaevinde olduğu gibi evlerde çıplak aramaya zorlanmışlar gözaltına almak istedikleri şahısları. Operasyonu ilk paylaşılan -artık ismi böyle oldu Türkiye kamuoyunda- suç işleri bakanı Süleyman Soylu; âdeta yargıya talimat veriyor, Adalet Bakanının görevini de kendi yapıyor, Adalet Bakanı da İçişleri Bakanının bu hukuksuzluğunu âdeta izliyor. Bunun gibi vakalar çok; muhalefete kumpas kurmak, yalanla, iftiralarla dosyalar düzenlemek ki bunlardan bir tanesi şimdi Adana'daki operasyonda karşımıza çıkıyor. Yine, bu operasyonda dikkatimizi çeken noktalardan biri, HDP'nin büyük kongresine hazırlandığı günlerde bu operasyon gerçekleşiyor.

Evet, halklarımız şunu bilmeli ki HDP var gücüyle kapatma davasına, Kobani kumpas davasına rağmen kongresine en güçlü şekilde hazırlanıyor, hazırlanmaya da devam edecek. Bizler bu kötülük düzenine karşı Türkiye halklarına HDP olarak umut vadeden bir kongre hazırlıyoruz. Türkiye'nin temel ihtiyacı olan katılımcı, demokratik, özgürlükçü, müzakereci, kuvvetler ayrılığını tam anlamıyla hayata geçiren, denge ve denetleme mekanizmasını işleten bir parlamenter sistemi inşa etmek üzere yola çıktık ve kongremizin temel gündemlerinden biri bu olacaktır. Kayyumcu değil, güçlü ve yetkileri artırılmış yerel yönetimleri inşa etmek için yola çıktık. Her gelen iktidarın kendi kafasına göre işlettiği değil, gerçek bir hukuk sistemine bu ülkeyi kavuşturmak üzere yola çıktık. Türkiye'nin iç ve dış siyasetini, ekonomisini, toplumsal yapısını temelden belirleyen Kürt sorununun barışçıl ve demokratik yöntemlerle çözülmesi için yola çıktık. Sınırları korumak ne mayınla ne de duvarla değil, yurttan ve bölgede barışı inşa etmekle mümkündür ve barışı inşa etmek üzere yola çıktık.

Dün Mecliste neredeyse bütçenin tamamı kadar bir ek bütçe burada oylandı, görüşüldü ve bu bütçe görüşmeleri sırasında şu sırada oturan Sayın Bakan Nebati, muhalefet açlık ve yoksulluk anlatırken kendisi bütün akşam sadece güldü ve telefonuna baktı. İşte bu anlayışa, bu iktidara karşın bizler açlık ve yoksullukla mücadele etmek anlamında adil bir ekonomik programı inşa etmek üzere yola çıktık. Kadın cinayetlerine, gençliğin geleceksizleştirilmesine, doğa talanına karşı bizler yine adil bir sistemi, eşitlikçi ve özgürlükçü bir sistemi inşa etmek üzere yola çıktık. Biz -sürem yetmeyeceği için elbette belli başlı başlıklara değinerek geçiyorum- bu temel başlıklar üzerinde kongre hazırlıklarımızı yaparak, Türkiye ve bütün dünya halklarına, ezilen ve sömürülenlere bir kez daha "HDP vardır, dimdik ayakta; kapatma davasına, kumpas davalarına, her Allah'ın günü bizlere yaşatılan gözaltı ve tutuklamalara rağmen HDP, halkın sahiplenmesiyle bu ülkenin ve bu toprakların umudu olmaya devam edecek." bu güçlü mesajımızı kongremizde vereceğiz.

Ne mutlu ki bize, Türkiye toplumu Cumhuriyet İttifakı'nın yönetici kademeleri gibi vicdansız değil, Türkiye toplumu baskı altında olan HDP'ye var gücüyle sahip çıkıyor ve onun bu ülkenin umudu olduğunun farkında. HDP bütün dünyanın tanıklık ettiği bir tarih yazıyor. Değerli şairimiz Ataol Behramoğlu'nun çok güzel dizeleri şunları söyler:

"Ve cellat uyandı yatağında bir gece,

Tanrım dedi bu ne zor bilmece.

Öldükçe çoğalıyor adamlar -ben onun affına sığınarak 'insanlar' diye ifade etmek istiyorum-

Ben tükenmekteyim öldürdükçe."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ (Devamla) – AKP ve ortakları, HDP'ye vurdukça tükenecek, biz de istibdat rejimini tüketene kadar mücadelemizi sürdüreceğiz ve bunun gururuyla yaşayacağız. Kongremizi de bu büyük gururla hazırlıyoruz, bu büyük gururla bütün dünyaya mesajımızı vereceğiz.

Saygılarımla.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

12'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

13'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 13'üncü madde kabul edilmiştir.

14'üncü madde üzerinde 1 adet önerge vardır, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 343 sıra sayılı Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 14'üncü maddesinin işlenecek hükmünün 3'üncü fıkrasında geçen "mahsup edilir" ibaresinin "düşülür" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Özgür Ceylan	Kani Beko	İlhami Özcan Aygun
Çanakkale	İzmir	Tekirdağ
Polat Şaroğlu	Cengiz Gökçel	Alpay Antmen
Tunceli	Mersin	Mersin
	Suat Özcan	
	Muğla	

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI AHMET AYDIN (Adıyaman) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge hakkında söz isteyen Muğla Milletvekili Sayın Suat Özcan.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

SUAT ÖZCAN (Muğla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 14'üncü maddesi üzerinde Cumhuriyet Halk Partisi adına söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Madde 14'le 3225 sayılı Kanun'a ek madde eklenerek "Millî Savunma Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi gelirlerinden yapılacak kesintiler ile tahsil edilecek vergiler, gelirlerin dağıtımı ve tahsisi ile bu gelirlerden Üniversitenin rektör dâhil akademik yöneticileri ve genel sekreteri ile sivil ve asker öğretim elemanlarına yapılacak ödemeler hakkında, (c) ve (h) fıkraları hariç 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 58 inci maddesi hükümleri uygulanır." denmektedir. "Aylıklarını 27/7/1967 tarihli ve 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanunu'na göre alanların 2547 sayılı Kanunun 58 inci maddesine göre ek ödeme matrahlarının belirlenmesinde, aylıklarını 11/10/1983 tarihli ve 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanununa göre alan aynı akademik unvan ve derecedeki sivil öğretim elemanlarının mali hakları esas alınır."

9/11/2016 tarihli ve 6756 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesine göre yapılacak ödemenin net tutarı, bu madde uyarınca aynı aya ilişkin yapılacak net ödeme tutarından mahsup edilir." İster Millî Savunma Üniversitesini kapsayan ister subay, astsubay, uzman erbaş, emekli ve tüm diğer personelin enflasyon nedeniyle durumlarını iyileştirecek ve yıllardır bekleyen tüm sorunlarıyla ilgili önerileri, değişiklikleri destekleyeceğimizi ifade ediyorum.

İktidar yirmi yıldır hem iç güvenlik hem de komşularımızla ilişkilerde, uluslararası ilişkilerde kavgacı gibi görünüp teslimiyetçi anlayışla ülkemizi uluslararası arenada yalnızlaştırmıştır. Cumhuriyetimizin kurucusu Büyük Önderimiz Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün "Yurtta barış, dünyada barış." anlayışı bize rehber olmasına rağmen bu anlayış terk edilmiştir. Bu teklif, Genelkurmay Başkanının yaşı gibi kişiye özel hususları kapsayan, Anayasa'ya aykırılıklar içeren bir tekliftir. Askerî personelin özlük haklarına ilişkin kısmi iyileştirmeler getirmiş olsa da özlük hakları bakımından Türk Silahlı Kuvvetleri personelinin, aynı meslek grubundaki herkesi tatmin etmekten uzaktır. Ayrıca, askerî liseler, harp okulları, harp akademileri, astsubay meslek yüksekokulları ile askerî tıp akademisi ve askerî hemşirelikle ilgili okulların açılması bu teklifte düşünülmemiştir.

Değerli milletvekilleri, AK PARTİ Muğla Milletvekili Yelda Erol Gökcan bugün gündem dışı konuşmasında Muğla Büyükşehir Belediyesinin Datça ilçesi Cumalı Mahallesi tarihî Çeşmeköy Camisi restorasyon çalışmasıyla ilgili açıklamalarda bulundu. Ben de bu konuda sizlerle doğru bilgileri paylaşmak istiyorum. Muğla Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunun 19/9/2003 tarih ve 2713 sayılı Kararı'yla tescil edilmiş, 2014 yılında mülkiyeti Muğla Büyükşehir Belediyesine geçmiştir. 2015 yılında rölöve, restitüsyon ve restorasyon projeleri hazırlanmış olup Muğla Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 22/10/2015 tarihli ve 3727 sayılı Kararı'yla rölöve ve aynı Kurulun 21/11/2015 tarih ve 3789 sayılı Kararı'yla da restitüsyon ve restorasyon projeleri uygun bulunmuştur. Sonrasında restorasyon uygulaması Koruma Kurulunun 23/1/2019 tarih ve 7581 sayılı Kararı'yla uygun bulunmasından sonra 21/8/2019 tarih ve 2919/9 sayı ile Büyükşehir Belediye Başkanlığınca yapı kullanma izni belgesi düzenlenen süreçlerden sonra proje gerçekleşmiştir. Ayrıca, Datça Çeşmeköy Camisi Projesi 2015 yılında Tarihî Kentler Birliği Başarı Ödülü'ne layık görülmüştür. İktidar milletvekilimizin bu konuyu gündeme getirme nedeni Marmaris'te 4.500 hektarlık ormanın yanması ve ilk müdahalelerde çaresiz kalmanın ezikliği içinde dikkatleri başka yöne çekmenin bir yolu olsa gerek diye düşünüyorum. (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürlütüler)

YELDA EROL GÖKCAN (Muğla) – Ne alakası var ya!

SUAT ÖZCAN (Devamla) – Marmaris'te 21 Haziran'da başlayan ve üst üste üç gün süren yangına başta Muğla Büyükşehir Belediyesi ve Marmaris Belediyesi olmak üzere söndürme ve müdahalede bulunan kurum, kuruluş, kişiler, orman ve itfaiye personeli...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

SUAT ÖZCAN (Devamla) – ...ile söndürme çalışmalarına katılan Jandarma Havacılık Başkanlığına ait helikopterlerden birini kullanan kadın pilotumuz dâhil olmak üzere tüm TSK mensuplarımıza ve vatandaşlarımıza buradan yürekten teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından gürlütüler)

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Doğruları söylüyor, neden rahatsız oluyorsunuz? Gerçekler insanları niye rahatsız ediyor, neden gerçekler insanları rahatsız ediyor?

SUAT ÖZCAN (Devamla) – Sayın Cumhurbaşkanı yangınla ilgili açıklamalarında yaraları saran, kucaklayıcı ve moral yükselten bir dil kullanmamıştır. İktidarın hiçbir sorunla baş edemediği ülkemizde, 17 liranın üstündeki dolar, 18 liranın üstündeki euro kurundan, bin liranın üzerindeki altın fiyatından, 30 lira civarındaki yakıt fiyatından, 700 lirayı aşan bir torba gübre fiyatından, yüzde 25'leri aşan işsizlikten, yüksek enflasyondan, açlık sınırı altında maaşla emekliyi ve halkımızı bezdiren bu düzen ve anlayış... Genel Başkanımız Sayın Kemal Kılıçdaroğlu'nun önderliği ve Millet İttifakı'nın iktidarında, bölgesinde ve dünyada barışçı, saygın ve refah içinde bir Türkiye'yi yeniden inşa edeceğiz diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

14'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 14'üncü madde kabul edilmiştir.

15'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 15'inci madde kabul edilmiştir.

16'ncı madde üzerinde 1 önerge vardır, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 343 sıra sayılı Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 16'ncı maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

İmam Taşçier

Hüseyin Kaçmaz

Erol Katırcıoğlu

Diyarbakır

Şırnak

İstanbul

Abdullah Koç

Ali Kenanoğlu

Ağrı

İstanbul

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI AHMET AYDIN (Adıyaman) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge hakkında söz isteyen yok.

Gerekçesini okutuyorum:

Gerekçe:

Astsubaylığa geçmek için uzman erbaşlara verilecek sınav hakkına ilişkin bu düzenlemeye göre, başvuru şartlarına sahip ancak yurt dışında operasyon için görevli oldukları için veya sınava katılmadıkları için bu sınava giremeyenlere sınav hakkı tanımayı öngörüyor. “Yurt dışı operasyon nedeniyle kaç kişi bu sınavlara katılamamış veya başvuramamıştır? Yurt dışında olduğu için bu sınava katılamayan kişiler hangi yıllarda neredeydiler? Hangi ülkedeydiler?” sorularını sorduğumuzda bir cevapsızlıkla karşı karşıya kalıyoruz.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

16'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 16'ncı madde kabul edilmiştir.

17'nci madde üzerinde 3 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağız.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 343 sıra sayılı Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 17'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

İmam Taşçier

Hüseyin Kaçmaz

Erol Katırcıoğlu

Diyarbakır

Şırnak

İstanbul

Abdullah Koç

Ali Kenanoğlu

Oya Ersoy

Ağrı

İstanbul

İstanbul

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI AHMET AYDIN (Adıyaman) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge hakkında söz isteyen İstanbul Milletvekili Oya Ersoy.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

OYA ERSOY (İstanbul) – Sayın Başkan, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Yirmi yedi yıldır, tam yirmi yedi yıldır Galatasaray Meydanı'nda toplanıyor Cumartesi Anneleri. Sadece İstanbul'da değil, Diyarbakır'da ve Batman'da da annelerin eylemleri var ve 1995 yılından bugüne kadar, kayıplarının bulunmasını, faillerin cezalandırılmasını ve çocuklarının mezarlarına kavuşmayı talep ediyor aileler.

95 yılında bu Mecliste Faili Meçhul Cinayetler Araştırma Komisyonu Raporu hazırlandı. O günden bugüne ne değişti? Bir değişiklik yok ama şu var: 2013 yılında AKP kayıplara ilişkin yaşanan suçları kabul etti ve bizzat Erdoğan bu süreçte kayıp yakınlarıyla görüştü. Şu an kaybettiğimiz Berfo Ana'ya söz verdi. O gün Erdoğan dedi ki: “Acılarınızı dindireceğiz.” Peki ne değişti? Değişen de şu: Demokrasi AKP için zamanı geldiğinde inilecek bir tramvaydı ve o tramvaydan indi. Evet tek değişiklik bu ve tam iki yüz haftadır Cumartesi Annelerinin Galatasaray Lisesinde yapmak istediği eylemler, o yirmi yedi yıldır yaptığı eylemler engelleniyor. Neden? Bu engelleme aslında kayıplar politikasını bizzat üstlenmektir, suçu üstlenmektir, iktidar bugün onu yapıyor. O nedenle Cumartesi Annelerinin eylemine tahammülü yok.

900'üncü haftada biz milletvekilleri, İHD Eş Genel Başkanlarımız Öztürk Türkdöğen ve Eren Keskin'le birlikte, ailelerle Galatasaray Meydanı'na gittik. Tek bir şey yapacaktı aileler, annelerin tek isteği Galatasaray'da karanfillerini bırakmak ve bir basın açıklaması yapmak yani yirmi yedi yıldır yaptıkları şeyi yapmaktı. Bir polis engeliyle karşılaştık ve dedikleri şey şu oldu: “Tamam, gözaltına alın çünkü biz mücadelemizde haklıyız ve vazgeçmeyeceğiz.” Ne oldu peki? Bir koridor oluşturuldu, anneler bizzat polis aracına giderken, polis arabasına binmek üzereyken İHD Eş Genel Başkanları dâhil olmak üzere kelepçe takıldı annelere. Bu, bizzat iktidarın, bir boyun eğdirme ve bunun için işkence yapma ve onur kırıcı muamelesidir. O İnsan Hakları Derneği Eş Başkanlarına takılan kelepçe bu ülkeye takılan kelepçedir. Evet, anneler eğer orada gitseydi şu açıklamayı yapacaktı; ben bizzat annelerin açıklamasını buradan size okumak istiyorum: “Biz, evlatları, yakınları güvenlik güçleri tarafından gözaltında kaybedilen aileler ve hak savunucuları olarak yürüttüğümüz hakikat ve adalet mücadelemizin 900'üncü haftasında Galatasaray'dayız. Biz, dünyanın en barışçıl, en haklı mücadelesini yürüten anneleriz, evlatlarınız, kardeşleriz, torunlarınız ve hak savunucularıyız; Galatasaray'da yaşanan, Galatasaray'da büyüyen, Galatasaray'da doğanlarız. Devletin, varlığını inkâr ettiği sevdiklerimizi fotoğraflarıyla Galatasaray'da yaşatanlarız. Galatasaray'ı mekânsız bırakılan sevdiklerimize mezar yeri yapanlarız. İşte bu yüzden Galatasaray bizimdir. Devletin gözaltında kaybettiği sevdiklerimizi arıyoruz, Galatasaray bizim arayışımızın mekânıdır. Gözaltında kaybedilen sevdiklerimizin başına gelenleri herkes bilsin ve bir daha asla yaşanmasını istiyoruz. Galatasaray bizim hakikat mücadelemizdir. Kaybedilen sevdiklerimiz ve onlara yaşatılanlar unutulmasın, tarihe not düşülsün istiyoruz. Galatasaray bizim hafıza mekânımızdır. İşte, bu yüzden Galatasaray bizimdir. Sevdiklerimizi bizden alan zihniyetin devamcısı mevcut rejim, kendi yasalarını bile yok sayarak Galatasaray'ı bizden almak istiyor. ‘Sevdiklerimiz nerede?’ çılgınlığına hukukla, adaletle cevap vermek yerine dört yıldır karşımıza copla, kalkanla, gazla dikiliyor.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

OYA ERSOY (Devamla) – “İstanbul'un kalbinde herkesin kullanımına açık bir meydanı biz orada olmayalım diye tüm İstanbullulara yasaklıyor. Bizi baskıyla, polisle, copla, mahkemelerle korkutmak istiyor. Ama yanılıyorlar, evladını arayan bir anneyi, sevdiğini arayan bir eşi, annesini, babasını arayan bir evladı, ablasını, ağabeyini arayan bir kardeşi, dedesini, ninesini arayan bir torunu kimse korkutamaz çünkü onların maruz kaldıklarından daha korkunç bir uygulama henüz icat edilmedi.

900'üncü haftamız nedeniyle bir kez daha hatırlatıyoruz: Ne yaparsanız yapın 'Evlatlarımız nerede?' diye haykırmaktan asla ama asla vazgeçmeyeceğiz. Ne yaparsanız yapın 'Evlatlarımızı kaybedenler, cezasızlık zırhıyla korunmasın, bağımsız bir yargı önünde hesap versin.' talebimizden vazgeçmeyeceğiz..."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OYA ERSOY (Devamla) – Teşekkür ederim. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 343 sıra sayılı Askerî Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 17'nci maddesinin işlenecek hükmünde yer alan (7)'nci fıkranın aşağıdaki şekilde değiştirilmesiniz arz ve teklif ederiz.

“(7) Müracaat tarihine kadar yoklama kaçağı, saklı ve bakaya olanlar hakkında, yoklama kaçağı, saklı veya bakaya kalınan tarihten müracaat tarihine kadar geçen sürenin her bir yılı için, bu maddenin birinci fıkrasındaki tutara ilave olarak ek bedel alınır. Ek bedel, 40.000 gösterge rakamının ödemenin yapıldığı gün geçerli olan memur aylık katsayısı ile geçerli mazeretler hariç yoklama kaçağı, saklı ve bakaya kaldıkları toplam süreye göre hesaplanır. Bu fıkarda belirlenen ek bedele esas hesabında, 24 saat bir gün kabul edilir. Yılı aşan günler müteakip yıla eklenerek hesaplama yapılır.”

Özgür Ceylan

Kani Beko

İlhami Özcan Aygun

Çanakkale

İzmir

Tekirdağ

Alpay Antmen

Baha Ünlü

Cengiz Gökçel

Mersin

Osmaniye

Mersin

Polat Şaroğlu

Tunceli

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI AHMET AYDIN (Adıyaman) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge hakkında söz isteyen Osmaniye Milletvekili Sayın Baha Ünlü.

Buyurun Sayın Ünlü. (CHP sıralarından alkışlar)

BAHA ÜNLÜ (Osmaniye) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 343 sayılı Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 17'nci maddesi üzerine Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Bugün görüştüğümüz kanun teklifi, Türkiye Büyük Millet Meclisinde ilgili ihtisas komisyonlarında yeterince görüşülmeden, STK'lerin görüşleri alınmadan Genel Kurula getirilmiştir. Ayrıca, teklif aceleye getirildiğinden birçok eksiklik ve sorun da barındırmaktadır, bu da yasama kalitesini düşürmektedir.

Teklifin 17'nci maddesi bedelli askerliğe ilişkin düzenlemeler içermektedir. Bu maddeyle hem bedelli askerlik için ödenen bedel belirlenmiş hem de mevcut kanunun dışında tutulan yoklama kaçağı, saklı veya bakaya olanlara bedelli askerlik yapma hakkı tanınmıştır. Bedelli askerlik için ödenecek bedelin hesaplanmasında ödemenin yapıldığı gün geçerli olan memur aylık katsayısının dikkate

alınması esas getirilmektedir, bunun sebebi de memur aylık katsayısının yıl içerisinde değişmesidir. Mevcut memur aylık katsayısına göre bedelli askerlik ödemesi 56.500 lirayken yoklama kaçağı, saklı veya bakaya olanlar için bu rakama her bir yıl için fazladan 9.418 lira eklenecektir, üstelik, bir yılın hesaplanmasında bir gün bile bir yıl sayılacaktır. Ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik krizi de göz önünde bulundurursak bir günlük gecikme için bir yıl da fazla gecikme ücreti alınacak olması kabul edilemez; bugün bankalar bile gecikmeler için günlük gecikme faizi uygulamaktadır.

Değerli milletvekilleri, bugün görüşülen kanun teklifi birçok konuda düzenleme içermesine rağmen ordumuzda görev yapan ve emekli olan subay, astsubay, uzman çavuş, sözleşmeli er ve erbaşların yıllardır süregelen sorunlarına çözüm bulmaktan uzaktır. Örneğin, literatüre iktidarımız döneminde emeklilikte yaşa takılan albaylar sorunu eklenmiştir. Kadrosuzluk gerekçesiyle genç yaşta emekliye sevk ettiğiniz ama emeklilik yaşları gelmediği için şu anda hiçbir ödeme alamayan ve sosyal güvenlik şemsiyesinin dışında kalan EYT’li albaylar mevcuttur. Yine, ordumuzda şerefiyle görev yapan binbaşılarımıza, emekli edildiklerinde, çalışırken aldıkları maaşın yüzde 40’ı emekli maaşı olarak bağlanmaktadır; bu, üstsubaylarımızın açık sınırının altında yaşamaya mecbur edilmesi demektir. Diğer üstsubaylara verilen görev ve makam tazminatı binbaşılarımızdan neden esirgenmektedir? Binbaşılar ordunun üvey evlatları mıdır? Dünyanın neresinde bir üstsubayın astından daha az maaş aldığı görülmüştür arkadaşlar?

Teklifte astsubaylarımızla ilgili bazı düzenlemelere yer verilmişken makam ve görev tazminatı hakkında hiçbir düzenleme yapılmamıştır. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Türk Silahlı Kuvvetlerinin belkemiği olan astsubaylar emekli olduklarında makam ve görev tazminatı alamamaktadır. Astsubaylara kısmi bir iyileştirme yapılırken sayıları 2 bin civarında olan emekli astsubaylarımız bu düzenlemeden faydalanamamaktadır; bunun da düzeltilmesi gerekirdi.

Teklifte, terörle mücadelede en ön safta yer alan, vatani için gözünü budaktan esirgemeyen, şehadete yürüyen uzman çavuş, sözleşmeli er ve erbaşlarımıza yönelik yeterli düzenlemeler yapılmamıştır. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Uzman çavuşlarımızın çalışma koşulları düzeltilmemiş, kadro istekleri yerine getirilmemiş, altlık üstlük münasebetleri düzeltilmemiş ve statüleri mevzuat içinde netleştirilmemiştir. Sözleşmeli erlerimiz refakat izni, mehil izni, asgari geçim indirimi, yol harcırahı, komando tazminatı ve iyileştirme zammı haklarından faydalanamamaktadır. Bu gençlerimizin birçoğu çoluk çocuklarına hasret görev yapmaktadır arkadaşlar. Ayrıca, sözleşmeli erlerimiz yedi yıl görev yaptıktan sonra memur kadrolarına geçişte sorun yaşamaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAHA ÜNLÜ (Devamla) - CHP Grubu olarak defalarca belirttiğimiz, düzenlenmesini istediğimiz bir konu da askerî liselerin kapatılmasıyla ilgilidir. Askerlik doğası gereği özel bir meslektir. 13-14 yaşındaki bir çocuğu alıp eğitip asker olarak yetiştirmek, gerektiğinde vatan için ölmelerini emretmek kolay kazanılır bir meziyet değildir. (CHP sıralarından alkışlar) Bu, yıllar içinde eğitimle kazanılan disiplin, bilgi ve birikimle olur. Askerî liselerin kapanması yanlıştır ve bu yanlıştan dönmemiz gerekmektedir. (CHP sıralarından alkışlar)

Konuşmama son verirken görüşmekte olduğumuz bu kanun teklifinin Türk Silahlı Kuvvetleri personeline ilişkin çok hususta eksiklikler taşıdığını, bazı olumsuzluklara yol açacak düzenlemeler içerdiğini belirtmek isterim.

Saygılarımla. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 343 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 17'nci maddesiyle 7179 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesine eklenen (7)'nci fıkranın aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“(7) Müracaat tarihine kadar yoklama kaçağı, saklı veya bakaya olanlar hakkında, yoklama kaçağı, saklı veya bakaya kalınan tarihten müracaat tarihine kadar geçen sürenin her ayı için, bu maddenin birinci fıkrasındaki tutara ilave olarak ek bedel alınır. Ek bedel, 3.500 gösterge rakamının ödemenin yapıldığı gün geçerli olan memur aylık katsayısı ile geçerli mazeretler hariç yoklama kaçağı, saklı ve bakaya kaldıkları toplam sürenin her ayının çarpımı sonucu bulunur.

Bu fıkroda belirlenen ek bedele esas sürenin hesabında, 1 ile 30 gün bir ay kabul edilir. Bir ayı aşan günler müteakip aya eklenerek hesaplanır.”

Mustafa Elitaş

Mehmet Doğan Kubat

Ramazan Can

Kayseri

İstanbul

Kırıkkale

Ahmet Özdemir

Mehmet Cihat Sezal

İlyas Şeker

Kahramanmaraş

Kahramanmaraş

Kocaeli

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI AHMET AYDIN (Adıyaman) – Uygun görüşle takdire bırakıyoruz.

BAŞKAN – Önerge hakkında söz isteyen? Yok.

Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Maddeye eklenen (7)'nci fıkrayla müracaat tarihine kadar (bu tarih dâhil) yoklama kaçağı, saklı veya bakaya olan yükümlülerin diğer yükümlülerden daha fazla bedel ödeyerek bedelli askerlikten sürekli olarak faydalandırılmaları hedeflenmektedir. Buna göre yoklama kaçağı, saklı veya bakaya kalınan tarihten müracaat tarihine kadar geçerli mazeretler hariç yoklama kaçağı, saklı veya bakaya kaldıkları sürenin her bir ayı için, bu maddenin birinci fıkrasındaki bedele ek olarak, 3500 gösterge rakamının ödemenin yapıldığı gün geçerli olan memur aylık katsayısı ve yoklama kaçağı, saklı veya bakaya kaldıkları ay sayısı çarpımı sonucu bulunacak bedel tutarının alınması amaçlanmaktadır. Ek bedele esas ayın hesabında; 1 ile 30 (dâhil) gün bir ayı, 30'u aşan günler için ise ilave ayın dikkate alınması esası getirilmektedir.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 17'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 17'nci madde kabul edilmiştir.

18'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 18'inci madde kabul edilmiştir.

19'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 19'uncu madde kabul edilmiştir.

20'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 20'nci madde kabul edilmiştir.

İkinci bölümde yer alan maddelerin oylamaları tamamlanmıştır.

Teklifin tümü açık oylamaya tabidir.

Açık oylamanın elektronik sistemle yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Oylama için üç dakika süre vereceğim. Bu süre içinde sisteme giremeyen milletvekillerinin teknik personelden yardım istemelerini, bu yardıma rağmen de sisteme giremeyen milletvekillerinin oy pusulalarını oylama için verilen süre içinde Başkanlığa ulaştırmalarını rica ediyorum.

Oylama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Bursa Milletvekili Refik Özen ve 67 Milletvekilinin Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin açık oylama sonucu:

“Kullanılan oy sayısı : 315

Kabul : 305

Ret : 10 (x)

Kâtip Üye
Şeyhmus Dinçel
Mardin

Kâtip Üye
Enez Kaplan
Tekirdağ”

Teklif kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır, hayırlı olsun.

Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 22.27

(x) Açık oylama kesin sonuçlarını gösteren tablo tutanağa eklidir.

DÖRDÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 22.45****BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN****KÂTİP ÜYELER: Şeyhmus DİNÇEL (Mardin), Enez KAPLAN (Tekirdağ)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 110’uncu Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

2’nci sıraya alınan, İzmir Milletvekili Hamza Dağ ve 11 Milletvekilinin Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4528) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine başlayacağız.

2.- İzmir Milletvekili Hamza Dağ ve 11 Milletvekilinin Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4528) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 345) (x)

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Komisyon Raporu 345 sıra sayısıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

Sayın milletvekilleri, alınan karar gereğince, bu teklif İç Tüzük’ün 91’inci maddesi kapsamında temel kanun olarak görüşülecektir. Bu nedenle teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanıp maddelerine geçilmesi kabul edildikten sonra bölümler hâlinde görüşülecek ve bölümlerde yer alan maddeler ayrı ayrı oylanacaktır.

Teklifin tümü üzerinde söz isteyen? Yok.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi birinci bölümün görüşmelerine başlıyoruz.

Birinci bölüm 1 ila 6’ncı maddeleri kapsamaktadır.

Birinci bölüm üzerinde İYİ Parti Grubu adına Ankara Milletvekili Ayhan Altıntaş konuşacaktır.

Süreniz on dakikadır.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, en son yapılan konuşmalarda bir dakika selamlama talebi olmazsa sevinirim.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 345 sıra sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi hakkında İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

(x) 345 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

Bu kanun teklifi, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına ulaştıktan sonra yasal zorunluluk olan kırk sekiz saat süre beklenmeden Komisyona getirilmiştir. Kanun teklifinin milletvekillerine kırk sekiz saat hazırlanma süresi verilmeden Komisyona getirilmesi uygulamada iktidarın acele kanunlaşırma iradesi sergilediğini göstermektedir. Bu durum, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 26'ncı ve 36'ncı maddelerinde istisnai olarak tanımlanmasının yanı sıra, tekliflerin sağlıklı bir şekilde değerlendirilmesi hususunda da sorun teşkil etmektedir. Özellikle teknik detay içeren bu teklifin Komisyondaki görüşme sürecinin kısa tutulması milletvekillerince titiz bir inceleme yapılmasını imkânsız hâle getirmiştir. Üzerinde istişare ve tartışma ortamı sağlanmayan kanun teklifleri sonucunda, maalesef, Meclisin işlevselliği olumsuz etkilenmektedir. Bu arada belirtmek isterim ki Komisyon görüşmelerine bizzat katılarak Meclisin önemini ortaya koyan Sayın Bakanımız Mehmet Muş'a özellikle teşekkür ediyoruz. Milletvekilliğinden Bakanlığa geçmesinin bu duyarlılığa katkı sağladığına inanıyoruz. Bu tavrı diğer bakanlardan da görmek istiyoruz.

Komisyon toplantısında Bakanlık bürokratlarının verdikleri bilgilere göre, pandemi öncesinde, 2019 yılında 136 milyar Türk lirası olan elektronik ticaret hacmi 2021 yılında 381 milyar Türk lirası seviyesine yükselmiştir. Ayrıca, 2022 yılı sonunda yüzde 73'lük bir artış öngörülmekte ve bu hacmin 661 milyar TL'ye yükselmesi beklenmektedir.

Ülkemizde şu an 483 binin üzerinde işletmenin elektronik pazar yerlerinde ticaretle uğraştığı da bilinmektedir. Elektronik pazar yerlerinin burada işlem yapan ticari işletmeler karşısında asimetrik bir güce sahip olması işletmeleri zayıf duruma düşürmektedir. Dolayısıyla bu konuda düzenleme yapılmasının bir ihtiyaç olduğunu kabul ediyoruz.

2006 yılında dünyanın en büyük 10 şirketinin 5'inin petrol, 3'ünün bankacılık, 1'inin sanayi, 1'inin yazılım ve diğerinin de teknoloji şirketi olduğu Komisyon toplantılarımız sırasında dile getirilmiştir. Bugünkü duruma bakıyoruz: 2022 yılının en değerli 2'nci şirketi bir elektronik pazar yeri olan Amazon olmuştur. Dolayısıyla, biz de kendi elektronik pazar firmalarımızın güçlenmesi için çalışmalıyız, bunun için gerekeni yapmalı ve uluslararası platformlarda yarışacak hâle gelmeliyiz.

Kanun teklifinin 1'inci maddesiyle çeşitli kanunlarla kurulan, birtakım özel düzenlemelere tabi olan bankacılık, sigortacılık, seyahat acenteliği gibi konularda çalışma yürüten işletmelerin faaliyetleri kanunun uygulama kapsamı dışına bırakılmaktadır.

Teklifin 2'nci maddesi düzenlemenin tanımlarını ihtiva etmektedir.

3'üncü maddeyle elektronik ticaret pazar yerinde satışa konu mal ve hizmetlerin içeriğine ilişkin bu pazar yeri işletmecisinin sorumsuzluğu ifade edilmektedir. Bununla birlikte, hak kayıplarının önlenmesi amacıyla, hukuka aykırı içerikten haberdar olunması hâlinde içeriğin yayımdan kaldırılması ve ilgili kurumların haberdar edilmesi gibi yükümlülükler öngörülmektedir. Ayrıca yine maddeyle fikrî ve sınai mülkiyet hakkı ihlallerinin önlenmesi hususunda hak sahiplerinin bilgi ve belgeye dayanan şikâyeti üzerine elektronik pazar yerleri tarafından şikâyete konu ürünün yayımdan kaldırılması gibi bazı tedbirlerin alınması da öngörülmektedir.

Teklifin 5'inci maddesiyle Ticaret Bakanlığına ticaretin gelişimini sağlamak ve etkin rekabet şartlarını korumak amacıyla belirli konularda ikincil düzenleme yapma yetkisi verilmesi öngörülmektedir. Yine, maddeyle, Bakanlık, ticari elektronik ileti şikâyet başvurularının daha kolay ve hızlı şekilde sonuçlandırılması amacıyla ilgili kamu kurumundan bilgi almak ve ayrıca teknik bilgi ve uzmanlık gerektiren konularda bilirkişi görevlendirmek üzere yetkili kılınmaktadır. Bakanlığın ticari elektronik ileti gönderen gerçek kişiler hakkında Bilgi Teknolojileri Kurumundan bilgi alma yetkisine sahip olması ya da denetim sırasında bu bilgileri edinerek bilirkişilere aktarabilmesi kişisel verilerin korunmasına aykırılık teşkil edecektir. Ayrıca, kullanılan algoritmaların kontrol edilmesinin güç olduğunu ve bilirkişilerle paylaşılmasının da fikrî mülkiyet hakkına aykırı olacağını düşünüyoruz.

Yasa teklifinin 6'ncı maddesiyle, gerek yürürlükteki kanunda yer alan ve gerekse teklife getirilmesi öngörülen hükümlere uyulmasını temin etmek ve olası hak ihlallerinin önüne geçmek gayesiyle çeşitli yaptırımlar düzenlenmektedir.

Teklifin 7'nci maddesiyle, özellikle hizmet sağlayıcı konumundaki satıcıları elektronik ticaret pazar yeri işleticisi konumundaki aracı hizmet sağlayıcılarına karşı korumak ve karşılaşılan haksız ticari uygulamaları önlemek hedeflenmektedir.

Teklifin 8'inci maddesiyle, elektronik pazar yeri işletmecilerine önemli yükümlülükler getirilmesi öngörülmektedir.

Teklifin 9'uncu maddesiyle, belirli bir büyüklüğe ve işlem sayısına ulaşan satıcı konumundaki elektronik ticaret hizmet sağlayıcılara elektronik pazar yeri işletmecilerine getirilen yükümlülükler benzer bir şekilde net işlem hacmi ve ayrıca işlem sayısı esas alınarak bazı yükümlülükler getirilmektedir.

Pazarda eşit rekabet şartlarını temin etmek ve sektörün hızlı, dinamik yapısıyla uyumlu bir şekilde öncül müdahalelerde bulunmak amacıyla belli büyüklüğe ulaşmış elektronik ticaret hizmet sağlayıcılara ile pazar yeri işletmecilerine lisans alma ve yenileme şartı getirilmesi planlanmaktadır.

Son olarak, teklifin 11'inci maddesi intibak hükümlerini içermektedir.

Değerli milletvekilleri, konuşmamın sonunda, teklife ilişkin genel değerlendirmelerimizi açıklamak istiyorum. Öncelikle, elektronik ticaret sektörünün yeniden düzenlenmesi gerektiği hususuna katılmakla birlikte, bu hususta, Rekabet Kurumu gibi düzenleyici kuruluşların işlerini daha etkin yapmasını sağlayacak tedbirlerin alınmamasına anlam veremiyoruz. Tüm dünyada gelişen elektronik ticaret uygulamalarına yönelik mevzuat çalışmaları mevcuttur. Avrupa Birliği düzenlemelerinde elektronik ticaret pazar yerlerine parasal cezai yükümlülükler getirilse de yasaklamalardan kaçınılmaktadır. Tüketicinin yanıltıcı reklam, bozuk ürün, yasa dışı ürün nedeniyle mağduriyetini hızla telafi edecek sistemler kurulması amaçlanmaktadır. Erişimin engellenmesi ya da bant daraltılması gibi uygulamaların ise yaygın olarak kullanılmadığı görülmektedir. Uzun vadede, ülkemizde elektronik ticaretin büyümesini öngörerek bu ticaretin de yerli ve ulusal firmalarla yapılmasını sağlamak önceliğimiz olmalıdır. Bugün, ülkemizde kurulan elektronik pazar yeri firmalarının hızla yabancı firmalarca satın alınması ve bu yabancı firmaların da piyasada hâkim hâle gelmelerinin sakıncaları göz ardı edilmemelidir.

Bu nedenlerle, rekabet ortamının sağlanması yolunda yapılan düzenlemelere olumlu bakıyoruz ancak yaptırımların etki analizlerinin de dikkatle yapılması gereklidir; örneğin “Enflasyonun her ay artış trendini sürdürdüğü bir ortamda, bu pazar yerlerinde maliyet artışına sebep olmak nihai tüketici fiyatlarında artışı tetiklemeyecek midir?” sorusunu göz önünde bulundurmalıyız. Başka bir deyişle, kanun teklifinin etki analizinin yeterli olmadığını düşünüyoruz. Dolayısıyla, kanun teklifinde sonuç projeksiyonu yapılmasını elzem görüyoruz. Tabii, bunu sağlayabilmek için de yine paydaşlarla istişare etmek ve tartışma ortamı yaratmak gereklidir. Elektronik ticaret hususunda dünya çapında önemli konulara yükselebilecek, ülkemize katkı sağlayabilecek kuruluşları desteklemek önceliğimiz olmalıdır.

Bu düşüncelerle, bu kanun teklifinin milletimize hayırlı olmasını dilerim.

Genel kurulu saygılarımla selamlarım. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Çok teşekkür ederiz, sağ olasınız.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Antalya Milletvekili Sayın Abdurrahman Başkan.

Buyurun Sayın Başkan. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA ABDURRAHMAN BAŞKAN (Antalya) - Sayın Başkan, Gazi Meclisimizin çok değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle yüce heyetinizi ve televizyonları başında bizi izleyen büyük Türk milletini saygıyla selamlıyorum.

23/10/2014 tarihinde kabul edilen 6563 sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkındaki Kanun'la e-ticaretin yaygınlaştırılması ve e-ticarette güven ortamının tesis edilmesine yönelik önemli bir adım atılmıştır. Dünyada ve ülkemizde son yıllarda istikrarlı şekilde büyüyen e-ticaret, Covid-19 salgınıyla birlikte rekor seviyelere ulaşmıştır. E-ticaretin mevcut durumunda, e-ticaret pazar yerleri önemli bir satış kanalı olarak karşımıza çıkmaktadır. Dünyadaki e-ticaret hacmini incelediğimizde, 2020 verilerine göre bu alandaki en büyük payı 2,31 trilyon dolarla Çin alırken Amerika Birleşik Devletleri ise 961 milyar dolarla 2'nci sırada, AB ise 425 milyar dolarla bu alanda 3'üncü sırada yer almaktadır. Bunların dışında kalan diğer tüm ülkelerin toplam e-ticaret hacmi Çin'in yarısı yani 1,2 trilyon dolardır. Ülkemizde ise 2019 yılında yüzde 9,8 olan e-ticaretin genel ticarete oranı, yaklaşık 2 katına çıkarak 2021 yılında yüzde 17,7 olarak gerçekleşmiş olup önümüzdeki dönemde bu oranın daha da artması beklenmektedir. 2021 yılında perakende e-ticaret hacmi 234 milyar Türk lirası olarak gerçekleşirken bu hacmin yaklaşık yarısını sektörün önde gelen e-ticaret pazar yerlerindeki satışlar oluşturmuştur, bu oran da her geçen gün artma eğilimi göstermektedir. 2020 yılında 256.861 olan e-ticaret faaliyetinde bulunan işletme sayısı, 2021 yılında yüzde 88'lik bir artışla 484.347'ye ulaşmıştır.

Sektörün az sayıda e-ticaret pazar yerinde yoğunlaşması hem satıcıların hem de tüketicilerin bu pazar yerlerine olan bağımlılığını artırmakta ve birtakım sorunları gündeme getirmektedir. E-ticaret pazar yerlerinde aracılık hizmeti sunulan işletmelerin büyük bölümünü mikro ve küçük işletmeler oluşturmakta ve elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılarının söz konusu işletmeler karşısında asimetrik pazarlık gücü bulunmaktadır. İşte, bu konuda, bu kanun teklifi Ticaret Bakanlığımıza önemli kolaylıklar sağlayacak ve ticaretin düzenlenmesine de önemli katkılar sağlayacaktır. Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar bu gücü kullanarak haksız ve adil olmayan uygulamalarda bulunabilmektedirler. E-ticaret faaliyetleri incelendiğinde, elektronik ticaret pazar yerleri açısından piyasada bir yoğunlaşma söz konusudur.

Sayın Başkanım, kıymetli milletvekili arkadaşlarım; yoğun bir reklam sürecini de içeren, agresif büyüme stratejileri uygulayarak büyük ölçekli hâle gelen elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar, sahip oldukları ağ etkileri ve ölçek ekonomilerinden faydalanarak pazardaki konumlarını daha da güçlendirmekte ve pazarlık gücü, tüketici tercihlerini belirleme yeteneği ve hizmet sağlayıcıları üzerindeki kontrol imkânlarıyla e-ticaret sektörüne yeni aracı hizmet sağlayıcıların dâhil olmasını zorlaştırmaktadırlar. Ayrıca, söz konusu işletmeler, e-ticaretin tamamlayıcı sektörleri olarak görülebilecek lojistik, kargo ve ödeme hizmetleri gibi sektörlerde de söz sahibi olmakta ve elektronik ticaret pazar yerlerine olan bağımlılığı ve yoğunlaşmayı daha da artırmaktadır. Artan bağımlılık, uzun dönemde fiyatların yükselmesine, sunulan ürünlerin kalite ve çeşitlerinin azalmasına, hizmetlerin tekdüzeleşmesine ve inovasyonun azalmasına neden olabilecektir. Diğer taraftan, başta ABD olmak üzere, dünya genelinde kamu otoriteleri piyasa aksaklıklarının önüne geçmek, adil ve şeffaf ticari koşulları tesis etmek ve rekabeti koruyucu tedbirler alarak gerek platform içi gerekse platformlar arası dengeyi gözetmek amacıyla mevzuat çalışmaları yürütmektedir. Bu kapsamda, sektörde rekabeti bozucu veya sınırlayıcı faaliyetlerin engellenmesi, e-ticarette çok oyunculu bir yapının tesis edilmesi ve e-ticaretin sağlıklı bir şekilde büyümesi amacıyla, görüşmekte olduğumuz Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi hazırlanmış ve Meclisimizin onayına sunulmuştur.

Kıymetli milletvekili arkadaşlarım, Anayasa'nın "Piyasaların Denetimi ve Dış Ticaretin Düzenlemesi" başlıklı 167'nci maddesinin birinci fıkrasında "Devlet, para, kredi, sermaye, mal ve hizmet piyasalarının sağlıklı ve düzenli işlemlerini sağlayıcı ve geliştirici tedbirleri alır; piyasalarda fiili veya anlaşma sonucu doğacak tekelleşme ve kartelleşmeyi önler." düzenlemesine yer verilmektedir. Düzenlemenin gerekçesinde bu maddenin devlete 3 görev yüklediği ifade edilmektedir. Bunlar, özel teşebbüsün rekabet koşulları içinde yararlı yönde gelişmesine yardımcı olunması, piyasada fiilî ve anlaşma sonucu tekellerin önlenmesi ve tekel teşkil etmemekle beraber fiyat anlaşmaları, üretim hataları, coğrafi bölge paylaşımı benzeri suretlerde gerçekleştirilecek kartellerin önlenmesidir. Bu görevlerin yerine getirilmesi sağlıklı toplum ve sağlıklı demokrasi için vazgeçilmez şartlar olarak görülmekte, tekelciliğin her türlüşünün zararından fertleri ve toplumu korumak, toplumun huzur ve refahıyla doğrudan bağlantılı bulunmaktadır.

Mal ve hizmet taleplerini karşılayan ticaret sektörünün etkin şekilde işlemesi toplumsal refahın artırılması açısından önemlidir. Üretim sektörlerinden farklı olarak ticaret sektöründeki tekelleşme eğilimleri arz ve talep dağıtım kanalları açısından mal ve hizmetlerin aracılığında dar boğazlara yol açma riski taşımaktadır. Ticaretteki tekelleşme, ürün ve işletme çeşitliliğinin azalması, ürünlerin piyasa koşullarına göre yüksek olması, üretim, yatırım, inovasyon potansiyelinin düşmesi işletmelerinin piyasadaki konularının serbest piyasa koşulları yerine tekelci işletmeler tarafından belirlenmesi gibi hem fertler hem işletmeler açısından yaygın olumsuzluklar ortaya çıkarabilecektir. Günümüzde elektronik ticaret de bu kapsamda önemli bir kanal hâline gelmiştir. Bu kanalın kontrolüne sebep olabilecek tekelleşme eğilimlerinin önlenmesi bahsedilen gerekçelerle kamu yararlılığı açısından oldukça önemli bir düzenleme alanıdır.

Kıymetli milletvekili arkadaşlarım, Değerli Başkanım; konuşmamın bu kısmında önümüzdeki hafta idrak edeceğimiz Kurban Bayramı'na değinmek istiyorum. Kurban Bayramı Cenab-ı Allah'a manen yaklaşmanın mübarek bir fırsattır. Ömer Seyfettin'in dediği gibi "Benim vatanımın sınırları Edirne'den başlayıp Kars'ta bitmez. Benim vatanımın sınırları Adriyatik'ten Çin Seddi'ne, Türkçe konuşulan yerde başlar, Türkçe konuşulan yerde biter." (MHP sıralarından alkışlar) Bizler, Kerkük'te kesilen kurbanın duasını Hakkâri'de yapan, Tebriz'de sunulan ikramı Ankara'da kabul eden, Saraybosna'da uzatılan eli Şırnak'ta tutan, Urumçi'de akan gözyaşını İzmir'de silen, Bakü'de okunun Mushaf'ın duasına Ayasofya'da "Amin." diyen, İsfahan'da okunan ezana da Selimiye'de kıyama duranlarız. Vatanımızın millî ve manevî bütün değerlerini, gönüllerimizde bir meşale gibi yanan ve asla sönmeyecek ortak mirasımız olan Kurban Bayramı'nızı tebrik ediyorum.

Sayın Başkanım, kıymetli milletvekili arkadaşlarım; sözlerime burada son verirken 1-3 Temmuz tarihleri arasında gerçekleşecek olan 661'inci Tarihî Kırkpınar Güreşleri'nde Dualı Çayır'a çıkacak olan ve inşallah üst üste 3'üncü defa "Başpehlivanlık" unvanını alarak altın kemerin ebedî sahibi olacak olan Antalya Korkuteli Belediyesporlu sporcumuz ve Antalya'mızın gururu olan hemşehrimiz Ali Gürbüz'e sizlerin huzurunda başarılar diliyorum.

Kanunumuzun yüce Türk milletine hayırlı olmasını diliyor, yüce heyetinizi ve Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Teşekkürler. (MHP sıralarından alkışlar)

Bir dakikalara herkes itibar ediyor. Çok teşekkür ederim.

Halkların Demokratik Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Ali Kenanoğlu.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA ALİ KENANOĞLU (İstanbul) - Sayın Başkan, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Teklifin kendisi e-ticaret üzerine bir düzenleme. Esasında “pazar yeri” diye ifade edilen, şirketler ile pazar yerine tedarikçi olarak kabul edilen satıcı firmalar arasındaki ilişkiyi düzenliyor. Diğer bir tabirle, elektronik ortamdaki AVM’ler ile o AVM’lerdeki satıcı firmalar, ürün tedarik edici firmalar arasındaki ilişkileri düzenliyor.

Tabii, yasanın yapımı açısından, Komisyon aşaması açısından itirazlarımız var, bunu Komisyon da dile getirdik. Bir defa, bu tür yasalar yapılırken sektör temsilcilerinin mutlaka görüşlerinin alınması gerekiyor. Yani şu anda, e-ticaret kapsamında pazar yeri olarak faaliyet yürüten firmaların en azından Komisyona gelip görüş bildirmeleri gerekir mevcut kanunla ilgili düşünceleri nedir diye. Çünkü, kanun teklifi bir taraftan bu piyasadaki, e-ticaret sektöründeki tekelleşmeyi de önleyen bir kanun teklifi. Firmalar bu konuda ne diyor, hangi konularda sıkıntıları var, şikâyetleri var bunları bilmek gerekirdi. Diğer taraftan, tüketici derneklerinin görüşlerinin alınması gerekir çünkü e-ticaret özellikle pandemiyle birlikte çok yaygın bir ticaret alanı hâline dönüştü ve şu an bu şirketler Türkiye’nin en büyük şirketleri hâline dönüştü. Dolayısıyla bunu kullanan tüketicilerin de bu konuyla ilgili ciddi şikâyetleri var yani elektronik ticaretten, internet üzerinden yapılan alışverişlerden kaynaklı olarak tüketicilerin şikâyetleri var. Tüketici derneklerinin bu konudaki şikâyetleri alınarak bu kanun düzenlemesinde yer verilmesi gerekirdi ve diğer taraftan da “tedarikçi” dediğimiz üretici firmaların yani satıcı firmaların bu AVM’lerden yani pazar yerlerinden şikâyetleri var. Bütün bunların da dinlenmesi ve değerlendirilmesi gerekirdi. Maalesef ki bu aşamaların hiçbiri yapılmadı ve zaten alelacele bir kanun şeklinde önümüze geldi, burada da bu şekilde görüşülüyor.

Tabii, diğer taraftan, sektörün sorunları var. yani sektörün sorunları bir bütün olarak sadece firmalardan ibaret değil, aynı zamanda çalışanların, buralarda emek sarf eden insanların da sorunları var. Biliyorsunuz, motokuryelerin yaşadığı sorun ve sıkıntılara hep birlikte tanık olduk ve bu birçok greve neden oldu. Bir defa, düşük ücretle çalıştırılma, kayıt dışı çalıştırılma, esnaf kurye modeli, sigorta primlerinin gerçek maaş üzerinden yatırılmaması gibi birçok sorun ve sıkıntıyla karşılaşan motokuryeler var. Çünkü bu e-ticaret, bir taraftan da motokuryeler üzerinden yürütülüyor ve erken teslim rekabeti yaşatılıyor bunlara ve buradan kaynaklı da bir sürü kazalara ve sıkıntılara yol açıyor. Dolayısıyla bütün bu kanunları yaparken, bu kanunları ele alırken bu emekçilerin, burada çalışan, bu sektörde emek veren insanların da sorunlarının gündeme alınması gerekirdi.

Diğer taraftan, bu kanun teklifi tekelleşmeyi önlemek, rekabeti sağlayabilmek açısından getiriliyor. Tabii, burada akla gelen bir soru var: Türkiye’nin bir Rekabet Kurumu var, o zaman Rekabet Kurumu ne işe yarıyor? Yani, Rekabet Kurumu eğer işe yaramıyor ise, her sektör kendi içerisindeki rekabeti düzenleyebilmek için bu tür kanunlar çıkarmak zorunda kalıyor ise o zaman, Rekabet Kurumu diye adlandırılan kurumlar ne yapıyor, buradaki insanlar ne işle meşgul oluyorlar? Bütün bunlara da dikkat etmek gerekiyor çünkü Rekabet Kurumu, şu anda, tümüyle -özellikle KHK’yle çıkartılan bir kararlar, tabiri yerindeyse- Bakanlığa bağlanır hâle getirildi ve bütün o özgün yapısı da -zaten özerk değildi ama- bağımsız karar alabilme mekanizmaları da ortadan kalktı ve Rekabet Kurumu bu anlamıyla görev yapmaz hâle geldi. Bunun en belirgin, en bariz örneğini bir defa basından biliyoruz yani medya tekelleşmiş, burada rekabet tümüyle ortadan kalkmış, hem ticari anlamda ortaklıklar üzerinde hem de haber anlamında bir tekelleşme medyada sağlanmış durumda ama bunun karşısında Rekabet Kurumu hiçbir şekilde adım atmıyor, herhangi bir faaliyette bulunmuyor ve âdeta bunların seyircisi hâline gelmiş durumda. O anlamıyla Rekabet Kurumu anlaşıyor ki e-ticaret sektöründe de görevini yerine getirmiyor.

Diğer taraftan, tüketicinin korunması önemli dedik çünkü en nihayetinde bizim yasa yaparken geniş halk kitlelerini de koruyan bir yerden bu yasaları ele almamız gerekiyor ve bu e-ticaret kapsamı düzenlemesi yapılırken de mutlaka tüketicilerin bu konulardaki şikâyetlerinin ele alınması gerekiyor. Şimdi, bu şikâyetlere baktığımız zaman özellikle indirim dönemlerinde yaşanan şikâyetler var, reklamlarla yapılan manipülasyonlar var. Bir bakıyorsunuz “web” sitelerinde arızalar meydana geldiğini ifade ediyorlar. Bunların da özellikle indirim zamanlarında yaptıkları birtakım olaylar var. Esasında, bunlar tümüyle tüketicinin haklarını korumayan durumlar.

İadede zorluklar yaşadığı söyleyen bir yüzde 20’lik kesim var yani buralardan ürün alan insanlar, e-ticaret üzerinden ürün alan insanlar İadelerde zorluklar yaşadıklarını ifade ediyorlar.

Garanti koşulları kapsamında ciddi sıkıntılar yaşandığı ifade ediliyor ve diğer taraftan, kimileri de bunların üzerinden bir dolandırıcılıkla karşı karşıya kaldıklarını ifade ediyor.

Bir de ürünlerin beklenmedik şekilde yani satışa koydukları, aslında siz bir elektronik firmasından yani e-ticaret firmasından ürünü aldığımız zaman aldığımız ürünün bambaşka bir hâliyle sizin elinize geçtiği gözüküyor. Bununla ilgili de çok ciddi şikâyetler var. Bütün bunların esasında bu e-ticaret düzenlemesiyle ilgili kanun teklifinde ele alınması gerekiyordu ve tüketicinin mağduriyetlerini giderecek şekilde de ele alınması gerekiyordu.

Diğer taraftan tabii, şu var: Bu e-ticaretteki e-ticaret hanesine bu “pazar yeri” diye nitelendirilen yere biz esasında büyük AVM’ler yani “elektronik AVM’ler” diyoruz ama bir taraftan da gerçek AVM’ler var yani Türkiye’nin her bir tarafında doldurulmuş AVM’ler var ve diğer taraftan da zincir marketler var. Bunlar neyi ifade ediyor? Esasında, e-ticaret sektörüyle birlikte, AVM’lerle birlikte ve zincir marketlerle birlikte yok olmayla karşı karşıya kalan esnaflar var yani bizim esnaflarımız bütün bu yapılar nedeniyle yok olmakla yüz yüze. Türkiye’nin her tarafında, özellikle büyük şehirlerde şehir merkezlerinde sayısız AVM’ler oluştu, bu AVM’ler her gün açıklar, yirmi dört saat neredeyse açıklar. Dolayısıyla aslında, Avrupa’da hem bunlar şehir merkezlerinde olmuyor yani bu konuyla ilgili kısıtlamalar var hem de günün her saati ya da haftanın her günü açık olmuyorlar yani bununla ilgili düzenlemeler var. Bu düzenlemeler de esnafları korumak açısından yapılıyor ama bizim ülkemizde maalesef bunlarla ilgili hiçbir önlem alınmıyor. Tabii, AVM’lerin başka bir sıkıntısı da şöyle: Buralar büyük enerji harcayan yerler, ısınmadaki elektrik sarfiyatlarına baktığımız zaman hane halkının kullandıklarının katbekat üstünde harcamalara sahipler. Bütün bunlara baktığımız zaman, AVM’lerin ve zincir marketlerin... Şu anda, neredeyse bin hanelik yerlerde bile, yerleşim yerlerinde bile zincir marketler oluşmuş durumda. Bütün bunlar da insanların, esnaflarımızın, o bölgede yaşayan yerli halkın ticaret hayatındaki varlığını ortadan kaldıran sonuçlara yol açıyor. Bütün bunları ortadan kaldıracak şekilde bir düzenleme yapılması gerekiyor.

Tabii, bu düzenlemeyi, esasında, mevcut hâliyle eksiklerine rağmen olumlu buluyoruz, şunun için olumlu buluyoruz: Bu yükselen ve büyüyen elektronik ticarete bir tekelleşmeyi ortadan kaldırdığı ve rekabetin önünü açtığı için olumlu bulduğumuzu ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Kocaeli Milletvekili Sayın Tahsin Tarhan. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Elektronik Ticaretin Düzenlemesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi üzerine söz aldım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, Türkiye Büyük Millet Meclisinde son dönemde alışık olmadığımız bir şekilde tüm grupların, geneli itibarıyla olumlu bulunduğu bir kanun teklifini görüşüyoruz. Dünyanın en önemli spor organizasyonlarından biri olimpiyatlardır. Olimpiyatlarda önemli olan dünya barışı, kardeşlik ve dostluk içinde olmanın değerinin altını çizmektir, o nedenle sporcular der ki: “Rakibimsin ama düşmanım değilsin.” Siyaset aynı anlayışla yapılmalıdır. Farklı düşüncelere sahip bizler iktidar mücadelesinde elbette rakibiz ama asla düşman değiliz ve olmamalıyız. Yüce Meclisin çatısı altında bir araya gelen bizlerin ortak noktası, bu ülkedeki her bir ferdin yaşam kalitesini yükseltmek, gelecek kuşaklara ekonomik refah ve barış içinde yaşanılacak bir ülke bırakma çabası olmalıdır. Biz bu anlayışla yeterli çalışma yapılmamış olmasına rağmen, elektronik ticaret alanını düzenleyen bu teklifi geneli itibarıyla olumlu buluyoruz. Bankacılık sektöründeki dijitalleşme ve Covid-19’ un insanların alışveriş alışkanlığını değiştirmesiyle e-ticaret sektörü ticaret hayatında yeni bir alışveriş pazarı olarak büyümekte ve gelişmektedir. 500 bine yakın firmanın faaliyet gösterdiği lojistikten taşımacılığa, ürün tedarikinden paketlemeye geniş bir yelpazede yüz binlerce kişinin istihdam edildiği, evine ekmeğe götürdüğü e-ticaret sektörü için önemli bir yasa değişikliğini görüşüyoruz. Teklifin gerekçesine göre serbest piyasa koşullarının iyi işlemediği ve yıkıcı rekabet uygulamalarıyla sağlıksız şekilde büyüyen bir pazarı düzenlemek amaçlanıyor ancak bu teklife ihtiyaç duyulmasının ana sebebi Rekabet Kurumunun e-ticaret sektörüne yönelik çalışmalarını zamanında yapmamış olmasıdır. Sektördeki pazar payının yarısından fazlası birkaç firmanın eline geçmiş durumda, dev hâline gelen firmaların gücü küçük firmaları ezip geçiyor; sonuçta pazardan çıkmalar başlıyor, ağır ve yıkıcı bir haksız rekabet oluşuyor. Bu düzenlemeyle haksız rekabetin ve tekelleşmenin önlenmesi olumludur.

Sektöre dair bir diğer sorun, agresif reklamlarla haksız rekabetin yanı sıra ülkede vergi kaybının oluşmasıdır. Burada normal koşullarda beklenen, firmaların gider gösterdikleri kalemlerin bir başkası içinde de gelir kalemi oluşturması ve vergilendirilmesidir ama bu durumda öyle olmuyor. Firmaların reklamların büyük bir bölümünü yurt dışı merkezli sosyal medya kanallarına veriyorlar. Firmaların bu ülkedeki gideri yabancı ülkelerde gelir olarak kaydedildiğinden Türkiye’de vergilendirilemiyor. Teklifte bu reklamlara sınır getirilmesi de olumludur.

Değerli arkadaşlar, bugüne kadar görevlerini tam olarak yerine getirmemiş de olsa Rekabet Kurumu var. Bu kurum haksız rekabet hâllerinde ceza vermeye yetkili, teklifle cezaları vermeye de Bakanlık yetkili kılıyorsunuz. Bu düzenlemenin yeniden ele alınması ve Bakanlık yerine Rekabet Kurumu tarafından idari para cezalarının verilmesi gerekir. Erişim engeline dair düzenlemede benzer bir sorun var. Erişim engeli gibi bir cezayı mahkeme yerine Bakanlığın vermesini öngören düzenlemeye karşıyız. Burada sulh ceza mahkemesine yetki verilmesi gerekir.

Değerli arkadaşlar, Avrupa “Önce küçük olanı düşün.” diyor. Yani “Her düzenlemede esnafı, zanaatkârı, kaybolmaya yüz tutmuş meslekleri icra edenleri öncelikli olarak düşün. Düzenlemenin onlara etkisini değerlendir ve öyle karar ver.” Anayasa’mızın 173’üncü maddesiyle devlet, esnaf ve sanatkârları koruyucu ve destekleyici tedbiri almakla görevlendirilmiş. E-ticaret platformlarının üyesi olan küçük işletmelerin yoğun olarak şikâyet ettikleri bir husus da ödemeleriyle ilgili satışı küçük firma gerçekleştiriyor, ödemeyi platform alıyor ancak satıştan sonra belki bir ay, belki üç ay sonra küçük firmalara ödeme yapıyor. Bu tekliftteki özellikle aracı hizmet sağlayıcıların ödeme sürelerine getirilen beş gün sınırı olumludur.

Değerli arkadaşlar, ticaret hayatı ve alışveriş pazarı sadece e-ticaret alanından oluşmuyor. Değişim de sadece bu alanda olmuyor. Perakende sektöründe büyük bir değişim ve dönüşüm yaşanıyor. Bundan en çok etkilenen ise yine “küçük” olarak adlandırdığımız kesim. Yani yıllardır mahallemizin esnafı ve zanaatkârı bakkal, manav, kasap bizlere sesleniyor: “Yok oluyoruz, bizi üç harfli ile ve AVM’lere kurban ediyorsunuz.” diyorlar. (CHP sıralarından alkışlar) Bu üç harfli marketler ve alışveriş merkezleri âdeta ahtapot gibi sekiz koldan pazarı sarmış durumdadır. Gıdadan tekel bayiliğine, temizlik ürünlerinden mutfak eşyasına, giyimden ev dekorasyonuna, bahçe ürünlerinden kırtasiyeye çok geniş bir alanda ürün satışı yapıyorlar ve her geçen gün âdeta piyasadaki küçük esnafı yutarak, yok ederek kartelleşmeye doğru gidiyorlar. Cadde mağazacılığı ve mahalle esnafı âdeta can çekişiyor. Burada, sadece işletmeler değil bir gelenek ve kültür yok oluyor, bu durumun önlenmesine yönelik bir düzenlemeye ihtiyaç olduğunu hepimiz biliyoruz. Sizlere buradan sesleniyor ve bir çağrıda bulunuyorum, sektörün de görüşlerini ve önerilerini alarak bir perakende yasa değişikliğini yapalım, mahallemizin esnafını sermayeye boğdurmamalıyım. Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak daha önce de yaptığımız gibi vatandaşımızın lehine olacak böyle bir düzenlemeye destek vermeye hazırız. (CHP sıralarından alkışlar) Esnafımızın, üreticimizin, sanayicimizin, memurumuzun, işçimizin kısaca yediden yetmişe vatandaşımızın yararına olduğunu değerlendirdiğimiz her düzenlemenin altına biz de imzamızı atıyoruz. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, konuşmama son verirken sizlerin, vatandaşlarımızın Kurban Bayramı’nı kutluyor, tüm İslam alemine barış ve kardeşlik getirmesini diliyorum. Sizleri barışa emanet ediyorum.

Saygılarımla. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Çok teşekkür ederiz Sayın Milletvekilim. Bir dakikalara dikkat ettiğiniz için size teşekkür ediyorum.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Zonguldak Milletvekili Sayın Ahmet Çolakoğlu.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi üzerine söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, dünya ticaretinde yaşanan dijitalleşme sürecinin geldiği aşamanın bir tezahürü olarak elektronik ticaretin ülkemizde de oldukça hızlı bir şekilde artış göstermesini görüyoruz. Geleneksel ticaret kanallarının yanında yeni bir kanal olan elektronik ticaret de gün geçtikçe piyasalarda artış göstermektedir. Ülkemizde elektronik ticaret hacminin her geçen yıl ciddi bir biçimde büyüme kaydetmesi bir yandan yeni fırsatlar ortaya çıkarırken diğer yandan ticarete rekabet sorununu da beraberinde getirmektedir. Bu sorunların başında pazar yerlerinin, zayıf konumda bulunan KOBİ’lerimizin ve esnaflarımızın aleyhine sömürücü uygulamalarda bulunması ve ağ etkilerinden kaynaklı güç sayesinde kendilerine bağımlı kılması sonucunu dayatmasıyla karşı karşıya gelmesinin de kaçınılmaz olmasıdır. Bu sorunların diğer dünya ülkelerinde de görülmeye başlamasıyla hukuki düzenlemeler gündeme gelmiştir. Bu çerçevede yasa ve tasarılar hazırlanmıştır.

Değerli milletvekilleri, bu kanun 2015 yılında yürürlüğe girmiş fakat hızlı bir değişim ve dönüşüm geçiren sektörün ihtiyaçları dikkate alınarak yeni düzenlemelerin gerekliliği ortaya çıkmıştır. Bu kanun teklifiyle piyasaların adil ve etkin bir şekilde işleyebilmesinin yanında KOBİ ve esnaflarımızın haklarının korunması da hedeflenmiştir.

Sayın milletvekilleri, bu kanun teklifiyle pazar yerlerinin esnafımız ve tacirlerimizin ticari faaliyetlerini önemli ölçüde bozan, makul karar verme yeteneğini azaltan veya belli bir kararı almaya zorlayarak normal şartlarda taraf olmayacak bir ticari ilişkinin tarafı olmasına sebep olan uygulamalarda bulunmaması esas olacaktır. Pazar yerlerinin kendilerine ulaşan satış bedelini satıcıya beş iş günü içinde ödemesi de sağlanacaktır. Pazar yerince satıcıların kampanyalı mal ve hizmet satışına zorlanmasının da önüne geçilecektir. Pazar yerlerinin satıcıların satış fiyatlarında tek taraflı bir değişiklik yapmaları, haksız ticari koşul olarak kabul edilecektir. Pazar yerleri ile satıcılar arasındaki ticari koşulların sözleşmeye bağlı olması ve bu sözleşmeye şeffaflık ekseninde satıcıların kolaylıkla ulaşabilmesi de sağlanacaktır. Ayrıca, herhangi bir hizmet verilmediği hâlde satıcılardan bedel alınması engellenmiş olacaktır. Sözleşmede nesnel bir ölçüt bulunmaksızın ve kamu kurumlarına ve adli mercilere başvuruda bulunulduğu gerekçesiyle satıcılar sıralama veya tavsiye sisteminde geriye düşürülmeyecek, satıcıya sunulan hizmet kısıtlanamayacak, askıya alınamayacak veya sonlandırılmayacaktır. Sözleşme hükümlerinde geçmişe dönük satıcı aleyhine tek taraflı değişiklik yapılamayacaktır. Pazar yerinin elde ettikleri verileri kullanarak bünyesindeki satıcılarla haksız şekilde rekabet etmelerinin de önüne geçilecektir. Satıcıların diledikleri zaman kendilerine ait verileri diğer pazar yerlerine taşımalarının da önü açılacaktır. Pazar yerinde satış yapan KOBİ'lerin izni alınmadan markalarını kullanarak çevrim içi arama motorlarında pazarlama ve tanıtım faaliyetleri yapılamayacak, böylece satıcı, KOBİ ve esnafın ayrıca pazar yerlerinde marka değeri korunmuş olacaktır.

Sayın milletvekilleri, bu düzenlemeyle e-ticaretin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması, sağlıklı bir şekilde büyümesi ve gelişmesi, etkin rekabetin sağlanması açısından önemli bir adım olacağını ifade ediyorum.

Ayrıca, Komisyon görüşmelerimizde kanuna destek veren, maddelere destek veren bütün Komisyon üyelerine, Bakanlık yetkililerine ve kanun teklifini hazırlayan bütün milletvekillerimize tekrar burada katıldıkları için ve desteklerinden dolayı teşekkür ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gruplar adına yapılan konuşmalar tamamlanmıştır.

Birinci bölüm üzerinde şahsı adına Ali Kenanoğlu konuşacak.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Tabii, görüşülmekte olan kanun teklifinin esasında rekabeti ortaya koyabilmesi açısından ve elektronik ticarete... Özellikle pandemi sürecinde dünya genelinde -ciddi bir şekilde- elektronik ticaret ağı oldukça genişledi ve dünyanın en büyük şirketleri arasında artık elektronik ticaret yapan şirketler sayılır hâle geldi yani bütün dünyada, bütün ülkelerdeki elektronik ticaret şirketleri bu alanda sayılı şirketler hâline dönüştü. Bu şirketler içerisinde... Tabii, bunun getirdiği riskler var, bu risklerden bir tanesi de tekelleşme. Küresel firmalar oluştu ve küresel firmalar yereldeki birtakım firmaları da satın alarak kendi ağlarını genişletir hâle geldiler. Örneğin Türkiye’de iş yapan, bu alanda çok bilinen firmalara baktığınız zaman, isimleri yerli olsa da yani Türkçe isimlerle karşınıza çıksa da esasında bunların büyük çoğunluğu dışarıdaki ülkeler tarafından satın alınmış firmalar ve şu anda bu firmalar yerli firmalar değil ama Türkiye pazarında ciddi bir tekel oluşturuyorlar, sadece Türkiye pazarında değil dünya genelindeki bütün pazarlarda da tekeller oluşturuyorlar ve bu tekellerin oluşmasının getirdiği sıkıntılar var ve bu büyük sıkıntılar da tabii ki esas olarak malı üreten ve malı pazara süren firmalarla yaşanan sıkıntılar oluyor. Çünkü bu işin maliyetinde yer alan ya da bu işin üretiminde yer alan firmalar ciddi bir şekilde bu elektronik ticaret firmalarından kaynaklı mağduriyet yaşıyorlar. Depo kiralama

mevzusu yani ürettiği ürünü depolamak, bunu bir yerde tutmak, bunu sevk etmek noktasındaki bütün maliyet ve zahmetin tamamı bu satıcı firmalar veya tedarikçi firmalar tarafından yapılıyor ve bu firmalardan bu şirketler ürünlerini alırken, pazarlarken üç ay vadelerle alıyorlar yani geri ödemelerini bu satıcı firmalara üç ay vadelerle yaparken kendileri bir ay vade içerisinde tahsilatlarını yapıyorlar ya da işte kredi kartları üzerinden ticaretlerini yerine getiriyorlar.

Esasında tedarikçi firmaların yani yerli firmaların, üretici firmaların, üretim yapan firmaların malları ve hizmetleri üzerinden kâr elde ediyorlar ve bu anlamda da korkunç yüksek rakamlara ulaşıyorlar ve diğer taraftan da bunlar, reklam ağları üzerinden de büyük oranda elektronik ortamdaki, internet ortamındaki reklamlar üzerinden de çok ciddi bir şekilde kendilerini tanıtır çeşitli manipülasyonları ve manipülatif ortamları da yaratmış oluyorlar. Bu firmalara karşı yerli firmaların, daha küçük çaptaki yerli firmaların mücadele etme imkânı ortadan kalkıyor, hem rekabet açısından, reklam piyasası açısından hem de sağladıkları geniş ağlar üzerinden bu imkânlar neredeyse ortadan kalkar hâle geliyor. Tabii, bütün bunların önünü almak gerekiyor. Önceki konuşmamda da söylediğim gibi, esasında bizim açımızdan yani Türkiye'nin yerli insanları açısından en büyük risk de bu firmalar yüzünden. Neredeyse "esnaf" diyebileceğimiz mahalle esnafı ve yereldeki, il ve ilçelerdeki satıcı firmalar artık iş yapamaz hâle geliyor çünkü herkes şu an için elindeki telefonla çok rahatlıkla istediği ürünü bulabiliyor ve bunların üzerinden de bu ürünleri satabiliyorlar.

Tabii, bir taraftan da cüzdan uygulaması var. Cüzdan uygulamasıyla da sizin paranızı orada tutuyor, size çeşitli imkânlar sağlıyor ve sizin sadece bunun üzerinden alışveriş yapabilmenizi sağlayan ağ oluşturuyor. Yani siz başka bir yerden alışveriş yapma ihtiyacı duymuyorsunuz, "Nasıl olsa benim burada indirimim var." "Nasıl olsa benim burada cüzdanım var." "Birikmiş kredim var." üzerinden bakıyorsunuz. Aslında, tümüyle yerli firmaları ve yerli sistemin içerisindeki oyuncularını ortadan kaldıran bir tekelleşmeye yol açıyor. Bütün bunların önlenmesi açısından, bu konuda Rekabet Kurumunun öncelikli aktif olarak görev alması gerekiyor. Bu kanun teklifinin bunun önüne geçeceği muhakkaktır ama bununla birlikte Rekabet Kurumunun da üzerine düşen görevi yerine getirmesi gerekiyor.

Teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 23.36

BEŞİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 23.50****BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN****KÂTİP ÜYELER: Şeyhmus DİNÇEL (Mardin), Enez KAPLAN (Tekirdağ)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 110’uncu Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

345 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

Gündemimizde başka bir konu bulunmadığından, alınan karar gereğince, kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için, 1 Temmuz 2022 Cuma günü saat 14.00’te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 23.51

IX.- OYLAMALAR**1.- (S. Sayısı: 343) Askeri Ceza Kanunu Ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine Verilen****Oyların Sonucu:**

Sıra Sayısı : 343
 Oylama Saati : 22:24
 Üye Sayısı : 600
 Kabul Edenler : 307
 Reddedenler : 10
 Çekimsizler : 0
 Geçersiz Oylar : 0
 Mükerrer Oylar : 1
 Toplam : 318
 Açık Üyelikler : 19
Kanunlaşmıştır

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 343
Adana	Barut	Ayhan	CHP	Kabul
Adana	Bulut	Burhanettin	CHP	Kabul
Adana	Çulhaoğlu	Mehmet Metanet	İYİ PARTİ	Kabul
Adana	Dağlı	Tamer	AK PARTİ	Kabul
Adana	Doğru	Abdullah	AK PARTİ	Kabul
Adana	Erdinç	Mehmet Şükrü	AK PARTİ	Katılmadı
Adana	Ersoy	Ayşe Sibel	MHP	Kabul
Adana	Hatmoğulları Oruç	Tulay	HDP	Ret
Adana	Koncuk	İsmail	İYİ PARTİ	Kabul
Adana	Peköz	Kemal	HDP	Katılmadı
Adana	Saneroğlu	Jülide	AK PARTİ	Katılmadı
Adana	Sümer	Orhan	CHP	Kabul
Adana	Şevkin	Müzeyyen	CHP	Kabul
Adana	Varlı	Muharrem	MHP	Kabul
Adana	Zenbici	Ahmet	AK PARTİ	Kabul
Adıyaman	Aydın	Ahmet	AK PARTİ	Kabul
Adıyaman	Fırat	İbrahim Halil	AK PARTİ	Katılmadı
Adıyaman	Taş	Yakup	AK PARTİ	Kabul
Adıyaman	Toprak	Muhammed Fatih	AK PARTİ	Katılmadı
Adıyaman	Tutdere	Abdurrahman	CHP	Kabul
Afyonkarahisar	Eroğlu	Veysel	AK PARTİ	Kabul
Afyonkarahisar	Köksal	Burcu	CHP	Kabul
Afyonkarahisar	Özkaya	Ali	AK PARTİ	Kabul
Afyonkarahisar	Taytak	Mehmet	MHP	Kabul
Afyonkarahisar	Uysal	Çiğdem	DP	Katılmadı
Afyonkarahisar	Yurdunusevci	İbrahim	AK PARTİ	Kabul
Ağrı	Çelebi	Ekrem	AK PARTİ	Kabul
Ağrı	Koç	Abdullah	HDP	Katılmadı
Ağrı	Özürk	Berdan	HDP	Katılmadı
Ağrı	Taşdemir	Dirayet Dilan	HDP	Katılmadı
Amasya	Çilez	Hasan	AK PARTİ	Kabul
Amasya	Karahocagil	Mustafa Levent	AK PARTİ	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 343
Amasya	Tuncer	Mustafa	CHP	Kabul
Ankara	Akdoğan	Yağın	AK PARTİ	Katılmadı
Ankara	Akıntaş	Ayhan	İYİ PARTİ	Kabul
Ankara	Arslan	Ali İhsan	AK PARTİ	Katılmadı
Ankara	Aydın	Baş	AK PARTİ	Katılmadı
Ankara	Aydın	Koray	İYİ PARTİ	Katılmadı
Ankara	Bingöl	Tekin	CHP	Kabul
Ankara	Bostancı	Mehmet Naci	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Ceylan	Nevzat	AK PARTİ	Kabul/Mük.
Ankara	Çam	Lütfiye Selva	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Destici	Mustafa	BBP	Katılmadı
Ankara	Durmaz	Sadir	MHP	Katılmadı
Ankara	Emir	Murat	CHP	Katılmadı
Ankara	Firdoğan	Aşım	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Gök	Levent	CHP	Katılmadı
Ankara	Haberal	Erkan	MHP	Kabul
Ankara	Hakverdi	Ali Haydar	CHP	Katılmadı
Ankara	İşler	Emrullah	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Karakaya	Mevlüt	MHP	Katılmadı
Ankara	Kaya	Yıldırım	CHP	Kabul
Ankara	Kerestecioğlu Demir	Filiz	HDP	Katılmadı
Ankara	Koç	Ahmet Haluk	CHP	Katılmadı
Ankara	Kuşoğlu	Bülent	CHP	Kabul
Ankara	Oral	İbrahim Halil	İYİ PARTİ	Katılmadı
Ankara	Polat Duzgun	Ariife	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Sunat	Şenol	İYİ PARTİ	Katılmadı
Ankara	Şahin	Fatih	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Taşoer	Ganze	CHP	Katılmadı
Ankara	Taşlıçay	Nevin	MHP	Kabul
Ankara	Turan	Hacı	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Türkeş	Yıldırım Tuğrul	AK PARTİ	Katılmadı
Ankara	Ünsal	Servet	CHP	Kabul
Ankara	Yegin	Orhan	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Yeşil	Nihat	CHP	Katılmadı
Ankara	Yıldırım	Yaşar	MHP	Katılmadı
Ankara	Yıldız	Zeynep	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Yılmaz	Dumaş	İYİ PARTİ	Kabul
Antalya	Arı	Cavit	CHP	Kabul
Antalya	Aydın	İbrahim	AK PARTİ	Kabul
Antalya	Bahşi	Feridun	İYİ PARTİ	Katılmadı
Antalya	Başkan	Abdurrahman	MHP	Kabul
Antalya	Baykal	Deniz	CHP	Katılmadı
Antalya	Budak	Çetin Osman	CHP	Kabul
Antalya	Bülbül	Kemal	HDP	Ret
Antalya	Çelik	Kemal	AK PARTİ	Kabul
Antalya	Çelik	Sena Nur	AK PARTİ	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 343
Antalya	Köse	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Antalya	Özer	Aydın	CHP	Katılmadı
Antalya	Subaşı	Hasan	İYİ PARTİ	Kabul
Antalya	Uşu	Atay	AK PARTİ	Kabul
Antalya	Vural Çokal	Tuba	AK PARTİ	Kabul
Antalya	Zeybek	Rafet	CHP	Katılmadı
Artvin	Balta	Ertunç Erkan	AK PARTİ	Kabul
Artvin	Bayraktutan	Uğur	CHP	Kabul
Aydın	Bülbül	Süleyman	CHP	Kabul
Aydın	Erim	Bekir Kuvvet	AK PARTİ	Kabul
Aydın	Posacı	Rıza	AK PARTİ	Kabul
Aydın	Savaş	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Aydın	Sezgin	Aydın Adnan	İYİ PARTİ	Katılmadı
Aydın	Tezcan	Bülent	CHP	Katılmadı
Aydın	Yavuz	Metin	AK PARTİ	Kabul
Aydın	Yıldız	Hüseyin	CHP	Katılmadı
Balıkesir	Akın	Ahmet	CHP	Katılmadı
Balıkesir	Aydemir	Pakize Muthu	AK PARTİ	Katılmadı
Balıkesir	Aytekin	Ensar	CHP	Kabul
Balıkesir	Canbey	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Balıkesir	Çelik	Adil	AK PARTİ	Kabul
Balıkesir	Ok	İsmail	AK PARTİ	Katılmadı
Balıkesir	Subaşı	Yavuz	AK PARTİ	Kabul
Balıkesir	Şahin	Fikret	CHP	Kabul
Balıkesir	Uygur	Bolgin	AK PARTİ	Kabul
Bilecik	Tüzün	Yaşar	CHP	Katılmadı
Bilecik	Yağcı	Selim	AK PARTİ	Kabul
Bingöl	Aydemir	Erdal	HDP	Katılmadı
Bingöl	Berdibek	Feysi	AK PARTİ	Kabul
Bingöl	Yılmaz	Cevdet	AK PARTİ	Katılmadı
Bitlis	Gaydah	Mahmut Celadet	HDP	Ret
Bitlis	Kiler	Vahit	AK PARTİ	Katılmadı
Bitlis	Taşar	Cemal	AK PARTİ	Kabul
Bolu	Aydın	Arzu	AK PARTİ	Kabul
Bolu	Küpcü	Fehmi	AK PARTİ	Kabul
Burdur	Göker	Mehmet	CHP	Kabul
Burdur	Özçelik	Bayram	AK PARTİ	Kabul
Burdur	Uğur	Yasin	AK PARTİ	Katılmadı
Bursa	Ala	Efkan	AK PARTİ	Katılmadı
Bursa	Altıaca Kayışoğlu	Nurhayat	CHP	Kabul
Bursa	Aydın	Erkan	CHP	Kabul
Bursa	Aydın	Muhammet Müfit	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Büyükataman	İsmet	MHP	Katılmadı
Bursa	Çavuşoğlu	Hakan	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Erozan	Ahmet Kamil	İYİ PARTİ	Kabul
Bursa	Eşgin	Mustafa	AK PARTİ	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 343
Bursa	Işık	Zafer	AK PARTİ	Katılmadı
Bursa	Karabiyik	Lale	CHP	Katılmadı
Bursa	Kılıç	Ahmet	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Mesten	Osman	AK PARTİ	Katılmadı
Bursa	Ödünç	Atilla	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Özen	Refik	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Özkan	Yüksel	CHP	Kabul
Bursa	Sanbal	Orhan	CHP	Katılmadı
Bursa	Tatlıoğlu	İsmail	İYİ PARTİ	Katılmadı
Bursa	Vahapoğlu	Mustafa Hidayet	MHP	Kabul
Bursa	Yavuz Gözgeç	Emine	AK PARTİ	Katılmadı
Bursa	Yılmaz Öirel	Vildan	AK PARTİ	Kabul
Çanakkale	Ceylan	Özgür	CHP	Kabul
Çanakkale	Erkek	Muharrem	CHP	Katılmadı
Çanakkale	İskenderoğlu	Jülide	AK PARTİ	Katılmadı
Çanakkale	Turan	Bülent	AK PARTİ	Katılmadı
Çankırı	Akbaşoğlu	Muhammet Emin	AK PARTİ	Katılmadı
Çankırı	Çivitcioğlu	Salim	AK PARTİ	Katılmadı
Çorum	Ceylan	Ahmet Sarri	AK PARTİ	Kabul
Çorum	Kavuncu	Erol	AK PARTİ	Katılmadı
Çorum	Kaya	Oğuzhan	AK PARTİ	Kabul
Çorum	Köse	Tufan	CHP	Katılmadı
Denizli	Bıçer Karaca	Gülizar	CHP	Katılmadı
Denizli	Ök	Nilgün	AK PARTİ	Kabul
Denizli	Özkan	Cahit	AK PARTİ	Kabul
Denizli	Öztürk	Yasin	İYİ PARTİ	Kabul
Denizli	Sancar	Haşim Teoman	BAĞIMSIZ	Katılmadı
Denizli	Tin	Şahin	AK PARTİ	Kabul
Denizli	Yıldız	Ahmet	AK PARTİ	Katılmadı
Diyarbakır	Aydeniz	Salih	DBP	Katılmadı
Diyarbakır	Bal	Ebubekir	AK PARTİ	Kabul
Diyarbakır	Dağ	Dersim	HDP	Katılmadı
Diyarbakır	Eker	Mehmet Mehdi	AK PARTİ	Kabul
Diyarbakır	Eronat	Oya	AK PARTİ	Kabul
Diyarbakır	Güzel	Semra	HDP	Katılmadı
Diyarbakır	Özsoy	Hişyar	HDP	Katılmadı
Diyarbakır	Paylan	Garo	HDP	Katılmadı
Diyarbakır	Taşçer	İmam	HDP	Ret
Diyarbakır	Tosun	Renziye	HDP	Katılmadı
Edirne	Aksal	Fatma	AK PARTİ	Kabul
Edirne	Çakırlar	Orhan	İYİ PARTİ	Katılmadı
Edirne	Gaytancıoğlu	Okan	CHP	Kabul
Elazığ	Ağar	Zülfü Tolga	AK PARTİ	Kabul
Elazığ	Balık	Semin	AK PARTİ	Kabul
Elazığ	Bulut	Metin	AK PARTİ	Katılmadı
Elazığ	Demirbağ	Zülfü	AK PARTİ	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 343
Elaazığ	Erol	Gürsel	CHP	Katılmadı
Erzincan	Çakır	Burhan	AK PARTİ	Katılmadı
Erzincan	Karaman	Süleyman	AK PARTİ	Kabul
Erzurum	Akdag	Recep	AK PARTİ	Kabul
Erzurum	Altınok	Selami	AK PARTİ	Katılmadı
Erzurum	Aydemir	İbrahim	AK PARTİ	Katılmadı
Erzurum	Aydın	Kamil	MHP	Katılmadı
Erzurum	Cinisi	Muhammet Naci	İYİ PARTİ	Kabul
Erzurum	Taşkesenlioğlu Ban	Zehra	AK PARTİ	Kabul
Eskişehir	Avcı	Nabi	AK PARTİ	Katılmadı
Eskişehir	Çakarözer	Utku	CHP	Katılmadı
Eskişehir	Günay	Emine Nur	AK PARTİ	Katılmadı
Eskişehir	Kabukcuoğlu	Arslan	İYİ PARTİ	Katılmadı
Eskişehir	Karacan	Harun	AK PARTİ	Kabul
Eskişehir	Sazak	Metin Nurullah	MHP	Katılmadı
Eskişehir	Süllü	Jale Nur	CHP	Kabul
Gaziantep	Atay	Sermet	MHP	Kabul
Gaziantep	Bakbak	Derya	AK PARTİ	Kabul
Gaziantep	Erdoğan	Mehmet	AK PARTİ	Kabul
Gaziantep	Filiz	İmam Hüseyin	İYİ PARTİ	Katılmadı
Gaziantep	Kaplan	İrfan	CHP	Katılmadı
Gaziantep	Kirazoğlu	Mehmet Sait	AK PARTİ	Kabul
Gaziantep	Koçer	Abdullah Nejat	AK PARTİ	Katılmadı
Gaziantep	Şahin	Ali	AK PARTİ	Kabul
Gaziantep	Taşdoğan	Ali Muhittin	MHP	Katılmadı
Gaziantep	Toğrul	Mahmut	HDP	Katılmadı
Gaziantep	Uzer	Ahmet	AK PARTİ	Katılmadı
Gaziantep	Yılmazkaya	Bayram	CHP	Kabul
Gaziantep	Yüksel	Müslüm	AK PARTİ	Kabul
Giresun	Aydın	Kadir	AK PARTİ	Katılmadı
Giresun	Öztürk	Cemal	AK PARTİ	Kabul
Giresun	Öztürk	Sabri	AK PARTİ	Kabul
Giresun	Tıghı	Necati	CHP	Katılmadı
Gümüşhane	Akgül	Hacı Osman	AK PARTİ	Kabul
Gümüşhane	Pektaş	Cihan	AK PARTİ	Katılmadı
Hakkari	Dede	Sait	HDP	Katılmadı
Hakkari	Diñç	Husret	AK PARTİ	Kabul
Hatay	Güzelmansur	Mehmet	CHP	Kabul
Hatay	Kaşıkcı	Lütfi	MHP	Kabul
Hatay	Mengüllüoğlu	Barış Atay	TİP	Katılmadı
Hatay	Özel	Abdulkadir	AK PARTİ	Kabul
Hatay	Özgürsoy Çelik	Sabahat	AK PARTİ	Katılmadı
Hatay	Şahin	Suzan	CHP	Katılmadı
Hatay	Şanverdi	Hüseyin	AK PARTİ	Kabul
Hatay	Tokdemir	İsmet	CHP	Kabul
Hatay	Topal	Serkan	CHP	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 343
Hatay	Türkoğlu	Hacı Bayram	AK PARTİ	Kabul
Hatay	Yayman	Hüseyin	AK PARTİ	Kabul
Isparta	Bilgiç	Süreyya Sadi	AK PARTİ	Katılmadı
Isparta	Cesur	Aylin	İYİ PARTİ	Katılmadı
Isparta	Gököz	Mehmet Uğur	AK PARTİ	Katılmadı
Isparta	Özel	Recep	AK PARTİ	Kabul
Mersin	Antmen	Alpay	CHP	Kabul
Mersin	Başarı	Ali Mahir	CHP	Katılmadı
Mersin	Çelik	Behiç	İYİ PARTİ	Kabul
Mersin	Gökçel	Cengiz	CHP	Kabul
Mersin	Gül Yılmaz	Zeynep	AK PARTİ	Kabul
Mersin	Kılavuz	Olca	MHP	Kabul
Mersin	Kurtulan	Fatma	HDP	Katılmadı
Mersin	Özkan	Hacı	AK PARTİ	Kabul
Mersin	Sıdali	Zeki Hakan	İYİ PARTİ	Kabul
Mersin	Şimşek	Baki	MHP	Kabul
Mersin	Taşkın	Ali Cumhur	AK PARTİ	Kabul
Mersin	Turan	Rıdvan	HDP	Katılmadı
İstanbul	Açikel	Fethi	CHP	Katılmadı
İstanbul	Adan	Celal	MHP	Katılmadı
İstanbul	Adıgüzel	Onursal	CHP	Katılmadı
İstanbul	Ağralıoğlu	Yavuz	İYİ PARTİ	Kabul
İstanbul	Akkuş İlgezdi	Gemze	CHP	Katılmadı
İstanbul	Aksu	İsmail Faruk	MHP	Katılmadı
İstanbul	Altay	Ergün	CHP	Kabul
İstanbul	Andican	Abdul Ahat	İYİ PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Arıç	Ahmet Mücahit	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Arkaz	Hayati	MHP	Kabul
İstanbul	Ataş	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Aydın	Emine Sare	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Aydoğan	Turan	CHP	Kabul
İstanbul	Ayırım	Şamil	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Babuşcu	Azz	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Baş	Erkan	TİP	Katılmadı
İstanbul	Bayram	Serkan	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Bekaroğlu	Mehmet	CHP	Katılmadı
İstanbul	Berberoğlu	Kadri Enis	CHP	Katılmadı
İstanbul	Beyaz	Ümit	İYİ PARTİ	Kabul
İstanbul	Boyras	Osman	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Bozku	Volkan	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Bulkan	Pervin	HDP	Katılmadı
İstanbul	Canbaz Kaya	Dişat	HDP	Katılmadı
İstanbul	Canikli	Nurettin	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Çamlı	Ahmet Hamdi	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Çelik	Ahmet	İYİ PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Çetin	Cemal	MHP	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 343
İstanbul	Çeviköz	Ahmet Ünal	CHP	Katılmadı
İstanbul	Çonkar	Ahmet Berat	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Dalkılıç	Halis	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Dedegil	Alev	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Demir	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Demiröz	Vedat	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Denizolgun	Fatih Süleyman	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Durgut	Müşerref Pervin Tuba	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Emecan	Emine Gülizar	CHP	Kabul
İstanbul	Enre	Yunus	CHP	Katılmadı
İstanbul	Enre	Zeynel	CHP	Kabul
İstanbul	Erdem	Arzu	MHP	Kabul
İstanbul	Erdogdu	Aykut	CHP	Katılmadı
İstanbul	Ersoy	Oya	HDP	Ret
İstanbul	Güler	Abdullah	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Gülüm	Züleyha	HDP	Katılmadı
İstanbul	Hamzaçebi	Mehmet Akif	CHP	Katılmadı
İstanbul	İslam	Nazır Cihangir	CHP	Kabul
İstanbul	Kaboğlu	İbrahim Özden	CHP	Katılmadı
İstanbul	Kadak	Rümeysa	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Kadigil Sütü	Saliha Sera	TIP	Katılmadı
İstanbul	Kalsın	Canan	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Kandemir	Erkan	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Karabat	Özgür	CHP	Kabul
İstanbul	Karataş	Memet Bülent	MHP	Kabul
İstanbul	Katircioğlu	Erol	HDP	Katılmadı
İstanbul	Kavakçı Kan	Ravza	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Kaya	Erol	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Kaya	Hüda	HDP	Katılmadı
İstanbul	Kaynarca	Tülay	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Kenanoğlu	Ali	HDP	Ret
İstanbul	Kesici	İlhan	CHP	Kabul
İstanbul	Kılıç	Akif Çağatay	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Kılınç	Yüksel Mansur	CHP	Katılmadı
İstanbul	Kubat	Mehmet Doğan	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Kurtulmuş	Numan	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Nuhoglu	Hayrettin	İYİ PARTİ	Kabul
İstanbul	Oluç	Hakkı Saruhan	HDP	Katılmadı
İstanbul	Özdağ	Ümit	ZAFER P	Katılmadı
İstanbul	Özdemir	Sibel	CHP	Kabul
İstanbul	Özen	Zeynel	HDP	Katılmadı
İstanbul	Özsoy	Eyüp	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Piroğlu	Musa	HDP	Katılmadı
İstanbul	Polat	İffet	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Salıcı	Oğuz Kaan	CHP	Katılmadı
İstanbul	Satır	Müminah Belma	AK PARTİ	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 343
İstanbul	Sayan Kaya	Fatma Betül	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Sarakaya	Zafer	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Şatroğlu	Nevzat	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Şeker	Ali	CHP	Ret
İstanbul	Şekir	Fatih Mehmet	BAĞIMSIZ	Katılmadı
İstanbul	Şentürk	Hulusi	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Şik	Ahmet	TİP	Katılmadı
İstanbul	Tanal	Mahmut	CHP	Katılmadı
İstanbul	Tanrıkulu	Mustafa Sezgin	CHP	Katılmadı
İstanbul	Tekin	Gürsel	CHP	Katılmadı
İstanbul	Toprak	Erdogan	CHP	Katılmadı
İstanbul	Turan	Hasan	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Ünal	Şirin	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Yağın	Edip Semih	MHP	Katılmadı
İstanbul	Yaşar	Serap	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Yeneroğlu	Mustafa	DEVA	Katılmadı
İstanbul	Yıldız	Feti	MHP	Katılmadı
İstanbul	Yöner	İzzet Ulvi	MHP	Katılmadı
İstanbul	Zeybek	Gökan	CHP	Kabul
İzmir	Arslan	Ednan	CHP	Kabul
İzmir	Bakan	Murat	CHP	Kabul
İzmir	Bayır	Tacettin	CHP	Katılmadı
İzmir	Bekle	Cemal	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Beko	Kani	CHP	Katılmadı
İzmir	Böllümmöz Çankır	Ceyda	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Çelebi	Mehmet Ali	BAĞIMSIZ	Kabul
İzmir	Çepni	Murat	HDP	Katılmadı
İzmir	Çray	Aytun	İYİ PARTİ	Kabul
İzmir	Dağ	Hamza	AK PARTİ	Katılmadı
İzmir	Dervişoğlu	Dursun Müsavat	İYİ PARTİ	Kabul
İzmir	Erdan Kılıç	Sevda	CHP	Katılmadı
İzmir	Kalyoncu	Hasan	MHP	Kabul
İzmir	Kaya	Mahmut Atilla	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Kemalbay Pekgözegü	Serpil	HDP	Katılmadı
İzmir	Kılıçdaroğlu	Kemal	CHP	Katılmadı
İzmir	Kırkpınar	Yaşar	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Nasır	Necip	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Osmanağaoğlu	Tamer	MHP	Kabul
İzmir	Özalan	Fehmi Alpay	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Özkan	Ahmet Tuncay	CHP	Katılmadı
İzmir	Polat	Mahir	CHP	Katılmadı
İzmir	Purçu	Özcan	CHP	Kabul
İzmir	Sayek Böke	Selin	CHP	Katılmadı
İzmir	Sertel	Atilla	CHP	Katılmadı
İzmir	Serter	Bedri	CHP	Kabul
İzmir	Sındır	Kamil Okyay	CHP	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 343
İzmir	Yıldırım	Binalı	AK PARTİ	Katılmadı
Kars	Arslan	Ahmet	AK PARTİ	Kabul
Kars	Kılıç	Yunus	AK PARTİ	Katılmadı
Kastamonu	Baltacı	Hasan	CHP	Kabul
Kastamonu	Çelik	Metin	AK PARTİ	Katılmadı
Kastamonu	Köylü	Hakkı	AK PARTİ	Katılmadı
Kayseri	Arık	Çetin	CHP	Kabul
Kayseri	Ataş	Dursun	İYİ PARTİ	Katılmadı
Kayseri	Elitaş	Mustafa	AK PARTİ	Katılmadı
Kayseri	Ersoy	Mustafa Baki	BAĞIMSIZ	Katılmadı
Kayseri	Karayel	İsmail Emrah	AK PARTİ	Katılmadı
Kayseri	Nergis	Hülya	AK PARTİ	Kabul
Kayseri	Özdemir	İsmail	MHP	Kabul
Kayseri	Özhaseki	Mehmet	AK PARTİ	Katılmadı
Kayseri	Tamer	İsmail	AK PARTİ	Kabul
Kayseri	Yıldız	Taner	AK PARTİ	Kabul
Kırklareli	Çindoğdu	Vecdi	CHP	Kabul
Kırklareli	Kayan	Türabi	CHP	Kabul
Kırklareli	Mınsolmaz	Selahattin	AK PARTİ	Katılmadı
Kırşehir	İlhan	Metin	CHP	Katılmadı
Kırşehir	Kendirli	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Kocaeli	Akar	Haydar	CHP	Katılmadı
Kocaeli	Çakır	Sarı	AK PARTİ	Kabul
Kocaeli	Gergerlioğlu	Ömer Faruk	HDP	Katılmadı
Kocaeli	İşık	Filri	AK PARTİ	Katılmadı
Kocaeli	Katırcıoğlu	Radiye Sezer	AK PARTİ	Kabul
Kocaeli	Sancaklı	Saffet	MHP	Kabul
Kocaeli	Şeker	İlyas	AK PARTİ	Kabul
Kocaeli	Tarhan	Tahsin	CHP	Katılmadı
Kocaeli	Türkkan	Lütfü	İYİ PARTİ	Katılmadı
Kocaeli	Yaman	Cemil	AK PARTİ	Kabul
Kocaeli	Yılmaz	Mehmet Akif	AK PARTİ	Katılmadı
Kocaeli	Zeybek	Emine	AK PARTİ	Kabul
Konya	Ağralı	Abdullah	AK PARTİ	Kabul
Konya	Akyürek	Tahir	AK PARTİ	Kabul
Konya	Altunyaklız	Ziya	AK PARTİ	Kabul
Konya	Erdem	Orhan	AK PARTİ	Katılmadı
Konya	Eyemez	Halil	AK PARTİ	Katılmadı
Konya	Kalaycı	Mustafa	MHP	Katılmadı
Konya	Kara	Esin	MHP	Kabul
Konya	Karaduman	Abdulkadir	SAADET P	Katılmadı
Konya	Özboyacı	Selman	AK PARTİ	Katılmadı
Konya	Özdemir	Hacı Ahmet	AK PARTİ	Kabul
Konya	Samancı	Güley	AK PARTİ	Kabul
Konya	Sorgun	Ahmet	AK PARTİ	Kabul
Konya	Şahin Usta	Leyla	AK PARTİ	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 343
Konya	Şener	Abdülâtilif	CHP	Katılmadı
Konya	Yokuş	Fahrettin	İYİ PARTİ	Kabul
Kütahya	Çetin Erenler	Ceyda	AK PARTİ	Katılmadı
Kütahya	Erbaş	Ahmet	MHP	Katılmadı
Kütahya	Gazel	Ishak	AK PARTİ	Kabul
Kütahya	Kasap	Ali Fazl	CHP	Kabul
Kütahya	Tan	Ahmet	AK PARTİ	Kabul
Malatya	Ağbaba	Veli	CHP	Katılmadı
Malatya	Çakar	Ahmet	AK PARTİ	Kabul
Malatya	Çalık	Öznur	AK PARTİ	Kabul
Malatya	Fendoğlu	Mehmet Celal	MHP	Kabul
Malatya	Kahtalı	Hakan	AK PARTİ	Kabul
Malatya	Tüfenkci	Bülent	AK PARTİ	Kabul
ManiŖa	Akçay	Erkan	MHP	Kabul
Manisa	Akkal	Tamer	AK PARTİ	Kabul
Manisa	Aydemir	Uğur	AK PARTİ	Kabul
Manisa	Bakırhoğlu	Ahmet Vehbi	CHP	Kabul
Manisa	Başevrinen	Bekir	CHP	Katılmadı
Manisa	Baybatur	Murat	AK PARTİ	Kabul
Manisa	Bilen	İsmail	AK PARTİ	Kabul
Manisa	Kaplan Kıvrık	Semra	AK PARTİ	Kabul
Manisa	Özel	Özgür	CHP	Katılmadı
Manisa	Özkan	Mehmet Ali	AK PARTİ	Kabul
Kahramanmaraş	Aycan	Sefer	MHP	Kabul
Kahramanmaraş	Övnenç	Celalettin	AK PARTİ	Kabul
Kahramanmaraş	Öçal	Habibe	AK PARTİ	Kabul
Kahramanmaraş	Özdenir	Ahmet	AK PARTİ	Kabul
Kahramanmaraş	Özünç	Ali	CHP	Katılmadı
Kahramanmaraş	Sezal	Mehmet Cihat	AK PARTİ	Kabul
Kahramanmaraş	Ünal	Mahir	AK PARTİ	Katılmadı
Mardin	Çelik	Tuma	BAĞIMSIZ	Katılmadı
Mardin	Demirkaya	Cengiz	AK PARTİ	Katılmadı
Mardin	Dinçel	Şeyhmus	AK PARTİ	Kabul
Mardin	Dundar	Pero	HDP	Katılmadı
Mardin	Günay	Ebrü	HDP	Katılmadı
Mardin	Sancar	Mithat	HDP	Katılmadı
Muğla	Alban	Mürsel	CHP	Kabul
Muğla	Demir	Mehmet Yavuz	AK PARTİ	Kabul
Muğla	Erbay	Burak	CHP	Kabul
Muğla	Ergun	Metin	İYİ PARTİ	Katılmadı
Muğla	Erol Gökcan	Yekda	AK PARTİ	Kabul
Muğla	Girgin	Süleyman	CHP	Kabul
Muğla	Özcan	Suat	CHP	Kabul
Muş	Coşkun	Şevin	HDP	Katılmadı
Muş	Işık	Mensur	BAĞIMSIZ	Katılmadı
Muş	Kılıç Kocyiğit	Gülistan	HDP	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 343
Muş	Şimşek	Mehmet Emin	AK PARTİ	Kabul
Nevşehir	Açıkgöz	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Nevşehir	Menekşe	Yücel	AK PARTİ	Kabul
Nevşehir	Saraslan	Faruk	CHP	Kabul
Niğde	Ergun	Yavuz	AK PARTİ	Kabul
Niğde	Gültekin	Selim	AK PARTİ	Kabul
Niğde	Gürer	Ömer Fethi	CHP	Kabul
Ordu	Adıgüzel	Mustafa	CHP	Kabul
Ordu	Enginyurt	Cemal	DP	Katılmadı
Ordu	Çandoğdu	Metin	AK PARTİ	Kabul
Ordu	Taşcı	Ergün	AK PARTİ	Katılmadı
Ordu	Torun	Seyit	CHP	Katılmadı
Ordu	Yediyıldız	Şenel	AK PARTİ	Kabul
Rize	Avcı	Muhammed	AK PARTİ	Kabul
Rize	Bak	Osman Aşkın	AK PARTİ	Katılmadı
Rize	Yazıcı	Hayati	AK PARTİ	Katılmadı
Sakarya	Bülbül	Muhammed Levent	MHP	Kabul
Sakarya	Dikbayır	Ümit	İYİ PARTİ	Katılmadı
Sakarya	Erdoğan Atabek	Çiğdem	AK PARTİ	Kabul
Sakarya	Özkoç	Engin	CHP	Katılmadı
Sakarya	Sofuoğlu	Kenan	AK PARTİ	Katılmadı
Sakarya	Uncuoğlu	Recep	AK PARTİ	Kabul
Sakarya	Yavuz	Ali İhsan	AK PARTİ	Katılmadı
Samsun	Demircan	Ahmet	AK PARTİ	Kabul
Samsun	Hancıoğlu	Neslihan	CHP	Kabul
Samsun	Karaaslan	Çiğdem	AK PARTİ	Katılmadı
Samsun	Kırcalı	Orhan	AK PARTİ	Kabul
Samsun	Köktaş	Fuat	AK PARTİ	Kabul
Samsun	Usta	Ehvan	İYİ PARTİ	Katılmadı
Samsun	Yaşar	Bedri	İYİ PARTİ	Katılmadı
Samsun	Yılmaz	Yusuf Ziya	AK PARTİ	Kabul
Samsun	Zeybek	Kemal	CHP	Kabul
Siirt	Danış Beştaş	Meral	HDP	Ret
Siirt	Ören	Osman	AK PARTİ	Kabul
Siirt	Taş	Sıdık	HDP	Katılmadı
Sinop	Karadeniz	Barış	CHP	Katılmadı
Sinop	Maviş	Nazım	AK PARTİ	Kabul
Sivas	Ekinci	Semiha	AK PARTİ	Kabul
Sivas	Karasu	Ulaş	CHP	Katılmadı
Sivas	Özyürek	Ahmet	MHP	Kabul
Sivas	Suluk	Mehmet Habib	AK PARTİ	Kabul
Sivas	Yılmaz	İsmet	AK PARTİ	Katılmadı
Tekirdağ	Aygun	İlhami Özcan	CHP	Kabul
Tekirdağ	Kaplan	Enez	İYİ PARTİ	Kabul
Tekirdağ	Koncagül	Çiğdem	AK PARTİ	Kabul
Tekirdağ	Öztrak	Faik	CHP	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 343
Tekirdağ	Şentop	Mustafa	AK PARTİ	Katılmadı
Tekirdağ	Yel	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Tekirdağ	Yüceer	Candan	CHP	Kabul
Tokat	Arslan	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Tokat	Beyazıt	Yusuf	AK PARTİ	Kabul
Tokat	Bulut	Yücel	MHP	Kabul
Tokat	Durmaz	Kadim	CHP	Katılmadı
Tokat	Özgen	Özlem	AK PARTİ	Katılmadı
Trabzon	Ayvazoğlu	Bahar	AK PARTİ	Kabul
Trabzon	Balta	Muhammet	AK PARTİ	Kabul
Trabzon	Cora	Salih	AK PARTİ	Kabul
Trabzon	Günnar	Adnan	AK PARTİ	Kabul
Trabzon	Kaya	Ahmet	CHP	Kabul
Trabzon	Örs	Hüseyin	İYİ PARTİ	Katılmadı
Tunceli	Önlü	Alican	HDP	Katılmadı
Tunceli	Şaroğlu	Polat	CHP	Kabul
Şanlıurfa	Açanal	Zemzem Güleler	AK PARTİ	Katılmadı
Şanlıurfa	Akay	Ahmet	AK PARTİ	Kabul
Şanlıurfa	Aydınlık	Aziz	CHP	Kabul
Şanlıurfa	Cevheri	Mehmet Ali	AK PARTİ	Kabul
Şanlıurfa	Erdoğan	Nimetullah	HDP	Katılmadı
Şanlıurfa	Fakobaba	Ahmet Eşref	AK PARTİ	Katılmadı
Şanlıurfa	Gülpınar	Mehmet Kasım	AK PARTİ	Katılmadı
Şanlıurfa	Maçın	Nusrettin	HDP	Katılmadı
Şanlıurfa	Öcalan	Ömer	HDP	Katılmadı
Şanlıurfa	Özcan	Halil	AK PARTİ	Katılmadı
Şanlıurfa	Özçavlı	Halil	AK PARTİ	Kabul
Şanlıurfa	Özyavuz	İbrahim	MHP	Kabul
Şanlıurfa	Sürtücü	Ayşe	HDP	Katılmadı
Şanlıurfa	Yıldız	İbrahim Halil	AK PARTİ	Kabul
Uşak	Altay	Mehmet	AK PARTİ	Kabul
Uşak	Güneş	İsmail	AK PARTİ	Kabul
Uşak	Yalım	Özkan	CHP	Katılmadı
Van	Arvas	Abdulahat	AK PARTİ	Katılmadı
Van	Gülaçar	Osman Nuri	AK PARTİ	Kabul
Van	Kartal	İrfan	AK PARTİ	Kabul
Van	Orhan Işık	Muazzez	HDP	Katılmadı
Van	Sarsaç	Murat	HDP	Katılmadı
Van	Temel	Tayip	HDP	Katılmadı
Van	Temelli	Sezai	HDP	Katılmadı
Yozgat	Başer	Yusuf	AK PARTİ	Kabul
Yozgat	Keven	Ali	CHP	Kabul
Yozgat	Sedef	İbrahim Ethem	MHP	Katılmadı
Zonguldak	Çolakoğlu	Ahmet	AK PARTİ	Kabul
Zonguldak	Demirtaş	Ünal	CHP	Kabul
Zonguldak	Türkmen	Polat	AK PARTİ	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 343
Zonguldak	Uçar	Hamdi	AK PARTİ	Kabul
Zonguldak	Yavuzylmaz	Deniz	CHP	Katılmadı
Aksaray	Aydoğdu	Cengiz	AK PARTİ	Kabul
Aksaray	Erel	Ayhan	İYİ PARTİ	Kabul
Aksaray	İnceöz	İlknur	AK PARTİ	Katılmadı
Aksaray	Kaşlı	Ramazan	MHP	Kabul
Bayburt	Battal	Fetani	AK PARTİ	Kabul
Karaman	Eser	Selman Oğuzhan	AK PARTİ	Katılmadı
Karaman	Şeker	Recep	AK PARTİ	Kabul
Karaman	Ünver	İsmail Atakan	CHP	Kabul
Kırıkkale	Can	Ramazan	AK PARTİ	Kabul
Kırıkkale	Önal	Ahmet	CHP	Kabul
Kırıkkale	Öztürk	Halil	MHP	Kabul
Batman	Acar Başaran	Ayşe	HDP	Katılmadı
Batman	İpekyüz	Neddet	HDP	Ret
Batman	Özdemir	Ziver	AK PARTİ	Katılmadı
Batman	Tiryaki	Mehmet Ruştı	HDP	Katılmadı
Batman	Uca	Feleknas	HDP	Katılmadı
Şımak	Birlik	Rizgin	AK PARTİ	Kabul
Şımak	İmir	Nuran	HDP	Katılmadı
Şımak	Kaçmaz	Hüseyin	HDP	Ret
Şımak	Özgüneş	Hasan	HDP	Katılmadı
Bartın	Bankoğlu	Aysu	CHP	Katılmadı
Bartın	Tunç	Yılmaz	AK PARTİ	Katılmadı
Ardahan	Atalay	Orhan	AK PARTİ	Katılmadı
Ardahan	Yılmaz	Öztürk	YENİLİK P	Katılmadı
İğdir	Eksik	Habip	HDP	Katılmadı
İğdir	Karadağ	Yaşar	MHP	Kabul
Yalova	Akyol	Meliha	AK PARTİ	Kabul
Yalova	Büyükgümüş	Ahmet	AK PARTİ	Katılmadı
Yalova	Özel	Özcan	MEMLEKET P	Katılmadı
Karabük	Aksoy	Hüseyin Avni	MEMLEKET P	Katılmadı
Karabük	Güneş	Niyazi	AK PARTİ	Katılmadı
Karabük	Önal	Cumhur	AK PARTİ	Katılmadı
Kilis	Del	Ahmet Salih	AK PARTİ	Kabul
Kütahya	Dülgör	Mustafa Hümmet	AK PARTİ	Katılmadı
Osmaniye	Bahçeli	Devlet	MHP	Katılmadı
Osmaniye	Durmuşoğlu	Mücahit	AK PARTİ	Kabul
Osmaniye	Kaya	İsmail	AK PARTİ	Kabul
Osmaniye	Ünlü	Baha	CHP	Kabul
Düzce	Çakır	Fahri	AK PARTİ	Katılmadı
Düzce	Keşir	Ayşe	AK PARTİ	Katılmadı
Düzce	Yılmaz	Ümit	MHP	Kabul

DÖNEM: 27

YASAMA YILI: 5

**110'UNCU BİRLEŞİM
30 HAZİRAN 2022 PERŞEMBE
SAAT: 14.00**

GRUP ÖNERİLERİ

1.- Genel Kurulun 30 Haziran 2022 Perşembe günkü Birleşiminde denetim konularının görüşlmeyerek Gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında yer alan işlerin görüşülmesi ve bu birleşimlerinde saat 24:00’e kadar çalışmalarını sürdürmesi önerilmiştir.

(Genel Kurulun 25.05.2022 tarihli 94’üncü Birleşiminde kabul edilmiştir.)

2.- Türkiye Büyük Millet Meclisinin TBMM İçtüzüğünün 5 inci maddesine göre 1 Temmuz 2022’de tatile girmeyerek çalışmalarına devam etmesi,

340 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin İçtüzüğünün 91 inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi ve birinci bölümünün 1 ila 18 inci maddelerden, ikinci bölümünün 19 ila 40 inci maddelerden oluşması,

önerilmiştir.

(Genel Kurulun 21.06.2022 tarihli 105’inci Birleşiminde kabul edilmiştir.)

3.- Genel Kurulun,

Haftalık çalışma günlerinin dışında 1 ve 4 Temmuz 2022 Cuma ve Pazartesi günleri saat 14:00’te toplanması ve bu Birleşimleriyle 5, 6 ve 7 Temmuz 2022 Salı, Çarşamba ve Perşembe günkü birleşimlerinde denetim konularının görüşlmeyerek Gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında yer alan işlerin görüşülmesi,

30 Haziran 2022 Perşembe günkü Birleşiminde 313 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar;

30 Haziran 2022 Perşembe günkü Birleşiminde 313 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin görüşmelerinin tamamlanamaması halinde 1 Temmuz 2022 Cuma günkü Birleşiminde 313 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar;

1 Temmuz 2022 Cuma günkü Birleşiminde 313 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin görüşmelerinin tamamlanamaması halinde 4 Temmuz 2022 Pazartesi günkü Birleşiminde 313 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar;

çalışmalarını sürdürmesi,

343 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin İçtüzüğünün 91 inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi ve birinci bölümünün 1 ila 10 uncu maddelerden, ikinci bölümünün 11 ila 20 nci maddelerden oluşması,

önerilmiştir.

(Genel Kurulun 28.06.2022 tarihli 108’inci Birleşiminde kabul edilmiştir.)

KOMİSYON TOPLANTILARI

*Plan ve Bütçe Komisyonu

30.06.2022 Perşembe- Saat: 10.30

*Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu

30.06.2022 Perşembe - Saat: 11.00

01.07.2022 Cuma - Saat: 14.30

*Dışışleri Komisyonu

01.07.2022 Cuma - Saat: 15.00

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

110'UNCU BİRLEŞİM 30 HAZİRAN 2022 PERŞEMBE SAAT: 14.00

1 – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

* * *

2 – ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

* * *

3 – SEÇİM

* * *

4 – OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

* * *

5 – MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

* * *

6 – GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

* * *

1.- (S. Sayısı: 343) Bursa Milletvekili Refik Özen ve 67 Milletvekilinin Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4498) ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.06.2022) (**)(X)

2.- S. Sayısı: 340) Kahramanmaraş Milletvekili Ahmet Özdemir, İstanbul Milletvekili Feti Yıldız ve 64 Milletvekilinin Basın Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4471) ile Dijital Mecralar Komisyonu ve Adalet Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 21.06.2022) (**)

3.- (S. Sayısı: 127) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un İslam İşbirliği Teşkilatı Polis İşbirliği ve Koordinasyon Merkezi Tüzüğü'nün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2034) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

4.- (S. Sayısı: 313) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayinde Gizlilik Dereceli Bilgilerin Karşılıklı Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4161) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 01.03.2022) (X)

5.- (S. Sayısı: 169) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2370) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.02.2020) (X)

6.- (S. Sayısı: 245) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3053) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.12.2020) (X)

7.- (S. Sayısı: 154) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ve Sudan Cumhuriyeti Arasında Ticaret ve Ekonomik Ortaklık Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna ve Anlaşmanın Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetki Verilmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/2278) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

8.- (S. Sayısı: 183) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Svaziland Krallığı Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1781) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

9.- (S. Sayısı: 309) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna Hersek Bakanlar Konseyi Arasında Altyapı ve İnşaat Projelerinde İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3706) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 01.03.2022) (X)

10.- (S. Sayısı: 178) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1458) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

11.- (S. Sayısı: 291) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2663) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2021) (X)

() İçtüzüğü'nün 91'inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi kabul edilmiştir.
(X) Açık oylamaya tâbi işleri gösterir.**

12.- (S. Sayısı: 172) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Gümrük Konularında İş Birliği ve Karşılıklı Yardım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2498) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.02.2020) (X)

13.- (S. Sayısı: 98) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1794) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) (X)

14.- (S. Sayısı: 26) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mali Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1194) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.11.2018) (X)

15.- (S. Sayısı: 136) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İşgücü Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2023) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.11.2019) (X)

16.- (S. Sayısı: 95) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1593) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) (X)

17.- (S. Sayısı: 153) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2025) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

18.- (S. Sayısı: 70) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Macaristan Hükümeti Arasında Savunma Sanayinde Gizlilik Dereceli Bilgilerin Karşılıklı Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1548) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

19.- (S. Sayısı: 73) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmaları Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1774) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

20.- (S. Sayısı: 74) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Estonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1777) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

21.- (S. Sayısı: 86) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon veya Konsolosluk Mensuplarının Aile Üyelerinin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna İlişkin Kanun Teklifi (2/1772) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

22.- (S. Sayısı: 114) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığı ile Moldova Cumhuriyeti Savunma Bakanlığı Arasında Askerî Eğitim İş Birliği Tamamlayıcı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2021) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) (X)

23.- (S. Sayısı: 148) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1545) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

24.- (S. Sayısı: 152) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tayland Krallığı Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1949) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

25.- (S. Sayısı: 179) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1532) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

26.- (S. Sayısı: 202) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Özel Sektörün Geliştirilmesi İslami Kurumu Kurucu Anlaşmasının 26 ncı ve 31 inci Maddelerinin Tadiline İlişkin Olarak Özel Sektörün Geliştirilmesi İslami Kurumunun 17 nci Genel Kurul Toplantısında Kabul Edilen 18/5/2017 Tarihli ve GA17/7/438 Sayılı Kararının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1912) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) (X)

27.- (S. Sayısı: 206) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Uluslararası Ticaret Finansmanı İslami Kurumu Kurucu Anlaşmasının 25. Maddesinin Tadiline İlişkin Olarak Uluslararası Ticaret Finansmanı İslami Kurumunun 12. Genel Kurul Toplantısında Kabul Edilen 18/5/2017 Tarihli ve GA12/6-438 Sayılı Kararın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1897) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) (X)

28.- (S. Sayısı: 208) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Myanmar Birliği Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2033) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.04.2020) (X)

29.- (S. Sayısı: 209) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2225) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.04.2020) (X)

30.- (S. Sayısı: 211) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Elektrik Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1586) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.04.2020) (X)

31.- (S. Sayısı: 165) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile TANAP Doğalgaz İletim Anonim Şirketi Arasında "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile TANAP Doğalgaz İletim Anonim Şirketi Arasında Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı Sistemi Hakkında Ev Sahibi Hükümet Anlaşması" Hakkında Değişikliğin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1246) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 30.01.2020) (X)

32.- (S. Sayısı: 257) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansının Özbekistan Cumhuriyeti'ndeki Faaliyeti Hakkında Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3057) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2021) (X)

33.- (S. Sayısı: 290) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Göçmen İşçilerin ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunmasına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/2058) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2021) (X)

34.- (S. Sayısı: 47) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1411) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.03.2019) (X)

35.- (S. Sayısı: 72) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1773) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

36.- (S. Sayısı: 75) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Nükleer Enerjinin Barışçıl Amaçlı Kullanımı İçin İşbirliği Anlaşması ile Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1778) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

37.- (S. Sayısı: 258) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Karşılıklı Kültür Merkezlerinin Kuruluşu ve Faaliyetlerine İlişkin Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3056) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2021) (X)

38.- (S. Sayısı: 307) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayii Alanında İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3981) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 01.03.2022) (X)

39.- (S. Sayısı: 326) 2021 Yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Raporu Hakkında Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (5/9) (Dağıtma tarihi: 13.04.2022)

40.- (S. Sayısı: 329) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Suçla Mücadelede İş Birliği Konulu Anlaşma ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Suçla Mücadelede İş Birliği Konulu Anlaşma'da Yapılan Değişiklikler ve İlavelere İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4159) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.04.2022) (X)

41.- (S. Sayısı: 330) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kolluk Eğitimi İş Birliği Protokolü ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kolluk Eğitimi İş Birliği Protokolü'nde Yapılan Değişiklikler ve İlaveler ile İlgili Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4160) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.04.2022) (X)

42.- (S. Sayısı: 331) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı ve Kuveyt Devleti Milli Muhafız Komutanlığı Personelinin Eğitim ve Öğretimi Alanında Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında İş Birliği Protokolünün Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4292) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.04.2022) (X)

7 - KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

43.- (S. Sayısı: 332) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ruanda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İş Birliği Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2783) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.04.2022) (X)

44.- (S. Sayısı: 333) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İş Birliği Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2705) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.04.2022) (X)

45.- (S. Sayısı: 334) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3536) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.04.2022) (X)

46.- (S. Sayısı: 341) Gaziantep Milletvekili Mehmet Erdoğan ve 61 Milletvekilinin Endüstri Bölgeleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4487) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.06.2022) (X)

TBMM Basımevi/2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

27

YASAMA YILI

5

SIRA SAYISI: 343

**Bursa Milletvekili Refik Özen ve 67 Milletvekilinin
Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik
Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4498) ve Milli
Savunma Komisyonu Raporu**

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
“<https://www.tbmm.gov.tr/Yasama/KomisyonRaporlari>”
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 2/4498 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı4
- Katılma Yazıları.....6
- Genel Gerekçesi9
- Madde Gerekçeleri10

• Milli Savunma Komisyonu Raporu14

• Muhalefet Şerhleri.....23

• Teklif Metni.....40

• Milli Savunma Komisyonunun Kabul Ettiği Metin40

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ekte sunulmaktadır.

Gereğini arz ederiz.

<i>Refik Özen</i>	<i>Emrullah İşler</i>	<i>Yusuf Başer</i>
Bursa	Ankara	Yozgat
<i>Rümeysa Kadak</i>	<i>İbrahim Yurdunuseven</i>	<i>Çiğdem Koncağül</i>
İstanbul	Afyonkarahisar	Tekirdağ
<i>Ceyda Çetin Erenler</i>	<i>Cemal Bekle</i>	<i>Abdullah Doğru</i>
Kütahya	İzmir	Adana
<i>Bülent Tüfenkci</i>	<i>Jülide İskenderoğlu</i>	<i>Muhammed Fatih Toprak</i>
Malatya	Çanakkale	Adıyaman
<i>Lütfiye Selva Çam</i>	<i>Mehmet Sait Kirazoğlu</i>	<i>Sermin Balık</i>
Ankara	Gaziantep	Elâzığ
<i>Mustafa Canbey</i>	<i>Mehmet Yavuz Demir</i>	<i>Metin Yavuz</i>
Balıkesir	Muğla	Aydın
<i>Recep Uncuoğlu</i>	<i>Mehmet Ali Özkan</i>	<i>Ali Şahin</i>
Sakarya	Manisa	Gaziantep
<i>Harun Karacan</i>	<i>Yusuf Ziya Yılmaz</i>	<i>Mustafa Arslan</i>
Eskişehir	Samsun	Tokat
<i>Orhan Kırçalı</i>	<i>İsmail Bilen</i>	<i>Hasan Çilez</i>
Samsun	Manisa	Amasya
<i>Ramazan Can</i>	<i>Salih Cora</i>	<i>İbrahim Aydemir</i>
Kırıkkale	Trabzon	Erzurum
<i>Çiğdem Erdoğan Atabek</i>	<i>Mücahit Durmuşoğlu</i>	<i>Selahattin Minsolmaz</i>
Sakarya	Osmaniye	Kırklareli
<i>Semiha Ekinci</i>	<i>Mustafa Ataş</i>	<i>Tülay Kaynarca</i>
Sivas	İstanbul	İstanbul
<i>Şirin Ünal</i>	<i>Selim Yağcı</i>	<i>Mehmet Habib Soluk</i>
İstanbul	Bilecik	Sivas
<i>Eyüp Özsoy</i>	<i>Radiye Sezer Katırcıoğlu</i>	<i>Emine Sare Aydın</i>
İstanbul	Kocaeli	İstanbul
<i>Ziver Özdemir</i>	<i>Yavuz Subaşı</i>	<i>Salim Çivitcioğlu</i>
Batman	Balıkesir	Çankırı

<i>Orhan Yegin</i>	<i>Mehmet Erdoğan</i>	<i>Yasin Uğur</i>
Ankara	Gaziantep	Burdur
<i>Yaşar Kırkpınar</i>	<i>İsmail Kaya</i>	<i>Semra Kaplan Kıvrırcık</i>
İzmir	Osmaniye	Manisa
<i>Cihan Pektaş</i>	<i>Sami Çakır</i>	<i>İlyas Şeker</i>
Gümüşhane	Kocaeli	Kocaeli
<i>İsmail Tamer</i>	<i>Bekir Kuvvet Erim</i>	<i>Ali Cumhuri Taşkın</i>
Kayseri	Aydın	Mersin
<i>Selim Gültekin</i>	<i>Mustafa Kendirli</i>	<i>Fatih Süleyman Denizolgun</i>
Niğde	Kırşehir	İstanbul
<i>Ahmet Tan</i>	<i>Vildan Yılmaz Gürel</i>	<i>Fatma Aksal</i>
Kütahya	Bursa	Edirne
<i>Cemal Öztürk</i>	<i>Abdullah Güler</i>	<i>Yusuf Beyazıt</i>
Giresun	İstanbul	Tokat
<i>Cemil Yaman</i>		<i>Şahin Tin</i>
Kocaeli		Denizli

KATILMA YAZILARI

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine imzamı koyuyorum.

Gereğinin yapılmasını arz ederim.

21.06.2022

Ekrem Çelebi

Ağrı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına 20/06/2022 tarihinde sunulan 2/4498 Esas No'lu Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne imza sahibi olarak katılmak ister, bilginize arz ederim.

Sena Nur Çelik

Antalya

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine Katılıyorum.

Atay Uslu

Antalya

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/4498 esas nolu "Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi"ne imzamı koyuyorum.

Gereğini arz ederim.

21.06.2022

Zülfü Tolga Ağar

Elâzığ

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

20.06.2022 tarihli ve 2/4498 Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine imzamı koyuyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

21/06/2022

Burhan Çakır

Erzincan

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/4498 esas numaralı Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyorum.

Gereğini arz ederim.

20.06.2022

Zehra Taşkesenlioğlu Ban

Erzurum

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

(2/4498) Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine imzama koyuyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

21.06.2022

Abdullah Nejat Koçer

Gaziantep

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/4498 esas nolu “Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”ne imzam ile katılıyorum.

Gereğini arz ederim.

21.06.2022

Fatma Betül Sayan Kaya

İstanbul

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik yapılmasına dair kanun teklifine imzama atıyorum.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

20.06.2022

Necip Nasır

İzmir

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi için imzama atıyorum. Gereğini arz ederim.

20/06/2022

Niyazi Güneş

Karabük

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyorum.
Gereğini arz ederim.

20.06.2022

Ahmet Sorgun

Konya

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

“Askeri Ceza Kanunu Ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” teklifine imzamı koyuyorum. Gereğinin yapılması hususunu saygılarımla arz ederim.

21.06.2022

Öznur Çalık

Malatya

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyorum.

Yavuz Ergun

Niğde

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyorum,
Gereğini saygılarımla arz ederim.

21/06/2022

Ergun Taşcı

Ordu

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinde imzamın olmasını istiyorum. Gereğini saygılarımla arz ederim.

20.06.2022

Zemzem Güleender Açıanal

Şanlıurfa

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlar Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun teklifine katılıyorum.
Gereğini Saygılarımla arz ederim.

21.6.2022

Mehmet Ali Cevheri

Şanlıurfa

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/4498)	
ESAS	Milli Savunma Komisyonu
TALİ	Adalet Komisyonu Plan ve Bütçe Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Millî Savunma Bakanlığı ile bağı kurum ve kuruluşlarında ve Türk Silahlı Kuvvetlerinin tüm birimlerinde tesis edilen eylem ve işlemlerin belirleyici unsuru Anayasa, hukukun evrensel ilkeleri ve buna bağı hukuk sistemimizin kabul ettiği insan haklarına ilişkin uluslararası antlaşmalar ile meri mevzuattır.

Gücünü milletimizden, tecrübesini tarihten alan Türk Silahlı Kuvvetleri hukukun üstünlüğü ilkesinin esas alındığı bir anlayış içerisinde; sürekli değişen risk ve tehditlerin bulunduğu güvenlik ortamında yüce milletimizin egemenlik ve bağımsızlığını korumak, kutsal vatan topraklarımızın, mavi vatanımızın, semalarımızın ve vatandaşlarımızın güvenliğini sağlamak, karada, denizde ve havada ülkemizin hak, alaka ve menfaatlerini korumak ve aynı zamanda bölge ve dünya barışına katkıda bulunmak için her türlü gayreti göstermektedir.

Türk Silahlı Kuvvetlerinin kendisine tevdi edilen bu görevleri süreklilik, kararlılık ve giderek artan güç ve başarıyla yerine getirebilmesi, her türlü harekâta hazır, etkin, caydırıcı ve saygın bir kuvvet olma vasfını sürdürmesine bağıdır.

Bu Kanun teklifi ile, ülkemiz ve devletimizin büyüme ve gelişme potansiyeli istikametinde, bölgemiz ve dünyada artan, gelişen ve değişen risk ve tehditleri doğru analiz ederek Millî Savunma Bakanlığının ihtiyaçları ile kamu hizmetinin değişkenliği ve hukukun dinamik yapısı esas alınarak düzenlemeler yapılmaktadır.

Bu teklif kapsamında; firar ve izin tecavüzü gibi hakkında başlatılan ön incelemenin kesintiye uğramadan yürütülebilmesi ve adli soruşturmanın ivedi şekilde başlatılabilmesi için anılan personel için ifade alınması zorunluluğundan vazgeçilmesine yönelik düzenleme yapılması, Millî Savunma Bakanlığı kadrolarında çalışan kamu görevlileri ile askerlik hizmetini yerine getiren yedek subaylar ve yedek astsubaylar ile erbaş ve erleri ilgilendiren ve askerî hizmete ilişkin idari işlem ve eylemlerden doğan uyumsuzluklarda Ankara, İstanbul, İzmir, Konya, Adana ve Erzurum İdare Mahkemelerinin yetkili kılınması sağlanmaktadır.

Diğer taraftan, astsubayların dokuzuncu derece birinci kademe yerine, dokuzuncu derece ikinci kademedeki göreve başlamalarına ilişkin düzenleme yapılması, askeri araç kazası sonucu harp malzemesine zarar vermek suçundan yargılanan erbaş ve erlerin, kasıt veya ağır kusur nedeniyle mahkûm olmaları durumu hariç meydana gelen zarardan sorumlu tutulmamalarına ilişkin düzenleme yapılması, Bakanlık bünyesinde teşkil edilen döner sermaye işletmelerinde, Cumhurbaşkanı kararı ile sermaye artırımına dair düzenleme yapılması ve bu karara müteakip gerekli olan sermayenin döner sermayeli işletmelerin kaynaklarından tamamlanması, harekât veya yurtdışı operasyon görevleri nedeniyle uzman erbaşlıktan astsubaylığa geçiş sınavlarına katılmayan uzman erbaşlara bu statüye geçiş için ilave sınav hakkı verilmesine ilişkin düzenlemeler yapılması amaçlanmaktadır.

Ayrıca yoklama kaçağı, saklı veya bakaya olup bedelli askerlik hizmetinden yararlanamayan yükümlülerin bu hizmetten faydalanabilmelerine dair düzenleme yapılması, ödemeleri gereken yabancı ülke parasını ödemedikleri veya herhangi bir takvim yılında toplam olarak 184 gün ve daha fazla süreyle yurt içinde buldukları için dövizle askerlik kapsamından çıkarılanların belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde askerlik hizmetini yerine getirmiş sayılmalarına imkân tanınması hususları da yer almaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- 21 Haziran 2021 tarihli ve 7329 sayılı Kanunla 353 sayılı Askeri Mahkemeler Kurulu ve Yargılama Usul Kanunu mülga edilmiş ve asker kişilerin askeri suçlarının soruşturma usulü 1632 sayılı Askeri Ceza Kanununun Ek 15 inci maddesinde düzenlenmiştir. 353 sayılı Kanunda soruşturma izni için ön inceleme yapılması öngörülmemiş iken Ek 15 inci madde ile askeri suçlar yönünden de 2/12/1999 tarihli ve 4483 sayılı Memur ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanunda olduğu gibi ön inceleme müessesesi getirilmiştir.

Ön inceleme dahil asker kişilerin askeri suçlarının soruşturma izni işlemlerinin ne şekilde yapılacağı 1632 sayılı Askeri Ceza Kanununun Ek 15'inci maddesinde ayrıntılı olarak düzenlenmiş, düzenleme bulunmayan hallerle sınırlı olarak 4483 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanacağı hüküm altına alınmıştır. Sırf askeri suçlar; yalnızca asker kişiler tarafından işlenmesi mümkün olan, askeri düzen ve disiplini daha ağır ihlal edici nitelikte oldukları düşünülerek kanun koyucu tarafından unsurları yalnızca Askeri Ceza Kanununda düzenlenen suçlardır. Sırf askeri suçların müeyyideye bağlanma amacı, askeri hizmetin kesintiye uğramaksızın sürdürülmesi, askeri disiplinin etkin bir şekilde muhafaza edilmesi ve askeri menfaat ve gereklerin doğrudan doğruya korunmasıdır. Bu kapsamda özellikle firar ve izin tecavüzü gibi suçlarda hakkında ön inceleme yapılan personele ulaşılamadığından izin vermeye yetkili mercii tarafından soruşturma izni verip vermeme yönünde yapılan değerlendirmeden önce ön inceleme raporu ile birlikte personelin ifadesinin alınması mümkün olmamaktadır. Bu durum askeri disiplinin tesis ve idamesini geciktirmekte, askeri hizmetin devamlılığını sekteye uğratmakta, suç dosyalarının adli makamlara gönderilme sürecini uzatmakta, ön incelemenin kanunda öngörülen sürede tamamlanamaması ihtimalini doğurarak, firar suçlarını işleyen personel hakkında yürütülecek adli soruşturmanın ivedi şekilde başlatılmasına engel olmaktadır. Madde ile; 1632 sayılı Kanunun 65 ila 71 inci maddelerinde sayılan firar ve izin tecavüzü mahiyetindeki suçlarla ilgili olarak, hakkında ön inceleme yapılan kişinin bulunamaması nedeniyle ifade almayı imkânsız hale getiren zorunlu hallerle sınırlı olmak üzere, ilgilinin ifadesinin alınmamasına yönelik düzenleme yapılması amaçlanmaktadır.

Madde 2- Madde ile; askerî araçları kullanmakla görevlendirilen yükümlü erbaş ve erlerin, kast ve ağır kusur halleri hariç olmak üzere kullandıkları askerî araç ile kaza yapması durumunda meydana gelen zararı tazminle sorumlu olmamalarına ilişkin düzenleme yapılması amaçlanmaktadır.

Madde 3- Türk Silahlı Kuvvetleri yurt içinde ve yurt dışında faaliyetlerini kararlılıkla sürdürmektedir. Madde ile devam eden terörle mücadele faaliyetlerinin etkin bir şekilde sürdürülmesi ve hareketlerden elde edilen tecrübenin aktarılabilmesi için Genelkurmay Başkanının görev süresinin birer yıllık süreyle maddede belirlenen yaş haddine kadar uzatılabilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 4- 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun 67 nci maddesinde astsubay kaynakları olarak Astsubay Meslek Yüksek Okulları, fakülte, yüksekokul veya meslek yüksekokulları belirlenmiştir. 926 sayılı Kanunda yer alan EK-VIII/A cetvel, Astsubay Meslek Yüksek Okulu, Fakülte veya Yüksek Okul mezunu olup üstçavuş ve kıdemli üstçavuşlukta üç yıllık rütbe bekleme süresine tabii astsubayların kademe terfi esas ve şartlarını, EK-VIII/C sayılı cetvel ise Astsubay Meslek Yüksek Okulu, Fakülte veya Yüksek Okul mezunu olup üstçavuş ve kıdemli üstçavuşlukta altı yıllık rütbe bekleme süresine tabii astsubayların kademe terfi esas ve şartlarını düzenlemektedir. EK-VIII sayılı cetvel ise anılan okullardan mezun olan astsubayları kapsamamaktadır. Madde ile; güncel olarak kullanılmakta olan EK-VIII/A ve EK-VIII/C sayılı cetvellerin madde metninde yer almasına yönelik düzenleme yapılması amaçlanmaktadır.

Madde 5- 926 sayılı Kanununun 137 nci maddesinde yapılan düzenleme ile yüksekokul mezunu astsubaylara bir kademe intibakının sağlanarak, astsubayların dokuzuncu derecenin ikinci kademesinden göreve başlatılmaları öngörülmektedir. Madde ile; yüksekokul mezunu olarak dokuzuncu derecenin birinci kademesinden göreve başlayan astsubayların, lisans öğrenimini tamamlayarak subay statüsüne nasbedilmesi halinde; astsubaylıktan subaylığa geçenler ile subay statüsünde sekizinci derecenin birinci kademesinden göreve başlayan personel arasında eşitliğin sağlanması amaçlanmaktadır.

Madde 6- 926 sayılı Kanun kapsamında yüksekokul mezunu astsubaylar dokuzuncu derecenin birinci kademesinden göreve başlatılmaktayken madde ile astsubayların derece ve kademelerinde bir kademe intibak yapılması öngörülmektedir. Bu kapsamda yüksekokul mezunu astsubayların dokuzuncu derecenin ikinci kademesinden göreve başlatılması, görevde olan ve emekli personele ise bir kademe intibakının sağlanması ile personelin özlük haklarının iyileştirilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 7- Madde ile, 926 sayılı Kanununun 93 ve 137 nci maddelerinde bu Kanunla yapılan düzenlemelerin yürürlüğe girdiği tarihte en az iki yıl ve daha uzun süreli yüksek öğrenimini tamamlamış olan astsubayların buldukları derece ve kademeye bir kademe ilave edilerek, hâlihazırda görevde bulunanlar ile emekli personelin intibaklarının sağlanmasına ilişkin esaslar belirlenmektedir.

Madde 8- Askeri hizmete ilişkin idari işlem ve eylemlerden doğan davalar Türkiye genelinde idari yargı mercilerinde görülmektedir. Verilen kararlara ilişkin istinaf mercileri de yetkili bölge idare mahkemeleridir. Bu durum aynı olay veya aynı nitelikteki eylem ve işlemlere ilişkin Türkiye'nin çeşitli yerlerindeki mahkemelerden farklı kararlar verilmesine yol açmakta, askeri hizmetin sürekliliğini, askeri disiplinin tesis ve idamesini olumsuz yönde etkilemektedir. Madde ile; Millî Savunma Bakanlığı kadro ve kuruluşunda görev yapan personelin askeri hizmete ilişkin işlem ve eylemlerinden doğan uyuşmazlıklar hakkında verilen kararlarda yeknesaklığın sağlanması ve uygulama birliğinin tesisi amacıyla anılan davaların Ankara, İstanbul, İzmir, Konya, Adana ve Erzurum Bölge İdare Mahkemelerinin bulunduğu idare mahkemelerinde görülmesi amaçlanmaktadır.

Madde 9- Genelkurmay Başkanlığı ve Kuvvet Komutanlıklarının Millî Savunma Bakanına bağlanması, Genelkurmay Başkanlığı ve Kuvvet Komutanlıkları teşkilatının Millî Savunma Bakanlığı kadro ve kuruluşunda gösterilmesi nedeniyle madde ile; Kanun adının değiştirilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 10- Madde ile; Millî Savunma Bakanlığı teşkilatında meydana gelen değişiklikler çerçevesinde uyum düzenlemesi yapılması amaçlanmaktadır.

Madde 11- 3225 sayılı Kanununun amaç ve kapsam maddesinde Millî Savunma Bakanlığı ve kuvvet komutanlıkları bünyesinde yer alan kurumlarda döner sermaye işletmeleri kurulabileceği düzenlenmektedir. Madde ile; kurum tanımına Personel Temin Daire Başkanlığı, Arşiv ve Askeri Tarih Daire Başkanlığı, müze ve üniversite ilave edilerek bu birimlere bağlı döner sermaye işletmelerinin kurulmasına yönelik düzenleme yapılması amaçlanmaktadır.

Madde 12- Millî Savunma Bakanlığı kadro ve kuruluşunda yer alan; Millî Savunma Üniversitesi, kuvvet komutanlıkları, Askeri Fabrikalar Genel Müdürlüğü, Tersaneler Genel Müdürlüğü, Harita Genel Müdürlüğü ve Askeri Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü bünyesinde döner sermaye işletmeleri faaliyet göstermektedir.

Döner sermaye işletmelerinin savunma sanayiindeki yerleştirme ve millileştirme çalışmaları kapsamında sermaye miktarının ve üretim kapasitesinin artırılması, modernizasyonlarının sağlanması, muhtemel yeni yatırım fırsatlarına kaynak oluşturulması zorunlu hale gelmekte ve ayrıca Kanun kapsamında ilk defa kurulacak işletmelerin sermaye ihtiyacının giderilmesi gerekmektedir.

Madde ile; genel bütçeye yük getirmeksizin döner sermaye işletmelerine ilave sermaye tahsis edilmesi, ilk defa kurulacak işletmelerin sermaye ihtiyacının karşılanması ve tahsis edilen sermaye miktarının beş katına kadar artırılmasının Cumhurbaşkanlığı kararı ile yapılması, ayrıca Genelkurmay Başkanlığı ve Kuvvet Komutanlıklarının Milli Savunma Bakanına bağlanması nedeniyle uyum düzenlemesi yapılması amaçlanmaktadır.

Madde 13- Milli Savunma Bakanlığı, ülke içinde ve yurt dışında yürüttüğü faaliyetler doğrultusunda ihtiyaç duyduğu personelin temin faaliyetlerine yoğun olarak devam etmektedir. Madde ile; bu kapsamda Milli Savunma Bakanlığı tarafından yürütülen personel temin faaliyetlerinde görev alan diğer kamu kurum ve kuruluşlarının personeline ödeme yapılması ve bu ödemenin yeni kurulacak döner sermaye işletmesi gelirlerinden karşılanması amaçlanmaktadır.

Madde 14- Madde ile, Milli Savunma Üniversitesi bünyesinde daha güçlü bir kadro yapısının oluşturulması, diğer üniversitelerde olduğu gibi öğretim görevlilerine proje bazlı döner sermaye imkânlarının sağlanması, Milli Savunma Üniversitesi ile özel sektör işbirliğinin artırılması, savunma sanayi alanında yeni ve özgün projeler geliştirilerek yerli ve milli teknolojilerin geliştirilmesine imkân sağlanması amaçlanmaktadır.

Madde 15- Madde ile; işletmelere tahsis edilen yüz milyon Türk Lirası sermaye miktarı ile halihazırda mevcut sermayeleri arasındaki farkın, Merkezi Yönetim Bütçesine mali yük getirmeden sadece mevcut sermayenin işletilmesinden elde edilen kârdan karşılanması amaçlanmaktadır.

Madde 16- Madde ile; astsubaylığa geçmek için gerekli başvuru şartlarına haiz olup, 1/1/2019 tarihinden bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar olan dönemde icra edilen hareket veya yurt dışı operasyon görevleri nedeniyle başvuruda bulunamayan veya seçme sınavına katılmayan uzman erbaşlara, belirlenen şartları taşımaları halinde, sınava giremedikleri süre kadar uzatılmak suretiyle, ilave sınav hakkı verilmesine yönelik düzenleme yapılması amaçlanmaktadır.

Madde 17- 7179 sayılı Askerlik Kanununun 16 ncı maddesi gereğince fiil askerlik hizmetini yerine getirebilmesi için yükümlülerin yapılan sağlık muayenelerinde askerliğe elverişli olduklarının tespit edilmesi gerekmektedir. Yaptırılan sağlık muayenelerinde askerliğe elverişli olmadıkları tespit edilenler silahaltına alınmamaktadır. Maddenin birinci fıkrasında yapılan düzenleme ile; "Askerliğe Elverişlidir" kararı verilmiş olanların bedelli askerlikten yararlandırılması amaçlanmaktadır. Bedel tutarının hesabına esas olan memur aylık katsayısı yılda iki kez değiştiğinden, yükümlülerin müracaat ettikleri tarihteki bedel tutarı ile ödeme yaptıkları tarihteki bedel tutarı arasında fark olabilmektedir. Maddenin birinci fıkrasında, bedel miktarının ödenmesinde yaşanacak tereddütleri gidermek amacıyla ödenecek bedelin tespitinde, ödemenin yapıldığı gün geçerli olan memur aylık katsayısı dikkate alınarak ödenecek bedel tutarının belirlenmesi hedeflenmektedir.

- Bedelli askerlik hizmetinden yararlanamayacak yükümlüler maddenin altıncı fıkrasında yeniden düzenlenmekte ve bu kapsamda maddenin ikinci fıkrasında uyum düzenlemesi yapılması amaçlanmaktadır.

- Türk Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyacı dikkate alınarak Millî Savunma Bakanlığınca belirlenecek sayıdaki istekli yükümlü bedelli askerlik hizmetinden yararlandırılmaktadır. İstekli sayısının Bakanlıkça belirlenen sayıdan fazla olması halinde yararlanacak yükümlüler kura ile seçilmektedir. Maddenin ikinci fıkrasında yapılan düzenleme ile; seçim sonrasında bedelli askerlikten yararlanma hakkı elde edip de kendi isteği ile vazgeçenlere yeni bir hak verilmemesi amaçlanmaktadır.

- Maddenin altıncı fıkrasında, yoklama kaçağı, saklı veya bakayalara müracaat hakkı getirilmesi ve zaten yoklama kaçağı, saklı veya bakaya olduğu için askerlik hizmetini zamanında yerine getirmemiş bu yükümlülere haksız ve devamlı bir erteleme imkânı doğurmaması açısından seçim öncesi vazgeçenler ile müracaat tarihinden itibaren iki ay içinde ödemelerini yapmayanların bir daha bu haktan yararlanamamasına ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

- Maddeye eklenen yedinci fıkraya ile; müracaat tarihine kadar (bu tarih dâhil) yoklama kaçağı, saklı veya bakaya olan yükümlülerin diğer yükümlülerden daha fazla bedel ödeyerek bedelli askerlikten sürekli olarak faydalanabilmelerine ilişkin düzenleme yapılmaktadır. Buna göre yoklama kaçağı, saklı veya bakaya kalınan tarihten müracaat tarihine kadar geçerli mazeretler hariç yoklama kaçağı, saklı veya bakaya kaldıkları sürenin her bir yılı için, bu maddenin birinci fıkrasındaki bedele ek olarak, asteğmen maaşının yaklaşık bir aylık tutarına denk gelen 40.000 gösterge rakamının memur aylık katsayısı ve yoklama kaçağı, saklı veya bakaya kaldıkları yıl sayısı çarpımı sonucu bulunacak bedel tutarının alınması amaçlanmaktadır. Ek bedele esas yılın hesabında; 1 ile 365 (dâhil) gün bir yılı, 365'i aşan günler için ise ilave bir yılın dikkate alınması esası getirilmektedir.

Madde 18- Madde ile; mülga 1111 sayılı Askerlik Kanunu'na göre, ödemeleri gereken yabancı ülke parasını ödemedikleri veya herhangi bir takvim yılında toplam olarak 184 gün ve daha fazla süreyle yurt içinde buldukları için dövizle askerlik kapsamından çıkarılanların yurt dışı temsilciliklere veya askerlik şubelerine kendileri, vekilleri ya da vasileri aracılığıyla 31/12/2025 tarihine kadar müracaat etmeleri ve 40.000 gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarı müracaat tarihinde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'na tespit edilen döviz alış kuruna göre avro veya karşılığı kadar konvertibl yabancı ülke parasını ilave olarak müracaat tarihinden itibaren 10 iş günü içinde ödemeleri halinde; maddede belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde askerlik hizmetini yerine getirmiş sayılması amaçlanmaktadır.

Madde 19- Yürürlük maddesidir.

Madde 20- Yürütme maddesidir.

Milli Savunma Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Milli Savunma Komisyonu

24/6/2022

Esas No: 2/4498

Karar No: 11

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/4498 esas numaralı “Askerî Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” Komisyonumuzun 22/6/2022 tarihli 11’inci toplantısında görüşülmüş ve kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Başkanlığa arz olunur.

1. Giriş

Bursa Milletvekili Refik ÖZEN ve 67 milletvekili tarafından 20/6/2021 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan 2/4498 esas numaralı “Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” Başkanlıkça aynı tarihte esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak da Adalet Komisyonu ile Plan ve Bütçe Komisyonuna havale edilmiştir.

Komisyonumuzun 22/6/2022 tarihli 11’inci toplantısında 2/4498 esas numaralı Kanun Teklifi, Teklifin ilk imza sahibi Bursa Milletvekili Refik ÖZEN ile Milli Savunma Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Yargıtay Başkanlığı, Danıştay Başkanlığı, Hâkimler ve Savcılar Kurulu Başkanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı, Sayıştay Başkanlığı, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Başkanlığı, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı ve Türkiye Emekli Astsubaylar Derneği temsilcilerinin katılımıyla görüşülmüştür.

Komisyonumuzdaki görüşmeleri 4 saat 23 dakika süren Kanun Teklifi ile ilgili olarak çok sayıda milletvekili görüş ifade etmiş, görüşmeler tutanağa bağlanmış ve toplamda 145 sayfa tam tutanak tutulmuştur.¹

Tali komisyon olarak görevlendirilen Adalet Komisyonu ile Plan ve Bütçe Komisyonu, Teklifin süresi içinde kendi komisyonlarında görüşülmeyeceğini 21/6/2022 tarihinde yazılı olarak Komisyonumuza bildirmiştir.

2. Teklifin İçeriği

Kanun Teklifi ile; Milli Savunma Bakanlığının bir kısım ihtiyaçlarının karşılanması kapsamında 1632 sayılı Askerî Ceza Kanunu, 211 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu, 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanunu, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu, 3225 sayılı Millî Savunma Bakanlığı, Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanlıklarına Bağlı Kurumlar ile Asker Hastanelerinde Döner Sermaye Teşkili ve İşletilmesine İlişkin Kanun, 3269 sayılı Uzman Erbaş Kanunu ve 7179 sayılı Askeralma Kanunu olmak üzere 7 kanunda değişiklik yapılması öngörülmektedir.

Yürürlük ve yürütme maddeleriyle birlikte 20 maddeden oluşan Kanun Teklifi ile;

- Fırar ve izin tecavüzü gibi askerî suçlarda ön incelemenin kesintiye uğramadan yürütülebilmesi ve adli soruşturmanın ivedi şekilde başlatılabilmesi için ifade alınması zorunluluğundan vazgeçilmesi,

- Askerî araç kazası sonucu harp malzemesine zarar vermek suçundan yargılanan erbaş ve erlerin, kasıt veya ağır kusur nedeniyle mahkûm olmaları durumu hariç meydana gelen zarardan sorumlu olmamalarına yönelik düzenleme yapılması,

- Genelkurmay Başkanının görev süresinin Cumhurbaşkanı tarafından birer yıllık süreyle 72 yaşına kadar uzatılabilmesi,

- Astsubayların dokuzuncu derece birinci kademe yerine, dokuzuncu derece ikinci kademedeki göreve başlamalarına ilişkin düzenleme yapılması,

¹ Komisyon toplantı tutanaklarına aşağıdaki bağlantı adresinden ulaşılabilir.

https://www5.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=3000

- Milli Savunma Bakanlığı kadrolarında çalışan kamu görevlileri ile askerlik hizmetini yerine getiren yedek subaylar ve yedek astsubaylar ile erbaş ve erleri ilgilendiren ve askerî hizmete ilişkin idari işlem ve eylemlerden doğan uyumsuzluklarda Ankara, İstanbul, İzmir, Konya, Adana ve Erzurum idare mahkemelerinin yetkili kılınması,

- Milli Savunma Bakanlığı bünyesinde kurulan döner sermaye işletmelerinde Cumhurbaşkanı kararı ile sermaye artırımı yapılabilmesine ve artırılan sermayenin genel bütçeye yük getirmeden işletmelerin elde ettikleri kârlardan karşılanmasına yönelik düzenleme yapılması,

- Milli Savunma Bakanlığınca yürütülen personel temin faaliyetlerinde görev alan diğer kamu kurum ve kuruluşlarının personeline ödeme yapılması ve bu ödemenin yeni kurulacak döner sermaye işletmesi gelirlerinden karşılanması,

- Milli Savunma Üniversitesi bünyesinde görev yapan akademik personele diğer üniversitelerde görev yapanlara benzer şekilde proje bazlı döner sermaye imkânı sağlanması,

- Harekât veya yurt dışı operasyon görevleri nedeniyle uzman erbaşlıktan astsubaylığa geçiş sınavlarına katılmayan uzman erbaşlara bu statüye geçiş için ilave sınav hakkı verilmesi,

- Yoklama kaçağı, saklı veya bakaya olup bedelli askerlik hizmetinden yararlanamayan yükümlülerin diğer yükümlülere göre ek bedel ödemek suretiyle bu hizmetten sürekli olarak faydalanabilmelerine yönelik düzenleme yapılması,

- Mülga 1111 sayılı Askerlik Kanununa göre ödemeleri gereken yabancı ülke parasını ödemedikleri veya herhangi bir takvim yılında toplam olarak 184 gün ve daha fazla süreyle yurt içinde buldukları için dövizle askerlik kapsamından çıkarılanların askerlik hizmetini yerine getirmiş sayılmalarına imkân tanınması

öngörülmektedir.

3. Komisyon Görüşmeleri

Komisyonumuzda, Kanun Teklifinin geneli üzerindeki görüşmelere geçilmeden önce Teklifin çerçeve 3'üncü maddesi ile ilgili Anayasa'ya aykırılık iddiaları İktüzük'ün 38'inci maddesi kapsamında öncelikle değerlendirilmiş ve oylanmıştır. Yapılan oylama neticesinde Anayasa'ya aykırılık iddiası kabul edilmemiş ve geneli üzerindeki görüşmelere geçilmiştir.

Kanun Teklifi hakkında Komisyon Başkanı Ahmet AYDIN tarafından yapılan açıklamalarda;

- Milli Savunma Bakanlığının bir kısım ihtiyaçlarının karşılanması, bedelli ve dövizle askerlik hizmetine ilişkin beklentilerin giderilmesine yönelik düzenlemelerin yer aldığı Kanun Teklifi ile toplam 7 kanunda değişiklik yapılması öngörüldüğü,

- Yoklama kaçağı ve bakaya olup bedelli askerlik hizmetinden yararlanamayan yaklaşık 550 bin yükümlünün beklentilerinin karşılanmasıyla yoklama kaçağı ve bakaya miktarının azaltılmasının yanında toplumsal rahatlamaya da büyük katkı sağlanacağı,

- Dövizle askerlik kapsamından çıkarılan 2.053 vatandaşımızın askerlik hizmetine ilişkin beklentilerinin karşılanmasının yurt dışındaki ekonomik ve sosyal kazanımlarının korunması ve ülke ile olan bağlarının muhafazası açısından önemli olduğu,

- Bedelli askerlik hizmetine ilişkin olarak; yoklama kaçağı, saklı veya bakaya olan yükümlülerin diğer yükümlülere göre ek bedel ödemek suretiyle bedelli askerlikten sürekli yararlanabilmelerine imkân sağlandığı,

- Dövizle askerlik hizmetine ilişkin olarak ise; yurt dışındaki vatandaşlarımızdan eksik ödeme veya yurt içinde 184 günden fazla kalma nedeniyle dövizle askerlik kapsamından çıkarılanların öngörülen döviz bedelini ödemeleri hâlinde askerlik hizmetini yerine getirmiş sayıldığı,

- Kanun Teklifi ile Türk Silâhlı Kuvvetleri personel sisteminin önemli bir halkasını oluşturan astsubayların dokuzuncu derecenin ikinci kademesinden göreve başlatılmalarına imkân sağlandığı,

- 3269 sayılı Uzman Erbaş Kanununa eklenen geçici bir maddeyle harekât veya yurt dışı operasyon görevleri nedeniyle astsubaylığa geçiş sınavlarına katılamayan uzman erbaşlara ilave sınav hakkı verildiği,

- Milli Savunma Bakanlığı bünyesinde kurulan döner sermaye işletmelerinde Cumhurbaşkanı kararı ile sermaye artırımı yapılabilmesine ve artırılan sermayenin genel bütçeye yük getirmeden işletmelerin elde ettikleri kârlardan karşılanmasına yönelik 3225 sayılı Kanunun ilgili yerlerinde değişiklikler yapıldığı,

- 211 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununda yapılan değişiklikle askerî araç kazası sonucu harp malzemesine zarar vermek suçundan yargılanan erbaş ve erlerin, kasıt veya ağır kusur nedeniyle mahkûm olmaları durumu hariç meydana gelen zarardan sorumlu olmamaları düzenlendiği,

- 1632 sayılı Askerî Ceza Kanununun ek 15'inci maddesinde yapılan değişiklik ile firar ve izin tecavüzü gibi suçlarda ön incelemenin kesintiye uğramadan yürütülebilmesi ve adli soruşturmanın ivedilikle başlatılabilmesi için ifade alınması zorunluluğundan vazgeçildiği,

- 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununda yapılan değişiklikle askerî hizmete ilişkin idari işlem ve eylemlerinden doğan uyuşmazlıklarda Ankara, İstanbul, İzmir, Konya, Adana ve Erzurum idare mahkemeleri yetkili kılındığı

ifade edilmiştir.

Kanun Teklifinin geneli üzerindeki görüşmelerde ilk imza sahibi Bursa Milletvekili ve Komisyon Başkanvekili Refik ÖZEN tarafından;

- Türk Silâhlı Kuvvetlerinin kendisine tevdi edilen görevleri süreklilik, kararlılık ve giderek artan güç ve başarıyla yerine getirebilmesinin her türlü harekâta hazır, etkin, caydırıcı ve saygın bir kuvvet olma vasfını sürdürmesine bağlı olduğu,

- Yürürlük ve yürütme maddeleri ile birlikte 20 maddeden oluşan Teklifin Milli Savunma Bakanlığının ihtiyaçları ile kamu hizmetinin değişkenliği ve hukukun dinamik yapısı esas alınarak hazırlandığı,

- Firar ve izin tecavüzü gibi askerî suçlarda ön incelemenin kesintiye uğramadan yürütülebilmesi ve adli soruşturmanın ivedilikle başlatılabilmesi maksadıyla ifade alınması zorunluluğundan vazgeçildiği,

- Firar ve izin tecavüzü mahiyetindeki suçlarda ifade alınmaması nedeniyle ön incelemenin zamanında tamamlanamaması ve personel hakkında adli soruşturmanın başlatılmaması gibi sorunların bertaraf edilmesi amaçlandığı,

- Askerî hizmete ilişkin idari işlem ve eylemlerden doğan uyuşmazlıklarda bölge idare mahkemelerinin bulunduğu illerdeki idare mahkemelerinin yetkili kılındığı,

- Genelkurmay Başkanının görev süresinin birer yıllık süreyle 72 yaşına kadar Cumhurbaşkanı tarafından uzatılabilmesine yönelik düzenleme yapıldığı,

- Astsubayların göreve başlama derece ve kademelerinin dokuzuncu derece ikinci kademe olarak belirlendiği,

- Askerî araç kazası sonucu harp malzemesine zarar vermek suçundan yargılanan erbaş ve erlerin kasıt veya ağır kusur nedeniyle mahkûm olmaları durumu hariç meydana gelen zarardan sorumlu olmamaları düzenlendiği,

- Harekât ve yurt dışı operasyon görevleri nedeniyle uzman erbaşlıktan astsubaylığa geçiş sınavlarına katılmayan uzman erbaşlara ilave sınav hakkı verildiği,

- Yoklama kaçağı, saklı veya bakaya olup bedelli askerlik hizmetinden yararlanamayan yaklaşık 550 bin yükümlünün bu hizmetten faydalanabilmelerine dair düzenleme yapıldığı,

- Ödemeleri gereken yabancı ülke parasını ödemedikleri veya herhangi bir takvim yılında toplam yüz seksen dört gün ve daha fazla süreyle yurt içinde buldukları için dövizle askerlik kapsamından çıkarılanların askerlik hizmetini yerine getirmiş sayılmalarına imkân tanındığı

ifade edilmiştir.

Kanun Teklifinin üzerinde milletvekilleri tarafından yapılan açıklamalarda;

- Astsubayların özlük haklarının iyileştirilmesine yönelik göreve başlama derece ve kademelerinde yapılan düzenlemenin olumlu olduğu, ancak astsubayların özlük hakları ile ilgili başkaca düzenlemelere de ihtiyaç bulunduğu,

- Astsubaylara yönelik düzenlemeye emekliliklerine de yansıtılacak şekilde makam ve görev tazminatlarına ilişkin düzenlemenin de eklenmesi gerektiği,

- Astsubayların emeklilik maaşlarının düşük olmasının görevde iken aldıkları tazminatların maaşlarına yansıtılmamasından kaynakladığı,

- Astsubayların dokuzuncu derece birinci kademe yerine dokuzuncu derece ikinci kademedeki görev başlatılmalarına yönelik düzenlemenin eğitim durumlarına bakılmaksızın görevde bulunan ve emekli olan tüm astsubayları kapsayacak şekilde olması gerektiği,

- Astsubaylara bir kademe verilmesine ilişkin düzenlemenin kapsamının lise ve ortaokul mezunlarını da içerecek şekilde genişletilmesi gerektiği,

- Sayıları yaklaşık iki bin civarında olan lise veya ortaokul mezunu astsubayların ilave bir kademe imkânından yapılması öngörülen düzenlemenin mevcut haliyle kanunlaşması durumunda yararlanamayacağı,

- Astsubaylara ilave bir kademe verilmesine ilişkin düzenlemenin kapsamına lise veya ortaokul mezunlarının da dâhil edilmesinin sayıları çok az olması nedeniyle bütçeye önemli bir mali yük getirmeyeceği,

- Astsubay meslek yüksekokullarının lisans seviyesine çıkarılması gerektiği,

- Birinci derecenin dördüncü kademesinde bulunan astsubayların ek göstergelerinin 4800'e yükseltilmesine yönelik düzenleme yapılması gerektiği,

- Uzman erbaşların özlük haklarının iyileştirilmesi konusunda bazı yasal düzenlemeler yapılmış olmakla birlikte kadro, uzman erbaşlık statüsünde geçirilen sürelerin rütbeden sayılmaması, lojman ve orduvi gibi hâlihazırda düzeltilmeyi bekleyen sorunları olduğu,

- Sözleşmeli erbaş ve erlerin görevli oldukları birliklerden izinli olarak ayrılabilmelerine imkân sağlayan düzenlemenin uygulanmasında bazı sorunlar yaşandığı,

- Sözleşmeli erbaş ve er statüsünde yedi hizmet yılını dolduranların 13/7/2013 tarihli ve 6496 sayılı Kanunla sağlanan kamuda istihdam hakkından konuya ilişkin yönetmelik çıkarılmadığı için faydalanamadıkları,

- Sözleşmeli erbaş ve erlerin kamuda istihdamı ile ilgili yönetmeliğin daha fazla bekletilmeden bir an önce yayımlanması gerektiği,
- Sözleşmeli subay ve astsubayların mesleki güvence başta olmak üzere özlük hakları ile ilgili sorunlarının çözülmesi gerektiği,
- Yarbay ve albaylar gibi üst subay statüsünde olan binbaşılardan makam ve görev tazminatından yararlanamamaları nedeniyle emeklilik maaşlarının çok düşük kaldığı,
- Binbaşılardan emeklilik maaşlarında iyileştirme yapılması gerektiği,
- Kadrosuzluk nedeniyle emekliye sevk edilen ancak yaş şartını sağlamadıkları için emekli aylığı alamayan albayların bu mağduriyetlerinin giderilmesi gerektiği,
- 15 Temmuz Darbe Girişimi sırasında herhangi bir suçla karışmamış askerî öğrencilerin mağduriyetlerinin giderilmesi gerektiği,
- Askerî okulların kapatılmasının Türk Silahlı Kuvvetleri eğitim sisteminde sorunlara yol açtığı,
- Askerî hastanelerin Sağlık Bakanlığına devrinin askerî sağlık hizmetlerinin gerekleri bakımından zafiyet oluşturduğu,
- Askerî tıp akademisinin ve askerî hastanelerin yeniden açılması gerektiği,
- Yoklama kaçağı ve bakaya olanların bedelli askerlik hizmetinden yararlanabilmesi için getirilen düzenlemede ödenmesi öngörülen bedelin mevcut ekonomik koşullar dikkate alındığında çok yüksek olduğu,
- Yoklama kaçağı ve bakaya olup bedelli askerlik hizmetinden yararlanmak isteyen yükümlülerin ödemeleri gereken ek bedele esas yılın hesaplanmasına dair hükmün hakkaniyet ilkesi çerçevesinde düzeltilmesine ihtiyaç olduğu,
- Firar ve izin tecavüzü gibi suçlarda hakkında ön inceleme yapılanın bulunmaması nedeniyle ifade alınması zorunluluğundan vazgeçilmesine yönelik düzenlemenin savunma hakkı kapsamında yeniden değerlendirilmesi gerektiği,
- Ön inceleme kapsamında ifade alınması zorunluluğundan vazgeçilen suç tiplerine ilişkin olarak 1632 sayılı Askerî Ceza Kanununa eklenecek hükümde yer alan “firar ve izin tecavüzü gibi” ibaresinin bu suçlarının kapsamının genişletilmesine açık olduğu ve bu yönüyle hukuki belirlilik ilkesine aykırılık oluşturduğu,
- Yükümlü erbaş ve erlerin askerî araç kazası sonucu meydana gelen zararlardan sorumlu olmama durumunun mahkûmiyet kararlarının kesinleşmesine bağlanmasının hukuken daha uygun olacağı,
- Genelkurmay Başkanının görev süresinin Cumhurbaşkanınca birer yıllık süreyle 72 yaşına kadar uzatılabilmesini öngören düzenleme ile hâlihazırdaki Genelkurmay Başkanının görev süresinin uzatılmasını amaçlandığı,
- Söz konusu düzenlemenin hâlihazırda görev yapan Genelkurmay Başkanına yönelik olması nedeniyle kanunun genellik ve soyutluk niteliklerini karşılamadığı,
- Genelkurmay Başkanının görev süresinin birer yıllık süreyle uzatılabilmesi konusunda Cumhurbaşkanına tanınan yetkinin herhangi bir nesnel ölçüte bağlanmadığı,
- Düzenlemenin mevcut şekilde yasalaşması hâlinde Genelkurmay Başkanlığı makamının liyakate dayalı olmaktan çıkacağı,

- Askerî hizmete ilişkin idari işlem ve eylemlerden doğan uyuşmazlıklarda uygulama birliğinin ve ihtisaslaşmanın tesisi amacıyla yer yönünden yetkili mahkemeler belirlenmesinin kaldırılan askerî mahkemelerin yeniden teşkilatlandırılması gereğine işaret ettiği

ifade edilmiştir.

Kanun Teklifi üzerinde Milli Savunma Bakanlığı adına Bakan Yardımcısı Şuay ALPAY tarafından yapılan açıklamalarda;

- Cumhurbaşkanlığı Hükûmet Sistemi'nin yürürlüğe girmesinin ardından mevzuatta uyumlaştırma çalışmalarına ihtiyaç duyulduğu,

- Milli Savunma Bakanlığının ihtiyaçları ile kamu hizmetinin değişkenliği ve hukukun dinamik yapısı esas alınmak suretiyle bu mevzuat çalışmasının yapıldığı ve mevzuat hazırlığı sürecinde ilgili tüm bakanlıklarla görüş alışverişinde bulunulduğu,

- Ön inceleme aşamasında ilgilinin ifadesinin alınmasının savunma hakkına ilişkin olmayıp memurların gereksiz yargılanma riski ile karşılaşmaması için 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun ile öngörülen tedbir kapsamındaki usulü bir işlem olduğu,

- Hakkında soruşturma izni verilen personelin bu kararlara karşı idare mahkemeleri nezdinde itiraz hakkı olduğu gibi yargılama aşamasında ifadeleri ve savunmaları alınmadan haklarında ceza hükmü tesis edilemeyeceği,

- Ön inceleme kapsamında ifade alınması zorunluluğundan vazgeçilen suçlara ilişkin olarak 1632 sayılı Askerî Ceza Kanununa eklenecek hükümde yer alan "firar ve izin tecavüzü gibi" ibaresine hâlen yürürlükte bulunan 6413 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanununun 13'üncü maddesinde de yer verildiği,

- Anayasa'nın 117'nci maddesinde Genelkurmay Başkanının Cumhurbaşkanınca atanacağı hüküm altına alındığı, atamaya karar veren makamın yetkide ve usulde paralellik ilkesi gereğince görev süresinin uzatılmasına da karar verebileceği,

- Genelkurmay Başkanının görev süresinin uzatılmasına yönelik düzenlemenin şahsa bağlı olmayıp makama dönük bir düzenleme olduğu,

- Askerî hizmete ilişkin idari işlem ve eylemlerden doğan uyuşmazlıklarda yetkili mahkemelerin belirlenmesine yönelik düzenleme ile askerî personelin askerî iş ve işlemleriyle ilgili olarak idari yargı içerisinde bir ihtisaslaşmanın sağlanması amaçlandığı

ifade edilmiştir.

4. Komisyonun Maddeler Hakkında Kararı

Kanun Teklifinin geneli üzerinde yapılan görüşmelerin tamamlanmasını müteakip, maddeleri üzerinde görüşmelere geçilmesi kabul edilmiştir.

Kanun Teklifinin;

- Çerçeve 1, 2 ve 3'üncü maddeleri, redaksiyona tabi tutulmak suretiyle kabul edilmiştir.

- Çerçeve 4 ve 5'inci maddeleri, aynen kabul edilmiştir.

- Çerçeve 6 ve 7'nci maddeleri, redaksiyona tabi tutulmak suretiyle kabul edilmiştir.

- Çerçeve 8'inci maddesi, askerî hizmete ilişkin idari işlem ve eylemlerden doğan uyuşmazlıkların çözümünde yer itibarıyla yetkili mahkemelere Bursa, Gaziantep ve Samsun idare mahkemelerinin de dâhil edilmesi amacıyla önerge ile değiştirilmek suretiyle kabul edilmiştir.

- Çerçeve 9, 10, 11, 12 ve 13'üncü maddeleri, aynen kabul edilmiştir.
- Çerçeve 14'üncü maddesi, redaksiyona tabi tutulmak suretiyle kabul edilmiştir.
- Çerçeve 15 ve 16'ncı maddeleri, aynen kabul edilmiştir.

- Çerçeve 17'nci maddesi, yoklama kaçağı, saklı veya bakaya olup bedelli askerlik hizmetinden yararlanmak isteyen yükümlülerin ödeyeceği ek bedelin tespitinde, ödemenin yapıldığı gün geçerli olan memur aylık katsayısının esas alınması amacıyla önerge ile değiştirilmek suretiyle kabul edilmiştir.

- Çerçeve 18'inci maddesi, 7179 sayılı Kanuna eklenen geçici 2'nci maddeye içeriğine uygun bir başlık konulması amacıyla önerge ile değiştirilmek suretiyle ve söz konusu maddenin mevcut (c) bendinin ayrı fıkra olarak düzenlenmesi amacıyla redaksiyona tabi tutulmak suretiyle kabul edilmiştir.

- Yürürlük ve yürütmeye ilişkin 19 ve 20'nci maddeleri, aynen kabul edilmiştir.

Teklifin maddeleri üzerindeki görüşmelerin tamamlanmasını müteakip Teklifin tümü kabul edilmiştir.

Ayrıca, verilen redaksiyon yetkisi doğrultusunda kanunların hazırlanmasında uygulanan usul ve esaslar çerçevesinde metnin tamamı redaksiyona tabi tutulmuştur.

5. Komisyonun Özel Sözcüler Hakkında Kararı

İçtüzük'ün 45'inci maddesi uyarınca, Teklifin Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere;

- Bingöl Milletvekili Feyzi BERDİBEK,
- Isparta Milletvekili Mehmet Uğur GÖKGÖZ,
- Kocaeli Milletvekili Saffet SANCAKLI,
- Nevşehir Milletvekili Yücel MENEKŞE,
- Osmaniye Milletvekili İsmail KAYA,
- Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Ali CEVHERİ

özel sözcüler olarak seçilmiştir.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Ahmet Aydın</i>	<i>Refik Özen</i>	<i>Mehmet Sait Kirazoğlu</i>
Adıyaman	Bursa	Gaziantep
Üye	Üye	Üye
<i>Kemal Bülbül</i>	<i>Uğur Bayraktutan</i>	<i>Feyzi Berdibek</i>
Antalya	Artvin	Bingöl
(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Yasin Uğur</i>	<i>Özgür Ceylan</i>	<i>İmam Taşçılar</i>
Burdur	Çanakkale	Diyarbakır
	(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)

Üye <i>Zülfü Tolga Ağar</i> Elâzığ	Üye <i>Bayram Yılmazkaya</i> Gaziantep (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Mehmet Uğur Gökğöz</i> Isparta (Bu raporun özel sözcüsü)
Üye <i>Çetin Arık</i> Kayseri (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Ahmet Önal</i> Kırıkkale (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Saffet Sancaklı</i> Kocaeli (Bu raporun özel sözcüsü)
Üye <i>Mehmet Ali Özkan</i> Manisa	Üye <i>Mehmet Yavuz Demir</i> Muğla	Üye <i>Yücel Menekşe</i> Nevşehir (Bu raporun özel sözcüsü)
Üye <i>Yavuz Ergun</i> Niğde	Üye <i>İsmail Kaya</i> Osmaniye (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Mehmet Ali Cevheri</i> Şanlıurfa (Bu raporun özel sözcüsü)
Üye <i>Hüseyin Örs</i> Trabzon (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Polat Şaroğlu</i> Tunceli (Muhalefet şerhimiz vardır)	

MUHALEFET ŞERHİ

(2/4498) esas numaralı **Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi**'ne ilişkin muhalefet şerhimiz aşağıdadır.

1. GENEL DEĞERLENDİRME

24 Haziran 2018 tarihli seçimlerinin ardından 9 Temmuz 2018 tarihinde resmen geçiş yapılan, adıma 'Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi' denilen ve sürecin başından itibaren yeni hükümet sisteminin bir 'tek adam' rejimi olduğu savı TBMM'de görüşülen tekliflerin hazırlanmasından gündeme alınıp görüşülmesine kadar bütün süreçlerinden de anlaşılmaktadır.

2/4488 esas nolu kanun teklifi Türk Silahlı Kuvvetleri'nin hali hazırda görev yapan mensuplarından emeklilerine birçoğunu doğrudan ilgilendiren düzenlemeler içermesine rağmen Milli Savunma Bakanlığı'nda örgütlü işçi ve memur sendikalarının ve Türkiye Emekli Subaylar Derneğinin (TESUD) görüşüne başvurulmadan, tek adamın talimatıyla bakanlığın mutfağında hazırlanarak milletvekilleri için imzaya hazır hale getirildiği izlenimi vermektedir.

Söz konusu kanun teklifi 20 Haziran 2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş, aynı tarihte esas komisyon olarak Milli Savunma Komisyonuna tali komisyon olarak Adalet Komisyonu ile Plan ve Bütçe Komisyonuna sevk edilmiştir.

2/4488 esas nolu kanun teklifinin 20 Haziran 2022'de Milli Savunma Komisyonunun yapacağı toplantının gündemine alındığı, Komisyon Başkanlığının aynı tarihli ve Z-19673998-130.02- sayılı yazıları ile aynı gün (20.06.2022) saat 19:08'de resmi e-posta adreslerimize gönderilmiştir. Bu haliyle 22 Haziran Çarşamba günü saat 15.30'da komisyonumuzun toplanacağı ilan edilmiştir.

TBMM'de ilgili ihtisas komisyonlarında yeterince tartışılıp görüşülmeden acele bir şekilde geçen çok sayıda düzenlemenin kısa süre içinde defalarca değiştirildiğine tanık olunuyor. Bu anlamda tali komisyonlar kanun teklifi üzerinde incelemelerini yapıp komisyonumuza raporlarını sunmuş olsalardı yasama verimliliği açısından daha sağlıklı bir

süreç işletilebilirdi. Ancak, tali komisyon olarak görevlendirilen Adalet Komisyonu ile Plan ve Bütçe Komisyonu, teklifin süresi içinde kendi komisyonlarında görüşülmeyeceğini bildirmişler. Bu yaklaşım maalesef tek adam dönemi yasa yapma geleneği halini almaya başlamıştır.

Milli Savunma Komisyonunda görüşülen 2/4488 esas nolu “Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” yürütme yürürlük maddeleriyle toplam 20 maddeden oluşan ve biri birinden farklı 7 kanunda değişiklik yapılmasını öngören bir torba kanun teklifidir.

Şöyle ki teklif ile 26/6/2019 tarihinde yürürlüğe giren 7179 sayılı Askeralma Kanunu, 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu, 3269 sayılı Uzman Erbaş Kanunu, Millî Savunma Bakanlığı, Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanlıklarına Bağlı Kurumlar İle Asker Hastanelerinde Döner Sermaye Teşkili ve İşletilmesine İlişkin Kanun, 211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu, 1632 sayılı Askerî Ceza Kanunu ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanun’larında değişiklikler yapılmaktadır.

Sayıları 550 bin civarında olan yoklama kaçağı ve bakaya gençlerimizi ilgilendiren bedelli askerlik, Astsubaylarımızın kademe ilerlemesi, Genelkurmay Başkanı’nın görev süresinin 72 yaşına kadar uzatılabilmesinin önünü açan Anayasamıza açıkça aykırı düzenleme, Millî Savunma Bakanlığı bünyesinde kurulan döner sermaye işletmelerinde Cumhurbaşkanı kararıyla sermaye artırımı yapılabilmesine olanak sağlayan düzenlemeler, Askeri Ceza Kanunu ve İdari Yargılama Usulü Kanunu gibi ihtisas komisyonlarında incelenmesi gereken hususlar Tek Adam Rejiminin acelesi olduğu için ilgili komisyonlarda incelenememiş, bütçeye açısından etki analizi milletvekilleri ile paylaşılmamıştır.

Söz konusu kanun teklifi; uygulanmaya çalışılan Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi olarak adlandırılan tek adam rejiminin sakıncalarını ortaya koyması bakımından, Anayasaya aykırılıklar da içeren, kişiye özel yasa yapma konusunda örnek teşkil edebilecek bir kanun teklifi konumunda bulunmaktadır.

Birçok anayasal sakınca ve aykırılıklar barındıran (2/4498) esas numaralı Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun teklifinin mutlak suretle teklif metninden çıkarılması gerektiğine inandığımız kişiye özel düzenleme niteliğindeki 3’üncü maddesine ilişkin eleştirilerimiz AKP ve MHP grubu milletvekillerinin sayısal çoğunluğu tarafından yerinde görülmesi de teklifin anayasaya aykırılıklar taşıdığı gerçeğini ortadan kaldırmamaktadır.

2. ANAYASAYA AYKIRLIK

Teklifin üçüncü maddesi kişiye özel olarak kanunlaştırılmak ve hâlihazırdaki Genelkurmay Başkanı'nın görev süresi uzatılmak için öngörülmüştür. Esasen madde gerekçesinde, “*devam eden terörle mücadele faaliyetlerinin etkin bir şekilde sürdürülmesi ve hareketlerden elde edilen tecrübenin aktarılabilmesi*” amaçlarına atf yapılmıştır. Şu halde, ifade edilen görünürdeki gerekçe, doğrudan konjonktürel koşullara ve böylece zorunlu olarak hâlihazırda Genelkurmay Başkanı olan kişiye atf yapmaktadır. Oysa kişiye yönelik kanun çıkarmak, kanun kavramına içkin olan soyutluk ve genellik özellikleriyle çelişir. Kanunlar genel durumlara ilişkin olarak soyut normlar öngörür; benzer durumda olan herkese uygulanır. Gerekçenin de dolaylı olarak itiraf ettiği üzere hâlihazırdaki Genelkurmay Başkanı'nın görev süresini uzatmaya yönelik olan teklif maddesi, kanunun genellik ve soyutluk niteliklerine aykırılığı sebebiyle, Anayasa'nın 2. maddesinde öngörülen hukuk devleti ilkesiyle uyumsuzdur.

Anayasamızın 117'inci maddesi 16/4/2017'de yapılan değişiklikle “Cumhurbaşkanınca atanan Genelkurmay Başkanı; Silahlı Kuvvetlerin komutanı olup, savaşta Başkomutanlık görevlerini Cumhurbaşkanlığı namına yerine getirir.” diyor. Atama yetkisi Anayasa'ya göre Cumhurbaşkanına ait bulunmaktadır. Dolayısıyla Genelkurmay Başkanının görev süresi bellidir, 1 kez atanır. Atama işlemi yapılır ve ondan sonra artık Cumhurbaşkanının anayasal düzlemde, anayasal açıdan kullanabileceği bir inisiyatif bulunmamaktadır.

Teklif düzenlemesi kanunlaşır; Genelkurmay Başkanlığı makamı liyakate dayalı olmaktan çıkacak, görev süresinin beş yıla kadar uzatılması Cumhurbaşkanı'nın keyfi iradesine tabi olan Genelkurmay Başkanı, anayasal yükümlülüklere göre değil, mesleki kaderiyle özlük haklarının iki dudağının arasında bulunacağı ve bir siyasetçi olan Cumhurbaşkanı'na kişisel bağlılığı ve biat etmesi üzerinden görev yapacaktır. Bu durum ve Genelkurmay Başkanı'nın koltuğunu koruma kaygısıyla partizanlaşması ihtimali, ülke savunması ve demokrasisi açısından ciddiye alınması gereken tehlikeler içermektedir. Genelkurmay Başkanı'nın bir siyasetçinin şahsi memuru gibi hareket etmesine yol açacak teklif maddesi, bu açıdan Anayasa'nın 2'inci maddesindeki “Hukuk Devleti” ilkesine ve 3'üncü maddesi ile düzenlenen devletin bütünlüğü ilkesi ile çelişmektedir.

Anayasamızın 6'ıncı maddesi: “Hiçbir kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamaz.” Bu cümlede geçen ‘Hiçbir kimse’ veya ‘organ’

özellikle yetki sahipleri açısından çok kapsamlıdır. Anayasa madde 6 kesin bir yasak getirmektedir ki 'kullanamaz yasağı' da kesin bir yasaktır. Yasama organının yetkisi bakımından da Anayasa madde 7'ye göre tekeli, devredilemez bir yetki söz konusudur. Ancak bu yetki kullanılırken de göz önünde bulundurulması gereken husus Anayasa'nın 11'inci maddesidir. Şu halde "Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz." hükmünü içeren, Anayasa'nın üstünlüğü ve bağlayıcılığı kuralını öngören Anayasa madde 11 çerçevesinde, anayasal bağlamda kullanılan bir yetkidir. Sınırsız bir yetkiden bahsedilemez. Bu anlamda "kanun" kavramı, yasama organının genellik ve soyutluk ilkesi çerçevesinde yerine getirmesi gereken bir işlemdir. Öznel olmayan, genel olan, soyut olan, herkese eşit uygulanan, aynı durumda olanlara uygulanan bir hukuki işlemdir. Bu bakımdan, Genelkurmay Başkanına ilişkin düzenleme de hâliyle bu anayasal kurala tabidir. Cumhurbaşkanının görevdeki Genelkurmay Başkanı'nın görev süresini hangi ölçütlere göre uzatabileceğini belirlememiştir. Şu halde, söz konusu yetkinin kullanımı, tamamen Cumhurbaşkanının keyfi takdirine bırakılmıştır. Objektif hukuk, Genelkurmay Başkanı'nın görev süresinin hangi durumlarda uzatılabileceğine ilişkin bir öngörülebilirlik içermemektedir. Teklif maddesi, bu açıdan da, Anayasa'nın, hukuki belirlilik ve güvenlik alt ilkelerini içeren hukuk devleti ilkesini öngören 2. maddesine aykırıdır.

Cumhurbaşkanının keyfi kararıyla görevdeki Genelkurmay Başkanı'nın görev süresini uzatabilmesini öngören teklif maddesi, böylece, Genelkurmay Başkanı olacak kidedeki askerlerin Cumhurbaşkanının keyfi kararıyla bu olanaktan yoksun hale getirilmelerine yol açacaktır. Bu durumsa, Anayasa'nın, "*Hizmete alınmada, görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemez.*" hükmünü öngören 70. maddesinin ikinci fıkrasına aykırıdır. Eklemek gerekir ki; "*devam eden terörle mücadele faaliyetlerinin etkin bir şekilde sürdürülmesi ve harekâtlardan elde edilen tecrübenin aktarılabilmesi*" şeklinde ifade edilen madde amacının, bir hukuk devletinde yeri yoktur. Devlette ve kurumlarda devamlılık, kamu hizmetinin edasıdaysa statü ve liyakat esastır. Bir hukuk devleti, belirli kişilerin varsayılan üstün nitelikli ehliyetlerine muhtaç olarak tanımlanamaz; bu tür bir devlet, genel ve soyut normlarla yönetilir ve objektif ölçütlere göre belirlenecek zamanda ve haleflere kamusal mevkilerin devri esasına dayanır.

Genelkurmay Başkanlığına terfi edebilecek kademeler açısından konu değerlendirildiğinde ise Genelkurmay Başkanının hiyerarşik astı durumunda olan komutanların terfilerinin engellenmesi ve emekliye sevk edilmelerinin önü açılmış olmaktadır.

Genelkurmay Başkanının görev süresinin birer yıllık sürelerle Cumhurbaşkanı tarafından 72 yaşına kadar uzatılabilmesi ile ilgili düzenleme kamu personeli açısından Anayasa 10'uncu maddesinde vücut bulan "Kanun önünde eşitlik" ilkesine de aykırılık taşımaktadır.

Ergenekon, Balyoz gibi kumpas davalarıyla başlayan silahlı kuvvetlerde terör gruplarına alan açma eylemliliğinin sonucunda 15 Temmuz'da ulusça yaşadığımız acı tecrübenin göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

Genelkurmay Başkanlığının yetkileri KHK'lerle tırpanlanmıştır. Jandarma Genel Komutanlığını Genelkurmaydan ayıran, Deniz Kuvvetlerini, Kara Kuvvetlerini ve Hava Kuvvetlerini Millî Savunma Bakanlığına bağlayan tek adam rejiminin bu değişiklikteki gerekçesi inandırıcı olmaktan uzaktır. Emrinde muharip kuvvet bulunmayan bir konuma evrilmiştir Genelkurmay Başkanlığı.

Genelkurmay Eğitim Daire Başkanlığı, Genelkurmay İstihbarat Başkanlığı, Genelkurmay 2. Başkanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı, Kara Kuvvetleri Komutanlığı ve son olarak da Genelkurmay Başkanı olan sayın komutanın emir komuta yetkisini kullandığı kritik komutanlıklardan bazıları. TSK bu kritik görevler icra edilirken FETÖ terör örgütü tarafından adeta içeriden kuşatılmış ve süreç bunu engellemek üzere icracı birimlerin en tepesinde olan komuta kadrosu tarafından engellenememiş, bu terör örgütüne karşı herhangi bir başarı da ortaya konulamamıştır. Esasen gerekçenin dayandırıldığı devam eden terörle mücadele faaliyetlerinin etkin bir şekilde sürdürülmesi, tecrübenin aktarılması gibi nedenlerde bu yönüyle havada kalmaktadır. Kaldı ki terörle mücadele de olduğu gibi, vatan savunmasında da tek başına Genelkurmay Başkanı değil, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin bütün unsurları top yekûn gereğini yapmak konusunda harekete geçmeye hazır ve yetkilidirler.

3. MADDELERE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİMİZ

Teklifin 1'inci maddesi: Askeri Ceza Kanunu'nun ek 15'inci maddesi, asker kişilerin işledikleri askeri suçların soruşturulmasının izne tabi olduğunu ve buna ilişkin usul ve esasları düzenlemektedir. Bu kapsamda izin vermeye yetkili merci, ihbar veya şikâyetin işleme konulması halinde bir ön inceleme başlatmaktadır.

Maddeye eklenmesi öngörülen fıkraya göre; firar ve izin tecavüzü gibi hakkında ön inceleme yapılanın bulunmaması nedeniyle ifade almayı imkansız hale getiren zorunlu hallerde, ilgilinin ifadesi alınmayacaktır. Askeri suçlarda ilgilinin ifadesiz yargılama sürecinin önü açılmaktadır. İlgilinin ifadesinin alınması, ceza hukukunun temel prensiplerinden olan savunma hakkı ve vicahilik ilkesinin bir tezahürüdür. Sanığın yokluğunda hüküm

kurulabilecek haller, Ceza Muhakemesi Kanunu Md.193, 194 ve 195'te; kaçak sanık bakımından Madde 247'de sayılmıştır. Teklifin söz konusu maddesi, ceza muhakemesi hukuku ile aynı doğrultuda ele alınmalıdır. Bu haliyle idarenin suistimaline açık olacaktır.

Teklifin 2'inci maddesi ile: Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu'nun her askerinin vazife ve hizmet gereği kullanmak veya muhafaza etmek için kendisine tevdi edilen her çeşit Devlet malının bakım, korunma ve muhafazasından sorumlu olduğunu düzenleyen 42'nci maddesine fıkra eklenmesi öngörülmüştür. Buna göre askeri araçları kullanmakla görevlendirilen yükümlü erbaş ve erler, aracın kullanımından kaynaklanan zararın tazmininden sorumlu olmayacaktır. Ama araç kazası nedeniyle harp malzemesine zarar vermek suçundan kast veya ağır kusur nedeniyle mahkûm edilirse; sorumlu tutulacaktır. Burada kast ve ağır kusur unsurlarının eklenmiş olması, vatani görevini yapan şoför erbaş ve er'ler açısından kuşkusuz yerinde olmuştur. Fakat madde metninde "mahkûm olmaları durumu hariç" ifadesi, yargılamanın bitmediği hallerde benzer mağduriyetlere sebep olacak, kesinleşmeyen bir mahkûmiyet kararı sebebiyle kişiler zarardan sorumlu tutulabilecektir. Mahkûmiyet kararının kesinleşmesinin beklenmesi gerektiğinin yoruma mahal vermeyecek şekilde ifade edilmesi gerekmektedir.

Teklifin 7'inci maddesi ile: Kanun teklifinin 4. ve 6. Maddeleri çerçevesinde yapılan düzenlemeler kapsamında geçici bir madde düzenlemesi ile 926 sayılı Kanunun 93 ve 137 nci maddelerinde bu Kanunla yapılan düzenlemelerin yürürlüğe girdiği tarihte en az iki yıl ve daha uzun süreli yüksek öğrenimini tamamlamış olan görevde bulunan ve emekli olan astsubayların buldukları derece ve kademeye bir kademe ilave edilerek, hâlihazırda görevde bulunanlar ile emekli personelin intibaklarının sağlanmasına ilişkin esaslar belirlenmektedir. Genel olarak olumlu yaklaşmakla beraber sayıları yaklaşık 2000 civarında olan lise mezunu astsubaylarımızın kapsam dışı bırakılması umutla bu değişikliği bekleyen meslek mensuplarını incitmiştir. 926 sayılı Kanuna 2015 yılında eklenen Geçici 38. Madde ile EK-VIII maddesi kapsamında bulunan astsubaylar EK-VIII/A cetveline EK-VIII/B kapsamındaki de EK-VIII/C cetveline geçirilmişlerdir. Eklenen Geçici 49. Maddenin 1'inci fıkrası ile lise mezunu astsubaylar düzenlemeden istifa edemeyecek hale getiriliyor. 2015'te yapılan düzenlemeye paralel bir yaklaşımla bu sorun çözümlenmelidir.

Teklif ile askeri personelin özlük haklarına ilişkin kısmi iyileştirmeler getirilse de Türk silahlı Kuvvetleri personeline bütüncül yaklaşan bir perspektif ortaya konulmadığından yapılan düzenleme aynı meslek grubundaki herkesi tatmin etmekten uzaktır. Yine pek hala bu torba teklif ile açıklık sınırın altında emekli maaşı ile yaşamlarını sürdürmeye çalışan ve emsali

dünyanın başka hiçbir ordusunda görülmeyen, Kıdemli Binbaşılar ve Binbaşılardan dramı çözülebilecekken, hemen hemen bütün grupların üzerinde ittifak ettiği bu sorun önergemizin reddedilmesi nedeniyle çözülememiştir.

Teklifin 8'inci maddesi ile: İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun askeri hizmete ilişkin idari işlem ve eylemlerden doğan uyuşmazlıklara dair hükümleri düzenleyen 20/C maddesine eklenme yapıyor. Madde gerekçesinde aynı olay - aynı eylem ve işlemlere ilişkin farklı mahkeme kararları verilmesine sebep olduğu, askeri hizmetin sürekliliğinin - askeri disiplinin olumsuz etkilendiği ileri sürülmüştür. Ancak 2017 Anayasa Değişikliğiyle Anayasa'nın 145'inci maddesi, mülga edilmek suretiyle; askeri yargı kaldırılmıştır. Askerlik hizmetinin hiyerarşik (itaat-otorite) ve disipline niteliği, askeri nizamın hayatın olağan akışına nazaran farklılık arz ettiği, mevcut hakim-savcılarının doğal olarak askeri mevzuat ve işleyişe hakim olmadığı, askeri disiplinin sekteye uğraması neticesinde güvenlik zafiyeti doğacağı nazara alındığında; yargı sistemi içinde ayrı bir ihtisas dalı olarak (adil yargılanma hakkının prensiplerine uygun biçimde) askeri yargının teşkilatlandırılması gerektiği ortaya çıkacaktır. Kanun teklifi ile de yer yönünden yetkili mahkemeler belirlemek suretiyle; bu gerekliliği, zımnen de olası kabul etmiştir. Komisyonunda AKP milletvekilleri askeri hizmete ilişkin idari işlem ve eylemlerden doğan uyuşmazlıklar hakkında verilen kararlarda yeknesaklığın ve uygulama birliğinin sağlanması amacıyla önerge verdiklerini ifade ettiler ve önerge doğrultusunda teklifte sayılan 6 il yerine 9 bölge idare mahkemesinin bulunduğu illeri kapsayan değişiklik gerçekleştirildi.

Teklifin 17'inci maddesi ile: 23.05.2022 tarihinde kabine toplantısı sonrası yaptığı açıklamada Sayın Cumhurbaşkanı: "*Yoklama kaçağı gençlerimize bedelli askerlikten faydalanabilme yolunu açıyoruz. Kaçak yılına göre değişen oranlarda bir rakam ilavesiyle askerliğini bedelli yapmak isteyen gençlerimiz askerlik şubelerine başvurabilirler. Bakaya gençlerimizin sıkıntısına çözüm getiren bu uygulamanın hayırlı olmasını diliyorum.*" ifadelerini kullandı. Askerlik Şubelerini adres gösterdi ancak ortada kanuni bir düzenleme yoktu. Bu konuda TBMM Başkanlığına verilmiş kanun teklifleri olmasına rağmen bir ay beklendi. Aynı mahiyetteki tekliflerin bu teklif ile birleştirilmesi de gündeme alınmadı.

Teklif ile 2019 yılında çıkarılan ve bedelli askerliği kalıcı hale getiren Kanunun, bedelli askerliği düzenleyen 9'uncu maddesinde yapılması öngörülen değişiklikle, kanunun mevcut haliyle bedelli askerlik dışında tutulan yoklama kaçağı, saklı veya bakaya olanlara bedelli askerlik yapma hakkı tanınıyor.

240.000 gösterge rakamına 40.000 ek gösterge eklenerek bulunacak tutar kadar fazla para ödeyecekler.

Mevcut memur maaş katsayısına göre bedelli askerlik yapacaklar (240.000 x 0,235445) 56.507 lira ödüyor. Yoklama kaçağı, saklı veya bakaya olanlar ise her bir yıl için fazladan (40.000 x 0,235445) 9.418 lira ödeyecekler. (Bir yılın hesaplanmasında 1 gün bile bir yıl sayılacak)

Maddede yapılan bir başka değişiklikle de memur maaş katsayısı yıl içerisinde değiştiği için ödenecek bedelin hesaplanmasında ödemenin yapıldığı gün geçerli olan “memur aylık katsayısının” dikkate alınması esası getiriliyor. Bankalar dahi kredi kartı gecikme faizi için günlük faiz işletirken, ülkemizi içine sürükledikleri ekonomik buhran koşullarında bir günlük gecikme için bir yıl fazladan gecikme ücreti alınacak olması ise kabul edilemez.

<i>Özgür Ceylan</i>	<i>Uğur Bayraktutan</i>	<i>Ahmet Önal</i>
Çanakkale	Artvin	Kırıkkale
<i>Bayram Yılmazkaya</i>	<i>Çetin Arık</i>	<i>Polat Şaroğlu</i>
Gaziantep	Kayseri	Tunceli

MUHALEFET ŞERHİ

2-4498 sıra sayılı “Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”ne ilişkin muhalefet şerhimiz aşağıdadır:

I. Genel Değerlendirme

Toplumda kimi kamu hizmetlerindeki (eğitim, sağlık, sosyal güvenlik, barınma, enerji başta olmak üzere) artış ihtiyacına paralel olarak kamu harcamalarının da gün geçtikçe artması gerekmektedir. Kamu gelirlerinin, kamunun hizmet kapasitesindeki artış ihtiyacına paralel olarak artırılmasının mümkün olmayışı, aynı zamanda kıt olan kaynakların hangi hizmetlere öncelikle tahsis edileceği ve zorunlu hizmetler arasında hangi ölçütlere göre dağıtılacağına ilişkin sorunları da öne çıkarmaktadır. Bu ise temel olarak teknik değil bir politik tercih sorunudur.

Çeşitlenen kamu hizmetleri karşısında sınırlı kaynakların etkin kullanılması için özellikle artış gösteren savunma, silahlanma ve güvenlikçi politikalar harcamalarının denetlenmesi daha çok önem kazanmaktadır. Demokratik, katılımcı ve etkin bir kamu yönetiminin oluşturulması, kamu kurumlarının ve yöneticilerinin kullandıkları yetki ve kaynakların hesabını verebilmesinden geçmektedir. Savunma harcamaları alanında hesap veren kamu yönetiminin diğer alanlarda da hesap vermeye daha yatkın olabileceği kabul edilebilir. Bu sebeple bu harcamaların bağımsız kurumlarca denetlenmesi ve sonuçlarının kamuoyuna açıklanması çağdaş kamu yönetiminde aranan hesap verebilirlik açısından büyük önem taşımaktadır.

Teklifin herhangi bir hazırlık sürecine ihtiyaç duyulmadan iki gün önce komisyona getirilmesi diğer torba kanunlarda olduğu gibi yine konunun paydaşların etkin katılımı gözetilmeden, komisyon üyelerinin katkıları gözetilmeden oldu bittiye getirilerek komisyona indirilmesi yeni usulsüzlüklere kapı aralamaktadır.

Yine kanun teklifi, muhalefetin bütün uyarıları ve teklifleri göz önünde bulundurulmayarak, noktasına ve virgülüne dokunulmadan komisyondan geçirilmiştir.

Milli Savunma Bakanlığı, Genelkurmay Başkanlığı ve Kuvvet Komutanlıklarında muvazzaf/sözleşmeli subay, astsubay, uzman erbaş, sözleşmeli erbaş ve er kapsamında olan askeri (profesyonel) personel sayısı 2020 yılı sonu itibarıyla 201.960 olup, ayrıca yedek subay, yedek astsubay, erbaş ve erden oluşan yükümlü personel sayısı 183.933, devlet memuru ve işçiden oluşan sivil personel sayısı ise 38.376 olup, Millî Savunma Bakanlığında istihdam edilen personel sayısı toplamı 424.269'dur.

Toplamda miktar olarak az görünen savunma harcamaları, GSMH ve bunun ne kadarının savunmaya ayrıldığına incelemekle ortaya konulabilir. Diğer bir ifadeyle savunma harcamalarının büyüklüğü konusunda en çok kullanılan ölçüt, o ülkeye ait savunma harcamasının, ülkeye ait toplam GSMH'ye olan oranıdır. Bu orana genelde “savunma yükü” de denilmektedir. Diğer yandan NATO, üye ülkelerin GSMH oranlarının en az yüzde ikisini savunma alanına harcamalarını önermektedir. Türkiye'nin ise savunma harcamalarının milli gelir oranı yüzde 1,91 olarak gösterilmektedir. Türkiye, savunma harcamalarının GSYH içindeki payı açısından hem NATO üyesi ülkelerin hem de genel olarak diğer ülkelerin ortalamasının üzerindedir. AKP iktidarının Ortadoğu, Akdeniz, Ege, Kuzey Afrika, Avrupa ve ABD alanlarındaki yanlış dış politikalarını göz önünde bulundurursak, Türkiye'nin hem savunma harcamaları hem de silah ithalatı dış borcu giderek artırmaktadır.

Genelkurmay tarafından yapılan açıklamaya göre TSK, dünyada savunma harcamalarının yüksekliği bakımından Avrupa'da 6., dünyada ise 17. sırada yer almaktadır.

Oysa Uluslararası Para Fonu'nun (IMF) 12 Ekim 2021'de yayımladığı Ekonomik Görünüm Raporu'na göre, dünyanın en büyük 20 ekonomisinden birisi olan Türkiye'nin (2021 yılında bir sıra düşerek 21. sıraya gelmiştir), 2022'de 22. sıraya gerileyeceği öngörülmektedir.

2015 yılında güvenlikçi politikalara ayrılan pay 50 Milyar TL iken, 2021 de bu miktar 240 Milyar TL olmuştur. Türkiye ekonomisine son 30 yıllık çatışma ve askeri operasyonların toplam maliyeti resmî açıklamaya göre 1,2 trilyon ABD doları; diğer bir deyişle, yıllık maliyeti yaklaşık 40 milyar ABD doları yapmaktadır. Bu da son yıllarda verilen yıllık cari açık tutarına denk gelen bir meblağdır. Bu durum, 20 yılda milli geliri her yıl yaklaşık yüzde 1,5 geriye düşürmüştür.

Güvenlikçi politikaların gerek maliyet gerek üretici-tüketici-yatırımcı üzerindeki psikolojik etkileri ve toplumsal alanda kutuplaşma-ayrışmayı arttıran yönleri dolayısıyla, mevcut iktidarın politik anlayışının ve bütçe tercihlerinin çarpıklığı bir kez daha ortaya çıkmaktadır. İktidarın kendi bekası adına Türkiye'de ve Ortadoğu'da sürdürdüğü çatışma hâli, ortak toplumsal yaşam ve genel ekonomi üzerindeki çarpan etkisi giderek büyümektedir.

Türkiye'nin iç ve dış politikada ihtiyacı olan son şey toplumsal kutuplaşmadır, gerginlikler, güvenlikçi politikalar, komşularımızla çatışma ve savaş ortamlarına dahil olmaktır.

Ekonomi uzmanları, savaş-çatışma, silahlanma ve gerginlik politikaları yerine barış, diplomasi ve müzakere politikalarında ısrar edilmesi durumunda, bütçenin halkın refahı, sosyal güvenliği ve nitelikli kamu hizmetleri için harcanabileceğini ifade etmektedirler.

Ekonomik, sosyal ve siyasal alanlardaki çoklu krizden çıkmanın yollarından önde geleni de, savaş-çatışma ve silahlanma ekonomisinden ve kutuplaştırıcı gerginlik politikalarından uzaklaşmaktır. Demokrasi yokluğunun aşılması ve Kürt sorununda demokratik çözümün gerçekleşmesi gibi yapısal sorunlarda ısrardır. Bu gerçeği bir kez daha önemle vurgulamak istiyoruz.

II. Usul Açısından Değerlendirme

TBMM'ye sunulan kanun teklifi, 7 kanunda değişiklik öngören 20 maddelik mevzuat çalışması olarak karşımıza çıkıyor. AKP'nin gıda mühendisi kökenli Bursa Milletvekili Refik Özen'in hazırladığı kanun teklifi, 67 AKP milletvekilinin de imzasını taşımaktadır. Bu kanun teklifi ile alelacele farklı konuların bir torbaya eklenerek Meclise getirilip, YAŞ kararları öncesi bazı kritik adımların atılması istendiği görülmektedir. Birçok farklı alandan düzenlemelerin eklendiği kanun teklifi yine bir "torba yasa" niteliğindedir.

Askerlik sisteminde kapsamlı değişiklikler yapan 7179 sayılı Askeralma Kanunu da bu son yasama döneminde mevzuatlaşmıştı. Askeralma Kanunu'nun yürürlüğe girdiği 26/6/2019 tarihinden bugüne kadar geçen üç yıllık sürede onlarca değişiklik olması yürütülen işlerin ve yapılan düzenlemelerin sağlıklı olmadığının bir göstergesidir.

AKP'nin yasama ciddiyeti ile bağdaşmayan, apar topar getirilen, gerek sivil toplum gerekse ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınmadan komisyona torba yasa teklifi getirme gibi bir tarzı olmuştur. Uygulamada ortaya çıkan sorunlara ilişkin yasal düzenlemelerin ilgili ihtisas komisyonlarında görüşülmemesi, konunun uzmanlarının görüş ve önerilerinin alınmaması ve iktidarın anlık ihtiyaçları veya politikalarına göre hızlıca yapılması sorunları artırmaktadır. Düzenlemelerin ilgili ihtisas komisyonlarında teknik çalışmalar yapılarak komisyonumuza getirilmemesi, kanun koyucu olarak yapılan yasama faaliyetlerinin ruhuna uygun olmamakla birlikte, yasama organı olarak topluma karşı üstlenilen ağır sorumluluk ile de bağdaşmamaktadır. Daha önce de bu şekilde yasa yapma anlayışına dönük komisyon üyesi

milletvekillerinin yönelttikleri itirazlara, yapılan düzenlemelerin muhatabı meslek örgütlerinin veya sivil toplum örgütlerinin tepkilerine ve uygulamada ortaya çıkan sorunlara, iktidar partisinin bir daha benzeri düzenleme yapmayacağına yönelik çeşitli düzeylerde yaptıkları açıklamalara rağmen böylesi teklifleri gelmeye devam etmektedir.

Teklif edilen maddeler kapsamında; firar ve izin tecavüzü gibi hakkında başlatılan ön incelemenin kesintiye uğramadan yürütülebilmesi; adli soruşturmanın ivedi şekilde başlatılabilmesi için anılan personel için ifade alınması zorunluluğundan vazgeçilmesine yönelik düzenleme yapılması; Millî Savunma Bakanlığı kadrolarında çalışan kamu görevlileri ile askerlik hizmetini yerine getiren yedek subaylar ve yedek astsubaylar ile erbaş ve erleri ilgilendiren ve askerî hizmete ilişkin idari işlem ve eylemlerden doğan uyuşmazlıklarda Ankara, İstanbul, İzmir, Konya, Adana ve Erzurum İdare Mahkemelerinin yetkili kılınması sağlanmaktadır.

Diğer taraftan, astsubayların dokuzuncu derece birinci kademe yerine, dokuzuncu derece ikinci kademedeki göreve başlamalarına ilişkin düzenleme yapılması, askeri araç kazası sonucu harp malzemesine zarar vermek suçundan yargılanan erbaş ve erlerin, kasıt veya ağır kusur nedeniyle mahkûm olmaları durumu hariç, meydana gelen zarardan sorumlu tutulmamalarına ilişkin düzenleme yapılması vardır.

Bakanlık bünyesinde teşkil edilen döner sermaye işletmelerinde, Cumhurbaşkanı kararı ile sermaye artırımına dair düzenleme yapılması ve bu karara müteakip gerekli olan sermayenin döner sermayeli işletmelerin kaynaklarından tamamlanması, harekât veya yurtdışı operasyon görevleri nedeniyle uzman erbaşlıktan astsubaylığa geçiş sınavlarına katılmayan uzman erbaşlara bu statüye geçiş için ilave sınav hakkı verilmesine ilişkin düzenlemeler yapılması da amaçlanmaktadır.

Ayrıca yoklama kaçağı, saklı veya bakaya olup bedelli askerlik hizmetinden yararlanamayan yükümlülerin bu hizmetten faydalanabilmelerine dair düzenleme yapılması, ödemeleri gereken yabancı ülke parasını ödemedikleri veya herhangi bir takvim yılında toplam olarak 184 gün ve daha fazla süreyle yurt içinde buldukları için dövizle askerlik kapsamından çıkarılanların belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde askerlik hizmetini yerine getirmiş sayılmalarına imkân tanınması hususları da yer almaktadır.

III. Maddeler Üzerine Değerlendirme

Madde 3:

3. Madde kapsamında Genelkurmay Başkanı'nın görevi birer yıllık süre ile 72 yaşına kadar Cumhurbaşkanı kararıyla uzatılabilmesi yer almaktadır. Halen Genelkurmay Başkanı için yaş haddinden emeklilik yaşı 67 olduğu için, Orgeneral Yaşar Güler'in 18 Eylül 2021 tarihinde emekli olması gündeme gelecektir. Halen Genelkurmay Başkanları 67 yaşında "yaş haddinden" emekliye ayrılmaktadır. Yaşla ilgili değişiklik yapılmadığı takdirde; Genelkurmay Başkanı Yaşar Güler'in, 18 Eylül 1954 doğumlu olduğu için 18 Eylül 2021'de veya hemen öncesinde ağustos ayında yapılacak Yüksek Askerî Şura kararı ile emekliye ayrılması gerekecektir. Torba kanun teklifinin bu şekliyle yasallaşması halinde, Orgeneral Yaşar Güler'in Genelkurmay Başkanlığı görevi, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından bu yıl da uzatılabilecektir. Bu düzenleme her şeyden önce "kamu personeli arasında anayasal eşitlik ilkesi"yle çelişmektedir.

Bu madde kişiye özgü, herhangi bir nesnel gerekçeye dayanmayan boyutu itibarıyla Anayasaya aykırılık niteliği taşımaktadır. Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz. Yaş sınırının yükseltilmesinde tek ölçü liyakattir, ancak bu yetkinin Cumhurbaşkanıya verilmesi de kabul edilemez. 3. Madde tamamen Genelkurmay Başkanı için kişiye özgü olarak hazırlanmıştır.

Anayasa uzmanları durumu kanun yapmada, kanunun genellik ve soyutluk nitelikleriyle çeliştiğini ifade etmektedirler, soyut normların öngörülmediğinin altı çizildiği ifade edilmektedir.

Bu maddenin başka açılardan da tartışılmasına ihtiyaç olduğu açıktır. AKP Grup Başkanvekili Mahir Ünal, kanun teklifini Meclise sunacaklarına dair yaptığı toplantıda, gazetecilerin, Genelkurmay Başkanı'nın yaş haddinin neden uzatıldığına ilişkin sorusuna, "Bu konuda Millî Savunma Bakanlığı'ndan gelen bu süreçle ilgili daha önce akademide 75 yaşa çıkarmıştık, benzer düzenlemenin Genelkurmay Başkanlığı'na dönük yapılmasına dair talep makul karşılandı" yanıtını vermiştir. Ama bu yanıt yetersizdir.

Daha önce de Irak-Suriye tezkeresinin bir yıllık uzatılma teklifi yeni bir değişiklik ile iki yıla çıkarılmış ve Meclise öyle sunulmuştu. Bu yöndeki değişimin kendisi, kamuoyu ve parlamentodaki partiler tarafından 'iktidarı korumak amaçlı' olarak eleştirilmiş ve yorumlanmıştı. Bu teklifte yer alan 'bire yılalık sürelerle 72 yaşına kadar Cumhurbaşkanı kararıyla uzatılabilmesi' konusu da bu durumu akla getirmektedir.

Bu süre uzatma konusu, iktidarın yeni döneme ilişkin planlamalarının bozulmasından çekindiği olarak yorumlanmaktadır. Bu bağlamda yaş haddi konusunun anayasal aykırılık, kişiye özgünlük, liyakat ilkesi ihlali olarak değerlendirilmesi mümkündür. Bu bir konjonktürel düzenlemedir. Bu düzenleme, iktidarın önüne koyduğu yeni dönem konsepti çerçevesinde herhangi bir pürtüz istememesine dönük bir hamledir.

Madde 12:

Madde ile genel bütçeye yük getirmeksizin döner sermaye işletmelerine ilave sermaye tahsis edilmesi, ilk defa kurulacak işletmelerin sermaye ihtiyacının karşılanması ve tahsis edilen sermaye miktarının beş katına kadar artırılmasının Cumhurbaşkanı kararı ile yapılması, ayrıca Genelkurmay Başkanlığı ve Kuvvet Komutanlıklarının Millî Savunma Bakanlığına bağlanması nedeniyle uyum düzenlemesi yapılması amaçlanmaktadır. Bu teklifte her ne kadar genel bütçeye yük getirmeksizin MSB'ye bağlı döner sermaye işletmelerine ilave sermaye tahsis edilmesi ve tahsis edilen bu bedelin Cumhurbaşkanı kararıyla beş katına kadar çıkarılması isteniyorsa da kanun teklifi işsizlik ve yoksulluk sarmalındaki yurttaşlarımızın yaşamlarındaki ekonomik iyileştirmeler yerine askeri harcamaların artırılmasına odaklanmaktadır. Adeta ekonomik bir kıyamet içinden geçtiğimiz bu süreçte böylesi bir düzenlemenin kamu yararına olmadığı açıktır.

Madde 16:

Bu madde astsubaylığa geçmek için uzman erbaşlara verilecek sınav hakkına ilişkin bir düzenlemedir. Buna göre başvuru şartlarına sahip, ancak yurtdışında operasyon için görevli oldukları için veya sınava katılamadıkları için bu sınava giremeyenlere sınav hakkı tanınması için yapılan bir düzenlemedir. "Yurt dışı operasyon nedeniyle kaç kişi bu sınavlara katılamamış veya başvuramamıştır? Yurtdışında olduğu için bu sınava katılamayan kişiler hangi yıllarda neredeydiler? Hangi ülkelerdeydiler?" sorularını sordüğümüzde bir cevapsızlıkla karşı karşıya kalıyoruz.

Madde 17:

Bu madde bedelli askerliğe ilişkin bir düzenlemedir. Bu madde ile hem ödeyecekleri bedel hem de kimlerin bedelli askerlikten yararlanamayacağına dair yeni düzenleme yapılmaktadır. Madde bedelli askerlikten kimlerin yararlanamayacağını düzenlemektedir. Buna göre bedelli askerliğe başvurmuş, iki ay içerisinde ödemelerini yapamayanlar veya vazgeçenler bedelli

askerlikten yararlanamayacaktır. Bu yeni düzenleme ile yoklama kaçağı, saklı veya bakaya olanlar her yıl için 9 bin 500 TL ek ödeme yapacaklardır.

Öncelikle mevcut durumda bedelli askerliğin ücreti 56 bin 506 TL'dir. Ayrıca bu rakam memur aylık katsayısına bağlı olarak sürekli bir biçimde değişmektedir. Mevcut bedelli askerlik tutarı ve asker kaçağı olduğu için verilen cezalar fahiş düzeyde yüksektir. Mevcut ekonomik buhran göz önünde bulundurulduğunda, gençlerin büyük çoğunluğu bırakın bedelli askerlik yapmayı, gidemediği için sırtlarına binen cezayı ödeyecek durumda değildir. Her ne kadar 'zorunlu askerlik kalktı' şeklinde bedelli askerlik müjdelense de zorunlu askerlik bu miktarlarla bir kez daha kalıcı hale getirilmektedir. Daha da önemlisi, parası olanlar bu sürecin dışında kalabilecekten, yoksullar bu imkana sahip olamayacaklardır. Bedelli askerlik, ekonomik durum kötüye gittikçe başvuru bir "para kaynağı" olarak kullanılmaktadır.

Bu madde bağlamında, bedelli askerlik konusundaki eleştiri ve önerilerimizin altını tekrardan çizmek istiyoruz.

Zorunlu askerlik, gençlerin sosyal ve ekonomik yaşamdan uzaklaşmasına neden olmaktadır. Türkiye'nin imzalamış olduğu uluslararası sözleşmeler, AIHM kararları ve aynı zamanda inanç ve vicdan özgürlüğü hakkını söz konusu eden Türkiye Anayasası, vicdani ret hakkının da yasalaştırılmasını gerekli kılar. Eline silah almak istemeyen gençlerin zorunlu askerlik yapmama hakkının güvence altına alınması gerekir.

Mevcut düzenleme Anayasa'nın eşitlik ilkesine de aykırıdır. Yurttaşların gelirlerinin farklılık gösterdiği gerçeği bilinmektedir. Bu bağlamda, Anayasa'daki eşitlik ilkesinin ihlal edilmemesi için herkesten geliri oranında askerlik bedeli alınmasının düzenlenmesi gerekmektedir.

Öte yandan bedelli askerlikten yararlanmak isteyen kamu ve/veya özel sektör çalışanlarının "aylıksız ve ücretsiz" izne ayrılması yerine "ücretli" izinli sayılması gerekmektedir. Bugün insanlar zar zor iş bulmaktadır. İşlerini bıraktıkları takdirde tekrar işe girmeleri çok zor olmaktadır. DİSK Ar'a göre Türkiye'de 8,1 milyon geniş tanımlı işsiz varken, TÜİK'e göre dar tanımlı işsizlik oranı 2021 yılı itibariyle yüzde 12,0 seviyesinde gerçekleşmiştir.

2018 yılından bu yana bakıldığında büyüme, istihdam yaratmamakta ve enflasyon yükselmektedir. Emegın büyümedeki payı ise gittikçe azalmaktadır. İlk çeyrekler itibariyle, emegın büyümeden aldığı pay 2020'de yüzde 39,1 iken, bu pay 2021 yılında yüzde 35,5'e, 2022 yılında ise yüzde 31,5'e düşmüştür. Bu tablo karşısında ifade edilen düzenlemenin ne kadar haksız ve eşitlik ilkesini zedelediği aşikardır.

Madde 18:

Bu madde ile dövizle askerlik yapma hakkı olup bu hakkı kullanmayalar ve bir takvim yılı içerisinde 184 gün ve üzerinde yurt içinde bulunan kişilerin dövizle bedelli askerlik yapmaları düzenlenmektedir. 2022 yılı itibarıyla dövizle bedelli askerlik tutarı Euro bazında 4402 Euro'dur. Bu rakamın TL karşılığı bugünkü kurla 80 bin 644 TL'dir. Bu madde ile 31 Aralık 2025 tarihine kadar bu kişilerin bedelli için başvuru yapmaları düzenlenmektedir.

İktidar yurtdışında yaşayan vatandaşları bedelli askerlik üzerinden adeta sömürmek istemekte, bedelli askerliği fırsata çevirmek istemektedir. Adeta iktidar döviz ihtiyacını bedelli askerlik üzerinden de karşılamak istemektedir.

24.06.2022

Kemal Bülbül

İmam Taşçier

Antalya

Diyarbakır

MUHALEFET ŞERHİ

20/06/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan 2/4498 Esas numaralı Askeri Ceza Kanunu Ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, yürürlük ve yürütme maddeleri ile birlikte, 22/06/2022 tarihinde Milli Savunma Komisyonunda görüşülerek 20 madde olarak kabul edilmiştir.

Görüşülme Usulü Üzerine Değerlendirmeler

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına ulaşan kanun teklifleri TBMM İctüzüğünün 23 üncü maddesi gereği konusu ve kapsamına göre esas ve tali komisyonlara havale edilmektedir. Tali komisyonlar, kanun teklifinin ilgili maddeleri üzerine görüş bildiren komisyonlar olarak çalışmaktadır. AK Parti iktidarı dönemlerinde ise tekliflerin aceleyle kanunlaştırılması yöntemi tercih edilmekte ve tali komisyonlar devre dışı bırakılmaktadır. Komisyonlar kendilerine tali olarak havale edilen teklifi görüşmemekte ve Esas Komisyonlarda aceleyle görüşülen teklifler TBMM Genel Kuruluna getirilmektedir. Bu durum önemli ve uzmanlık gerektiren pek çok konunun ilgili ihtisas komisyonlarında görüşülmesinin önüne geçmekte, bu suretle yasama faaliyetinin kalitesi son derece düşürülmektedir.

Geneli Üzerine Değerlendirmeler

2/4498 Esas numaralı Askeri Ceza Kanunu Ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi; 1632 sayılı Askeri Ceza Kanunu, 211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu, 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu, 3225 sayılı Millî Savunma Bakanlığı, Kara, Deniz Ve Hava Kuvvetleri Komutanlıklarına Bağlı Kurumlar İle Asker Hastanelerinde Döner Sermaye Teşkili Ve İşletilmesine İlişkin Kanun, 3269 sayılı Uzman Erbaş Kanunu ve 7179 sayılı Askeralma Kanunu olmak üzere toplam yedi ayrı kanunda düzenleme içermektedir.

Komisyonunda görüşülmüş olan teklif bir çok konuda düzenleme içermesine rağmen astsubaylarımızın makam ve görev tazminatı hakkında hiçbir düzenlemeye yer verilmemiştir. Özellikle astsubaylarımız hakkında getirilen düzenlemeye makam ve görev tazminatlarının da verilmesi eklenmeliydi. Türk Silahlı Kuvvetleri'ndeki astsubaylar emekliliklerine yansıyacak şekilde makam ve görev tazminatı gibi hiçbir tazminat alamamaktadır. Türk Silahlı Kuvvetleri'nin bel kemiği olan astsubaylarımız emekli olduktan sonra tekrar çalışmak zorunda kalmaktadır. Bu durumun ivedilikle düzeltilmesi gerekmektedir. Uzman erbaşların kıdemleri rütbeden sayılmamaktadır. Yani bir yıllık uzman erbaş da aynı, 20 yıllık uzman erbaş da aynı rütbede görev yapmaktadır. Bu durum da uzman erbaşlar arasında problem yaratmaktadır. Kıdemlerinin rütbe olarak sayılması ile problem çözülmelidir. Yine uzman erbaşların haklarının çerçevesinin çizildiği bir yasal dayanak bulunmamaktadır. Nöbet, atama ve özlük hakları konusunda genel çerçevenin düzenlenecek bir mevzuatla net olarak belirlenmesi gerekir.

Teklifin Maddeleri Üzerine Değerlendirmeler

Madde 1

Askeri Ceza Kanunu'nun Ek 15 inci maddesinde askeri suçlarla ilgili askerler hakkında yürütülecek soruşturma usulü düzenlenmiştir. Teklif ile maddeye yeni bir fıkra eklenerek firar ve izin tecavüzü gibi, hakkında ön inceleme yapılan kişinin bulunmaması nedeniyle ifade almayı imkânsız hale getiren zorunlu durumlarda, ilgilinin ifadesinin alınmayacağı düzenlenmektedir.

Madde metninde belirtilen “firar ve izin tecavüzü gibi” ifadesi hukuki belirlilik ilkesine aykırılık oluşturmaktadır. Teklifle maddeye eklenmesi öngörülen bu fıkranın başka hangi suçlar bakımından uygulanacağı belirsizliğe neden olmaktadır. İfadenin alınmaması durumu yalnızca firar ve izin tecavüzü durumlarında uygulanabilmelidir. Bu sebeple fıkroda belirsizliğe neden olan “gibi” ibaresi madde metninden çıkarılmalıdır. Komisyonunda bu hususta vermiş olduğumuz önerimiz Cumhuriyet İttifakı Milletvekilleri tarafından reddedilmiş ve kanun metnindeki belirsizlik giderilememiştir.

Ayrıca şüpheli veya sanığın ifadesinin alınmaması durumu savunma hakkını zedeleyecektir. Askeri disiplinin sağlanması çok önemli olsa da adil yargılanma hakkı Anayasamız gereği vazgeçilmezdir. Bu sebeple ilgili düzenlemeler bu hassasiyetle kaleme alınmalı, askeri disiplin mutlaka sağlanmalı ancak adil yargılanma hakkından da taviz verilmemelidir.

Madde 2

Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanun'unun 42 nci maddesinde askerlerin kendisine tevdi edilen devlet mallarından sorumluluğu düzenlenmiştir. Teklif maddeye eklenmesi öngörülen bir cümle ile erbaş ve erlerin askeri araçları kullanmakla görevli olması durumunda, araç kazası nedeniyle harp malzemesine zarar vermek suçundan kast veya ağır kusur nedeniyle mahkûm olmaları durumu hariç, aracın kullanımı nedeniyle meydana gelen zararın tazmininden sorumlu olmayacağı düzenlenmektedir.

Madde metninde “mahkûm olmaları durumu hariç” ifadesi nedeniyle kesinleşmemiş mahkeme kararlarına dayanılarak kişilerin sorumlu tutulacağı anlamına gelmektedir. Sorumluluğun kesinleşmiş mahkeme kararına bağlandığı madde metnine açıkça yazılmalıdır. Kaldı ki kesinleşmemiş bir karar sebebiyle kişilerin sorumlu tutulması masumiyet karinesi ilkesine de aykırılık oluşturmaktadır. Teklifin mevcut hali ile yerel mahkemenin mahkûmiyet kararı üzerine zararın tazmini sağlanacak ve mahkûmiyet kararı hakkında kanun yollarına başvurulması ile ilgili karar bozulduğu takdirde büyük mağduriyetler doğacaktır. Bu nedenlerle sorumluluğun kesinleşmiş mahkeme kararına bağlanmasına yönelik vermiş olduğumuz önerimiz, komisyonunda Cumhuriyet İttifakı Milletvekilleri tarafından reddedilmiştir.

Madde 3

Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu'nun 49 uncu maddesinde general ve amirallerle ilgili düzenlemeler yapılmıştır. Maddede Genelkurmay Başkanlığına atanan orgeneral-oramirallerin yaş haddinin 67 olması hükmü bulunmaktadır. Teklif ile bu yaş haddinin birer yıllık süre ile 72 yaşına kadar Cumhurbaşkanınca uzatılabilmesine imkân tanınmaktadır.

Teklif ile Cumhurbaşkanına verilmesi öngörülen bu yetki keyfiyete açık biçimde kullanılabilir. Cumhurbaşkanına birer yıl süreyle Genelkurmay Başkanının yaş haddinin 72 yaşına kadar uzatma yetkisi madde metninde hiçbir somut duruma bağlanmamıştır. Elde edilen askeri tecrübelerin aktarılması şüphesiz çok önemlidir. Ancak bu yetkinin Cumhurbaşkanı tarafından siyasi olarak kendisine yakın kişilerde kullanması veya aynı dünya görüşünü paylaşmadığı başarılı ve tecrübeli kişilerin görev süresinin uzatılmaması durumu liyakat açısından tartışılabilir ve keyfiyete neden olacaktır. Bu yetkinin aynı zamanda bir parti genel başkanı olan mevcut sistemdeki Cumhurbaşkanına verilmesi, Genelkurmay Başkanı'nın ve dolayısıyla Türk Silahlı Kuvvetleri'nin saygınlığına da ciddi zarar verecektir. Ülkemizin milli güvenliğini sağlamakla görevli olan TSK'nın düşürüleceği bu durumla askerlerimizin moral ve motivasyonunu da olumsuz yönde etkilenebilecektir. Anlatılan bu gerekçelerle komisyonda maddenin tekliften çıkarılmasına yönelik vermiş olduğumuz önerimiz Cumhurbaşkanlığı Milletvekilleri tarafından reddedilmiştir.

Madde 7

Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununa eklenmesi teklif edilen geçici 49 uncu madde ile yapılan düzenlemelerin yürürlüğe girdiği tarihte iki yıl ve daha uzun süreli yükseköğrenim mezunu astsubayların derece ve kademelerine bir kademe ilave edilmesi öngörülmektedir. Muvazzaf ve emekli personelin intibaklarının sağlanmasına ilişkin esaslar belirlenmektedir.

Teklifte iki yıl ve daha uzun süreli yükseköğrenim mezunu astsubaylar için düzenleme öngörülmüş olsa da aynı görevi üstlenen astsubaylar arasında böylesine bir ayırım yapılması çalışma barışını bozacak ve askerlerimizin uyum içerisinde çalışması zarar görebilecektir. Zira Türk Silahlı Kuvvetleri bünyesinde yekvücut olarak cansiperane görev yürüten kahramanlarımız arasında teklifte yer aldığı gibi bir ayırım yapılması yersizdir.

Zaten mevcut uygulamada astsubay olarak göreve başlayabilmek için Astsubay Meslek Yüksek Okulu mezunu olma şartı vardır. Hali hazırda lise mezunu olarak görev yapan astsubaylarımızın sayısı azdır ve 2003 yılında eğitim öğretime başlayan Astsubay Meslek Yüksek Okullarının mezun vermeye başlamasıyla orduya lise mezunu astsubay alımına son verilmiştir. Bu sebeplerle lise mezunu olan astsubaylarımızın da teklifte yer alan haklardan yararlandırılması uygun olacaktır. Anlatılan bu nedenlerle maddenin lise mezunu astsubayları da kapsayacak şekilde yeniden düzenlenmesi için komisyonda vermiş olduğumuz önerimiz Cumhurbaşkanlığı Milletvekilleri tarafından reddedilmiştir.

Madde 8

İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun askeri hizmete ilişkin idari işlem ve eylemlerden doğan uyuşmazlıklara dair hükümleri düzenleyen 20/C maddesine ekleme yapılması öngörülmektedir. Teklifin ilk halinde askerlik hizmetine ilişkin idari işlem ve eylemlerden doğan uyuşmazlıkların çözümünde bölge idare mahkemelerinin bulunduğu Ankara, İstanbul, İzmir, Konya, Adana ve Erzurum idare mahkemeleri yetkili mahkeme olarak belirlenmekteydi. Sonrasında komisyonda verilmiş bir önerge ile bu uyuşmazlıkların çözümünde ilgilinin görev yaptığı yerin idari yargı yetkisi yönünden bağlı olduğu bölge idare mahkemesinin bulunduğu yerdeki idare mahkemesinin yetkili olması şeklinde değişiklik yapılmıştır.

Teklifle 2017 yılında yapılan Anayasa değişikliği ile kapatılan ihtisaslaşmış Askeri Mahkemeler yerine başka bir ihtisaslaşma sağlanması amaçlanmışsa da bu teklif ile yapılan Anayasa değişikliğinin yerinde olmadığı iktidar grubu tarafından zımnen kabul edilmiştir.

Teklifle davaların bölge idare mahkemesinin bulunduğu yerdeki idare mahkemesinin yetkili olması denilmiş ve teklifin ilk halindeki Ankara, İstanbul, İzmir, Konya, Adana ve Erzurum şehirlerinde bulunan idare mahkemelerine verilen yetki Bursa, Gaziantep ve Samsun idare mahkemelerine de verilmiştir. Ancak belirlenen bu dokuz şehrin dışında bir başka şehirde görev yapan askerlerin, belirtilen illerdeki mahkemelere ulaşması bazı güvenlik sorunlarına neden olacaktır. Bu durum bulunduğu bölüğünden çıkan askerlerimizin güvenliğine tehdit oluşturacağı gibi şehirler arası uzun bir yolculuğun riskini de beraberinde getirecektir. Bu sebeplerle maddenin teklif metninden çıkarılmasına yönelik komisyonda vermiş olduğumuz önergemiz Cumhuriyet İttifakı Milletvekilleri tarafından reddedilmiştir.

Hüseyin Örs

Trabzon

BURSA MİLLETVEKİLİ REFİK ÖZEN VE
67 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ

ASKERİ CEZA KANUNU VE BAZI
KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA
DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1 - 22/5/1930 tarihli ve 1632 sayılı Askeri Ceza Kanununun ek 15 inci maddesine sekizinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Fırar ve izin tecavüzü gibi hakkında ön inceleme yapılanın bulunmaması nedeniyle ifade almayı imkânsız hale getiren zorunlu hallerde, ilgilinin ifadesi alınmaz.”

MADDE 2 - 4/1/1961 tarihli ve 211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun 42 nci maddesine aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Ancak, yükümlü erbaş ve erlerden askeri araçları kullanmakla görevlendirilenler, araç kazası nedeniyle harp malzemesine zarar vermek suçundan kast veya ağır kusur nedeniyle mahkum olmaları durumu hariç, aracın kullanımı nedeniyle meydana gelen zararı tazminle sorumlu olmazlar.”

MADDE 3 - 27/7/1967 tarihli ve 926 sayılı Kanunun 49 uncu maddesinin birinci fıkrasının (h) bendine birinci cümleden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Genelkurmay Başkanının yaş haddi birer yıllık süre ile 72 yaşına kadar Cumhurbaşkanınca uzatılabilir.”

MADDE 4 - 926 sayılı Kanunun 93 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan “ek-VIII sayılı çizelgede” ibaresi “EK-VIII/A ve EK-VIII/C sayılı cetvellerde” şeklinde değiştirilmiş, aynı fıkranın (e) bendinde yer alan “ek-VIII sayılı cetveldeki” ibaresi “EK-VIII/A ve EK-VIII/C sayılı cetvellerdeki” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 5 - 926 sayılı Kanunun 109 uncu maddesinin dördüncü fıkrasının birinci cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 6 - 926 sayılı Kanunun 137 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (c) bendinin birinci paragrafında yer alan “Ek-VIII sayılı cetvelde”

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

ASKERİ CEZA KANUNU VE BAZI
KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA
DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 22/5/1930 tarihli ve 1632 sayılı Askeri Ceza Kanununun ek 15 inci maddesine sekizinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Fırar ve izin tecavüzü gibi hakkında ön inceleme yapılanın bulunmaması nedeniyle ifade almayı imkânsız hale getiren zorunlu hallerde, ilgilinin ifadesi alınmaz.”

MADDE 2- 4/1/1961 tarihli ve 211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun 42 nci maddesine aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Ancak, yükümlü erbaş ve erlerden askeri araçları kullanmakla görevlendirilenler, araç kazası nedeniyle harp malzemesine zarar vermek suçundan kast veya ağır kusur nedeniyle mahkûm olmaları durumu hariç, aracın kullanımı nedeniyle meydana gelen zararı tazminle sorumlu olmazlar.”

MADDE 3- 27/7/1967 tarihli ve 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun 49 uncu maddesinin birinci fıkrasının (h) bendine birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Genelkurmay Başkanının yaş haddi birer yıllık süre ile 72 yaşına kadar Cumhurbaşkanınca uzatılabilir.”

MADDE 4- 926 sayılı Kanunun 93 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan “ek-VIII sayılı çizelgede” ibaresi “EK-VIII/A ve EK-VIII/C sayılı cetvellerde” şeklinde değiştirilmiş, aynı fıkranın (e) bendinde yer alan “ek-VIII sayılı cetveldeki” ibaresi “EK-VIII/A ve EK-VIII/C sayılı cetvellerdeki” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 5- 926 sayılı Kanunun 109 uncu maddesinin dördüncü fıkrasının birinci cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 6- 926 sayılı Kanunun 137 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (c) bendinin birinci paragrafında yer alan “Ek-VIII sayılı cetvelde”

(Bursa Milletvekili Refik Özen ve
67 Milletvekilinin Teklifi)

(Milli Savunma Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

ibaresi “EK-VIII/A ve EK-VIII/C sayılı cetvellerde” şeklinde değiştirilmiş, ikinci paragrafında yer alan “sonraki rütbelerinin” ibaresinden sonra gelmek üzere maddeye “ve rütbe kademeliklerinin” ibaresi eklenmiş, üçüncü paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı bende aşağıdaki paragraf eklenmiştir.

“Astsubay meslek yüksek okulu mezunları ve kendi veya Milli Savunma Bakanlığı nam ve hesabına fakülte, yüksek okul veya meslek yüksek okulunu bitirerek temel askerlik eğitiminde başarılı olup astsubay çavuşluğa nasbedilenler, EK-VIII/A ve EK-VIII/C sayılı cetvele göre başlangıç kademelerine bir kademe ilave edilerek 9 uncu derecenin ikinci kademesinden göreve başlarlar. Bunlar görevde oldukları süre içerisinde lisans tamamlama eğitimi yaptıkları veya en az dört yıl ve daha fazla süreli bir fakülte veya yüksek okulu bitirdikleri takdirde, mezun olduklarına dair resmî belgeyi ibraz edip müracaatını yaptığı tarihteki derece ve kademelerine iki kademe ilâve edilerek intibakları yapılır. Birden fazla fakülte veya yüksek okul öğrenimi dikkate alınmaz. Bu şekilde intibakı yapılan astsubayların sonraki rütbelerinin ve rütbe kademeliklerinin ilk kademeleri intibak yolu ile verilen kademe miktarı kadar fazladır.”

“Rütbe terfi veya rütbe kademeliliği sırasında bulunmadıkları hâlde yükseköğrenim intibakı yapılan astsubaylardan maaş derecelerinin üçüncü kademesinde bulunanlar, bir üst maaş derecesinin birinci kademesine yükseltirler.”

MADDE 7 - 926 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 49- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte en az iki yıl ve daha uzun süreli yükseköğrenimini tamamlamış olan astsubayların buldukları derece ve kademe ilave edilir.

Lise ve dengi okul mezunlarından bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra en az iki yıl süreli yükseköğretim bitirenler için buldukları derece ve kademe ilave edilerek intibakları yapılır.

ibaresi “EK-VIII/A ve EK-VIII/C sayılı cetvellerde” şeklinde değiştirilmiş, ikinci paragrafında yer alan “sonraki rütbelerinin” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve rütbe kademeliklerinin” ibaresi eklenmiş, üçüncü paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve bende aşağıdaki paragraf eklenmiştir.

“Astsubay meslek yüksek okulu mezunları ve kendi veya Milli Savunma Bakanlığı nam ve hesabına fakülte, yüksek okul veya meslek yüksek okulunu bitirerek temel askerlik eğitiminde başarılı olup astsubay çavuşluğa nasbedilenler, EK-VIII/A ve EK-VIII/C sayılı cetvellere göre başlangıç kademelerine bir kademe ilave edilerek 9 uncu derecenin ikinci kademesinden göreve başlarlar. Bunlar görevde oldukları süre içerisinde lisans tamamlama eğitimi yaptıkları veya en az dört yıl ve daha fazla süreli bir fakülte veya yüksek okulu bitirdikleri takdirde, mezun olduklarına dair resmî belgeyi ibraz edip müracaatını yaptığı tarihteki derece ve kademelerine iki kademe ilâve edilerek intibakları yapılır. Birden fazla fakülte veya yüksek okul öğrenimi dikkate alınmaz. Bu şekilde intibakı yapılan astsubayların sonraki rütbelerinin ve rütbe kademeliklerinin ilk kademeleri intibak yolu ile verilen kademe miktarı kadar fazladır.”

“Rütbe terfi veya rütbe kademeliliği sırasında bulunmadıkları hâlde yükseköğrenim intibakı yapılan astsubaylardan maaş derecelerinin üçüncü kademesinde bulunanlar, bir üst maaş derecesinin birinci kademesine yükseltirler.”

MADDE 7- 926 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 49- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte en az iki yıl ve daha uzun süreli yükseköğrenimini tamamlamış olan astsubayların buldukları derece ve kademe ilave edilir.

Lise ve dengi okul mezunlarından bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra en az iki yıl süreli yükseköğretim bitirenler için buldukları derece ve kademe ilave edilerek intibakları yapılır.

(Bursa Milletvekili Refik Özen ve
67 Milletvekilinin Teklifi)

(Millî Savunma Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Bu kapsamda ilave kademe verilen astsubayların sonraki rütbelerinin ve rütbe kademeliklerinin ilk kademeleri verilen ilave kademe miktarı kadar fazladır.

Bu maddenin birinci fıkrası, emekli oldukları tarihteki öğrenim durumları esas alınmak suretiyle, en az iki yıl ve daha uzun süreli yükseköğrenim tamamlamış astsubaylardan bu görevleri üzerinden emekli, adı malullük veya vazife malullüğü aylığı ile dul ve yetim aylığı alanlar için de uygulanır.

Bu madde uyarınca yapılacak intibak ve buna bağlı ödemeler üç ay içinde sonuçlandırılır. Bu kapsamda emeklilik keseneği veya kurum karşılığı veya sigorta primi (genel sağlık sigortası primi dâhil) çalışan ve işveren paylarında oluşacak fark tutarı; gecikme cezası, gecikme zammı veya faiz uygulanmaksızın, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde ilgili kurumlar tarafından Sosyal Güvenlik Kurumuna ödenir.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte maaş derecelerinin üçüncü kademesinde bulunanlar, madde kapsamında yapılan intibaklarla bir üst maaş derecesinin birinci kademesine; birinci derecenin üçüncü kademesinde bulunanlar birinci derecenin dördüncü kademesine yükseltirler.

Bu maddenin uygulanması nedeniyle geriye yönelik olarak herhangi bir ödeme yapılmaz.”

MADDE 8 - 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 20/C maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“Bu uyuşmazlıkların çözümünde bölge idare mahkemesinin bulunduğu Ankara, İstanbul, İzmir, Konya, Adana ve Erzurum idare mahkemeleri yetkilidir. Bu mahkemelerin; bu maddede belirtilen uyuşmazlıklar bakımından yargı çevresi ile aynı yerde birden fazla bulunması halinde bu uyuşmazlıkların hangi idare mahkemesinde görüleceği Hâkimler ve Savcılar Kurulunca tespit olunur. Bu kararlar Resmî Gazete’de yayımlanır.

MADDE 9 - 10/6/1985 tarihli ve 3225 sayılı Millî Savunma Bakanlığı, Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanlıklarına Bağlı Kurumlar ile Asker Hastanelerinde Döner Sermaye Teşkili ve

Bu kapsamda ilave kademe verilen astsubayların sonraki rütbelerinin ve rütbe kademeliklerinin ilk kademeleri verilen ilave kademe miktarı kadar fazladır.

Bu maddenin birinci fıkrası, emekli oldukları tarihteki öğrenim durumları esas alınmak suretiyle, en az iki yıl ve daha uzun süreli yükseköğrenim tamamlamış astsubaylardan bu görevleri üzerinden emekli, adı malullük veya vazife malullüğü aylığı ile dul ve yetim aylığı alanlar için de uygulanır.

Bu madde uyarınca yapılacak intibak ve buna bağlı ödemeler üç ay içinde sonuçlandırılır. Bu kapsamda emeklilik keseneği veya kurum karşılığı veya sigorta primi (genel sağlık sigortası primi dâhil) çalışan ve işveren paylarında oluşacak fark tutarı; gecikme cezası, gecikme zammı veya faiz uygulanmaksızın, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde ilgili kurumlar tarafından Sosyal Güvenlik Kurumuna ödenir.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte maaş derecelerinin üçüncü kademesinde bulunanlar, madde kapsamında yapılan intibaklarla bir üst maaş derecesinin birinci kademesine; birinci derecenin üçüncü kademesinde bulunanlar birinci derecenin dördüncü kademesine yükseltirler.

Bu maddenin uygulanması nedeniyle geriye yönelik olarak herhangi bir ödeme yapılmaz.”

MADDE 8- 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 20/C maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“Bu uyuşmazlıkların çözümünde ilgilinin görev yaptığı yerin idari yargı yetkisi yönünden bağlı olduğu bölge idare mahkemesinin bulunduğu yerdeki idare mahkemesi yetkilidir.”

MADDE 9- 10/6/1985 tarihli ve 3225 sayılı Millî Savunma Bakanlığı, Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanlıklarına Bağlı Kurumlar ile Asker Hastanelerinde Döner Sermaye Teşkili ve

(Bursa Milletvekili Refik Özen ve
67 Milletvekilinin Teklifi)

(Millî Savunma Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

İşletilmesine İlişkin Kanunun adı “Millî Savunma Bakanlığı Döner Sermaye İşletmeleri Kanunu” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 10 - 3225 sayılı Kanunun 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “kapasiteleri ile asker hastanelerindeki kapasitenin” ibaresi “kapasitelerinin” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 11 - 3225 sayılı Kanunun 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 2 - Bu Kanunda geçen kurum; Harita Genel Müdürlüğü, Seyir, Hidrografi ve Oşinografi Dairesi Başkanlığı, Personel Temin Daire Başkanlığı, Arşiv ve Askeri Tarih Daire Başkanlığı ile hastane, fabrika, tersane, atölye, dikimevi, ikmal ve bakım merkezi, matbaa, laboratuvar, müze, okul ve üniversite gibi askeri kuruluşları ifade eder.”

MADDE 12 - 3225 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 3- Bu Kanun kapsamına giren işletmelere toplam yüz milyon Türk lirası sermaye tahsis olunmuştur.

Tahsis edilen sermaye miktarı Cumhurbaşkanî kararıyla beş katına kadar artırılabilir.

Döner sermayenin işletmelere tahsisi, tahsis edilen miktarların azaltılıp veya çoğaltılması Millî Savunma Bakanlığınca yapılır.”

MADDE 13 - 3225 sayılı Kanunun 10 uncu maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Millî Savunma Bakanlığınca yürütülen personel ve askeri öğrenci temin faaliyetleri için oluşturulan komisyonlarda görev yapan diğer kamu kurum ve kuruluşları personeline görev yaptıkları her gün için, (750) gösterge ve ayda en fazla (12.000) gösterge rakamının memur aylık kat sayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarı geçmemek üzere döner sermaye gelirlerinden ücret ödenebilir. Ödenecek ücret, damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaz.”

MADDE 14 - 3225 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 2- Millî Savunma Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi gelirlerinden yapılacak kesintiler ile tahsil edilecek vergiler, gelirlerin

İşletilmesine İlişkin Kanunun adı “Millî Savunma Bakanlığı Döner Sermaye İşletmeleri Kanunu” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 10- 3225 sayılı Kanunun 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “kapasiteleri ile asker hastanelerindeki kapasitenin” ibaresi “kapasitelerinin” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 11- 3225 sayılı Kanunun 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 2 - Bu Kanunda geçen kurum; Harita Genel Müdürlüğü, Seyir, Hidrografi ve Oşinografi Dairesi Başkanlığı, Personel Temin Daire Başkanlığı, Arşiv ve Askeri Tarih Daire Başkanlığı ile hastane, fabrika, tersane, atölye, dikimevi, ikmal ve bakım merkezi, matbaa, laboratuvar, müze, okul ve üniversite gibi askeri kuruluşları ifade eder.”

MADDE 12- 3225 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 3 - Bu Kanun kapsamına giren işletmelere toplam yüz milyon Türk lirası sermaye tahsis olunmuştur.

Tahsis edilen sermaye miktarı Cumhurbaşkanî kararıyla beş katına kadar artırılabilir.

Döner sermayenin işletmelere tahsisi, tahsis edilen miktarların azaltılıp veya çoğaltılması Millî Savunma Bakanlığınca yapılır.”

MADDE 13- 3225 sayılı Kanunun 10 uncu maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Millî Savunma Bakanlığınca yürütülen personel ve askeri öğrenci temin faaliyetleri için oluşturulan komisyonlarda görev yapan diğer kamu kurum ve kuruluşları personeline görev yaptıkları her gün için, (750) gösterge ve ayda en fazla (12.000) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarı geçmemek üzere döner sermaye gelirlerinden ücret ödenebilir. Ödenecek ücret, damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaz.”

MADDE 14- 3225 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 2 - Millî Savunma Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi gelirlerinden yapılacak kesintiler ile tahsil edilecek vergiler, gelirlerin

(Bursa Milletvekili Refik Özen ve
67 Milletvekilinin Teklifi)

(Millî Savunma Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

dağıtımı ve tahsisi ile bu gelirlerden Üniversitenin rektör dâhil akademik yöneticileri ve genel sekreteri ile sivil ve asker öğretim elemanlarına yapılacak ödemeler hakkında, (c) ve (h) fıkraları hariç 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 58 inci maddesi hükümleri uygulanır.

Aylıklarını 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununa göre alanların 2547 sayılı Kanunun 58 inci maddesine göre ek ödeme matrahlarının belirlenmesinde, aylıklarını 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanununa göre alan aynı akademik unvan ve derecedeki sivil öğretim elemanlarının mali hakları esas alınır.

9/11/2016 tarihli ve 6756 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesine göre yapılacak ödemenin net tutarı, bu madde uyarınca aynı aya ilişkin yapılacak net ödeme tutarından mahsup edilir.”

MADDE 15- 3225 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 2- Yüz milyon Türk Lirasına çıkarılan sermaye tutarı mevcut sermayenin işletilmesinden elde edilecek kârlar ile karşılanır.”

MADDE 16 - 18/3/1986 tarihli ve 3269 sayılı Uzman Erbaş Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 6- Bu Kanunun 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine göre uzman erbaşlıktan astsubaylığa geçmek için gerekli başvuru şartlarını haiz iken, 1/1/2019 tarihinden bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadarki dönemde icra edilen harekât veya yurt dışı operasyon görevleri nedeniyle başvuruda bulunamayan veya seçme sınavına katılamayan uzman erbaşlardan istekli olanlar; hizmet yılı hariç aynı bentte belirtilen diğer şartları taşımaları kaydıyla, kullanamadıkları sınav haklarını, hâlâ sınav hakkı bulunanlar son sınav hakkının bitimi tarihinden, sınav hakkı bitmiş olanlar ise bu maddenin yürürlük tarihinden sonra yapılacak ilk seçme sınavından başlamak ve sınava giremedikleri süreyi geçmemek üzere kullanabilirler.”

dağıtımı ve tahsisi ile bu gelirlerden Üniversitenin rektör dâhil akademik yöneticileri ve genel sekreteri ile sivil ve asker öğretim elemanlarına yapılacak ödemeler hakkında, (c) ve (h) fıkraları hariç 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 58 inci maddesi hükümleri uygulanır.

Aylıklarını 27/7/1967 tarihli ve 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununa göre alanların 2547 sayılı Kanunun 58 inci maddesine göre ek ödeme matrahlarının belirlenmesinde, aylıklarını 11/10/1983 tarihli ve 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanununa göre alan aynı akademik unvan ve derecedeki sivil öğretim elemanlarının mali hakları esas alınır.

9/11/2016 tarihli ve 6756 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesine göre yapılacak ödemenin net tutarı, bu madde uyarınca aynı aya ilişkin yapılacak net ödeme tutarından mahsup edilir.”

MADDE 15- 3225 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 2 - Yüz milyon Türk lirasına çıkarılan sermaye tutarı mevcut sermayenin işletilmesinden elde edilecek kârlar ile karşılanır.”

MADDE 16- 18/3/1986 tarihli ve 3269 sayılı Uzman Erbaş Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 6- Bu Kanunun 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine göre uzman erbaşlıktan astsubaylığa geçmek için gerekli başvuru şartlarını haiz iken, 1/1/2019 tarihinden bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadarki dönemde icra edilen harekât veya yurt dışı operasyon görevleri nedeniyle başvuruda bulunamayan veya seçme sınavına katılamayan uzman erbaşlardan istekli olanlar; hizmet yılı hariç aynı bentte belirtilen diğer şartları taşımaları kaydıyla, kullanamadıkları sınav haklarını, hâlâ sınav hakkı bulunanlar son sınav hakkının bitimi tarihinden, sınav hakkı bitmiş olanlar ise bu maddenin yürürlük tarihinden sonra yapılacak ilk seçme sınavından başlamak ve sınava giremedikleri süreyi geçmemek üzere kullanabilirler.”

(Bursa Milletvekili Refik Özen ve
67 Milletvekilinin Teklifi)

(Milli Savunma Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 17 - 25/6/2019 tarihli ve 7179 sayılı Askeralma Kanununun 9 uncu maddesinin, birinci fıkrasına “istekli” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve askerliğe elverişli” ibaresi, “240.000 gösterge rakamının” ibaresinden sonra gelmek üzere “ödemenin yapıldığı gün geçerli olan” ibaresi eklenmiş, ikinci fıkrasının üçüncü cümlesi yürürlükten kaldırılmış, ikinci fıkrasının son cümlesi ile maddenin altıncı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, altıncı fıkrasından sonra gelmek üzere maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkra buna göre teselsül ettirilmiştir. “Seçim sonrasında bedelli askerlikten yararlanma hakkı elde edip de vazgeçenlere yeni bir hak verilmez.”

“(6) Bedelli askerlik hizmetinden;

a) Fiili askerlik hizmetine başlayanlar,

b) Müracaat tarihine kadar yoklama kaçağı, saklı veya bakaya olanlardan, bedelli askerliğe müracaat edip de seçim öncesi vazgeçenler veya müracaat tarihinden itibaren iki ay içinde ödemelerini yapmayanlar, yararlanamazlar.”

“(7) Müracaat tarihine kadar yoklama kaçağı, saklı veya bakaya olanlar hakkında, yoklama kaçağı, saklı veya bakaya kalınan tarihten müracaat tarihine kadar geçen sürenin her bir yılı için, bu maddenin birinci fıkrasındaki tutara ilave olarak ek bedel alınır. Ek bedel, 40.000 gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile geçerli mazeretler hariç yoklama kaçağı, saklı ve bakaya kaldıkları toplam sürenin yıl olarak çarpımı sonucu bulunur. Bu fıkarda belirlenen ek bedele esas yılın hesabında, 1 ila 365 gün bir yıl kabul edilir. Yılı aşan günler müteakip yıla eklenerek hesaplama yapılır.”

MADDE 18 - 7179 sayılı Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 2- (1) Mülga 1111 sayılı Kanuna göre dövizle askerlik kapsamından çıkarılanlardan; ödemeleri gereken yabancı ülke parasını ödemedikleri veya herhangi bir takvim yılında toplam olarak 184 gün ve daha fazla süreyle yurt içinde buldukları için dövizle askerlik kapsamından çıkarılanların, yurt dışı temsilciliklere

MADDE 17- 25/6/2019 tarihli ve 7179 sayılı Askeralma Kanununun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasına “İstekli” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve askerliğe elverişli” ibaresi, “240.000 gösterge rakamının” ibaresinden sonra gelmek üzere “ödemenin yapıldığı gün geçerli olan” ibaresi eklenmiş, ikinci fıkrasının üçüncü cümlesi yürürlükten kaldırılmış, ikinci fıkrasının son cümlesi ile maddenin altıncı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, altıncı fıkrasından sonra gelmek üzere maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkra buna göre teselsül ettirilmiştir.

“Seçim sonrasında bedelli askerlikten yararlanma hakkı elde edip de vazgeçenlere yeni bir hak verilmez.”

“(6) Bedelli askerlik hizmetinden;

a) Fiili askerlik hizmetine başlayanlar,

b) Müracaat tarihine kadar yoklama kaçağı, saklı veya bakaya olanlardan, bedelli askerliğe müracaat edip de seçim öncesi vazgeçenler veya müracaat tarihinden itibaren iki ay içinde ödemelerini yapmayanlar, yararlanamazlar.”

“(7) Müracaat tarihine kadar yoklama kaçağı, saklı veya bakaya olanlar hakkında, yoklama kaçağı, saklı veya bakaya kalınan tarihten müracaat tarihine kadar geçen sürenin her bir yılı için, bu maddenin birinci fıkrasındaki tutara ilave olarak ek bedel alınır. Ek bedel, 40.000 gösterge rakamının ödemenin yapıldığı gün geçerli olan memur aylık katsayısı ile geçerli mazeretler hariç yoklama kaçağı, saklı ve bakaya kaldıkları toplam sürenin yıl olarak çarpımı sonucu bulunur. Bu fıkarda belirlenen ek bedele esas yılın hesabında, 1 ila 365 gün bir yıl kabul edilir. Yılı aşan günler müteakip yıla eklenerek hesaplama yapılır.”

MADDE 18- 7179 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“Mülga 1111 sayılı Kanun gereği dövizle askerlik kapsamından çıkarılanların askerlik hizmetini yapmış sayılmasına ilişkin usul ve esaslar

GEÇİCİ MADDE 2- (1) Mülga 1111 sayılı Kanuna göre dövizle askerlik kapsamından çıkarılanlardan; ödemeleri gereken yabancı ülke parasını ödemedikleri veya herhangi bir takvim

(Bursa Milletvekili Refik Özen ve
67 Milletvekilinin Teklifi)

(Milli Savunma Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

veya askerlik şubelerine kendileri, vekilleri ya da vasileri aracılığıyla 31/12/2025 tarihine kadar müracaat etmeleri ve 40.000 gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarın müracaat tarihinde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına tespit edilen döviz alış kuruna göre avro veya karşılığı kadar konvertibl yabancı ülke parasını müracaat tarihinden itibaren 10 iş günü içinde ayrıca ödemeleri halinde;

a) Önceden ödemiş oldukları döviz tutarı, müracaat tarihindeki 39 uncu maddenin birinci fıkrasında öngörülen tutardan az olanlar, eksik kalan tutarı müracaat tarihinden itibaren 10 iş günü içinde ödemeleri halinde askerlik hizmetini yerine getirmiş sayılır.

b) Önceden ödemiş oldukları döviz tutarı, müracaat tarihindeki 39 uncu maddenin birinci fıkrasında öngörülen tutara eşit veya bu tutardan fazla olanlar ise askerlik hizmetini yerine getirmiş sayılır. Ancak bunların fazladan ödedikleri döviz geri ödenmez.

c) Bu madde kapsamında yapılacak döviz ödemeleri; yurt dışında yurt dışı temsilcilikleri, yurt içinde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına 39 uncu maddenin yedinci ve sekizinci fıkra hükümleri kapsamında tahsil edilerek bütçeye gelir kaydedilir.”

MADDE 19 - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 20 - Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

yılında toplam olarak 184 gün ve daha fazla süreyle yurt içinde buldukları için dövizle askerlik kapsamından çıkarılanların, yurt dışı temsilciliklere veya askerlik şubelerine kendileri, vekilleri ya da vasileri aracılığıyla 31/12/2025 tarihine kadar müracaat etmeleri ve 40.000 gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarın müracaat tarihinde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına tespit edilen döviz alış kuruna göre avro veya karşılığı kadar konvertibl yabancı ülke parasını müracaat tarihinden itibaren 10 iş günü içinde ayrıca ödemeleri hâlinde;

a) Önceden ödemiş oldukları döviz tutarı, müracaat tarihindeki 39 uncu maddenin birinci fıkrasında öngörülen tutardan az olanlar, eksik kalan tutarı müracaat tarihinden itibaren 10 iş günü içinde ödemeleri hâlinde askerlik hizmetini yerine getirmiş sayılır.

b) Önceden ödemiş oldukları döviz tutarı, müracaat tarihindeki 39 uncu maddenin birinci fıkrasında öngörülen tutara eşit veya bu tutardan fazla olanlar ise askerlik hizmetini yerine getirmiş sayılır. Ancak bunların fazladan ödedikleri döviz geri ödenmez.

(2) Bu madde kapsamında yapılacak döviz ödemeleri; yurt dışında yurt dışı temsilcilikleri, yurt içinde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına 39 uncu maddenin yedinci ve sekizinci fıkra hükümleri kapsamında tahsil edilerek bütçeye gelir kaydedilir.”

MADDE 19- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 20- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

27

YASAMA YILI

5

SIRA SAYISI: 345

**İzmir Milletvekili Hamza Dağ ve 11 Milletvekilinin
Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında
Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
Teklifi (2/4528) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii
Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu**

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
<https://www.tbmm.gov.tr/Yasama/KomisyonRaporlari>

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 2/4528 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	4
- Katılma Yazıları	4
- Genel Gerekçesi	8
- Madde Gerekçeleri	10

• Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu

21

• Muhalefet Şerhleri

31

• Teklif Metni

50

• Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin

50

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ektedir.

Gereğini arz ederiz.

<i>Hamza Dağ</i>	<i>Semra Kaplan Kıvırcık</i>	<i>Ramazan Can</i>
İzmir	Manisa	Kırıkkale
<i>Yaşar Kırkpınar</i>	<i>Uğur Aydemir</i>	<i>Bekir Kuvvet Erim</i>
İzmir	Manisa	Aydın
<i>Şenel Yediyıldız</i>	<i>Salih Cora</i>	<i>Abdullah Güler</i>
Ordu	Trabzon	İstanbul
<i>Emrullah İşler</i>	<i>Ahmet Özdemir</i>	<i>Hüseyin Yayman</i>
Ankara	Kahramanmaraş	Hatay

KATILMA YAZILARI

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine imzama koyuyorum.

Gereğinin yapılmasını arz ederim.

29.06.2022

Ekrem Çelebi

Ağrı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/4528 Esas numaralı “Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”ne katılıyorum. Bilgilerinize arz ederim.

Nilgün ÖK

Denizli

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

28.06.2022 tarihli ve 2/4528 esas numaralı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine imzamı koyuyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

29.06.2022

Burhan Çakır

Erzincan

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/4528 esas numaralı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyorum.

Gereğini arz ederim.

29.06.2022

Zehra Taşkesenlioğlu Ban

Erzurum

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/4528 Esas Numaralı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine imzamı koyuyorum.

Saygılarımla.

29.06.2022

Harun Karacan

Eskişehir

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/4528 esas numaralı Kanun Teklifine imzacı olarak katılmak istiyorum.

Gereğini arz ederim.

29.06.2022

Mehmet Erdoğan

Gaziantep

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/4528 esas numaralı “Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”ne imzacı olarak katılmak istiyorum.

Gereğini arz ederim.

29.06.2022

Osman Boyraz

İstanbul

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine imzama koyuyorum.

Gereğini arz ederim.

29.06.2022

Fatih Süleyman Denizolgun

İstanbul

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/4528 Esas Numaralı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyorum.

Gereğini arz ederim.

29.06.2022

Serap Yaşar

İstanbul

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi hakkında Kanunda Değişiklik yapılmasına dair kanun teklifine imzama atıyorum.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

29.06.2022

Necip Nasır

İzmir

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyorum.

Gereğini arz ederim.

29.06.2022

Ahmet Sorgun

Konya

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

29.06.2022

Ergün Taşcı

Ordu

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine imzamı koyuyorum.

Gereğini arz ederim.

Recep Uncuoğlu

Sakarya

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinde imzaman olmasını istiyorum. Gereğini saygılarımla arz ederim.

29.06.2022

Zemzem Güleender Açıanal

Şanlıurfa

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/4528)	
ESAS	Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu
TALİ	Adalet Komisyonu

GENEL GEREKÇE

23/10/2014 tarihinde kabul edilen 6563 sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunla, e-ticaretin yaygınlaştırılması ve e-ticarette güven ortamının tesis edilmesine yönelik önemli bir adım atılmıştır. Ancak, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten bu yana bilgi ve iletişim teknolojilerinde yaşanan gelişmelerin ve COVID-19 salgınının etkisiyle, hızlı bir gelişim ve değişim sürecine giren e-ticaret ekosistemine yeni işletmeler, iş modelleri ve ürün grupları dâhil olmuştur. Bu durum, e-ticaret ekosistemindeki aktörler için daha önce karşılaşılmayan sorunları beraberinde getirmiş ve e-ticaret faaliyetlerine uygulanan kuralların değişime uyum sağlamasını gerektirmiştir.

Elektronik ticaret ortamında mal veya hizmet teminine yönelik sözleşme yapılmasına ya da sipariş verilmesine imkân sağlanan ve e-ticarete yeni başlayan işletmeler başta olmak üzere farklı büyüklükteki işletmeleri bünyesinde barındıran elektronik ticaret pazar yerleri, e-ticaretin büyümesinde önemli bir satış kanalı olarak karşımıza çıkmaktadır. Ülkemizde 2019 yılında %9,8 olan e-ticaretin genel ticarete oranı yaklaşık iki katına çıkarak 2021 yılında %17,7 olarak gerçekleşmiş olup önümüzdeki dönemde bu oranın daha da artması beklenmektedir. 2021 yılında perakende e-ticaret hacmi 234 milyar Türk lirası olarak gerçekleşirken bu hacmin yaklaşık yarısını sektörün önde gelen elektronik ticaret pazar yerlerindeki satışlar oluşturmuştur. Bu oran da her geçen gün artma eğilimi göstermektedir. 2020 yılında 256.861 olan e-ticaret faaliyetinde bulunan işletme sayısı, 2021 yılında %88'lik artışla 484.347'ye ulaşmıştır. Bu işletmelerin 472.604'ü elektronik ticaret pazar yerlerinde faaliyet göstermektedir. İşletmelerin elektronik ticaret pazar yerlerine göre dağılımına bakıldığında ise %74'ünün yalnızca bir, %12'sinin iki, %6'sının üç ve %3'ünün dört ve üzeri pazar yerinde satış yaptığı görülmektedir.

Elektronik ticaret pazar yerlerinde aracılık hizmeti sunulan işletmelerin büyük bölümünü mikro ve küçük işletmeler oluşturmakta ve elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların söz konusu işletmeler karşısında asimetric pazarlık gücü bulunmaktadır. Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar bu gücü kullanarak tek taraflı belirledikleri veya açık olmayan sözleşme hükümlerini dayatma, kendi mal veya hizmetlerini ön plana çıkarma, veri taşınabilirliğini zorlaştırma veya buna izin vermeme, mal veya hizmet teminine zorlama, geç ödeme yapma, kampanyalı mal veya hizmet sunmaya zorlama, herhangi bir hizmet vermemesine rağmen bedel alma, elektronik ticaret hizmet sağlayıcıları sıralama ya da tavsiye sisteminde geriye düşürme, sunulan hizmetleri kısıtlama, askıya alma veya sonlandırma gibi haksız ve adil olmayan uygulamalarda bulunabilmektedir.

E-ticaret faaliyetleri incelendiğinde, elektronik ticaret pazar yerleri açısından piyasada bir yoğunlaşma söz konusudur. Yoğun bir reklam sürecini de içeren agresif büyüme stratejileri uygulayarak büyük ölçekli hale gelen elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar, sahip oldukları ağ etkileri ve ölçek ekonomilerinden faydalanarak pazardaki konumlarını daha da güçlendirmekte ve pazarlık gücü, tüketici tercihlerini belirleme yeteneği ve hizmet sağlayıcılar üzerindeki kontrol imkânlarıyla elektronik ticaret sektörüne yeni aracı hizmet sağlayıcıların dâhil olmasını zorlaştırmaktadır. Ayrıca, söz konusu elektronik

ticaret aracı hizmet sağlayıcılar, elektronik ticaret pazar yerleri üzerinden elde ettikleri verileri kullanarak lojistik ve ödeme hizmeti gibi sektörlerde de söz sahibi olmakta ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcılar ile tüketicilerin bağımlılığını ve buna bağlı olarak yoğunlaşmayı daha da artırmaktadırlar. Artan bağımlılık, orta-uzun dönemde rekabet ortamının bozulmasına, tekelleşmeye ve sonuç olarak fiyatların yükselmesine, sunulan ürünlerin kalite ve çeşitliğinin azalmasına, yatırım ve üretim potansiyelinin gerilemesine, hizmetlerin tekdüzeleşmesine ve inovasyonun azalmasına neden olabilmektedir.

Diğer taraftan, elektronik ticaret pazar yeri modelindeki veri ve rekabet gücü sayesinde elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar, kendi siteleri üzerinden elektronik ticaret hizmet sağlayıcı olarak e-ticaret faaliyetine başlayarak sektördeki diğer elektronik ticaret hizmet sağlayıcılar için rekabeti bozucu etkiler yaratabilmektedir.

6563 sayılı Kanunun mevcut hali teknolojik gelişmeler ve dijitalleşmenin getirdiği yeni iş modellerinin yarattığı sorunların çözümünde yetersiz kalabilmektedir. Benzer şekilde, haksız ticari uygulamalara yönelik caydırıcı yaptırımların olmaması da ekosistemde yer alan aktörlerin haksız uygulamalara yönelmelerine zemin oluşturmaktadır. Ayrıca, sektörün oldukça hızlı şekilde gelişmesi ve değişmesi nedeniyle, rekabeti bozucu uygulamaların etkileri çok hızlı ortaya çıkmakta ve işletmelerin rekabeti bozucu büyüklüğe erişme süreci daha çabuk tamamlanabilmektedir. Söz konusu rekabeti bozucu uygulamaların içinde bulunmayan piyasa aktörlerinin yanı sıra pazar yerlerini kullanmakta olan satıcıların da bu uygulamalardan telafisi mümkün olmayacak şekilde zarar görmesini engellemek üzere, etkin ve adil şekilde işleyen rekabet ortamının korunması için ardıl rekabet hukuku düzenlemelerinin yanı sıra Kanunda belli büyüklükteki işletmelere yönelik öncül düzenlemelerin yapılması ihtiyacı ortaya çıkmıştır.

Ayrıca, Anayasanın “Piyasaların denetimi ve dış ticaretin düzenlenmesi” başlıklı 167 nci maddesinin birinci fıkrasında “Devlet, para, kredi, sermaye, mal ve hizmet piyasalarının sağlıklı ve düzenli işlemlerini sağlayıcı ve geliştirici tedbirleri alır; piyasalarda fiili veya anlaşma sonucu doğacak tekelleşme ve kartelleşmeyi önler.” düzenlemesine yer verilmektedir. Düzenlemenin gerekçesinde de bu maddenin Devlete üç görev yüklediği ifade edilmektedir. Bunlar, özel teşebbüsün rekabet koşulları içinde yararlı yönde gelişmesine yardımcı olunması; piyasada fiilî ve anlaşma sonucu tekellerin önlenmesi ve tekel teşkil etmemekle beraber fiyat anlaşmaları, üretim hataları, coğrafi bölge paylaşımı ve benzeri suretlerde gerçekleştirilecek kartellerin önlenmesidir. Bu görevlerin yerine getirilmesi, sağlıklı toplum ve sağlıklı demokrasi için vazgeçilmez şartlar olarak görülmekte, tekelciliğin her türlü zararından fertleri ve toplumu korumak, toplumun huzur ve refahı ile doğrudan bağlantılı bulunmaktadır.

Mal ve hizmet taleplerini karşılayan ticaret sektörünün etkin şekilde işlemesi, toplumsal refahın artırılması açısından oldukça önemlidir. Üretim sektörlerinden farklı olarak ticaret sektöründeki tekelleşme eğilimleri arz, talep ve dağıtım kanalları açısından mal ve hizmetlerin aracılığında dar boğazlara yol açma riski taşımaktadır. Ticaretteki tekelleşmeyle, ürün ve işletme çeşitliliğinin azalması, ürünlerin pazara erişememesi, fiyatların iyi işleyen serbest piyasa koşullarına göre yüksek olması, üretim, yatırım ve inovasyon potansiyelinin düşmesi, işletmelerin piyasadaki konumlarının serbest piyasa koşulları yerine tekelci işletme tarafından belirlenmesi gibi hem fertler hem de işletmeler açısından yaygın olumsuzluklar ortaya çıkabilecektir. Günümüzde elektronik ticaret de bu kapsamda önemli bir kanal haline gelmiştir. Bu kanalın kontrolüne sebep olabilecek tekelleşme eğilimlerinin önlenmesi, bahsedilen gerekçelerle kamu yararı açısından oldukça önemli bir düzenleme alanıdır. İlave olarak elektronik ticaret alanında pazaryerleri, tekelleşme eğilimleriyle birlikte elektronik ticaret ekosistemi içinde yer alan finans, lojistik, bilgi-iletişim gibi alanlarda da belirleyici konuma gelmekte olup dijitalleşmedeki hızlanma da dikkate alındığında bu durum ekonomik, sosyal ve demokratik toplum düzeni açısından da riskler taşımaktadır.

Bu çerçevede, e-ticarette haksız rekabetin ve tekelleşmenin önüne geçilerek pazara yeni aktörlerin girişinin kolaylaştırılması ve pazarın dengeli ve sağlıklı büyümesinin sağlanması amacıyla, ölçekler de dikkate alınarak elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcılara yönelik düzenleme yapılmaktadır.

Dünyada da son dönemde elektronik ticarette yaşanan değişim gözetilerek ve ortaya çıkan yeni sorunların çözümüne yönelik mevzuat çalışmaları yürütülmektedir. Bu konuda Avrupa Parlamentosu tarafından yayımlanan 2019/1150 sayılı Çevrimiçi Aracılık Hizmetlerinin Ticari Kullanıcıları İçin Adilliği ve Şeffaflığı Teşvik Etmeye İlişkin Tüzük ile Dijital Hizmetler ve Dijital Piyasalar düzenleme tasarıları bulunmaktadır.

Öte yandan, 12 Mart 2021 tarihinde açıklanan Ekonomi Reform Eylem Planı'nda (EREP) elektronik ticarete ilişkin "Ulusal ve uluslararası gelişmeler dikkate alınarak ülkemiz elektronik ticaret mevzuatının yol haritası çıkarılacak ve bu alanda düzenleme yapılacaktır" başlıklı eylem kapsamında da çalışmalar yürütülmektedir.

Bu kapsamda, e-ticaretin yaygınlaştırılması ve sağlıklı şekilde büyüme ve gelişmesinin sağlanması amacıyla 6563 sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkındaki Kanunda güncel ihtiyaçları karşılar nitelikte değişiklikler yapılmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Maddeyle, 6563 sayılı Kanunun 1 inci maddesine fıkra eklenmektedir. Düzenlemeyle, Teklifte getirilen hükümlerin bazı kanunlar bakımından uygulanmaması amaçlanmaktadır.

Maddeye eklenen üçüncü fıkra ile kuruluş ve faaliyetleri maddede sayılan özel kanunlarla düzenlenen ve münhasıran bu kanunlarla yetkilendirildikleri konularda faaliyet gösterenlerin, bu Kanunun uygulanmasında elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı veya elektronik ticaret hizmet sağlayıcı kabul edilmeyeceği düzenlenmektedir.

Seyahat acenteliği, sivil havacılık, bireysel emeklilik, bankacılık, sigortacılık, finansman, sermaye piyasası, ödeme hizmetleri, bahis ve şans oyunları ile elektronik haberleşme alanlarında faaliyet gösteren işletmeler kendi özel düzenlemeleri gereğince farklı mecralarda farklı şekillerde işlev göstermekte, yine kendi kanunları gereği sıkı denetimlere tabi tutulmaktadır. Maddede belirtilen işletmeler, kuruluş ve faaliyetleri söz konusu kanunlarla düzenlenen ve bu kanunlara göre yetkilendirilerek münhasıran yetkilendirildikleri konularda faaliyet gösteren işletmelerdir.

Örneğin, yatırım kuruluşları, merkezi takas kuruluşları, portföy yönetim şirketleri gibi 6362 sayılı Kanuna göre faaliyette bulunan sermaye piyasası kurumları bu Kanunun uygulanmasında elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı veya elektronik ticaret hizmet sağlayıcı kabul edilmeyecektir. Diğer taraftan, kuruluş ve faaliyetleri 6362 sayılı Kanunda düzenlenmeyen, ancak halka arz için Kurul onayına tabi olan halka açık şirketler bu hükmün kapsamında yer almamakta olup bu şirketler 6563 sayılı Kanun kapsamında elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı veya elektronik ticaret hizmet sağlayıcı olarak değerlendirilebilecektir.

Öte yandan, düzenleyici denetleyici kurumların farklı kanunlarla belirlenmiş görev ve yetkileri bulunduğundan bu alanda faaliyet gösteren işletmeler kapsam dışında bırakılarak olası bir yetki çatışmasının önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

Ayrıca, bu fıkra sadece elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı veya elektronik ticaret hizmet sağlayıcılara getirilen yükümlülüklerin kapsamı ile ilgili olup fıkra kapsamında yer alan işletmelerin 6563 sayılı Kanunda yer alan diğer hususlara ilişkin yükümlülükleri devam etmektedir.

Madde 2- Maddeyle, 6563 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasına bentler eklenmektedir. Düzenlemeyle, Kanuna yeni eklenen hükümlerde yer alan bazı terim ve kavramlar, hukuki belirlilik sağlamak amacıyla tanımlanmaktadır.

Elektronik ticaretin ana aktörlerinden olan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcının birbirinden ve diğer kavramlardan ayrıştırılması amacıyla Kanuna yeni tanımlar eklenmektedir. Bu kapsamda, elektronik ticaret pazar yerinde kendisinin satış yapıp yapmadığına bakılmaksızın diğer elektronik ticaret hizmet sağlayıcıların mal veya hizmetlerinin teminine yönelik sözleşme yapılmasına ya da sipariş verilmesine imkân sağlayan aracı hizmet sağlayıcılar, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı olarak; ister elektronik ticaret pazar yerinde isterse kendine ait elektronik ticaret ortamında, kendi mal veya hizmetlerinin teminine yönelik sözleşme yapan ya da sipariş alan hizmet sağlayıcılar ise elektronik ticaret hizmet sağlayıcı olarak tanımlanmaktadır.

Ayrıca, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının aracılık hizmeti sunduğu elektronik ticaret ortamına ilişkin belirliliğin sağlanması amacıyla Kanuna elektronik ticaret pazar yeri ve elektronik ticaret ortamı tanımları eklenmektedir.

Benzer şekilde, Kanunda tanımlı aktörlerin tabi olacakları yükümlülükler belirlenirken net işlem hacmi gözetilmiş olduğundan, hangi işletmelerin bu Kanunda belirtilen yükümlülüklerle karşı karşıya kalacağına belirlenmesi için bu kavramın açık şekilde tanımlanması gerekmektedir. Net işlem hacmi nihai fatura veya fatura yerine geçen belge değerlerinin tüm vergi, fon, harç ve benzeri dâhil toplamını içermektedir. Ayrıca elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının birden fazla elektronik ticaret pazar yerinin olması halinde net işlem hacmi hesaplanırken bu pazar yerleri, elektronik ticaret hizmet sağlayıcının birden fazla elektronik ticaret ortamının olması halinde ise bu ortamların tamamı üzerinden gerçekleşen hacim, net işlem hacmine dahil edilecektir.

Diğer taraftan, Kanun kapsamında elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya birtakım yükümlülükler getirilmekte ve bu yükümlülüklerin bazılarının uygulanmasında elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının ekonomik bütünlük içinde bulunduğu kişiler de dikkate alınmaktadır. Hangi kişilerin bu Kanunda belirtilen yükümlülüklerle karşı karşıya kalacağına belirlenebilmesi için maddede ekonomik bütünlük kavramı açık şekilde tanımlanmaktadır. Ekonomik bütünlük hem yatay hem de dikey yönlü kontrol ilişkisini kapsayacak şekilde gerçek veya tüzel kişiler ile bu kişilerle bağlantılı ticaret şirketleri ve işletmeleri kapsayacak şekilde düzenlenmektedir. Ayrıca, pay sahibi olup olmadıklarına bakılmaksızın birden fazla ticaret şirketinin aynı kişi veya kişiler tarafından yönetilmesi, diğer bir ifadeyle birden fazla ticaret şirketinde aynı gerçek veya tüzel kişi ya da kişilerin yönetim hakkını haiz olması da ekonomik bütünlük içinde değerlendirilmektedir. Buradan anlaşılması gereken, salt yönetim kurulu üyelerinin aynı kişiler olması değil iki şirketin yönetim kurulunda yönetimin aynı kişi veya kişilere bırakılmasıdır. Örneğin, (X) kişinin tamamen farklı konularda faaliyet gösteren farklı tüzel kişiliklere sahip (A) ve (B) şirketlerinin tek yönetim kurulu üyesi olması halinde söz konusu şirketler ekonomik bütünlük içinde kabul edilecektir. Burada bakılması gereken, aynı yönetim kurulu üyesi veya üyelerinin söz konusu şirketlerde yönetim organında karar alabilecek çoğunluğu sağlayacak sayıda olup olmadığı veya bu kişi veya kişilerin murahhas üye ya da müdür olarak belirlenip belirlenmediğidir. Özetle, her iki şirket de aynı kişilerce yönetiliyorsa arada ekonomik bütünlük olduğu kabul edilecektir.

Madde 3- Maddeyle 6563 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasında değişiklik yapılarak maddeye yeni fıkralar eklenmektedir.

Birinci fıkrada yer alan aracı hizmet sağlayıcının, hizmet sağlayıcı tarafından sunulan içerik ve içeriğe konu mal veya hizmetle ilgili hukuka aykırı hususlardan sorumluluğunun bulunmadığına ilişkin mevcut hüküm muhafaza edilmektedir. Ancak fıkrada, diğer kanunlarda aracı hizmet sağlayıcının hukuka aykırı içeriklerinden sorumluluğunun bulunduğu hallerin saklı olduğu açıkça düzenlenmektedir. Ayrıca mevcut fıkrada yer alan aracı hizmet sağlayıcının içerik kontrolü yapma yükümlülüğünün bulunmadığına ilişkin hüküm, ikinci ve üçüncü fıkralarda farklı usul ve esaslarla yeniden düzenlendiğinden birinci fıkradan çıkarılmaktadır.

Maddeye eklenen ikinci fıkrayla, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının, elektronik ticaret hizmet sağlayıcı tarafından sunulan içeriğin hukuka aykırı olduğundan herhangi bir yolla haberdar olması halinde, bu içeriği gecikmeksizin yayımdan kaldırarak hukuka aykırı hususu ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına bildirmesi gerektiği, aksi halde hukuka aykırı içerikten sorumlu olacağı hükme bağlanmaktadır. Hükümle, bu alanda yaşanabilecek hak kayıplarının önlenmesi amaçlanmaktadır.

Maddeye eklenen üçüncü fıkrayla, fikri ve sınai mülkiyet hakkı ihlallerinin önlenmesi amacıyla, ikinci fıkradaki esaslardan farklı olarak özel yayımdan kaldırma (uyar-kaldır) usulü düzenlenmektedir. Bilindiği üzere fikri ve sınai mülkiyet hakları ihlal edilerek satışa sunulan mal ve hizmetler, hem ürün güvenliği açısından tüketicilere zarar verebilmekte hem de işletmeler arasında haksız rekabete neden olabilmektedir. Özellikle bünyesinde milyonlarca ürün barındıran pazar yerlerinde, fikri ve sınai mülkiyet hakkı ihlalleriyle karşılaşma ihtimali oldukça yüksektir. Fıkrayla; elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının, hak sahibinin, fikri ve sınai mülkiyet hakkı ihlaline dair bilgi ve belgeye dayanan şikâyeti üzerine şikâyete konu ürünü yayımdan kaldırmasına, durumu elektronik ticaret hizmet sağlayıcıya ve hak sahibine bildirmesine, elektronik ticaret hizmet sağlayıcının, şikâyetin aksini gösteren bilgi ve belgeye dayanan itirazını elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya sunması üzerine şikâyete konu ürünü yeniden yayımlamasına, şikâyet ve itirazda ilgililerin açık kimlik ve adres bilgilerinin, ihtilafa konu ürün hakkındaki bilgilerin, ürünün yayımdan kaldırılması veya yayımlanmasının gerekliliğine dair gerekçeler ile yönetmelikle belirlenen diğer hususların yer almasına ve ilgililerin genel hükümlere göre adli ve idari mercilere başvurma hakları saklı olmasına yönelik hususlar düzenlenmektedir. Belirtilmelidir ki elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı, bu fıkrada yer alan usul ve esaslara göre bilişim sistemini kurmak, erişime açık tutmak ve etkin bir şekilde işletmekle yükümlü olacaktır.

Madde 4- 24/3/2016 tarihli ve 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu, hizmet sağlayıcı ve aracı hizmet sağlayıcıları da kapsadığından ve kişisel verilerin işlenmesi konusunda daha kapsamlı ve ayrıntılı hükümler içerdiğinden bu madde 6563 sayılı Kanun metninden çıkarılmaktadır.

Madde 5- Maddeyle, 6563 sayılı Kanunun 11 inci maddesinde Teklifte yer alan diğer hükümlerle uyumlu olacak ve ihtiyacı karşılayacak şekilde değişiklik yapılmaktadır.

Bu kapsamda, maddenin birinci fıkrasında Bakanlığa Kanunun uygulanmasını ve elektronik ticaretin gelişimini sağlamaya, etkin ve adil rekabet ortamını korumaya, hizmet sağlayıcı ve aracı hizmet sağlayıcının faaliyetlerine yönelik düzenleme yapmaya ve aracılık sözleşmesinde yer verilmesi zorunlu unsurları belirlemeye ilişkin yetki verilmektedir. E-ticaret, sürekli gelişen ve değişen bir alan olduğundan Kanunda yer alan hükümlerin her zaman bu değişim hızına yetişmesi mümkün olamamaktadır. Bu durum uygulamada telafisi güç sorunlar yaratabileceğinden Bakanlığa fıkrada belirtilen yetkiler tanınmaktadır.

Öte yandan, Kanun Teklifiyle getirilen yükümlülüklerle uyulup uyulmadığının incelenmesi esnasında elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar ile elektronik ticaret hizmet sağlayıcıların yazılımlarının ve algoritmalarının kontrolüne ihtiyaç duyulabilecektir. Bu incelemelerin teknik bilgi ve özel uzmanlık gerektirmesi nedeniyle, maddenin ikinci fıkrasında yapılan değişiklikle ihtiyaç duyulması halinde bilirkişilerin inceleme sürecine dâhil edilebilmesi ve görevlendirilebilmesi konusunda Bakanlık yetkili kılınmaktadır.

Üçüncü fıkrayla, diğer kanunlarda yer alan düzenlemelerle uyumlu şekilde denetlenebilirliğin ve denetimde etkinliğin sağlanabilmesini teminen aracı hizmet sağlayıcı ve hizmet sağlayıcılara bu Kanun kapsamındaki iş ve işlemlerine ilişkin bilgi, belge, defter ve elektronik kayıtlarını, iş veya işlemin gerçekleştiği tarihten itibaren on yıl süreyle saklama yükümlülüğü getirilmektedir.

Altıncı fıkrayla, mevcut durumda Kanunun 9 uncu maddesinin ikinci fıkrasında yer alan ve Kanunda yer alan hükümlerin aracı hizmet sağlayıcılara uygulanmasına ilişkin Bakanlığa usul ve esasları belirleme yetkisi veren hükmün bu maddeye alınmasına yönelik düzenleme yapılmaktadır.

Ayrıca, uygulamada sayıları yüz binleri bulan ticari elektronik ileti şikâyet başvurularının sonuçlandırılması sürecinde, ticari elektronik ileti göndericilerinin tespiti konusunda sorunlar yaşanmakta, bazı durumlarda göndericilerin tespiti ya çok uzun zaman almakta ya da yapılamamaktadır. Yaşanan bu sorunların ortadan kaldırılması ve şikâyetlerin çok daha kolay ve hızlı şekilde sonuçlandırılabilmesi amacıyla Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumundan ihtiyaç duyulan bilgilerin Bakanlıkça alınabilmesine yönelik yedinci fıkrayla düzenleme yapılmaktadır.

Madde 6- Maddede yapılan değişiklikle Kanuna aykırılık halleri için öngörölmüş bazı idari para cezaları, fiilin ağırlığı, orantılılık, ölçülülük ve caydırıcılık ilkeleri gözetilerek yeniden düzenlenmekte, Kanuna yeni eklenen bazı hususlara yönelik yeni yaptırımlar belirlenmektedir.

Ayrıca, maddeye eklenen üçüncü fıkra ile Bakanlıkça yapılan son bildirim ve bilgilendirmenin ardından elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcının tüketiciler ve pazar yerinde bulunan elektronik ticaret hizmet sağlayıcıları mağdur etmemek adına yalnızca geçmiş siparişlere ilişkin iş ve işlemler yürütebileceği; verilen süre içinde aykırılığın ortadan kaldırılmaması halinde, Bakanlık tarafından elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının ve/veya elektronik ticaret hizmet sağlayıcının ilgili internet adreslerine içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı verilebileceği hüküm altına alınmaktadır. Bununla beraber cezaya konu ihlallerin ortadan kaldırılması halinde içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı kaldırılacaktır.

Madde 7- Maddeyle, 6563 sayılı Kanuna ek 1 inci madde eklenmektedir. Düzenlemeyle, elektronik ticarete haksız ticari uygulamaların belirlenmesi ve bunların önlenmesi amaçlanmaktadır.

Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların hizmet sağlayıcılar karşısında asimetric pazarlık gücüne sahip olması ve elektronik ticaret pazar yerlerinde yer alan hizmet sağlayıcıların kendilerine bağımlı olması, pazar yerlerinde haksız ticari uygulamaların oluşmasına, ekosistemde yer alan aktörlerin tercihlerinin kısıtlanmasına ve tüketicilerin bu durumdan olumsuz etkilenmesine neden olabilmektedir. Çok taraflı yapıya sahip elektronik ticaret pazar yerlerinde yer alan elektronik ticaret hizmet sağlayıcıların özgür iradeleriyle karar verebilmelerini ve herhangi bir sözleşmenin tarafı olmaya zorlanmamalarını sağlamak amacıyla elektronik ticaretteki haksız ticari uygulamalara ilişkin düzenleme ihtiyacı doğmaktadır. Anayasanın 167 nci maddesinin Devlete yüklediği mal ve hizmet piyasalarının sağlıklı ve düzenli işlemlerini sağlayıcı ve geliştirici tedbirleri alma görevinden hareketle maddede buna ilişkin kurallara yer verilmektedir.

Bu kapsamda, birinci fıkrada elektronik ticarete her türlü haksız ticari uygulamanın yasaklandığı belirtilmekte, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının haksız ticari uygulama olarak kabul edilecek fiillerine ilişkin genel çerçeve çizilmekte ve daha sonra ikinci fıkrada haksız ticari uygulama örnekleri sıralanmaktadır. Dolayısıyla, elektronik ticarete haksız ticari uygulamalar sadece ikinci fıkrada sayılanlarla sınırlı olmayıp birinci fıkrada çizilen çerçeve içinde yer alacak uygulamalar da elektronik ticarete haksız ticari uygulama olarak değerlendirilecektir. Ayrıca, 7/11/2013 tarihli ve 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda tüketicilere yönelik benzer hükümler bulunmaktadır.

Bu doğrultuda, ikinci fıkrada haksız ticari uygulama sayılacak durumlar ayrıntılı şekilde hüküm altına alınmaktadır.

(a) bendiyle, mal veya hizmet satışı karşılığında elektronik ticaret hizmet sağlayıcıya yapılması gereken ödemenin satış bedelinin 6493 sayılı Kanun kapsamındaki ödeme hizmeti sağlayıcı tarafından elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya aktarılmasından sonra elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının kullanımına hazır hale gelmesinden ve siparişin alıcıya ulaştığı tarihten itibaren en geç beş iş günü içinde eksiksiz yapılması gerektiği belirtilmektedir. Bu hüküm kapsamında, ödeme hangi yöntemle yapılırsa yapılsın ödenen tutarın elektronik hizmet sağlayıcı tarafından nakit olarak tasarruf edilebilir olması gerekmektedir.

(b) bendiyle elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı tarafından satış fiyatında tek taraflı değişiklik yapılması dâhil olmak üzere, elektronik ticaret hizmet sağlayıcının kampanyalı mal veya hizmet satışına zorlanması engellenmekte, bu duruma sebep olacak herhangi bir hükme aracılık sözleşmesinde yer verilmesi de elektronik ticaret hizmet sağlayıcıyı kampanyalı mal veya hizmet satışına zorlama olarak kabul edilmektedir.

(c), (ç) ve (d) bentleriyle, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı ve hizmet sağlayıcı arasındaki ilişkinin şeffaf, adil ve tarafların hukuksal menfaatlerini koruyacak şekilde düzenlenmesini sağlamak amaçlanmaktadır. Bu kapsamda, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı tarafından aracılık sözleşmesi hükümlerinde geçmişe yönelik veya tek taraflı değişiklik yapılması ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcıdan haksız bedel talebinde bulunulması yasaklanmaktadır.

(e) bendiyle, aracılık sözleşmesinde herhangi bir nesnel ölçüte yer verilmediği halde ya da kamu kurumlarına veya adli mercilere başvuruda bulunduğu gerekçesiyle elektronik ticaret hizmet sağlayıcının sıralama ya da tavsiye sisteminde geriye düşürülmesi, sunulan hizmetin kısıtlanması, askıya alınması veya sonlandırılmasının önüne geçilmektedir.

Üçüncü fıkrada, geç ödemelerin engellenmesini ve ödemelerin hizmet sağlayıcıya süresi içinde yapılmasını sağlamak amacıyla, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının ekonomik bütünlük ilişkisi içinde bulunduğu banka, elektronik para kuruluşu veya ödeme kuruluşu gibi 6493 sayılı Kanun kapsamında ödeme hizmeti sağlayıcısı olarak faaliyet gösteren kuruluşlara yapılan ödemelerin elektronik ticaret pazar yerine yapılmış kabul edileceği hükme bağlanmaktadır.

Madde 8- Maddeyle 6563 sayılı Kanuna ek 2 nci madde eklenmektedir. Düzenlemeyle, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılara bazı yükümlülükler getirilmesi amaçlanmaktadır.

Kanuna eklenen ek 2 nci maddeyle ölçek ve kapsam ekonomileri, ağ etkileri, tüketiciler ve elektronik ticaret ortamında faaliyet gösteren hizmet sağlayıcılar için oluşturduğu bağımlılık, veri sahipliği ve veriyi kullanmadaki avantajları, elektronik ticaret ortamlarına gömülü hizmetler gibi faktörler göz önünde bulundurularak net işlem hacimlerine göre elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların yükümlülükleri belirlenmektedir. Bu kapsamda etkin ve adil rekabet şartlarını korumak, elektronik ticaret hizmet sağlayıcıların elektronik ticaret pazar yerlerine bağımlılığını azaltmak ve elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların faaliyetlerinin takibini sağlamak amaçlanmaktadır.

Maddenin birinci fıkrasıyla tüm elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların uyması gereken yükümlülükler belirlenmektedir.

(a) bendiyle, aracılık hizmeti sunduğu elektronik ticaret pazar yerlerinde kendisinin veya ekonomik bütünlük içinde bulunduğu kişilerin markasını taşıyan ya da marka kullanım hakkını haiz olduğu malları satışa sunamayacağı veya kim tarafından satılırsa satılsın bu malların satışına aracılık edemeyeceği, bu malları farklı elektronik ticaret ortamlarında satışa sunması halinde bu ortamlar arasında erişim imkânı sunamayacağı, birbirinin tanıtımını yapamayacağı ve bu hükmün toplam satış hasılatının yarısından fazlasını elektronik ticaret dışındaki satışlardan elde eden kişilerin markasını taşıyan ya da marka kullanım hakkını haiz olduğu mallar hakkında uygulanmayacağı hüküm altına alınmaktadır. Bazı elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların, diğer işletmelerin tedarikçileriyle çalışarak onların markalarına benzer ürünler ürettiği ve finansal gücünü kullanarak bu işletmeleri geri plana ittiği gözlenmektedir. Ayrıca, aracı hizmet sağlayıcılar aracılık hizmeti sunduğu işletmelerin satışlarından elde ettiği verileri kullanarak kendi mallarını ön plana çıkarmakta ve bu malların satışının diğer işletmelerin aleyhine olacak şekilde artmasına neden olmaktadır. Bu hükümlerle, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların aracılık hizmeti sunduğu elektronik ticaret hizmet sağlayıcıların satışlarından elde ettiği verileri, yine bu elektronik ticaret hizmet sağlayıcılarla rekabet ederken kendine avantaj sağlayacak şekilde kullanmasının da önüne geçilmesi hedeflenmektedir.

(b) bendiyle, elektronik ticaret pazar yerlerinde yapılan satışlara ilişkin 213 sayılı Vergi Usul Kanunu kapsamında düzenlenmesi gereken belgelerdeki bilgilere satışın yapıldığı elektronik ticaret pazar yerinde yer verilebilmesine imkân sağlamasına yönelik düzenleme yapılmaktadır. Bu çerçevede elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların bu hükmü yerine getirmelerini teminen Bakanlık bazı teknik yükümlülükler belirleyebilecektir.

(c) bendiyle, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı veya elektronik ticaret hizmet sağlayıcının yazılı şekilde ya da elektronik ortamda önceden olumlu irade beyanını almadan bunların ETBİS'e kayıtlı alan adlarının ana unsurunu oluşturan tescilli markalarını kullanarak çevrim içi arama motorlarında pazarlama ve tanıtım faaliyetinde bulunamayacağı hükme bağlanmaktadır. Halihazırda bazı elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların, herkesçe bilinen bazı markaları marka sahibinin bilgisi ya da onayı olmadan çevrim içi arama motorlarında kullanarak bu platformlarda kendini öne çıkardığı tespit edilmektedir. Bu düzenlemeyle elektronik ticaret pazar yerine olan trafiğin diğer işletmelerin aleyhine olacak şekilde artmasının engellenmesi amaçlanmaktadır.

(ç) bendiyle kurumsal yönetim ilkeleri doğrultusunda daha güvenli ve şeffaf bir elektronik ticaret ortamının sağlanması ve elektronik ticaret pazar yerlerinde faaliyet gösteren elektronik ticaret hizmet sağlayıcılar hakkında detaylı bilgiye ulaşılabilmesi, bu hizmet sağlayıcıların bilinir ve ulaşılabilir olmasının sağlanması ve hukuki işlem güvenliğinin temini amacıyla elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılara, hizmet sağlayıcının Bakanlıkça belirlenecek tanıtıcı bilgilerini doğrulama yükümlülüğü getirilmektedir. Tanıtıcı bilgilerin doğrulanması aşamasında önceliğin ilgili kurumların erişime açık elektronik sistemlerine verilmesi, bu sistemlerden bilgi alınmasının mümkün olmadığı durumlarda elektronik ticaret hizmet sağlayıcılardan belge temin edilmesi yönteminin tercih edilmesi elektronik ticaret hizmet sağlayıcıların e-ticarete girişinin kolaylaştırılması açısından önem arz etmektedir.

Maddenin ikinci fıkrası ile bir takvim yılı içinde gerçekleşen net işlem hacmi on milyar Türk lirasının üzerinde olan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının birinci fıkrada belirtilenlere ilave olarak uyması gereken yükümlülükler belirlenmektedir.

(a) bendiyle, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların sahip olduğu veri gücünü sektörel olumsuz etkileyecek şekilde kullanmasını önlemek amacıyla, elde edilen verileri yalnızca aracılık hizmetlerini sunmak için kullanması ve elektronik ticaret pazar yerlerinde ve diğer elektronik ticaret ortamlarında, işletmelerle rekabet ederken kullanamaması amaçlanmaktadır.

(b) bendiyle, elektronik ticaret hizmet sağlayıcının, elektronik ticaret pazar yerlerindeki satışlarına ilişkin verileri bedelsiz taşınmasına ve bu veriler ile bunlardan elde edilen işlenmiş verilere bedelsiz ve etkin şekilde erişim sağlamasına imkân tanınmaktadır. Böylece elektronik ticaret hizmet sağlayıcıların elektronik ticaret pazar yerlerine bağımlılıklarının, diğer bir ifadeyle kilitlenme etkisinin azaltılması ve çoklu erişime olanak sağlanması hedeflenmektedir.

(c) bendiyle, net işlem hacmine dahil edilen elektronik ticaret ortamları hariç olmak üzere, kendine ait elektronik ticaret ortamları arasında erişim imkânı sunamayacağı ve bu ortamlarda birbirinin tanıtımını yapamayacağı hükme bağlanmaktadır.

(ç) bendiyle, 6362 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi uyarınca borsada kayden izlenen paylar hariç olmak üzere, şirket ortaklarının yüzde beş ve katlarına ulaşan pay devir veya edinimlerini, bu oranlara ulaşmasını sağlayan devrin veya edinimin pay defterine işlendiği tarihten itibaren bir ay içinde Bakanlığa bildirmesi hüküm altına alınmaktadır. Bentte bahsedilen pay devir veya edinimleri, şirket ortaklarının şirket içi gerçekleşen pay devir veya edinimlerini de kapsamaktadır.

(d) bendiyle, şirket kurması, kurulmuş şirketin paylarını devralması veya bu payları devretmesi halinde; kuruluşta kuruluşun ticaret siciline tescilinden, devirde ise devrin pay defterine işlendiği tarihten itibaren bir ay içinde bu işlemleri Bakanlığa bildirmesi gerektiği düzenlenmektedir.

(e) bendiyle, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların faaliyetlerinin etkin takibini ve yükümlülükler uyumunun kontrolünü sağlamak amacıyla Sermaye Piyasası Kurulunca 6362 sayılı Kanuna göre yetkilendirilen bağımsız denetim kuruluşunca hazırlanan ve elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının faaliyetlerini, yönetim ve organizasyon yapısını, mevcut pay sahipleri ve bunların pay oranları ile iştirakleri ve iştirakleri nezdindeki pay oranlarını, ekonomik bütünlük içinde bulunduğu kişi bilgilerini, finansal tablolarını içerecek şekilde finansal durumunu ve üçüncü fıkranın (a) ve (b) bentleri ile ek 4 üncü maddede belirtilen yükümlülükler uyumunu gösterir denetim raporunu belirlenen usul ve esaslara göre Bakanlığa göndereceği hüküm altına alınmaktadır.

(f) bendiyle, elektronik ticaret pazar yerlerinde mevzuata aykırı uygulamaların engellenmesi amacıyla elektronik ticaret hizmet sağlayıcı tarafından sağlanan içerikle ilgili mevzuata aykırı hususların tespitine yönelik işlemleri ve bunun neticesinde tespit edilen aykırılıkları içeren raporu Bakanlığa göndereceği hüküm altına alınmaktadır.

Maddenin üçüncü fıkrasında bir takvim yılındaki net işlem hacmi otuz milyar Türk lirasının ve iptal ve iadeler hariç işlem sayısı yüz bin adedin üzerinde olan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılara birinci ve ikinci fıkralarda belirtilen yükümlülükler ilave olarak bazı yükümlülükler getirilmektedir.

Büyük ölçekli elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar sahip oldukları finansal güç sayesinde aşırı reklam vererek rakiplerinin hem reklam verme maliyetlerini artırmakta hem de reklam verebileceği meceraları sınırlandırarak tanıtım yapmalarına engel olmaktadır. Benzer bir tablo indirim konusunda da yaşanmaktadır. Sektördeki bazı işletmelerin finansal gücünü kullanarak pazar yerinde satılan ürünlerin maliyetinin altında satılmasına neden olduğu ve bu durumun piyasa yapısını bozduğu gözlenmektedir, (a) ve (b) bentlerinde yapılan düzenlemelerle, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların aşırı reklam, maliyet altı satış ve çapraz sübvansiyon benzeri uygulamalarla piyasadaki rakiplerini dışlayıcı faaliyetlerde bulunarak sektördeki konumunu güçlendirmesinin ve bu suretle oluşan yıkıcı rekabetin önlenmesi amaçlanmaktadır.

(c) bendiyle, elektronik ticaret hizmet sağlayıcıların ticari ilişkilerinin, alternatif kanallardan aynı ya da farklı fiyattan mal veya hizmet sunmasının ya da reklam yapmasının kısıtlanmasının, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı tarafından sunulan kargo gibi hizmetler dahil olmak üzere herhangi bir kişiden mal veya hizmet teminine zorlanmasının önlenmesine ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

Böylece, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının aracılık hizmeti sunduğu elektronik ticaret hizmet sağlayıcıya herhangi bir mal veya hizmet teminini dayatmasının, bunu sözleşmenin ya da sunduğu aracılık hizmetinin bir şartı olarak öne sürmesinin önüne geçilecek; bu kapsamda, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı hizmet sağlayıcıyı belli bir tedarikçi veya kargo işletmesiyle çalışmaya zorlayamayacak veya buna sebebiyet verecek bir hükme aracılık sözleşmesinde yer veremeyecektir.

Maddenin dördüncü fıkrasında bir takvim yılındaki net işlem hacmi altmış milyar Türk lirasının ve iptal ve iadeler hariç işlem sayısı yüz bin adedin üzerinde olan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılara birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarda belirtilen yükümlülüklere ilave olarak bazı yükümlülükler getirilmektedir.

(a) ve (b) bentleriyle, aracılık hizmeti sunulan elektronik ticaret pazar yerlerinde 5464 sayılı Kanun kapsamında kredi kartıyla yapılan kredili ödeme işlemleri ile diğer ödeme işlemleri hariç olmak üzere, ekonomik bütünlük içinde bulunduğu bankaların ya da 6361 sayılı Kanun kapsamındaki şirketlerin, kredi verme işlemleri dâhil sundukları her türlü hizmetin gerçekleştirilmesine ilişkin faaliyette bulunmasına imkân sunamayacağı; ekonomik bütünlük içinde bulunduğu kişilerce 6493 sayılı Kanun kapsamında ihraç edilen elektronik paraların kabulüne ilişkin faaliyette bulunulmasına imkân sağlayamayacağı; 6493 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin ikinci fıkrasının (h) bendi ile 18 inci maddesinin beşinci fıkrası uyarınca 6493 sayılı Kanun kapsamı dışında kalan araçlarla ilgili hizmetler sunamayacağı veya ekonomik bütünlük içinde bulunduğu kişilerce bu hizmetlerin sunulmasına imkân sağlayamayacağı hükme bağlanmaktadır. Böylece, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların yoğunlaşmadan kaynaklanan gücünü finansal hizmetlerine taşımak suretiyle bu sektörde rekabeti bozucu etki yaratmasının önüne geçilmesi ve bu hizmetlere bağlı olarak ortaya çıkan alıcıların elektronik ticaret pazar yerlerine olan bağımlılığının azaltılması hedeflenmektedir.

(c) bendiyle, e-ticaretin tamamlayıcı sektörlerinden kargo ve lojistik hizmetlerinde söz sahibi olmasının diğer işletmelerin rekabet edebilirliğini sekteye uğratması nedeniyle, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların aracılık hizmeti sunduğu elektronik ticaret pazar yerlerindeki satışlar, kendisinin veya ekonomik bütünlük içinde bulunduğu kişilerin elektronik ticaret hizmet sağlayıcı olarak yaptığı satışları ve elektronik ticaret dışındaki satışları hariç olmak üzere eşya taşımacılığı, taşıma işleri organizatörlüğü ve posta hizmet sağlayıcılığı faaliyetlerinde bulunamayacağına ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

(ç) bendiyle, mal veya hizmet ilanlarının yayımlanmasına elektronik ortam sağlanması halinde, aynı ortamda mal veya hizmet teminine yönelik sözleşme yapılmasına ya da sipariş verilmesine imkân sağlanmamasına ve bu hizmetlerin kendisi veya ekonomik bütünlük içinde bulunduğu kişiler tarafından farklı elektronik ortamlarda verilmesi halinde bu ortamlar arasında erişim imkânı sunulmamasına ve birbirinin tanıtımını yapılmamasına ilişkin düzenleme yapılmaktadır. Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı veya elektronik ticaret hizmet sağlayıcıların ürünlere ilişkin bilgileri sitelerinde sunması bu hüküm kapsamında ilan yayımı olarak değerlendirilmemektedir. Bu hükümle motorlu taşıt, gayrimenkul ya da diğer mal veya hizmet ilanlarının yayımlanmasına elektronik ortam sağlayan ilan sitelerinin aynı ortamda sadece ilan hizmeti vermesi düzenlenmektedir.

Maddenin ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkralardaki net işlem hacimleri belirlenirken elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların e-ticaret pazarındaki konumları, e-ticaret hacmi üzerinden aldıkları paylar ve büyüklükleri dikkate alınmaktadır.

Maddenin beşinci fıkrasında dergi ve gazete gibi süreli yayınlar ile kitap ve elektronik kitap okuyucularının birinci fıkranın (a) bendi kapsamındaki kısıtlamaya tabi olmadan elektronik ticaret pazar yerlerinde satışa sunulmasına imkân sağlanmaktadır.

Maddenin altıncı fıkrasında, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların bu maddede belirtilen yükümlülüklerden kaçmasının engellemesi amacıyla maddenin ikinci fıkranın (a) ve (c) bentlerinin uygulanmasında elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının ekonomik bütünlük içinde bulunduğu kişilerin de dikkate alınacağı hükme bağlanmaktadır. Ayrıca, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının elektronik ticaret pazar yerleri üzerinden e-ticaret faaliyetinde bulunmalarına bağlı olarak net işlem hacmi hesabına dahil edilenler hakkında da dördüncü fıkranın (a) ve (b) bentlerinin uygulanmasına yönelik düzenleme yapılmaktadır.

Maddenin yedinci fıkrasında elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar ile bunlara ait elektronik ticaret pazar yerlerinde faaliyet gösteren elektronik ticaret hizmet sağlayıcıların ihracata yönelmesinin teşvik edilmesi amacıyla, madde kapsamında net işlem hacmi, işlem sayısı ve toplam satış hasılatının hesaplanması ile üçüncü fıkranın (a) ve (b) bentleri uyarınca belirlenen tutarların kullanılmasında yurt dışına yönelik işlemlerin dikkate alınmayacağı düzenlenmektedir.

Maddenin sekizinci fıkrasında maddenin ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarında belirlenen haddi aşan işletmelere yükümlülükler uyması için uyum süreci öngörülmüştür. Ayrıca, dördüncü fıkrada belirtilen haddin aşılmamasının tespitinde yüzde beşin altındaki had aşımalarının dikkate alınmayacağı ve herhangi bir takvim yılında hadlerin altında kalan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı hakkında, bu durum devam ettiği sürece ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkraların uygulanmayacağı düzenlenmektedir.

Maddenin dokuzuncu fıkrasında, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların dördüncü fıkranın (c) bendinde belirtilen yükümlülükten kaçmasının engellenmesi amacıyla ekonomik bütünlük içinde bulunan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların net işlem hacimleri ile işlem sayıları toplamının dördüncü fıkranın birinci cümlesinde belirtilen eşiklerin üzerinde olması halinde, bu elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların her biri hakkında dördüncü fıkranın (c) bendinin uygulanacağı hükme bağlanmaktadır.

Maddenin onuncu fıkrasıyla, bu maddede belirtilen parasal eşiklerin, ETBİS verileri kullanılarak her yıl hesaplanan cari fiyatlarla elektronik ticaret hacminin yıllık değişim oranına göre artırılacağı, artırımın yapıldığı tarihten önceki takvim yılına ilişkin net işlem hacmine uygulanacak bu eşikler ile elektronik ticaret hacminin yıllık değişim oranının en geç şubat ayı içinde Bakanlığın internet sitesinde ilan edileceği düzenlenmektedir.

Maddenin on birinci fıkrasıyla, maddenin münhasıran elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının markasını taşıyan ürünlerin bayilik ve acentelik gibi bir sözleşme kapsamında satışa sunulduğu, diğer bir ifadeyle yalnızca bahse konu ürünlerin yine yalnızca bayi ve acenteler tarafından satışının yapıldığı elektronik ticaret pazar yerleri hakkında uygulanmayacağı hükme bağlanmaktadır.

Madde 9- Maddeyle, 6563 sayılı Kanuna ek 3 üncü madde eklenmektedir. Düzenlemeyle, elektronik ticaret hizmet sağlayıcıya bazı yükümlülüklerin getirilmesi amaçlanmaktadır.

Maddeyle belirli bir büyüklüğe ve işlem sayısına ulaşan elektronik ticaret hizmet sağlayıcıların elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılarda olduğu gibi ağ etkisine bağlı yoğunlaşmanın neden olacağı olumsuzlukların önüne geçilmesi amacıyla, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılara getirilen bazı yükümlülükler elektronik ticaret hizmet sağlayıcılara da getirilmektedir.

Birinci fıkrayla, elektronik ticaret hizmet sağlayıcının, olumlu irade beyanını yazılı şekilde ya da elektronik ortamda almadığı sürece, ekonomik bütünlük içinde bulunmadığı kişilerin ETBİS'e kayıtlı alan adının ana unsurunu oluşturan tescilli markası kullanılarak çevrim içi arama motorlarında pazarlama ve tanıtım faaliyetinde bulunması yasaklanarak hizmet sağlayıcının elektronik ticaret ortamına talebin haksız şekilde artmasının engellenmesi amaçlanmaktadır.

İkinci fıkrayla, bir takvim yılındaki net işlem hacmi on milyar Türk lirasının ve iptal ve iadeler hariç işlem sayısı on milyon adedin üzerinde olan elektronik ticaret hizmet sağlayıcı hakkında ek 2 nci maddenin ikinci fıkrasının (c), (ç), (d) ve (e) bentleri ile ek 4 üncü maddenin dördüncü ve yedinci fıkraları dışında kalan hükümlerinin uygulanacağı ve ek 4 üncü maddede düzenlenen lisans ücretinin hesaplanmasında, elektronik ticaret hizmet sağlayıcının kendine ait elektronik ticaret ortamları üzerinden yurt dışına yaptığı satışların hesaba dâhil edilmeyeceği hüküm altına alınmaktadır. Böylece, pazara yeni giren işletmelerin eşit şartlar altında rekabet edebilmesini sağlayabilmek ve belli büyüklükteki işletmelerin serbest piyasa koşullarını bozucu şekilde faaliyet göstermesini engellemek amacıyla maddede belirtilen tutardaki haddi aşan elektronik ticaret hizmet sağlayıcılara kamu yararını da dikkate alarak lisanslama yükümlülüğü getirilmektedir. Buradaki hadler, işletmelerin piyasa rekabetini bozmadan sağlıklı büyümesini dikkate alan bir yöntemle belirlenmiştir. Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar için ağ etkisinin elektronik ticaret hizmet sağlayıcılara göre daha yüksek olması nedeniyle elektronik ticaret hizmet sağlayıcılar için daha yüksek işlem sayısı lisans şartı olarak getirilmektedir.

Üçüncü fıkrayla, bir takvim yılındaki net işlem hacmi otuz milyar Türk lirasının ve iptal ve iadeler hariç işlem sayısı on milyon adedin üzerinde olan elektronik ticaret hizmet sağlayıcı hakkında ek 2 nci maddenin üçüncü fıkrasının (a) ve (b) bentlerinin uygulanması düzenlenmektedir. Böylece, elektronik ticaret hizmet sağlayıcıların aşırı reklam, maliyet altı satış ve çapraz sübvansiyon benzeri uygulamalarla piyasadaki rakiplerini dışlayıcı faaliyetlerde bulunarak sektördeki konumunu güçlendirmesinin ve bu suretle oluşan yıkıcı rekabetin önlenmesi amaçlanmaktadır.

Dördüncü fıkrayla, bir takvim yılındaki net işlem hacmi altmış milyar Türk lirasının ve iptal ve iadeler hariç işlem sayısı on milyon adedin üzerinde olan elektronik ticaret hizmet sağlayıcı hakkında ek 2 nci maddenin dördüncü fıkrasının (a), (b) ve (ç) bentlerinin uygulanacağı hükme bağlanmaktadır. Böylece, belirtilen hadleri aşan elektronik ticaret hizmet sağlayıcının sahip olduğu gücü finansal hizmetlerine taşımak suretiyle bu sektörde rekabeti bozucu etki yaratmasının önüne geçilmesi ve bu hizmetlere bağlı olarak ortaya çıkan alıcıların bu hizmet sağlayıcıya bağımlılığının azaltılması hedeflenmektedir.

Beşinci fıkrayla bu madde kapsamındaki elektronik ticaret hizmet sağlayıcılar hakkında ek 2 nci maddenin yedinci ve sekizinci fıkralarının uygulanması hüküm altına alınmaktadır.

Altıncı fıkrayla bu maddede belirtilen eşiklerin güncellenmesine ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

Yedinci fıkrayla, maddenin, toplam satış hasılatının yarısından fazlasını elektronik ticaret dışındaki satışlardan elde eden elektronik ticaret hizmet sağlayıcılar hakkında uygulanmayacağı hüküm altına alınmaktadır.

Madde 10- Maddeyle, 6563 sayılı Kanuna ek 4 üncü madde eklenmektedir. Düzenlemeyle, belli büyüklüğe ulaşmış elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların lisanslanması amaçlanmaktadır.

Elektronik ticaretteki gelişmeler incelendiğinde, bu alanda faaliyet gösteren sınırlı sayıda işletmenin piyasaya hâkim olmaya başladığı gözlenmektedir. Dünya örneklerinde de görüldüğü üzere, hâkim konuma erişen elektronik ticaret işletmeleri finans, veri, lojistik, alıcı ve satıcı sayısı bakımından eriştikleri ağ kapasitesi ile pazara girişleri zorlaştırabilmekte ve pazardaki paylarını hızlı şekilde artırmaktadır. İlave olarak, yüksek ağ etkisiyle, elektronik ticaret ortamında hâkim işletme lehine dışsallıklar oluşmakta ve bu durum da rekabeti bozucu etki yaratmaktadır. Bununla birlikte, ağ etkisi kaynaklı oluşan dışsallıklar sorunu, bozulan rekabet koşulları nedeniyle piyasa tarafından çözülememektedir. Bu durumda piyasada ortaya çıkan tekel veya oligopol yapı rekabetin sağlandığı koşullara göre daha az üretim, yatırım, işlem hacmi, teknolojik gelişim ve daha yüksek fiyatlara yol açmaktadır. Ayrıca, etkin rekabetin tesis edilememesi durumu, tüketicilerde orta-uzun vadede refah

kaybına yol açmakta ve piyasadaki diğer firmaların dezavantajlı konuma düşmelerine neden olmaktadır. Piyasadaki elektronik ticaret işletmelerinin oldukça hızlı şekilde büyüme ve belli bir eşğin üzerindeki dengesiz büyüme serbest piyasa koşullarına zarar verebilmektedir. Bu kapsamda, piyasadaki hızlı değişimler neticesinde ardıl tedbirler adil ve etkin işleyen rekabet ortamının sağlanmasında yetersiz kalmakta ve e-ticaretteki hızlı ve dinamik yapı ile uyumlu öncül düzenlemelerin gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Pazara yeni giren işletmelerin eşit şartlar altında rekabet edebilmesine imkân sağlayabilmek ve belli büyüklükteki işletmelerin serbest piyasa koşullarını bozucu şekilde faaliyet göstermesini engellemek amacıyla, maddede belirtilen tutardaki haddi aşan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılara, kamu yararını da dikkate alarak lisans alma ve bu lisansı yenileme yükümlülüğü getirilmektedir. Lisans alma yükümlülüğü bir takvim yılındaki net işlem hacmi on milyar Türk lirasının ve iptal ve iadeler hariç işlem sayısı yüz bin adedin üzerinde olan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar için öngörülmektedir. Buradaki hadler, işletmelerin piyasa rekabetini bozmadan sağlıklı büyümesini dikkate alan bir yöntemle belirlenmiştir.

Lisanslamayla e-ticaret sektöründe belli büyüklükteki işletmelerin kamunun gözetim ve denetimi altına alınması amaçlanmaktadır. Lisanslama uygulaması ile büyük işletmeler lehine oluşan ve piyasa tarafından çözülemeyen dışsallık sorununa da müdahale edilmektedir. Öte yandan, belirlenen eşiklerin altında kalan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların, elektronik ticaret lisanslamasından muaf tutulmasıyla piyasadaki rekabet koşullarının iyileştirilmesine, elektronik ticaretin dengeli ve sağlıklı şekilde büyüme ve gelişmesine katkıda bulunulması amaçlanmaktadır.

Madde 11- Geçici maddeyle, yapılan düzenleme ve değişikliklere uyum sağlanmasını teminen intibak süreci öngörülmüştür.

Madde 12- Yürürlük maddesidir.

Madde 13- Yürütme maddesidir.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar,

29/06/2022

Bilgi ve Teknoloji Komisyonu

Esas No: 2/4528

Karar No: 23

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/4528 esas numaralı, “Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”, Komisyonumuzun 29/06/2022 tarihinde yaptığı 24’üncü birleşiminde görüşülmüş ve kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere saygıyla arz olunur.

1. Giriş

İzmir Milletvekili Hamza DAĞ ve 11 Milletvekili tarafından 28/06/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na sunulan ve Başkanlıkça aynı tarihte tali komisyon olarak Adalet Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen 2/4528 esas numaralı “Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” Komisyonumuzun 29/06/2022 tarihinde yaptığı 24’üncü Birleşiminde Ticaret Bakanı Mehmet MUŞ ve İzmir Milletvekili Hamza DAĞ ile Adalet Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi, Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Gelir İdaresi Başkanlığı, Sermaye Piyasası Kurulu, Türk Patent ve Marka Kurumu, TOBB ile sektör temsilcilerinin (Trendyol, Migros, Getir ile Yemeksepeti) katılımlarıyla incelenip görüşülmüştür.

2. Teklifin Genel Gerekçesi

E-ticaretin yaygınlaştırılması ve e-ticarette güven ortamının tesis edilmesi hedefi doğrultusunda 23/10/2014 tarihinde 6563 sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun kabul edilmiştir. Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten bugüne kadar bilgi ve iletişim teknolojilerinde yaşanan gelişmelerin ve Covid-19 salgınının etkisiyle e-ticaret ekosistemine yeni işletmeler, iş modelleri ve ürün grupları dâhil olmuş, bu durum e-ticaret ekosistemindeki aktörler için yeni sorunları beraberinde getirmiş ve e-ticaret faaliyetlerine uygulanan kuralların değişime uyum sağlamasını gerektirmiştir.

Ülkemizde 2019 yılında %9,8 olan e-ticaretin genel ticarete oranı yaklaşık iki katına çıkarak 2021 yılında % 17,7 olarak gerçekleşmiş olup bu oranın gelecek yıllarda daha da artması beklenmektedir. 2021 yılında perakende e-ticaret hacmi 234 milyar Türk lirası düzeyinde gerçekleşirken bu parasal büyüklüğün yaklaşık yarısını sektörün önde gelen elektronik ticaret pazar yerlerindeki satışlar oluşturmuştur. Bu oran da her geçen gün artma eğilimi göstermektedir. 2020 yılında 256.861 olan e-ticaret faaliyetinde bulunan işletme sayısı, 2021 yılında 484.347’ye ulaşmış olup %88’lik bir artış göstermiştir. Bu işletmelerin 472.604’ü elektronik ticaret pazar yerlerinde faaliyet göstermektedir. İşletmelerin elektronik ticaret pazar yerlerine göre dağılımına bakıldığında ise %74’ünün yalnızca bir, %12’sinin iki, %6’sının üç ve %3’ünün dört ve üzeri pazar yerinde satış yaptığı görülmektedir.

Elektronik ticaret pazar yerlerinde aracılık hizmeti sunulan işletmelerin büyük bölümünü mikro ve küçük işletmeler oluşturmaktadır ve elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar söz konusu işletmeler karşısında asimetrik pazarlık gücüne sahiptir. Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar bu gücü kullanarak tek taraflı belirledikleri veya açık olmayan sözleşme hükümlerini dayatma, kendi mal veya hizmetlerini ön plana çıkarma, veri taşınabilirliğini zorlaştırma veya buna izin vermeme, mal veya hizmet teminine zorlama, geç ödeme yapma, kampanyalı mal veya hizmet sunmaya zorlama, herhangi bir hizmet vermemesine rağmen bedel alma, elektronik ticaret hizmet sağlayıcıları sıralama ya da tavsiye sisteminde geriye düşürme, sunulan hizmetleri kısıtlama, askıya alma veya sonlandırma gibi haksız ve adil olmayan uygulamalarda bulunabilmektedir.

E-ticaret faaliyetleri incelendiğinde, elektronik ticaret pazar yerleri açısından piyasada bir yoğunlaşma söz konusudur. Yoğun bir reklam sürecini de içeren agresif büyüme stratejileri uygulayarak büyük ölçekli hale gelen elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar, sahip oldukları ağ etkileri ve ölçek ekonomilerinden faydalanarak pazardaki konumlarını daha da güçlendirmekte ve pazarlık gücü, tüketici tercihlerini belirleme yeteneği ve hizmet sağlayıcılar üzerindeki kontrol imkânlarıyla elektronik ticaret sektörüne yeni aracı hizmet sağlayıcıların dâhil olmasını zorlaştırmaktadır. İlaveten, söz konusu elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar, elektronik ticaret

pazar yerleri üzerinden elde ettikleri verileri kullanarak lojistik ve ödeme hizmeti gibi sektörlerde de söz sahibi olmakta ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcılar ile tüketicilerin bağımlılığını ve buna bağlı olarak yoğunlaşmayı daha da artırmaktadırlar. Artan bağımlılık, orta-uzun dönemde rekabet ortamının bozulmasına, tekelleşmeye ve sonuç olarak fiyatların yükselmesine, sunulan ürünlerin kalite ve çeşitliğinin azalmasına, yatırım ve üretim potansiyelinin gerilemesine, hizmetlerin tekdüzeleşmesine ve inovasyonun azalmasına neden olabilmektedir.

Diğer yandan, elektronik ticaret pazar yeri modelindeki veri ve rekabet gücü sayesinde elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar, kendi siteleri üzerinden elektronik ticaret hizmet sağlayıcı olarak e-ticaret faaliyetine başlayarak sektördeki diğer elektronik ticaret hizmet sağlayıcılar için rekabeti bozucu etkiler yaratabilmektedir.

6563 sayılı Kanunun mevcut hali teknolojik gelişmeler ve dijitalleşmenin getirdiği yeni iş modellerinin yarattığı sorunların çözümünde yetersiz kalabilmekte ve haksız ticari uygulamalara yönelik caydırıcı yaptırımların bulunmaması ekosistemde yer alan aktörlerin haksız uygulamalara yönelmelerine zemin oluşturmaktadır. Ayrıca, sektörün oldukça hızlı şekilde gelişmesi ve değişmesi nedeniyle, rekabeti bozucu uygulamaların etkileri çok hızlı ortaya çıkmakta ve işletmelerin rekabeti bozucu büyüklüğe erişme süreci daha çabuk tamamlanabilmektedir. Söz konusu rekabeti bozucu uygulamaların içinde bulunmayan piyasa aktörlerinin yanı sıra pazar yerlerini kullanmakta olan satıcıların da bu uygulamalardan telafisi mümkün olmayacak şekilde zarar görmesini engellemek üzere, etkin ve adil şekilde işleyen rekabet ortamının korunması için ardıl rekabet hukuku düzenlemelerinin yanı sıra Kanunda belli büyüklükteki işletmelere yönelik öncül düzenlemelerin yapılması ihtiyacı ortaya çıkmıştır.

Ayrıca, Anayasanın 167'nci maddesinin birinci fıkrasında “*Devlet, para, kredi, sermaye, mal ve hizmet piyasalarının sağlıklı ve düzenli işlemlerini sağlayıcı ve geliştirici tedbirleri alır; piyasalarda fiili veya anlaşma sonucu doğacak tekelleşme ve kartelleşmeyi önler.*” düzenlemesine yer verilmektedir. Düzenlemenin gerekçesinde bahse konu madde ile Devlete üç görev yüklendiği ifade edilmektedir. Bunlar, özel teşebbüsün rekabet koşulları içinde yararlı yönde gelişmesine yardımcı olunması; piyasada fiili ve anlaşma sonucu tekellerin önlenmesi ve tekel teşkil etmemekle beraber fiyat anlaşmaları, üretim hataları, coğrafi bölge paylaşımı ve benzeri suretlerde gerçekleştirilecek kartellerin önlenmesidir.

Ticaret sektörünün etkin şekilde işlenmesi, toplumsal refahın artırılması açısından oldukça önemli olup ticaret sektöründeki tekelleşme eğilimleri arz, talep ve dağıtım kanalları açısından mal ve hizmetlerin aracılığında dar boğazlara yol açma riski taşımaktadır. Ticaretteki tekelleşmeyle, ürün ve işletme çeşitliliğinin azalması, ürünlerin pazara erişememesi, fiyatların iyi işleyen serbest piyasa koşullarına göre yüksek olması, üretim, yatırım ve inovasyon potansiyelinin düşmesi, işletmelerin piyasadaki konumlarının serbest piyasa koşulları yerine tekelci işletme tarafından belirlenmesi gibi hem fertler hem de işletmeler açısından yaygın olumsuzluklar ortaya çıkabilecektir. Günümüzde elektronik ticaret de bu kapsamda önemli bir kanal haline gelmiştir. Bu kanalın kontrolüne sebep olabilecek tekelleşme eğilimlerinin önlenmesi, bahsedilen gerekçelerle kamu yararı açısından oldukça önemli bir düzenleme alanıdır. Ayrıca, elektronik ticaret alanında pazaryerleri, tekelleşme eğilimleriyle birlikte elektronik ticaret ekosistemi içinde yer alan finans, lojistik, bilgi-iletişim gibi alanlarda da belirleyici konuma gelmekte olup dijitalleşmedeki hızlanma da dikkate alındığında bu durum ekonomik, sosyal ve demokratik toplum düzeni açısından da riskler taşımaktadır.

Düzenleme ile e-ticarette haksız rekabetin ve tekelleşmenin önüne geçilerek pazara yeni aktörlerin girişinin kolaylaştırılması ve pazarın dengeli ve sağlıklı büyümesinin sağlanması amacıyla, ölçekler de dikkate alınarak elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcılara yönelik değişikliklerin yapılması öngörülmektedir. Elektronik ticarette yaşanan değişim ve karşılaşılan yeni sorunların çözümüne yönelik olarak dünyada farklı mevzuat çalışmaları yürütülmektedir. Avrupa Parlamentosu tarafından yayımlanan 2019/1150 sayılı Çevrimiçi Aracılık Hizmetlerinin Ticari Kullanıcıları İçin Adillliği ve Şeffaflığı Teşvik Etmeye İlişkin Tüzük ile Dijital Hizmetler ve Dijital Piyasalar düzenleme tasarımları bulunmaktadır.

Ayrıca, 12 Mart 2021 tarihinde açıklanan Ekonomi Reform Eylem Planı'nda (EREP) elektronik ticarete ilişkin *"Ulusal ve uluslararası gelişmeler dikkate alınarak ülkemiz elektronik ticaret mevzuatının yol haritası çıkarılacak ve bu alanda düzenleme yapılacaktır"* başlıklı eylem kapsamında da çalışmalar yürütülmekte ve e-ticaretin yaygınlaştırılması ve sağlıklı şekilde büyüme ve gelişmesinin sağlanması amacıyla 6563 sayılı Kanunda güncel ihtiyaçları karşılar nitelikte değişiklikler yapılmaktadır.

3. Kanun Teklifinde Öngörülen Düzenlemeler

2/4528 esas numaralı Kanun Teklifiyle,

➤ 6563 sayılı Kanunun 1'inci maddesine fıkra eklemek suretiyle getirilen hükümlerin bazı kanunlar bakımından uygulanmaması, maddeye eklenen üçüncü fıkra ile kuruluş ve faaliyetleri maddede sayılan özel kanunlarla düzenlenen ve münhasıran bu kanunlarla yetkilendirildikleri konularda faaliyet gösterenlerin, bu Kanunun uygulamasında elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı veya elektronik ticaret hizmet sağlayıcı kabul edilmemesi, düzenleyici denetleyici kurumların farklı kanunlarla belirlenmiş görev ve yetkileri bulunduğundan bu alanda faaliyet gösteren işletmelerin kapsam dışında bırakılarak olası bir yetki çatışmasının önüne geçilmesi,

➤ Kanuna yeni eklenen hükümlerde yer alan bazı terim ve kavramların, hukuki belirlilik sağlamak amacıyla tanımlanması,

➤ Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının, elektronik ticaret hizmet sağlayıcı tarafından sunulan içeriğin hukuka aykırı olduğundan herhangi bir yolla haberdar olması halinde, bu içeriği gecikmeksizin yayımdan kaldırarak hukuka aykırı hususu ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına bildirmesi gerektiği, aksi halde hukuka aykırı içerikten sorumlu olacağına hükme bağlanması ve bu alanda yaşanabilecek hak kayıplarının önlenmesine ilişkin düzenleme yapılması,

➤ 24/3/2016 tarihli ve 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun hizmet sağlayıcı ve aracı hizmet sağlayıcıları kapsamı ve kişisel verilerin işlenmesi konusunda daha kapsamlı hükümler içermesinden dolayı ilgili maddenin 6563 sayılı Kanun metninden çıkarılması,

➤ Bakanlığa, Kanunun uygulanmasını ve elektronik ticaretin gelişimini sağlamaya, etkin ve adil rekabet ortamını korumaya, hizmet sağlayıcı ve aracı hizmet sağlayıcının faaliyetlerine yönelik düzenleme yapmaya ve aracılık sözleşmesinde yer verilmesi zorunlu unsurları belirlemeye ilişkin yetki verilmesi,

➤ Getirilen yükümlülükler uylup uylumadığının incelenmesi esnasında elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar ile elektronik ticaret hizmet sağlayıcıların yazılımlarının ve algoritmalarının kontrolüne ihtiyaç duyulabileceği ve bu incelemelerin teknik bilgi ve özel uzmanlık gerektirmesi nedeniyle ihtiyaç duyulması halinde bilirkişilerin inceleme sürecine dâhil edilebilmesi ve görevlendirilebilmesi konusunda Bakanlığın yetkili kılınması,

➤ Diğer kanunlarda yer alan düzenlemelerle uyumlu şekilde denetlenebilirliğin ve denetimde etkinliğin sağlanabilmesini teminen aracı hizmet sağlayıcı ve hizmet sağlayıcılara bu Kanun kapsamındaki iş ve işlemlerine ilişkin bilgi, belge, defter ve elektronik kayıtlarını, iş veya işlemin gerçekleştiği tarihten itibaren on yıl süreyle saklama yükümlülüğü getirilmesi,

➤ Uygulamada sayıları yüz binleri bulan ticari elektronik ileti şikâyet başvurularının sonuçlandırılması sürecinde ticari elektronik ileti göndericilerinin tespiti konusunda sorunlar yaşandığı, bazı durumlarda göndericilerin tespitinin çok uzun zaman aldığı ya da yapılamadığı, yaşanan bu sorunların ortadan kaldırılması ve şikâyetlerin çok daha kolay ve hızlı şekilde sonuçlandırılabilmesi amacıyla Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumundan ihtiyaç duyulan bilgilerin Bakanlıkça alınabilmesine yönelik düzenleme yapılması,

➤ Kanuna aykırılık halleri için öngörülmuş bazı idari para cezalarının, fiilin ağırlığı, orantılılık, ölçülülük ve caydırıcılık ilkeleri gözetilerek yeniden düzenlenmesi ve Kanuna yeni eklenen bazı hususlara yönelik yeni yaptırımlar belirlenmesi,

➤ Elektronik ticarete haksız ticari uygulamaların belirlenmesi ve bunların önlenmesi,

➤ Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılara yönelik bazı yükümlülükler getirilmesi,

➤ Belirli bir büyüklüğe ve işlem sayısına ulaşan elektronik ticaret hizmet sağlayıcıların elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılarda olduğu gibi ağ etkisine bağlı yoğunlaşmanın neden olacağı olumsuzlukların önüne geçilmesi amacıyla, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılara getirilen bazı yükümlülüklerin elektronik ticaret hizmet sağlayıcılara da getirilmesine ilişkin düzenleme yapılması,

➤ Belli büyüklüğe ulaşmış elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların lisanslanması suretiyle e-ticaret sektöründe belli büyüklükteki işletmelerin kamunun gözetim ve denetimi altına alınması,

➤ Yapılan düzenleme ve değişikliklere uyum sağlanmasını teminen intibak sürecine ilişkin hükümlere yer verilmesi,

öngörülmektedir.

4. Komisyonunda Kanun Teklifi Üzerinde Yapılan Görüşmeler

Kanun Teklifinin tümü üzerinde yapılan görüşmelerde birinci imza sahibi İzmir Milletvekili Hamza DAĞ tarafından yapılan açıklamalarda;

➤ 2015 yılında Avrupa Birliği uyum yasaları çerçevesinde bir değişiklik yapıldığı ve bu değişiklikte de ticari iletişim ve ticari elektronik iletiler ile hizmet sağlayıcı ve aracı hizmet sağlayıcıların bilgi verme yükümlülüklerine ilişkin usul ve esasların düzenlendiği, ancak dijital sektörün çok hızlı bir şekilde değiştiği ve ülkemizde de dijitalleşmenin etkisiyle elektronik ticarete çok hızlı bir geçişin söz konusu olduğu,

➤ Özellikle Covid-19 salgını sürecinde dijital sektöre doğru yönelmede çok ciddi bir artışın görüldüğü ve salgından sonra da e-ticaret lehine tüketim alışkanlıkları oluşumunun daha da hızlandığı,

➤ 2021 yılında yüzde 70 civarında büyüyen elektronik ticaret pazar yerinin 2022 yılının ilk beş ayında yaklaşık yüzde 80 civarında büyüdüğü,

➤ Salgının etkilerinin yoğun olarak hissedildiği iki yıllık dönemde ülkemizde perakende e-ticaret hacminin iki katlık artış gösterdiği ve yoğunlaşmaya bağlı olarak elektronik ticaret pazar yerlerinin faaliyet alanlarını farklı sektörlere kaydıracağı,

➤ Büyük sermaye gücüne sahip pazar yerlerinin “para yakma” gibi agresif reklam uygulamaları şeklinde pazarda diğer oyuncular açısından tekelleşme noktasında bir çalışma yaptıkları,

➤ Avrupa Birliğinde Dijital Pazarlar Yasa Tasarısı ile Dijital Hizmetler Yasa Tasarısı'nın taslak aşamasında olduğu,

➤ Serbest piyasa koşullarının iyi işlemediği ve yıkıcı rekabet uygulamalarının etkisiyle birlikte sağlıklı şekilde büyüyen pazar yerlerinin elektronik ticaret kanalını daraltabileceği, orta ve uzun vadede ekonomik potansiyel açısından risklere yol açabileceği, bu nedenle sektördeki rekabeti bozucu uygulamaların önlenmesi, sektörün sağlıklı ve dengeli bir şekilde büyümesinin sağlanması, elektronik ticaret pazar yerleri ile satıcılar arasında asimetrik pazarlık gücünden kaynaklanan sorunların giderilmesinin amaçlandığı,

➤ Pazar yerlerinin ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcının büyüklükleri ve pazardaki konumları dikkate alınarak temel bir çerçevenin oluşturulduğu, özellikle küçük oyuncular ile pazara yeni girmek isteyen oyuncuların önünü açacak bir düzenlemenin hedeflendiği,

➤ Tüm elektronik ticaret pazar yerleri için; elektronik ticaret pazar yerlerindeki fikri ve sınai mülkiyet hakkı ihlallerinin önlenmesi ve hukuka aykırı içeriklerin engellenmesi, elektronik ticarete meydana gelen haksız ticari uygulamaların önüne geçilmesi, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar tarafından satıcılara yapılacak ödemelere ilişkin sürenin kısaltılması, herhangi bir hizmet verilmeden haksız şekilde satıcılardan ücret alınmaması, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların kendisinin veya ekonomik bütünlük içinde bulunduğu kişilerin markalarını taşıyan malları satışa sunmasının veya satışa aracılık etmesinin ayrıştırılması, diğer bir deyişle, ayrı bir elektronik ticaret ortamında faaliyet göstermesinin sağlanması, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı veya elektronik ticaret hizmet sağlayıcının olumlu irade beyanını almadan bunların tescilli markalarını kullanarak çevrimiçi arama motorlarında pazarlama ve tanıtım faaliyetlerinde bulunmamasına yönelik düzenleme yapıldığı,

➤ Hem rekabeti bozucu birtakım hususların engellenmesi, hem de piyasaya yeni giren kişilerin önünün açılması açısından teklifte 10 milyar, 30 milyar ve 60 milyar olmak üzere 3 aşamalı bir sistem öngörüldüğü ve yıllık pazar hacmine göre birtakım yükümlülükler yüklendiği,

➤ 10 milyar TL üzerinde olan elektronik ticaret pazar yerlerinin elektronik ticarete faaliyetlerini sürdürebilmeleri için lisanslandırılması, elde ettiği verileri kullanarak bünyesindeki satıcılarla haksız rekabet etmesinin engellenmesi, satıcıların kendilerine ait verileri diledikleri zaman diğer elektronik ticaret pazar yerlerine taşıyabilmesi, bağımsız denetim kuruluşlarınca hazırlanan denetim raporunun Bakanlığa sunulması gibi yükümlülükler getirildiği,

➤ 30 milyar TL üzerinde elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılarına elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıları pazar yerlerinin piyasadaki rakipleri dışlayıcı şekilde reklam ve indirim faaliyetlerinde bulunmaması, elektronik ticaret hizmet sağlayıcının alternatif kanallardan aynı veya farklı fiyattan mal veya hizmet sunmasını ya da reklam yapmasını kısıtlayamaması, herhangi bir kişiden mal veya hizmet temininde zorlayamaması hususlarında yükümlülükler getirilmek suretiyle rekabetçi bir pazar ekosisteminin oluşturulmasının hedeflendiği,

➤ 60 milyar TL üzerinde olan elektronik ticaret pazar yerlerinin, pazar yerlerindeki elektronik para kuruluşu olarak gerçekleştirdikleri cüzdan benzeri uygulamalarının pazar yeri dışına çıkarılması, elektronik ticaret aracı pazar yerlerinin kargoculuk faaliyetlerinin pazar yerlerindeki

satışlar ile satıcı olarak yaptıkları satışlara ve fiziki satışlara övgülenmesi kargoculuk hizmetlerinin, mal veya hizmet ilanlarının yayınlanmasına elektronik ortam sağlanması hâlinde aynı ortamda mal veya hizmet teminine yönelik sözleşme yapılmasına ya da sipariş verilmesine imkân sağlanmasına ilişkin düzenleme yapıldığı,

➤ Belli bir büyüklüğe ulaşan, pazar yeri niteliğinde olmayan elektronik ticaret hizmet sağlayıcılarında ay etkisine bağlı yoğunlaşmanın neden olacağı olumsuzluğun önüne geçilmesi amacıyla elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılara getirilen bazı yükümlülüklerin net işlem hacmi ve işlem sayısı dikkate alınarak elektronik ticaret hizmet sağlayıcı hakkında da kıyasen uygulanmasının öngörüldüğü,

➤ Dünyada elektronik ticarete yönelik benzer adımların atıldığı ve günümüz ihtiyaçlarını karşılar nitelikteki söz konusu düzenlemenin yasallaşmasının e-ticaretin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması, sağlıklı şekilde büyüme ve gelişimin sağlanması ve bu alanda etkin rekabetin sağlanması açısından çok önemli bir adım olacağı,

belirtilmiştir.

Kanun Teklifi üzerinde milletvekilleri tarafından yapılan açıklamalarda;

➤ E-ticaretteki tekelleşme iddialarına ilişkin olarak Rekabet Kurumu tarafından bugüne kadar gerekli çalışmaların yapılması gerektiği, Teklif metninde Bakanlık yerine Rekabet Kurumuna yetki verilmesi gerektiği,

➤ İhtiyaç duyulan bilgilerin Bakanlıkça alınabilmesine ilişkin ibarelerin muğlak olduğu ve Kişisel Verilerin Kullanımı Yasasına aykırılık teşkil ettiği, tüketiciyi koruma düşüncesinin tüketiciyi cezalandırabilecek bir sonuca evrilebileceği,

➤ Tüketicinin korunması ve e-ticaret yapılan işletmelerin hizmeti vatandaşa ulaştırabilmesi açısından imar planlarında ticari alanlarda ve depolama alanlarında bulunan yerlerle ilgili bir düzenlemenin olmadığı,

➤ Teklifin gayet güzel bir felsefesinin bulunduğu ve genel gerekçe kısmında Anayasa'nın 167'nci maddesinin ayrıntılı bir şekilde değerlendirildiği,

➤ Türkiye elektronik ticaret piyasasının kartelleşme değil tekelleşme yoluna girdiği bu nedenle şirketlerin önünün açılmasının ve vahşi rekabetin önlenmesi gerektiği,

➤ Tüketicilerinin şikâyetlerinin dikkate alınması suretiyle yapılacak bir e-ticaret düzenlemesinin daha isabetli olacağı,

➤ Hazırlanan düzenlemenin yakın geleceği önemli ölçüde şekillendireceği belirtilmiştir.

Kanun Teklifi üzerinde Ticaret Bakanı Mehmet MUŞ, Ticaret Bakan Yardımcısı Sezai UÇARMAK ile İç Ticaret Genel Müdürü Adem BAŞAR tarafından yapılan açıklamalarda;

➤ Dünyada e-ticaretin 2021 yılı sonunda 4,9 trilyon dolarlık bir hacme ulaştığı, bu rakamın 2024 yılı sonunda 6,7 trilyon dolarlık bir hacme ulaşmasının öngörüldüğü ve 2014 yılından 2021 yılına kadar geçen dönemde üç kata yakın bir artışın söz konusu olduğu,

➤ Dünyada belli büyüklükteki pazar yerleri hacimlerinin ülkelerin gayrisafi millî hasılasıyla mukayese edildiği,

➤ Türkiye'de de pazar yerinde birinci sıradaki aktörün pazar payının 5,1 milyar dolarlık bir hacme ulaştığı,

- Küresel e-ticaretin perakende içindeki 2015 yılında yüzde 7,4 olan payının 2020’lerde yüzde 20’lere ulaştığı ve 2024 projeksiyonunun ise yüzde 23,4 olmasının öngörüldüğü,
 - Ülkemizde 2019’da e-ticaretin genel ticaretteki oranının yüzde 9,8 olduğu ve bu oranın 2020 yılında yüzde 60’a, 2020-2021’de yüzde 13’lük bir artışla yüzde 17,7’ye ulaştığı,
 - Türkiye’de e-ticaret hacminin dağılımına bakıldığında 2022 yılı sonunda yüzde 73 artışla 661 milyarlık bir rakama ulaştığı,
 - Ülkemizdeki pazar yerlerinin faaliyetleri incelendiğinde pazar yerlerinin perakendeciliğin yanında başka faaliyetlerde de buldukları,
 - Türkiye’de mevcut durumda toplam 483.507 işletmenin e-ticaretle uğraştığı, bunlardan 358.773’ünün sadece 1 pazar yeriyle çalışmakta olduğu, 2 pazar yeriyle çalışanların oranının yüzde 13 yani 59.914, 3 pazar yeriyle çalışanın yüzde 6 yani 29.210, 4 pazar yeriyle çalışanın ise yüzde 3’lük bir oran oluşturduğu ve e-ticaretin esasen pazar yerlerinde şekillendiği,
 - 2015 yılı baz alındığında pazar yerindeki oyuncuların pazar paylarına bakıldığında, ilk üçte yer alan aktörlerin yaklaşık yüzde 34, yüzde 29 ve yüzde 25’lik bir paya sahip oldukları, 2018 yılından sonra bu oyuncuların pazar payının düşme eğilimi gösterdiği,
 - Düzenleme ile birden fazla oyuncunun olabileceği, esnafın malını bir platformda tüketiciye ulaştırılamaması durumunda esnafa alternatif platformlarda malını ulaştırabileceği bir imkân sağlandığı ve esnafın platformlar arasında komisyon oranlarında rekabet edebileceği alternatiflere gidebilmesine imkân tanınmasının amaçlandığı ve ürünlerini satmaya çalışan KOBİ veya orta ölçekli firmaları bu anlamda bir koruma sağlandığı,
 - Rekabet Kurumu’nun gereken tedbirleri aldığı ancak bütün dünyada rekabet kurumlarının yanında bu alana münhasır bir düzenleme yapma ihtiyacının ortaya çıktığı ve AB’nin ve ABD’nin hazırladığı taslak çalışmalar bulunduğu,
 - Avrupa Birliği’nin mevcut elektronik ticaret düzenlemelerinin teknolojik gelişmelere bağlı olarak yetersiz kalmasından dolayı yeni kurallar belirlediği, bu kapsamda dijital hizmetler ve dijital piyasalar yasa tasarıları ile 2019/1150 sayılı Tüzük ile platformlarda faaliyet gösteren satıcıların haklarının korunmasının amaçlandığı, aynı yasayla temel hakların korunmasının ve daha şeffaf bir internet ortamının oluşturulmasının hedeflendiği,
 - Amerika Birleşik Devletleri’nde 9 Temmuz 2021 tarihinde imzalanan Başkanlık kararnamesiyle firmalar ve tüketiciler başta olmak üzere, tüm ekonomik aktörler için piyasada adil rekabet koşullarının önemine vurgu yapıldığı ve çok sayıda küçük işletmenin hayatta kalabilmek için birkaç elektronik pazara bağımlı duruma geldiği,
 - İnovasyon ve çevrim içi tercihler ile tekellerin sona erdirilmesine ilişkin müzakereleri devam eden yasa tasarılarının bulunduğu, inovasyon ve çevrim içi tercihler yasa tasarısında haksız şekilde öne çıkarılan ürünler, teşebbüslerin platform üzerindeki faaliyetlerini kısıtlama, rakip ürün ya da hizmetlere karşı ayrımcılık dâhil olmak üzere hukuka aykırı davranışları ve ihlalleri belirleyen durumların listelendiği,
- ifade edilmiştir.

5. Teklif Metnine İlişkin Kabuller ve Değişiklikler

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelerin ardından maddelerin görüşülmesine geçilmesi kabul edilmiştir.

2/4528 esas numaralı Kanun Teklifi, aşağıda yer verilen redaksiyonlarla birlikte kabul edilmiştir.

➤ Teklifin çerçeve 1'inci maddesi, değişiklikle kabul edilmiştir. Önergeyle, kuruluş ve faaliyetleri 5809 sayılı Kanunla düzenlenen ve aynı Kanuna göre yetkilendirilerek münhasıran yetkilendirildikleri konularda faaliyet gösterenlerin 6563 sayılı Kanunun uygulanmasında elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı veya elektronik ticaret hizmet sağlayıcı kabul edilmeyeceği düzenlenmektedir.

➤ Teklifin çerçeve 2'nci, 3'üncü ve 4'üncü maddeleri, aynen kabul edilmiştir.

➤ Teklifin çerçeve 5'inci maddesi, redaksiyona tabi tutulmak suretiyle kabul edilmiştir.

➤ Teklifin çerçeve 6'ncı maddesi, değişiklikle kabul edilmiştir. Önergeyle, reklam ve indirim bütçelerine ilişkin yükümlülüklere aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcılar ile mal veya hizmet ilanlarının yayımlanmasına elektronik ortam sağlayanlara uygulanacak idari para cezası düzenlenmektedir.

➤ Teklifin çerçeve 7'nci maddesi, aynen kabul edilmiştir.

➤ Teklifin çerçeve 8'inci maddesi, değişiklikle ve redaksiyonla kabul edilmiştir. Önergeyle, fıkarda belirtilen elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar ile mal veya hizmet ilanlarının yayımlanmasına elektronik ortam sağlayanların reklam ve indirim bütçelerinin üst sınırının belirlenmesine yönelik düzenleme yapılmaktadır.

➤ Teklifin çerçeve 9'uncu maddesi değişiklikle kabul edilmiştir. Önergeyle, fıkarda belirtilen elektronik ticaret hizmet sağlayıcıların reklam ve indirim bütçelerinin üst sınırının belirlenmesine yönelik düzenleme yapılmaktadır.

➤ Teklifin çerçeve 10'uncu maddesi, değişiklikle kabul edilmiştir. Önerge ile yönetmelik yetkisine ilişkin hükme açıklık getirilmektedir.

➤ Teklifin çerçeve 11'inci maddesi ile yürürlük ve yürütmeye ilişkin 12'nci ve 13'üncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Teklifin maddeleri üzerindeki görüşmelerin tamamlanmasını müteakip Teklifin tümü kabul edilmiştir.

Teklif, yapılan değişiklikler de dikkate alınarak kanunların yapılmasındaki esas ve usullere uygunluğunun sağlanması amacıyla redaksiyona tabi tutulmuştur.

6. Genel Kurulda Temsil

İçtüzüğün 45'inci maddesi uyarınca, Teklifin Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere Manisa Milletvekili Semra KAPLAN KIVIRCIK, Mersin Milletvekili Hacı ÖZKAN, Gaziantep Milletvekili Mehmet ERDOĞAN ve Denizli Milletvekili Şahin TİN özel sözcü olarak seçilmiştir.

Başkan	Sözcü	Kâtip
<i>Ziya Altunyalız</i>	<i>Ahmet Çolakoğlu</i>	<i>İffet Polat</i>
Konya	Zonguldak	İstanbul
Üye	Üye	Üye
<i>Müzeyyen Şevkin</i>	<i>Ayhan Altuntaş</i>	<i>Abdurrahman Başkan</i>
Adana	Ankara	Antalya
(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	
Üye	Üye	Üye
<i>Çetin Osman Budak</i>	<i>Vahit Kiler</i>	<i>Şahin Tin</i>
Antalya	Bitlis	Denizli
(Son oylamada bulunamadı muhalefet şerhimiz vardır)	(Son oylamada bulunamadı)	(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Yasin Öztürk</i>	<i>Mehmet Erdoğan</i>	<i>Osman Boyraz</i>
Denizli	Gaziantep	İstanbul
(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Bu raporun özel sözcüsü)	
Üye	Üye	Üye
<i>Ali Kenanoğlu</i>	<i>Tacettin Bayır</i>	<i>Mehmet Cihat Sezal</i>
İstanbul	İzmir	Kahramanmaraş
(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	
Üye	Üye	Üye
<i>Tahsin Tarhan</i>	<i>Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu</i>	<i>Semra Kaplan Kıvırcık</i>
Kocaeli	Manisa	Manisa
(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Hacı Özkan</i>	<i>Fuat Köktaş</i>	<i>Kadim Durmaz</i>
Mersin	Samsun	Tokat
(Bu raporun özel sözcüsü)		(Muhalefet şerhimiz vardır)

MUHALEFET ŞERHİ

Genel Değerlendirme

28 Haziran 2022 tarihinde TBMM Başkanlığına sunulan ve aynı gün Komisyonumuza havale edilen 2/4528 esas numaralı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, TBMM Başkanlığına sunulmasının üzerinden sadece 14 saat geçmesiyle 29 Haziran 2022 tarihinde Komisyonumuzda görüşülmüştür.

TBMM İçtüzüğü'nün 36.maddesinde “Komisyonlara havale edilen işlerin görüşülmesine, havale tarihinden itibaren kırk sekiz saat sonra başlanabilir.” hükmünde amaç Teklifin detayları ile incelenmesinin sağlanması ve yasama faaliyetinin gereğince yerine getirilmesinin teminidir. Ancak aciliyet gerektiren durumlarda yine aynı maddede Danışma Kurulunun tavsiyesi veya bir kanun teklifinin tümünün veya belli hükümlerinin komisyona geri alınması veya geri verilmesi hallerinde, süre kaydına uyulmayabileceği de hüküm altına alınmıştır.

Teklifin “Yürürlük” başlıklı 12.maddesinde;

“MADDE 12- Bu Kanunun;

a) 8 inci maddesiyle 6563 sayılı Kanuna eklenen ek 2 nci maddenin üçüncü fıkrasının (a) ve (b) bentleri 2022 takvim yılına ilişkin net işlem hacimlerine uygulanmak üzere 1/1/2023 tarihinde,

b) 8 inci maddesiyle 6563 sayılı Kanuna eklenen ek 2 nci maddenin ikinci fıkrasının (b) bendi ve onuncu fıkrası ile 10 uncu maddesiyle aynı Kanuna eklenen ek 4 üncü maddenin altıncı fıkrası 1/1/2024 tarihinde,

c) Diğer hükümleri 1/1/2023 tarihinde, yürürlüğe girer.”

denilmektedir. Bu hüküm kapsamında Teklifin en yakın tarihte yürürlüğe girecek düzenlemeleri için öngörülen tarihin 1/1/2023 olduğu açıktır. Bu durumda İçtüzüğü'nün 36.maddesinin son fıkrasında yer alan istisnai halin neden uygulamaya konulduğu anlaşılammıştır.

Teklifin T.C. Ticaret Bakanlığı bürokratları tarafından hazırlandığı, teklifin imza sahibi ve Komisyonumuz üyesi olan milletvekillerinin görüşmelerde sunduğu bilgiler ve sorularımıza yanıtların bürokratlarca verilmesinden anlaşılmaktadır. Bu husus Anayasanın 88 inci maddesine

açıkça aykırılık taşımakta olup, iktidar partisi tarafından TBMM'ye sunulan her kanun teklifinde Anayasanın bu hükmü açıkça ihlal edilmektedir.

Öte yandan görüşmeler sırasında gerek Kanunun imza sahibi vekillere gerek bürokratlara teklifin maddelerine ilişkin olarak ilettiğimiz sorulara da tatmin edici cevaplar alınamamış, öngörülen düzenlemelerin yasalaşması halinde uygulamada yaşanacak sorunların yeterince değerlendirilmediği gözlemlenmiştir.

Nitekim, Teklifin görüşülmesi sırasında Ak Parti Grubu Milletvekillerce verilen 6 değişiklik önergesi de Teklif için gerekli ve yeterli çalışma yapılmadığını ortaya koymaktadır.

Daha önce de yeterli hazırlık yapılmayan Kanun Tekliflerinin Komisyonumuzda görüşülmesinin üzerinden kısa süreler geçmesiyle yeniden görüşüldüğü örneklere şahit olduk. Bunlardan en önemli örneklerden birisi 2/3876 esas sayısıyla Komisyonumuzda 20/10/2021 tarihinde görüşülen Türkiye İhracatçılar Meclisi ile İhracatçı Birliklerinin Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin, 11/05/2022 tarihinde bu kez 2/4441 esas sayısıyla daha önceki uyarılarımız gözardı edildiği için aynı düzenlemelerde ve uyarılarımızla paralel bir şekilde değişiklik yapan yeni bir Teklifle bir kez daha görüşülmüş olmasıdır.

Gerek İçtüzüğün 23'üncü ve gerek 37'nci maddeleri hükmü kapsamında Teklif Tali Komisyon olarak Adalet Komisyonuna havale edilmişse de tali komisyonunda, tali komisyonun uzmanlığını ilgilendiren düzenlemeler görüşülmeksizin ve Komisyonumuza görüşleri sunulmaksızın, Komisyonumuzda doğrudan görüşülmüştür.

Kanun Tekliflerinin uzmanlıkları yönünden tali komisyonlarda ele alınmaması neredeyse bir gelenek haline gelmiş ve tali komisyonlar adeta işlevsizleştirilmiş olup, bu nedenle Yasama süreci nitelikli bir şekilde işlememektedir.

Tüm dünyada daha iyi karar alma konusundaki çabalar sürekli olarak artarken, bu amaçla çeşitli mekanizmalar da geliştirilmektedir. Yapılan düzenlemelerin pek çok alana tesir ettiği de dikkate alınarak hem mevcut düzenlemelerin gözden geçirilmesi hem de yeni yapılacak düzenlemeler için maliyet-fayda-etki analizlerinin yapılması büyük önem taşımaktadır. Yapılacak düzenlemelerin getireceği olumlu-olumsuz sonuçlar ve toplum tarafından nasıl karşılanıp tekliflere nasıl cevap verileceği yasama organları ve karar vericiler için de öncelikli konular arasında yer almalıdır. Bu kapsamda, düzenlemenin bütçeye, mevzuata, sosyal, ekonomik ve ticarî hayata, çevreye ve ilgili kesimlere etkilerinin ne olacağını göstermek üzere hazırlanan düzenleyici etki

analizleri önemli rehber niteliğindedir. Ancak yasama sürecinde bu ön hazırlık aşaması da özellikle Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin uygulanmaya başladığı dönemde birlikte adeta unutulmuş ve rafa kaldırılmıştır. Tekliflerin düzenleyici etki analizleri yapılmamakta ve görüşmeler sırasında değerlendirilmemektedir. Bu da yasama sürecini sakatlamaktadır.

Nitekim, Teklifin görüşmeleri sırasında Komisyon Başkanının gerek Teklifi hazırlayan milletvekillerine gerek Bakanlık bürokratlarına ilettiği sorulara verilen cevaplardan Teklife dair Düzenleyici Etki Analizinin sonuçlandırılmadığı, dolayısıyla Teklifin yasallaşması halinde düzenlemelerin bütçeye, mevzuata, sosyal, ekonomik ve ticarî hayata, çevreye ve ilgili kesimlere etkilerinin ne olacağı hususunda bir öngörünün bulunmadığı da ortaya konulmuştur.

Sonuç olarak, TBMM Başkanlığına sunulması ile Komisyonumuzda görüşülme süresi arasında yeterli olarak üzerinde çalışmak, incelemek ve ilgili tarafların görüşlerini almak üzere süre verilmemiş olması, Genel Kurulda Ek Bütçe görüşmeleri devam ederken gündeme alınması, Komisyon görüşmelerinde Teklife dair Düzenleyici Etki Analizinin sunulamamış olması, uzmanlık gerektiren konularda Tali Komisyonun görüşlerinin alınmamış olması ve Komisyona resmi olarak sektörün temsilcilerinin davet edilmemiş olması ve görüşlerinin Komisyonda değerlendirilmemiş olması, yasama sürecini sakatlamıştır.

Teklifin Genelini Değerlendirilmesi

Teklif 1 yürütme, 1 yürürlük olmak üzere 13 maddeden oluşmakta olup, 23/10/2014 tarihinde kabul edilen 6563 sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 5 maddesinde değişiklik yapılmakta, 1 maddesi ilga edilmekte ve Kanuna 4 ek madde ile 1 geçici madde ihdas edilmektedir.

Komisyonda yapılan görüşmelerde, Bakanlık bürokratlarınca verilen bilgilerden gerek gelişen teknoloji, değişen ticaret hayatı ve covid-19 salgının etkisiyle ülkemizin e-ticaret hacminin 2019 yılında 136 milyar dolar, 2020 yılında 226 milyar TL, 2021 yılında 381 milyar TL bir hacme sahipken, 2022 yılı sonunda % 73'lük artışla 661 milyar TL'ye ulaşmasının öngörüldüğü anlaşılmaktadır. Böyle bir alanın elbette gelişen ve değişen koşullara uyumlu olarak mevzuatının da yenilenmesi gerektiği açık bir ihtiyaçtır. Bu kapsamda Kanun teklifi geneli ve ülke politikası oluşturmak yönündeki yaklaşımı itibariyle olumludur.

Ancak yukarıda da değindiğimiz üzere, Teklifin hazırlığı ve görüşülmesi usulünde sorunlar bulunmaktadır. Teklife dair temel muhalif olduğumuz husus, bu eksikliklerin giderilmemiş olması yönündedir.

Türkiye’de Avrupa Birliği müktesebatına uyum anlayışı çerçevesinde kabul edilen, 6563 sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun’un değişen piyasa koşullarına ve ticaret hayatına uyumunun sağlanması amacıyla Teklifte yapılan değişiklikler önemli bir hususa işaret etmektedir.

Anayasanın 167.maddesi “*Devlet, para, kredi, sermaye, mal ve hizmet piyasalarının sağlıklı ve düzenli işlemlerini sağlayıcı ve geliştirici tedbirleri alır; piyasalarda fiilî veya anlaşma sonucu doğacak tekelleşme ve kartelleşmeyi önler.*” hükmünü amirdir. Nitekim, bu görevi yerine getirmesi amacıyla 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun ile Rekabet Kurumu kurulmuştur. Ancak gelinen noktada Kurumun bu görevi gereğince yerine getirmemesi rekabet ihlalleri ile ilgili pek çok uyumsuzluğa yol açmıştır. Gelinen noktada Komisyonumuzda 2/4528 Esas Sayısı ile görüşülen bu teklif Rekabet Kurumunun işlevini yerine getirmediğini ortaya koyarak, Rekabet Kurumunun yetki ve görevinde olan bir alanda Bakanlığın yetki ve görevlendirilmesine yönelik düzenlemeler içermektedir.

Öte yandan Anayasanın 172.maddesinde “*Devlet, tüketicileri koruyucu ve aydınlatıcı tedbirler alır, tüketicilerin kendilerini koruyucu girişimlerini teşvik eder.*” denilmektedir.

Teklifle getirilen özellikle “cüzdan” ve “kargo” uygulamaları gibi firmalara bu faaliyetleri çeşitli koşullarda yasaklayıcı yaklaşımla ele alınan düzenlemelerle haksız rekabeti önleyici tedbirler alınırken, tüketicinin hak ve menfaatlerinin dengelenmesi gerektiği yönündeki uyarılarımız Komisyonda dile getirilmiştir.

Sonuç olarak, yeterince değerlendirilmeyen, gerek sektör, gerek tüketici örgütlerinin görüşlerinin ele alınmadığı ve Komisyonumuzca da yeterli bir sürede incelenmediği değerlendirilen Teklifin, kapsamlı olarak değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Önergelerimiz

Teklifin 4.maddesi; Genel Kanun ve Özel Kanun hükümleri kapsamında uygulamada yaşanabilecek sorunların ve tartışmaların önlenmesi amacıyla Teklifin 4.maddesinde yapılacak değişiklik ile 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununun uygulanması zorunluluğunun açık bir şekilde Kanunda düzenlenmesi ve

Teklifin 6.maddesi; Ceza yaptırımı niteliğinde olan erişim engeli kararının Sulh Ceza Mahkemesi tarafından verilmesi yönünde 6.maddede değişiklik yapılması,

Grubumuzca önerilmiştir.

6.maddeye ilişkin önergemizin Genel Kurulda değerlendirilmesi yönünde Teklifin ilk imza sahibi İzmir Milletvekili Hamza Dağ tarafından değerlendirme yapılmıştır.

Sonuç olarak;

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak 4 ve 10 uncu maddelere dair önergelerimiz bulunmaktadır. Komisyonda yeterince değerlendirilmeyen önergelerimizin Genel Kurulda değerlendirilmesi gerektiğini savunuyoruz.

Tahsin Tarhan
Kocaeli
Çetin Osman Budak
Antalya

Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu
Manisa
Tacettin Bayır
İzmir

Müzeyyen Şevkin
Adana
Kadim Durmaz
Tokat

MUHALEFET ŞERHİ

USUL DEĞERLENDİRMESİ

AKP-MHP ittifakı Türkiye halklarının en geniş kapsamlı temsiliyetini sağlayan ve egemenliğin makamı olan Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin kanun yapma süreçlerini yönetememekte, anti-demokratik yol ve yöntemlere başvurmaktadır.

29.06.2022 sabahı saat 10.00'da komisyon üyelerine tebliğ edilerek iki saat dahi inceleme fırsatı tanınmadan saat 12.00'de toplantı çağrısı yapılan bu teklifin komisyona getiriliş biçimi, demokratik katılımı ve muhalefeti by-pass eden anlayışın bir tezahürüdür.

Kanun yapma sürecini planlayamayan iktidar bloku, teklifleri komisyon süreçlerinden hızlıca geçirmeye çalışarak deyim yerindeyse "kaşla göz arasında kanun çıkarma" çabasını göstermektedir. Böylece hem kanun teklifini ilgilendiren toplumsal çevreleri hem iktisadi tarafları hem de muhalefeti yasa yapma sürecinden dışlayarak otoriteryan tutumunu açıkça ortaya koymaktadır.

Kanun tekliflerinin istişareyle yapılmasını engelleyen AKP-MHP ittifakı modern demokrasilerin ve hukuk devletlerinin en temel hakkı olan yasa yapma hakkını ortadan kaldırmaktadır. Yasa yapma hakkının zayıflatılması, halk egemenliğine yönelik en büyük darbelerden biridir. Çünkü halkın kesesinden toplanan vergilerin nerelere harcanacağı ve demokratik-hukuk devletinin nasıl işleyeceğine işaret eden en önemli ilkelere biri yasa yapma hakkıdır. Dünyadaki tüm demokratik hukuk devletlerinde yasa yapma devlet-toplum-vatandaş mutabakatının temelidir.

Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinin TBMM'ye sunulmasından tutalım Komisyon'dan geçirilmesine ve Genel Kurula sevk edilmesine kadar her bir aşaması demokratik hukuk devleti ilkeleri ayaklar altına almıştır.

Bu kanun teklifi vesilesiyle bir kez daha belirtmek gerekir ki, AKP iktidarının yasa yapım süreçlerinde geliştirdiği bakış açısı ve takındığı tutum antidemokratiktir. Çoğunlukçu bir anlayışla çoğulculuğun reddedildiği, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'ne geçişle birlikte TBMM'nin bütünüyle by-pass edilmek istendiği bir süreci yaşıyoruz. Meclis'in adeta bir noter makamı olarak görülmesi her şeyden önce millet iradesine hakarettir. Muhalefetin uyarılarını yok sayan, önerilerini dikkate almayan demokratik anlayıştan uzak bir iktidar anlayışı ile karşı karşıyayız.

Sektörel Sorunlar Tam Olarak Dinlenememiştir!

Getirilen bu kanun teklifi içerisinde “pazar yeri” diye ifade edilen kurumlar ile “üretici ya da satıcı” diye ifade edilen kurumlar arasındaki ilişkilerin düzenlendiği görülmektedir.

Burada pazar yerlerini kontrol etmek ve bunların tekelleşmesini, rekabetini ortadan kaldırılmasını engellemek gerekiyor ama bunları sağlarken iktisadi tarafların (işverenler, emekçiler ve meslek örgütleri) itirazlarının neler olduğunu da komisyon üyelerinin bilmesi gerekir; yani bahsedilen tekelleşmeyi sağlayan bu pazar yerleri acaba hangi konularda bu kanuna itirazları bulunuyor? Bunları öğrenme imkânına sahip olunamamıştır. Bu kanunlar yapılırken, esnafın, üreticinin, emekçinin, tüketicinin haklarını koruyacak çalışmalar yapmak hem Anayasa ve yasalara uygun bir şekilde hem de piyasa koşullarına uygun bir şekilde yapma zorunluluğumuzu göz önünde bulundurmamak zorundayız.

ESASA DAİR DEĞERLENDİRME

Emekçilerin Alın Teri Mücadelesi Büyüyor ve Hak Temelli İtiraz Rüzgârı “Kusursuz Fırtına”ya Dönüşüyor!

Neoliberalizmin sadece ekonominin ilkelerinin belirlendiği bir iktisat programı değil, aynı zamanda sınıfsal eşitsizlikleri derinleştiren, toplumsal yaşamı tahrip eden ve ekolojik saldırıyı en yükseğe çıkararak yönetsel bir akıldır.

1970’lerle birlikte devreye konan neoliberalizmin yarattığı eşitsizlikler toplumları yüzde 1 varsıl, yüzde 99 yoksul şeklinde bölmüştür. Sınıfsal eşitsizlikleri tarihte görülmemiş düzeye çıkararak bu yönetsel akla karşı emekçiler, gençler, kadınlar ve ezilenler itirazlarını yükseltmektedir.

Covid-19 pandemisinin ortaya çıkması ve hızlıca yayılmasının siyasal ve toplumsal sonuçlarının başında eşitsizliklerin daha görünür hale gelmesi ve buna yönelik itirazların yükselmesi gelmiştir. Pandemiyle birlikte insanlar arasındaki eşitsizliklerin sürdürülemeyeceğine dair kanaat güçlenmiş ve kapitalist simülasyon merkezlerinde dahi “neoliberalizmin sonu” tezleri yaygınlık kazanmıştır.

Bir yandan bu tezlerin giderek artması diğer yandan ise toplumsal ve sınıfsal itirazların kimlikler kesişiminde yükselmesi yeni bir toplumsal zamanı çağırılmaktadır. Bu kapsamda, sadece sermayeyi düşünen ve toplumu ideolojik kodlar üzerinden buna ikna eden siyasal güç merkezlerine karşı artık eşitlik ve özgürlük ekseninde yeni bir rüzgâr esmektedir. Gençlerin, kadınların, yoksulların itirazlarının birikmesiyle bu rüzgâr, bir fırtınaya dönüşmektedir.

Pandeminin hemen evvelinden günümüze kadar Ortadoğu’dan Avrupa’ya, Afrika’dan Latin Amerika’ya kadar hemen her yerde farklı kimlik ve toplumsal kesimlerden milyonlarca insan politik ekonomi ekseninde itirazlarını arttırıyor. Türkiye’de ise iktidar hala neoliberalizmi kendine özgü patronaj ve klientalist politikalarla uygulayarak dünyadaki gelişmeleri okumaktan uzak kalıyor. Nitekim söz konusu kanun teklifi de sadece hacim ve sermaye üzerinden kurduğu

denklemlerle, toplumsal kesimleri, emekçileri ve ezilenleri göz ardı etmeye devam ediyor. Oysa dünyadaki gelişmeler ve Türkiye’de artan alın teri ve hak temelli itirazlar, bambaşka bir dünya isteğiyle büyüyor.

Sermaye ve Hacim Hesapları Emekçileri Göz Ardı Ediyor!

Kanun teklifinin genel gerekçesinde “Ülkemizde 2019 yılında %9,8 olan e-ticaretin genel ticarete oranı yaklaşık iki katına çıkarak 2021 yılında %17,7 olarak gerçekleşmiş olup önümüzdeki dönemde bu oranın daha da artması beklenmektedir. 2021 yılında perakende e-ticaret hacmi 234 milyar Türk lirası olarak gerçekleşirken bu hacmin yaklaşık yarısını sektörün önde gelen elektronik ticaret pazar yerlerindeki satışlar oluşturmuştur. Bu oran da her geçen gün artma eğilimi göstermektedir. 2020 yılında 256.861 olan e-ticaret faaliyetinde bulunan işletme sayısı, 2021 yılında %88’lik artışla 484.347’ye ulaşmıştır. Bu işletmelerin 472.604’ü elektronik ticaret pazar yerlerinde faaliyet göstermektedir. İşletmelerin elektronik ticaret pazar yerlerine göre dağılımına bakıldığında ise %74’ünün yalnızca bir, %12’sinin iki, %6’sının üç ve %3’ünün dört ve üzeri pazar yerinde satış yaptığı görülmektedir” denerek Türkiye’de artan e-ticaret hacmi ve sermaye sınıfı adına hesaplar yapılmaktadır.

Oysa e-ticaret ekseninde alın teri döken milyonlarca emekçiyle ilgili düzenleme söz konusu değildir. Kadın işçilerin çoğunlukta, sirkülasyonun yüksek, müşteri ile birebir iletişimin yoğun olduğu, fiziksel ve zihinsel eforun yüksek düzeyde kullanıldığı çağrı merkezlerinde çalışan emekçiler, özlük hakları ve insan onuruna yarıyor ücretle çalışma başta olmak üzere çok sayıda sorun yaşamaya devam etmektedir. Yanı sıra hizmet sektöründe çalışan milyonlarca emekçi ve sayıları 978 bini bulan motosikletli kuryenin devasa sorunlarına dair tek bir çözüm söz konusu kanun teklifinde bulunmamaktadır.

Düşük ücretle çalıştırılma, kayıt dışı çalıştırılma, esnaf kurye modeli, sigorta primlerinin gerçek maaş üzerinden yatırılmaması gibi sorunların yanı sıra

özellikle Türkiye’de faaliyet gösteren ulusal ve uluslararası yemek firmalarının ve online ticaret firmalarının erken teslimat rekabetine girmesinin yarattığı zaman baskısı motosikletli kuryeler ve kargo emekçilerinin kendi güvenliklerini ve hayatlarını riske atma pahasına trafik kurallarını ihlal etmelerine neden olmaktadır. Ayrıca, yağmurlu ve soğuk havalarda iş riskleri daha da artmaktadır. Süre sıkıntısı, kayıt dışılık, trafikte zorbalık ve mobbing gibi birçok sıkıntı yaşayan motokuryeler ve kargo emekçileri her gün yüzlerce insanla temas etmek zorunda kalmalarına ve yüksek risk grubunda olmalarına rağmen hala aşılama önceliğine de sahip değildirler. Bu teklif de geçim sıkıntılarının had safhada olduğu, iktidar-sermaye ortaklığının emek sömürsünü olabildiğince derinleştirdiği bir dönemde, emekçilerin yanında olmamayı iktidar tercihi olarak öne çıkarmaktadır.

Haksız Kazanç ve Tekelleşme Sadece E-Ticarette Değil, Türkiye Ekonomisinin Her Alanında Yaşanıyor!

AKP-MHP ittifakının ekonomi politikaları nedeniyle haksız kazanç ve tekelleşme Türkiye ekonomisinin en temel problemlerinden biri haline gelmiştir. Her ne kadar Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinde e-ticaret üzerinden gelişmesi ihtimal haksız kazanç ve tekelleşme söz konusu edilmiş olsa da bugün haksız kazanç ve tekelleşme Türkiye ekonomisinin yapısal bir parçası haline getirilmiştir. Bu kanaati doğrulamak için birkaç örneğe bakmak bile yeterlidir.

- 21 Aralık 2021 tarihinde ilan edilen Kur Korumalı Mevduat, 9 Haziran 2022 tarihinde ilan edilen Gelire Endeksli Senet ve 24 Haziran 2022 tarihinde BDDK’nin şirketlerin dövizleriyle ilgili kararlarının gerek öncesi gerekse de akabindeki kazançlar iktidarın ekonomik çöküşe palyatif çözüm arayışlarını içeren hamlelerdir. Bu hamleler neticesinde gerek döviz manipülasyonu gerekse de bu ürünlerin sağladığı faiz getirileriyle çok

sayıda haksız kazanç ortaya çıkmış ve Türkiye ekonomisinin geleceği ipotek altına alınmıştır.

- Türkiye’de 8 milyon işsiz varken, kamuoyunun vicdanını yaralayan “çoklu maaş” sistemiyle iktidara yakın çok sayıda kişi çok sayıda getiri elde etmektedir. Bu durum haksız kazancın en bariz örneklerinden biridir.
- Öte yandan Türkiye’de hem ekonomide hem de siyasette muazzam bir temerküz ve tekelleşme vardır. AKP-MHP iktidarı siyaseti, başta cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi olmak üzere tekelleştirmiştir. Siyasetteki tekelleşmeyle paralel bir biçimde Türkiye’de muazzam bir sermaye temerküzü ve yoğunlaşması vardır. AKP döneminde sermayenin ekonomiden aldığı pay zirve yaparken, emekçi kesimlerin aldığı pay giderek erimiştir. Hem AKP-MHP iktidarının semirttiği yandaş sermaye ve özellikle 5’li çete, hem de yerleşik bilindik sermaye bu dönemde altın çağını yaşamıştır. Bizzat ülkenin kamusal kurumlarının açıkladığı raporlar (Merkez Bankası) ülke ekonomisindeki tekelleşmeyi gözler önüne sermektedir.

Tüm bunlar göz önünde bulundurulduğunda, denebilir ki, haksız kazanç ve tekelleşme sadece e-ticarette değil, Türkiye ekonomisinin her alanında yaşanıyor!

Rekabet Kurumu İşlevini Yerine Getirmelidir

Rekabet Kurumu üzerinde her dönem tartışılan bir kurumdur. Bu kanunda da görüldüğü gibi Rekabet Kurumunun esasında tam olarak işlevini yerine getirmemesinden kaynaklı olan düzenlemelerde yapılmaktadır. Rekabet Kurumunun uzunca süredir Türkiye’de işlerini layıkıyla yapmayan bir Kurum olduğunun eleştirisini yap sürekli yapmaktayız. Örneğin, Rekabet Kurumu, basındaki tekelleşmeye yönelik sadece seyretmekle yetinmektedir.

Yani şu an Türkiye’deki medya kuruluşlarının tekelleştiğinin hepimiz farkındayız; hem sermaye ortaklığı açısından tekelleştiğini hem de yayın

açısından tekelleştiğini biliyoruz. Bu konuda Rekabet Kurumunun uzunca süredir görevini yerine getirmediğini biliyoruz ve bu eleştirilerimizi yapıyoruz. Bu kanun çerçevesinde de esasında Rekabet Kurumunun işlevsel hâle getirilmesini, Rekabet Kurumuyla ilgili kanunda gerekli düzenlemelerin yapılması gerekiyorsa o düzenlemelerin yapılarak Rekabet Kurumunun hakikaten kendi görevini yerine getirmesinin sağlanması gerekmektedir. Ancak görüldüğü kadarıyla, Rekabet Kurumunun işlevini yerine getirememesinden kaynaklı olarak bu kanunla ilgili çeşitli düzenlemeler yapmak durumunda kalınmıştır.

Kanunların kalıcı olması, geneli kapsamı, Anayasa ve yasalara uygun olması, etik kurallar çerçevesinde olması ve en önemlisi de tüketicinin haklarını koruyan noktada, tüketicilerin de bu kanunlarla etkileşimini dikkate alacak şekilde düzenlenmesi gerekmektedir.

Tüketicinin Korunması Önceliğimiz Olmalıdır!

Bu kanun teklifine yönelik tüketicilerin de e-ticaret üzerine şikâyetlerinin var olduğu bilinmektedir. Bu şikâyetlerinde düzenleme de dikkate alınması gerekirdi ancak bunların ne kadar dikkate alındığı şüphelidir. Özellikle indirim dönemlerinde veya benzeri dönemlerde böyle manipülasyonlar yapılıyor, şu kadar indirim başladı gibi reklamdan belli bir süre sonra sitede teknik arıza olduğu söylenerek aslında fiyatların arttığına tanıklık edilmektedir. Diğer taraftan, şikâyet ya da iadedeki zorluklar üzerine de yüzde 20'lik bir şikâyetler var; tüketiciler tarafından yani ürünü iade etme konusunda ve şikâyetlerinin dikkate alınmaması konusunda da tüketici şikâyetleri vardır. Yüzde 13 oranında da garanti koşulları ve haklara ulaşma zorluğu yaşadıklarını araştırmalarda öne çıkan sorunlardır. Yüzde 11 oranında da bu siteler üzerinden bir dolandırıcılık meselesi olduğu ifade edilmekte, beklenmeyen işlem ve ürünlerdeki hatalı teslimatlar üzerinden de benzeri şikâyetlerin bulunduğu görülmektedir.

Bütün bunlar büyük oranda pazar yerleriyle ilgili şikâyetler olduğu anlaşılmaktadır. Çünkü teknolojinin gelişmesi ile birlikte doğal olarak insanlar pazar yerlerinden alışveriş yaptıkları için şikâyetler de genel olarak pazar yerlerine yönelik yapılmaktadır. Ancak bu şikâyetlerin üreticiden mi yani satıcıdan mı kaynaklandığı yoksa doğrudan pazar yerinin kendisinden mi kaynaklandığı bilinmemektedir. Buna rağmen ürün teslimatında ve beklenmeyen şekilde ürünlerin gelmesiyle ilgili olarak da yüzde 7'lik bir şikâyet olduğu araştırmalara yansımıştır. Dolayısıyla bu düzenleme yapılırken yani e-ticaret meselesi düzenlenirken tüketicilerinde bu konudaki şikâyetleri dikkate alınarak bir eksikliğin giderilmesi doğru bir yöntem olarak tercih edilmelidir.

E-Ticarette Büyük Oyuncular, AVM'ler ve Zincir Marketler Esnafı Bitirdi!

Diğer taraftan, Türkiye'de de faaliyet gösteren çeşitli adlarla hizmet veren büyük "Pazar yeri" firmalarının sermaye yapıları incelendiğinde küçük işletmeler ve esnafların büyük firmalar karşısında güçsüz bırakıldığı görülmektedir. Dolayısıyla iktidar blokunun yerli üreticileri, esnafı, küçük işletmeleri koruyoruz, koruyacağız gibi söylemleri gerçeği yansıtmamaktadır. Bunun yanı sıra AVM'lerin hızla çoğalması, zincir marketlerin devasa rakamlara ulaşması bu durumu daha net ortaya koymaktadır.

Uzun saatlerle çalışılan, şehirlerin merkezlerinde, yılın 365 günü açık olan AVM'ler, esnafın, küçük işletmelerin ticaret yapabilme, rekabet edebilme, ayakta kalabilme imkânlarını da ortadan kaldırdığına hepimiz tanıklık etmekteyiz. Yine, zincir marketler, 2 bin kişinin yaşadığı, 3 bin kişinin yaşadığı yerlerde, beldelerde dahi market açmış durumdadır ve oradaki esnafın da yerel işletmecilerin de ayakta kalmasına imkân tanımaz vaziyettedir. Oysa bu konuyla ilgili çeşitli ülkelerde yapılan uygulamalarda yerel işletmecileri koruyabilmek açısından örneğin AVM'lere sınırlar getirilmekte ve bu zincir marketlere de çeşitli sınırlar getirilmektedir.

Bunun dışında AVM'lerin yol açtığı başka sorunlar da vardır. Örneğin bir enerji krizi içerisinde yaşadığımız bilinirken hem dünyada hem ülkemizde bir enerji kriziyle karşı karşıya olduğumuz ortada iken, enerjinin üretimdeki maliyeti, pahalılığı, fiyatlardaki enflasyonu nasıl artırdığı görülmektedir. Bir konutun elektrik tüketimi ile bir AVM'nin tükettiği elektrik, ısınma, klima ve benzeri yakıtların tamamının -bütünüyle elektrik de dâhil olmak üzere- orana vurulduğu zaman, konutlarla kıyaslandığında, arada çok ciddi farkların ve zafiyetin olduğu ölçülebilmektedir. Dolayısıyla, AVM'ler de başlı başına bir sorun olarak durmaktadır. E-ticaretteki sorunla birlikte bunun da dikkate alınması gerekmektedir.

Ali Kenanoğlu
İstanbul

MUHALEFET ŞERHİ

2/4528 esas numaralı "Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi"ne ilişkin muhalefet şerhimiz aşağıdadır.

Teklifin Görüşülme Usulüne İlişkin Değerlendirme

TBMM Başkanlığına ulaşan kanun teklifinin kırk sekiz saat süre verilmeden Komisyona getirilmesi uygulamada iktidarın acele kanunlaştırma iradesi sergilediğini göstermektedir. Bu sebeple Komisyon çalışmalarında milletvekilleri teklifleri yeterli değerlendirme imkanını bulamamaktadır. Bu durum pek çok önemli konunun ilgili ihtisas komisyonlarında görüşülmesinin önüne geçmekte, yasama faaliyetinin kalitesini düşürmektedir.

TBMM İçtüzüğü'nün 26. Maddesi zorunluluk olmadıkça komisyon toplantısı için çağrının en az iki gün önceden yapılmasını, 36. Maddesi ise Komisyonlara havale edilen işlerin görüşülmesine, havale tarihinden itibaren kırk sekiz saat sonra başlanabileceği düzenlemesini içermektedir. Burada amaç tekliflerin komisyonlarca detaylı değerlendirilmesi olmakla birlikte, mevcut teklif için bu süreç alelacele tamamlanmıştır. Özellikle teknik detay içeren bu teklifin komisyon görüşme sürecinin kısa tutulması milletvekillerce sağlıklı bir inceleme yapılmasını imkânsız hale getirmiştir.

Teklif İlişkin Genel Bilgiler

Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunulan "Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi" ile, 5/11/2014 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan ve 1/5/2015 tarihinde yürürlüğe konulan 6563 sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda önemli değişiklikler yapılması hedeflenmekte, teknolojiye bağlı olarak hızlı bir şekilde gelişen ve değişen elektronik ticaretin genel ticaret içinde sürekli artış gösteren payı ile e-ticaret işlemlerinin çoğunlukla az sayıdaki elektronik ticaret pazar yeri üzerinden gerçekleştirilmesi ve bu pazar yerlerine sahip olan işletmelerin satıcı konumundaki işletmeler karşısında asimetric pazarlık gücüne sahip olmaları dikkate alındığında anılan Kanuna yönelik tadil isteği anlamlı bulunmaktadır.

Düzenlemenin amaç ve kapsamı ihtiva eden 1 inci maddesi ile çeşitli kanunlarla kurulan ve birtakım özel düzenlemelere tabi olan bankacılık, sigortacılık, seyahat acenteliği gibi konularda çalışma yürüten işletmelerin münhasıran bu kanunlarla yetkilendirildikleri hususlardaki faaliyetleri kanunun uygulama kapsamı dışında bırakılmaktadır.

Düzenlemenin tanımları ihtiva eden 2 nci maddesi ile hukuki belirlilik sağlamak amacıyla elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı, elektronik ticaret hizmet sağlayıcı, elektronik ticaret ortamı, elektronik ticaret pazar yeri, elektronik ticaret bilgi sistemi, net işlem hacmi ve ekonomik bütünlük terim ve kavramları tanımlanmaktadır.

Düzenlemenin hukuka aykırı içerikleri ihtiva eden 3 üncü maddesi ile elektronik ticaret pazar yerinde satışa konu mal ve hizmetlerin içeriğine ilişkin bu pazar yerini işleten aracı hizmet sağlayıcıların söz konusu içeriğe ilişkin sorumsuzluğu muhafaza edilmekle birlikte, hak kayıplarının önlenmesi maksadıyla hukuka aykırı içerikten haberdar olunması halinde içeriğin yayından kaldırılması ve ilgili kurumların haberdar edilmesi gibi yükümlülükler öngörülmektedir.

Bunun yanında, elektronik ticaret pazar yerinde satış yapan ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcılar olarak tanımlanan işletmelerin tanıtıcı bilgilerinin doğrulanması hususunda aracı hizmet sağlayıcılara sorumluluk yüklenmektedir.

Ayrıca, fikri ve sınai mülkiyet hakkı ihlallerinin önlenmesi hususunda hak sahiplerinin bilgi ve belgeye dayanan şikâyeti üzerine elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıları tarafından şikâyete konu ürünün yayından kaldırılması gibi çıkarılacak bir yönetmelikle detaylandırılacak bazı tedbirlerin alınması da anılan madde kapsamında yer almaktadır.

Düzenlemenin mülga hükmü içeren 4 üncü maddesi ile kişisel verilerin işlenmesi konusundaki hükümlerin detaylı bir şekilde 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Hakkında Kanun'da yer alması hasebiyle, bu konuda 6563 sayılı Kanun metninde yer alan hükümler çıkarılmaktadır.

Düzenlemenin bakanlık yetkisini ihtiva eden 5 inci maddesi ile Ticaret Bakanlığı'na ticaretin gelişimini sağlamak ve etkin rekabet şartlarını korumak maksadıyla belirli konularda ikincil düzenleme çıkarma yetkisi verilmekte, yine anılan Bakanlık ticari elektronik ileti şikâyet başvurularının (sesli arama ve kısa mesaj yoluyla yapılan) daha kolay ve hızlı şekilde sonuçlandırılması amacıyla ilgili kamu kurumundan bilgi almak ve ayrıca teknik bilgi ve uzmanlık gerektiren konularda bilirkişi görevlendirmek üzere yetkili kılınmaktadır.

Bunun yanında, aracı hizmet sağlayıcılar ile hizmet sağlayıcılar iş ve işlemleri ile ilgili matbu ve elektronik dokümanları on yıl süre ile saklamakla yükümlü tutulmaktadır.

Düzenlemenin cezai hükümlerini ihtiva eden 6 ncı maddesi ile, gerek yürürlükteki Kanunda yer alan ve gerekse Teklif ile getirilmesi öngörülen hükümlere uyulmasını temin etmek ve

olası hak ihlallerinin önüne geçmek gayesiyle çeşitli yaptırımlar düzenlenmekte ve bu yaptırımlar arasında yüksek tutarlı idari para cezaları ile içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi gibi çok ciddi müeyyideler yer almaktadır.

Düzenlemenin elektronik ticarete haksız ticari uygulamaları ihtiva eden 7 nci maddesi ile, özellikle hizmet sağlayıcı konumundaki satıcıları elektronik ticaret pazar yeri işleticisi konumundaki aracı hizmet sağlayıcılarına karşı korumak ve uygulamada karşılaşılan haksız ticari uygulamaları önlemek amacıyla, tüketicilere ilişkin 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda yer alan hükümlere benzer şekilde haksız ticari uygulama olarak nitelendirilebilecek fiillere ilişkin genel çerçeve çizilerek ve her hâlükârda haksız ticari uygulama sayılacak durumlar detaylı bir şekilde ifade edilerek elektronik ticarete haksız ticari uygulamalarda bulunulamayacağı ortaya konmaktadır.

Düzenlemenin elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının yükümlülükleri ihtiva eden 8 inci maddesi ile elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılara önemli yükümlülükler getirilmekte ve bir takvim yılı içinde gerçekleşen net işlem hacmi (aracılık hizmeti sunulan elektronik ticaret pazar yerlerinde iptal ve iadeler hariç belirli bir dönemde yapılan sözleşme ve verilen siparişler için düzenlenmesi gereken nihai fatura veya fatura yerine geçen nihai belge değerleri toplamı) dikkate alınarak yükümlülükler açısından aracı hizmet sağlayıcılar arasında farklılıklara gidilmektedir.

Buna göre, anılan maddenin;

-Birinci fıkrasında, tüm aracı hizmet sağlayıcıların uyması gereken yükümlülükler (örneğin, kendisinin veya ekonomik bütünlük içinde bulunduğu kişilerin markasını taşıyan ya da marka kullanım hakkını haiz olduğu malları satışa sunamama),

-İkinci fıkrasında, net işlem hacmi 10 milyar Türk Lirasının üzerinde olanların uyması gereken yükümlülükler (örneğin, pazar yeri üzerinden elde ettiği verileri yalnızca aracılık hizmetlerini sunmak üzere kullanma),

-Üçüncü fıkrasında, net işlem hacmi 30 milyar Türk Lirasının üzerinde olanların uyması gereken yükümlülükler (örneğin, aşırı reklam verememe ve maliyet altı satış yapamama),

-Dördüncü fıkrasında ise, net işlem hacmi 60 milyar Türk Lirasının üzerinde olanların uyması gereken yükümlülükler (örneğin, ekonomik bütünlük içinde bulunduğu elektronik para kuruluşlarınca ihraç edilen elektronik paraların kabulüne ilişkin faaliyette bulunamama, aracılık hizmeti sunduğu pazar yerindeki satışlar, elektronik ticaret hizmet sağlayıcı olarak

yaptığı satışlar ve e-ticaret dışındaki satışları hariç eşya taşımacılığı, taşıma işleri organizatörlüğü ve posta hizmeti sağlayıcılığı faaliyetlerini yapamama) düzenlenmektedir.

Düzenlemenin elektronik ticaret hizmet sağlayıcının yükümlülüklerini ihtiva eden 9 uncu maddesi ile, belirli bir büyüklüğe ve işlem sayısına ulaşan satıcı konumundaki elektronik ticaret hizmet sağlayıcılara 6563 sayılı Kanununa eklenen Ek 3'üncü maddesi ile elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılara getirilen yükümlülüklerle benzer bir şekilde net işlem hacmi ve ayrıca işlem sayısı esas alınarak bazı yükümlülükler getirilmektedir.

Düzenlemenin elektronik ticaret lisansını ihtiva eden 10 uncu maddesi ile, sahip oldukları finans, veri, lojistik, alıcı ve satıcı sayısı bakımından piyasada hakim duruma gelen veya gelme potansiyeli olan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların özellikle pazara yeni işletmelerin girişlerine engel olmasına mani olmak, pazarda eşit rekabet şartlarını temin etmek ve sektörün hızlı, dinamik yapısı ile uyumlu şekilde öncül müdahalelerde bulunmak amacıyla belli büyüklüğe ulaşmış elektronik ticaret hizmet sağlayıcılar ile aracı hizmet sağlayıcılara lisans alma ve yenileme şartı getirilmektedir.

Düzenlemenin intibak sürecini ihtiva eden 11 inci maddesi ile, Teklif ile 6563 sayılı Kanuna derç edilmesi öngörülen düzenlemelere ve getirilen değişikliklere belirlenen süreler içerisinde uyum sağlanması öngörülmekte, örnek vermek gerekirse, elektronik ticaret hizmet sağlayıcılar ile aracı hizmet sağlayıcıların lisans alma yükümlülüğünün 1/1/2025 tarihinden itibaren yerine getirilmesi benimsenmektedir.

Teklif İlişkin Genel Değerlendirme

E-ticaret sektörünün düzenlenmesi gerektiği hususuna katılmakla birlikte Rekabet Kurumu gibi düzenleyici kuruluşların işlerini daha etkin yapmasını sağlayacak tedbirler almak varken neden sektörün büyümesini engelleyecek kararlar alındığına anlam verilememektedir.

Tüm Dünyada gelişen e-ticaret uygulamalarına yönelik mevzuat çalışmaları mevcuttur. ABD ve Avrupa Birliği düzenlemelerinde elektronik ticaret pazar yerlerine yükümlülükler getirilmekte, yasaklamalardan ise kaçınılmaktadır. Tüketicinin yanıltıcı reklam, bozuk ürün, yasadışı ürün nedeniyle mağduriyetini hızla telafi edecek sistemler kurulması amaçlanmaktadır. Örneğin, şikayet hattı yoluyla, şikayetlerin veya dolandırıcılıkların polis, savcı, tüketici kuruluşu gibi üçüncü taraf kuruluşlara gitmeden ilgili pazar yeri işletmecisi tarafından çözülerek, ödemenin iadesinin yapılmasına dair kolaylıklar sağlanmaktadır.

Mevcut yasa teklifi bu haliyle sektöre aşırı müdahaleci olup ciddi faaliyet yasakları ihtiva etmektedir. Teklifin rekabet ortamını iyileştirmek bir yana oyuncu sayısını azaltarak piyasa yoğunluğunu artırması ve tüketici zararına sebep olması ihtimali söz konusudur.

Pazar yerlerinin kendi markalı ürünlerini satmasının yasaklanması hâlihazırda ülkemizde bu minvalde faaliyet gösteren platformların tedarik zincirlerinin çökmesine neden olabilecektir. Bu açıdan teklif hazırlanmadan önce böyle bir değişikliğin istihdam ve üretim üzerindeki etkisinin analiz edilip edilmediği bilinmemektedir. Ticaret Bakanlığı bu ihtimalleri dikkate alan bir uygulama öncesi etki analizi yapmış mıdır? Eğer markalı ürünlerin sebep olduğu bir rekabet ihlali varsa bunu zaten Rekabet Kurumu'nun tespit etmesi ve uygun cezaları uygulaması beklenirdi.

Pazar yerlerine lojistik sektöründe faaliyet yasağı getirilmesi de rekabet ortamının iyileştirmesini amaçlayan bir yasa teklifinde yer almasına anlam veremediğimiz hususlardan biridir. Lojistik sektöründe faaliyet gösteren oyuncu sayısının artmasının rekabeti artıracakını ve tüketici refahını artıracakını varsayarsak bu yasa teklifi ile neden faaliyet alanındaki oyuncu sayısı azaltılmaya çalışılmaktadır.

Kanun teklifinde e-ticaret sektörüne cezalar getirilmesi öngörülmektedir. Enflasyonun her ay artış trendini sürdürdüğü bir ortamda platformların maliyet artışına sebep olmak nihai tüketici fiyatlarında artışı tetiklemeyecek midir?

Pazar yerlerinin reklam harcamalarına kısıtlama getirilmesi de bu kuruluşların reklam harcamalarının dolaylı yoldan esnaf ve KOBİ'lerin satışlarına etki yarattığı varsayılırsa gereksiz görünmektedir. Diğer bir risk ise bu kısıtlama nedeniyle Pazar yerlerinin reklam harcamaları içinde dijital mecraların payının artmasıdır ki bu da ülkemizden para çıkışını tetikleyecektir.

Özetle bu yasa teklifi mevcut durumda e-ticaret sektöründe faaliyet gösteren oyuncuların büyümesini kısıtlayıcı bir yapıya sahiptir. E-ticaret sektörü düşük kar marjıyla ama sürekli büyüme motivasyonu ile çalışan bir sektördür. Bu haliyle yasa teklifi sektörün çalışma prensipleriyle örtüşmemektedir.

Ayhan Altıntaş
Ankara

Yasin Öztürk
Denizli

İZMİR MİLLETVEKİLİ HAMZA DAĞ VE
11 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ

**ELEKTRONİK TİCARETİN
DÜZENLENMESİ HAKKINDA
KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA
DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 23/10/2014 tarihli ve 6563 sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 1 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(3) 14/09/1972 tarihli ve 1618 sayılı Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanunu, 14/10/1983 tarihli ve 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu, 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu, 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanunu, 3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu, 21/11/2012 tarihli ve 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring, Finansman ve Tasarruf Finansman Şirketleri Kanunu, 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ve 20/6/2013 tarihli ve 6493 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanunla kuruluş ve faaliyetleri düzenlenen ve bu kanunlara göre yetkilendirilerek münhasıran yetkilendirildikleri konularda faaliyet gösterenler ile 14/3/2007 tarihli ve 5602 sayılı Şans Oyunları Hasılatından Alınan Vergi, Fon ve Payların Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde tanımlananlar ile bunların verdiği yetki dahilinde münhasıran şans ve bahis oyunları alanında faaliyet gösterenler bu Kanunun uygulanmasında elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı veya elektronik ticaret hizmet sağlayıcı kabul edilmez.”

MADDE 2- 6563 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde yer alan “Gümrük ve” ibaresi madde metninden çıkarılmış ve fıkraya aşağıdaki bentler eklenmiştir.

“f) Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı: Elektronik ticaret pazar yerinde elektronik ticaret hizmet sağlayıcıların mal veya hizmetlerinin

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ
KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ
KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

**ELEKTRONİK TİCARETİN
DÜZENLENMESİ HAKKINDA
KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA
DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 23/10/2014 tarihli ve 6563 sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 1 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(3) 14/9/1972 tarihli ve 1618 sayılı Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanunu, 14/10/1983 tarihli ve 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu, 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu, 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanunu, 3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu, 21/11/2012 tarihli ve 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring, Finansman ve Tasarruf Finansman Şirketleri Kanunu, 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu, 20/6/2013 tarihli ve 6493 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun ve 5/11/2018 tarihli ve 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunuyla kuruluş ve faaliyetleri düzenlenen ve bu kanunlara göre yetkilendirilerek münhasıran yetkilendirildikleri konularda faaliyet gösterenler ile 14/3/2007 tarihli ve 5602 sayılı Şans Oyunları Hasılatından Alınan Vergi, Fon ve Payların Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde tanımlananlar ile bunların verdiği yetki dahilinde münhasıran şans ve bahis oyunları alanında faaliyet gösterenler bu Kanunun uygulanmasında elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı veya elektronik ticaret hizmet sağlayıcı kabul edilmez.”

MADDE 2- 6563 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde yer alan “Gümrük ve” ibaresi madde metninden çıkarılmış ve fıkraya aşağıdaki bentler eklenmiştir.

“f) Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı: Elektronik ticaret pazar yerinde elektronik ticaret hizmet sağlayıcıların mal veya hizmetlerinin

(İzmir Milletvekili Hamza Dağ ve
11 Milletvekilinin Teklifi)

teminine yönelik sözleşme yapılmasına ya da sipariş verilmesine imkân sağlayan aracı hizmet sağlayıcıyı,

g) Elektronik ticaret hizmet sağlayıcı: Elektronik ticaret pazar yerinde ya da kendine ait elektronik ticaret ortamında mal veya hizmetlerinin teminine yönelik sözleşme yapan ya da sipariş alan hizmet sağlayıcıyı,

ğ) Elektronik ticaret ortamı: Elektronik ticaret faaliyetinde bulunulan internet sitesi, mobil site veya mobil uygulama gibi platformları,

h) Elektronik ticaret pazar yeri: Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının aracılık hizmetlerini sunduğu elektronik ticaret ortamını,

ı) Elektronik Ticaret Bilgi Sistemi (ETBİS): Elektronik ticaret hizmet sağlayıcı ve elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların kayıt altına alınması, elektronik ticaret verilerinin toplanması, bu verilerin işlenerek istatistikî bilgilerin üretilmesi amacıyla Bakanlık tarafından oluşturulan ve bu Kanun kapsamında kayıt ve bildirim yapılabilmesine imkân sağlayan bilgi sistemini,

i) Net işlem hacmi: İptal ve iadeler hariç olmak üzere, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı için aracılık hizmeti sunduğu elektronik ticaret pazar yerleri, elektronik ticaret hizmet sağlayıcı için ise elektronik ticaret pazar yeri niteliğini haiz olmayan kendine ait elektronik ticaret ortamları üzerinden belirli bir dönemde yapılan sözleşme ve verilen siparişler için düzenlenmesi gereken nihai fatura veya fatura yerine geçen belge değerleri toplamını,

j) Ekonomik bütünlük: Bir kişinin, bir ticaret şirketinin doğrudan veya dolaylı olarak paylarının en az yüzde yirmi beşine ya da oy haklarının çoğunluğuna veya onu yönetebilecek kararları alabilecek payına sahip olmasını, şirket sözleşmesi uyarınca yönetim organında karar alabilecek çoğunluğu oluşturan sayıda üyeyi seçme hakkını haiz olmasını, kendi oy haklarının yanında bir sözleşmeye dayanarak tek başına veya diğer pay sahipleriyle birlikte oy haklarının

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

teminine yönelik sözleşme yapılmasına ya da sipariş verilmesine imkân sağlayan aracı hizmet sağlayıcıyı,

g) Elektronik ticaret hizmet sağlayıcı: Elektronik ticaret pazar yerinde ya da kendine ait elektronik ticaret ortamında mal veya hizmetlerinin teminine yönelik sözleşme yapan ya da sipariş alan hizmet sağlayıcıyı,

ğ) Elektronik ticaret ortamı: Elektronik ticaret faaliyetinde bulunulan internet sitesi, mobil site veya mobil uygulama gibi platformları,

h) Elektronik ticaret pazar yeri: Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının aracılık hizmetlerini sunduğu elektronik ticaret ortamını,

ı) Elektronik Ticaret Bilgi Sistemi (ETBİS): Elektronik ticaret hizmet sağlayıcı ve elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların kayıt altına alınması, elektronik ticaret verilerinin toplanması, bu verilerin işlenerek istatistikî bilgilerin üretilmesi amacıyla Bakanlık tarafından oluşturulan ve bu Kanun kapsamında kayıt ve bildirim yapılabilmesine imkân sağlayan bilgi sistemini,

i) Net işlem hacmi: İptal ve iadeler hariç olmak üzere, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı için aracılık hizmeti sunduğu elektronik ticaret pazar yerleri, elektronik ticaret hizmet sağlayıcı için ise elektronik ticaret pazar yeri niteliğini haiz olmayan kendine ait elektronik ticaret ortamları üzerinden belirli bir dönemde yapılan sözleşme ve verilen siparişler için düzenlenmesi gereken nihai fatura veya fatura yerine geçen belge değerleri toplamını,

j) Ekonomik bütünlük: Bir kişinin, bir ticaret şirketinin doğrudan veya dolaylı olarak paylarının en az yüzde yirmi beşine ya da oy haklarının çoğunluğuna veya onu yönetebilecek kararları alabilecek payına sahip olmasını, şirket sözleşmesi uyarınca yönetim organında karar alabilecek çoğunluğu oluşturan sayıda üyeyi seçme hakkını haiz olmasını, kendi oy haklarının yanında bir sözleşmeye dayanarak tek başına veya diğer pay sahipleriyle birlikte oy haklarının

(İzmir Milletvekili Hamza Dağ ve
11 Milletvekilinin Teklifi)

çoğunluğunu oluşturmasını, bir ticaret şirketini sözleşmeye bağlı olarak hâkimiyeti altında bulundurmasını veya bu hallere bağlı olarak bu kişiyle bağlantılı tüm ticaret şirketleri ve bu kişiye ait işletmeler arasındaki ilişkiyi ya da pay sahibi olup olmadıklarına bakılmaksızın birden fazla ticaret şirketinin aynı kişi veya kişiler tarafından yönetilmesini,”

MADDE 3- 6563 sayılı Kanunun 9 uncu maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Hukuka aykırı içerik

MADDE 9- (1) Diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmadıkça, aracı hizmet sağlayıcı, hizmet sağlayıcı tarafından sunulan içerik ve içeriğe konu mal veya hizmetle ilgili hukuka aykırı hususlardan sorumlu değildir.

(2) Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı, elektronik ticaret hizmet sağlayıcı tarafından sunulan içeriğin hukuka aykırı olduğundan haberdar olması halinde, bu içeriği gecikmeksizin yayımdan kaldırarak hukuka aykırı hususu ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına bildirir.

(3) Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı, hak sahibinin, fikri ve sınai mülkiyet hakkı ihlaline dair bilgi ve belgeye dayanan şikâyeti üzerine, elektronik ticaret hizmet sağlayıcının şikâyete konu ürününü yayımdan kaldırarak durumu kendisine ve hak sahibine bildirir. Elektronik ticaret hizmet sağlayıcının, şikâyetin aksini gösteren bilgi ve belgeye dayanan itirazını elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya sunması üzerine şikâyete konu ürünü yeniden yayımlar. Şikâyet ve itirazda; ilgililerin açık kimlik ve adres bilgileri, ihtilafa konu ürün hakkındaki bilgiler, ürünün yayımdan kaldırılması veya yayımlanmasının gerekliliğine dair gerekçeler ile yönetmelikle belirlenen diğer hususlar yer alır. İlgililerin genel hükümlere göre adli ve idari mercilere başvurma hakları saklıdır.”

MADDE 4- 6563 sayılı Kanunun 10 uncu maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

çoğunluğunu oluşturmasını, bir ticaret şirketini sözleşmeye bağlı olarak hâkimiyeti altında bulundurmasını veya bu hallere bağlı olarak bu kişiyle bağlantılı tüm ticaret şirketleri ve bu kişiye ait işletmeler arasındaki ilişkiyi ya da pay sahibi olup olmadıklarına bakılmaksızın birden fazla ticaret şirketinin aynı kişi veya kişiler tarafından yönetilmesini,”

MADDE 3- 6563 sayılı Kanunun 9 uncu maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Hukuka aykırı içerik

MADDE 9- (1) Diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmadıkça, aracı hizmet sağlayıcı, hizmet sağlayıcı tarafından sunulan içerik ve içeriğe konu mal veya hizmetle ilgili hukuka aykırı hususlardan sorumlu değildir.

(2) Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı, elektronik ticaret hizmet sağlayıcı tarafından sunulan içeriğin hukuka aykırı olduğundan haberdar olması halinde, bu içeriği gecikmeksizin yayımdan kaldırarak hukuka aykırı hususu ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına bildirir.

(3) Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı, hak sahibinin, fikri ve sınai mülkiyet hakkı ihlaline dair bilgi ve belgeye dayanan şikâyeti üzerine, elektronik ticaret hizmet sağlayıcının şikâyete konu ürününü yayımdan kaldırarak durumu kendisine ve hak sahibine bildirir. Elektronik ticaret hizmet sağlayıcının, şikâyetin aksini gösteren bilgi ve belgeye dayanan itirazını elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya sunması üzerine şikâyete konu ürünü yeniden yayımlar. Şikâyet ve itirazda; ilgililerin açık kimlik ve adres bilgileri, ihtilafa konu ürün hakkındaki bilgiler, ürünün yayımdan kaldırılması veya yayımlanmasının gerekliliğine dair gerekçeler ile yönetmelikle belirlenen diğer hususlar yer alır. İlgililerin genel hükümlere göre adli ve idari mercilere başvurma hakları saklıdır.”

MADDE 4- 6563 sayılı Kanunun 10 uncu maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

(İzmir Milletvekili Hamza Dağ ve
11 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 5- 6563 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki ikinci fıkra eklenmiş, mevcut fıkralar buna göre teselsül ettirilmiş, mevcut ikinci fıkrasında yer alan “görevlendirilen denetim elemanları” ibaresi “denetimle görevlendirilen personel” şeklinde değiştirilmiş, fıkraya “ilgili olarak” ibaresinden sonra gelmek üzere “elektronik ortamda tutulanlar dahil olmak üzere” ibaresi ile aşağıdaki cümle eklenmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“(1) Bakanlık, bu Kanunun uygulanmasını ve elektronik ticaretin gelişimini sağlamaya, etkin ve adil rekabet ortamını korumaya, hizmet sağlayıcı ve aracı hizmet sağlayıcının faaliyetlerine yönelik düzenleme yapmaya ve aracılık sözleşmesinde yer verilmesi zorunlu unsurları belirlemeye yetkilidir.”

“(2) Bakanlık, bu Kanunun uygulanmasını sağlamak amacıyla denetim yapmaya ve denetim sonuçlarını açıklamaya, denetim sırasında özel uzmanlık veya teknik bilgi gerektiren durumlarda bilirkişi görevlendirmeye, bilirkişinin hak ve yükümlülükleri ile görevlendirilmesine ilişkin usul ve esasları yönetmelikle belirlemeye yetkilidir. Bilirkişiye verilecek ücretin tutarı Bakanlık ile Hazine ve Maliye Bakanlığınca birlikte tespit olunur ve bu ücret Bakanlık bütçesine konulacak ödenekten karşılanır.”

“Aracı hizmet sağlayıcı ve hizmet sağlayıcı, bu Kanun kapsamındaki iş ve işlemlerine ilişkin bilgi, belge, defter ve elektronik kayıtlarını, iş veya işlemin gerçekleştiği tarihten itibaren on yıl süreyle saklamakla yükümlüdür.”

“(6) Bakanlık, 3 üncü, 4 üncü, 5 inci, 6 ncı, 7 nci ve 8 inci maddelerinde düzenlenen yükümlülüklerin aracı hizmet sağlayıcılara uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

(7) Bakanlık, sesli arama ve kısa mesaj yoluyla ticari elektronik ileti gönderen gerçek veya tüzel kişi abone bilgilerini Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumundan almaya yetkilidir.”

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 5- 6563 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki ikinci fıkra eklenmiş, mevcut fıkralar buna göre teselsül ettirilmiş, mevcut ikinci fıkrasında yer alan “görevlendirilen denetim elemanları” ibaresi “denetimle görevlendirilen personel” şeklinde değiştirilmiş, fıkraya “ilgili olarak” ibaresinden sonra gelmek üzere “elektronik ortamda tutulanlar dahil olmak üzere” ibaresi ile aşağıdaki cümle ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“(1) Bakanlık, bu Kanunun uygulanmasını ve elektronik ticaretin gelişimini sağlamaya, etkin ve adil rekabet ortamını korumaya, hizmet sağlayıcı ve aracı hizmet sağlayıcının faaliyetlerine yönelik düzenleme yapmaya ve aracılık sözleşmesinde yer verilmesi zorunlu unsurları belirlemeye yetkilidir.”

“(2) Bakanlık, bu Kanunun uygulanmasını sağlamak amacıyla denetim yapmaya ve denetim sonuçlarını açıklamaya, denetim sırasında özel uzmanlık veya teknik bilgi gerektiren durumlarda bilirkişi görevlendirmeye, bilirkişinin hak ve yükümlülükleri ile görevlendirilmesine ilişkin usul ve esasları yönetmelikle belirlemeye yetkilidir. Bilirkişiye verilecek ücretin tutarı Bakanlık ile Hazine ve Maliye Bakanlığınca birlikte tespit olunur ve bu ücret Bakanlık bütçesine konulacak ödenekten karşılanır.”

“Aracı hizmet sağlayıcı ve hizmet sağlayıcı, bu Kanun kapsamındaki iş ve işlemlerine ilişkin bilgi, belge, defter ve elektronik kayıtlarını, iş veya işlemin gerçekleştiği tarihten itibaren on yıl süreyle saklamakla yükümlüdür.”

“(6) Bakanlık, 3 üncü, 4 üncü, 5 inci, 6 ncı, 7 nci ve 8 inci maddelerde düzenlenen yükümlülüklerin aracı hizmet sağlayıcılara uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

(7) Bakanlık, sesli arama ve kısa mesaj yoluyla ticari elektronik ileti gönderen gerçek veya tüzel kişi abone bilgilerini Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumundan almaya yetkilidir.”

(İzmir Milletvekili Hamza Dağ ve
11 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 6- 6563 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş ve mevcut üçüncü fıkra buna göre teselsül ettirilmiştir:

“(1) Bu Kanunun;

a) 3 üncü maddesindeki yükümlülüklerle, 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendindeki yükümlülüklerle, 6 ncı maddesinin birinci fıkrasına veya 7 nci maddesinin birinci fıkrasına aykırı hareket eden hizmet sağlayıcılara ve aracı hizmet sağlayıcılara bin Türk lirasından beş bin Türk lirasına kadar,

b) 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendindeki veya aynı maddenin ikinci fıkrasındaki, 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendindeki veya 7 nci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarındaki yükümlülüklerle aykırı hareket eden hizmet sağlayıcılara ve aracı hizmet sağlayıcılara bin Türk lirasından on bin Türk lirasına kadar,

c) 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendindeki, 8 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarındaki yükümlülüklerle aykırı hareket eden hizmet sağlayıcılara ve aracı hizmet sağlayıcılara iki bin Türk lirasından on beş bin Türk lirasına kadar,

ç) 9 uncu maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları, ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (ç) bendi ve ek 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya ve ek 3 üncü maddesinin birinci fıkrasına aykırı hareket eden elektronik ticaret hizmet sağlayıcıya, her bir aykırılık için on bin Türk lirasından yüz bin Türk lirasına kadar,

d) 11 inci maddesinin birinci fıkrası kapsamında Bakanlıkça yapılan ikincil düzenlemelere uymayanlara her bir aykırılık için on bin Türk lirasından yüz bin Türk lirasına kadar,

e) 11 inci maddesinin üçüncü fıkrasına aykırı hareket edenlere elli bin Türk lirasından iki yüz elli bin Türk lirasına kadar,

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 6- 6563 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş ve mevcut üçüncü fıkra buna göre teselsül ettirilmiştir:

“(1) Bu Kanunun;

a) 3 üncü maddesindeki yükümlülüklerle, 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendindeki yükümlülüklerle, 6 ncı maddesinin birinci fıkrasına veya 7 nci maddesinin birinci fıkrasına aykırı hareket eden hizmet sağlayıcılara ve aracı hizmet sağlayıcılara bin Türk lirasından beş bin Türk lirasına kadar,

b) 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendindeki veya aynı maddenin ikinci fıkrasındaki, 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendindeki veya 7 nci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarındaki yükümlülüklerle aykırı hareket eden hizmet sağlayıcılara ve aracı hizmet sağlayıcılara bin Türk lirasından on bin Türk lirasına kadar,

c) 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendindeki, 8 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarındaki yükümlülüklerle aykırı hareket eden hizmet sağlayıcılara ve aracı hizmet sağlayıcılara iki bin Türk lirasından on beş bin Türk lirasına kadar,

ç) 9 uncu maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları, ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (ç) bendi ve ek 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya ve ek 3 üncü maddesinin birinci fıkrasına aykırı hareket eden elektronik ticaret hizmet sağlayıcıya, her bir aykırılık için on bin Türk lirasından yüz bin Türk lirasına kadar,

d) 11 inci maddesinin birinci fıkrası kapsamında Bakanlıkça yapılan ikincil düzenlemelere uymayanlara her bir aykırılık için on bin Türk lirasından yüz bin Türk lirasına kadar,

e) 11 inci maddesinin üçüncü fıkrasına aykırı hareket edenlere elli bin Türk lirasından iki yüz elli bin Türk lirasına kadar,

(İzmir Milletvekili Hamza Dağ ve
11 Milletvekilinin Teklifi)

f) 11 inci maddesinin dördüncü fıkrasına aykırı hareket eden gerçek kişiler ile özel hukuk tüzel kişilerine elli bin Türk lirasından iki yüz elli bin Türk lirasına kadar,

g) Ek 1 inci maddesinin birinci fıkrasına aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya, haksız uygulamada bulunulan her bir elektronik ticaret hizmet sağlayıcı için on bin Türk lirasından yüz bin Türk lirasına kadar,

ğ) Ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya, süresinde ödeme yapılmayan her bir elektronik ticaret hizmet sağlayıcı için on bin Türk lirasından az olmamak üzere, otuz güne kadarki süre aşımalarında ödenmeyen tutar kadar, otuz günü geçen süre aşımalarında ise süresinde ödenmeyen tutarın iki katı,

h) Ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendine ve ek 2 nci maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya, her bir elektronik ticaret hizmet sağlayıcı için beş yüz bin Türk lirası,

ı) Ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendine aykırı hareket eden ve Bakanlık tarafından yapılan uyarıya rağmen aykırılığı ortadan kaldırmayan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya, her bir aykırılık için on bin Türk lirası,

i) Ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (d) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya, haksız olarak alınan bedelin on katı,

j) Ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (e) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya, haksız uygulamada bulunulan her bir elektronik ticaret hizmet sağlayıcı için üç yüz bin Türk lirası,

k) Ek 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya, aykırılığın gerçekleştiği tarihten bir önceki takvim yılına ait net satış tutarının yüzde beşi oranında,

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

f) 11 inci maddesinin dördüncü fıkrasına aykırı hareket eden gerçek kişiler ile özel hukuk tüzel kişilerine elli bin Türk lirasından iki yüz elli bin Türk lirasına kadar,

g) Ek 1 inci maddesinin birinci fıkrasına aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya, haksız uygulamada bulunulan her bir elektronik ticaret hizmet sağlayıcı için on bin Türk lirasından yüz bin Türk lirasına kadar,

ğ) Ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya, süresinde ödeme yapılmayan her bir elektronik ticaret hizmet sağlayıcı için on bin Türk lirasından az olmamak üzere, otuz güne kadarki süre aşımalarında ödenmeyen tutar kadar, otuz günü geçen süre aşımalarında ise süresinde ödenmeyen tutarın iki katı,

h) Ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendine ve ek 2 nci maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya, her bir elektronik ticaret hizmet sağlayıcı için beş yüz bin Türk lirası,

ı) Ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendine aykırı hareket eden ve Bakanlık tarafından yapılan uyarıya rağmen aykırılığı ortadan kaldırmayan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya, her bir aykırılık için on bin Türk lirası,

i) Ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (d) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya, haksız olarak alınan bedelin on katı,

j) Ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (e) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya, haksız uygulamada bulunulan her bir elektronik ticaret hizmet sağlayıcı için üç yüz bin Türk lirası,

k) Ek 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya, aykırılığın gerçekleştiği tarihten bir önceki takvim yılına ait net satış tutarının yüzde beşi oranında,

(İzmir Milletvekili Hamza Dağ ve
11 Milletvekilinin Teklifi)

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

1) Ek 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi ile ikinci fıkrasının (f) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya, yüz bin Türk lirasından az olmamak üzere, aykırılığın gerçekleştiği tarihten bir önceki takvim yılına ait net satış tutarının on binde beşi oranında,

m) Ek 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya, her bir aykırılık için on bin Türk lirası,

n) Ek 2 nci maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya, aykırılığın gerçekleştiği tarihten bir önceki takvim yılına ait net satış tutarının yüzde onuna kadar,

o) Ek 2 nci maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya on milyon Türk lirası,

ö) Ek 2 nci maddesinin ikinci fıkrasının (ç) ve (d) bentlerine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcıya süresi içinde yapılmayan her bir bildirim için bir milyon Türk lirası,

p) Ek 2 nci maddesinin ikinci fıkrasının (e) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya bir milyon Türk lirası,

r) Ek 2 nci maddesinin üçüncü fıkrasının (a) ve (b) bentlerine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcıya, anılan hükümlere göre belirlenen üst sınırın yüzde onundan az olmamak kaydıyla sınırı aşan tutarın on katı,

s) Ek 2 nci maddesinin üçüncü fıkrasının (c) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya, haksız uygulamada bulunulan her bir elektronik ticaret hizmet sağlayıcı için iki yüz elli bin Türk lirası,

ş) Ek 2 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (ç) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya yirmi milyon Türk lirası, idari para cezası verilir.”

1) Ek 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi ile ikinci fıkrasının (f) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya, yüz bin Türk lirasından az olmamak üzere, aykırılığın gerçekleştiği tarihten bir önceki takvim yılına ait net satış tutarının on binde beşi oranında,

m) Ek 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya, her bir aykırılık için on bin Türk lirası,

n) Ek 2 nci maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya, aykırılığın gerçekleştiği tarihten bir önceki takvim yılına ait net satış tutarının yüzde onuna kadar,

o) Ek 2 nci maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya on milyon Türk lirası,

ö) Ek 2 nci maddesinin ikinci fıkrasının (ç) ve (d) bentlerine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcıya süresi içinde yapılmayan her bir bildirim için bir milyon Türk lirası,

p) Ek 2 nci maddesinin ikinci fıkrasının (e) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya bir milyon Türk lirası,

r) Ek 2 nci maddesinin üçüncü fıkrasının (a) ve (b) bentleri ile on ikinci fıkrasına ve ek 3 üncü maddesinin yedinci fıkrasına aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya, elektronik ticaret hizmet sağlayıcıya ve mal veya hizmet ilanlarının yayımlanmasına elektronik ortam sağlayanlara anılan hükümlere göre belirlenen üst sınırın yüzde onundan az olmamak kaydıyla sınırı aşan tutarın on katı,

s) Ek 2 nci maddesinin üçüncü fıkrasının (c) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya, haksız uygulamada bulunulan her bir elektronik ticaret hizmet sağlayıcı için iki yüz elli bin Türk lirası,

ş) Ek 2 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (ç) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya yirmi milyon Türk lirası, idari para cezası verilir.”

(İzmir Milletvekili Hamza Dağ ve
11 Milletvekilinin Teklifi)

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“(3) Bu Kanunun ek 2 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (a) ve (b) bentleri ile ek 4 üncü maddesinin birinci fıkrasına aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcılar ile ek 2 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (c) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya on milyon Türk lirası idari para cezası uygulanarak aykırılığın ortadan kaldırılması için altmış gün süre verilir. Bu süre içinde aykırılığın ortadan kaldırılmaması halinde yirmi milyon Türk lirası idari para cezası uygulanarak aykırılığın ortadan kaldırılması için otuz gün süre verilir. Verilen süre içinde aykırılığın ortadan kaldırılmaması halinde kırk milyon Türk lirası idari para cezası uygulanarak aykırılığın ortadan kaldırılması için on beş gün süre verilir. Bu sürenin verilmesine yönelik bildirimde, on beş günlük süre içinde aykırılığın ortadan kaldırılmaması halinde Bakanlıkça, içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı verilebileceği belirtilir. Bu bildirimden itibaren yalnızca geçmiş siparişlere ilişkin iş ve işlemler yürütülür. Verilen süre içinde aykırılığın ortadan kaldırılmaması halinde, Bakanlık tarafından elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının ve/veya elektronik ticaret hizmet sağlayıcının ilgili internet adreslerine içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı verilebilir. Bu karar, Erişim Sağlayıcıları Birliğine gönderilir. Birlik tarafından ilgili içerik ve yer sağlayıcılar ile erişim sağlayıcılara gönderilen içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararlarının gereği ilgili içerik ve yer sağlayıcılar ile erişim sağlayıcılar tarafından derhal yerine getirilir. İçeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararına karşı sulh ceza hâkimliğine başvurulabilir. Sulh ceza hâkimliğince verilen karara karşı 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre itiraz edilebilir.

“(3) Bu Kanunun ek 2 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (a) ve (b) bentleri ile ek 4 üncü maddesinin birinci fıkrasına aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcılar ile ek 2 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (c) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya on milyon Türk lirası idari para cezası uygulanarak aykırılığın ortadan kaldırılması için altmış gün süre verilir. Bu süre içinde aykırılığın ortadan kaldırılmaması halinde yirmi milyon Türk lirası idari para cezası uygulanarak aykırılığın ortadan kaldırılması için otuz gün süre verilir. Verilen süre içinde aykırılığın ortadan kaldırılmaması halinde kırk milyon Türk lirası idari para cezası uygulanarak aykırılığın ortadan kaldırılması için on beş gün süre verilir. Bu sürenin verilmesine yönelik bildirimde, on beş günlük süre içinde aykırılığın ortadan kaldırılmaması halinde Bakanlıkça, içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı verilebileceği belirtilir. Bu bildirimden itibaren yalnızca geçmiş siparişlere ilişkin iş ve işlemler yürütülür. Verilen süre içinde aykırılığın ortadan kaldırılmaması halinde, Bakanlık tarafından elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının ve/veya elektronik ticaret hizmet sağlayıcının ilgili internet adreslerine içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı verilebilir. Bu karar, Erişim Sağlayıcıları Birliğine gönderilir. Birlik tarafından ilgili içerik ve yer sağlayıcılar ile erişim sağlayıcılara gönderilen içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararlarının gereği ilgili içerik ve yer sağlayıcılar ile erişim sağlayıcılar tarafından derhal yerine getirilir. İçeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararına karşı sulh ceza hâkimliğine başvurulabilir. Sulh ceza hâkimliğince verilen karara karşı 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre itiraz edilebilir.

(İzmir Milletvekili Hamza Dağ ve
11 Milletvekilinin Teklifi)

(4) Birinci fıkrada belirtilen idari para cezalarının uygulanmasına rağmen, Bakanlıkça verilen süre içinde aykırılığın sonlandırılmaması veya aynı aykırılığın ceza tebligatının yapıldığı tarihten itibaren bir yıl içinde tekrarı halinde bir önceki cezanın iki katı idari para cezası uygulanır.

(5) Birinci fıkrada belirtilen idari para cezalarına ilişkin fiillerin, Bakanlıkça yanılmaya yönelik iş ve işlemlerle gerçekleştirilmesi halinde söz konusu cezalar on katı uygulanır.

(6) Bu maddede belirtilen idari para cezalarının bir takvim yılına ilişkin toplam tutarı, net işlem hacmi altmış milyar Türk lirasının altında olan aracı hizmet sağlayıcı veya hizmet sağlayıcı için beş yüz milyon Türk lirasını geçemez. Bu hüküm, beşinci fıkrada kapsamında idari yaptırım uygulananlar hakkında uygulanmaz.”

MADDE 7- 6563 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Elektronik ticarete haksız ticari uygulamalar

EK MADDE 1- (1) Elektronik ticarete haksız ticari uygulamada bulunulamaz. Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının, aracılık hizmeti sunduğu elektronik ticaret hizmet sağlayıcının ticari faaliyetlerini önemli ölçüde bozan, makul karar verme yeteneğini azaltan veya belirli bir kararı almaya zorlayarak normal şartlarda taraf olmayacağı bir ticari ilişkinin tarafı olmasına sebep olan uygulamalarının haksız olduğu kabul edilir.

(2) Aşağıdaki uygulamalar her durumda haksız ticari uygulama sayılır:

a) Mal veya hizmet satışı karşılığında elektronik ticaret hizmet sağlayıcıya yapılması gereken ödemenin, en geç satış bedelinin elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının tasarrufuna girdiği ve siparişin alıcıya ulaştığı tarihten itibaren beş iş günü içinde eksiksiz yapılmaması.

b) Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı tarafından satış fiyatında tek taraflı değişiklik yapılması dâhil olmak üzere, elektronik ticaret hizmet sağlayıcının kampanyalı mal veya hizmet satışına zorlanması.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(4) Birinci fıkrada belirtilen idari para cezalarının uygulanmasına rağmen, Bakanlıkça verilen süre içinde aykırılığın sonlandırılmaması veya aynı aykırılığın ceza tebligatının yapıldığı tarihten itibaren bir yıl içinde tekrarı halinde bir önceki cezanın iki katı idari para cezası uygulanır.

(5) Birinci fıkrada belirtilen idari para cezalarına ilişkin fiillerin, Bakanlıkça yanılmaya yönelik iş ve işlemlerle gerçekleştirilmesi halinde söz konusu cezalar on katı uygulanır.

(6) Bu maddede belirtilen idari para cezalarının bir takvim yılına ilişkin toplam tutarı, net işlem hacmi altmış milyar Türk lirasının altında olan aracı hizmet sağlayıcı veya hizmet sağlayıcı için beş yüz milyon Türk lirasını geçemez. Bu hüküm, beşinci fıkrada kapsamında idari yaptırım uygulananlar hakkında uygulanmaz.”

MADDE 7- 6563 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Elektronik ticarete haksız ticari uygulamalar

EK MADDE 1- (1) Elektronik ticarete haksız ticari uygulamada bulunulamaz. Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının, aracılık hizmeti sunduğu elektronik ticaret hizmet sağlayıcının ticari faaliyetlerini önemli ölçüde bozan, makul karar verme yeteneğini azaltan veya belirli bir kararı almaya zorlayarak normal şartlarda taraf olmayacağı bir ticari ilişkinin tarafı olmasına sebep olan uygulamalarının haksız olduğu kabul edilir.

(2) Aşağıdaki uygulamalar her durumda haksız ticari uygulama sayılır:

a) Mal veya hizmet satışı karşılığında elektronik ticaret hizmet sağlayıcıya yapılması gereken ödemenin, en geç satış bedelinin elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının tasarrufuna girdiği ve siparişin alıcıya ulaştığı tarihten itibaren beş iş günü içinde eksiksiz yapılmaması.

b) Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı tarafından satış fiyatında tek taraflı değişiklik yapılması dâhil olmak üzere, elektronik ticaret hizmet sağlayıcının kampanyalı mal veya hizmet satışına zorlanması.

(İzmir Milletvekili Hamza Dağ ve
11 Milletvekilinin Teklifi)

c) Elektronik ticaret hizmet sağlayıcıyla olan ticari ilişkinin koşullarının, yazılı şekilde veya elektronik ortamda yapılan aracılık sözleşmesiyle belirlenmemesi ya da bu sözleşmenin açık, anlaşılır ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcı tarafından kolay erişilebilir olmasının sağlanmaması.

ç) Elektronik ticaret hizmet sağlayıcının aleyhine olacak şekilde aracılık sözleşmesi hükümlerinde geçmişe yönelik veya tek taraflı değişiklik yapılması ya da buna imkân sağlayan herhangi bir hükme aracılık sözleşmesinde yer verilmesi.

d) Herhangi bir hizmet verilmediği veya verilen hizmetin türü ve hizmet bedelinin tutar ya da oranı aracılık sözleşmesinde belirtilmediği halde elektronik ticaret hizmet sağlayıcıdan bedel alınması.

e) Aracılık sözleşmesinde herhangi bir nesnel ölçüte yer verilmediği halde ya da kamu kurumlarına veya adli mercilere başvuruda bulunulduğu gerekçesiyle elektronik ticaret hizmet sağlayıcının sıralama ya da tavsiye sisteminde geriye düşürülmesi, elektronik ticaret hizmet sağlayıcıya sunulan hizmetin kısıtlanması, askıya alınması veya sonlandırılması.

(3) İkinci fıkranın (a) bendinin uygulanmasında, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının ekonomik bütünlük içinde bulunduğu ödeme hizmeti sağlayıcısına yapılan ödemeler, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya yapılmış kabul edilir.”

MADDE 8- 6563 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının yükümlülükleri

EK MADDE 2- (1) Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı aşağıdaki hususlara uymakla yükümlüdür:

a) Aracılık hizmeti sunduğu elektronik ticaret pazar yerlerinde kendisinin veya ekonomik bütünlük içinde bulunduğu kişilerin markasını taşıyan ya da marka kullanım hakkını haiz olduğu

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

c) Elektronik ticaret hizmet sağlayıcıyla olan ticari ilişkinin koşullarının, yazılı şekilde veya elektronik ortamda yapılan aracılık sözleşmesiyle belirlenmemesi ya da bu sözleşmenin açık, anlaşılır ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcı tarafından kolay erişilebilir olmasının sağlanmaması.

ç) Elektronik ticaret hizmet sağlayıcının aleyhine olacak şekilde aracılık sözleşmesi hükümlerinde geçmişe yönelik veya tek taraflı değişiklik yapılması ya da buna imkân sağlayan herhangi bir hükme aracılık sözleşmesinde yer verilmesi.

d) Herhangi bir hizmet verilmediği veya verilen hizmetin türü ve hizmet bedelinin tutar ya da oranı aracılık sözleşmesinde belirtilmediği halde elektronik ticaret hizmet sağlayıcıdan bedel alınması.

e) Aracılık sözleşmesinde herhangi bir nesnel ölçüte yer verilmediği halde ya da kamu kurumlarına veya adli mercilere başvuruda bulunulduğu gerekçesiyle elektronik ticaret hizmet sağlayıcının sıralama ya da tavsiye sisteminde geriye düşürülmesi, elektronik ticaret hizmet sağlayıcıya sunulan hizmetin kısıtlanması, askıya alınması veya sonlandırılması.

(3) İkinci fıkranın (a) bendinin uygulanmasında, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının ekonomik bütünlük içinde bulunduğu ödeme hizmeti sağlayıcısına yapılan ödemeler, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya yapılmış kabul edilir.”

MADDE 8- 6563 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının yükümlülükleri

EK MADDE 2- (1) Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı aşağıdaki hususlara uymakla yükümlüdür:

a) Aracılık hizmeti sunduğu elektronik ticaret pazar yerlerinde kendisinin veya ekonomik bütünlük içinde bulunduğu kişilerin markasını taşıyan ya da marka kullanım hakkını haiz olduğu

(İzmir Milletvekili Hamza Dağ ve
11 Milletvekilinin Teklifi)

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

malları satışa sunamaz veya bu malların satışına aracılık edemez. Bu malların, farklı elektronik ticaret ortamında satışa sunulması halinde bu ortamlar arasında erişim imkânı sunamaz ve birbirinin tanıtımını yapamaz. Bu hüküm, toplam satış hasılatının yarısından fazlasını elektronik ticaret dışındaki satışlardan elde eden kişilerin markasını taşıyan veya marka kullanım hakkını haiz olduğu mallar hakkında uygulanmaz.

b) Elektronik ticaret hizmet sağlayıcının 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu kapsamında düzenlemesi gereken belgelerdeki bilgilere, satışın yapıldığı elektronik ticaret pazar yerinde yer verebilmesine imkân sağlar.

c) Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı veya elektronik ticaret hizmet sağlayıcının yazılı şekilde ya da elektronik ortamda önceden olumlu irade beyanını almadan bunların ETBİS'e kayıtlı alan adlarının ana unsurunu oluşturan tescilli markalarını kullanarak çevrim içi arama motorlarında pazarlama ve tanıtım faaliyetinde bulunamaz.

(ç) Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı, elektronik ticaret hizmet sağlayıcının tanıtıcı bilgilerini, kendisinden temin ettiği belgeler üzerinden veya ilgili kurumların erişime açık elektronik sistemlerinden doğrudur.

(2) Bir takvim yılındaki net işlem hacmi on milyar Türk lirasının üzerinde olan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı, birinci fıkrada belirtilen yükümlülüklerle ilave olarak aşağıdaki hususlara uymakla yükümlüdür:

a) Elektronik ticaret hizmet sağlayıcı ve alıcıdan elde ettiği verileri, yalnızca aracılık hizmetlerinin sunulması amacıyla kullanır ve aracılık hizmeti sunduğu elektronik ticaret pazar yerleri veya diğer elektronik ticaret ortamlarında elektronik ticaret hizmet sağlayıcılarla rekabet ederken kullanamaz.

b) Elektronik ticaret hizmet sağlayıcının satışları dolayısıyla elde ettiği verileri bedelsiz taşımasına ve bu veriler ile bunlardan elde ettiği işlenmiş verilere bedelsiz ve etkin şekilde erişim sağlamasına teknik imkân sunar.

malları satışa sunamaz veya bu malların satışına aracılık edemez. Bu malların, farklı elektronik ticaret ortamında satışa sunulması halinde bu ortamlar arasında erişim imkânı sunamaz ve birbirinin tanıtımını yapamaz. Bu hüküm, toplam satış hasılatının yarısından fazlasını elektronik ticaret dışındaki satışlardan elde eden kişilerin markasını taşıyan veya marka kullanım hakkını haiz olduğu mallar hakkında uygulanmaz.

b) Elektronik ticaret hizmet sağlayıcının 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu kapsamında düzenlemesi gereken belgelerdeki bilgilere, satışın yapıldığı elektronik ticaret pazar yerinde yer verebilmesine imkân sağlar.

c) Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı veya elektronik ticaret hizmet sağlayıcının yazılı şekilde ya da elektronik ortamda önceden olumlu irade beyanını almadan bunların ETBİS'e kayıtlı alan adlarının ana unsurunu oluşturan tescilli markalarını kullanarak çevrim içi arama motorlarında pazarlama ve tanıtım faaliyetinde bulunamaz.

(ç) Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı, elektronik ticaret hizmet sağlayıcının tanıtıcı bilgilerini, kendisinden temin ettiği belgeler üzerinden veya ilgili kurumların erişime açık elektronik sistemlerinden doğrudur.

(2) Bir takvim yılındaki net işlem hacmi on milyar Türk lirasının üzerinde olan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı, birinci fıkrada belirtilen yükümlülüklerle ilave olarak aşağıdaki hususlara uymakla yükümlüdür:

a) Elektronik ticaret hizmet sağlayıcı ve alıcıdan elde ettiği verileri, yalnızca aracılık hizmetlerinin sunulması amacıyla kullanır ve aracılık hizmeti sunduğu elektronik ticaret pazar yerleri veya diğer elektronik ticaret ortamlarında elektronik ticaret hizmet sağlayıcılarla rekabet ederken kullanamaz.

b) Elektronik ticaret hizmet sağlayıcının satışları dolayısıyla elde ettiği verileri bedelsiz taşımasına ve bu veriler ile bunlardan elde ettiği işlenmiş verilere bedelsiz ve etkin şekilde erişim sağlamasına teknik imkân sunar.

(İzmir Milletvekili Hamza Dağ ve
11 Milletvekilinin Teklifi)

c) Net işlem hacmine dahil edilen elektronik ticaret ortamları hariç olmak üzere, kendine ait elektronik ticaret ortamları arasında erişim imkânı sunamaz ve bu ortamlarda birbirinin tanıtımını yapamaz.

ç) 6362 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi uyarınca borsada kayden izlenen paylar hariç olmak üzere, şirket ortaklarının yüzde beş ve katlarına ulaşan pay devir veya edinimlerini, bu oranlara ulaşılmasını sağlayan devrin veya edinimin pay defterine işlendiği tarihten itibaren bir ay içinde Bakanlığa bildirir.

d) Şirket kurması, kurulmuş şirketin paylarını devralması veya bu payları devretmesi halinde; kuruluşta kuruluşun ticaret siciline tescilinden, devirde ise devrin pay defterine işlendiği tarihten itibaren bir ay içinde bu işlemleri Bakanlığa bildirir.

e) Sermaye Piyasası Kurulunca 6362 sayılı Kanuna göre yetkilendirilen bağımsız denetim kuruluşunca hazırlanan ve elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının faaliyetlerini, yönetim ve organizasyon yapısını, mevcut pay sahipleri ve bunların pay oranları ile iştirakleri ve iştirakleri nezdindeki pay oranlarını, ekonomik bütünlük içinde bulunduğu kişi bilgilerini, finansal tablolarını içerecek şekilde finansal durumunu, üçüncü fıkranın (a) ve (b) bentleri ile ek 4 üncü maddede belirtilen yükümlülüklerle uyumunu ve yönetmelikle belirlenen diğer hususları gösterir denetim raporunu Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslara göre Bakanlığa gönderir.

f) Elektronik ticaret hizmet sağlayıcı tarafından sağlanan içerikle ilgili mevzuata aykırı hususların tespitine yönelik işlemleri ve bunun neticesinde tespit edilen aykırılıkları içeren raporu Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslara göre Bakanlığa gönderir.

(3) Bir takvim yılındaki net işlem hacmi otuz milyar Türk lirasının ve iptal ve iadeler hariç işlem sayısı yüz bin adedin üzerinde olan

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

c) Net işlem hacmine dahil edilen elektronik ticaret ortamları hariç olmak üzere, kendine ait elektronik ticaret ortamları arasında erişim imkânı sunamaz ve bu ortamlarda birbirinin tanıtımını yapamaz.

ç) 6362 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi uyarınca borsada kayden izlenen paylar hariç olmak üzere, şirket ortaklarının yüzde beş ve katlarına ulaşan pay devir veya edinimlerini, bu oranlara ulaşılmasını sağlayan devrin veya edinimin pay defterine işlendiği tarihten itibaren bir ay içinde Bakanlığa bildirir.

d) Şirket kurması, kurulmuş şirketin paylarını devralması veya bu payları devretmesi halinde; kuruluşta kuruluşun ticaret siciline tescilinden, devirde ise devrin pay defterine işlendiği tarihten itibaren bir ay içinde bu işlemleri Bakanlığa bildirir.

e) Sermaye Piyasası Kurulunca 6362 sayılı Kanuna göre yetkilendirilen bağımsız denetim kuruluşunca hazırlanan ve elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının faaliyetlerini, yönetim ve organizasyon yapısını, mevcut pay sahipleri ve bunların pay oranları ile iştirakleri ve iştirakleri nezdindeki pay oranlarını, ekonomik bütünlük içinde bulunduğu kişi bilgilerini, finansal tablolarını içerecek şekilde finansal durumunu, üçüncü fıkranın (a) ve (b) bentleri ile ek 4 üncü maddede belirtilen yükümlülüklerle uyumunu ve yönetmelikle belirlenen diğer hususları gösterir denetim raporunu Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslara göre Bakanlığa gönderir.

f) Elektronik ticaret hizmet sağlayıcı tarafından sağlanan içerikle ilgili mevzuata aykırı hususların tespitine yönelik işlemleri ve bunun neticesinde tespit edilen aykırılıkları içeren raporu Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslara göre Bakanlığa gönderir.

(3) Bir takvim yılındaki net işlem hacmi otuz milyar Türk lirasının ve iptal ve iadeler hariç işlem sayısı yüz bin adedin üzerinde olan

(İzmir Milletvekili Hamza Dağ ve
11 Milletvekilinin Teklifi)

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı, birinci ve ikinci fıkralarda belirtilen yükümlülüklerle ilave olarak aşağıdaki hususlara uymakla yükümlüdür:

a) Net işlem hacminin aynı takvim yılına ilişkin on iki aylık ortalama Tüketici Fiyat Endeksi değişim oranı uygulanmış tutarının otuz milyar Türk liralık kısmı için bu tutarın yüzde ikisine, otuz milyar Türk lirasının üzerindeki kısmı için ise bu tutarın binde üçüne kadar reklam harcamasını izleyen takvim yılında yapabilir. Buna göre hesaplanan tutar, net işlem hacmine dâhil edilen elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar ile bunların ekonomik bütünlüğü içinde bulunup elektronik ticaret pazar yerinde faaliyet gösteren elektronik ticaret hizmet sağlayıcıların toplam reklam bütçesini oluşturur. Bu bütçe, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcılar arasında net işlem hacmine katkıları oranında paylaşılır ve bir takvim yılının üçer aylık dönemlerinde en fazla dörtte biri oranında kullanılabilir.

b) Net işlem hacminin aynı takvim yılına ilişkin on iki aylık ortalama Tüketici Fiyat Endeksi değişim oranı uygulanmış tutarının otuz milyar Türk liralık kısmı için bu tutarın yüzde ikisine, otuz milyar Türk lirasının üzerindeki kısmı için ise bu tutarın binde üçüne kadar promosyon, ödül, puan, kupon, hediye çeki ve benzeri imkânları izleyen takvim yılında sunabilir. Buna göre hesaplanan tutar, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı ve ekonomik bütünlük içinde bulunduğu kişiler tarafından elektronik ticaret pazar yerindeki alıcı ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcılara yapılabilecek toplam indirim bütçesini oluşturur ve bir takvim yılının üçer aylık dönemlerinde en fazla dörtte biri oranında kullanılabilir. Alıcı ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcı adına katlanılan maliyetler ile bunlara sağlanan ekonomik menfaatler de bu kapsamda değerlendirilir. Bakanlık, bu bende göre hesaplanan tutarın mal ve hizmet sektör ve kategorileri itibarıyla kullanım üst sınırını belirlemeye yetkilidir.

elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı, birinci ve ikinci fıkralarda belirtilen yükümlülüklerle ilave olarak aşağıdaki hususlara uymakla yükümlüdür:

a) Net işlem hacminin aynı takvim yılına ilişkin on iki aylık ortalama Tüketici Fiyat Endeksi değişim oranı uygulanmış tutarının otuz milyar Türk liralık kısmı için bu tutarın yüzde ikisine, otuz milyar Türk lirasının üzerindeki kısmı için ise bu tutarın binde üçüne kadar reklam harcamasını izleyen takvim yılında yapabilir. Buna göre hesaplanan tutar, net işlem hacmine dâhil edilen elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar ile bunların ekonomik bütünlüğü içinde bulunup elektronik ticaret pazar yerinde faaliyet gösteren elektronik ticaret hizmet sağlayıcıların toplam reklam bütçesini oluşturur. Bu bütçe, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcılar arasında net işlem hacmine katkıları oranında paylaşılır ve bir takvim yılının üçer aylık dönemlerinde en fazla dörtte biri oranında kullanılabilir.

b) Net işlem hacminin aynı takvim yılına ilişkin on iki aylık ortalama Tüketici Fiyat Endeksi değişim oranı uygulanmış tutarının otuz milyar Türk liralık kısmı için bu tutarın yüzde ikisine, otuz milyar Türk lirasının üzerindeki kısmı için ise bu tutarın binde üçüne kadar promosyon, ödül, puan, kupon, hediye çeki ve benzeri imkânları izleyen takvim yılında sunabilir. Buna göre hesaplanan tutar, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı ve ekonomik bütünlük içinde bulunduğu kişiler tarafından elektronik ticaret pazar yerindeki alıcı ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcılara yapılabilecek toplam indirim bütçesini oluşturur ve bir takvim yılının üçer aylık dönemlerinde en fazla dörtte biri oranında kullanılabilir. Alıcı ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcı adına katlanılan maliyetler ile bunlara sağlanan ekonomik menfaatler de bu kapsamda değerlendirilir. Bakanlık, bu bende göre hesaplanan tutarın mal ve hizmet sektör ve kategorileri itibarıyla kullanım üst sınırını belirlemeye yetkilidir.

(İzmir Milletvekili Hamza Dağ ve
11 Milletvekilinin Teklifi)

c) Elektronik ticaret hizmet sağlayıcının ticari ilişkilerini, alternatif kanallardan aynı ya da farklı fiyattan mal veya hizmet sunmasını ya da reklam yapmasını kısıtlayamaz, herhangi bir kişiden mal veya hizmet teminine zorlayamaz. Buna imkân sağlayan herhangi bir hükme aracılık sözleşmesinde yer veremez.

(4) Bir takvim yılındaki net işlem hacmi altmış milyar Türk lirasının ve iptal ve iadeler hariç işlem sayısı yüz bin adedin üzerinde olan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar, birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarda belirtilen yükümlülüklere ilave olarak aşağıdaki hususlara uymakla yükümlüdür:

a) Aracılık hizmeti sunduğu elektronik ticaret pazar yerlerinde, 5464 sayılı Kanun kapsamında kredi kartıyla yapılan kredili ödeme işlemleri ile diğer ödeme işlemleri hariç olmak üzere, ekonomik bütünlük içinde bulunduğu bankaların ya da 6361 sayılı Kanun kapsamındaki şirketlerin, kredi verme işlemleri dâhil sundukları her türlü hizmetin gerçekleştirilmesine ilişkin faaliyette bulunmasına imkân sağlayamaz.

b) Aracılık hizmeti sunduğu elektronik ticaret pazar yerlerinde;

1) Ekonomik bütünlük içinde bulunduğu 6493 sayılı Kanun kapsamındaki elektronik para kuruluşlarınca ihraç edilen elektronik paraların kabulüne ilişkin faaliyette bulunulmasına imkân sağlayamaz.

2) 6493 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin ikinci fıkrasının (h) bendi ile 18 inci maddesinin beşinci fıkrası uyarınca 6493 sayılı Kanun kapsamı dışında kalan araçlarla ilgili hizmetler sunamaz veya ekonomik bütünlük içinde bulunduğu kişilerce bu hizmetlerin sunulmasına imkân sağlayamaz.

c) Aracılık hizmeti sunduğu elektronik ticaret pazar yerlerindeki satışlar, kendisinin elektronik ticaret hizmet sağlayıcı olarak yaptığı satışları ile elektronik ticaret dışındaki satışları hariç olmak üzere, 10/7/2003 tarihli ve 4925 sayılı Karayolu

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

c) Elektronik ticaret hizmet sağlayıcının ticari ilişkilerini, alternatif kanallardan aynı ya da farklı fiyattan mal veya hizmet sunmasını ya da reklam yapmasını kısıtlayamaz, herhangi bir kişiden mal veya hizmet teminine zorlayamaz. Buna imkân sağlayan herhangi bir hükme aracılık sözleşmesinde yer veremez.

(4) Bir takvim yılındaki net işlem hacmi altmış milyar Türk lirasının ve iptal ve iadeler hariç işlem sayısı yüz bin adedin üzerinde olan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar, birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarda belirtilen yükümlülüklere ilave olarak aşağıdaki hususlara uymakla yükümlüdür:

a) Aracılık hizmeti sunduğu elektronik ticaret pazar yerlerinde, 23/2/2006 tarihli ve 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu kapsamında kredi kartıyla yapılan kredili ödeme işlemleri ile diğer ödeme işlemleri hariç olmak üzere, ekonomik bütünlük içinde bulunduğu bankaların ya da 6361 sayılı Kanun kapsamındaki şirketlerin, kredi verme işlemleri dâhil sundukları her türlü hizmetin gerçekleştirilmesine ilişkin faaliyette bulunmasına imkân sağlayamaz.

b) Aracılık hizmeti sunduğu elektronik ticaret pazar yerlerinde;

1) Ekonomik bütünlük içinde bulunduğu 6493 sayılı Kanun kapsamındaki elektronik para kuruluşlarınca ihraç edilen elektronik paraların kabulüne ilişkin faaliyette bulunulmasına imkân sağlayamaz.

2) 6493 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin ikinci fıkrasının (h) bendi ile 18 inci maddesinin beşinci fıkrası uyarınca 6493 sayılı Kanun kapsamı dışında kalan araçlarla ilgili hizmetler sunamaz veya ekonomik bütünlük içinde bulunduğu kişilerce bu hizmetlerin sunulmasına imkân sağlayamaz.

c) Aracılık hizmeti sunduğu elektronik ticaret pazar yerlerindeki satışlar, kendisinin elektronik ticaret hizmet sağlayıcı olarak yaptığı satışları ile elektronik ticaret dışındaki satışları hariç olmak üzere, 10/7/2003 tarihli ve 4925 sayılı Karayolu

(İzmir Milletvekili Hamza Dağ ve
11 Milletvekilinin Teklifi)

Taşıma Kanunu kapsamında eşya taşımacılığı, 26/9/2011 tarihli ve 655 sayılı Ulaştırma ve Altyapı Alanına İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararname kapsamında taşıma işleri organizatörlüğü ve 9/5/2013 tarihli ve 6475 sayılı Posta Hizmetleri Kanunu kapsamında posta hizmet sağlayıcılığı faaliyetlerinde bulunamaz.

ç) Mal veya hizmet ilanlarının yayımlanmasına elektronik ortam sağlaması halinde, aynı ortamda mal veya hizmet teminine yönelik sözleşme yapılmasına ya da sipariş verilmesine imkân sağlayamaz. Bu hizmetlerin kendisi veya ekonomik bütünlük içinde bulunduğu kişiler tarafından farklı elektronik ortamlarda verilmesi halinde bu ortamlar arasında erişim imkânı sunamaz ve birbirinin tanıtımını yapamaz.

(5) Dergi ve gazete gibi süreli yayınlar ile kitap ve elektronik kitap okuyucuları hakkında birinci fıkranın (a) bendi uygulanmaz.

(6) İkinci fıkranın (a) ve (c) bentlerinin uygulanmasında elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının ekonomik bütünlük içinde bulunduğu kişiler de değerlendirmeye dâhil edilir. Dördüncü fıkranın (a) ve (b) bentleri, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının net işlem hacmine dahil edilen elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar ile bunların ekonomik bütünlüğü içinde bulunup elektronik ticaret pazar yerinde faaliyet gösteren elektronik ticaret hizmet sağlayıcılar hakkında da uygulanır.

(7) Bu madde kapsamında net işlem hacmi, işlem sayısı ve toplam satış hasılatının hesaplanması ile üçüncü fıkranın (a) ve (b) bentlerine göre hesaplanan tutarların kullanılmasında yurt dışına yönelik işlemler dikkate alınmaz.

(8) İkinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarda belirtilen hadleri aşan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı hakkında, ikinci fıkranın (a), (c), (ç) ve (d) bentleri ile üçüncü fıkra, hadlerin aşıldığı yılı izleyen takvim yılı başından itibaren uygulanır. Bu fıkralarda belirtilen diğer yükümlüklere ise hadlerin aşıldığı yılı izleyen

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Taşıma Kanunu kapsamında eşya taşımacılığı, 26/9/2011 tarihli ve 655 sayılı Ulaştırma ve Altyapı Alanına İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararname kapsamında taşıma işleri organizatörlüğü ve 9/5/2013 tarihli ve 6475 sayılı Posta Hizmetleri Kanunu kapsamında posta hizmet sağlayıcılığı faaliyetlerinde bulunamaz.

ç) Mal veya hizmet ilanlarının yayımlanmasına elektronik ortam sağlaması halinde, aynı ortamda mal veya hizmet teminine yönelik sözleşme yapılmasına ya da sipariş verilmesine imkân sağlayamaz. Bu hizmetlerin kendisi veya ekonomik bütünlük içinde bulunduğu kişiler tarafından farklı elektronik ortamlarda verilmesi halinde bu ortamlar arasında erişim imkânı sunamaz ve birbirinin tanıtımını yapamaz.

(5) Dergi ve gazete gibi süreli yayınlar ile kitap ve elektronik kitap okuyucuları hakkında birinci fıkranın (a) bendi uygulanmaz.

(6) İkinci fıkranın (a) ve (c) bentlerinin uygulanmasında elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının ekonomik bütünlük içinde bulunduğu kişiler de değerlendirmeye dâhil edilir. Dördüncü fıkranın (a) ve (b) bentleri, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının net işlem hacmine dahil edilen elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar ile bunların ekonomik bütünlüğü içinde bulunup elektronik ticaret pazar yerinde faaliyet gösteren elektronik ticaret hizmet sağlayıcılar hakkında da uygulanır.

(7) Bu madde kapsamında net işlem hacmi, işlem sayısı ve toplam satış hasılatının hesaplanması ile üçüncü fıkranın (a) ve (b) bentlerine göre hesaplanan tutarların kullanılmasında yurt dışına yönelik işlemler dikkate alınmaz.

(8) İkinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarda belirtilen hadleri aşan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı hakkında, ikinci fıkranın (a), (c), (ç) ve (d) bentleri ile üçüncü fıkra, hadlerin aşıldığı yılı izleyen takvim yılı başından itibaren uygulanır. Bu fıkralarda belirtilen diğer yükümlüklere ise hadlerin aşıldığı yılı izleyen

(İzmir Milletvekili Hamza Dağ ve
11 Milletvekilinin Teklifi)

takvim yılının ilk üç ayı içinde uyum sağlanır. Dördüncü fıkrada belirtilen haddin aşılmamasının tespitinde yüzde beşin altındaki had aşımaları dikkate alınmaz. Herhangi bir takvim yılında hadlerin altında kalan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı hakkında, bu durum devam ettiği sürece ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkralar uygulanmaz.

(9) Ekonomik bütünlük içinde bulunan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların net işlem hacimleri ile işlem sayıları toplamının dördüncü fıkranın birinci cümlesinde belirtilen eşiklerin üzerinde olması halinde, bu elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların her biri hakkında dördüncü fıkranın (c) bendi uygulanır.

(10) Bu maddede belirtilen parasal eşikler ETBİS verileri kullanılarak her yıl hesaplanan elektronik ticaret hacminin yıllık değişim oranına göre artırılır. Artırımın yapıldığı tarihten önceki takvim yılına ilişkin net işlem hacmine uygulanacak bu eşikler ile elektronik ticaret hacminin yıllık değişim oranı en geç şubat ayı içinde Bakanlığın internet sitesinde ilan edilir.

(11) Bu madde, münhasıran elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının markasını taşıyan ürünlerin bayilik ve acentelik gibi sözleşmeler kapsamında satışa sunulduğu elektronik ticaret pazar yerleri hakkında uygulanmaz.”

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

takvim yılının ilk üç ayı içinde uyum sağlanır. Dördüncü fıkrada belirtilen haddin aşılmamasının tespitinde yüzde beşin altındaki had aşımaları dikkate alınmaz. Herhangi bir takvim yılında hadlerin altında kalan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı hakkında, bu durum devam ettiği sürece ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkralar uygulanmaz.

(9) Ekonomik bütünlük içinde bulunan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların net işlem hacimleri ile işlem sayıları toplamının dördüncü fıkranın birinci cümlesinde belirtilen eşiklerin üzerinde olması halinde, bu elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların her biri hakkında dördüncü fıkranın (c) bendi uygulanır.

(10) Bu maddede belirtilen parasal eşikler ETBİS verileri kullanılarak her yıl hesaplanan elektronik ticaret hacminin yıllık değişim oranına göre artırılır. Artırımın yapıldığı tarihten önceki takvim yılına ilişkin net işlem hacmine uygulanacak bu eşikler ile elektronik ticaret hacminin yıllık değişim oranı en geç şubat ayı içinde Bakanlığın internet sitesinde ilan edilir.

(11) Bu madde, münhasıran elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının markasını taşıyan ürünlerin bayilik ve acentelik gibi sözleşmeler kapsamında satışa sunulduğu elektronik ticaret pazar yerleri hakkında uygulanmaz.

(12) Bir takvim yılındaki net işlem hacmi otuz milyar Türk lirasının ve iptal ve iadeler hariç işlem sayısı yüz bin adedin üzerinde olan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının ya da bir takvim yılındaki net işlem hacmi otuz milyar Türk lirasının ve iptal ve iadeler hariç işlem sayısı on milyon adedin üzerinde olan elektronik ticaret hizmet sağlayıcının ekonomik bütünlüğü içinde bulunup bu eşiklerin altında kalan ve elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının net işlem hacmine dahil edilmeyen elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar ile ekonomik bütünlük içinde bulunup mal veya hizmet ilanlarının yayımlanmasına elektronik ortam sağlayanların

(İzmir Milletvekili Hamza Dağ ve
11 Milletvekilinin Teklifi)

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 9- 6563 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Elektronik ticaret hizmet sağlayıcının yükümlülükleri

EK MADDE 3- (1) Elektronik ticaret hizmet sağlayıcı, olumlu irade beyanını yazılı şekilde ya da elektronik ortamda almadığı sürece, ekonomik bütünlük içinde bulunmadığı kişilerin ETBİS’e kayıtlı alan adının ana unsurunu oluşturan tescilli markasını kullanarak çevrim içi arama motorlarında pazarlama ve tanıtım faaliyetinde bulunamaz.

(2) Ek 2 nci maddesinin ikinci fıkrasının (c), (ç), (d) ve (e) bentleri ile ek 4 üncü maddenin dördüncü ve yedinci fıkraları dışında kalan hükümleri, bir takvim yılındaki net işlem hacmi on milyar Türk lirasının ve iptal ve iadeler hariç işlem sayısı on milyon adedin üzerinde olan elektronik ticaret hizmet sağlayıcı hakkında kıyasen uygulanır. Ek 4 üncü maddede düzenlenen lisans ücretinin hesaplanmasında, elektronik ticaret hizmet sağlayıcının kendine ait elektronik ticaret ortamları üzerinden yurt dışına yaptığı satışlar hesaba dâhil edilmez.

(3) Bir takvim yılındaki net işlem hacmi otuz milyar Türk lirasının ve iptal ve iadeler hariç işlem sayısı on milyon adedin üzerinde olan elektronik ticaret hizmet sağlayıcı hakkında ikinci fıkrada belirtilen yükümlülüklerle ilave olarak, ek 2 nci maddenin üçüncü fıkrasının (a) ve (b) bentleri kıyasen uygulanır.

(4) Bir takvim yılındaki net işlem hacmi altmış milyar Türk lirasının ve iptal ve iadeler hariç işlem sayısı on milyon adedin üzerinde olan elektronik ticaret hizmet sağlayıcı hakkında ikinci ve üçüncü fıkralarda belirtilen yükümlülüklerle ilave olarak ek 2 nci maddenin dördüncü fıkrasının (a), (b) ve (ç) bentleri kıyasen uygulanır.

her birinin reklam ve indirim bütçeleri, üçüncü fıkranın (a) ve (b) bentlerine göre hesaplanan reklam ve indirim bütçelerinin her birinin yüzde yirmisinden fazla olamaz.”

MADDE 9- 6563 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Elektronik ticaret hizmet sağlayıcının yükümlülükleri

EK MADDE 3- (1) Elektronik ticaret hizmet sağlayıcı, olumlu irade beyanını yazılı şekilde ya da elektronik ortamda almadığı sürece, ekonomik bütünlük içinde bulunmadığı kişilerin ETBİS’e kayıtlı alan adının ana unsurunu oluşturan tescilli markasını kullanarak çevrim içi arama motorlarında pazarlama ve tanıtım faaliyetinde bulunamaz.

(2) Ek 2 nci maddenin ikinci fıkrasının (c), (ç), (d) ve (e) bentleri ile ek 4 üncü maddenin dördüncü ve yedinci fıkraları dışında kalan hükümleri, bir takvim yılındaki net işlem hacmi on milyar Türk lirasının ve iptal ve iadeler hariç işlem sayısı on milyon adedin üzerinde olan elektronik ticaret hizmet sağlayıcı hakkında kıyasen uygulanır. Ek 4 üncü maddede düzenlenen lisans ücretinin hesaplanmasında, elektronik ticaret hizmet sağlayıcının kendine ait elektronik ticaret ortamları üzerinden yurt dışına yaptığı satışlar hesaba dâhil edilmez.

(3) Bir takvim yılındaki net işlem hacmi otuz milyar Türk lirasının ve iptal ve iadeler hariç işlem sayısı on milyon adedin üzerinde olan elektronik ticaret hizmet sağlayıcı hakkında ikinci fıkrada belirtilen yükümlülüklerle ilave olarak, ek 2 nci maddenin üçüncü fıkrasının (a) ve (b) bentleri kıyasen uygulanır.

(4) Bir takvim yılındaki net işlem hacmi altmış milyar Türk lirasının ve iptal ve iadeler hariç işlem sayısı on milyon adedin üzerinde olan elektronik ticaret hizmet sağlayıcı hakkında ikinci ve üçüncü fıkralarda belirtilen yükümlülüklerle ilave olarak ek 2 nci maddenin dördüncü fıkrasının (a), (b) ve (ç) bentleri kıyasen uygulanır.

(İzmir Milletvekili Hamza Dağ ve
11 Milletvekilinin Teklifi)

(5) Ek 2 nci maddenin yedinci ve sekizinci fıkraları, bu madde kapsamındaki elektronik ticaret hizmet sağlayıcılar hakkında kıyasen uygulanır.

(6) İkinci, üçüncü ve dördüncü fıkralardaki eşikler hakkında ek 2 nci maddenin onuncu fıkrası uygulanır.

(7) Bu madde, toplam satış hasılatının yarısından fazlasını elektronik ticaret dışındaki satışlardan elde eden elektronik ticaret hizmet sağlayıcılar hakkında uygulanmaz.”

MADDE 10- 6563 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Elektronik ticaret lisansı

EK MADDE 4- (1) Bir takvim yılındaki net işlem hacmi on milyar Türk lirasının ve iptal ve iadeler hariç işlem sayısı yüz bin adedin üzerinde olan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı, faaliyetine devam edebilmek için Bakanlıktan lisans almak ve lisansını yenilemek zorundadır. Lisans alma başvurusu, hadlerin aşıldığı tarihi izleyen takvim yılının; lisans yenileme başvurusu ise eşikler aşıldığı sürece her takvim yılının mart ayı içinde yapılır.

(2) Lisans ücretinin ödendiğine dair belgenin lisans alma veya yenileme başvurusu sırasında ibraz edilmesi halinde başka bir şart aranmaksızın lisans verilir veya yenilenir.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(5) Ek 2 nci maddenin yedinci ve sekizinci fıkraları, bu madde kapsamındaki elektronik ticaret hizmet sağlayıcılar hakkında kıyasen uygulanır.

(6) İkinci, üçüncü ve dördüncü fıkralardaki eşikler hakkında ek 2 nci maddenin onuncu fıkrası uygulanır.

(7) Bir takvim yılındaki net işlem hacmi otuz milyar Türk lirasının ve iptal ve iadeler hariç işlem sayısı yüz bin adedin üzerinde olan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının ya da bir takvim yılındaki net işlem hacmi otuz milyar Türk lirasının ve iptal ve iadeler hariç işlem sayısı on milyon adedin üzerinde olan elektronik ticaret hizmet sağlayıcının ekonomik bütünlüğü içinde bulunup üçüncü fıkrada belirtilen eşiklerin altında kalan ve aracı hizmet sağlayıcının net işlem hacmine dahil edilmeyen elektronik ticaret hizmet sağlayıcıların her birinin reklam ve indirim bütçeleri, ek 2 nci maddenin üçüncü fıkrasının (a) ve (b) bentlerine göre hesaplanan reklam ve indirim bütçelerinin her birinin yüzde yirmisinden fazla olamaz.

(8) Bu madde, toplam satış hasılatının yarısından fazlasını elektronik ticaret dışındaki satışlardan elde eden elektronik ticaret hizmet sağlayıcılar hakkında uygulanmaz.”

MADDE 10- 6563 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Elektronik ticaret lisansı

EK MADDE 4- (1) Bir takvim yılındaki net işlem hacmi on milyar Türk lirasının ve iptal ve iadeler hariç işlem sayısı yüz bin adedin üzerinde olan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı, faaliyetine devam edebilmek için Bakanlıktan lisans almak ve lisansını yenilemek zorundadır. Lisans alma başvurusu, hadlerin aşıldığı tarihi izleyen takvim yılının; lisans yenileme başvurusu ise eşikler aşıldığı sürece her takvim yılının mart ayı içinde yapılır.

(2) Lisans ücretinin ödendiğine dair belgenin lisans alma veya yenileme başvurusu sırasında ibraz edilmesi halinde başka bir şart aranmaksızın lisans verilir veya yenilenir.

(İzmir Milletvekili Hamza Dağ ve
11 Milletvekilinin Teklifi)

(3) Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının bir takvim yılında gerçekleşen net işlem hacminin;

a) On milyar Türk lirası ile yirmi milyar Türk lirası arasında olması halinde on milyar Türk lirasını aşan kısmının on binde üçü,

b) Yirmi milyar Türk lirası ile otuz milyar Türk lirası arasında olması halinde (a) bendine göre hesaplanan tutara ilave olarak, yirmi milyar Türk lirasını aşan kısmının binde beşi,

c) Otuz milyar Türk lirası ile kırk milyar Türk lirası arasında olması halinde (a) ve (b) bentlerine göre hesaplanan tutarlara ilave olarak, otuz milyar Türk lirasını aşan kısmının yüzde biri,

ç) Kırk milyar Türk lirası ile elli milyar Türk lirası arasında olması halinde (a), (b) ve (c) bentlerine göre hesaplanan tutarlara ilave olarak, kırk milyar Türk lirasını aşan kısmının yüzde beşi,

d) Elli milyar Türk lirası ile elli beş milyar Türk lirası arasında olması halinde (a), (b), (c) ve (ç) bentlerine göre hesaplanan tutarlara ilave olarak, elli milyar Türk lirasını aşan kısmının yüzde onu,

e) Elli beş milyar Türk lirası ile altmış milyar Türk lirası arasında olması halinde (a), (b), (c), (ç) ve (d) bentlerine göre hesaplanan tutarlara ilave olarak, elli beş milyar Türk lirasını aşan kısmının yüzde on beşi,

f) Altmış milyar Türk lirası ile altmış beş milyar Türk lirası arasında olması halinde (a), (b), (c), (ç), (d) ve (e) bentlerine göre hesaplanan tutarlara ilave olarak, altmış milyar Türk lirasını aşan kısmının yüzde yirmisi,

g) Altmış beş milyar Türk lirasının üzerinde olması halinde (a), (b), (c), (ç), (d), (e) ve (f) bentlerine göre hesaplanan tutarlara ilave olarak, altmış beş milyar Türk lirasını aşan kısmının yüzde yirmi beşi,

oranında lisans ücreti ödenir.

(4) Bu maddedeki eşiklerin aşılp aşılmadığının tespitinde, ekonomik bütünlük içinde bulunan

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(3) Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının bir takvim yılında gerçekleşen net işlem hacminin;

a) On milyar Türk lirası ile yirmi milyar Türk lirası arasında olması halinde on milyar Türk lirasını aşan kısmının on binde üçü,

b) Yirmi milyar Türk lirası ile otuz milyar Türk lirası arasında olması halinde (a) bendine göre hesaplanan tutara ilave olarak, yirmi milyar Türk lirasını aşan kısmının binde beşi,

c) Otuz milyar Türk lirası ile kırk milyar Türk lirası arasında olması halinde (a) ve (b) bentlerine göre hesaplanan tutarlara ilave olarak, otuz milyar Türk lirasını aşan kısmının yüzde biri,

ç) Kırk milyar Türk lirası ile elli milyar Türk lirası arasında olması halinde (a), (b) ve (c) bentlerine göre hesaplanan tutarlara ilave olarak, kırk milyar Türk lirasını aşan kısmının yüzde beşi,

d) Elli milyar Türk lirası ile elli beş milyar Türk lirası arasında olması halinde (a), (b), (c) ve (ç) bentlerine göre hesaplanan tutarlara ilave olarak, elli milyar Türk lirasını aşan kısmının yüzde onu,

e) Elli beş milyar Türk lirası ile altmış milyar Türk lirası arasında olması halinde (a), (b), (c), (ç) ve (d) bentlerine göre hesaplanan tutarlara ilave olarak, elli beş milyar Türk lirasını aşan kısmının yüzde on beşi,

f) Altmış milyar Türk lirası ile altmış beş milyar Türk lirası arasında olması halinde (a), (b), (c), (ç), (d) ve (e) bentlerine göre hesaplanan tutarlara ilave olarak, altmış milyar Türk lirasını aşan kısmının yüzde yirmisi,

g) Altmış beş milyar Türk lirasının üzerinde olması halinde (a), (b), (c), (ç), (d), (e) ve (f) bentlerine göre hesaplanan tutarlara ilave olarak, altmış beş milyar Türk lirasını aşan kısmının yüzde yirmi beşi,

oranında lisans ücreti ödenir.

(4) Bu maddedeki eşiklerin aşılp aşılmadığının tespitinde, ekonomik bütünlük içinde bulunan

(İzmir Milletvekili Hamza Dağ ve
11 Milletvekilinin Teklifi)

elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların net işlem hacimleri ve işlem sayıları dikkate alınır. Net işlem hacimleri ve işlem sayıları toplamının birinci fıkrada belirtilen eşikleri aşması halinde, bu elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların her biri lisans alma ve yenileme başvurusunda bulunur. Lisans ücreti, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılardan, bunların elektronik ticaret pazar yerlerinde bir önceki takvim yılında gerçekleşen net işlem hacimleri oranında tahsil edilir.

(5) Lisans ücreti Bakanlıkça peşin olarak tahsil edilir. Tahsil edilen tutarlar genel bütçeye gelir kaydedilir.

(6) Bu maddede belirtilen parasal eşikler her yıl ETBİS verileri kullanılarak hesaplanan elektronik ticaret hacminin yıllık değişim oranına göre artırılır. Artırımın yapıldığı tarihten önceki takvim yılına ilişkin net işlem hacmine uygulanacak bu eşikler ile elektronik ticaret hacminin yıllık değişim oranı en geç şubat ayı içinde Bakanlığın internet sitesinde ilan edilir.

(7) Lisans ücretinin hesaplanmasında, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı ve ekonomik bütünlük içinde bulunduğu elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların elektronik ticaret pazar yerleri üzerinden yurt dışına yapılan satışlar hesaba dâhil edilmez.

(8) Lisansın verilmesi ve yenilenmesi, lisans ücretinin ödenmesi ve elektronik ticaret hacminin yıllık değişim oranının belirlenmesi ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

(9) Bu madde, münhasıran elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının markasını taşıyan ürünlerin bayilik ve acentelik gibi sözleşmeler kapsamında satışa sunulduğu elektronik ticaret pazar yerleri hakkında uygulanmaz.”

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların net işlem hacimleri ve işlem sayıları dikkate alınır. Net işlem hacimleri ve işlem sayıları toplamının birinci fıkrada belirtilen eşikleri aşması halinde, bu elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların her biri lisans alma ve yenileme başvurusunda bulunur. Lisans ücreti, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılardan, bunların elektronik ticaret pazar yerlerinde bir önceki takvim yılında gerçekleşen net işlem hacimleri oranında tahsil edilir.

(5) Lisans ücreti Bakanlıkça peşin olarak tahsil edilir. Tahsil edilen tutarlar genel bütçeye gelir kaydedilir.

(6) Bu maddede belirtilen parasal eşikler her yıl ETBİS verileri kullanılarak hesaplanan elektronik ticaret hacminin yıllık değişim oranına göre artırılır. Artırımın yapıldığı tarihten önceki takvim yılına ilişkin net işlem hacmine uygulanacak bu eşikler ile elektronik ticaret hacminin yıllık değişim oranı en geç şubat ayı içinde Bakanlığın internet sitesinde ilan edilir.

(7) Lisans ücretinin hesaplanmasında, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı ve ekonomik bütünlük içinde bulunduğu elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların elektronik ticaret pazar yerleri üzerinden yurt dışına yapılan satışlar hesaba dâhil edilmez.

(8) Lisansın verilmesi ve yenilenmesi, lisans ücretinin ödenmesi ve elektronik ticaret hacminin yıllık değişim oranının belirlenmesi ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar bu Kanun hükümlerine göre çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

(9) Bu madde, münhasıran elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının markasını taşıyan ürünlerin bayilik ve acentelik gibi sözleşmeler kapsamında satışa sunulduğu elektronik ticaret pazar yerleri hakkında uygulanmaz.”

(İzmir Milletvekili Hamza Dağ ve
11 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 11- 6563 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“İntibak süreci

GEÇİCİ MADDE 2- (1) Bu maddeyi ihdas eden Kanunun yayımlandığı tarih itibarıyla;

a) Aracılık hizmeti sunduğu elektronik ticaret pazar yerlerinde kendisinin veya ekonomik bütünlük içinde bulunduğu kişilerin markasını taşıyan veya kullanım hakkını haiz olduğu malları satışa sunan veya satışına aracılık eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar, ek 2 nci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde,

b) 5411 sayılı Kanun kapsamında banka veya 6493 sayılı Kanun kapsamında elektronik para kuruluşu olarak yetkilendirilen işletmelerin ekonomik bütünlük içinde bulunduğu elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar, ek 2 nci maddenin dördüncü fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde,

c) 4925 sayılı Kanun kapsamında eşya taşımacılığı faaliyetinde bulunan işletmeler, 655 sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamında taşıma işleri organizatörü veya 6475 sayılı Kanun kapsamında posta hizmet sağlayıcı olarak yetkilendirilen işletmelerin ekonomik bütünlük içinde bulunduğu elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar, ek 2 nci maddenin dördüncü fıkrasının (c) bendinde,

yer alan yükümlülüklerle 1/1/2024 tarihine kadar uyum sağlar.

(2) Bu maddeyi ihdas eden Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yapılan ve aynı tarihten itibaren altı ay içinde bu Kanuna uygun hale getirilmeyen aracılık sözleşmelerinin ilgili hükümleri geçersizdir.

(3) Elektronik ticaret hizmet sağlayıcının ek 3 üncü, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının ek 4 üncü madde kapsamındaki lisans alma yükümlülüğü 1/1/2025 tarihinden itibaren yerine getirilir.

(4) Ek 2 nci, ek 3 üncü ve ek 4 üncü maddelerde belirtilen eşikler, 2023 yılının Şubat ayı içinde Cumhurbaşkanı tarafından yarısına kadar artırılabilir.”

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 11- 6563 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“İntibak süreci

GEÇİCİ MADDE 2- (1) Bu maddeyi ihdas eden Kanunun yayımlandığı tarih itibarıyla;

a) Aracılık hizmeti sunduğu elektronik ticaret pazar yerlerinde kendisinin veya ekonomik bütünlük içinde bulunduğu kişilerin markasını taşıyan veya kullanım hakkını haiz olduğu malları satışa sunan veya satışına aracılık eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar, ek 2 nci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde,

b) 5411 sayılı Kanun kapsamında banka veya 6493 sayılı Kanun kapsamında elektronik para kuruluşu olarak yetkilendirilen işletmelerin ekonomik bütünlük içinde bulunduğu elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar, ek 2 nci maddenin dördüncü fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde,

c) 4925 sayılı Kanun kapsamında eşya taşımacılığı faaliyetinde bulunan işletmeler, 655 sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamında taşıma işleri organizatörü veya 6475 sayılı Kanun kapsamında posta hizmet sağlayıcı olarak yetkilendirilen işletmelerin ekonomik bütünlük içinde bulunduğu elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar, ek 2 nci maddenin dördüncü fıkrasının (c) bendinde,

yer alan yükümlülüklerle 1/1/2024 tarihine kadar uyum sağlar.

(2) Bu maddeyi ihdas eden Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yapılan ve aynı tarihten itibaren altı ay içinde bu Kanuna uygun hale getirilmeyen aracılık sözleşmelerinin ilgili hükümleri geçersizdir.

(3) Elektronik ticaret hizmet sağlayıcının ek 3 üncü, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının ek 4 üncü madde kapsamındaki lisans alma yükümlülüğü 1/1/2025 tarihinden itibaren yerine getirilir.

(4) Ek 2 nci, ek 3 üncü ve ek 4 üncü maddelerde belirtilen eşikler, 2023 yılının Şubat ayı içinde Cumhurbaşkanı tarafından yarısına kadar artırılabilir.”

(İzmir Milletvekili Hamza Dağ ve
11 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 12- Bu Kanunun;

a) 8 inci maddesiyle 6563 sayılı Kanuna eklenen ek 2 nci maddenin üçüncü fıkrasının (a) ve (b) bentleri 2022 takvim yılına ilişkin net işlem hacimlerine uygulanmak üzere 1/1/2023 tarihinde,

b) 8 inci maddesiyle 6563 sayılı Kanuna eklenen ek 2 nci maddenin ikinci fıkrasının (b) bendi ve onuncu fıkrası ile 10 uncu maddesiyle aynı Kanuna eklenen ek 4 üncü maddenin altıncı fıkrası 1/1/2024 tarihinde,

c) Diğer hükümleri 1/1/2023 tarihinde, yürürlüğe girer.

MADDE 13- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 12- Bu Kanunun;

a) 8 inci maddesiyle 6563 sayılı Kanuna eklenen ek 2 nci maddenin üçüncü fıkrasının (a) ve (b) bentleri 2022 takvim yılına ilişkin net işlem hacimlerine uygulanmak üzere 1/1/2023 tarihinde,

b) 8 inci maddesiyle 6563 sayılı Kanuna eklenen ek 2 nci maddenin ikinci fıkrasının (b) bendi ve onuncu fıkrası ile 10 uncu maddesiyle aynı Kanuna eklenen ek 4 üncü maddenin altıncı fıkrası 1/1/2024 tarihinde,

c) Diğer hükümleri 1/1/2023 tarihinde, yürürlüğe girer.

MADDE 13- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

